

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2022

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2022

פרק 1	תיאור עסקי התאגיד
פרק 2	דוח הדירקטוריון
פרק 3	דוחות כספיים
פרק 4	פרטים נוספים על התאגיד
פרק 5	נספחים

פרק 1

תיאור עסקי התאגיד

תוכן העניינים

עמוד	הנושא
1	מבוא
2	הגדרות
3	1. חלק א' - פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה
3	1.1 פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה
6	1.2 תחומי פעילות החברה
7	1.3 השקעות בהון החברה ועסקאות מהותיות במניותיה
7	1.4 חלוקת דיבידנדים
8	2. חלק ב' - תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות
8	2.1 תחום ביטוח כללי
8	2.1.1 ענף ביטוח רכב חובה
8	2.1.1.1 מוצרים ושירותים
12	2.1.1.2 תחרות
13	2.1.1.3 לקוחות
14	2.1.2 ענף ביטוח רכב רכוש
14	2.1.2.1 מוצרים ושירותים
15	2.1.2.2 תחרות
16	2.1.2.3 לקוחות
17	2.1.3 ענף ביטוח כללי אחר
17	2.1.3.1 מוצרים ושירותים
21	2.1.3.2 תחרות
22	2.1.3.3 לקוחות
24	2.2 תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
24	2.2.1 מוצרים ושירותים
37	2.2.2 תחרות
39	2.2.3 לקוחות
40	3. חלק ג' - מידע נוסף ברמת כלל החברה
40	3.1 מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה
53	3.2 חסמי כניסה ויציאה עיקריים לפעילות החברה
54	3.3 גורמי הצלחה קריטיים
55	3.4 השקעות
57	3.5 ביטוח משנה
72	3.6 הון אנושי
74	3.7 שיווק והפצה
76	3.8 ספקים ונותני שירותים
77	3.9 רכוש קבוע
78	3.10 עונתיות
79	3.11 נכסים לא מוחשיים
79	3.12 גורמי סיכון
80	3.13 הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה
80	3.14 תחזיות והערכות לגבי עסקי החברה
81	4. חלק ד' - היבטי ממשל תאגידי
81	4.1 דירקטורים חיצוניים
81	4.2 מבקרת הפנים הראשית
83	4.3 רואה חשבון מבקר
83	4.4 אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי
83	4.5 יישום משטר כושר הפירעון לפי הדיקטיבה Solvency II

מבוא

פרק 1 זה לדוח התקופתי כולל את תיאור עסקי הכשרה חברה לביטוח בע"מ ("הכשרה" או "החברה") ואת התפתחות עסקיה במהלך שנת 2022 ("תקופת הדוח"). פרק זה מהווה חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי כולו ויש לקרוא אותו כמקשה אחת.

בהתאם לתקנה 8 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התשכ"ט-1970, הוראות תקנה 8א ביחס לדוח התקופתי אינן חלות על מבטח. תיאור עסקי התאגיד הכלול בפרק זה של הדוח התקופתי נערך, בין היתר, בהתאם לחוזר שפרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון ("הרשות") בעניין דוח תקופתי של חברות ביטוח, מיום 20 בינואר 2014 והעדכון לחוזר זה, מיום 1 בינואר 2018.

מהותיות המידע הכלול בדוח תקופתי זה, לרבות תיאור עסקאות מהותיות במהלך תקופת הדוח, נבחנים מנקודת ראותה של החברה, כאשר במקרים מסויימים הורחב התיאור על-מנת לתת תמונה מקיפה של הנושא המתואר.

עסקי החברה הינם בתחומים הדורשים ידע מקצועי רב, אשר במסגרתו מקובלים מונחים מקצועיים רבים החיוניים להבנת עסקי החברה. על מנת להביא את תיאור עסקי התאגיד באופן בהיר ככל שניתן, הובא תיאור עסקי החברה תוך שימוש הכרחי במונחים מקצועיים אלה, בצירוף הסבר ובאור בהירים, ככל שניתן.

למען הסר ספק מובהר, כי התיאור המובא בדוח לגבי מוצרי הביטוח והכיסויים הביטוחיים הינו תיאור תמציתי בלבד, הנעשה לצרכי דוח זה וכי התנאים המלאים והמחייבים הינם אלה המפורטים בפוליסות הביטוח הרלוונטיות. בהתאם לכך, התיאור המובא בדוח זה לא יהווה מקור להסתמכות כלשהי לגבי תנאי הביטוח, לא יהווה ייעוץ ולא ישמש לצרכי פרשנות של תכניות הביטוח של החברה.

"מידע צופה פני עתיד"

פרק זה בדוח התקופתי, העוסק בתיאור עסקי התאגיד, כולל גם "מידע צופה פני עתיד", כהגדרתו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד כאמור הינו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על מידע שקיים בחברה במועד הדוח וכולל, בין היתר, תחזיות, מטרות, הערכות ואומדנים המתייחסים לאירועים או עניינים עתידיים, אשר התממשותם אינה ודאית ואינה בשליטת החברה. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסויימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על ידי הופעת מילים כגון: "החברה מעריכה", "החברה סבורה" וביטויים דומים, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים. מידע צופה פני עתיד אינו מהווה עובדה מוכחת והוא מבוסס רק על הערכתה הסובייקטיבית של הנהלת החברה, אשר הסתמכה בהנחותיה, בין השאר, על ניתוח מידע כללי שהיה בפניה במועד עריכת דוח זה, ובכללו פרסומים ציבוריים, מחקרים וסקרים, אשר לא ניתנה בהם התחייבות לנכונותו או לשלמותו של המידע הכלול בהם, ונכונותו לא נבחנה על-ידי הנהלת החברה באופן עצמאי. התממשותו ו/או אי התממשותו של המידע הצופה פני עתיד אינה ודאית והיא תושפע מגורמים אשר לא ניתן להעריכם מראש והם אינם מצויים בשליטת החברה, ובכללם, גורמי הסיכון המאפיינים את פעילות החברה כמפורט בדוח זה וכן מההתפתחויות בסביבה הכללית ובגורמים החיצוניים המשפיעים על פעילות החברה המתוארים בדוח זה. לפיכך, על אף שהנהלת החברה מאמינה שציפיותיה, כפי שמופיעות בדוח זה, הינן סבירות, הרי שקוראי דוח זה מוזהרים בזאת, כי התוצאות בפועל בעתיד עלולות להיות שונות מאלו שהוצגו במידע צופה פני עתיד המובא בדוח זה. מידע צופה פני עתיד המופיע בדוח זה, מתייחס אך ורק למועד בו הוא נכתב והחברה אינה מתחייבת לעדכן או לשנות מידע זה, ככל שמידע נוסף בקשר למידע כאמור יגיע לידעתה.

הגדרות

לנוחות הקורא, בדוח זה למונחים הבאים תהיה המשמעות המופיעה לצידם, אלא אם נאמר אחרת:

-	"גוף מוסדי"	מבטח או חברה מנהלת, כהגדרתם בחוק הפיקוח.
-	"דמי ביטוח"	הסכום הכולל (פרמיה ודמים) שמשלם מבטח למבטח על-פי חוזה ביטוח (פוליסה) שאינו חוזה השקעה.
-	"דמים"	סכומים הכלולים בדמי הביטוח, המיועדים לכיסוי הוצאות המבטח, כגון: דמי רישום, דמי פוליסה, דמי היטל ודמי אשראי.
-	"החברה" או "הכשרה"	הכשרה חברה לביטוח בע"מ.
-	"הממונה"	הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
-	"הרשות"	רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
-	"חוק חוזה הביטוח"	חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981.
-	"חוק החברות"	חוק החברות, התשנ"ט-1999.
-	"חוק הפיקוח"	חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.
-	"חוק הפלת"ד"	חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975.
-	חוק הפיקוח ייעוץ פנסיוני	וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק, ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005.
-	"חוק קופות גמל"	חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.
-	"חיתום"	תהליך אישור הצעת הביטוח וקביעת הפרמיה, בהתאם להנחות אקטואריות, לנתונים המפורטים בהצעת הביטוח ולמידע נוסף שברשות המבטח.
-	"מוצר פנסיוני"	כמשמעותו בחוק הפיקוח ייעוץ פנסיוני.
-	"פקודת ביטוח רכב מנועי"	פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970.
-	"פרט"	מבוטחים פרטיים יחידים או לקוחות עסקיים קטנים, עמם מתקשרת חברה הביטוח על בסיס פרטני.
-	"קולקטיב"	קבוצת אנשים (הקשורים בדרך כלל במקום עבודה משותף או בהשתייכות לארגון כלשהו או ביחסי ספק-לקוח עם תאגיד או ארגון כלשהו), עמם מתקשרת חברה הביטוח בהסכם אחד, המבטח את כל המשתתפים לקבוצה (ולא בהתקשרויות פרטניות עם יחיד הקבוצה).
-	"קופת גמל"	קופת גמל, כמשמעותה בחוק קופות גמל, שאינה קרן פנסיה (כהגדרת מונח זה להלן) ומהווה מכשיר חיסכון "טהור", שבו הכספים הנחסכים והתשואה עליהם משולמים לחוסך בהגיעו לגיל הפרישה, למעט קופת גמל להשקעה.
-	"קופת גמל להשקעה"	קופת גמל, כמשמעותה בחוק קופות גמל, המאפשרת לציבור החוסכים לחסוך כספים באפיק חיסכון הוני, ללא הטבות מס בהפקדה. הכספים בקופה כאמור, ניתנים למשיכה בכל עת על ידי העמית והוא יהיה זכאי לפטור ממס רווחי הון במידה ויחליט לקבל כספים אלה כקצבה.
-	"קרן פנסיה"	קופת גמל לקצבה, כמשמעותה בחוק קופות גמל, אשר אינה פוליסת ביטוח, המהווה מכשיר חיסכון המיועד לשלם לחוסך בו, לאחר פרישתו, קצבה חודשית למשך כל חייו ובנוסף לבטחו מפני מוות (שארית) ומפני אובדן כושר עבודה (נכות).
-	"שייר"	הסיכון המוטל על המבטח לבדו, לאחר העברת חלק מהסיכון למבטח משנה.
-	"תגמולי ביטוח"	סכומים שיש לשלם בקרות מקרה ביטוח, על-פי תנאי הפוליסה.
-	"תיקון לתקנות ההיוון"	תקנות הביטוח הלאומי (היוון)(תיקון), התשע"ו-2016.

1. חלק א' - פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה**1.1 פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה****1.1.1 פרטי החברה**

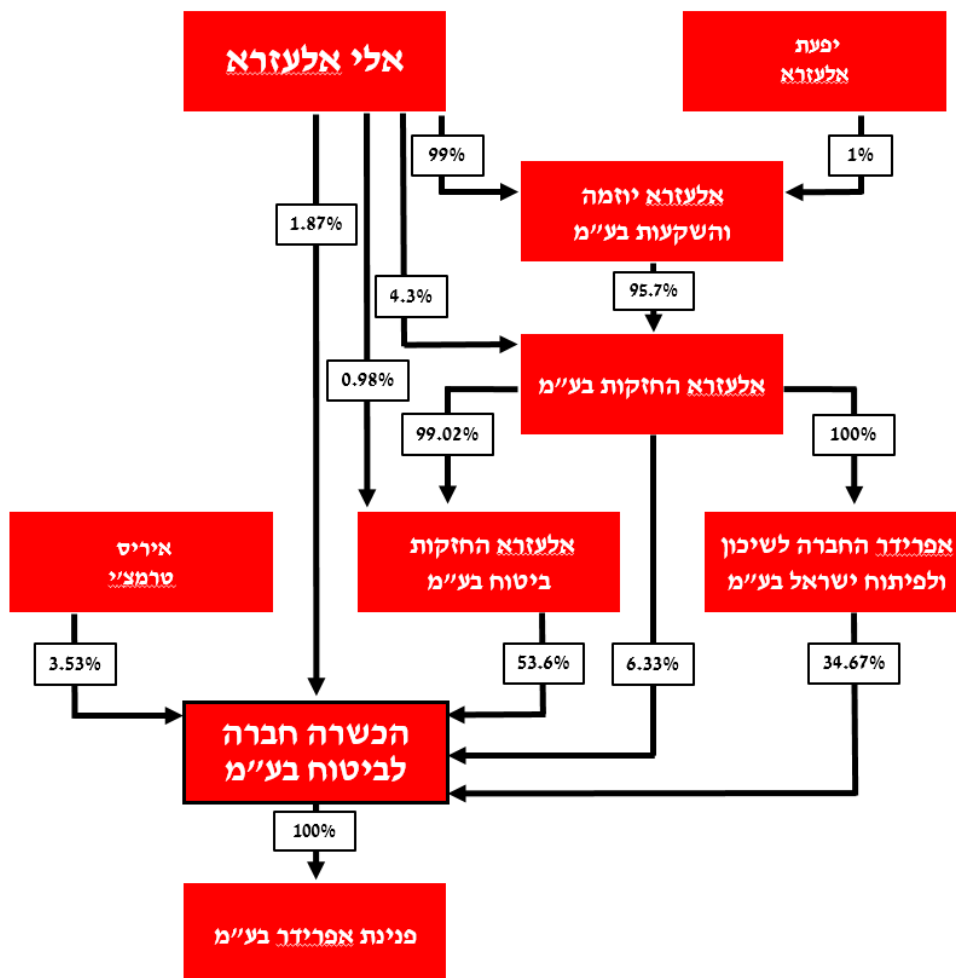
הכשרה חברה לביטוח בע"מ ("הכשרה" או "החברה") התאגדה בחודש דצמבר 1994 כחברה פרטית. החברה הינה מבטח כהגדרת מונח זה בחוק הפיקוח, העוסקת בענפי הביטוח הכללי ובתחום ביטוח החיים, וכמו כן הינה חברת איגרות חוב ותאגיד מדווח, כהגדרת מונחים אלו בחוק החברות.

נכון למועד הדוח, אין לחברה החזקות בחברות פעילות, למעט החזקותיה במלוא הון המניות של פנינת אפרידר בע"מ ("פנינת אפרידר"), חברה פרטית שהתאגדה בישראל ביום 24 בפברואר 2009. לתקופת הדוח מחזיקה פנינת אפרידר בנכס מקרקעין באשקלון, ב-50% מנכס מקרקעין באשדוד וכן בכ-12.5% מחברת טרה אייץ אימפריום בע"מ, המחזיקה בנכס בחיפה. לפרטים בדבר החזקות החברה בחברות בנות וכלולות - ראה תקנה 11 לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".

נכון למועד הדוח, בעלי המניות בחברה הינם: אלעזרא החזקות ביטוח בע"מ (53.6%), אפרידר החברה לשיכון ולפיתוח ישראל בע"מ (34.67%), אלעזרא החזקות בע"מ (6.33%), הגב' איריס טרמצי (3.53%) ומר אלי אלעזרא (1.87%).

1.1.2 מבנה החזקות

להלן תרשים מבנה ההחזקות בחברה¹:

¹ תרשים מבנה ההחזקות בחברה, כמצוין לעיל, עתיד להשתנות בעקבות שינוי במבנה הארגוני של קבוצת אלעזרא, אשר טרם התקיים. לפרטים נוספים, ראה סעיף 1.1.5.1 להלן.

- במהלך תקופת הדוח לא חלו שינויים במבנה ההחזקות בחברה, למעט הודעתה של אלעזרא החזקות בע"מ מיום 22 בספטמבר 2022, לפיה דיווחה על הפיכתה לחברה פרטית.

1.1.3 נתונים בדבר היקף פעילות החברה

בהתאם להודעת הפיקוח על עסקי ביטוח (ענפי ביטוח), התשמ"ה-1985, לחברה רישיונות לעסוק בענפי הביטוח הבאים: ביטוח חיים מקיף; ביטוח מפני תאונות אישיות; ביטוח מפני מחלות ואשפוז; ביטוח מפני חבות מעסיקים; ביטוח כלי רכב חובה; ביטוח רכב מנועי-רכוש (עצמי וצד שלישי); ביטוח כלי טייס, לרבות אחריות כלפי צד שלישי; ביטוח כלי שיט, לרבות אחריות כלפי צד שלישי; ביטוח מקיף לדירות ולבתי עסק; ביטוח מטענים בהובלה; ביטוח מפני אחריות כלפי צד שלישי; ביטוח מפני אובדן רכוש; ביטוח חקלאי; ביטוח הנדסי; מתן ערבויות; ביטוח מפני אחריות למוצרים פגומים; ביטוח מפני סיכונים אחרים; וביטוח השקעות של רוכשי דירות.

על-פי נתונים שפורסמו במסגרת הדוחות הכספיים של חברות הביטוח, נכון ליום 30 בספטמבר 2022, לחברה כ-4.7% מנתח שוק הביטוח הכללי וכ-1.34% מנתח שוק ביטוח החיים (לא כולל ביטוחי בריאות).

נכון ליום 31 בדצמבר 2022, הסתכמו סך הנכסים המנוהלים על-ידי החברה בכ-26.9 מיליארד ש"ח, כדלקמן: 20.9 מיליארד ש"ח במסגרת חוזה השקעה וביטוח תלויי תשואה (משתתף); כ-1.5 מיליארד ש"ח במסגרת חוזה השקעה שאינם תלויי תשואה (נוסטרו חיים); וכ-4.5 מיליארד ש"ח במסגרת נוסטרו אלמנטרי.

1.1.4 אירועים מהותיים במהלך תקופת הדוח

1.1.4.1 דוח יחס כושר פירעון

ביום 28 בנובמבר 2022 פורסם דוח יחס כושר הפירעון של החברה ליום 30 ביוני 2022. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי מיום 28 בנובמבר 2022 (אסמכתא מספר: 2022-01-143413).

1.1.4.2 דוח דירוג

ביום 6 בנובמבר 2022 פרסמה חברת הדירוג מדורג בע"מ דוח דירוג לפיו הותירה על כנם את דירוג A3 לאיתנות הפיננסית של החברה ודירוג Baa2 לכתבי ההתחייבות הנדחים שהחברה הפיקה. אופק הדירוג נותר יציב. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי של החברה מיום 6 בנובמבר 2022 (אסמכתא מספר: 2022-01-133591).

1.1.4.3 שינוי מרשם בעלי מניות

ביום 29 בספטמבר 2022 החברה דיווחה על הסרת שעבודים שהיו רשומים על מניות החברה לטובת מחזיקי אג"ח (סדרה ד') של אלעזרא החזקות בע"מ, אשר היו בנאמנות של רזניק פז נבו נאמנויות בע"מ. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי מיום 29 בספטמבר 2022 (אסמכתא מספר: 2022-01-122437).

1.1.4.4 עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוחי חיים וקרנות הפנסיה

ביום 30 ביוני 2022 פורסם חוזר לוחות תמורות (לפרטים נוספים, ראה סעיף 3.1.26.1 להלן). עקב כך, הגדילה החברה את ההפרשה לעתודה משלימה לגמלאות והקטינה את הרווח הכולל בסך של כ-23.7 מיליון ש"ח לפני מס (לפרטים נוספים, ראה באור 32(ד)(1)(1)(ב) לדוחות הכספיים וכן דיווחים מיידיים מימים 3 ביולי 2022 ו-25 ביולי 2022 (אסמכתאות מספר: 2022-01-083023 ו-2022-01-094543, בהתאמה).

1.1.4.5 דוח נאמן לתעודות התחייבות

ביום 6 ביוני 2022 פורסם דוח שנתי של הנאמן למחזיקי אגרות החוב (סדרה 3) ולמחזיקי אגרות החוב (סדרה 4) שהונפקו על ידי החברה. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 6 ביוני 2022 (אסמכתא מספר: 2022-10-069859).

- 1.1.4.6 אסיפה שנתית של בעלי המניות של החברה
- לפרטים אודות האסיפה השנתית של בעלי המניות של החברה שהתקיימה ביום 26 במאי 2022 ראה תקנה 21 ותקנה 29 לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד", וכן ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 26 במאי 2022 (אסמכתא מספר: 2022-01-065287).
- 1.1.4.7 דוח יחס כושר פירעון
- ביום 26 במאי 2022 פורסם דוח יחס כושר הפירעון של החברה ליום 31 בדצמבר 2021. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 26 במאי 2022 (אסמכתא מספר: 2022-01-065512).
- 1.1.4.8 עיצום כספי
- ביום 17 במאי 2022 הממונה הטיל על החברה עיצום כספי בסכום של 2,750,000 ש"ח, בשל הפרת הוראות הנוגעות לגביית הוצאות ישירות בגין השקעה בקרנות נאמנות של צד קשור.
- 1.1.4.9 תשקיף מדף
- ביום 17 במאי 2022, החברה פרסמה תשקיף מדף, על פיו תהא רשאית להציע לציבור ניירות ערך על פי דוחות הצעת מדף. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי מיום 17 במאי 2022 (אסמכתא מספר: 2022-01-060031).
- 1.1.4.10 לפרטים בדבר עדכון שיעור פרמיית אי נזילות – ראה ביאור 32(ד) לדוחות הכספיים.
- 1.1.4.11 לפרטים בדבר הליכים משפטיים – ראה ביאור 34 (תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות) לדוחות הכספיים.
- 1.1.4.12 לפרטים בדבר תוצאות אסיפה כללית מיוחדת – ראה סעיף 29(ג') לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".
- 1.1.4.13 לפרטים בדבר עסקאות עם בעל שליטה – ראה תקנה 22 - עסקאות עם בעל השליטה לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".
- 1.1.5 אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח
- 1.1.5.1 קבלת היתר שליטה מעודכן בחברה
- ביום 5 במרס 2023 החברה דיווחה כי ה"ה אלי ויפעת אלעזרא, בעלי השליטה הסופיים בחברה, קיבלו מהממונה היתר שליטה מעודכן בחברה בעקבות שינוי מבנה ההחזקות עתידי בחברה, כך שבסופו אלעזרא החזקות בע"מ תחזיק במישרין ב-42.87% באמצעי השליטה בחברה ואלעזרא החזקות ביטוח בע"מ תחזיק במישרין ב-53.6% באמצעי השליטה בחברה. כניסתו לתוקף של שינוי מבנה ההחזקות כאמור, כפוף לקבלת אישור סופי מאת רשות המיסים שלא יותנה בתנאים מגבילים או מכבידים. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 5 במרס 2023 (אסמכתא מספר: 2023-01-024021).
- 1.1.5.2 שינויים בהרכב הדירקטוריון
- לפרטים אודות שינויים בהרכב הדירקטוריון ובמצבת נושאי משרה בכירה של החברה, ראה סעיף 6.4 לפרק השני "דוח הדירקטוריון".
- 1.1.5.3 לפרטים בדבר הליכים משפטיים – ראה ביאור 32 (תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות) לדוחות הכספיים.
- 1.1.5.4 לפרטים בדבר תוצאות אסיפה כללית מיוחדת – ראה סעיף 29(ג') לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".

1.2 תחומי פעילות החברה

נכון למועד הדוח, עיקר פעילותה של החברה הוא בשני תחומי פעילות, כדלקמן:

1.2.1 תחום ביטוח כללי

תחום זה מורכב משלושה תתי-תחומי פעילות עיקריים (ענפים):

1.2.1.1 ענף ביטוח רכב חובה - פעילות החברה בענף זה כוללת מתן כיסוי ביטוחי מפני נזקי גוף בלבד, לפי דרישות פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל-1970, אשר קובעת כי חובה על כל אדם המשתמש ברכב מנועי (או המתיר לאחר להשתמש בו) להחזיק בפוליסה בת תוקף המכסה את בעל הרכב ואת הנוהג בו מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק הפלג"ד ומפני חבות אחרת שהם עשויים לחוב בשל נזק גוף שנגרם בין היתר, על ידי השימוש ברכב מנועי.

בהתאם להוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התש"ע-2010, מונהגת בענף ביטוח רכב חובה "פוליסה תקנית", אשר נוסחה הינו מחייב ועל מבטח מוטל איסור לשנותה. יחד עם זאת, מבטח רשאי להוסיף לפוליסה התקנית נספח הרחבות לגבי היקף הכיסוי הביטוחי.

1.2.1.2 ענף ביטוח רכב רכוש - פעילות החברה בענף זה כוללת מתן כיסוי ביטוחי מפני נזקי רכוש לרכב המבטח, כתוצאה מתאונה ו/או גניבה; וכן כיסוי לנזקי רכוש שהרכב המבטח עלול לגרום לצד שלישי בתאונה.

ביטוח רכב רכוש (CASCO) ידוע גם בכינויים "ביטוח מקיף" ו/או "ביטוח צד ג'", והינו בגדר ביטוח רשות (וולונטרי), היינו: השיקול האם לערוך ביטוח רכב רכוש נתון בידי בעל כלי הרכב והוא אינו מחויב לערכו על-פי הדין. עם זאת, לעתים מחויב בעל הרכב לערוך ביטוח רכב רכוש מכוח הסדרים חוזיים, כגון: חוזי אשראי ומימון (ליסינג מימוני).

בהתאם להוראות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986 מעוגנת בענף ביטוח רכב רכוש "פוליסה תקנית" לרכב שמשקלו עד 3.5 טון (לרבות רכב מסחרי ולמעט אופנוע), אשר נוסחה הינו מחייב וניתן רק להיטיב את תנאיה ולהוסיף עליהם הרחבות לגבי היקף הכיסוי, הסיכונים, הרכוש והחבויים המבטחים.

1.2.1.3 ענף ביטוח כללי אחר - פעילות החברה בענף זה כוללת מגוון רחב של כיסויים ביטוחיים, הנחלקים לשלושה תתי-ענפים עיקריים:

(א) ביטוח רכוש, נסיעות לחו"ל ותאונות אישיות קבוצתי

ביטוחי רכוש מעניקים למבטח כיסוי בגין נזק פיזי לרכושו וכוללים ביטוחי דירות, בתי עסק, ביטוחים הנדסיים, הובלת מטענים וביטוח עבודות קבלניות.

כמו כן, תחת קטגוריה זו נכללים כיסויים ביטוחיים שאינם באופיים ביטוחי רכוש או חבויות, כגון: ביטוח נסיעות לחו"ל. יצוין, כי החל מחודש מאי 2021 הפסיקה החברה לשווק בתחום ביטוח כללי פוליסות ביטוח תאונות אישיות פרט ומשווקת ביטוח תאונות אישיות קבוצתי בלבד, כמוצר משלים לפוליסות בתי עסק (לפרטים נוספים - ראה סעיף 2.1.3.1 להלן).

(ב) ביטוח חבויות

ביטוחי חבויות מעניקים למבטח כיסוי בגין חבותו כלפי צד שלישי וכוללים ביטוחי אחריות כלפי צד שלישי, אחריות מעסיקים, אחריות מקצועית ואחריות מוצר.

(ג) ביטוח ערבויות

ביטוח ערבויות כולל ביטוח השקעות של רוכשי דירות לפי חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974 ("חוק המכר").

1.2.2 תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בחברה כולל שתי תתי-פעילויות עיקריות: ביטוח סיכונים הקשורים לחייו של אדם ("ריסק") וניהול חיסכון ארוך טווח ("חיסכון").

פוליסת ביטוח חיים (ריסק או חיסכון) מבטיחה תשלום תגמולי ביטוח במקרה של מות המבוטח ו/או בעת הגיעו לגיל הקבוע בפוליסה ו/או במועד מוקדם יותר, בהתאם לתנאי הפוליסה; וכן הרחבות נוספות לכיסוי סיכונים נוספים לבחירת המבוטח² ("רייזרים"), כגון: אובדן כושר עבודה, מחלה או נכות.

חלק מפוליסות ביטוח חיים מוכרות כ"קופת ביטוח" ובשל כך המבוטחים זכאים להטבות מס הניתנות לקופות גמל. פוליסת ביטוח חיים הינה אחד המכשירים העיקריים בתחום חיסכון ארוך הטווח, וזאת בנוסף לקרנות פנסיה וקופות גמל. בהתאם לנתוני משרד האוצר, נכון ליום 30 בספטמבר 2022, שווי כלל נכסי החיסכון לטווח ארוך הינו כ-1,698 מיליארד ש"ח, כאשר מתוכם סך החיסכון המנוהל בפוליסות משתתפות ברווחים עומד על כ-431 מיליארד ש"ח.

בעקבות פרסום חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 3), התשס"ח-2008, החל מיום 1 בינואר 2008 לא ניתן לבחור בין סכום הוני לבין סכום קצבתי והחיסכון לגיל פרישה הינו חיסכון קצבתי בלבד.

הפוליסות בעלות מרכיב החיסכון נחלקות למספר סוגים מרכזיים, הנבדלים באופן השקעת הכספים על-ידי חברות הביטוח, סוגי הכיסויים ודמי הניהול או ההוצאות שגובות חברות הביטוח. לפרטים אודות המוצרים השונים בחברה בתחום זה - ראה סעיף 2.2.1 להלן.

במהלך השנים האחרונות בוצעו רפורמות משמעותיות אשר השפיעו על התחרותיות, השקיפות והניידות בתחום החיסכון ארוך הטווח, וביניהן: מסלולי השקעה, ממשק מעסיקים 2025, פוליסה אחידה בתחום אובדן כושר עבודה, ביטול מקדם הקצבה, אפשרויות נידוד בין מוצרים פנסיוניים שונים, רפורמת קרן ברירת המחדל, חובת שימוש במסלקה פנסיונית, היעדר זיקה בין דמי ניהול שגובה הגוף המוסדי לבין עמלת הפצה המשולמת לסוכנים הפנסיוניים ועוד.

ענף ביטוח הבריאות בחברה נכלל בתחום ביטוח החיים וחיסכון ארוך הטווח, למעט ביטוחי נסיעות לחו"ל וביטוחי קולקטיבים לתקופה קצרה (אשר נכללים בתחום הביטוח הכללי, תחת ענף כללי אחר, וזאת בשל אופיים של ביטוחים אלה הנעשים לזמן קצר של עד שנה).

1.3 השקעות בהון החברה ועסקאות מהותיות במניותיה

למיטב ידיעת החברה, בשנים 2021 - 2022 ועד למועד פרסום הדוח, לא בוצעו השקעות בהון המניות של החברה ו/או עסקאות מהותיות במניות החברה מחוץ לבורסה על-ידי בעלי עניין בה.

1.4 חלוקת דיבידנדים

1.4.1 במהלך השנים 2021 - 2022 ועד למועד פרסום הדוח החברה לא חילקה דיבידנד.

1.4.2 מדיניות חלוקת דיבידנד

1.4.2.1 ביום 28 בדצמבר 2022 עדכן דירקטוריון החברה את מדיניות חלוקת הדיבידנד, כך שנקבע כי החברה תוכל לחלק דיבידנד מיתרת רווחיה הראויים לחלוקה, כפי שעולה מדוחותיה הכספיים המאוחדים, הסקורים או המבוקרים, בשיעור אשר לגביו מתקיים הכלל הבא:

² החל מחודש מאי 2021 הפסיקה החברה לשווק כיסוי נכות ו/או מוות מתאונה.

אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפחות בשיעורים שנקבעו לפי תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II מיום 14 באוקטובר 2020 ("חוזר סולבנסי") או לפי ההנחיות ליישום הנדבך הראשון במשטר כושר פירעון חדש, לפי העניין, כשהוא מחושב ללא הוראות מעבר, כמפורט להלן:

עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31.12.2023	החל מהדוחות הכספיים ליום 31.12.2024
107%	108%

1.4.2.2 לחברה מדיניות ניהול הון וחלוקת דיבידנד, על פיה בעת קבלת החלטה בדבר חלוקת דיבידנד יתחשב דירקטוריון החברה בשיקולים עסקיים, לרבות תכנית ההשקעות של החברה; מצבה הפיננסי ותוצאות כספיות בפועל; שינויי שוק; תרחישים; עמידה בדרישות רגולטוריות ומגבלות המוטלות על החברה; תוכנית העבודה של החברה לעניין רווחיות צפויה; ועניינים נוספים. חלוקת דיבידנד כאמור כפופה להוראות כל דין ובכלל זה להוראות חוק החברות ולמבחני החלוקה הקבועים בו.

1.4.2.3 אין לראות במדיניות המפורטת לעיל התחייבות של החברה לבצע חלוקת דיבידנד כלשהי ודירקטוריון החברה רשאי להחליט גם כי לא יחולק דיבידנד כלל. כמו כן, דירקטוריון החברה רשאי לשנות מעת לעת, על פי שיקול דעתו הבלעדי, את מדיניות חלוקת הדיבידנד של החברה.

לפרטים אודות מגבלות והנחיות בנושא חלוקת דיבידנדים, ההון העצמי הנדרש וההון העצמי של החברה - ראה באור 14 (הון עצמי ודרישות הון) לדוחות הכספיים.

2. חלק ב' - תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות

2.1 תחום ביטוח כללי

תחום הביטוח הכללי בחברה נחלק לשלושה ענפים עיקריים: ענף רכב חובה; ענף רכב רכוש, הכולל ביטוח צד ג' ו/או ביטוח מקיף (המכסה גם נזקים הנגרמים לרכב המבוטח); וענף כללי אחר, הכולל ביטוחי רכוש, ביטוח תאונות אישיות קבוצתיות³, ביטוחי חבויות וביטוחי ערבויות.

המאפיין את תחום הביטוח הכללי הוא שחוזי הביטוח ("הפוליסות") הינם קצרי מועד, היינו: לתקופות של עד שנה בדרך כלל; ועיקר הכיסוי הביטוחי על-פי הפוליסות הוא בהתאם לגבולות האחריות הנקובים בפוליסה לשיעור הנזק שנגרם למבוטחים.

2.1.1 ענף ביטוח רכב חובה

2.1.1.1 מוצרים ושירותים

כללי

ענף ביטוח רכב חובה כולל מוצר אחד בלבד, המעניק כיסוי ביטוחי מכוח פקודת ביטוח רכב מנועי, לבעל הרכב והנוהג בו מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק הפלתי"ד ומפני חבות אחרת שהם עשויים לחוב בשל נזקי גוף שנגרמו, בין היתר, על-ידי או עקב השימוש ברכב.

בהתאם להוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התשי"ע-2010, מונהגת בענף ביטוח רכב חובה "פוליסה תקנית", אשר נוסחה הינו מחייב ועל מבטח מוטל איסור לשנותה. יחד עם זאת, מבטח רשאי להוסיף לפוליסה התקנית נספח הרחבות לגבי היקף הכיסוי הביטוחי.

³ כאמור לעיל, החל מחודש מאי 2021 הפסיקה החברה לשווק פוליסות ביטוח תאונות אישיות פרט.

הכיסוי הביטוחי בענף רכב חובה הינו בהתאם לחוק הפל"ד, אשר קובע "אחריות מוחלטת" למבטח הרכב לפיצוי הנפגעים בתאונת דרכים, ללא צורך בהוכחת האשם בתאונה.

(א) הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים

הסדר "רכב קל" (רכב פרטי או מסחרי שמשקלו הכולל המותר אינו עולה על 4 טון, למעט אוטובוס) ו"רכב כבד" (רכב שמשקלו הכולל המותר הוא יותר מ-4 טון, למעט רכב מסחרי בעל היתר להסעת 7 נוסעים או יותר ולמעט אוטובוס) - בהתאם לצו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים), התשס"א-2001, בתאונת דרכים שבה מעורבים רכב כבד אחד או יותר ורכב קל אחד או יותר, ישלמו המבטחים של הרכב הכבד למבטחים של הרכב הקל, 50% מהפיצויים ששולמו לנפגעי הרכב הקל בגין נזקי הגוף.

הסדר אופנוע - בהתאם לתיקון מס' 20 לחוק הפל"ד, בתאונת דרכים שבה מעורבים אופנוע אחד או יותר ורכב אחד או יותר שאינו אופנוע, ישלמו המבטחים של הרכב האחר למבטחים של האופנוע 75% מהפיצויים בגין נזקי הגוף שהמבטחים של האופנוע חייבים בתשלוםם עקב התאונה לרוכבי האופנוע (לא כולל פיצויים לנפגעים מחוץ לרכב).

הסדר חלוקה כאשר נפגע אדם מחוץ לכלי הרכב - בהתאם לסעיף 3(ב) לחוק הפל"ד, בתאונת דרכים בה היו מעורבים מספר כלי רכב ונפגע אדם מחוץ לכלי הרכב, יהיו המבטחים של הרכבים חייבים כלפי הנפגע - ביחד ולחוד (ובינם לבין עצמם) יישאו בנטל החיוב בחלקים שווים) - בגין נזקי הגוף של האדם הנפגע מחוץ לכלי הרכב. לעניין זה, כלי רכב ייחשב כמעורב בתאונת הדרכים אם בעת התאונה היה מגע בינו לבין כלי הרכב האחר או בינו לבין הנפגע.

(ב) תעריפים דיפרנציאליים (משתנים ומותאמי סיכון) ופיקוח על התעריפים

בענף ביטוח רכב חובה פועל גוף שהוקם לפי תקנות ביטוח רכב מנועי (הקמה וניהול של מאגר מידע), התשס"ד-2004, שהינו אחראי לניהול מאגר מידע ולהפקת דוחות אשר ישמשו, בין השאר, להערכת הסיכונים בענף ביטוח רכב חובה ולקביעת עלות הסיכון הטהור אשר על בסיסו נקבע תעריף הביטוח, המכונה "תעריף הבסיסי" אשר ממנו נגזרים תעריפי ביטוח החובה. המאגר, המרכז מידעים מכל חברות הביטוח, משמש לצורך זיהוי חשד למקרי הונאות ביטוח בתביעות רכב חובה וכן למניעת הונאות ביטוח בתהליך החיתום.

הפרמטרים לקביעת התעריפים כאמור מוסדרים, בין היתר, בהוראות שער 6 חלק 2 "הוראות לביטוח כללי" בקודקס, אשר קובעות גם את התעריפים המרביים שרשאי מבטח לגבות ואופן אישורם על ידי הממונה ("תעריף דיפרנציאלי"). הפרמטרים לקביעת התעריף הדיפרנציאלי כוללים, בין היתר: נפח מנוע; מין הנהג; גיל הנהג הצעיר ביותר; ותק רישיון נהיגה; מספר תביעות קודמות; מספר פסילות רישיון; והימצאותן של טכנולוגיות בטיחות.

תעריפי ביטוח רכב חובה בחברה תואמים את הוראות הקודקס ומשקפים פרופיל סיכון ההולם את ההוראות כאמור. יחד עם זאת, הרשות מתמידה בנקיטת מדיניות של קביעת תעריפי ביטוח החובה, תחת מסגרת המכונה על ידה "תעריף הולם", אשר נגזרת מהתעריף שנקבע לביטוח השיווי. באופן זה, מגבילה הרשות את החברה, בחלק מהמקרים, לשווק ביטוח חובה בתעריפים שהחברה מוצאת לנכון, ובכך מעלה את רמת הסיכון של החברה לקביעת פרמיות בחסר. בהתאמה, מסגרת זו של "תעריף הולם" מגבילה גם את תעריפי הפול, מה שמגדיל את ההפסד המועבר ממנו לחברות הביטוח המסחריות.

(ג) ביטוח שיווי ("הפול") - המאגר הישראלי לביטוח רכב

הפול הינו תאגיד הפועל כחברת ביטוח, המבטח, בין היתר, משתמשים ברכב מנועי שלא השיגו כיסוי ביטוחי באופן ישיר אצל חברות הביטוח המסחריות. מטרת הביטוח השיווי הינה לספק ביטוח חובה לבעלי רכב מנועי ברמת סיכון חריגה, שחברות הביטוח אינן מעוניינות לבטחם. תעריפי הפול מתעדכנים מעת לעת בהתאם להחלטות הרשות, וזאת בהתאם למשתנים ומקדמים שונים. הפול למעשה מהווה חלופה למבטח בנוסף לחברות הביטוח המסחריות לתחום פעילות זה.

ביום 21 בנובמבר 2022 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה, שמטרתו לעדכן את דמי הביטוח נטו בפול, וזאת בעקבות הסדרת מנגנון ההתחשבות בשל תביעות

תאונות דרכים בין המוסד לביטוח לאומי לבין הפול וחברות הביטוח במסגרת תיקון סעיף 328א לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה-1995. התיקון יחול על פוליסות ביטוח רכב חובה, שתקופת הביטוח בהן מתחילה ביום 1 בינואר 2023 ואילך.

ביום 21 במרס 2023 פורסמה טיוטה לתיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה, שמטרתה לעדכן את דמי הביטוח נטו בפול, וזאת על מנת להתאים את דמי הביטוח נטו בפול לסיכון המבוטח בהתבסס על המלצותיו של מפעיל מאגר המידע הסטטיסטי בענף ביטוח רכב חובה שפורסמו במסגרת הדוח הסופי להערכת עלות הסיכון הטהור בענף ביטוח רכב חובה לשנת 2020.

כל חברות הביטוח הפועלות בתחום ביטוח רכב חובה שותפות ב"פול" ונושאות בהפסדיו באופן יחסי, על פי חלקן בשוק בשנה הקודמת.

חלקה של החברה בביטוח השיווי לשנת 2022 עמד על כ-5.25%, ובשנת 2021 על כ-5.23%.

(ד) קרנית

הקרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים ("קרנית") הינה תאגיד שהוקם על-פי חוק הפלת"ד ותפקידו לפצות נפגע הזכאי לפיצויים מכוח חוק זה, אך אין בידו לתבוע פיצויים מאת חברת ביטוח, בשל קרות אחד מהמקרים הבאים: הנהג האחראי לתאונה אינו ידוע; אין לנהג ביטוח רכב חובה או שהביטוח אינו מכסה את מלוא החבות; מבטח כלי הרכב נמצא בפירוק או שמונה לו מנהל מורשה.

בהתאם להוראות סעיף 2 לצו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מימון הקרן), התשס"ג-2002, חברות הביטוח מעבירות לקרנית 1% מפרמיות הנטו בגין פוליסות רכב חובה. בנוסף, בהתאם להוראות צו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מימון עלות אספקת שירותים), התשפ"א-2021, החל מיום 1 בינואר 2022 מעבירות חברות הביטוח לקופות החולים באמצעות קרנית אחוז השתתפות בסך של 12.66% מסך כל התשלומים הנגבים ממבוטח בענף רכב חובה, בגין העברת האחריות הביטוחית למתן שירותים רפואיים על ידי קופות החולים לנפגעי תאונות דרכים.

(ה) תביעות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי

בהתאם לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 ("חוק ביטוח לאומי"), במקרה בו שילם המוסד לביטוח לאומי ("המל"ל") לזכאי לגמלה, בעילה שניתן לחייב בה גם צד שלישי לשלם פיצויים לאותו זכאי לפי פקודת הנזיקין [נוסח חדש] או לפי חוק הפלת"ד, רשאי המל"ל לתבוע מאותו צד שלישי פיצוי על הגמלה ששילם או על הגמלה שהוא עתיד לשלם. בהתאם, הצד השלישי רשאי לנכות מהפיצוי לזכאי את הגמלות המשולמות לו או שעתידות להיות משולמות לו מאת המל"ל.

בהתאם להוראות חוק ביטוח לאומי, על חברת ביטוח מוטלת חובה לדווח למל"ל על כל תביעה בה ניכתה או הייתה רשאית לנכות תגמולי מל"ל מכל סוג, בין לפי הסכם פשרה ובין לפי פסק דין, אשר המל"ל רשאי לתבוע ממנה. החוק כאמור קובע כי הדיווח ישלח למל"ל בתוך שישים ימים מיום כריתת הסכם הפשרה או מיום פסק הדין או מיום ביצוע הניכוי - לפי המוקדם מבניהם. אי דיווח מצד חברת הביטוח יכול להביא להארכת תקופת ההתיישנות וזכות התביעה של המל"ל, כך שתקופת ההתיישנות תחל ביום קבלת הדיווח או ביום שבו נודע למל"ל על ההליכים בין הנפגע לחברה - לפי המוקדם, והיא עלולה להגיע עד חמש עשרה שנים מיום אירוע התאונה.

בחודש יולי 2021 התקשרו חברות הביטוח בהסכמים עם המל"ל, לפיהם ימשיכו להעביר ולהפעיל את מנגנון ההתדיינות וההתחשבנות הקיים ביניהם, בין היתר, בכל הנוגע לתשלום פיצויים לפי חוק הפלת"ד, תוך צמצום ההתדיינות המשפטיות בין הצדדים, ביחס למקרים שאירעו ושיתרחשו בתקופה שמיום 1 בינואר 2014 עד יום 31 בדצמבר 2022; ואילו בשנת 2023 ואילך יקבע הסכום שעל כלל המבטחות להעביר למוסד לביטוח לאומי בגין תאונות דרכים, על האחוזים הבאים מדמי הביטוח שייגבו בכל שנה: עבור השנים 2023-2024 סך של 10% מפרמיות החובה; והחל משנת 2025 סך של 10.95% מפרמיות החובה, וזאת בהתאם לדרישת משרד האוצר. הסכמים אלה משלימים את תיקון החקיקה של התכנית הכלכלית שאושרה על ידי הממשלה. כן יצוין, כי במסגרת ההסכם כאמור, שילמה החברה מקדמה על חשבון סכומי העבר.

ביום 8 בנובמבר 2022 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד שער 6 חלק 2 - הוראות בענף ביטוח רכב חובה, שמטרתו לעדכן את שיעור הדמים בענף ביטוח רכב חובה, וזאת בעקבות הסדרת מנגנון ההתחשבות בשל תביעות תאונות דרכים בין המוסד לביטוח לאומי לבין חברות הביטוח במסגרת תיקון סעיף 328א לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה-1995 (מ-16.25% ל-18%). התיקון יחול על פוליסות ביטוח רכב חובה, שתקופת הביטוח בהן מתחילה ביום 1 בינואר 2023 ואילך.

להערכת החברה, ההסדר מול המל"ל ביחס לעבר לא צפוי להשפיע מהותית על התוצאות הכספיות של החברה. ואולם, החברה מעריכה כי הוא עשוי להוות גורם נוסף שישיע על קביעת דמי הביטוח שייגבו ממבוטחים החל משנת 2023 ואילך.

(ו) ועדת וינוגרד, התיקון לתקנות ההיוון, ועדת קמיניץ ופסק הדין של בית המשפט העליון

בהמשך לוועדת וינוגרד (אשר מונתה בשנת 2014, לבחינת גובה שיעור ריבית ההיוון שבה משתמש המל"ל בבואו לחשב את סך כל קצבאות הנכות שהוא משלם לזכאים במקרה של תביעה, לצורך גבייתן בסכום אחד מאת חברות הביטוח או לצורך היוון לפי בקשת הנפגע) ולוועדת קמיניץ (אשר מונתה בשנת 2019, לבחינת ריבית ההיוון של הפיצויים שבה משתמש המוסד לביטוח לאומי בבואו לחשב את סך כל קצבאות הנכות שהוא משלם לזכאים בשל נזקי גוף במקרה של תביעה, לצורך גבייתן בסכום אחד מאת חברות הביטוח או לצורך היוון לפי בקשת הנפגע), ביום 8 באוגוסט 2019, אימץ בית המשפט העליון את המלצות ועדת קמיניץ וקבע בפסק דין כי שיעור ההיוון ימשיך לעמוד על 3%, שכן הוא מגלם תשואה שניתנת להשגה, בסבירות גבוהה, באמצעות השקעה בסיכון נמוך, לתקופה ממושכת ותוך שמירה על נזילות חלקית. ביהמ"ש עמד על הקושי שנוצר כתוצאה משיעור ההיוון שנקבע בפסק הדין (3%) לבין שיעור ההיוון הקבוע בתקנות הביטוח הלאומי (2%) והביע תקווה שהמחוקק יקבע הסדר ברור, שיכלול גם מנגנון עדכון. עד להכרעת המחוקק יעמוד שיעור ההיוון על כנו, אלא אם יוכח שינוי בהתאם לפרמטר שנקבע בדוח ועדת קמיניץ. בפסיקה מאוחרת יותר, מיום 10 באוקטובר 2020, דחה בית המשפט העליון בקשה לדיון נוסף בנושא שיעור ריבית ההיוון לפיצויים בשל נזקי גוף בנזיקין שתחול על המל"ל בתביעות שיבוב, ובכך הותיר למעשה את שיעור ריבית ההיוון על כנה (3%). ראה גם לעניין זה באור 32(ד)(2)(4) לדוחות הכספיים.

(ז) עתודות

התביעות בענף ביטוח רכב חובה מאופיינות ב"זנב ארוך", היינו: לעיתים חולף זמן ממועד התרחשות התאונה ועד למועד תשלום התביעה. לאור כך, להכנסות ו/או להפסדים מהשקעות השפעה משמעותית על הרווחיות הכוללת בתחום זה.

על-פי הוראות הדין, מבטח נדרש לשמור עתודות ביטוח, בהתאם לנוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי. הנוהג המיטבי כאמור מפרט, בין היתר, את מרווח הסיכון שיש להעמיס על העתודות Best estimate; את אופן קיבוץ ענפי הביטוח; וכן קובע כי יש לקחת בחשבון את גובה העתודה בגין פוליסות שנמכרו בפרקי זמן הסמוכים ליום המאזן ובגין סיכונים לאחר יום המאזן.

שווקים עיקריים מגמות ושינויים בביקוש ובהיצע

ענף ביטוח רכב חובה מאופיין בתחרות חזקה, שכן מדובר במוצר אחיד (פוליסה תקנית); מרבית חברות הביטוח בישראל פועלות בענף זה; וכתוצאה מהאמור קיימת תחרות מחירים משמעותית, המאופיינת גם בשקיפות מחירים לצרכן באמצעות האפשרות לערוך השוואת תעריפים באתר האינטרנט של הרשות. התחרות בענף ביטוח חובה מושפעת, בין היתר, גם מהגידול ההולך וגובר במספר כלי הרכב בישראל.

בהתאם לנתוני משרד האוצר, חל בשוק ענף ביטוח רכב חובה גידול של כ-3.2% בהיקף דמי ביטוח ברוטו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

בהתאם לנתוני משרד האוצר, בענף רכב חובה, ישנו הפסד כולל של כ-679 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022, לעומת רווח כולל של 153 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021. בשנת 2021 היה רווח כולל של 161 מיליון ש"ח, לעומת שנת 2020 בה הסתכם הרווח הכולל בענף בכ-418 מיליון ש"ח.

שינויים מהותיים הצפויים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים

לא צפויים שינויים מהותיים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים ביחס למוצרים ולשירותים בתחום פעילות זה.

מוצרים חדשים

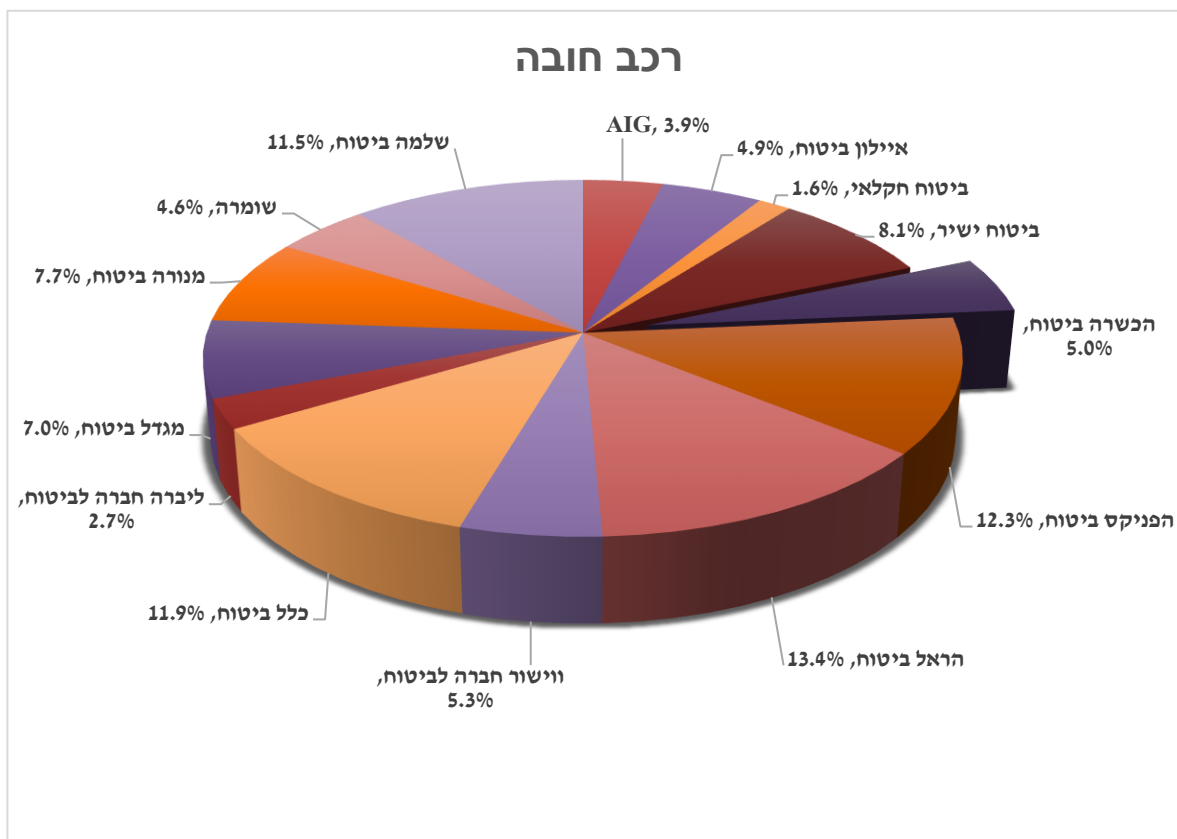
כאמור לעיל, תנאי הכיסוי הביטוחי בענף זה הינם בהתאם לפוליסה התקנית ועל כן בענף זה קיים מוצר אחד בלבד.

תחרות 2.1.1.2

פירוט תנאי התחרות ונתח שוק

מרבית חברות הביטוח בישראל פעילות בענף ביטוח רכב חובה, אשר מאופיין בתחרות עזה. חלקה של החברה בענף פעילות זה מגיע ל-5.0% (על פי נתונים כספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי של שנת 2022), למול נתח שוק של 5.4% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן תיאור חלוקת נתחי שוק ביטוח רכב חובה, בהתאם לדוחות הכספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי לשנת 2022:

בענף ביטוח רכב חובה כמעט ואין משמעות לגודל החברה והתחרות על המחיר היא כמעט מוחלטת. מבטוח יכול לקבל מידע על גובה הפרמיה בביטוח חובה על-ידי כניסה לאתר האינטרנט של הממונה "מחשבון משרד האוצר" והקלדת נתוני הרכב והנהגים בו.

ענף רכב חובה מאופיין בנאמנות לקוחות נמוכה ורגישות גבוהה למחיר ומכאן שחלקה של החברה בשוק יכול להשתנות בהתאם לשינוי בתעריפי חברות הביטוח האחרות, אשר מביא לתנועה של לקוחות, לפי מחיר נוכחי. היות והכיסוי הביטוחי בענף ביטוח חובה הינו אחיד (פוליסה תקנית), אזי התחרות בין חברות הביטוח מתמקדת בעיקר בתעריף ובאיכות השירות.

בעבר, מבוטחים רכשו בדרך כלל ביטוח רכב מקיף וביטוח רכב חובה, באותה חברת ביטוח. כיום, עם התגברות התחרות בענף הרכב, קיימים מקרים בהם בוחרים המבוטחים לרכוש ביטוח רכב חובה בחברת ביטוח אחת וביטוח רכב רכוש בחברת ביטוח אחרת.

בנוסף, החל משנת 2015 מפרסם הממונה, אחת לשנה, מדד שירות למוצרי הביטוח המרכזיים בישראל ("מדד השירות"). מדד השירות מציג את המוצרים המרכזיים בפעילות חברות הביטוח על בסיס השוואה, בין היתר, של הנדבכים הבאים: (1) תשלום תביעות - אחוז התביעות שאושרו ושולמו ומהירות הטיפול בהן; (2) טיפול בפניות לקוחות - מידת שביעות הרצון של לקוחות מטיפול החברה בפניות שלהם אליה; (3) תלונות ציבור - שקלול התלונות שהוגשו ונבדקו ברשות; (4) זמן מענה טלפוני למוקד החברה - שיעור השיחות שנענו תוך 3 דקות; (5) כלים דיגטליים - שמעמידה חברת הביטוח לרשות המבוטחים. מטרת פרסום המדד הינה לאפשר למבוטחים להשוות בין רמת השירות של חברות הביטוח בנוגע למוצרי ביטוח שונים והוא משמש כלי להגברת השקיפות וקידום התחרות בשוק הביטוח.

להערכת החברה, פרסום מדד השירות בתדירות שנתית מגביר את התחרות בשוק הביטוח, ובכלל זה, בענף ביטוח רכב חובה, והחברה פועלת למצב את עצמה כאחת מחברות הביטוח המובילות בשוק במתן שירות ללקוחותיה בענף זה ומשקיעה משאבים רבים לשיפור תודעת השירות לטובת לקוחות החברה.

תיאור התמודדות החברה עם תחרות

שיטות ההתמודדות של החברה עם התחרות בתחום רכב חובה הינן:

1. מעקב מתמיד אחר תעריפי חברות מתחרות;
2. שיפור החיתום והחישובים האקטואריים (על-פי תוצאות, תוך בדיקה מתמדת של פרמטרים מוכרים: נפח מנוע; מין המבוטח; גיל נהג; ותק נהיגה; מערכות בטיחות הקיימות ברכב; היסטוריית תביעות של המבוטח; וכיוצא באלה);
3. נקיטת פעולות שוטפות לשיפור מתן השירות שניתן למבוטחים;
4. פיתוח אמצעים דיגטליים לרכישת פוליסות ביטוח וקבלת שירות במקרה של תאונה ו/או תקלה בקלות, בנגישות מירבית ובכל זמן נתון;
5. פילוח נכון של לקוחות פוטנציאליים ושימוש בתעריף דיפרנציאלי, המסייע להתמקד בסוגי מבוטחים בעלי רמת סיכון נמוכה, לצורך הגדלת רווחיות הפעילות בענף.

2.1.1.3 לקוחות

במהלך תקופת הדוח תמהיל הלקוחות של החברה בענף רכב חובה מורכב ממבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים. שאר המבוטחים בענף זה הינם ציי משאיות, ציי אוטובוסים, מוניות ואחרים.

התפלגות פרמיות ברוטו מלקוחות*

2020	2021	2022	
18.3%	22.8%	17.5%	קולקטיבים ומפעלים גדולים**
81.7%	77.2%	82.5%	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
100%	100%	100%	סה"כ

* הנתונים הנקובים מתבססים על מועדי תחילת הביטוח.
** מעל 40 כלי רכב בבעלות אחת או מעל 100 כלי רכב במסגרת ביטוח קבוצתי.

תלות בלקוחות

בתקופת הדיווח, אין לחברה לקוח אחד אשר היקף הפרמיות שהתקבל ממנו עלה על 10% מסך כל הכנסות החברה במאוחד.

ותק והתמדת לקוחות ושיעורי חידושים

בשנים 2022, 2021 ו-2020, שיעור החידושים בענף ביטוח רכב חובה עמד על כ-62.5%, 70.4% ו-67.2% בהתאמה, במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה הקודמת.

להלן פרטים אודות ותק לקוחות בענף ביטוח רכב חובה במונחי מחזור הפרמיות לשנת 2022, באחוזים:

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שנה שלישית ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	42.6%	20%	11%	26.4%	100%

להלן נתונים בדבר מחזור פרמיות בתקופת הדוח, לפי מספר שנות ותק:

מספר שנות ותק	פרמיות באלפי ש"ח	שיעור מסך ההכנסות
שנת ביטוח ראשונה (ללא ותק)	123,869	42.6%
שנת ביטוח שניה (שנת ותק אחת)	58,077	20%
שנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק)	31,881	11%
שנת ביטוח רביעית ואילך (למעלה מ- 3 שנות ותק)	76,832	26.4%
סך הכל פרמיות בשנת 2022	290,659	100%

שיעור הלקוחות המבוטחים גם בביטוח רכב חובה וגם בביטוח רכב רכוש⁴, מהווים במונחי פוליסות בשנים 2022, 2021 ו-2020 כ-89.4%, כ-84.4% וכ-84.7% מסך הפוליסות של ענף הפעילות בשנים הרלוונטיות.

2.1.2 ענף ביטוח רכב רכוש

2.1.2.1 מוצרים ושירותים

כללי

ענף ביטוח רכב רכוש מעניק כיסוי ביטוחי לנזקי רכוש שיגרום כלי הרכב המבוטח לצד שלישי ו/או לנזקי רכוש לכלי הרכב המבוטח עצמו.

בדומה לענף רכב חובה, גם בענף ביטוח רכב רכוש מעוגנת "פוליסה תקנית" לרכב שמשקלו עד 3.5 טון (לרבות רכב מסחרי ולמעט אופנוע), אשר נוסחה הינו מחייב וניתן רק להיטיב את תנאיה ולהוסיף עליהם הרחבות. תנאי הפוליסה התקנית כוללים, בין היתר, כיסוי למקרה גניבה, אש, תאונה, מעשה זדון, נזקי טבע, נזקי רכוש שנגרמו לצד ג' ועוד.

בחברה ניתן לרכוש פוליסות ביטוח רכב רכוש הכוללות: כיסוי מקיף מלא (כיסוי לנזק עצמי ולנזקים שנגרמו לצד ג'); כיסוי מקיף ללא נזק עצמי (כיסוי לנזקי רכוש שנגרמו לצד ג' בלבד); וכיסוי מקיף ללא כיסוי לנזק עצמי במקרה תאונה וללא כיסוי למקרה גניבה. בנוסף, החברה מאפשרת את הרחבת הפוליסות ברכישת כיסויים נלווים, כגון: כיסוי לסיכונים רעידת אדמה, פרעות ומהומות. בנוסף, החברה משווקת במסגרת ביטוח זה גם הרחבות נוספות, כגון: שירותי דרך וגרירה; רכב חלופי למקרה תאונה או גניבה; תיקון שבר שמשות; והרחבה לשבר פנסים ומראות צד של הרכב ועוד.

ביטוח רכב רכוש מתחלק לשני תתי-ענפים, לפי סוג הרכב: (1) פוליסות לביטוח רכב פרטי ומסחרי (שמשקלו עד 3.5 טון) - בהתאם לפוליסה התקנית שנקבעה בהוראות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו – 1986. המבטח אינו רשאי לסטות מתנאי הפוליסה התקנית, אלא לטובת המבוטח או במקרה שמדובר בצי רכב; (2) פוליסות עבור כלי רכב אחרים (מעל 3.5 טון) - תנאי הכיסוי הביטוחי אינם כפופים לפוליסה התקנית והם נקבעים על-ידי חברת הביטוח (בכפוף לאישור הממונה).

תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (משתנה ומותאם סיכון)

התעריף לביטוח רכב רכוש הינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (משתנה ומותאם סיכון), הכפוף לאישור הממונה. תעריף כאמור נקבע על בסיס מספר פרמטרים הכוללים, בין היתר: דגם הרכב; נפח מנוע; שנת ייצור; כמות נהגים ברכב; מין וגיל הנהגים; ניסיון תביעות וכיוצ"ב, וזאת מתוך הנחה כי פרמטרים אלה מהותיים בהערכת הסיכון ובהתאם לכך בקביעת הפרמיה. פילוח באמצעות

⁴ מבלי לקחת בחשבון רכבים הרשומים בבעלות תאגיד.

פרמטרים אלה מסייע להתמקד בסוגי מבוטחים בעלי רמת סיכון נמוכה ולהגדיל את רווחיות הפעילות בענף.

בענף הרכב הכבד, שיטת קביעת התעריף הינה בקביעת מיון (אחוז) משווי הרכב.

שווקים עיקריים, מגמות ושינויים בביקוש בהיצע

מרבית חברות הביטוח בישראל פועלות בענף זה, המאופיין בתחרות חזקה, שכן מדובר במוצר אחיד (פוליסה תקנית). קיימת תחרות מחירים משמעותית ושקיפות מחירים לצרכן באמצעות האפשרות לערוך השוואת תעריפים באמצעות אתרי אינטרנט מסחריים שונים, המציעים שירות זה בחינם. התחרות בענף ביטוח רכב רכוש מושפעת, בין היתר, גם מהגידול ההולך וגובר במספר כלי הרכב בישראל.

בהתאם לנתוני משרד האוצר, חל בשוק ענף ביטוח רכב רכוש גידול של כ-11.8% בהיקף דמי ביטוח ברוטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 לעומת התקופה המקבילה אשתקד. כמו כן, בהתאם לנתוני משרד האוצר, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022, הסתכם ההפסד הכולל בשוק ענף ביטוח רכב רכוש בכ-1,215 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח כולל של כ-263 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בשנת 2021 הסתכם ההפסד הכולל בכ-29 מיליוני ש"ח, בהשוואה לשנת 2020 בה עמד הרווח הכולל על כ-779 מיליוני ש"ח.

שינויים מהותיים הצפויים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים

לא צפויים שינויים מהותיים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים ביחס למוצרים ולשירותים בתחום פעילות זה.

מוצרים חדשים

במהלך תקופת הדוח התקבל אישור הרשות למוצר חדש ביטוח נסיעות לחו"ל קבוצתי, ושיווקו יחל במהלך שנת 2023 ואילך. בנוסף, החברה פעלה להרחבה ושיפור מסלולי הכיסויים הקיימים בביטוח לנסיעות לחו"ל פרט והשקתם בוצעה במהלך חודש אפריל 2022.

תחרות

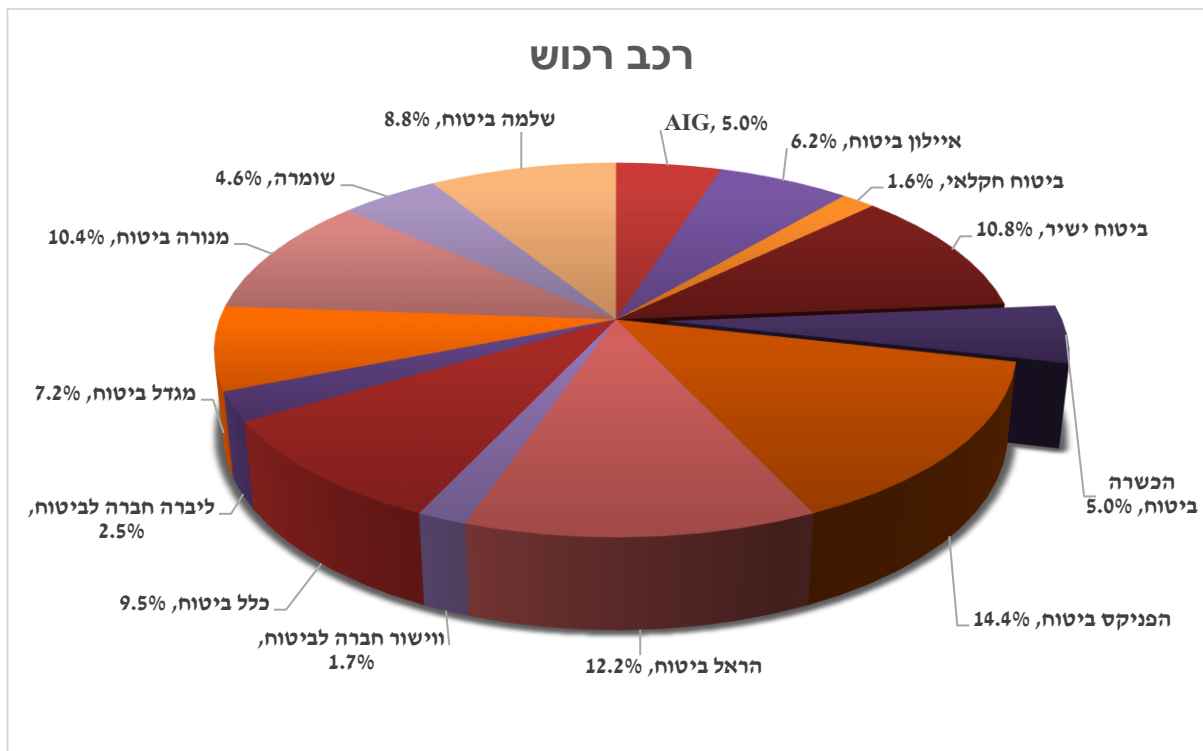
2.1.2.2

פירוט תנאי התחרות ונתח שוק

מרבית חברות הביטוח בישראל פועלות בענף ביטוח רכב רכוש, אשר מאופיין בתחרות עזה. הסיבות לתחרות החזקה בענף זה נעוצות, בין היתר, בהיעדר שוני בכיסוי הביטוחי בין החברות השונות בשל הפוליסה התקנית; בפעילותן של חברות ביטוח ישירות; בהוזלת תעריפים על-ידי החברות השונות; פריסה גיאוגרפית של סוכנים; פרסום ושיווק ובמתן הנחות מיוחדות.

חלקה של החברה בענף פעילות זה מגיע ל-5% (על-פי נתונים כספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי של שנת 2022), למול נתח שוק של 5% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן תיאור חלוקת נתחי שוק ביטוח רכב רכוש, בהתאם לדוחות הכספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי לשנת 2022:

כאמור לעיל, החל משנת 2015 מפרסם הממונה מדד שירות המאפשר למבוטחים להשוות בין רמת השירות של חברות הביטוח בנוגע למוצרי ביטוח שונים, וביניהם ביטוח רכב רכוש. המדד מהווה כלי להגברת השקיפות וקידום התחרות בשוק הביטוח. להערכת החברה, המשך פרסום המדד בתדירות שנתית מגביר את התחרות בענף ביטוח רכב רכוש.

תיאור התמודדות החברה עם התחרות

להלן תפורטנה דרכי ההתמודדות של החברה עם התחרות בענף ביטוח רכב רכוש:

1. טיוב מתמיד של התיק, במטרה להביא לעלייה ברווחיות;
2. שמירה תמידית על תעריפי ביטוח תחרותיים;
3. שיפור טיב השירות המוענק למבוטח, בדגש על פיתוח כלים דיגטליים והנגשת המוצר והשירותים;
4. מבצעי גיוס, שיווק ומכירה בקרב סוכני הביטוח;
5. פילוח נכון של אוכלוסיית הנהגים ותמחור הפוליסות המוצעות להם, תוך התמקדות במבוטחים בעלי סיכון נמוך ומשיכתם באמצעות תעריפים אטרקטיביים;
6. שימור פוליסות קיימות (חידושים), מתוך הבנה שהיכרות החברה עם מבוטחים אלה משפרת את יכולת החיתום בגינם;
7. שיפור הממשקים מול סוכני החברה.

לקוחות

2.1.2.3

תמהיל לקוחות החברה בענף ביטוח רכב רכוש מורכב מלקוחות פרטיים, לקוחות עסקיים, קולקטיביים וציי רכב.

התפלגות פרמיות ברוטו מלקוחות*

2020	2021	2022	
16.5%	17.1%	13.6%	קולקטיבים ומפעלים גדולים**
83.5%	82.9%	86.4%	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
100%	100%	100%	סה"כ

* הנתונים הנקובים מתבססים על מועדי תחילת הביטוח.
 ** מעל 40 כלי רכב בבעלות אחת או מעל 100 כלי רכב במסגרת ביטוח קבוצתי.

תלות בלקוחות

לחברה אין תלות בלקוח בודד בענף ביטוח רכב רכוש, שכן לא קיים לקוח שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסותיה.

ותק והתמדת לקוחות ושיעורי חידושים

בשנים 2022, 2021 ו-2020, שיעור החידושים בענף ביטוח רכב רכוש עמד על כ-64.5%, כ-72.2% וכ-69.4%, בהתאמה, במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה הקודמת.

להלן פרטים אודות ותק לקוחות בענף ביטוח רכב רכוש במונחי מחזור הפרמיות לשנת 2022, באחוזים:

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שנה שלישית ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	48.7%	18.1%	9.5%	23.7%	100%

להלן נתונים בדבר מחזור פרמיות בתקופת הדוח, לפי מספר שנות ותק:

מספר שנות ותק	פרמיות באלפי ש"ח	שיעור מסך ההכנסות
שנת ביטוח ראשונה (ללא ותק)	239,763	48.7%
שנת ביטוח שניה (שנת ותק אחת)	89,144	18.1%
שנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק)	46,702	9.5%
שנת ביטוח רביעית ואילך (למעלה מ-3 שנות ותק)	116,783	23.7%
סך הכל פרמיות בשנת 2022	492,392	100%

שיעור הלקוחות המבוטחים גם בביטוח רכב רכוש וגם בביטוח רכב חובה⁵, מהווים במונחי פוליסות בשנים 2021, 2020 ו-2019, כ-82%, כ-84.5% וכ-85.1%, בהתאמה מסך הפוליסות של ענף הפעילות בשנים הרלוונטיות.

2.1.3 ענף ביטוח כללי אחר

2.1.3.1 מוצרים ושירותים

כללי

פעילות החברה בענף ביטוח כללי אחר נחלקת לשלושה תתי-ענפים עיקריים:

(א) ביטוח רכוש, נסיעות לחו"ל ותאונות אישיות קבוצתיות - ביטוחי רכוש כגון: ביטוח דירה; ביטוח בית משותף; ביטוח סייבר; ביטוח בתי עסק; ביטוחים הנדסיים; וביטוח עבודות קבלניות. סיכונים עיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכונים אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים כיסוי לנזקים ישירים (קרי, נזקים שנגרמו ישירות לרכוש) וכיסוי לנזקים עקיפים (קרי, נזקים תוצאתיים, כגון: אובדן רווחים, קלקול סחורות וכו'). על-פי רוב, תקופת הביטוח בתת ענף זה הינה לשנה. תביעות בגין פוליסות ביטוח רכוש מתבררות בסמוך לקרות מקרה הביטוח, לכן תת-ענף זה נחשב כבעל "זנב תביעות קצר".

⁵ מבלי לקחת בחשבון רכבים הרשומים בבעלות תאגיד.

בנוסף, תחת קטגוריה זו נכללים כיסויים ביטוחיים שאינם באופיים ביטוחי רכוש או חבויות, כגון: ביטוח תאונות אישיות קבוצתי וביטוח נסיעות לחו"ל. בהתאם, החל מחודש מאי 2021 הפסיקה החברה לשווק בתחום ביטוח כללי פוליסות ביטוח תאונות אישיות פרט. נכון למועד פרסום הדוח, החברה משווקת פוליסות תאונות אישיות קבוצתי בלבד, כמוצר משלים למערך ביטוחי העסקים.

(ב) ביטוח חבויות - ביטוחים כגון: ביטוח אחריות כלפי צד שלישי; ביטוח חבות מעבידים; ביטוח אחריות מקצועית; וביטוח אחריות המוצר. ביטוחי חבויות מיועדים לכיסוי חבותו של מבטוח על פי דין, בגין נזק לצד שלישי כלשהו. הפוליסות בביטוחי חבויות מונפקות בדרך כלל לפרק זמן של שנה (למעט פוליסות עבודות קבלניות, שתקופת הביטוח בהן היא כמשך תקופת הפרויקט). התביעות בתת-ענף ביטוח חבויות מאופיינות ב"זנב ארוך", היינו: קצב התנהלות התביעות ארוך יותר ועשוי להמשך מספר שנים, וזאת בשל מספר סיבות: הנזק המכוסה בפוליסה נגרם לצד שלישי שאינו המבטוח בפוליסה; פרק הזמן שבין מועד התגבשות החבות והנזק לבין מועד הגשת התביעה; מורכבות הברור העובדתי והמשפטי, הן ביחס לחבות המבטוח והן ביחס להיקף הנזקים; ותקופת התיישנות (בגין עילת התביעה) ארוכה יותר מתקופת ההתיישנות המקובלת בענף ביטוח רכוש. על-פי הוראות הדין, מבטוח נדרש לשמור עתודות ביטוח בהתאם לנוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי. הנוהג המיטבי כאמור מפרט, בין היתר, את מרווח הסיכון שיש להעמיס על העתודות (Best estimate); את אופן קיבוץ ענפי הביטוח; וכן קובע כי יש לקחת בחשבון את גובה העתודה בגין פוליסות שנמכרו בפרקי זמן הסמוכים ליום המאזן ובגין סיכונים לאחר יום המאזן.

בחלק מביטוחי החבויות (בעיקר אחריות כלפי צד שלישי וחבות מעבידים), הכיסוי הביטוחי הינו על בסיס אירוע, דהיינו: הכיסוי ניתן לאירועים אשר קרו במהלך תקופת הביטוח והתביעה יכולה להיות מוגשת לאחר תום תקופת הביטוח ובכפוף לתקופת ההתיישנות הקבועה בחוק. בביטוחי חבויות אחרים (מסוג אחריות מקצועית ואחריות המוצר), הכיסוי הביטוחי הוא על בסיס המועד של הגשת התביעה, דהיינו: הכיסוי ניתן לתביעות אשר הוגשו במהלך תקופת הביטוח, גם אם העילה נוצרה קודם לתחילת תקופת הביטוח.

(ג) ביטוחי ערבויות - ביטוח השקעות של רוכשי דירות, לפי חוק המכר. הפוליסה מכסה סיכונים ומבטיחה תשלום תגמולי ביטוח למוטב בעת קרות מקרה הביטוח.

בחברה נמכרים מרבית מוצרי הביטוח הכללי המוכרים בשוק הביטוח. להלן פירוט אודות המוצרים והשירותים העיקריים בענף זה:

ביטוחי רכוש

(א) ביטוח דירה

בענף הביטוח הכללי במגזר הפרטי, בולט מקומו של ביטוח הדירות, ובפרט פוליסות ביטוח הנרכשות בעת קבלת הלוואה לרכישת דירה מתאגיד בנקאי, מקום בו הנכס משועבד כנגד קבלת הלוואה (משכנתא). הכיסוי הבסיסי בענף ביטוחי הדירות כפוף לתנאי סף הקבועים במסגרת הפוליסה התקנית המוגדרת בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986. כמו כן, תעריפי המוצר מפוקחים ומאושרים על-ידי הממונה.

ביטוח דירה כולל ביטוח למבנה ו/או לתכולת דירת מגורים ומבוסס על ביטוחי רכוש בתוספת ביטוחי חבויות, הקשורים לדירת המגורים נשוא הפוליסה (אחריות כלפי צד שלישי וחבות מעבידים לעובדי משק בית).

הכיסוי בפוליסות אלו כולל גם כיסוי לנזקי צנרת ומים, לנזקי רעידת אדמה וכן כיסוי לגניבה, פריצה ושוד, למעט אם המבטוח בחר שלא לרכוש כיסוי בגין נזקים אלה.

החברה מאפשרת למבטוח לרכוש הרחבות לפוליסות ביטוח דירה, בקשת רחבה של כיסויים: ביטוח דודי חשמל ושמש, תכשיטים ודברי ערך ורכוש נייד וכן ביטוח "כל הסיכונים" לתכולה ועוד.

תעריפי ביטוח הדירות נגזרים מתמהיל התכולה, שטח המבנה, קומת המגורים, הרחבות בפוליסה, סכום הביטוח וכיוצ"ב. כחלק מהשירות המוענק על ידי החברה למבוטחים, מאפשרת החברה ללקוחותיה להעריך את תכולת דירתם על-ידי מעריך מומחה (סוקר) ועל חשבונה, והערכה זו מהווה את הבסיס לקביעת סכומי הביטוח בפוליסה.

(ב) ביטוח בתי עסק

ביטוח בתי עסק הינו ביטוח רכוש, המעניק כיסוי למבנה ו/או תכולה, מפני סיכונים אש וסיכונים נלווים, כגון: פריצה, נזקי טבע, התפוצצות ורעידת אדמה. פוליסת ביטוח בתי עסק ניתנת להרחבה גם לכיסוי נזק תוצאתי, דהיינו: אובדן רווחים. החברה מציעה ביטוח זה, בדרך כלל, עם כיסויי חבויות בתוכניות משולבות שונות, קרי: תכניות המשלבות כיסויים ביטוחיים שונים ובמסלולים ייעודיים לפי עיסוקם של העסקים השונים.

(ג) ביטוח סייבר

הכיסוי משווק הן כפוליסה עצמאית ונפרדת והן כפרק נוסף במסגרת פוליסות לבתי עסק (לבחירת המבוטח, תמורת תשלום נוסף). המוצר לכיסוי אירועי סייבר הינו מודולרי וכולל רבדי כיסוי שונים, בגבולות אחריות ובתעריפים שונים, לבחירת המבוטח ובהתאם לצרכיו.

הפוליסה כוללת כיסויים שונים, כגון: כיסוי לנזק כספי ישיר שנגרם למבוטח עקב אירוע סייבר, שיפוי בגין אבדן הכנסה, שיפוי עקב סחיטה/כופר, נזק כספי ישיר שנגרם עקב אירוע סייבר כלפי צד שלישי, הגנה על מוניטין, הוצאות חקירות של רשויות רגולטוריות וכן כיסוי בגין הוצאות סבירות שהמבוטח הוציא כמפורט בפוליסה.

(ד) ביטוחים אחרים

בנוסף לביטוחי הרכוש והחבויות, משווקים על-ידי החברה גם ביטוחים אחרים, כגון: ביטוח עבודות קבלניות; ביטוח ציוד מכני הנדסי; ביטוח שבר מכני; ביטוח נזקי טרור; ביטוח מטענים בהעברה ואחריות המוביל; ביטוח כספים; ביטוח ציוד אלקטרוני; ביטוח נסיעות לחו"ל; וביטוח תאונות אישיות קבוצתיות.

ביטוחי חבויות

(א) ביטוח חבות מעבידים

פוליסת חבות מעבידים מעניקה למעביד כיסוי מפני חבות שהוא עלול לחוב בגין נזק שנגרם ברשלנותו לעובד מעובדיו תוך כדי ועקב עבודתו (פוליסה על בסיס מועד האירוע). הכיסוי בפוליסה זו ניתן לגבי אחריות המעביד לנזקים שמעבר לסכומים בהם נושא ו/או אמור לשאת המוסד לביטוח לאומי המטפל בתאונות עבודה. גבול האחריות בפוליסות אלו קבוע מראש, אך המבוטח יכול גם לרכוש סכום ביטוח גבוה יותר, בהתאם להערכתו את החשיפה לנזקים אשר עלולים להיגרם לעובדיו. פוליסה זו כוללת גם כיסוי חבות בגין מחלות מקצוע. כיסוי חבות מעבידים נמכר הן במסגרת פוליסה עצמאית ובודדת (פוליסת ביטוח חבות מעבידים) והן כחלק מפוליסת משולבת (כגון: כיסוי הנרכש במסגרת פוליסה לביטוח עסק).

(ב) ביטוח אחריות כלפי צד שלישי

פוליסת ביטוח אחריות כלפי צד שלישי מעניקה למבוטח כיסוי מפני חבות שהוא עלול לחוב בגין נזק שנגרם ברשלנותו כלפי צד שלישי כלשהו, לרבות נזק תוצאתי הנובע מכך. פוליסה זו מכסה אירועים אשר התרחשו במהלך תקופת הביטוח (פוליסה על בסיס מועד האירוע). הכיסוי מותאם לפעילותו של המבוטח וגבול האחריות בפוליסה נקבע על-ידי המבוטח, לפי שיקול דעתו, בהתבסס על הערכתו את רמת הסיכון אליה הוא חשוף. מוצר זה נמכר הן במסגרת פוליסה עצמאית ובודדת (ביטוח לאחריות כלפי צד ג' בלבד), והן כפרק מפוליסת משולבת.

(ג) ביטוחי חבויות אחרים

במסגרת ביטוחי החבויות מוכרת החברה גם מוצרים אחרים, ובכלל זה: פוליסות לביטוח אחריות מוצר ופוליסות ביטוח אחריות מקצועית.

הכיסוי הביטוחי במוצרים אלה ניתן עבור תביעות שהוגשו (אך לאו דווקא אירעו) במהלך חיי הפוליסה. ואולם, בניגוד לביטוחי החבויות הקודמים שתוארו לעיל, בביטוחי חבויות אחרים בדרך כלל קיימת בפוליסה התייחסות למועד קרות האירוע, כלומר: "פוליסה על בסיס מועד הגשת תביעה" מציבה תנאי כפול לקבלת כיסוי ביטוחי, התנאי הראשון מחייב כי אירוע מקרה הביטוח, דהיינו, הנסיבות העובדתיות המקימות את חבות המבוטח כלפי צד שלישי, התרחשו בתקופת הביטוח, הכוללת בדרך כלל גם תקופה רטרואקטיבית מוסכמת; התנאי השני מחייב כי התביעה הנוגעת למקרה הביטוח הוגשה במהלך תקופת הביטוח עצמה (היינו: הוגשה תביעה שלא בתקופת הביטוח, אין המבוטח זכאי לכיסוי).

(ד) ביטוח ערבויות

במסגרת ליווי פרויקטים בתחום היוזמות למגורים משווקת החברה פוליסת ביטוח השקעות של רוכשי דירות, לפי דרישות חוק המכר. בחוק המכר נקבעו מנגנונים שונים להבטחת כספי הרכישה של הקונה באמצעות מתן בטוחות בהתאם לחלופות שנקבעו בחוק, כאשר אחת מהן הינה פוליסת ביטוח. פוליסה לביטוח השקעות של רוכשי דירות לפי חוק המכר מכסה סיכונים ומבטיחה למוטב תשלום תגמולי ביטוח בקרות עילות החילוט. הפוליסה מעניקה מענה שלם ליזמי נדל"ן וקבלנים, לצורך רכישת כיסויים ביטוחיים שונים (כגון: העמדת בטוחות לרוכשי דירות); וכן סוגי ערבויות שהינן נלוות ללווי פיננסי, כגון: ערבויות לבעלי קרקע, ערבויות משכנתא, ערבויות שכ"ד וערבויות מסים (אגרות והיטלים).

שווקים עיקריים מגמות ושינויים בביקוש ובהיצע

על פי נתוני משרד האוצר בענף ביטוח כללי אחר חל גידול של כ-11.1% בדמי הביטוח ברוטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022, בהשוואה לתקופה המקבילה בשנת 2021. בענפי ביטוח הרכוש חל גידול של 11% ובענפי החבויות חל גידול של כ-11.1% בהשוואה לאשתקד.

בשנת 2021 חל גידול של כ-9.5% בדמי הביטוח ברוטו בענף ביטוח כללי אחר בהשוואה לשנת 2020, אשר נבע מגידול של כ-6.8% בענפי ביטוח הרכוש וגידול של כ-13.8% בענפי החבויות.

תוצאות ענף ביטוח כללי אחר מושפעות בעיקר מעוצמת התחרות בענף, קיבולת מבטחי המשנה ותנאי ההסכמים עמם, תנודות באירועים הביטוחיים שאירעו ותנודות בשוקי ההון. על פי נתוני משרד האוצר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 עמד הרווח הכולל לפני מס בענף ביטוח כללי אחר בשוק הביטוח על כ-693 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל של כ-808 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בענפי חבויות נרשם רווח כולל שהסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 בכ-242 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל של כ-214 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בענפי ביטוח הרכוש נרשם קיטון ברווח הכולל של כ-142 מיליון ש"ח והוא מסתכם לכ-451 מיליון ש"ח.

להערכת החברה, שיעור הפריצות, נזקים הנגרמים כתוצאה מאירועי טרור, שריפות ונזקי מים לדירות ובתי עסק וכן נזקים הנגרמים עקב פגעי טבע עשויים להשפיע על הביקוש בענפי ביטוח הרכוש.

כמו כן, תקופת מיתון עשויה לגרום לירידה במספר הפוליסות הנרכשות ולצמצום הכיסויים הביטוחיים הנרכשים על ידי מבוטחים.

שינויים מהותיים הצפויים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים

החברה פועלת באופן עקבי במטרה להגדיל את נתח השוק בענף ביטוח כללי אחר והגדלת תמהיל הלקוחות בתחום, וזאת בין היתר, באמצעות המסלול הדיגיטלי go דירות ורכב.

מוצרים חדשים

בחציון הראשון לשנת 2022 החלה החברה לשווק מוצר דיגיטלי בביטוח נסיעות לחו"ל, וזאת בדומה לממשק הדיגיטלי הקיים בביטוח רכב ובביטוח דירות. בנוסף בחודש אוגוסט 2022 התקבל אישור הרשות בעבור פוליסת נסיעות לחו"ל קבוצתי אשר שיווקה צפוי להתחיל במהלך שנת 2023.

תחרות 2.1.3.2

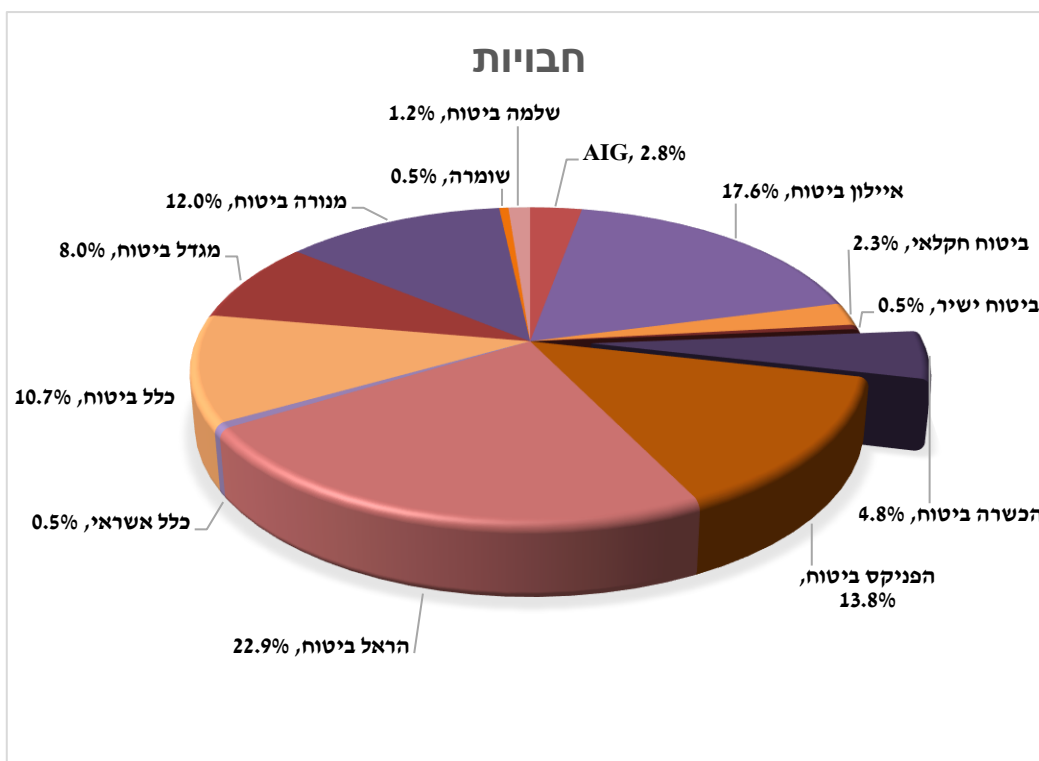
פירוט תנאי התחרות ונתח שוק

התחרות בתחום ביטוח כללי אחר מושפעת משני גורמים עיקריים: דרישות שוק המבוטחים (המסתייעים לעיתים ביועצי ביטוח); ותנאי הסכמי ביטוח המשנה של חברות הביטוח האחרות. התחרות בענף זה מאופיינת בעיקר בהשוואת מחירים המתבצעת על-ידי החברות.

כמו כן, מחשבון ביטוח דירה, המוצג באתר האינטרנט של הממונה, מאפשר לציבור הלקוחות להשוות בין מחירי פוליסות ביטוח הדירה של החברות השונות, דבר שעשוי להגביר את התחרותיות בענף ביטוח דירות ולהשפיע על גובה הפרמיה ועל הרווחיות בענף זה.

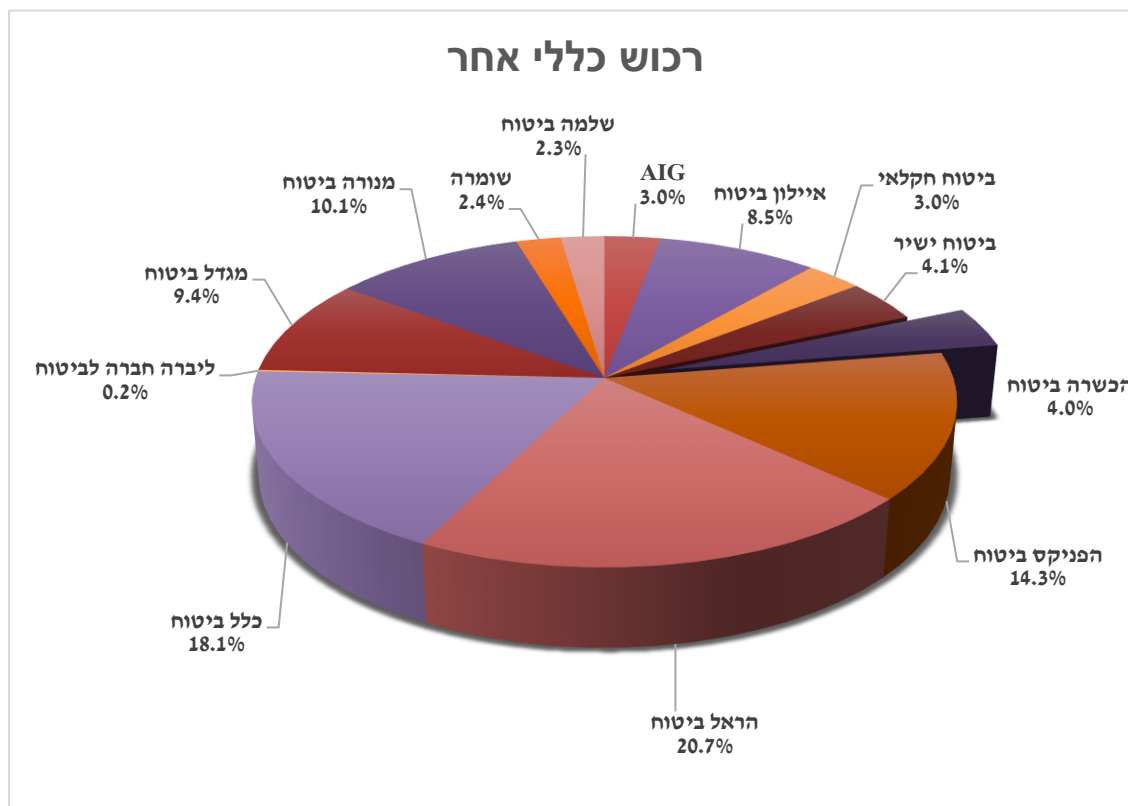
חלקה של החברה בתת-ענף ביטוח חבויות מגיע ל-4.8% (על פי נתונים כספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי לשנת 2022), למול נתח שוק של 5.1% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן תיאור חלוקת נתחי שוק ביטוח כללי חבויות, בהתאם לדוחות הכספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי לשנת 2022:

חלקה של החברה בתת-ענף ביטוחי רכוש, נסיעות לחו"ל ותאונות אישיות, מגיע ל-4% (על פי נתונים כספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי לשנת 2022), למול נתח שוק של 4.1% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן תיאור חלוקת נתחי שוק ביטוח כללי בענפי רכוש אחרים, בהתאם לדוחות הכספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי לשנת 2022:

תיאור התמודדות החברה עם תחרות

החברה מתמודדת עם התחרות באמצעות מיקוד בפלח עסקים בתחומים מסויימים, בהם היתרון היחסי של החברה נשמר גם ביחס למתחרותיה.

לקוחות 2.1.3.3

תמהיל תיק לקוחות החברה בביטוח כללי אחר גדל בשנים האחרונות מבחינת הרכבו, היקף הפרמיות וכמות המבוטחים. יחד עם זאת, מרבית המבוטחים בחברה נותרו לקוחות פרטיים ובעלי עסקים קטנים ובינוניים.

התפלגות פרמיות ברוטו מלקוחות*

2020	2021	2022	
0%	0%	0%	קולקטיבים ומפעלים גדולים**
100%	100%	100%	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
100%	100%	100%	סה"כ

* הנתונים הנקובים מתבססים על מועדי תחילת הביטוח.

** החברה לא ביטחה בשלושת השנים האחרונות מפעלים גדולים ו/או קולקטיבים גדולים (היינו: מבוטח המהווה לפחות 5% מהפרמיות בתחום זה).

תלות בלקוחות

בתקופת הדיווח, אין לחברה בתחום פעילות זה לקוח מהותי או לקוח אחד אשר היקף הפרמיות שהתקבל ממנו עלה על 10% מסך כל הכנסות החברה במאוחד.

ותק והתמדת לקוחות ושיעורי חידושים

שיעור החידושים בתחום ביטוח כללי אחר הינו גבוה יחסית, וזאת בשל התאמת הפוליסות לצרכי הלקוחות ונטיית הלקוחות להתמיד בהתקשרות עם אותה חברה ביטוח.

בתחום ביטוחי הדירות עמד שיעור החידושים בשנים 2022, 2021 ו-2020 על כ-77.4% כ-85.0% וכ-85.5%, בהתאמה (במונחי פוליסות בשנה השוטפת מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה הקודמת).

להלן פרטים אודות ותק לקוחות בביטוחי דירות במונחי פוליסות לשנת 2022 באחוזים :

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שנה שלישית ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	15.4%	12.6%	11.8%	60.2%	100%

להלן נתונים בדבר מחזור הפרמיות בתקופת הדוח בענף ביטוח כללי אחר⁶, לפי מספר שנות ותק :

מספר שנות ותק	פרמיות באלפי ש"ח	שיעור מסך ההכנסות
שנת ביטוח ראשונה (ללא ותק)	30,165	11.5%
שנת ביטוח שניה (שנת ותק אחת)	37,708	14.3%
שנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק)	33,641	12.8%
שנת ביטוח רביעית ואילך (למעלה מ- 3 שנות ותק)	161,748	61.4%
סך הכל פרמיות בשנת 2022	263,262	100%

⁶ חלק הרכוש – עסקים ודירות בלבד.

2.2 תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

2.2.1 מוצרים ושירותים

2.2.1.1 ענפי פעילות עיקריים

תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בחברה כולל בתוכו את ענף ביטוח חיים (ריסק ו/או חיסכון) וענף ביטוח חיים - סיכון בלבד (ריסק).

החל מחודש אוגוסט 2017 ועד לסוף שנת 2021, החברה לא שיווקה מוצרים פנסיוניים והתמקדה בתפעול התיק הקיים בלבד לרבות פעילות נלווית שאינה יזומה לתפעולו כגון הפקת פוליסה הפרשית כתוצאה מהגדלת הפרשות וכיוצ"ב. במהלך תקופת הדוח החברה החלה בשיווק מחודש ומתן של ביטוחי מנהלים וביטוחים לעצמאיים.

פוליסות ביטוח חיים כוללות מגוון מוצרים, המאפשרים חיסכון לגיל פרישה (אותו יכול הלקוח לפדות בעת הפרישה או במועד אחר) בשילוב עם כיסוי ביטוחי, כגון: כיסוי מפני מוות מכל סיבה ומפני אבדן כושר עבודה.

פוליסות ביטוח חיים מיועדות לעובדים שכירים, לצורך ביצוע תשלומים פנסיוניים מהמעסיק; לעצמאיים, לטובת קופות ביטוח על-פי תקנות קופות הגמל; וכן ללקוחות הרוכשים כיסויים ביטוחיים באופן פרטי (כגון: כיסוי ביטוחי למקרה מוות, ללא רכיב חיסכון).

בנוסף, בתחום פעילות זה קיימות פוליסות פרט למטרת חיסכון (פוליסות ביטוח לטובת "חיסכון טהור"), סיכוני מוות, נכות, אובדן כושר עבודה, גילוי מחלות קשות וכו'.

הפעילות בתחום ביטוח חיים בחברה כוללת שילוב של מכירות חדשות ומתן שירותי תפעול בפוליסות קיימות אשר נמכרו החל ממועד תחילת פעילות החברה ועד היום. רווחיות הענף מושפעת משינויים רגולטוריים, מהתנהגות רבת שנים של היבט ההכנסות, האירועים הביטוחיים, תגמול הסוכן, הוצאות התפעול והשירות. הכנסות מפוליסה נרשמות לאורך כל חי הפוליסה, כאשר מרבית הוצאות השיווק נרשמות ומשולמות בסמוך למועד מכירת הפוליסה וברמה החשבונאית נפרסות לאורך כל חי הפוליסה או עד לתקופה של 15 שנה, לפי המוקדם ביניהם. שילוב אלמנטים זה, יוצר מערכת שבה רווחיות הענף תלויה באירועי מכירה בעבר ובהווה, בהמשכיות בעתיד של תשלומי הפוליסה ובהתפתחות אירועים ביטוחיים ושינויים רגולטוריים.

2.2.1.2 הסכם התקשרות עם ספק מיקור חוץ מהותי לקבלת שירותי תפעול ותוכנה

ביום 18 במאי 2020 דיווחה החברה על התקשרות בהסכם מחייב עם הראל חברה לביטוח בע"מ ("ההסכם" ו-"הספקית", בהתאמה), על-פיו מעניקה הספקית לחברה שירותי תפעול לתיק הפנסיוני של החברה (תיק העבר)⁷; וכן שירותי בית תוכנה ושירותי לשכת שירות עבור תיק העבר ועבור התיק החדש⁸ ("השירותים"). לשם מתן השירותים האמורים, מעניקה הספקית לחברה רישיון שימוש במערכות המחשוב שלה כמפורט בהסכם, וזאת בנוסף לפיתוח ממשקי נתונים עבור החברה למערכותיה הקיימות של הספקית ("מערכות המחשוב של הספקית").

תפעול תיק העבר במערכות המחשוב של הספקית מבוצע עבור החברה על ידי הספקית, וזאת למעט תהליכים הדורשים החלטות עסקיות אשר קשורים לתיק העבר אשר ממשיכים להתבצע על ידי החברה, כגון: טיפול בסוכנים, טיפול במבוטחים, מתפעלים ומעסיקים, טיפול בתביעות מקרה ביטוח וביצוע תשלומי תביעות, טיפול בעיקולים, טיפול בפיגורי הלוואות, לרבות טיפול משפטי והסדרי חוב, אישור תשלומים במס"ב, מתן דיווחים רגולטוריים, טיפול בנושאי הנהלת חשבונות, טיפול בנושאי אקטואריה וניהול השקעות.

⁷ "תיק העבר" - התיק הפנסיוני של החברה ופוליסות פרט, הכולל את כל הפוליסות משולבות החיסכון ופוליסות מסוג אובדן כושר עבודה stand alone פנסיוניות, למעט פוליסת חסכון "בסט אינווסט" פרט, אשר מכרה החברה עד אמצע שנת 2017; וכן פוליסות מהסוגים האמורים שנמכרו נקודתית בהיקף זניח לאחר המועד כאמור ועד לחודש יוני 2021 וכן תוספות ושינויים בגין הפוליסות בתיק האמור. תיק העבר כולל גם פוליסות מסולקות ומבוטלות.

⁸ "התיק החדש" - תיק הביטוח של החברה בתחומי בריאות, סיעוד, ריסק, משכנתא, מחלות קשות, בסט אינווסט פרט כפי שהוא במועד חתימת ההסכם וכפי שיהיה במהלך תקופת ההסכם, פוליסות חדשות בתחום הפנסיוני (מחודש מאי 2022 ואילך) וכן מכירות חדשות בתחום אובדן כושר עבודה.

תפעול התיק החדש במערכות המחשוב של הספקית נעשה על ידי החברה, באופן מלא, בלעדי ועצמאי, על כל ההיבטים הנלווים והקשורים לכך, למעט תמיכה מיכונית ופיתוחים שמבוצעים על ידי הספקית, בהתאם להוראות ההסכם.

ניהול נתוני תיק העבר והתיק החדש של החברה במערכות המחשוב של הספקית, נעשה בסביבת הרשאות נפרדת מיתר פעולותיה של הספקית.

בכל הנוגע למתן השירותים, הספקית משמשת כספק מיקור חוץ מהותי⁹, ובמסגרת זו מאפשרת לחברה לבקר את מתן השירותים, לרבות גישה של החברה, היועץ המשפטי, מנהל הכספים, המבקר הפנימית, מנהל הסיכונים ורואה החשבון המבקר שלה למידע הנוגע לשירותים המצוי אצל הספקית.

בהתאם להוראות ההסכם, תקופת ההתקשרות אינה מוגבלת בזמן. עם זאת, החל משנת 2029 הצדדים יוכלו להביא את ההתקשרות לסיומה ו/או להפסיק חלק מן השירותים במתן הודעה מראש ובכתב ובכפוף להוראות ההסכם. על אף האמור במקרה שבו הספקית תפסיק לנהל את תיק חיסכון ארוך הטווח של עצמה, היא תוכל להפסיק את מתן השירותים לחברה ביחס לתיק העבר ובכפוף לכך שהיא תעביר את התפעול למתפעל אחר.

ביום 16 בינואר 2023 נחתמה תוספת להסכם האמור עם הספקית, במסגרתה, בין היתר, עודכן סעיף התמורה בהסכם, וזאת בגין השירותים שתעניק הספקית לחברה במהלך שנת השירות השנייה והשלישית.

מוצרים ושירותים עיקריים

2.2.1.3

ביטוח מנהלים: מקורו בהפרשות המעסיק והעובד להבטחת הזכויות הסוציאליות של עובד שכיר לפיצויים, לתגמולים ולביטוח אובדן כושר עבודה. בגין ההפרשות הנ"ל ניתן לרכוש חיסכון לעת הפרישה: לתוכנית משלמת קצבה ולתכנית המשך (תכנית חיסכון להשקעה). הפוליסות יכולות לכלול גם כיסויים ביטוחיים נוספים למקרה מוות מכל סיבה ולאובדן כושר עבודה. מרבית המבוטחים הינם עובדים אשר רכשו ביטוחי מנהלים לתגמולים ולפיצויים כחלק מהסכמי העבודה שלהם.

במהלך תקופת הדוח חזרה החברה לשווק פוליסות של ביטוחי מנהלים ועצמאיים, וזאת לאחר תקופה ארוכה (מאז אוגוסט 2017) שבה חדלה משיווק אקטיבי של פוליסות מסוג זה והתמקדה בטיפול בתיק הקיים.

בנוסף, בחודש פברואר 2023 החברה קיבלה אישור מהרשות ותחל בשיווק כיסוי ריסק בפוליסות פנסיוניות.

ביטוח לעצמאים: מקורו בהפקדות המבוטח וייעודו הבטחת צבירה לגיל פרישה. פוליסות אלו מוכרות עפ"י תקנות קופות הגמל, במקרה שנרכשו בתוכנית לעצמאים.

ביטוחי פרט: ביטוח המבוסס על פוליסות אישיות שנרכשו על ידי המבוטח, על מנת לצבור חיסכון נזיל, לכל מטרה. הפרמיות בגין פוליסות אלו לא נהנות מהטבות מס, למעט זיכוי בשיעור מסוים מהפרמיה, המשולמת עבור כיסוי למקרה מוות כאמור בסעיף 45 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א - 1961.

פוליסת חיסכון (Best Invest) אישי: פוליסה למטרת חיסכון טהור. ייחודיות פוליסות מסוג "בסט אינווסט" השונות, נובעת מכך שהפוליסה מאפשרת למבוטח לבחור מגוון מסלולי השקעות, בניהול מספר בתי השקעות, כך שבאפשרות המבוטח לבחור תמהיל מסלולים להשקעת הכספים. החברה רואה את מוצר בסט אינווסט אישי כמוצר ייחודי בענף, שמאפשר לה יתרון תחרותי, וזאת לאור הפעילות עם מגוון בתי השקעות השונים, ובפרט נוכח העובדה שהמעבר בין בתי ההשקעות כאמור ו/או בין מסלולים בפוליסה, נעשה ללא גביית עמלת קניה ו/או מכירה מהלקוח וללא אירועי מס.

פוליסות ביטוח חיים ריסק (סיכון): פוליסות המבטיחות תשלום חד פעמי או תשלום קצבה למוטבים במקרה של מות המבוטח.

פוליסות משכנתא ריסק ומבנה: ביטוח משכנתא המשמש בטוחה להלוואת המשכנתא במקרה פטירה חלילה של אחד הלווים. ביטוח מבנה - למקרה שנגרם נזק משמעותי לנכס שבגינו ניתנה המשכנתא (כגון: שריפה, רעידת אדמה, נזקי טבע וכו') ושמירת ערך הנכס על מנת להשיבו לקדמותו וערכו המקורי.

⁹ כהגדרתו בחוזר "מיקור חוץ בגופים מוסדיים" 2018-9-35.

פוליסות ביטוח נכות מתאונה: פוליסות המבטיחות תשלום חד פעמי במקרה של נכות כתוצאה מתאונה.

פוליסות ביטוח מוות מתאונה: פוליסות המבטיחות תשלום חד פעמי למוטבים במקרה של מות המבוטח כתוצאה מתאונה.

אובדן כושר עבודה: פוליסה המבטיחה תשלום פיצוי חודשי למבוטח, לאחר תקופת המתנה ממועד האירוע המזכה (מלא או חלקי), עד גיל פרישה ו/או עד למועד אחר הקבוע בפוליסה וכל עוד נמצא המבוטח באובדן כושר עבודה.

פוליסות בריאות: הכיסוי הביטוחי הינו שיפוי או פיצוי למבוטח בגין הוצאות רפואיות במקרה של מחלה או תאונה, כגון: ניתוחים, השתלות, תרופות, בדיקות רפואיות, ייעוץ, טיפולים וכתבי שירות.

מחלות קשות: הכיסוי הביטוחי הינו פיצוי במקרים של גילוי מחלה קשה אצל המבוטח.

ביטוח סיעודי: ביטוח זה מבטיח בעיקרו תשלום פיצוי חודשי (לתקופה הקבועה בפוליסה), בהיות המבוטח במצב סיעודי, לאחר תקופת המתנה ובהתאם להגדרות הפוליסה.

ביטוח תאונות אישיות: הכיסוי הביטוחי הינו פיצוי למבוטח בגין מקרה הביטוח כתוצאה מתאונה. החל מחודש מאי 2021, החליטה החברה שלא לשווק יותר ביטוחי תאונות אישיות פרט.

שווקים עיקריים, מגמות ושינויים בביקוש ובהיצע

2.2.1.4

שווקים עיקריים

על-פי נתוני הדוחות הכספיים לתשעת החודשים הראשונים של 2022, סך הפרמיות שהורווחו ברוטו על-פי נתוני הדוחות הכספיים לתשעת החודשים הראשונים של 2022, סך הפרמיות שהורווחו ברוטו בענף ביטוח חיים הסתכמו לכ- 24.1 מיליארד ש"ח לעומת כ- 22.8 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווחיות בביטוח חיים מבוססת, בין היתר, על התוצאה המצרפית של המרכיבים הבאים לאורך חיי הפוליסה: המרווח הפיננסי בתיק ביטוח חיים מבטיח תשואה או דמי הניהול הנגבים מהצבירה בפוליסות משתתפות ברווחים, הפער בין הפרמיה הנגבית לכיסוי סיכונים והוצאות לבין עלותם בפועל, פדיונות, שיעור התביעות, אורך חיי הפוליסה, הפרשות אקטואריות וכן התשואות בשוק ההון.

על פי הדוחות הכספיים, ההפסד הכולל מעסקי ביטוח חיים בשוק ביטוחי החיים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022, הסתכם בכ- 1,258 מיליון ש"ח לעומת רווח של כ- 3,448 מיליון ש"ח אשתקד.

שינויים ומגמות כלליים

(א) הרחבת השקיפות לגבי מוצרים פנסיוניים ודמי ניהול

בהתאם להוראות הממונה שנועדו לעודד את השקיפות לגבי מוצרים פנסיוניים ולאפשר השוואה ביניהם על בסיס אחיד, נקבעו אסדרות המטילות חובות שונות על גופים מוסדיים, ובכלל זה, שליחת דוחות שנתיים ורבעוניים למבוטחים, פרסום תשואות תיק ההשקעות, הצגת דמי ניהול, מידע ספציפי שחובה על כל גוף מוסדי לכלול באתר האינטרנט, חובת שימוש במסלקה הפנסיונית וכן באמצעות פרסום השוואתי של מוצרי החיסכון הפנסיוני באתר האוצר, בין היתר, באמצעות "הר הכסף" וכן באמצעות מערכות ה-"גמל נט", ה-"ביטוח נט" ומערכת ה-"פנסיה נט".

נכון למועד פרסום הדוח, דמי הניהול השנתיים המרביים הנגבים בביטוחי מנהלים הינם עד 1.05% מהיתרה הצבורה בחשבונו של כל עמית ועד 4% מההפקדות השוטפות. ביום 24 בינואר 2022 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול) (תיקון), התשפ"ב-2022, אשר קבעו כי בפוליסות שהופקו החל מחודש פברואר 2022, תקרת דמי הניהול שישלמו פנסיונרים מקבלי קצבת זקנה בפוליסות ביטוח מנהלים בקבלת קצבה, תרד ותעמוד על לא יותר מ-0.3% (לפרטים נוספים - ראה סעיף 3.1.25.1 להלן).

(ב) גידול במודעות הצרכנים והתגברות התחרות

עם הגברת השקיפות לציבור, שינוי מבנה הבעלויות בענפי הפנסיה וקופות הגמל, כניסתם של יועצים בלתי תלויים והשקת מנועי חיפוש ממשלתיים לאיתור חסכוניות פנסיוניים (הר הכסף) ופוליסות ביטוח (הר הביטוח), גדלה בשנים האחרונות מודעות הצרכנים לאפיקים הפנסיוניים והתגברה התחרות בין הגופים הפועלים בתחום החיסכון ארוך הטווח. התגברות התחרות בין

החברות המתחרות בשוק באה לידי ביטוי בשיווק אגרסיבי יותר, בניסיון לשפר את איכות השירות הניתן ללקוחות, בשיווקם של מוצרים חדשים ובניסיון לרכוש לקוחות חדשים ולשמר לקוחות קיימים על בסיס התשואות המושגות בתיק ההשקעות.

(ג) עידוד החיסכון למטרות קצבה

מדיניות הרשות מתבטאת בעידוד מכשירי חיסכון פנסיוני באפיקים קצבתיים, בהם מקבל המבוטח/ העמית תשלום חודשי (קצבה), המהווה תחליף שכר לאחר פרישה. יחד עם זאת חשוב לציין, כי במסגרת תיקון 15 לחוק קופות גמל, הותר לציבור החוסכים לחסוך כספים באפיק חיסכון הוני באמצעות קופת גמל להשקעה. יודגש, כי החברה אינה משווקת קופות גמל להשקעה.

(ד) הסדר פנסיה חובה

צו הרחבה לביטוח פנסיוני מקיף במשק שפורסם מכח חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957, מטיל על המעסיקים במשק חובת עריכת ביטוח פנסיוני מקיף לכלל השכירים במשק. החל מיום 1 בינואר 2017 ונכון למועד פרסום הדוח, שיעור ההפרשות המינימאלי של העובד והמעביד (יחד) משכר העובד עומד על 18.5%, כמפורט להלן: 6% לרכיב תגמולי העובד, 6.5% לרכיב תגמולי המעביד ו- 6% לרכיב הפיצויים.

(ה) ניווד החיסכון הפנסיוני

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל/העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008 ("תקנות הניוד הפנסיוני"), מסדירות את המעבר בין מוצרי החיסכון הפנסיוני השונים - קופות גמל, תכניות לביטוח חיים וקרנות פנסיה. התקנות כאמור, מאפשרות לצרכנים לעבור בין מוצרי החיסכון הפנסיוני או להחליף את הגוף המוסדי המנהל של החיסכון בגוף מוסדי אחר, בכל עת, ללא צורך בתשלום בעת העברת הכספים בין המוצרים ובהתאם להעדפתם, במטרה להגביר את התחרות, לגרום להתייעלות במוצרים הפנסיוניים ולשפר את השירות הניתן לצרכנים.

כחלק מפעילות הממונה להסדרת מערך הניוד ומתן אפשרות למעבר מהיר ויעיל בין החברות השונות, הוקמה מסלוקה פנסיונית מרכזית אשר מאפשרת הגברת שקיפות כלפי המבוטחים ומסדירה את העברת המידע בין השחקנים השונים בשוק (חברות הביטוח/ קופות הגמל/ קרנות פנסיה, המעסיקים והעובדים/עמיתים/מבוטחים).

יצוין, כי ביום 26 במרס 2023 פורסמו טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל/העברת כספים בין קופות גמל/תיקון מס' _____), התשפ"ג-2023 וטיוטת תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל/תיקון מס' _____), התשפ"ג-2023, אשר תכליתן להגביל את ההפקדה לקופת ביטוח (המוכרת גם כ"ביטוח מנהלים") לחלק השכר שמעל פעמיים השכר הממוצע במשק, כך שהחלק שעד לפעמיים השכר הממוצע במשק יופקד לקופת גמל לקצבה שאינה קופת ביטוח.

(ו) מסלוקה לחיסכון ארוך טווח ומבנה אחיד להעברת מידע ונתונים

חוזר "מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני - ממשק ניווד" קובע את מבנה הממשקים האחידים המשמשים את הגופים המוסדיים, בעלי הרישיון, המעסיקים, המתפעלים וצרכני מידע נוספים בתחום החיסכון הפנסיוני, במסגרת העברת מידע וביצוע פעולות עסקיות שונות המתבצעות ביניהם, לרבות באמצעות המסלוקה הפנסיונית. כמו כן, גוף מוסדי נדרש להעביר באמצעות המסלוקה הפנסיונית את המידע העדכני ביותר הנמצא ברשותו, כך שישקף באופן המהימן ביותר את מצבו של הלקוח במוצרים הפנסיוניים ובמוצרי הביטוח, וכן הוא נדרש להשיב לכל בקשה לביצוע פעולה שהועברה באמצעות מסלוקה פנסיונית בהתאם להוראות הדין.

בעלי רישיון מחויבים לבצע מספר פעולות באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית או באמצעות ממשק ממוכן (ממשק אירועים), וזאת על מנת לייעל את תהליכי העבודה, להוזיל עלויות, לייצר תשתית איכותית אחידה למתן ייעוץ פנסיוני ושיווק פנסיוני ולאפשר לחוסכים לקבל החלטה מושכלת ביחס לחיסכון הפנסיוני שלהם. חובת השימוש במסלוקה הפנסיונית חלה לגבי פעולות לגביהן פורסמו ממשקים בחוזר "מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני".

לעניין דחיית מועד הכניסה לתוקף של השינויים בממשק מעסיקים - ראה סעיף 3.1.26.3 להלן.

(ז) הפקדת תשלומים לקופת גמל

הרשות הסדירה עניין זה באמצעות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל) (תשלומים לקופת גמל), התשע"ד-2014 ("תקנות התשלומים"), הקובעות את אופן הפקדת תשלומים לקופת גמל, העברת דיווח על הפקדת תשלומים לקופת גמל ודיווח תקין על הפקדת תשלומים, אשר חיוני לרישום זכויות העובד כנדרש במערכות התפעול של החברה, וכן באמצעות חוזר הממונה בעניין תשלומים לקופת גמל ("חוזר התשלומים") המהווה נדבך משלים להוראות שנקבעו בתקנות התשלומים ומבקש להבטיח, בין היתר, קיומה של התאמה מלאה בין אופן ניכוי הכספים משכר העובד לבין אופן קליטת הכספים בקופת הגמל של העובד.

(ח) עדכון לוחות דמוגרפיים והסדרת מקדמי קצבה בביטוח חיים

עקב השיפור בתוחלת החיים, פורסמה אסדרה בעניין מקדמי קצבה, שעיקרה הטלת איסור על מכירת תכניות ביטוח חיים חדשות הכוללות מקדמי קצבה מובטחים, למעט במקרים חריגים מסוימים. באסדרה נקבעו הוראות אשר מאפשרות לשווק תכניות ביטוח חיים משולבות בחיסכון, תלויות תשואה עם מקדמי הבטחת תוחלת חיים למבוטח שיש לו פוליסה כאמור, אשר מבקש לבצע ניוד, וכן הוראות לעניין שימור פוליסות ביטוח חיים עם מקדמי הבטחת תוחלת חיים.

לעניין עדכון בלוחות התמותה - ראה סעיף 3.1.26.1 לעיל.

(ט) מסלולי השקעה

לפני מספר שנים, הרשות הסדירה תחום זה באמצעות חוזרים שונים, אשר הקו המנחה בהם הוא ביצוע התאמה בין רמת הסיכון של מסלולי ההשקעה בהם מושקעים כספי החוסכים, למאפיינים של כל חוסך וחוסך, לרבות גילו ("המודל הציליאני").

במהלך שנת 2022, פרסמה הרשות מספר חוזרים בעניין ניהול מסלולי השקעה בקופת גמל, שמטרתם לעדכן ולהרחיב את מגוון מסלולי ההשקעות המתמחים שגוף מוסדי רשאי לנהל, וזאת על מנת להביא לחיזוק המנגנון התחרותי בענף החיסכון הפנסיוני ותוך הגברת כוח המיקוח של החוסכים כלפי הגוף המוסדי ("הרפורמה"). במסגרת רפורמה זו, נקבעה רשימת מסלולי השקעה אפשריים, תוך פירוט מדיניות ההשקעה התקנונית ושם המסלול, כך שגוף מוסדי יהיה רשאי לנהל מסלול השקעה רק ככל שהוא מופיע ברשימה זו. מסלולי ההשקעה המתמחים כאמור, יסווגו לחמישה אשכולות, בהתאם למאפייני ההשקעה שלהם, למנגנון דמי הניהול ולסוג ההוצאות הישירות בשל ביצוע השקעות שניתן לגבות בהם: אשכול 1 - מסלולי השקעה מתמחים בניהול אקטיבי; אשכול 2 - מסלולי השקעה מתמחים בניהול אקטיבי, בדמי ניהול משתנים וללא הוצאות ישירות; אשכול 3 - מסלולי השקעה המתמחים באפיקי השקעה סחירים; אשכול 4 - מסלולי השקעה עוקבי מדדים; אשכול 5 - מסלולי השקעה אמונה וקיימות. כמו כן, גוף מוסדי יקבע בתקנון מסלול השקעה ברירת מחדל.

תחילתן של הוראות הרפורמה ביום 1 בינואר 2024, למעט החובה על גוף מוסדי, לנהל לכל הפחות את מסלולי ההשקעה המתמחים הבאים: מסלול השקעה משולב סחיר ומסלול השקעה עוקב מדדים גמיש, שתחילתן ביום 1 בינואר 2023.

לפרטים נוספים אודות הרפורמה - ראה סעיף 3.1.30.1 להלן.

(י) עיסוק הפנסיוני

במסגרת חוק קופות גמל וחוק הפיקוח ייעוץ פנסיוני נקבעו הוראות המסדירות, בין היתר, את זכות הבחירה של העובד בנוגע לזהות הסוכן הפנסיוני; מגבלות על סוכנים פנסיוניים למתן שירותי תפעול למעביד שלגבי עובדיו הם מעניקים גם שירות של שיווק פנסיוני; אילוץ סוכנים פנסיוניים לבחור האם לקבל את התשלום מהלקוח או לקבל עמלה מהגוף המוסדי; איסור על גופים מוסדיים להעניק טובת הנאה לסוכנים עבור שיווק מוצרים, למעט עמלת הפצה; וכן איסור זיקה בין עמלת הפצה לדמי ניהול.

(יא) ביטוח אבדן כושר עבודה

בהתאם להוראות הדין, לפוליסת אבדן כושר עבודה קיים מבנה אחיד ומודולרי, באופן הכולל תכנית בסיסית לביטוח אבדן כושר עבודה ושחרור מפרמיה ("כיסוי הבסיס"), אשר בנוסף אליה ניתן לצרף נספחים המרחיבים את כיסוי הבסיס, לפי בחירת המבוטח. בנוסף, הממונה קבע קווים מנחים לשיווק כיסוי לאובדן כושר עבודה, לשמירת העתודות ולחישוב הפרמיה.

(יב) אסדרת עמלות בגין ביטולי בפוליסת ריסקים

תכלית האסדרה הינה הוזלת ביטוח החיים ריסק, שינוי מודל העמלות לסוכנים. בהקשר זה יצוין, כי לאחר מועד הדוח, הרשות העניקה היתר עדכני לחברות הביטוח אשר מסדיר מכירות ריסקים ומנגנון קיזוז עמלות בגין ביטולים, ואשר צפוי להיכנס לתוקף ביום 1 באפריל 2023.

(יג) רפורמת "פנסיוני 2025"

בשנת 2021 פרסמה הרשות, בשיתוף עם רשות המסים, מסמך התייעצות בנוגע לפרויקט "פנסיוני 2025", שמטרתו, בין היתר, הקמת תשתית טכנולוגית מתקדמת להעברת מידע מבוססת API, אשר שמה את הלקוח במרכז ומבקשת להבטיח סינכרון באופן ממוכן בין השחקנים בשוק (חוסכים, מעסיקים, בעלי רישיון, משרדי ממשלה ועוד), וזאת על מנת לאפשר לציבור החוסכים למצות את זכויותיו תוך צמצום הבירוקרטיה. בהתאם למסמך, על הגופים המוסדיים להיות ערוכים לקליטת ממשקי API, בכל הממשקים הבאים: סטטוס מוצר פנסיוני, דמי ניהול, יתרונות, תנועות בחשבון, אשראי, כיסויים ביטוחיים, מידע על כספי פיצויים ועוד. כמו כן, במסגרת הפרויקט מוצע לאפשר לחוסך למצות במישרין מול הגוף המוסדי זכויות והטבות מס, מבלי שיופנה לפקיד שומה.

(יד) הרפורמה בביטוחי הבריאות

במהלך שנת 2022 ועד למועד פרסום הדוח פרסמה הרשות מספר הוראות דין, שתכליתן להקל על המבוטח לקבל החלטה מושכלת ביחס למוצר הביטוחי המתאים לו ולהשוות עלויות ואת היקף הכיסוי במוצרים השונים הקיימים בשוק ביטוחי הבריאות. במסגרת זו, בין היתר, הוגדרה פוליסת בריאות אחידה בסיסית, שרק לאחר רכישתה ניתן יהיה להמשיך ולרכוש מוצרי בריאות נוספים (הרחבות). בהתאם, ביטוחי הבריאות יכללו חמישה רבדים: רובד ראשון - פוליסת בריאות בסיסית הכוללת את התכניות הבאות: השתלות וטיפולים מיוחדים בחו"ל, תרופות מחוץ לסל, ניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בחו"ל; רובד שני - פוליסת ניתוחים בישראל, לפי אחד משלושת המסלולים הבאים: משלים שב"ן עם השתתפות עצמית של 5,000 ש"ח, משלים שב"ן ללא השתתפות עצמית וביטוח מהשקל הראשון ללא השתתפות עצמית; רובד שלישי - פוליסת הרחבה לכיסויים הכלולים באחד מהרבדים הבאים: הראשון, השני או החמישי; רובד רביעי - אחד או יותר מנספחי ביטוח אמבולטורי; רובד חמישי - פוליסת מחלות קשות.

בהתאם לרפורמה, בין היתר, המבוטח יוכל לרכוש הרחבות, בתנאי שהוא מחזיק בפוליסה בסיסית בחברה כלשהי. בנוסף, הרפורמה קובעת חובות גילוי של הגורם המשווק בהליך המכירה, איסור למכירת כפל ביטוח במוצרי בריאות פרט מסוג שיפוי ומתן הנחות בשיעור קבוע לתקופה של 10 שנים.

נכון למועד הדוח, תחילתה של הרפורמה צפויה לחודש מאי 2023.

לפרטים נוספים אודות הרפורמה בביטוחי הבריאות - ראה סעיף 3.1.27 להלן.

החברה בוחנת את ההשפעה הכוללת של האסדרות המתוארות בסעיף 2.2.1.4 לעיל על הכנסות החברה ועל רווחיותה אשר בשלב זה אינן ניתנות להערכה, במיוחד לאור השפעתן המצטברת של רפורמות נוספות בתחום החיסכון הפנסיוני שנכנסו לתוקף בשנים האחרונות ו/או המצויות בהליכי חקיקה ואשר נועדו להגביר את התחרות, השקיפות והניידות בתחום החיסכון הפנסיוני.

שינויים מהותיים הצפויים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים: 2.2.1.5

בתחום החיסכון ארוך הטווח, החברה רשמה בשנת 2022 גידול בפרמיות של כ-7.7% בהשוואה לשנת 2021, כאשר סך הפרמיות הסתכמו בכ-448.9 מיליון ש"ח בשנת 2022, לעומת 416.7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון האחרון לשנת 2022 נרשם גידול של כ-31% בפרמיות אשר הסתכמו בכ-127.7 מיליון ש"ח, לעומת כ-97.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בתחום הפיננסים והחיסכון הטהור, יתרת הצבירה ליום 31 בדצמבר 2022 עמדה על כ-15.7 מיליארד ש"ח, לעומת כ-19.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021 (קיטון של כ-19%). כמו כן, ליום 31 בדצמבר 2022 רשמה החברה תקבולים ממכירת פוליסות "בסט אינווסט" בסך של 2,292.5 מיליון ש"ח, לעומת 6,109.5 מיליון ש"ח אשתקד, קיטון של כ-62.5% (התקבולים לא נרשמו לפרמיה, אלא כתקבול בגין חוזה השקעה).

סכום דמי הניהול הקבועים שהחברה גבתה בתקופת הדוח בגין פוליסות חיסכון טהור מסוג בסט ומסלולית עמד על כ-151.5 מיליון ש"ח לעומת 142.3 מיליון ש"ח אשתקד. בכוונת החברה לצמוח בתחום הפיננסים באמצעות המשך חיזוק הפעילות במוצר "בסט אינווסט", ובכלל זה יצירת מסלולי השקעה ייחודיים המעניקים ערך מוסף לחוסכים במסגרתם.

2.2.1.6 להלן יפורטו סוגי פוליסות ביטוחי החיים והבריאות העיקריים שהחברה משווקת או שווקו בעבר על-ידה:

סוג הפוליסה	תיאור המוצר	מרכיבי הפרמיה העיקריים	דמי ניהול
א. פוליסות הכוללות רכיב חיסכון (מוכרות כקופות גמל או לאו)			
(1) פוליסות מבטיחות תשואה אשר נמכרו עד דצמבר 1990 ¹⁰			
"עדיף" מבטיחת תשואה	מדובר בפוליסה המשלבת חיסכון עם רכיב סיכון. פוליסה מבטיחת תשואה, אשר שיעורה נקבע מראש. חלוקת רכיבי הפוליסה בין חיסכון לביטוח והוצאות, נקבע בהתאם לבחירת המבוטח. הפרמיה צמודה למדד או בשיעורים משכר העובד. סכום החיסכון משולם כתשלום הוני או כקצבה או כתשלום הוני משולב עם קצבה. פוליסות אלו שווקו הן כקופות גמל והן כפוליסות שאינן מוכרות כקופות גמל.	מרכיב חיסכון עיקרי, מרכיב כיסוי סיכון (ריסק למקרה מוות) וכן כיסויים ביטוחיים נלווים (ככל ונרכשו).	ללא דמי ניהול.
	מדובר בפוליסה המשלבת חיסכון עם רכיב סיכון. סכום הביטוח מוגדר מראש בפוליסה והוא צמוד למדד. הוא ישולם במקרה של מות המבוטח או בתום תקופת הביטוח, לפי המוקדם. סכום החיסכון משולם כתשלום הוני או כקצבה או כתשלום הוני משולב עם קצבה. פוליסות אלו שווקו הן כקופות גמל והן כפוליסות שאינן מוכרות כקופות גמל.		
(2) פוליסות משתתפות ברווחים אשר נמכרו בין השנים 1991-2003			
"עדיף" - משתתפת ברווחים	הפוליסה מגדירה את חלוקת הפרמיה, אשר מפוצלת בין מרכיב הריסק למרכיב החיסכון. הפרמיה צמודה למדד או בגובה הפרשה מהשכר המבוטח של העובד. סכום החיסכון משולם כתשלום הוני או כקצבה או כתשלום הוני משולב עם קצבה. פוליסות אלו שווקו הן כקופות גמל והן כפוליסות שאינן מוכרות כקופות גמל.	מרכיב חיסכון עיקרי, מרכיב כיסוי סיכון (ריסק למקרה מוות) וכן כיסויים ביטוחיים נלווים (ככל ונרכשו).	בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאים בחוזי ביטוח), התשמ"ב-1981 ¹¹ .

¹⁰ התחייבות לתשואה מובטחת גובתה בחלקה, באגרות חוב מיועדות שהנפיקה מדינת ישראל לחברות הביטוח.

¹¹ בהתאם להוראות גביית דמי ניהול שבהסדר התחיקתי, חברת הביטוח לא תגבה דמי ניהול משתנים בגין פוליסות תלויות תשואה שנמכרו בין השנים 1991-2003, וזאת עד להשגת רווחי השקעה בגין הנכסים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, העולים על הפסדי ההשקעה הריאליים שנצברו.

סוג הפוליסה	תיאור המוצר	מרכיבי הפרמיה העיקריים	דמי ניהול
"מעורב" - משתתפת ברווחים	מדובר בפוליסה המשלבת חיסכון עם רכיב סיכון. סכום החיסכון העתידי נקבע עפ"י תוצאות פירות ההשקעה בפועל. במקרה של פטירת המבוטח קודם לתום תקופת הביטוח, משולם סכום ביטוח חד פעמי, בהתאם לקבוע בפוליסה. הפרמיה התקופתית קבועה בפוליסה וצמודה למדד. סכום החיסכון משולם כתשלום הוני או כקצבה או כתשלום הוני משולב עם קצבה. פוליסות אלו שווקו הן כקופות גמל והן כפוליסות שאינן מוכרות כקופות גמל.	מרכיב חיסכון עיקרי, מרכיב כיסוי סיכון (ריסק למקרה מוות) וכן כיסויים ביטוחיים נלווים (ככל ונרכשו).	בתוכניות ביטוח שאושרו לשיווק עד לשנת 2003, נגבים דמי ניהול קבועים ודמי ניהול משתנים מצבירת החיסכון, בהתאם לתשואות הריאליות שהושגו.
(3) פוליסות תלויות תשואה הנמכרות החל משנת 2004			
"מסלולית" - (כוללת מסלולי השקעה) שווקה החל מחודש ינואר 2004 ועד לחודש דצמבר 2007	הפוליסה מאופיינת בהפרדת הריסק והחיסכון. סכום החיסכון משולם כתשלום הוני או כקצבה או כתשלום הוני משולב עם קצבה. הפוליסה מאופיינת בסדרת מסלולי מקדמי גמלה, המגלמים בתוכם את תוחלת החיים. פוליסות אלו שווקו הן כקופות גמל והן כפוליסות שאינן מוכרות כקופות גמל.	מרכיב חיסכון עיקרי, מרכיב כיסוי סיכון (ריסק למקרה מוות) וכן כיסויים ביטוחיים נלווים (ככל ונרכשו). פוליסות המוכרות כקופות גמל ניתן לרכוש ביטוח ריסק או א.כ.ע. בשיעור של עד 35% מההפקדה לתגמולים, לאחר ניכוי דמי ניהול מפרמיה.	עד דצמבר 2012 : דמי ניהול של עד 2% מהצבירה. דמי ניהול מהפקדות 0% - 13%. החל מינואר 2013 : שיעור דמי הניהול מההפקדות ומהצבירה התקבע על אחוז מסוים, ללא שינוי לאורך חיי הפוליסה.
"שי" - שווקה החל מחודש אפריל 2007 ועד לחודש דצמבר 2012	הפוליסה מאופיינת בסדרת מסלולי מקדמי גמלה, המגלמים בתוכם את תוחלת החיים וכן תוכניות המשך לקצבה בפוליסות הוניות, כחלק מהערכות לביטול המסלולים ההוניים ¹² . אפשרות למשיכת קצבה על-ידי המבוטח בתום תקופת הביטוח; אופציה להבטחת מקדמי הקצבה גם על החיסכון ההוני; הגדלת קשת אפשרויות ההשקעה, לרבות התאמת סיכוני ההשקעה לגיל המבוטח והתקופה עד גיל פרישה.		

¹² בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 3), התשס"ח-2008, החל מיום 1 בינואר 2008 לא ניתן לבחור בין סכום הוני לבין סכום קצבתי, והחיסכון לגיל פרישה הינו חיסכון קצבתי בלבד, למעט חיסכון באמצעות קופת גמל להשקעה.

סוג הפוליסה	תיאור המוצר	מרכיבי הפרמיה העיקריים	דמי ניהול
"עתידי" - משווקת החל מחודש ינואר 2013	פוליסת "עתידי" משולבת בחיסכון לגיל פרישה עם מקדמים שאינם מגלמים הבטחת תוחלת חיים וכן כיסוי ביטוח חיים ו/או אובדן כושר עבודה, לפי בחירת המבוטח. פוליסות אלו שווקו לעובדים שכירים או לעצמאים.	מרכיב חיסכון עיקרי, מרכיב כיסוי סיכון (ריסק למקרה מוות) וכן כיסויים ביטוחיים נלווים (ככל ונרכשו).	החל משנת 2013: דמי ניהול מצבירה עד 1.1% ודמי ניהול מהפקדה עד 4%. החל משנת 2014: דמי ניהול מצבירה עד 1.05% ודמי ניהול מהפקדה עד 4%.
"עתידי 60 פלוס" - משווקת החל מחודש ינואר 2013	בפוליסת "עתידי 60 פלוס" ישנם מקדמי קצבה מובטחים אשר מגלמים בתוכם את תוחלת החיים. קבלת קצבה חודשית למשך כל חיי המבוטח החל ממועד הפרישה עפ"י דין והבטחת קצבה חודשית למוטביו כל תקופת זמן שיקבע בפוליסה. פוליסות אלו שווקו לעובדים שכירים או לעצמאים.	מרכיב חיסכון עיקרי, מרכיב כיסוי סיכון (ריסק למקרה מוות) וכן כיסויים ביטוחיים נלווים (ככל ונרכשו).	החל משנת 2013: דמי ניהול מצבירה עד 1.1% ודמי ניהול מהפקדה עד 4%. החל משנת 2014: דמי ניהול מצבירה עד 1.05% ודמי ניהול מהפקדה עד 4%.
"Best Invest" למנהלים ועובדים שכירים ולעצמאים שווק עד לחודש דצמבר 2012	תכניות ביטוח המאושרות כקופות גמל, עם גילום הבטחת למקדם תוחלת חיים. הפוליסה מעניקה תשלומים קצבתיים בהגיע המבוטח לגיל פרישה או משיכה הוגנית.	חיסכון טהור להשקעה.	עד שנת 2013: דמי ניהול מצבירה עד 2% ומפרמיה 0%. החל משנת 2013 ועד שנת 2016: דמי ניהול מצבירה עד 1.1% ומפרמיה עד 4%. החל מחודש פברואר 2016 ואילך: דמי ניהול מצבירה עד 1.05% ומפרמיה עד 4%.
"Best Invest" 60 פלוס למנהלים ועובדים שכירים ולעצמאים	בפוליסת Best Invest 60 פלוס למנהלים ועובדים שכירים ולעצמאים, ישנם מקדמי קצבה מובטחים אשר מגלמים בתוכם את תוחלת החיים. יתר הפוליסות מסוג Best Invest, אשר שווקו החל משנת 2013, משולבות בחיסכון לגיל פרישה, עם מקדמים שאינם מגלמים הבטחת תוחלת חיים.	חיסכון טהור, כולל הבטחת תוחלת חיים.	דמי ניהול מהתשלום השוטף, לא יעלה על 4%. דמי ניהול מהחיסכון המצטבר לא יעלה על 1.05%.

סוג הפוליסה	תיאור המוצר	מרכיבי הפרמיה העיקריים	דמי ניהול
(4) פוליסות חיסכון טהור ("חוזי השקעה")			
"Best Invest" אישי (פרט) או מנהלים ועובדים שכירים או עצמאים	פוליסות לחיסכון טהור, ללא רכיב ביטוח חיים (ריסק), המשווקות על ידי החברה כתכניות ביטוח, במסגרת הרישיון שניתן לחברה כמבטח בענף ביטוח חיים. להלן סוגי הפוליסות המשווקות ו/או ששווקו בעבר ע"י החברה: 1. בסט אינווסט אישי - תכנית ביטוח שאינה מאושרת כקופת גמל, אשר מהווה תכנית לכספים נזילים הניתנים למשיכה בכל עת¹³. ייחודיות פוליסות מסוג "בסט אינווסט" השונות, נובעת מכך שהחברה פתחה מסלולי השקעות בניהול מספר בתי השקעות, ובאפשרות המבוטח לבחור תמהיל מסלולים להשקעת הכספים. מובהר כי מנהלי ההשקעות אינם מחזיקים בכספים עצמם אלא מקבלים הרשאה כמנהלי תיקים בחשבון לביצוע פעולות של רכישה ומכירה של ניירות ערך במסגרת מדיניות ההשקעות המוכתבת להם על ידי החברה. 2. בסט אינווסט למנהלים ועובדים שכירים ובסט אינווסט לעצמאים - תכניות ביטוח המאושרות כקופות גמל, ללא מקדמים מובטחים (דהיינו, תשלומים קצבתיים בהגיע לגיל פרישה או משיכה הונית). התכניות ניתנות למימוש בהגיע המבוטח לגיל פרישה או בסיום עבודה (כספי פיצויים) או לפי בקשה של המבוטח, ובכפוף להוראות מס הכנסה.	חיסכון טהור להשקעה.	עד דצמבר 2012: דמי ניהול עד 2% מצבירה. החל משנת 2013: דמי ניהול מצבירה עד 1.9% ודמי ניהול מהפקדה עד 4%. החל משנת 2014: דמי ניהול מצבירה עד 1.5% וללא דמי ניהול מהפקדה.
ב. פוליסות ו/או כיסויים שאינם כוללים חיסכון			
ריסק טהור למקרה מוות - פרט: "מגן 1" ו"מגן 5"	פוליסות וכיסויים המשווקים ליחידים, המבטיחים פיצוי חד פעמי במקרה של מות המבוטח. יצוין, כי החל מיום 15 פברואר 2019 החברה הפסיקה לשווק פוליסות מסוג מגן 5.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.

¹³ על אף האמור, בהתאם לתנאי פוליסת בסט אינווסט אישי, רשאי המבוטח להורות כי ערך הפדיון ישולם לו באמצעות תשלום קצבה חודשית (ע"פ אחד או יותר ממסלולי הקצבה אותם מציעה החברה, בהם מקדמי ההמרה אינם מגלמים הבטחת תוחלת חיים) ו/או בהתאם לכל מסלול קצבה אחר שיאושר ע"י הממונה.

סוג הפוליסה	תיאור המוצר	מרכיבי הפרמיה העיקריים	דמי ניהול
"מגן לעתיד"	פוליסות וכיסויים המשווקים ליחידים, המבטיחים פיצוי המשולם בשיעורים.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול
"מגן למשכנתא" - פוליסה לביטוח חיים עם אפשרות לביטוח מבנה אגב משכנתא	פוליסה וכיסויים המשווקים ליחידים, המבטיחה פיצוי במקרה של מות המבוטח כנגד יתרת ההלוואה שחב המבוטח למלווה (בנק או גוף פיננסי), נכון למועד קרות מקרה הביטוח. ניתן לרכוש בנוסף כיסוי לביטוח דירה, כולל ביטוח למבנה וביטוח אחריות כלפי צד שלישי.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.
פוליסות לביטוח חיים אגב משכנתא לאדם עם מוגבלות מקצרת חיים	פוליסה לפי חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (תיקון מס' 18), התשע"ח-2018, הקובע כי גוף מוסדי שמוכר ביטוח חיים אגב משכנתא, לא יסרב למכור פוליסה כאמור לאדם עם מוגבלות מקצרת חיים, עקב מוגבלותו, אלא, בין היתר, אם החלטת המבטח בעניין זה התבססה על החלטת אקטואר ממונה.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.
אובדן כושר עבודה	פוליסה עצמאית או כיסוי נלווה ("ריידר") לפוליסה עיקרית של ביטוח חיים מסוג פנסיוני. הפוליסה/ הכיסוי מבטיחים תשלום חודשי במקרה של אובדן כושר עבודה מלא או חלקי של המבוטח, עקב תאונה או מחלה, עד גיל פרישה או לתקופה קצובה, בכפוף לתנאי הפוליסה ¹⁴ .	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.
"משפחה בטוחה" שווק עד לחודש דצמבר 2014	פוליסה ששווקה ליחידים (פרט), המעניקה כיסוי ביטוחי בתחום תאונות אישיות, נכות מתאונה ואשפוז בשל תאונה וכן כיסוי למקרה מוות.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים אותם רכש המבוטח.	אין דמי ניהול.
"משפחה בטוחה פלוס" שווקה החל מחודש פברואר 2015 ועד מאי 2021	פוליסה לביטוח תאונות אישיות בדמי ביטוח קבועים. הפוליסה כוללת שישה כיסויים: מוות, נכות, אשפוז, כוויות, סיעוד ושברים בשל תאונה, המאוגדים בתוך שלוש חבילות, כאשר ההבדל ביניהן הוא בסכומי הביטוח המוצעים בכיסויים בכל חבילה. "פיצוי יומי בשל אי כושר עבודה מתאונה" הינו נספח לפוליסת "משפחה בטוחה פלוס", הנותן פיצוי יומי בגין אי כושר זמני כתוצאה מתאונה, חלקי ומלא, לעסוק בעיסוק שבו עסק המבוטח. הנספח נמכר רק בפוליסות מסוג "משפחה בטוחה פלוס". החל מחודש מאי 2021 הפסיקה החברה לשווק פוליסות ביטוח תאונות אישיות פרט.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים אותם רכש המבוטח, הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.

¹⁴ קיימים קריטריונים שונים בפוליסות מסוג זה להגדרת המונח "אי כושר עבודה", אשר יכול ויהיה לביצוע עיסוק ספציפי או כללי. בהתאם לחוזר הממונה בעניין קווים מנחים לתוכנית ביטוח מפני אובדן כושר עבודה לא ניתן לשווק פוליסות כאמור אשר כוללות הגדרת אי כושר עבודה מכל סיבה שהיא. החל מחודש ינואר 2005 ניתן לבצע ניכוי לצרכי מס של עלות ההוצאה לרכישת כיסוי ביטוחי זה, בכפוף לתנאי הפוליסה.

סוג הפוליסה	תיאור המוצר	מרכיבי הפרמיה העיקריים	דמי ניהול
"מחלות קשות"	פוליסה המשוקת ליחידים (פרט), אשר מבטיחה למבוטח תשלום פיצוי במקרה של גילוי מחלה קשה. בחודש ינואר 2022 החלה החברה לשווק פוליסה לביטוח מחלות קשות משופרת, המבוססת על הפוליסה הקודמת ומרחיבה את הכיסוי הביטוחי.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים אותם רכש המבוטח, הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.
בריאות - ניתוחים, השתלות, תרופות, כתבי שירות ואמבולטורי ¹⁵	פוליסות המשוקות ליחידים (פרט), אשר מבטיחות למבוטח תשלום שיפוי לכיסוי הוצאות רפואיות (ובמקרים מסויימים פיצוי), במקרה של צורך בביצוע בדיקות רפואיות, טיפולים, ניתוחים, השתלות ותרופות. בפוליסות אלו ניתן לרכוש בנוסף כתבי שירות והרחבות, כגון: אמבולטורי, אבחון מהיר, רופא מומחה דיגטלי, רפואה משלימה, ליווי רפואי אישי פרמיום ושירות לילד פרימיום.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים אותם רכש המבוטח, הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.
סיעוד - "מגן לסיעוד" "מגן לסיעוד פלוס", "מגן משלים לסיעוד" ו"מגן משלים לסיעוד פלוס" שווק עד לחודש דצמבר 2018	פוליסות ליחידים (פרט), אשר מבטיחות למבוטח תשלום פיצוי במקרה בו המבוטח במצב סיעודי. "מגן לסיעוד": פוליסה לביטוח סיעודי המקנה פיצוי חודשי קבוע (לאחר תקופת המתנה של 30 ימים) למבוטח לתקופות תשלום שונות: ל-5 שנים או 10 שנים או לכל החיים. לפוליסה פרמיה קבועה לכל אורך חייה. "מגן לסיעוד פלוס": פוליסות לביטוח סיעודי המקנות פיצוי חודשי קבוע (לאחר תקופת המתנה של 30 ימים) למבוטח לתקופות תשלום שונות: ל-5 שנים או 10 שנים או לכל החיים. בנוסף, מקנה פיצוי חודשי כפול במקרה של אשפוז במוסד סיעודי. לפוליסה פרמיה קבועה לכל אורך חייה. "מגן משלים לסיעוד" ו"מגן משלים לסיעוד פלוס": פוליסות לביטוח סיעודי המקנות פיצוי חודשי קבוע למבוטח לכל החיים לאחר תקופת המתנה של חמש שנים, כאשר בתכנית "מגן משלים לסיעוד פלוס" זכאי המבוטח לפיצוי כפול במקרה של אשפוז במוסד סיעודי. לפוליסה פרמיה קבועה לכל אורך חייה. יצוין, כי החל מחודש דצמבר 2018, החברה הפסיקה לשווק כיסויים לביטוח סיעודי.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים אותם רכש המבוטח, הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.

¹⁵ בהתאם לאמור בסעיף 2.2.1.4 (יד) לעיל, בשל הרפורמה בביטוחי הבריאות, החל מחודש מאי 2023 יופסק שיווקן של פוליסות מסוג זה ובמקומן יוצר מבנה שוק אחיד לכלל חברות הביטוח, אשר בבסיסו פוליסת בריאות אחידה בסיסית, שרק לאחר רכישתה ניתן יהיה להמשיך ולרכוש מוצרי בריאות נוספים (הרחבות).

פוליסת מנהלים ותגמולים לעצמאיים: סוגי פוליסות אלו היוו כ-45% מהמכירות החדשות של ביטוח חיים בחברה בשנת 2022, אשתקד לא נמכר.

פוליסת ביטוח ריסק (סיכון): סוגי פוליסות אלו (כולל ביטוח ריסק להלוואת משכנתא), היוו כ-38% מהמכירות החדשות של פוליסות ביטוח חיים בחברה בשנת 2022, לעומת שיעור מכירות של כ-45.3% בשנת 2021 ושל כ-48.0% בשנת 2020.

פוליסת ביטוח ריסק למשכנתא: ביטוחים אלה היוו כ-26% מהמכירות החדשות של פוליסות ביטוח חיים בשנת 2022 לעומת שיעור מכירות של כ-11% בשנת 2021 ושל כ-17% בשנת 2020.

פוליסת ביטוח "בריאותית", ביטוח "מחלות קשות" ו"בריאות": ביטוחים אלה היוו כ-17% מהמכירות החדשות של פוליסות ביטוח חיים בשנת 2022 לעומת שיעור מכירות של כ-26.9% בשנת 2021 ושל כ-26.0% בשנת 2020.

כיסוי לביטוח אבדן כושר עבודה: לפרטים בדבר אסדרה חדשה של פוליסות לביטוח אבדן כושר עבודה - ראה סעיף 2.2.1.4(יא).

מגן לסיעוד פלוס: מוצר זה לא נמכר יותר בחברה.

2.2.1.15 מוצרים חדשים

בחודש ינואר 2022 החלה החברה לשווק פוליסה לביטוח מחלות קשות חדשה, המבוססת על הפוליסה הקודמת ומרחיבה את הכיסוי הביטוחי.

בחודש מאי 2022 החלה החברה לשווק בהדרגה מחדש פוליסת מנהלים ותגמולים לעצמאיים. כמו כן, החברה החלה לשווק מוצר "מגן לעתיד" בפוליסות פרט.

בחודש מאי 2022 החברה השיקה בפוליסות בסט אינווסט אישי מסלולי השקעות נוספים בניהול בית השקעות אנליסט ניהול תיקי השקעות בע"מ.

בחודש ינואר 2023 החברה הוסיפה בפוליסות מנהלים ותגמולים לעצמאיים מסלולי השקעה נוספים: עוקב מדדים ומשולב סחיר.

בחודש מרס 2023 השיקה החברה מסלול אג"ח במוצר בסט אינווסט אישי.

בחודש מאי 2023 צפויה החברה להשיק פוליסות חדשות בתחום הבריאות (במקום הפוליסות המשוקקות על ידה כיום), כך שיווצר מבנה שוק אחיד לכלל חברות הביטוח, אשר בבסיסו פוליסת בריאות אחידה בסיסית, שרק לאחר רכישתה ניתן יהיה להמשיך ולרכוש מוצרי בריאות נוספים (הרחבות) - וזאת בהתאם לאסדרה חדשה בתחום ביטוחי הבריאות (לפרטים נוספים - ראה סעיף 2.2.1.4(יד) לעיל).

2.2.2 תחרות

2.2.2.1 תנאי התחרות ונתח שוק

מדיניות רבת השנים של הרשות להגברת התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני צמצמה את ההבדלים בין מוצרי החיסכון הפנסיוני השונים והגבירה את השקיפות של הגופים המוסדיים כלפי החוסכים. הגברת השקיפות היוותה קו מנחה בפעולות האסדרה של הרשות בשנים האחרונות, לרבות ביחס לתשלום עמלות לסוכנים (לפרטים בדבר אסדרה בתחום עמלות הסוכנים ותיקון 20 לחוק קופות גמל הקובע כי עמלת ההפצה לא תחושב בזיקה לדמי הניהול הנגבים מהמבוטח - ראה סעיף 2.2.1.4(י) לעיל).

כאמור לעיל, באתר האינטרנט של הרשות מפורסמים מחשבון תעריפי ביטוח חיים ומחשבון להשוואת תעריפי ביטוחי בריאות. המחשבונים מאפשרים לציבור המבוטחים להשוות בין התעריפים של חברות הביטוח, כאשר במחשבון הבריאות ניתן גם להשוות בין הכיסויים הביטוחיים הכלולים בפוליסות הבריאות של חברות הביטוח השונות.

להערכת החברה, השימוש במחשבונים כאמור, גורם להגברת התחרות בענפים אלה.

בנוסף, מדד השירות המפורסם מידי שנה על ידי הרשות מאפשר למבוטחים להשוות בין רמת השירות של חברות הביטוח בנוגע למוצרי ביטוח שונים, ומהווה כלי נוסף להגברת התחרות בשוק הביטוח, ובכלל זה בתחום ביטוחי הריסק (אובדן כושר עבודה וחיים).

בישראל ישנן כ-10 חברות ביטוח פעילות בתחום ביטוח החיים. על-פי הדוחות הכספיים לתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022, החזיקו חמש החברות הגדולות בענף זה בנתח שוק משותף של כ-95.1% מהפרמיות בביטוח חיים.

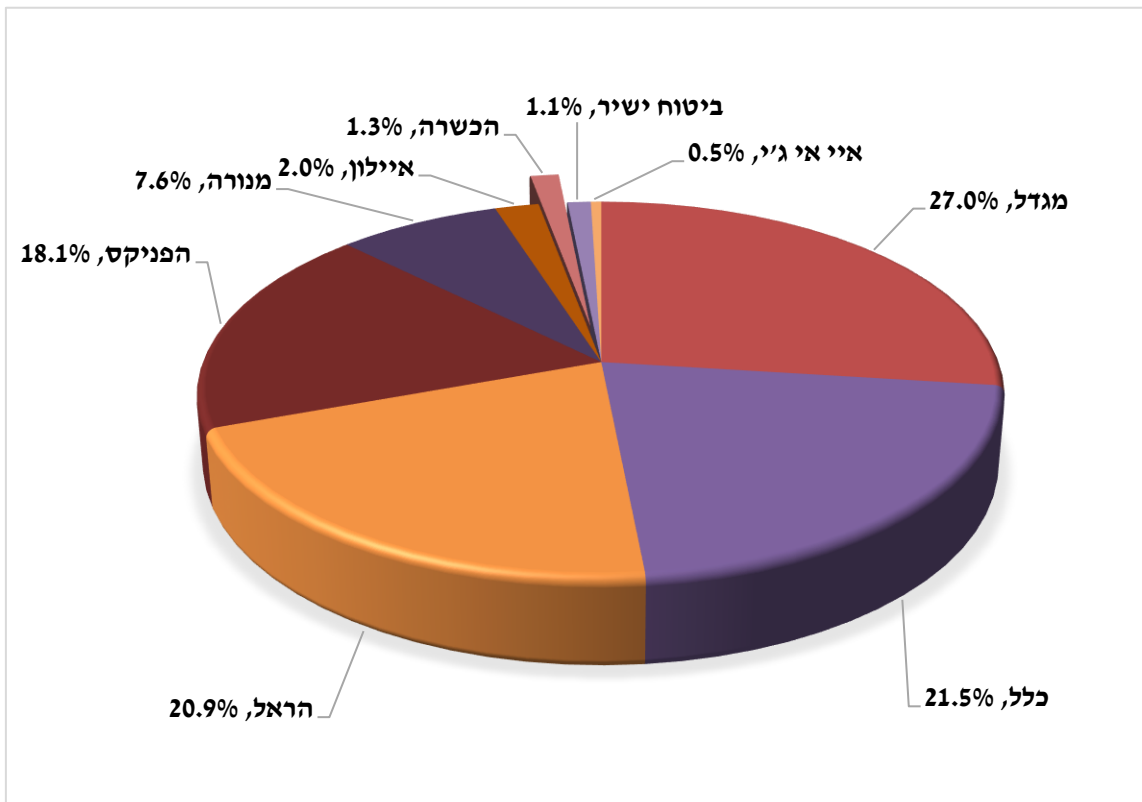
סך חלקה של החברה בפרמיות ביטוח חיים נכון ליום 30 בספטמבר 2022, הינו כ-1.4%, קיטון של כ-0.2% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

מתחרים משמעותיים

2.2.2.2

עיקר התחרות בתחום הינה מול חמשת החברות הגדולות. התחרות בענף אגרסיבית והיא באה לידי ביטוי, בין היתר, בגובה העמלות והמענקים לסוכנים. כמו כן, לחברה מוצרי חסכון טהור, אשר התחרות בגינם הינה הן מצד חברות ביטוח והן מצד בתי השקעות.

להלן תיאור חלוקת נתחי שוק ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך, בהתאם לדוחות הכספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי לשנת 2022:

תיאור התמודדות החברה עם תחרות

2.2.2.3

החברה נערכת להתמודד עם התחרות הגוברת בענף באמצעים הבאים:

- (א) שיפור תשתיות מיכוניות באמצעות הספקית (לפרטים נוספים - ראה סעיף 2.2.1.2 לעיל).
- (ב) מתן מענה על הצרכים המשתנים בענף על ידי עידוד מוצרי הפוליסות ללא מרכיב חסכון, בדגש על פוליסות סיכון ובריאות.
- (ג) החברה פועלת למיצובה הראוי בתחום הדיגיטלי.
- (ד) שיפור השירות ללקוח הקצה.
- (ה) הצעת דמי ניהול אטרקטיביים.
- (ו) במוצרי Best Invest אישי - פתיחת מסלולי השקעות בניהול מספר בתי השקעות כאשר המעבר בין בתי ההשקעות השונים ו/או בין מסלולים נעשה על ידי החברה ללא גביית עמלת קניה ו/או

מכירה מהלקוח וללא אירועי מס. בנוסף, מתן אפשרות למבוטח לבחור תמהיל מסלולים להשקעת הכספים.

2.2.3 לקוחות

2.2.3.1 כללי

לקוחות החברה כוללים לקוחות פרטיים וקולקטיבים.

התפלגות פרמיות ברוטו מלקוחות*

2020	2021	2022	
54.8%	54.5%	55.7%	עמיתים שכירים
45.2%	45.5%	44.3%	מבוטחים פרטיים
0%	0%	0%	קולקטיבים
100%	100%	100%	סה"כ

* הנתונים הנקובים מתבססים על מועדי תחילת הביטוח.

2.2.3.2 תלות בלקוחות

בתקופת הדיווח אין לחברה בתחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח לקוח מהותי או לקוח אחד אשר היקף הפרמיות שהתקבל ממנו עולה על 10% מסך כל הכנסות החברה במאוחד.

2.2.3.3 ותק והתמדת לקוחות ושיעורי פדיון וביטולים

קיימים בחברה 2 מסלולים עיקריים למוצרי חיסכון: מסלול שמצליב בין חיסכון לטווח ארוך ומרכיב סיכון בתוך פוליסה (סכום ביטוח למקרה מוות או פוליסה עם מקדם קצבה או ללא מקדם בתום תקופת הביטוח); ומסלול חיסכון טהור, ללא מרכיב ביטוחי (בסט אינווסט פרט), אשר המבוטח מפקיד בפוליסה סכומים (שוטפים או חד פעמיים) אותם הוא זכאי לפדות בכל עת. בהתאם, הצגת אחוז פדיון מהעתודה הממוצעת מוצגת תוך הפרדה בין 2 מסלולים אלה.

להלן פירוט אודות שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת בביטוח חיים, ללא בסט אינווסט פרט:

2020	2021	2022
6.99%	7.76%	8.4%

להלן פירוט אודות שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת בביטוח חיים בסט אינווסט פרט* בלבד:

2020	2021	2022
12.3%	10.2%	18.0%

* החברה החלה בשיווק מוצר זה בסוף שנת 2007.

שיעורי ביטול בביטוחי בריאות

בשנת 2022 שיעור הביטולים בביטוחי בריאות עמד על כ-19.3% ובביטוח סיעודי עמד על כ-3.1%.

3. חלק ג' - מידע נוסף ברמת כלל החברה**3.1 מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה**

להלן תמצית הוראות הדיון, מגבלות החקיקה, התקינה ואילוצים מיוחדים המשפיעים באופן מהותי על פעילות החברה:

- 3.1.1 חוק ניירות ערך, לרבות התקנות שהותקנו מכוחו - בהיותה של הכשרה תאגיד מדווח ולאור העובדה שאגרות החוב שלה מוחזקות בידי הציבור, כפופה החברה לדיני ניירות ערך, מפקחת בהקשר זה על-ידי רשות ניירות ערך וכפופה להנחיות הרשות לניירות ערך.
- 3.1.2 חוק החברות, לרבות התקנות שהותקנו מכוחו.
- 3.1.3 חוק הפיקוח, לרבות התקנות שהותקנו מכוחו, החוזרים והנחיות שמפרסמת הרשות - חוק הפיקוח מסדיר, בין היתר, את סמכויות הממונה על הביטוח, תפקידיו ואמצעי האכיפה העומדים לרשותו.
- 3.1.4 חוק חוזה הביטוח - מסדיר בעיקר את מערכת היחסים שבין המבטח והמבוטח, לרבות מעמדו של סוכן הביטוח.
- 3.1.5 חוק קופות גמל, לרבות התקנות שהותקנו מכוחו, החוזרים והנחיות שמפרסמת הרשות.
- 3.1.6 חוק הפיקוח ייעוץ פנסיוני.
- 3.1.7 חוק הפלתי"ד, לרבות התקנות שהותקנו מכוחו.
- 3.1.8 הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התשי"ע-2010 - ראה סעיף 1.2.1.1 לעיל.
- 3.1.9 פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970 - ראה סעיף 2.1.1.1 לעיל; ותקנות ביטוח רכב מנועי (הקמה וניהול של מאגר מידע), התשס"ד-2004 - ראה סעיף 2.1.1.1 (ב) לעיל.
- 3.1.10 הוראות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986 - ראה סעיפים 1.2.1.2 ו-2.1.2.1 לעיל.
- 3.1.11 תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986 - ראה סעיף 2.1.3.1 (א) לעיל.
- 3.1.12 חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006.
- 3.1.13 חוק החוזים האחדים, התשמ"ג-1982.
- 3.1.14 חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981.
- 3.1.15 חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, לרבות הצווים שהותקנו מכוחו; החוק לאכיפת מיסים בחשבונות של אזרחים/ תושבים אמריקאים ("FATCA"¹⁶) והתקן לאיסוף מידע אודות חשבונות פיננסיים של תושבים זרים (של מדינות החתומות על האמנה) לצורך חילופי מידע למטרות אכיפת מס בין מדינות ("CRS"¹⁷). כחלק מהמאבק הבינלאומי בפשיעה החמורה ובהלבנת הון, חקקה מדינת ישראל את "חוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000" ("החוק"). החקיקה בוצעה על רקע הדרישות הבינלאומיות שקבע ארגון ה-FATF (Financial Action Task Force) ולאור רצונה של מדינת ישראל לעמוד בדרישות אלו ולהצטרף למאמץ הבינלאומי במאבק בהלבנת הון.
- בשנת 2001 ובעקבות פיגועי ה-11 בספטמבר 2001, הוחלט בארגון ה-FATF לשלב את המאבק במימון הטרור עם המאבק בהלבנת הון זאת, לאור העובדה שארגוני הטרור, המהווים ארגוני פשיעה לכל דבר, משתמשים באותן טכניקות ונוקטים בדפוסי פעולה דומים שבהם משתמשים מלביני ההון לשם העברת כספים תוך הסתרת מקורם או ייעודם.

¹⁶ Foreign Account Tax Compliance Act.¹⁷ Common Reporting Standards.

FATCA הינו חוק אמריקאי גלובאלי, אשר נכנס לתוקפו במהלך חודש מרס 2010 וחל על פעילות כל המוסדות הפיננסיים בעולם, ובכלל זה, גם על חברות ביטוח. תכליתו של החוק היא אכיפת דיני המס בארצות הברית ומניעה של התחמקות מתשלום מס של אזרחים אמריקאים, בעלי חשבונות פיננסיים מחוץ לארה"ב. בחודש יוני 2014 חתמה מדינת ישראל על הסכם עם ארה"ב, במסגרתו התחייבה ליישום החוק כאמור בגופים הפיננסיים הפועלים במדינת ישראל, באופן בו יחוייבו הגופים הפיננסיים למסור מידע ל- IRS¹⁸ (רשות המיסים של ארה"ב), אודות חשבונות פיננסיים המוחזקים על-ידי לקוחות שהינם אזרחים או תושבים אמריקאים במישרין או בעקיפין ("הסכם הפטקא"). דיווח על חשבונות בגין כל שנת מס ישלח לרשות המיסים עד לתאריך 20 בספטמבר בכל שנה העוקבת לשנת הדיווח. בחודש יולי 2016, התקבל בכנסת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו-2016 ובשנת 2016 פורסמו תקנות המסדירות את יישום הסכם הפטקא.

במסגרת המאבק הבינלאומי בעניין העלמות המס, פירסם ה-OECD בחודש יולי 2014 תקן אירופאי בינלאומי אחיד לחילופי מידע אוטומטיים בין מוסדות פיננסיים, לגבי חשבונות פיננסיים של לקוחות שהם תושבים זרים במדינת פעילותם.

ביום 6 בפברואר 2019, פורסמו תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019, שמטרתן להסדיר את יישום האמנה לחילופי מידע אוטומטיים CRS.

בחודש דצמבר 2020 פורסמו הנחיות עדכניות לצורך דיווח CRS, אשר נכנסו לתוקף ביום 1 לפברואר 2021. דיווחים על חשבונות בגין כל שנה (החל משנת 2018 ואילך) נשלחים לרשות המיסים עד לתאריך 8 בספטמבר בכל שנה העוקבת לשנת הדיווח.

להלן תיאור קצר של הוראות דין החלות על החברה, לרבות חוקים, תקנות, חוזרים, הנחיות וטיטות, אשר להם השלכה מהותית על עסקי החברה ופורסמו במהלך תקופת הדוח ועד לסמוך למועד פרסום הדוח:

כללי

3.1.16 רפורמת השירות לאזרחי הגיל השלישי

במהלך תקופת הדוח פרסמה הרשות מספר חוזרים, אשר בין היתר, שמים דגש כל שיפור השירות למבוטחי הגיל השלישי והתאמת הביטוח לצרכי המועמד לביטוח:

3.1.16.1 ביום 2 בינואר 2022 פורסם חוזר שירות ללקוחות גופים מוסדיים, שמטרתו לתקן חוזר קודם באותו נושא ולקבוע חובה למינוי עובד בכיר בגוף המוסדי שיהיה ממונה אזרחים ותיקים, שתפקידיו, בין היתר: דיווח לממונה השירות של הגוף המוסדי, התווית מדיניות ותכנית עבודה, אחריות להכשרות ייעודיות למוקדנים ונותנים שירות, ייעוץ ודיווח להנהלה ועוד. בנוסף, על הגוף המוסדי לייצר נתב שיחות ייעודי לצורך מענה לאזרחים ותיקים, לייצר מנגנונים למניעת ניצול כלכלי של אזרחים ותיקים ובחינת אופן מתן השירותים לאוכלוסיה זו, בין היתר, תוך יצירת מנגנונים בצמתים מרכזיים בחיי המוצר שברשות אזרח ותיק והתאמת פניות טלפוניות אקטיביות לשם מתן מידע מהותי (כאשר חל איסור לכלול בשיחה זו פעילות שיווקית). בנוסף, לכת, החוזר קובע כי רכז הנגישות של הגוף המוסדי, שמונה לפי תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, יגיש להנהלת הגוף המוסדי ולרשות דוח שנתי אשר יסקור את עמידת הגוף המוסדי בהוראות תקנות הנגישות לשירות. תחילתן של הוראות החוזר בתוך שישה חודשים ממועד פרסומן.

בהמשך לכך, ביום 29 ביוני 2022, פורסם חוזר שירות ללקוחות גופים מוסדיים שמטרתו, בין היתר, לעדכן את ההוראות הבאות ביחס לאזרחים ותיקים, ולהבהיר כי ביטול פוליסה ייחשב כ"צומת מרכזי", רק אם התרחש שלא ביוזמת המבוטח; וכי רק העלאת פרמיה שלא בהתאם לדף פרטי הביטוח תיחשב כ"צומת מרכזי". כמו כן, התיקון קובע כי הוראות הפניה למבוטחים ב"צומת מרכזי", לא יחולו בביטוח בריאות וסיעוד, למעט למקרה של ביטול פוליסה שלא ביוזמת המבוטח.

¹⁸ Internal Revenue Service.

3.1.16.2

ביום 2 בינואר 2022 פורסם חוזר צירוף לביטוח - תיקון, שמטרתו לתקן חוזר קודם באותו נושא כך שהליך הצירוף יותאם לאזרחים ותיקים תוך מניעת לחץ והפחדה; נקבעו כללים המאסדרים את נושא המעבר בין חברות ביטוח; ואת אופן התייעוד הנדרש בצירופים המתבצעים באופנים שונים. החוזר קובע, בין היתר, כי צירוף לביטוח של אזרח ותיק ייעשה על ידי נציג שעבר הכשרה ייעודית למתן שירות לאוכלוסיה זו, כאשר על הגורם המשווק חלה ובה לשים לב למידת שליטתו של המועמד בשפה. שיווק יזום לאזרח ותיק יתבצע באמצעות 2 שלבים, כאשר בשלב הראשון יוצגו עיקרי הכיסוי הביטוחי ובשלב השני שיתקיים רק לאחר יומיים ממועד מתן ההצעה ולאחר שהתאפשר למועמד להתייעץ עם קרוב, ניתן יהיה לסיים את הליך המכירה. בנוסף, החוזר קובע חובה לביצוע השוואה וביטול של פוליסה מקורית בענפי הביטוח הכללי¹⁹ (בדומה להוראות הקיימות כבר בענפי בריאות וחיים), כך שבמידה ובמסגרת הליך הצירוף נמצא כי למועמד יש פוליסה תקפה בביטוח הרלוונטי, יהיה על הגורם המשווק לפנות לקבלת פרטים על המוצר הקיים, לבצע השוואה בין שני המוצרים (לרבות לעניין הקלות חיתומיות) ולברר עם המועמד אם ברצונו לבטל את הפוליסה המקורית ואם הוא מעוניין שבקשת הביטול תשלח באמצעות חברת הביטוח או סוכן הביטוח. כמו כן, נקבע כי פעולות שהתבצעו מול המועמד לביטוח או המבוטח באמצעות שיחה טלפונית יתועדו על דרך של הקלטת שמע. התיקון מבקש גם להחריג מתחולת הגילוי שחלה על סוכן אודות דמי עמילות שעולים על 40% מכלל הכנסותיו מחברה מסויימת, במקום שבו מדובר על מכירה של מוצר ביטוח קבוצתי או פוליסת המשך בתום ביטוח קבוצתי. כן עודכן נספח הנהגים שאין לעשות בהם שימוש בעת צירוף לביטוח ונקבע, בין היתר, כי חברת ביטוח לא תרכוש לידים אלא לאחר שווידאה כי המועמד נתן את הסכמתו וכי ההודעה למועמד נוסחה בצורה ראויה ובאופן שאינו מטעה; כי גורם משווק יהיה מחוייב להציג למועד את החלופות העומדות לבחירתו בנושא השתתפות עצמית, רכישת הרחבות וכתבי שירות ובחירה בין ספקי שירות שונים; וכי הגורם המשווק יעדכן את המועמד כי פרטי הביטוח שרכש יופיעו בהר הביטוח וכי אם ברצונו למנוע את העברת המידע יוכל לעשות כן בהמשך, שלא במסגרת הליך הצירוף. תחילתן של הוראות התיקון לחוזר בתוך שישה חודשים ממועד פרסומו.

בהמשך, ביום 29 ביוני 2022 פורסם חוזר צירוף לביטוח - תיקון, אשר קובע, בין היתר, דחיה של מועד הכניסה לתוקף של הוראות החוזר ביחס להשוואה וביטול של פוליסה מקורית בענפי הביטוח הכללי, כך שיחלו ביום 31 באוגוסט 2022. בנוסף, התיקון קובע הוראת שעה שתעמוד בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2023, שמטרתה לעודד ולאפשר הקלות בביטוח דיגיטלי, לפיה בהתקיים כל התנאים הקבועים בה, לא תחולנה הוראות החוזר על תכניות הביטוח האמורות. כן מבהיר התיקון כי הוראות החוזר לעניין שיווק יזום לאזרח לא יחולו בביטוח תאונות אישיות. בנוסף, במסגרת התיקון נקבע שגורם משווק לא יקבע למועמד לביטוח ברירת מחדל, אלא אם הוצגו לצדה חלופות, הניתנות לשינוי אגב הליך הצירוף.

בהמשך, ביום 28 בספטמבר 2022 פורסם תיקון לחוזר האמור, במסגרתו נקבע, בין היתר, לעניין שיווק יזום לאזרח ותיק, כי הוראות בדבר מכירה דו שלבית לא תחולנה על צירוף שנעשה במסגרת פגישה פיזית עם המועמד לביטוח. כמו כן, הובהר שגורם משווק לא ידרוש ממועמד לביטוח אמצעי תשלום כתנאי למתן פרטי המוצר ומחירו; וכי בענפי ביטוח כללי גורם משווק לא יקבע ברירת מחדל לעניין הרחבות או כתבי שירות, אלא אם ישנן חלופות אחרות שניתן לבחור בהן ולאפשר למועמד לוותר על ברירת המחדל. בנוסף, חל איסור לקביעת ברירת מחדל לעניין גובה השתתפות עצמית, אלא אם צוין כי קיימת אפשרות של רכישה עם רמות שונות של השתתפות עצמית וכי להשתתפות העצמית יש השפעה על גובי דמי הביטוח (האמור לעיל לא יחול אם לא קיימות בחברת הביטוח רמות שונות של השתתפות עצמית). עוד נקבע כי על הגורם המשווק לאפשר את ביצוע השינויים האמורים באותו אמצעי בו מבוצע הצירוף.

ובהמשך, ביום 1 במרס 2023 פורסם תיקון חוזר צירוף לביטוח, אשר קבע כי לאור ההצעה לדחות מועד תחילת הרפורמה בבריאות ליום 1 במאי 2023 מוצע לדחות את מועד תחילת החוזר לעניין

¹⁹ הוראות כאמור לא יחולו על ענף רכב חובה ועל ענף מקיף לבתי עסק.

השימוש בנספח ו' בביטוחי בריאות מיום 1 בפברואר 2023 ליום 1 במאי 2023.

3.1.16.3 ביום 2 בינואר 2022 פורסם חוזר בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות ציבור, המעדכן חוזר קודם באותו נושא ומטרתו לסייע לאזרחים הוותיקים למצות את זכויותיהם, תוך התאמת הליך הבירור ויישוב התביעות, למאפיינים הייחודיים לאוכלוסייה זו; הפיכתו למקצועי מכבד ויעיל; ויכול, ככל הניתן, גם מענה וליווי אישי. החוזר קובע, בין היתר, כי גוף מוסדי יאפשר לאזרח ותיק להגיש תביעה בעל פה באופן שמילוי טופס התביעה יבוצע על ידי נציג הגוף המוסדי; הליך התביעה יבחן באופן מזורז ופשוט, כאשר במקרה של חוסרים או הפסקת בירור, יש ליצור קשר טלפוני עם התובע; מענה בפניית ציבור של אזרח ותיק יתבצע בתוך 21 ימים ממועד קבלת הפניה. כמו כן, התווספה האפשרות לתשלום למבוטח באמצעות יישומון. תחילתן של הוראות החוזר בתוך שישה חודשים ממועד פרסומו.

3.1.16.4 ביום 2 בינואר 2022 פורסם חוזר הסדרת אופן התנהלותם של הגופים המפוקחים במסגרת בירור תלונות ציבור, אשר מקצר את לוחות הזמנים למענה של הגופים המוסדיים לפניות ציבור שמופנות אליהם מטעם הרשות, לגבי אדם עם מוגבלות (מענה בתוך 14 ימים) ולגבי אזרח ותיק (מענה בתוך 21 ימים). תחילתן של הוראות החוזר בתוך שישה חודשים ממועד פרסומו.

3.1.16.5 במהלך תקופת הדוח פרסמה הממשלה על כוונתה לערוך שינויים במערכת המשפט בישראל אשר עשויה להשפיע באופן עקיף על תחום הביטוח ועל חברות הביטוח, ובכללן החברה.

לפרטים נוספים ראה סעיף 2.4 לפרק השני לדוח התקופתי "דוח הדירקטוריון".

3.1.17 טיוטות הוראות דין

3.1.17.1 ביום 23 במרס 2023 פורסמה ברשומות הצעת חוק התוכנית הכלכלית לשנים 2023-2024, במסגרתה מוצע לערוך שינויים, בין היתר, בתחומי הביטוח והבריאות, ובכלל זה: תיקון חוק הפיקוח ייעוץ פנסיוני, כך שגוף מוסדי לא יסרב סירוב בלתי סביר להתקשר בהסכם הפצה עם יועץ פנסיוני; גוף מוסדי לא יהיה רשאי להפלות בשירותים הניתנים על ידיו ותנאיהם, לרבות גישה למערכותיו, בין בעלי רישיון איתם התקשר; הטלת חובה לחשוף את שיעור עמלות הסוכן בפני הלקוח (הסוכן חייב לגלות למבוטח בע"פ ובכתב טרם כריתת חוזה הביטוח, וחברת הביטוח חייבת לגלות במסגרת הדוחות ששולחת למבוטח); אחידות בתשלום דמי עמילות - מבטח ישלם לסוכן ביטוח דמי עמילות באותו סכום בעבור כל תיווך בתכנית ביטוח מסוג הנמנה עם קבוצת תכניות ביטוח באותו ענף ביטוח כפי שהורה הממונה; הקלות לבנקים בעלי היקף פעילות נמוך - מתן היתר לבנק בעל היקף פעילות קטן להחזיק בסוכנות ביטוח; מגבלה על רכישת אמצעי שליטה בסוכן תאגיד - לא ניתן היתר לגופים מוסדיים להחזיק בסוכן תאגיד; גופים מוסדיים יוכלו לרכוש אחזקות בסוכן תאגיד עד 20%; חובת מבטח לשלם לקופת חולים בעבור ניתוח שבוצע בתוכנית שב"ן; הפעלת ממשק מקוון, במסגרתו, בין היתר, מבטחים וקופ"ח יעבירו מידע ביניהם; הוראות מעבר לעניין העברת מבוטח מפוליסת ביטוח ניתוחים "השקל הראשון" לפוליסת ביטוח ניתוחים "משלים שב"ן"; חברת ביטוח תקבע רשימה אחת של רופאים מנתחים שיש לה עימם הסדר ניתוח, שתחול לעניין כלל תוכניות הביטוח הכוללות ביטוח לניתוחים שהיא משווקת ("רשימת הרופאים"); חברת ביטוח תקבע את רשימת הרופאים כך שמחצית לפחות מכלל הרופאים שברשימה יהיו רופאים מנתחים הכלולים ברשימת הרופאים שלקופות החולים יש עימם הסדר ניתוח; חברת ביטוח לא תערוך שינוי בהסדר ניתוח עם רופא מנתח אם כתוצאה מהשינוי יפחת שיעור החפיפה, אלא אם כן הממונה אישר את השינוי.

ביום 18 באוגוסט 2022 פורסם תזכיר חוק חוזה ביטוח (תיקון מס') (חובת מבטח לשלם תגמולי ביטוח ועיצום כספי), התשפ"ב-2022, שמטרתו להרחיב את סמכות הממונה, כך שיוכל להטיל עיצום כספי על מבטח שלא שילם בצדק את תגמולי הביטוח במועדים ובסכומים הנדרשים בדיון.

3.1.17.2 בחודש יוני 2022 פורסמה טיוטת צו איסור הלבנת הון (שינוי התוספת הראשונה לחוק), התשפ"ב-2022. חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, מגדיר "רכוש אסור" כרכוש שמקורו בעבירות

המפורטות בתוספת הראשונה, או ששימש לביצוע, אפשר את ביצוע, או רכוש שהעבירות נעברו באמצעות. הפללת פעולות ברכוש אסור הקשור לעבירות מחשב נועדה להקשות על הלבנת הרכוש האסור הכרוך בביצוע עבירות אלה, ולפגוע במוטיבציה הכלכלית לביצוע. הטיוטה מציעה להוסיף לתוספת הראשונה של לחוק את העבירות הקבועות בסעיפים 2 עד 6 לחוק המחשבים, התשנ"ה-1995, כך שפעולות ברכוש הקשור אליהן יקבעו כעבירות של הלבנת הון.

חוזרים 3.1.18

3.1.18.1 ביום 21 במרס 2023 פורסם תיקון להוראות החוזר המאוחד לעניין דיווחים לממונה (מהדורה 11), אשר מטרתו בין היתר, לעדכן את נספח ההנחיות ואת תבנית הדיווח בדבר דיווח הנכס הבודד.

3.1.18.2 ביום 28 בספטמבר 2022 פורסם תיקון חוזר אישור קיום ביטוח. התיקון כאמור כולל מענה לצרכים שונים של ציבור המבוטחים אשר התגלו לאחר הנפקת אישורים בפורמט שנקבע במסגרת החוזר. לאחר בחינה של הפניות נקבעו הוראות לאישור ביטוח מסוג נוסף במקרים שבהם טרם קיימת התקשרות בין המועמד לביטוח לבין חברת הביטוח. כמו כן, הובהר כי מקום שבו נוסח אישור ביטוח נקבע בחיקוק יחולו הוראות החוזר בשינויים המחויבים ובכפוף לקבוע באותו חיקוק וכן הוחרגו מתחולת החוזר מקרים בהם מבקש האישור הינו תאגיד שאינו רשום בישראל או שהביטוח נשוא האישור הינו בגין פעילות מחוץ לגבולות ישראל.

בהמשך, ביום 1 במרס 2023 פורסם תיקון חוזר אישור קיום ביטוח, במסגרתו ניתנה הבהרה לכך שאישור על הסכמה לעריכת ביטוח תלוי בכך שלא יחולו שינויים מהותיים שמשנים את הסיכון למבטח בין יום מתן האישור לבין יום כריתת הביטוח.

3.1.18.3 ביום 21 בספטמבר 2022 פורסם תיקון לחוזר ממשק אינטרנטי לאיתור מוצרי ביטוח, שמטרתו לעדכן את החוזר הקיים ולהוסיף פרטים נוספים לדיווח לצורך דוח עבר ביטוחי, בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי) (תיקון), התשפ"א. בנוסף, עודכן גם הדיווח בענף ביטוח חובה לאור השינויים שבוצעו בפוליסה התקנית החדשה, לפיהם חויבו חברות הביטוח לאפשר זכות עיון לגבי קיומו של ביטוח חובה ולגבי פרטים מהותיים כגון הרחבות או הגבלות הכיסוי הביטוחי.

בהמשך ביום 1 במרס 2023 פורסם תיקון לחוזר ממשק אינטרנטי לאיתור מוצרי ביטוח, במסגרתו נקבע כי לאור דחיית כניסתה לתוקף של הרפורמה בענף הבריאות, הוחלט לדחות את ההוראות בחוזר הנוגעות לענף זה. בנוסף, לצורך השלמת הליכי פיתוח שונים וביצוע התאמות בדיווח בענף ביטוח רכב חובה הוחלט לדחות את מועד תחילת התיקונים הרלוונטיים בחוזר.

3.1.18.4 ביום 19 ספטמבר 2022 פורסם תיקון להוראות החוזר המאוחד - אקטואר ממונה ואקטואר ראשי, שמטרתו להבטיח כי האקטוארים יוכלו למלא את תפקידם כיאות, על רקע התמורות שחלו בתחום (תקן IFRS17 והטמעת עקרונות הדירקטיבה וה-IAIS). התיקון קובע כי חברת ביטוח תידרש למנות אקטואר ראשי אחד בלבד, שיעמוד בראש מערך האקטואריה, יהיה כפוף במישור למנכ"ל, יכהן כחבר הנהלה, סיום כהונתו יתאפשר רק לאחר שתינתן לו ההזדמנות להביא את עמדתו בפני הדירקטוריון והחלטה כאמור תצריך דיווח לממונה. האקטואר הראשי יפקח על עבודתם של האקטוארים הממונים, ויהיה אחראי על ההיבטים המקצועיים שדורשים ראיה כוללת של פעילות המבטח. בכלל זה, האקטואר הראשי יגיש אחת לשנה דוח אקטוארי למנכ"ל, לדירקטוריון ולממונה, שיסקור את אופן יישום ההיבטים האקטואריים בפעילות המערך האקטוארי בהוראות סולבנסי, וכן לחוות דעתו על מדיניות החיתום הכוללת והסדרי ביטוח המשנה. כמו-כן לדוח השנתי של האקטואר הממונה תצורף הצהרה מקוצרת שתומה בידי האקטואר הראשי החל משנת 2023. בנוסף, אחת לכל מאזן, יגיש האקטואר הממונה דוח בכתב שבו יפרט את המלצותיו בנוגע להערכת ההתחייבויות הביטוחיות של המבטח, בענפים להם מונה. דוחות האקטואר הראשי והאקטוארים הממונים יידונו בדירקטוריון, כאשר בדיונים אלה ישתתפו האקטוארים שהדירקטוריון דן בהמלצותיהם. תחילתן של מרבית הוראות התיקון ביום 1 בינואר 2023 וכן נקבעו הוראות מעבר.

3.1.18.5 ביום 9 באוגוסט 2022 פורסם חוזר שירות ללקוחות סוכנים ויועצים - תיקון, שעוסק בחובות החלות על בעל הרישיון עבור לקוח, כאשר ההתקשרות נעשית באופן פסיבי מבחינת הלקוח ללא

ידיעתו וללא מעורבותו, כגון: חובה ליזום פניית שירות ללקוח המועבר בתוך 30 ימי עסקים ולעדכן אותו בפרטיו, לרבות אפשרותו לבטל את המינוי). כמו כן, התיקון מוסיף הוראות שנועדו לשפר את השירות הניתן על ידי בעלי רישיון ללקוחותיהם ולהגביר את השקיפות והגילוי בעת מתן שירות ללקוח, וביניהן: עדכון הלקוחות אודות אופן קבלת השירות; חובה לוודא קבלה של הודעה ראשונה באמצעי דיגיטלי; איסור שילוב של מתן שירות אחר על ידי בעל הרישיון במסגרת מכירה של מוצר ביטוח או פנסיוני; חובות לעניין פעולות בהן יש לנקוט כאשר בעל רישיון רוצה לגבות שכר והחזר הוצאות; הוראות לעניין אופן רכישת "לידים" (פרטי קשר של לקוחות פוטנציאליים); איסור פרסום שירותי משיכת כספים פנסיוניים; וחובה לציון פרטי רישיון בכל פרסום.

בהמשך לכך, ביום 29 בנובמבר 2022 פורסם תיקון לחוזר זה, לפיו בין היתר, הוארכו פרקי הזמן, בהם נדרשים סוכנים לפנות ללקוחות מועברים, ובאופן מדורג בהתאם לכמות הלקוחות המועברים.

3.1.18.6 ביום 29 במאי 2022 פורסם חוזר שמירת מסמכים, אשר קובע, בין היתר, הגדרות נוספות וכן חובת תיעוד ושמירה של כל מסמך הקשור לעסקה לכל הפחות, לתקופה של 7 שנים ממועד סיום העסקה. תיעוד כאמור יכלול גם את זהות הגורם שביצע את הפעולה, המועד בו ניתנה ההוראה, ההרשאות שניתנו למבצע הפעולה למערכת ועוד; וכן הוראות לעניין שמירת מסמכים באמצעות קובץ LOG.

3.1.18.7 ביום 29 במאי 2022 פורסם חוזר אישור נושאי משרה ודיווח על בעלי תפקיד בגופים מוסדיים - תיקון, המעדכן את נוסח השאלון למועמד, אותו נדרש גוף מוסדי להעביר לאישור הממונה בטרם מינוי של מועמד כנושא משרה או כבעל תפקיד. במסגרת זו נוספו שאלות בנושא ניגוד עניינים ובידור אם המועמד או מקורב אליו הינו בעל זיקה אל התאגיד; וכן מתן הסכמה לכך שמטרת ישראל תמסור לרשות שוק ההון מידע אודות המועמד מהמרשם הפלילי. בנוסף, החוזר מפרט את הנסיבות בהן על גוף מוסדי למסור הודעה לממונה אודות מינוי כאמור, כגון: הוספת הודעה גם על יו"ר ועדת ביקורת; והבהרה כי גם חידוש כהונה של דירקטור או חבר ועדת השקעות מצריכים הודעה.

3.1.18.8 ביום 23 במאי 2022 פורסם חוזר דיווח על אירועי סייבר וכשל טכנולוגי, שמטרתו לקבוע את סוגי המקרים והמועדים בהם נדרש גוף מוסדי לדווח לרשות על אירועי סייבר וכשל טכנולוגי והוראות נוספות בנוגע לדיווחים אלה, וזאת על מנת להבטיח כי הגוף המוסדי נוקט את הצעדים הדרושים לצמצום הנזק הנובע מאירוע זה, לוודא ביצוע תהליכים נאותים של התאוששות ולאפשר לרשות לנקוט פעולות משלימות כאשר קיים חשש לאירוע בעל השפעה רחבה.

3.1.18.9 ביום 23 במאי 2022 פורסם עדכון מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח, אשר תיקן את מפת הדרכים שפורסמה בחודש יוני 2020, בין היתר בנושאים הבאים: צמצום דרישת הגילוי על תוצאות החברה ומצבה הכספי בהתאם ל-IFRS 17, ו-IFRS 9 לרבעון השני ולדוח השנתי של שנת 2023 בלבד; דרישה לדיווח דוח ריכוז ממצאים של רואי החשבון המבקרים לדירקטוריון ולרשות בהתייחס לגילוי, כאמור לעיל, עבור הרבעון השני של שנת 2023, וזאת חלק התייחסות לגילוי בדוח הסקירה לציבור; דחיית הגשת עדכון למסמך מדיניות חשבונאית לסוף שנת 2022; וכן חידוד לגבי הדיווחים הנדרשים בקשר להיערכות לביקורת של רואי החשבון המבקרים.

באותו מועד, פורסמה טיוטה מס' 6 לנספח "סוגיות מקצועיות ביישום תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 (IFRS) בישראל", אשר כוללת הנחיות ביחס לסוגיות מקצועיות בהתאם למפת הדרכים לאימוץ התקן. כן פורסמה טיוטה מס' 3 בנושא "קובץ שאלות ותשובות ליישום תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 (IFRS)", אשר מתייחסת למספר נושאים חדשים, בהתייחס ליישום IFRS 17 וליישום תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 9 (להלן: "IFRS 9"), וביניהם: הטיפול בהצמדות למדד המחירים לצרכן בחוזי ביטוח הנמדדים בהתאם למודל ה-GMM; סיווג השקעות בנכסים פיננסיים העומדים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה; סיווג ההשקעה באגרות חוב מיועדות מסוג ח"ף. קובץ זה מרכז שאלות ותשובות, המבטאות עמדות ופרשנויות לא מחייבות של הרשות, בנושאים הנובעים מיישום IFRS 17 ו-IFRS 9, זאת במטרה להבהיר את עמדות הרשות בסוגיות

מורכבות שזוהו וכן במטרה ליצור אחידות בין חברות הביטוח בישראל ועל מנת לאפשר ניתוח השוואתי. חברת ביטוח המבקשת ליישם עמדה או פרשנות שונה מזו המפורטת בקובץ, נדרשת לעדכן את הרשות.

במקביל, פורסמה גם טיוטת חוזר בנושא "עדכון דין וחשבון לציבור - דוחות כספיים ביניים לדוגמא של חברות ביטוח לפי תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 (IFRS)", שמטרתה היא לקבוע את מבנה הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים ביניים (רבעוני) של חברות ביטוח שיפורסמו החל ממועד יישום התקנים האמורים.

בהמשך, ביום 14 בדצמבר 2022 פורסם עדכון שני למפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח, שמטרתו להבטיח את הערכותן של חברות הביטוח בישראל ליישום איכותי של התקן החדש באופן נאות ומהימן. אבני הדרך מתייחסות לנושאים הבאים: דיווחים לדירקטוריון; דיווחים לממונה; ניהול הפרויקט; גילוי לציבור: גילוי על השפעות אימוץ IFRS 17 ו- IFRS 9 בדוחות הכספיים החל מהרבעון השני של שנת 2023; חברות הביטוח יידרשו לצרף בדוחות הכספיים, החל מהרבעון השני של שנת 2023, ביאור ייעודי ונפרד המתייחס ליישום IFRS 17 ו- IFRS 9 ואשר יכלול הן מידע כמותי והן מידע איכותי משלים; דיווח לרשות על תוצאות החברה ומצבה הכספי בהתאם ל- IFRS 17 ו- IFRS 9; מערכות מידע; מדיניות חשבונאית, דוחות ודיווחים.

באותו מועד פורסמו 4 טיוטת הנוגעות ליישום תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 (IFRS) בישראל, כדלקמן:

- טיוטת חוזר בנושא עדכון החוזר המאוחד לעניין דיווחים לממונה – טפסי דיווח המותאמים לתקן דיווח כספי בינלאומי 17 (IFRS) (מצ"ב), אשר מטרתה לעדכן את המידע הנדרש לדיווח בדיווחים הנלווים לדוחות הכספיים של חברות ביטוח, כך שיתאימו להוראות תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 (IFRS) בדבר חוזי ביטוח, לתקן דיווח כספי בינלאומי מספר 9 (IFRS) בדבר "מכשירים פיננסיים" ולתקן דיווח כספי בינלאומי מספר 7 (IFRS) בדבר "מכשירים פיננסיים: גילויים".
- דוחות כספיים שנתיים לדוגמא של חברות ביטוח לפי תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 (IFRS) – טיוטה 3, אשר מעדכנת את טיוטת החוזר הקודם שפורסמה בנושא זה, ואשר תכליתה היא קביעת מבנה דיווח כספי אחיד לחברות ביטוח.
- סוגיות מקצועיות ביישום תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 (IFRS) בישראל – טיוטה שביעית, אשר כוללת הנחיות ביחס לסוגיות מקצועיות בהתאם למפת הדרכים לאימוץ התקן שפורסמה בחודש יוני 2020 ולעדכון שני למפת הדרכים שפורסמה במקביל לטיוטה זו, כאמור לעיל.
- קובץ שאלות ותשובות ליישום תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 (IFRS) בישראל – טיוטה 4, המתייחסת למספר נושאים חדשים כמפורט להלן: גבולות חוזה וסיווג לתיקי ביטוח: דוגמאות לחוזי השקעה ולחוזי ביטוח חיים הכוללים רכיב חיסכון שהונפקו עם מקדם קצבה מובטח או שהתוסף להם מקדם קצבה מובטח לאחר מועד ההנפקה; סיווג השקעות בנכסים פיננסיים העומדים כנגד הון והתחייבויות אחרות (שאינן בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה); יישום תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 1 בדבר אימוץ לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים.

3.1.18.10 ביום 28 במרס 2022 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין דין וחשבון לציבור - גילוי אודות רואה חשבון מבקר בדוח תיאור עסקי התאגיד, אשר נכתב על רקע ביטול חובת גילוי היקף שעות העבודה של רואה החשבון המבקר בדוח הדירקטוריון כפי שפורסם בתיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970. תיקון זה מבטל את חובת הדיווח על שעות ביקורת של רואה חשבון מבקר וכן מצמצם את פירוט היקף שכר הטרחה לפי סוגי השירות שנותן רואה החשבון המבקר, כפי שנדרש עד כה במסגרת דוח תיאור עסקי התאגיד של גופים מוסדיים. תחילתן של הוראות החוזר, החל מהדוח התקופתי לשנת 2022.

כצעד משלים, פרסמה הרשות - לצד חוזר זה - מכתב לדירקטוריון המבהיר את החשיבות בקיום דיון מעמיק הנערך במסגרת וועדות הדירקטוריון אודות איכות והיקף עבודת רואי החשבון המבקרים.

3.1.18.11 ביום 17 בפברואר 2022 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - פרמיית אי נזילות, אשר קובעת שיטת אמידה מעודכנת של פרמיית אי הנזילות שתתווסף לריבית חסרת סיכון בעת בדיקת נאותות העתודה. בהתאם לנוסחא העדכנית, פרמיית אי הנזילות תהא בשיעור של 0.54% (לעומת 0.26% ערב העדכון). השפעתו של התיקון הינה על פוליסות ביטוח סיעוד בביטוח חיים ופוליסות ביטוח כללי. כתוצאה מיישום החוזר, רשמה החברה הקטנה בהתחייבויות הביטוחיות והגדלת הרווח לפני מס לתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 (לפרטים נוספים - ראה ביאור (32)(ד)(ד)(1)(6)(1)(ג) לדוחות הכספיים).

3.1.18.12 ביום 5 בינואר 2022 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד - פרק 3 חלק 4 שער 5 "דיווח לממונה על שוק ההון" - הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA), אשר קובע כי חברת ביטוח תדווח לממונה, אחת לשנה, על הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון כפי שהערכה זו מיושמת על-ידה. דיווח זה, המספק מבנה אחיד, ישמש את הרשות בבחינת הליכי ניהול הסיכונים בחברת הביטוח, האמצעים המשמשים את חברת הביטוח בניהול הסיכונים ואת התאמתם לסיכונים הגלומים בעסקיה, וזאת על מנת לתמוך במסגרת של פיקוח מבוסס הסיכונים, כפי שנקבע בדירקטיבה.

באותו מועד, פרסם הממונה גם מכתב בנושא עקרונות ליישום הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA), המפרט עקרונות משלימים למסגרת ניהול הסיכונים ולניהול ההון של חברת ביטוח אשר יובאו בחשבון בעת עריכת הדיווח ואשר ישוקפו במסגרת. בהתאם, עיקרון מרכזי בבסיס ההערכה העצמית של הסיכונים וכושר הפירעון הוא יצירת קשר בין אסטרטגיה עסקית, סיכונים וניהול ההון, תוך הבהרה של חברת הביטוח של יכולתה לשאת לאורך זמן את הסיכונים להם היא נחשפת כתוצאה ממימוש האסטרטגיה העסקית שלה. תהליך ההערכה העצמית של הסיכונים וכושר הפירעון מדגיש את השימוש בכלים כמותיים. עם זאת, על התהליך להתייחס לכל הסיכונים המהותיים לחברת הביטוח בין אם הם ברי כימות ובין אם לא, ולכל האמצעים לניהול הסיכונים לרבות אמצעים הוניים ופעולות הנהלה. מסגרת ניהול הסיכונים כוללת גם דיווחים בין הגורמים השונים בחברת הביטוח וכן דיווח של חברת הביטוח לממונה אשר ישקף באופן נאות את ניהול הסיכונים בחברת הביטוח.

3.1.19 טיוטות חוזרים

ביום 1 במרס 2023 פורסמה טיוטת חוזר הוראות למקורות מידע פיננסי שהם גופים מוסדיים, אשר במסגרתו מוצע לקבוע הוראות אשר מסדירות את אופן פעילות הגופים המוסדיים שהם מקורות מידע בהתאם לחוק שירות מידע פיננסי, התשפ"ב-2021 ("חוק שירות מידע פיננסי"). במסגרת ההוראות כאמור, נכללה התייחסות להיבטים של ממשל תאגידי; גישה למידע פיננסי אודות אשראי; ארכיטקטורה, אבטחת מידע והגנת סייבר; הרשאת גישה של לקוח; כללים לרמת שירות לנותני שירות מידע פיננסי; מדיניות דיווחים ופרסום נספחים א' ו-ב' לעניין התקן להעברת המידע. הוראות החוזר יחולו על כל הגופים המוסדיים אשר יש ברשותם מידע אודות אשראי כמשמעותו בפרט ד' לחלק א' לתוספת השלישית בחוק שירות מידע פיננסי, של לקוח, ואשר חלה בעניינם חובת מתן גישה למידע פיננסי לפי חוק שירות מידע פיננסי.

3.1.20 הנחיות והבהרות

3.1.20.1 ביום 28 בנובמבר 2022 פורסמה עמדת ממונה – עקרונות להכרה בעסקאות מורכבות ומהותיות שמהותן שיפור יחס כושר פירעון כלכלי, שמטרתה להבהיר את הקווים המנחים להכרה בעסקאות מורכבות ומהותיות לשיפור יחס כושר פירעון כלכלי, וזאת לאור כך שלאחרונה הגיעו לפתחו של הממונה מספר עסקאות ביטוח משנה חריגות שלא משקפות העברת סיכון אפקטיבית או אינן משתקפות בצורה נאותה במודל חישוב יחס כושר פירעון כללי.

כצעד משלים, באותו היום, פורסם גם תיקון הוראות החוזר המאוחד - פרק 3 חלק 4 שער 5 "דיווח לממונה על שוק ההון" – דיווח על עסקאות מורכבות ומהותיות שמהותן שיפור יחס כושר פירעון כלכלי, אשר מטרתו לקבוע חובה על חברות הביטוח לדווח לממונה אודות עסקאות מורכבות ומהותיות לשיפור יחס ההון, 21 יום טרם החתימה על העסקה (לרבות הפרטים ומסמכים שיש לצרף לאותו דיווח). דיווח זה יאפשר לממונה לבחון את אפקטיביות העברת הסיכון, ולוודא שמהות העסקה משתקפת בצורה נאותה במודל חישוב יחס ההון, על מנת להבטיח את היציבות והניהול התקין של חברות הביטוח.

ביטוח כללי

3.1.21 טיטות הוראות דין

3.1.21.1 ביום 10 במאי 2022 פורסמה טיטות תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן) (תיקון), התשפ"ב-2022, המציעה, בין היתר, להוסיף לפוליסה התקנית פרק הרחבה נוסף שכותרתו "ביטוח לנזק משמעותי לדירה מכל סיבה" אשר הכיסויים בו יחולו רק אם הוא צוין בדף פרטי הביטוח. כמו כן, הטיטה מציעה להוסיף הגדרה למונח "התפוצצות", על מנת למנוע מצב בו מקור הפיצוץ יגרור עיכוב במתן פיצוי. הוראות סעיף 60 לחוק חוזה ביטוח שעניינו ביטוח חסר לא יחולו על פרק זה.

בהמשך לכך, באותו מועד פורסמה טיטות חוזר ביטוח חיים וביטוח מבנה אגב הלוואה לדיר - תיקון המציעה שגם סוכנויות הבנקים יהיו רשאיות לשווק ביטוח מבנה הכולל גם "כיסוי לנזק משמעותי מכל סיבה". בנוסף, הטיטה מציעה לאפשר לסוכנויות הבנקים לשווק גם כיסוי לצד שלישי, וזאת על מנת למנוע מצב שבו מבוטחים שרכשו פוליסות ביטוח באמצעות סוכנויות הבנקים ימצאו עצמם מחזיקים בכיסוי נחות. תחילתן של הוראות הטיטה, ככל שתתקבל כחוזר מחייב, בתוך 3 חודשים ממועד פרסומו.

3.1.22 חוזרים

3.1.22.1 ביום 9 בפברואר 2023 פורסם עדכון הוראות החוזר המאוחד - הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת הערכת עתודות ביטוח בביטוח כללי. מטרת החוזר הינה להבהיר כיצד ניתן להתחשב באופן שיערוך הנכסים בעת הערכת עתודות הביטוח בביטוח כללי.

3.1.22.2 ביום 21 בנובמבר 2022 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה, שמטרתו לעדכן את דמי הביטוח נטו בפול. לפרטים נוספים ראה סעיף 2.1.1.1 (ג) לעיל.

3.1.22.3 ביום 8 בנובמבר 2022 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד שער 6 חלק 2 - הוראות בענף ביטוח רכב חובה, שמטרתו לעדכן את שיעור הדמים בענף ביטוח רכב חובה, וזאת בעקבות הסדרת מנגנון ההתחשבות בשל תביעות תאונות דרכים בין המוסד לביטוח לאומי לבין חברות הביטוח במסגרת תיקון סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה-1995. התיקון יחול על פוליסות ביטוח רכב חובה, שתקופת הביטוח בהן מתחילה ביום 1 בינואר 2023 ואילך.

3.1.23 טיטות חוזרים

3.1.23.1 ביום 21 במרס 2023 פורסמה טיטה לתיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה, שמטרתה לעדכן את דמי הביטוח נטו בפול. לפרטים נוספים ראה סעיף 2.1.1.1 (ג) לעיל.

3.1.23.2 ביום 17 באוגוסט 2022 פורסמה טיטה שלישית לתיקון הוראות החוזר המאוחד שער 6 חלק 2 - הוראות בענף רכב רכוש, שמטרתה לעדכן את אסדרת אופן עבודת חברת ביטוח מול שמאי רכב ומול מוסכי הסדר בענף רכב רכוש (עצמי וצד שלישי). הטיטה מציעה לאמץ מודל שלפיו יורחב משמעותית מספר השמאים והמוסכים שיעמדו בתנאי הוגנות ומקצועיות, אשר יוכלו לספק שירות לציבור המבוטחים. בהתאם, מוצע לבטל את רשימות שמאי החוף המצומצמות ולהורות לכל חברת ביטוח לעשות שימוש במאגר שמאים דינאמי ורחב, ובמנגנון בחירה אקראי, שיצמצם את הזיקה בין השמאי לגורמים השונים המעורבים בתהליך. כמו כן, מוצע לקבוע הוראות שיעודדו את הגדלת כמות מוסכי ההסדר הקיימים באמצעות קביעת כללים מנחים לצירוף מוסך כמוסך הסדר, שייקראו מעתה "מוסכים מוסכמים", והסדרת ההתקשרות שבין חברות הביטוח לבין מוסכים המבצעים תיקונים מטעמן, בהתאם לדרכי הפיצוי בפוליסה.

3.1.24 הנחיות והבהרות

3.1.24.1 ביום 20 במרס 2022 פורסמה הרשות מכתב בנושא ביטוח עמדת טעינה לכלי רכב חשמלי - עקרונות לאישור תכנית ביטוח, אשר מפרט כי לעמדת הרשות הפוליסה התקנית לדירה כולל בתוכו כיסוי ביטוחי גם לעמדת טעינה לרכב חשמלי, המצויה בשטח המבנה ומחוברת דרך קבע למבנה המבוטח. לפיכך לעמדת הרשות, ככל שקיים ביטוח הכולל גם אחריות מפני נזקים לצד שלישי, הרי שהוא כולל לכאורה גם אחריות ביחס לנזק שעלול להיגרם לצד שלישי שמקורו בעמדת הטעינה. יחד עם זאת, הרשות מכירה בצורך בקיומו של מוצר ביטוחי גמיש שיוכל להתאים עצמו למצב שבו המבנה

אינו מבוטח או למצב שקיים קושי לשייך באופן ישיר בין עמדת הטעינה בבית המשותף לבין הדירה המבוטחת, ועל כן חברת ביטוח המעוניינת לשווק תכנית ביטוח ייעודית נפרדת לעמדת הטעינה, תוכל להגיש לרשות בקשה לאישור התכנית בהתאם לעקרונות המנחים המפורטים במכתב.

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

3.1.25 הוראות דין

3.1.25.1 ביום 24 בינואר 2022 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול) (תיקון), התשפ"ב-2022, אשר קובעות כי תקרת דמי הניהול שישלמו מקבלי קצבת זקנה בפוליסות ביטוח מנהלים בפוליסות שהופקו החל מיום 1.2.2022, תרד ותעמוד על לא יותר מ-0.3% (במקום 0.5%). בנוסף, יו"ר הוועדה הורה לרשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון להגיש לוועדה את חוות דעתה המשפטית בנושא החלת השינוי רטרואקטיבית (מקבלי קצבה שכבר פרשו). להערכת החברה, יישום התיקון האמור צפוי להביא לפגיעה בהכנסות וברווחיות העתידית של החברה.

3.1.26 חוזרים

3.1.26.1 ביום 30 ביוני 2022 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ולקרנות הפנסיה ("חוזר לוחות תמורתה"), שמטרתו לעדכן את הנחות ברירת מחדל שעל בסיסן ייחשבו חברות הביטוח את ההתחייבויות ואת מקדמי הקצבה במוצרי החיסכון הפנסיוני; וכן הנחות מעודכנות לעניין חיזוי שיעורי השיפורים העתידיים בתמותה. לפרטים נוספים ראה דיווח מידיי שפרסמה החברה ביום 3 ביולי 2022 (אסמכתא מספר 2022-01-083023).

3.1.26.2 ביום 30 במרס 2022 פורסם תיקון לנוהל איתור עמיתים ומוטבים, שמטרתו לדחות בשנתיים את יישום הוראת הדיווח לאפוטרופוס הכללי הכלולה בחוזר הקיים, אשר קבע כללים לעניין הסדרת נהלים לגבי הפעולות שבהן ינקוט גוף מוסדי לאיתור כלל העמיתים שהקשר עמם נותק, וכן, לאיתור מוטבים לאחר שנודע לגוף מוסדי על פטירת עמית. בין היתר, נקבע בחוזר הקיים כי בחלוף תשע שנים מיום תחילתו - היינו החל מחודש אפריל 2022 - יחלו גופים מוסדיים להעביר מידע לאפוטרופוס הכללי בדבר קיומם של כספים של עמיתים שהקשר עמם נותק ושל עמיתים שנפטרו. בעקבות העברת המידע האמור יהיה רשאי האפוטרופוס הכללי בהתאם לסמכותו שבדין לדרוש מהגופים המוסדיים את העברת הכספים לניהולו תוך הוצאת צו לניהול הכספים כנכסים עזובים. בהתאם להוראות התיקון, העברת דיווח כאמור לאפוטרופוס הכללי נדחה לחודש אפריל 2024, וזאת על מנת לאפשר בזמן זה גיבוש מתווה מוסדר להעברת הדיווחים לאפוטרופוס הכללי והשלכותיו שישפק מענה מקסימלי לפגיעה האפשרית לכספי וזכויות החוסכים שהקשר עימם נותק.

3.1.26.3 ביום 8 בפברואר 2022 פורסם חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני - עדכון, אשר בין היתר, ביצע דחיה של כניסה לתוקף של השינויים בנספח ה' - ממשק מעסיקים ליום 22 במאי 2022 (במקום 20 בינואר 2022), וזאת על מנת לאפשר לשוק להיערך לשינויים המפורטים בחוזר באופן מיטבי; וכן ביטל את שלב הביניים שנקבע לתקופה שמיום 22 במאי 2022 ועד יום 26 בנובמבר 2023, בשים לב לכך ששלב הביניים אמור היה להתבסס על הטכנולוגיה הקיימת בשוק (XML), וזאת על מנת לייעל את תהליך היערכות השוק לשימוש בטכנולוגיית API.

בהמשך, ביום 5 בפברואר 2023 פורסם חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני - עדכון, במסגרתו הוחלט לבצע דחייה של מועד כניסתו לתוקף של ההוראות אשר היו אמורות להיכנס לתוקף ביום 26 בנובמבר 2023, ליום 1 ביוני 2024. בנוסף, הוחלט לבטל את ההוראות התחילה ההדרגתיות שנקבעו בעניין סעיף 5א לנספח ה' - ממשק מעסיקים, בכל הנוגע למעסיק המעסיק יותר מ-10 עובדים ולמעסיק המעסיק פחות מ-10 עובדים. בהתאם, נקבע שמועד התחילה של הוראות סעיף זה עבור כלל המעסיקים יהיה 1 בפברואר 2024.

בריאות

3.1.27 הרפורמה בביטוחי הבריאות

שוק ביטוחי הבריאות בישראל מורכב ממספר רב של מוצרי בריאות, כאשר קיומו של הביטוח הפרטי במקביל לביטוח הציבורי יוצרים מורכבות במוצר ובהליך המכירה. על מנת להקל על המבוטח לקבל החלטה מושכלת ביחס למוצר הביטוחי המתאים לו ולהשוות בין עלויות המוצרים השונים הקיימים בשוק, הרפורמה מבקשת להגדיר פוליסת בריאות בסיסית שרק לאחר רכישתה ניתן יהיה להמשיך ולרכוש מוצרי בריאות נוספים. כמו כן, על מנת לפשט את הליך התאמת הצרכים שמבצע הגורם המשווק ובכדי להקל על המבוטח להבין את המוצרים השונים ולהשוות ביניהם נקבעו, בין היתר, ההוראות הבאות:

3.1.27.1 ביום 7 במרס 2023 פרסם משרד האוצר תזכיר חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023, פרק __': בריאות (חלק ב'), להערוך הציבור.

מטרת תזכיר החוק היא לצמצם את תופעת "כפל הביטוח" בתחום הניתוחים בין תכניות שירותי הבריאות הנוספים של קופות החולים ("תכניות השב"ן") לפוליסות ביטוחי הבריאות הפרטיות ולהביא לכך שמרבית הניתוחים הפרטיים בישראל יערכו על ידי קופות החולים במסגרת תכניות השב"ן וזאת בהתבסס, בין היתר, על המלצות הוועדה הציבורית להעצמת שירותי הבריאות בישראל ואסדרת מערכת הציבורית והפרטית. מוצע כי במקרה בו מבוטח בפוליסת ביטוח בריאות שכוללת כיסוי ביטוחי שאינו תלוי במימוש זכויותיו של מבוטח בתכנית השב"ן, תבע כיסוי לניתוח פרטי בישראל בדרך של מימוש זכויותו בתכנית השב"ן, ואותו ניתוח מכוסה בפוליסת הביטוח של המבוטח, ישלם המבוטח לקופת החולים שבאמצעותה בוצע הניתוח סכום כספי בגובה מחיר הניתוח לקופת חולים כפי שהוא קבוע בתעריפון משרד הבריאות, או בגובה המחיר של הסדר הניתוח שמשלם המבוטח, לפי הנמוך מביניהם. בנוסף, מוצע כי במועד חידושה של פוליסת ביטוח ניתוחים מהשקל הראשון מסוג פרט, אשר נכרתה לפני תחילתו של תזכיר החוק האמור ("הפוליסה המקורית"), יצרף המבוטח את המבוטחים של הפוליסה האמורה, אשר חברים בתכניות שב"ן, לפוליסה עם כיסוי משלים שב"ן, חלף הפוליסה המקורית. זאת, אלא אם הודיעו כי אינם מעוניינים לעבור לפוליסת ביטוח ניתוחים משלים שב"ן, והכל בהתאם להוראות המפורטות להלן.

3.1.27.2 ביום 8 בפברואר 2023 פורסמו ברשומות הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאים בחוזה ביטוח לפוליסת בריאות בסיסית), התשפ"ג-2023, שמטרתן ליצור פוליסת בריאות בסיסית ואחידה, שתורכב מ-3 תוכניות: תכנית השתלות וטיפולים מיוחדים מחוץ לישראל - אשר תכלול את התנאים המפורטים בתוספת הראשונה; תכנית תרופות מחוץ לסל - אשר תכלול את התנאים המפורטים בתוספת השנייה; תכנית ניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח מחוץ לישראל - אשר תכלול את התנאים המפורטים בתוספת השלישית; צמצום החריג של מקרה ביטוח שאירע עקב פעולה מלחמתית רק למקרים שנגרמו עקב פעילות מלחמתית, איבה או פעילות בעלת אופי צבאי; תכנית תרופות מחוץ לסל תכלול חריג לקנבוס כהגדרתו בתוספת הראשונה לפקודת הסמים המסוכנים, [נוסח חדש], התשל"ג-1973; יובהר כי החריג לא יכלול תרופה הנכללת ברשימת התרופות המאושרות באחת מהמדינות המוכרות, אשר מכילה אחד או יותר מרכיבי הקנבוס או נגזרות קנבוס.

3.1.27.3 ביום 8 בפברואר 2023 פורסמו ברשומות הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאים בחוזה ביטוח לניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל) (תיקון), התשפ"ג-2023, אשר קובעות את נוסח התנאים לפוליסת ניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל; תוקנו קבוצות הגיל, כך שמחד גיסא לא תהיה חפיפה בין קבוצות הגיל ומאידך גיסא תהיה המשכיות מלאה בין הקבוצות, וזאת במטרה להשאיר את קבוצות הגיל ללא שינוי טרם התיקון האחרון. יובהר, כי גיל המבוטח ייקבע בהתאם להוראות הפוליסה.

3.1.27.4 ביום 7 בפברואר 2023 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד – שער 6 חלק 3 פרקים 1, 2, 3, 4 ו-6 – עריכת תכנית לביטוח בריאות, במסגרתו נקבע, בין היתר, כי מבנה ביטוח הבריאות יכלול חמישה רבדים: רובד ראשון - פוליסת בריאות בסיסית, הכוללת את תכניות הביטוח המפורטות שם; רובד שני - אחת משלוש תכניות ניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל, המפורטות שם; רובד שלישי - פוליסת הרחבה לאחת או יותר מתכניות הביטוח ברובד הראשון, השני או החמישי; רובד רביעי - אחד או יותר מנספחי הביטוח האמבולטורי המפורטים שם; ורובד חמישי - פוליסת מחלות קשות.

יובהר כי יתאפשר להציג למבוטח לקבוע כי הליך הצירוף יכול להתבצע באמצעות אמצעי היוועדות חזותי או אמצעי דיגיטלי אחר המאפשר הצגת הנתונים הרלוונטיים למבוטח, לרבות אזור ביטוחי הבריאות בהר הביטוח, בהתאמות הנדרשות. יובהר, כי לא יראו בשימוש באמצעים כאמור כהליך צירוף באמצעות שיחה טלפונית.

על מנת לאפשר למועמד לביטוח לשפר את תנאי הביטוח של הפוליסה הקיימת ברשותו ("פוליסה מקורית") ולהשוואתם לפוליסה הצפויה לשיווק החל מחודש מאי 2023 ("פוליסה חדשה"), יוכל הגורם המשווק להציע למועמד לביטוח לרכוש תכנית הרחבה שתעניק לו השלמה של יתרת הכיסוי הביטוחי. תכנית כאמור תהיה מנוסחת כך שתכלול את יתרת הכיסויים בלבד או לחלופין, רכישת תכנית בנוסחה המלא בתמחור שייקבע בהתאם לתוספת הכיסוי שהיא מקנה למועמד לביטוח ויחולו התנאים המיטיבים עם המבוטח, קרי - הטוב מבין השניים.

נקבע כי על חברת ביטוח לשלוח הודעה לציבור המבוטחים בפוליסת בריאות בסיסית אצלה החל מפברואר 2016, בדבר האפשרות לעבור לפוליסה החדשה בהתאם להוראות כפי שנקבעו בתיקון זה, זאת בתוך 90 ימים מיום שהתחילה החברה לשווק את הפוליסות החדשות.

3.1.27.5 ביום 20 בספטמבר 2022 פורסם חוזר הנהגת כתבי שירות ואופן שיווקם - תיקון, במסגרתו נקבעו הוראות שתכליתן התאמת הוראות החוזר לפרקטיקות שהתפתחו בשוק ולרפורמה בענף הבריאות, ועל מנת לאפשר כניסה של כתבי שירות משודרגים בתחומים שונים יתאפשר שיווק של כתבי שירות מסוימים לאחר אישור הממונה על-ידי ספק שירות אחד בלבד.

בהמשך, ביום 7 בפברואר 2023 פורסם חוזר הנהגת כתבי שירות ואופן שיווקם – תיקון, במסגרתו נקבע כי לאור דחיית כניסתה לתוקף של הרפורמה בבריאות מוצע לדחות גם את כניסתו לתוקף של החוזר ליום 1 במאי 2023.

3.1.27.6 ביום 20 בספטמבר 2022 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד - שער 6 חלק 3 פרק 1 - עדכון תעריפים בפוליסות בריאות מתעדכנות, אשר קובע כי על אף שפוליסות הוצאות רפואיות ששווקו אחרי 2016 הוגדרו מראש ושיוקו למבוטחים כפוליסות מתעדכנות אשר עדכון התעריף שלהן הותנה באישור הממונה, נקבע בחוזר זה תנאים לפיהם יוכלו חברות הביטוח לעדכן את הפרמיה מבלי שתחול חובה לקבל את אישור הממונה.

תחילתן של הוראות הרפורמה נדחו מספר פעמים על ידי הרשות ונכון למועד הדוח, תחילתה של הרפורמה צפויה לחודש מאי 2023.

3.1.28 חוזרים

3.1.28.1 ביום 1 בספטמבר 2022 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד - שער 6 חלק 3 - ספקים מעריכים בביטוח סיעודי, אשר דוחה פעם נוספת את מועד התחילה של הוראות פסקת משנה 5.1.6(ז) - שעניינה אופן ההתקשרות של חברות ביטוח עם ספקי הערכת תפקוד - ליום 31 בדצמבר 2023.

השקעות

3.1.29 הוראות דין

3.1.29.1 ביום 30 באוקטובר 2022 פורסמו ברשומות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשפ"ג-2022, אשר קובעות, בין היתר, כי השיעור המקסימלי של הוצאות ישירות מסוג עמלת ניהול חיצוני שיהיה משקיע מוסדי רשאי לגבות במהלך שנה קלנדרית, ייקבע מראש על ידי המשקיע המוסדי, לכל מסלול השקעה בנפרד; ומאריכות את הוראת השעה הקיימת, שבמסגרתה קבועה מגבלת ההוצאות, עד לתום שנת 2022.

3.1.30 חוזרים

3.1.30.1 ביום 21 במרס 2023 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד - פרק 3 חלק 4 שער 5 "דיווח לממונה על שוק ההון" –אג"ח ח"ץ, במסגרתו נקבעו הנחיות לעניין האופן שבו תתבצע התאמת התחייבויות הביטוח, לצורך ביצוע ההקצאות של אגרות חוב ממשלתיות מיועדות מסוג ח"ץ, לאחר יישום תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 בנושא "חוזי ביטוח" (אשר צפוי להיות מיושם על ידי חברות הביטוח בישראל החל מיום 1.1.2024).

3.1.30.2 לאור פרסום תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), (תיקון) התשפ"ג-2022 (ראה סעיף 3.1.29.1 לעיל), ולפרסום הוראות חוזר מסלולי השקעה בקופות גמל - תיקון (ראה סעיף 3.1.30.3 להלן), ביום 21 במרס 2023 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד – פרק 4 לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" (פרסום מגבלת עלות ניהול חיצוני במסגרת הצהרה מראש של משקיע מוסדי על מדיניות ההשקעה שלו, הקמת סל השקעה עוקב מדדים ודיווחים לוועדת השקעות אודות דמי ניהול משתנים שנגבו). במסגרת החוזר האמור, תוקנו הוראות ההצהרה מראש של משקיע מוסדי על מדיניות ההשקעה הצפויה שלו. בנוסף, תוקנו ההוראות שחלות על מסירת דיווחים לוועדת השקעות בכל הנוגע לתשלום של הוצאות ישירות המהוות דמי ניהול משתנים (מרכיב עמלת הניהול החיצוני אשר נגזר מתשואת הנכסים שבעדם נגבית העמלה האמורה). כמו כן תוקנו ההוראות שחלות על השקעה באמצעות סלי השקעה, כך שיאפשרו לגוף מוסדי להקים סל השקעה ייעודי לטובת ניהול של נכסים עוקבי מדדים.

3.1.30.3 ביום 28 בספטמבר 2022 פורסם חוזר ניהול מסלולי השקעה בקופת גמל - תיקון, שמטרתו לעדכן ולהרחיב את מגוון מסלולי ההשקעה המתמחים (שיסווגו לחמישה אשכולות בהתאם למאפייני ההשקעה, מנגנון דמי הניהול וסוג ההוצאות הישירות) שגוף מוסדי רשאי לנהל, תוך יישום של המלצות וועדה בנושא ההוצאות הישירות שפורסמו בנובמבר 2021. במקביל לפרסום התיקון לחוזר, פורסמה רשימת מסלולי ההשקעה האפשריים, מדיניות ההשקעה התקנונית ושם המסלול, כפי שיקבעו על ידי הממונה מעת לעת, כאשר גוף מוסדי יהיה רשאי לנהל מסלול השקעה רק ככל שהוא מופיע ברשימה זו.

ביום 31 באוקטובר 2022 פרסמה הרשות מכתב בנושא "חוזר ניהול מסלולי השקעה בקופת גמל - תיקון - מועד תחילה", במסגרתו הודיעה כי בכוונתה לעדכן את תקנות הוצאות ישירות, כך שתתווסף הוראה כנדבך משלים, אשר תפרט כיצד על הגופים המוסדיים ליישם את החובה להציג לעמית או למבוטח את דמי הניהול ואת העלות השנתית הצפויה.

בתיקון לחוזר מיום 20 בדצמבר 2022 נדחה מועד התחילה של החוזר (שנקבע במקור ליום 1 בינואר 2023) ליום 1 בינואר 2024 למעט ההוראות בדבר החובה לנהל מסלול השקעה משולב סחיר ומסלול השקעה עוקב מדדים גמיש; ומתן אפשרות להקים מסלול השקעה "קיימות" ומסלול "השקעה סביבתית".

3.1.31 הנחיות והבהרות

3.1.31.1 ביום 31 בינואר 2022 פורסמה טיוטת עמדת ממונה בדבר גיבוש מדיניות רצויה בנושא ועדת השקעות עמיתים, אשר שוטחת את עמדת הרשות לגבי השינויים הנדרשים בתחום ועדת השקעות עמיתים, בין היתר, בנושאים הבאים: (1) תפקידה של ועדת ההשקעות כגורם המפקח על ניהול ההשקעות - שימת דגש על תפקידה כגורם המפקח על ניהול ההשקעות על-ידי המשקיע המוסדי, שאינו מעורב בניהול ההשקעות עצמן, בכל הנוגע לפעולות ועסקאות עם צדדים קשורים או עסקאות אחרות בהן קיים חשש לניגוד עניינים. בנוסף, הוועדה תהיה אחראית באופן עצמאי ובלעדי על גיבוש מדיניות ההצבעות של המשקיע המוסדי באסיפות הכלליות, ועל קבלת ההחלטות כיצד להצביע באסיפות האמורות, כך שההחלטות ישקפו את טובתם של החוסכים בלבד; (2) חיזוק עצמאותם ואי תלותם של חברי הוועדה - כדי שהוועדה תוכל לבצע את תפקידה באופן נאות, מוצע כי כל חברי הוועדה יהיו "נציגים בלתי תלויים" - ללא זיקה למחזיקים מהותיים באמצעי שליטה בגוף המוסדי, ובכללם בעלי שליטה, וללא זיקה לגוף המוסדי ולנושאי משרה שמכהנים בו. בהתאם לאמור, מוצע כי מינוי חברי הוועדה יבוצע בהליך הדומה להצעת דירקטורים במבטח ללא שולט, בהתאמות המחויבות, כך שמועמדים לכהונה כחברי ועדת השקעות עמיתים ייבחרו על ידי ועדה ציבורית, שבין חבריה יכהנו נציגי ציבור שונים; (3) התאמת תנאי הכשירות המקצועית של חברי הוועדה - מוצע להעלות את רף הדרישות שבו יידרשו חברי הוועדה לעמוד.

3.1.31.2 ביום 9 בינואר 2022 פורסם נייר מדיניות בנושא "השקעה בתאגידי אינשורטק ובתאגידי השקעה בתחום טכנולוגיה פיננסית חדשנית", אשר מחליף עמדת ממונה קודמת באותו עניין ומטרתו לעודד גופים מוסדיים לבחון השקעות בתחומים בהם יש להם מומחיות מוגברת ביכולת ניתוח כדאיות

ההשקעה, וזאת בשל הקרבה לתחומי פעילותם. הנייר מפרט קווים מנחים ותנאים למתן אישור הממונה, הן ביחס להשקעה בתאגידים המבצעים השקעות במיזמי אינשורטק והן לעניין תאגידים שמטרתם ביצוע השקעות במיזמי טכנולוגיה פיננסית חדשנית.

3.2 חסמי כניסה ויציאה עיקריים לפעילות החברה

3.2.1 חסמי כניסה

חסמי הכניסה העיקריים של תחומי הפעילות השונים של החברה, קבועים בהוראות הדין, המחייבות קבלת רישיונות והיתרים מתאימים ועמידה בדרישות ההון העצמי המינימלי.

3.2.1.1 רישיונות והיתרים

בהתאם לחוק הפיקוח, עיסוק בביטוח מחייב בהחזקת רישיון מבטח. החזקה של יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה במבטח מותנית בקבלת היתר להחזקת אמצעי שליטה מאת הממונה; ושליטה במבטח או בסוכן תאגיד מותנית אף היא בהיתר מאת הממונה. ניהול קופת גמל מחייב אף הוא קבלת רישיון.

כמו כן, בהתאם לסעיף 32(ג) לחוק הפיקוח נקבע איסור על החזקה מהותית בתחום החיסכון לטווח ארוך, כאשר "החזקה מהותית" מוגדרת כהחזקת נתח שוק העולה על 15% מסך נכסי החיסכון לטווח הארוך.

לעניין היתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה שניתן למר אלי אלעזרא בהכשרה ראה סעיף 3.2.1.5 להלן.

3.2.1.2 הון עצמי

לשם עיסוק בפעילות ביטוחית נדרשת החברה לעמוד בדרישות הון מינימאלי. לפירוט בנושא דרישות ההון הרגולטוריות החלות על החברה ואופן עמידת החברה בהן - ראה באור 14 לדוחות הכספיים.

3.2.1.3 מומחיות ידע וניסיון

הפעילות הביטוחית והפיננסית של עסקי החברה דורשת ידע מקצועי ממוקד, בעיקר בתחומי האקטואריה וניהול הסיכונים, כמו גם היכרות עם שווקי התחום, לרבות שוק ביטוח המשנה. כמו כן, לצורך קביעת תעריפים וחיתום של עסקים חדשים, יש משקל רב לצבירת ניסיון ואגירת מידע אקטוארי בעל בסיס נתונים רחב.

3.2.1.4 גודל מינימלי (מסה קריטית)

פעילות המערכות הביטוחיות של החברה וההשקעות הרבות אותן מבצעת החברה, לרבות לצורך עמידה בדרישות הרגולטוריות המשתנות, כרוכה בעלויות תפעול קבועות גבוהות ולפיכך מחייבת היקף הכנסות מינימלי על מנת לכסות את ההוצאות.

3.2.1.5 היתר השליטה

בהתאם להוראות הדין, החזקת אמצעי שליטה ושליטה, במבטח, כפופים לקבלת היתר מאת הממונה. הממונה העניק למר אלי אלעזרא, היתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה (כהגדרתם בסעיף 1 לחוק הפיקוח) בחברה ("היתר השליטה").

בהתאם לתנאי היתר השליטה, כל שינוי בשרשרת השליטה בחברה, מצריך את אישורו המוקדם של הממונה, כך שלאורך השנים בוצעו תיקונים בהיתרי השליטה לאור שינויים במבנה ההחזקות. בהיתר נקבעו, בין היתר, התנאים העיקריים בדבר הוראות לשמירת שרשרת השליטה במבטח ואי מתן זכות לצד ג' בשרשרת השליטה בחברה.

כמו כן, במסגרת היתר השליטה ולצורך קבלתו, התחייב מר אלעזרא להשלים בכל עת את ההון העצמי הנדרש של החברה עד לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימאלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 או כל תקנה או דין אחרים שיבואו במקומם, אך

ההתחייבות לא תעלה על הנמוך מבין 50% מההון הנדרש או 130 מיליון ש"ח (צמוד למדד אוקטובר 2005).

3.2.2 חסמי יציאה

3.2.2.1 פעילות הביטוח

פירוק או חיסול של עסקי ביטוח של מבטח כפופים לפיקוחו של הממונה, אשר רשאי להורות למבטח לפעול בדרך מסוימת בחיסול העסקים או לפנות לבית המשפט, בבקשה למתן צו שהפירוק יהיה בידי בית המשפט או בפיקוחו.

מיוזג, פיצול, הפסקת ניהול או פירוק מרצון מחייבים קבלת אישור מראש של הממונה. הליכי פירוק או חיסול של עסקי ביטוח של מבטח כפופים לפיקוחו של הממונה, אשר רשאי להורות למבטח על דרכי פעולה מסוימות לצורך יישום הפירוק או החיסול כאמור.

בעסקי ביטוח חיים וכן בעסקי ביטוח כללי בענפים המאופיינים כ"זנב ארוך", הפסקת הפעילות כרוכה בהסדר להמשך הטיפול במימוש כל זכויות המבוטחים או העמיתים (Run-Off).

3.3 גורמי הצלחה קריטיים

להערכת החברה, הגורמים הבאים יכולים להיחשב כגורמים בעלי השפעה קריטית על פעילות החברה:

3.3.1 גורמי הצלחה כלליים: שינויים במצב המשק, התעסוקה ושוק ההון; דרישות רגולטוריות, לרבות פיקוח על תעריפים; נאמנות לקוחות ושימור התיק, בדגש על לקוחות איכותיים; איכות ניהול ההשקעות, לרבות ניהול סיכונים פיננסיים; ערוצי הפצה, כולל יכולת להגביר ביקושים וליצירת שווקים חדשים והגדלת גיוס סוכנים חדשים; מגוון המוצרים והיכולת להתאים את המוצרים לתנאי השוק ולצרכי הלקוח, כולל מתן פתרונות משולבים; איכות השירות למבוטחים, עמיתים וללקוחות אחרים וכן לסוכנים; שימור וגיוס הון אנושי איכותי; רמת המחשוב והטכנולוגיה; יעילות התפעול ורמת הוצאות התפעול, השיווק והמכירות; הפעלת בקרה יעילה; וכניסה לעולם תוכן של מכירה ושירות דיגיטליים.

3.3.2 גורמי הצלחה בביטוח כללי: איכות החיתום, דהיינו לקוחות בעלי הסיכון הנמוך יותר; זיהוי נכון ורציף של עלויות הסיכון ותימחורן בפועל; טיפול נכון בצמצום עלויות האירועים הביטוחיים; איכות האקטואריה על פיה נקבעים התעריפים; איכות מבטחי המשנה וההסכמים עמם; איכות ניהול ההשקעות; איכות הגבייה; איכות ניהול התביעות; יעילות התפעול ורמת הוצאות התפעול והשיווק; יכולת החברה לשפר הסכמים עם הספקים בתחום (ספקי שירותי בריאות שונים, עורכי דין, חוקרים וכיוצא"ב).

לפרטים נוספים אודות גורמי הצלחה בביטוח כללי, לפי הענפים השונים בתחום - ראה סעיפים 2.1.1.2, 2.1.2.2 ו-2.1.3.2 לעיל.

3.3.3 גורמי הצלחה בביטוח חיים: פיתוח מוצרים בעלי רווחיות גבוהה, המאפשרים חדירה לנישות חדשות; שימוש בתשתיות מיכוניות מתקדמות על מנת לאפשר שירות איכותי לסוכנים ולמבוטחים; גיוס סוכנים ומשווקים בעלי איכות שימור תיק גבוהה והתמקצעות בתחומים ספציפיים (כגון: פיננסים); איכות האקטואריה, על פיה נקבעים התעריפים; איכות מבטחי המשנה וההסכמים עמם; איכות ניהול ההשקעות; איכות הגבייה; איכות ניהול התביעות; יעילות התפעול ורמת הוצאות התפעול והשיווק; פיזור גיאוגרפי של סוכנים ומשווקים; ניוודים; וגובה דמי הניהול.

לפרטים נוספים אודות גורמי הצלחה בביטוח חיים - ראה סעיף 2.2.3.3 לעיל.

3.4 השקעות**3.4.1 מבנה ניהול השקעות ואשראי****3.4.1.1 כללי**

דירקטוריון החברה קובע את מדיניות ההשקעה הכוללת של המבטח וביחס להתחייבויות שאינן התחייבויות תלויות תשואה - גם קביעת נהלים לניהול ההשקעות. בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דרכי השקעת ההון והקרנות של מבטח וניהול התחייבויות) התשס"א-2001 ("תקנות ההשקעה"), נקבע כי על חברת ביטוח למנות שתי ועדות השקעה - "ועדת השקעות משתתף" ו"ועדת השקעות נוסטרו". יצוין, כי ועדות ההשקעה משמשות בפועל גם כוועדות משנה לאשראי. בנוסף, קיימת בחברה ועדת אשראי פנימית אשר בסמכותה לאשר או להמליץ על מתן אשראי על פי מדרג אותו אישרו ועדות ההשקעה, תוך הבחנה אחת: בעוד ועדת אשראי פנימית יכולה להמליץ ולאשר עסקאות עבור ועדת הנוסטרו; עבור ועדת השקעות משתתפות, ועדת אשראי יכולה רק להמליץ.

ועדת השקעות משתתף עוסקת בהשקעות חברות הביטוח כנגד התחייבויות תלויות תשואה כלפי המבטוחים. ועדת השקעות משתתף מונה, נכון למועד דוח זה, שלושה חברים. רוב חברי ועדת משתתף הינם נציגים חיצוניים (כאלו שמתקיימים בהם כל תנאי הכשירות למינוי דירקטור חיצוני, הקבועים בסעיף 240 לחוק החברות), ובהם יו"ר הוועדה. ועדה זו מתכנסת לפחות אחת לשבועיים.

ועדת השקעות נוסטרו עוסקת בכספי חברות הביטוח המוחזקים כנגד ההון העצמי של החברה ולשם כיסוי התחייבויות הביטוחיות, שאינן התחייבויות תלויות תשואה. ועדת השקעות נוסטרו מונה, נכון למועד דוח זה, שלושה חברים (מתוכם דירקטור אחד בלתי תלוי) ומתכנסת לפחות אחת לחודש.

3.4.1.2 ניהול אשראי

החברה פועלת על פי נהלים מוסדרים לניהול אשראי (שאושרו במוסדות החברה הרלוונטיים) ובהתאם להוראות הדין. כמו כן, דירקטוריון החברה אישר מסגרת כללית המסדירה את תהליך הזיהוי והטיפול בחובות בעיתיים והחברה מינתה מנהל אשראי לא סחיר וכן מרכז חובות בעיתיים, האחראי על ביצוע תהליך הערכת מצב נכסי החוב בהשקעות החברה. כמו כן, החברה מינתה ועדת אשראי פנימית, בה מכהנים 2 נציגים בעלי מומחיות וניסיון בהעמדת אשראי.

3.4.2 ניהול ההשקעות**3.4.2.1 התחייבויות שאינן תלויות תשואה**

כספי ההתחייבויות הביטוחיות לסוגיהן מושקעים בנכסים שונים, וזאת בהתאם לאופי ההתחייבויות ובכפוף להוראות תקנות ההשקעה. ההשקעות בחברה מבוצעות במקביל להתחייבויות הביטוחיות, תוך שמירה על מדדי פיזור סיכון ומח"מ (משך חיים ממוצע) בהתאם לתקנות כאמור. רוב ההשקעות כנגד התחייבויות בענפים בעלי "זנב ארוך" (כגון: חיים, רכב חובה וחבויות) הינן לתקופות מח"מ של עד 5 שנים. נכון למועד הדוח, מדיניות החברה לשנת 2023 היא כי לפחות 10% מההשקעות בתיק הנוסטרו הכללי יהיו השקעות צמודות למדד.

ההשקעות מבוצעות במגוון מכשירי השקעה בארץ ובחו"ל - הן בהשקעות מסורתיות כגון: מניות, אגרות חוב ממשלתיות, אגרות חוב קונצרניות סחירות ולא סחירות והן בהשקעות אלטרנטיביות, כגון: אשראי לא סחיר, נדל"ן, קרנות גידור וקרנות השקעה.

3.4.2.2 התחייבויות תלויות תשואה

התחייבויות אלו מושקעות במגוון מכשירי השקעה בארץ ובחו"ל - הן בהשקעות מסורתיות כגון: מניות, אגרות חוב ממשלתיות, אגרות חוב קונצרניות והן בהשקעות אלטרנטיביות כגון: אשראי, נדל"ן, קרנות השקעה וקרנות גידור.

בתחילת שנת 2004 החלה החברה לשווק פוליסות בהן מרכיב החיסכון מופקד במסלולי השקעה שונים, לבחירת הלקוח בין מספר מסלולי השקעה: מסלול כללי - אשר מדיניות ההשקעה בו כפופה להחלטת ועדת ההשקעות; מסלול מתמחה במניות - אשר הרכיב המנייתי בו הינו 75% ומעלה; מסלול אג"ח ממשלת ישראל - אשר לפחות 75% מהנכסים בו מושקעים באג"ח ממשלתי בישראל; מסלול שקלי טווח קצר - מסלול בו המח"מ הממוצע לא עולה על שנה; ומסלול השקעה תלוי גיל - אשר בנוי מארבעה תתי-מסלולים, אשר מדיניות ההשקעה בהם מתאימה: (1) לחוסכים שגילם אינו עולה על 50 שנה; (2) לחוסכים שגילם לפחות 50 שנה ואינו עולה על 60 שנה; (3) לחוסכים שגילם לפחות 60 שנה. (4) מסלול מקבלי קצבה. נכסי המסלולים מושקעים באפיקים שונים, כגון: מניות, אג"ח ממשלתי וקונצרני, וכן, בהשקעות אלטרנטיביות, כגון: אשראי לא סחיר, נדל"ן, קרנות גידור וקרנות השקעה, כאשר החלוקה הפנימית והסיכון מותאמים לגיל החוסך ולתקופת החיסכון הצפויה באותו מסלול.

מדיניות ההשקעה המוצהרת של ועדת ההשקעות אושרה על ידי ועדת השקעות תלויות תשואה ודירקטוריון החברה ומתפרסמת לפחות אחת לשנה.

במהלך שנת 2022, פרסמה הרשות מספר חוזרים בעניין ניהול מסלולי השקעה בקופת גמל, שמטרתם לעדכן ולהרחיב את מגוון מסלולי ההשקעות המתמחים שגוף מוסדי רשאי לנהל. במסגרת זו, נקבעה רשימת מסלולי השקעה אפשריים, כך שגוף מוסדי יהיה רשאי לנהל מסלול השקעה רק ככל שהוא מופיע ברשימה זו. נכון למועד הדוח, הרפורמה במסלולי ההשקעה צפויה להיכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2024 (לפרטים נוספים אודות הרפורמה במסלולי ההשקעה - ראה סעיפים 2.2.1.4 (ט) ו- 3.1.30.1 לעיל).

3.4.3 מידע אודות התפלגות הנכסים המנוהלים - הרכב ההשקעות

3.4.3.1 כללי

על מנת להשיג פיזור בתיק ההשקעות, חלק מהתיק מושקע בניירות ערך, נדל"ן ותעודות סל בארץ ובחו"ל. תיק הנוסטרו כולל מרכיב נמוך משמעותית של מניות בהשוואה לתיק המשתתף אך מחזיק ברכיב נדל"ן בצורה משמעותית ומהותית. בשנת 2022 מדיניות תיק הנוסטרו הכללי עבור מניות, אחזקות ריאליות וקרנות השקעה הייתה השקעה של עד 30% מסך הנכסים בתיק. בתיקי המשתתפות קרן יי והמסלולים הכלליים, הרכב התיקים כולל מרכיב מניות גדול יותר, כאשר בשנת 2022 גבולות שיעור החשיפה למניות במסלול הכללי היו 38%-50%; גבולות שיעור החשיפה למניות בקרן יי היו 38%-50%; וגבולות שיעור החשיפה לאג"ח קונצרני (בקרן יי ובמסלול הכללי) היו 2%-14%.

3.4.3.2 התחייבויות שאינן תלויות תשואה

מדיניות תיק הנוסטרו לשנת 2022 כללה השקעה במניות, אחזקות ריאליות וקרנות השקעה עד למקסימום של 30% מסך הנכסים בתיק. נכון לסוף חודש דצמבר 2022, רכיב המניות הסחירות והלא סחירות בארץ ובחו"ל יחד היה כ-5%, 12% אג"ח ממשלתי, כ-14.5% אג"ח קונצרני (סחיר ולא סחיר, בארץ ובחו"ל יחד), כ-48.4% נדל"ן וכ-9.8% בנכסים אחרים הכוללים קרנות השקעה וגידור. כמו כן, לפי מדיניות ההשקעה של שנת 2022, מעל 10% מהתיק לפחות מוחזק בנכסים צמודי מדד.

3.4.3.3 התחייבויות תלויות תשואה

התשואות בשוק ההון משפיעות ישירות על החוסכים, באמצעות פוליסות הביטוח המשתתפות ברווחים. בניגוד לתיק הנוסטרו (שמגבה בין היתר, את עתודות הביטוח הכללי), תיק המשתתפות ברווחים הינו לרוב בעל מח"מ דינמי הנקבע, בין היתר, ע"י ועדת ההשקעות. לתנודתיות בשיעורי הריבית השפעה על שווי התיק, כפי שבאה לידי ביטוי במחירי האג"ח הממשלתי. כמו כן תיק זה בעל מרכיב גבוה יותר של מניות. נכון לחודש דצמבר 2022 מרכיב ההשקעה במניות - הן מניות בארץ והן מניות בחו"ל - היווה כ-41.8% מכלל הנכסים בקרן יי וכ-45.4% בתיק הכללי. מרכיב האג"ח הקונצרני (הסחיר והלא סחיר) היווה כ-11.2%. בקרן יי וכ-12.4% במסלול הכללי.

3.4.3.4 התפלגות הנכסים המנוהלים של החברה ליום 31 בדצמבר 2022 :

נוסטרו (במילארדי ש"ח)	כספים תלויי תשואה (במילארדי ש"ח)	נכון לתאריך 31.12.2022
6.1	20.8	החברה
6.1	20.8	סה"כ

3.4.4 השקעה בחברות מוחזקות

לחברה אין פעילות השקעה מהותית בחברות מוחזקות שאינן חברות בנות.

3.4.5 מדיניות ניהול השקעות פומבית

מדיניות ניהול ההשקעות של החברה מוצגת באתר האינטרנט של החברה בכתובת :

https://www.hcsra.co.il/aboutUs/financialData/Pages/2010_policy.aspx

3.5 ביטוח משנה

3.5.1 כללי

להלן יפורטו סוגי הסדרי ביטוח המשנה הנפוצים בחברה :

3.5.1.1 ביטוחי משנה יחסיים

כוללים ביטוחי "מכסה" ("Quota Share") וביטוחי מותר ("Surplus").

ביטוחי המכסה "Quota Share" הם ביטוחים שבהם הסיכון מתחלק באופן יחסי ומוגדר מראש בין השייר (סיכון שהחברה נושאת בו לבדה) לבין מבטחי המשנה השונים, וזאת לגבי כל אותן הפוליסות שבענף מסוים. לפי יחס זה מחולקת החשיפה, הפרמיה והתביעות.

ביטוחי המותר "Surplus" של החברה באים כרובד נוסף המצוי מעל לביטוחי המכסה שחברת הביטוח הגדירה לעצמה (בדרך כלל על-פי רמת הסיכון המרבית שהחברה מוכנה ליטול על עצמה בשייר). בביטוחי ה"מותר" מבטחי המשנה ישאו במלוא הנזק שמעל חוזה המכסה - כאשר חלקו היחסי בסיכון של כל מבטח משנה יהא זהה לחלקו בביטוח המכסה (Quota Share). המפתח לחלוקת האחריות בין מבטחי המשנה תלוי בסכום הביטוח של כל סיכון וסיכון מבטוח וכן יצוין כי חלקו היחסי של כל מבטח משנה עשוי להשתנות לגבי כל פוליסה ופוליסה.

3.5.1.2 ביטוחי משנה לא יחסיים

ביטוחי משנה לא יחסיים הינם ביטוחי הפסד יתר ("Excess of Loss" או "XOL") וקטסטרופה ("Catastrophe"), שמטרתם הינה הגנה על שייר החברה. ביטוח הפסד יתר הוא ביטוח המכסה תביעות או אירועים מעל לסכום מסוים שנקבע מראש (כשייר החברה). דהיינו, הביטוח מכסה תביעה בודדת גבוהה או אירוע אחד בו מעורבים מספר סיכונים. כל סכום תביעה הנמוך מהסכום שהוגדר מראש (כשייר) יכוסה על-ידי חברת הביטוח.

בחלק מהענפים שייר החברה מכוסה בביטוח Excess of Loss או Catastrophe כנגד נזקים משמעותיים/קטסטרופה, דוגמת: אירועי טבע, רעידת אדמה ו/או הצטברות מקרי מוות הקשורים לסיכונים מלחמה וכיוצא באלה.

במקרה של פשיטת רגל של מבטח משנה ואי יכולת לגבות ממנו תשלום, החבות כולה תחול על חברת הביטוח. למיטב ידיעת החברה, לתאריך הדוח, אין אף מבטח משנה עמו קשורה החברה אשר הינו בקשיים כלכליים.

3.5.1.3 ביטוחי משנה פקולטיביים

ביטוחי משנה הנערכים לכיסוי סיכונים מיוחדים הגלומים בפוליסות ספציפיות, לדוגמא: ביטוח עסקים. ביטוח מסוג זה מתבצע כאשר סכום הביטוח בפוליסה עולה בהיקפו על קיבולת ביטוחי המשנה שבהסכם או כאשר הסיכון מוחרג מההסכם עם מבטח המשנה או בשל שיקול חיתומי אחר.

3.5.2 מדיניות החשיפה למבטחי משנה

ביטוחי המשנה של החברה נערכים על בסיס שנתי או רב שנתי, בהתאם לתחום הפעילות.

3.5.2.1 **ביטוח כללי:** מדיניות החברה היא ליצור פיזור רחב ומשמעותי, וזאת באמצעות פאנל רחב של מבטחי משנה, תוך בדיקה שוטפת של הדירוג וחוסנו של כל מבטח משנה בצורה פרטנית ותוך הקפדה על החלק המוקצה לכל אחד ממבטחי המשנה.

יצוין, כי הן בביטוחים לטווח הקצר (כגון: רכוש, אש, דירות, הנדסי) והן בביטוחים לטווח הארוך (כגון ביטוחי חבויות), הנחת העבודה של החברה היא כי יש להתקשר רק עם מבטחי משנה שדירוגם הינו A- ומעלה, תוך בדיקת חוסנם.

3.5.2.2 **ביטוח חיים:** ביטוחי חיים ובריאות הינם באופיים ביטוחים לטווח ארוך. לפיכך, מבטחי המשנה נבחרים בקפידה על-פי התמחותם המקצועית בסוגי הביטוחים המשווקים על-ידי החברה, תוך התייחסות ליכולתם לעמוד בהתחייבויות לטווח ארוך.

בביטוחי המשנה בתחום ביטוח חיים החברה אינה מתקשרת עם מבטחי משנה המדורגים ברמה נמוכה מדורג של (A-).

פרטי ההתקשרות מול מבטחי המשנה (סוג חוזה, שייר, חלוקה בין מבטחי משנה) מועברים בכל שנה לממונה.

להרחבה בנושא מדיניות החשיפה של החברה למבטחי המשנה בתחום ביטוח החיים - ראה סעיף 3.5.8 להלן.

3.5.2.3 החברה רוכשת ביטוחי משנה במרבית תחומי הפעילות, הן בביטוח חיים והן בביטוח כללי. בכל אחד מהענפים מותאם כיסוי ביטוח המשנה לאופי הסיכון ורמתו. ענפי הביטוח בחברה מבטחים הן בביטוח יחסי והן בביטוח לא יחסי. כאמור לעיל, הביטוח היחסי מחלק את הסיכון בין חברת הביטוח למבטחי המשנה, ואילו הביטוח הלא יחסי, מגן על החברה מפני אירועים יוצאים מן הכלל ומעל השייר שהיא נוטלת על עצמה (קטסטרופות).

3.5.2.4 התפתחות בהתקשרויות עם מבטחי המשנה - מבטחי המשנה החלו להקשיח את תנאי ההתקשרות עמם מול חברות הביטוח הן בתחום ביטוח כללי והן בתחום ביטוח חיים, ובכלל זה מבטחי המשנה הפסיקו ו/או צמצמו את פעילותם בישראל, וממעטים ליתן התחייבויות לטווח ארוך.

3.5.2.5 **סיכון קטסטרופה -** משמעו חשיפה משמעותית לסיכון בו אירוע בודד יהיה בעל השפעה כלכלית גדולה (קטסטרופה), כגון: אסון טבע, נזקי טבע או רעידת אדמה, אשר יביא להצטברות של הרבה נזקים בהיקף גבוה שיחולו על שייר החברה וייצרו נזק כלכלי משמעותי לחברה ולחוסנה.

אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה - כמו גם כל חברות הביטוח האחרות בארץ - הינו אירוע של רעידת אדמה. לצורך כימות וחישוב רמת ההגנה, החברה נעזרת במספר מודלים המנתחים את הסיכון ומכוונים את החברה על אחוז ההגנה אותו היא נדרשת לרכוש.

בשנת 2022 גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בשייר בגין אירוע גדול במיוחד כגון רעידת אדמה משמעותית בהסתברות נזק מרבי (MPL), של כ-2.2% הינו כ-187 מיליון דולר אמריקאי ברוטו, מהם כ-4 מיליון דולר אמריקאי יהיו בשייר עצמי.

בשנת 2023, גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בשייר בגין אירוע גדול במיוחד (כדוגמת רעידת אדמה), בהסתברות של נזק מרבי (MPL) של כ-2.2% הינו כ-655 מיליון ש"ח, מהם כ-15,000,000 ש"ח שייר עצמי.

3.5.3 ביטוח משנה - ענף רכב חובה

3.5.3.1 הסדרי ביטוח משנה עיקריים

החל משנת 2016, רכשה החברה ביטוח משנה מסוג Quota Share בענף ביטוח החובה, כאשר לשנת 2023 רכשה החברה ביטוח משנה בשיעור של 45%. במהלך תקופת הדוח שיעור ביטוח המשנה מסוג Quota Share עמד על 68.5% ו- 31.5% שייר בענף זה, כמפורט להלן:

S&P or AM Best	שיעור השתתפות באחוזים בשנת 2022 (%)	שם מבטח המשנה
AA-	25	SWISS Re
A	5	MS Amlin
A	5	Korean Re
A-	5	Unipol Re
A+	4	Endurance/Sompo
AA-	3	Hannover Re
AA-	4	Santam Re - New Re
A	1	CCR Re
A	1	Liberty Mutual
A-	3	Odyssey RE
AA-	12.5	Scor
	68.5	סה"כ 11 חברות

בנוסף, כדי להגן על השייר (31.5% לשנת 2022 ו- 55% לשנת 2023 כאמור), החברה רוכשת הגנה על השייר מסוג Excess of Loss ומטרתו להגן על החברה, עד לגבול של 400 מיליון ש"ח לתביעה, בכל תביעה העולה על 3 מיליון ש"ח ביחס לשנת 2023 ובכל תביעה העולה על 4 מיליון ש"ח בשנת 2022 (הכיסוי בפועל נבנה ברמה של שני רבדים).

מחיר הביטוח/ההגנה נקבע כמחיר של כל רכב, כפול מספר כלי הרכב המבוטחים ובכפוף לניסיון תביעות עבר. ביטוחי ההגנה על השייר (הפסד יתר) נרכשים ללא קשר לפרמיה הנגבית מהמבוטחים, אלא על-פי מספר כלי הרכב המבוטחים כפול הסכום פר כל רכב, וזאת כפי שסוכם בין מבטחי המשנה לחברה.

להלן טבלאות המפרטות את חלקם של מבטחי המשנה השותפים בכיסוי ביטוח המשנה על בסיס Excess of Loss לצורך כיסוי ההגנה לפעילות רכב החובה של החברה:

S&P or AM Best	XOL MBI שיעור השתתפות באחוזים (%) בשנת 2022	שם מבטח המשנה
AA+	10	Gen Re
A	10	Korean Re
A	10	CCR Re
A+	12	Mapfre Re
A-	10	Odyssey Re
AA-	10	XL Re Europe
BBB	10	²⁰ GIC
A-	4	AWAC
AA-	5	Covea
A+	5	DEVK
A+	5	Canopus Synd.
A	4	Central Re
A+	5	Toa Re
	100	סה"כ 13 חברות

בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים של החברה לשנת 2022, החברה ממשיכה לרכוש הגנות לביטוח החובה במבנה של "Excess of Loss" בגובה של 396 מיליון ש"ח, מעל שייר של 4 מיליון ש"ח. באופן אינהרנטי, למחיר ההגנה שנרכש יש השפעה גדולה על מחיר הפוליסה פר כל רכב, על-פי תמונת המצב של תיק ביטוח החובה של החברה. רכישת ההגנות כאמור גם מאפשרת לחברה להכיל ולהתנהל על-פי המלצות ועדת וינוגרד, ועדת קמיניץ ופסק הדין של בית המשפט העליון (לפרטים ראה סעיף 2.1.1.1 (ו) לעיל). במקביל לרכישת ההגנות כאמור לעיל, במהלך תקופת הדוח, החברה פעלה לשמירה על מגמת פיזור וצמצום הסיכון מול מבטחי המשנה עמם יש לה הסכמים, כמפורט להלן:

החברה התקשרה בעסקה עם מבטח משנה במסגרתה רכשה, ביטוח משנה לסיכון של כלל התביעות התלויות שבשייר החברה במסגרת עסקי ביטוח רכב חובה בלבד שלה, בגין השנים 1995 עד 2005 כולל, וכן ביצעה עדכון להתקשרות זו במסגרתו רכשה החברה ביטוח משנה לסיכון בגין התביעות התלויות בשייר החברה במסגרת עסקי רכב חובה שלה בגין השנים 2006-2009.

בנוסף לעסקאות הנ"ל, החברה חתמה ברבעון השני של שנת 2016 וברבעון השלישי של שנת 2017 על עסקאות LPT נוספות, במסגרתן העבירה חלק מהסיכון של התביעות התלויות לשנות החיתום 2010-2015 למספר מבטחי משנה - לפרטים נוספים ראה באור 20(ב)(1) לדוחות הכספיים.

מבנה העמלות 3.5.3.2

בחוזים יחסיים החברה מקבלת עמלות קבועות או עמלות לפי שיטת Sliding Scale. בחוזים שאינם יחסיים ונקנים לצורך הגנה על השייר אין עמלה ממבטחי משנה.

²⁰ החברה דיווחה לרשות ולדירקטוריון אודות ירידת הדירוג של מבטח משנה זה מעבר לקבוע במדיניותה.

3.5.3.3

מבטחי משנה שחלקם בפרמיה מהווה 10% או יותר מסך הפרמיה בשנת הדוח

לחברה מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות ביטוח משנה בחוזה הגנה בענף ביטוח רכב חובה (MBI XOL) בשנת הדוח מהווה 10% מהפרמיה או יותר כדלקמן:

שם מבטח המשנה	דירוג לפי S&P	שיעור הפרמיה מסך הפרמיות המועברות ברכב חובה (באחוזים)	פרמיית ביטוח משנה באלפי ש"ח
Gen Re	AA+	10	1,259
Korean Re	A	10	1,007
CCR Re	A	10	1,164
Mapfre Re	A+	12	1,529
XL RE Europe	AA-	10	1,447
Odyssey Re	A-	10	1,149
²¹ GIC	BBB	10	928

3.5.3.4

שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה

במהלך תקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בהסדרים עם מבטחי משנה בענף רכב חובה בהשוואה לשנים קודמות.

3.5.3.5

מגבלות ותקרות כיסוי

בחוזים מסוג עודף הפסדים, החברה לא הגיעה לתקרות שנקבעו בתקופה המדווחת ואין לה תביעות תלויות בהיקף המתקרב למגבלות שנקבעו.

3.5.3.6

שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה לאחר מועד הדוח

בתקופה לאחר מועד הדוח, שייר החברה ביחס לביטוח חובה Quota Share עלה מ- 31.5% ל- 55%; וביחס לביטוח MBI XOL שייר החברה קטן מ- 4 מיליון ש"ח ל- 3 מיליון ש"ח.

3.5.4 ביטוח משנה - ענף רכב רכוש

3.5.4.1

הסדרי ביטוח משנה עיקריים

ענף רכב רכוש מאופיין הן בפיזור גיאוגרפי גדול והן בסטיית תקן קטנה יחסית בתביעות. בנסיבות אלו, בחרה החברה להשאיר חלק הגדול מהחשיפה בגין תביעות פוטנציאליות על שייר החברה, כאשר שייר החברה 72.5% והתמיכה של מבטחי המשנה מסתכמת ב 27.5%.

להלן רשימת מבטחי המשנה המשתתפים בחוזה MOTOR CASCO Quota Share (החוזה האמור אינו מכסה את עסקת הפרונטינג, כהגדרתה בסעיף 3.5.4.2 להלן):

שם מבטח המשנה	שיעור %	דירוג S&P
Santam Re –New Re	2	AA-
R + V	2	A+
Polish Re	1	A-
Helvetia	2.5	A+
Swiss Re	10	AA-
Trans Re	2.5	A+
Mapfre Re	5	A+
Africa Re	2.5	A-
סה"כ 8 חברות	27.5	

יחד עם זאת, החברה נוהגת להגן על שייר החברה מפני קטסטרופות כגון נזקי טבע, רעידות אדמה וכו' (שיכולות לגרום לנזקים בסכומים משמעותיים), באמצעות רכישת ביטוח משנה מסוג Excess of Loss בגובה של 1,800,000 דולר, מעל השתתפות עצמית בגובה 200,000 דולר. לשנת 2022 עלות

²¹ ראה הערת שוליים מס' 20.

רכישת הגנה זו מחושבת על-פי מכפלת הפרמיה הנגבית על-ידי החברה ממבוטחיה באחוז מסוים שנקבע עם מבטחי המשנה.

להלן רשימת מבטחי המשנה הגנה וחלקם בכיסוי זה לשנת 2022: ²²

שם מבטח המשנה	שיעור %	דירוג S&P
Hannover Re	20	AA-
R + V	15	A+
AAIC	20	A
Odyssey Re	20	A-
Mapfre Re	20	A+
Central Re	5	A
סה"כ 6 חברות	100	

3.5.4.2 במהלך שנת 2022 התקשרה החברה בעסקת פרונטינג עם סוכנות ביטוח בעולם הרכב הכבד ("עסקת הפרונטינג"). במסגרת עסקת הפרונטינג החברה נושאת בחלק קטן מהחבות בקשר עם לקוחות הסוכנות המבוטחים בחברה וביתרת החבות נושאים מבטחי משנה.

3.5.4.3 מבנה העמלות

בחוזים יחסיים החברה מקבלת עמלות קבועות או עמלות לפי שיטת Sliding Scale. בחוזים שאינם יחסיים ונקנים לצורך הגנה על השייר אין עמלה ממבטחי משנה.

3.5.4.4 מבטחי משנה שחלקם בפרמיה מהווה 10% או יותר מסך הפרמיה בשנת הדוח

לחברה מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות ביטוח משנה בחוזה הגנה בענף ביטוח רכב רכוש (MOTOR CASCO CAT) בשנת הדוח מהווה 10% מהפרמיה או יותר כדלקמן:

שם מבטח המשנה	דירוג לפי S&P	שיעור הפרמיה מסך הפרמיות המועברות (באחוזים) ברכב רכוש	פרמיית ביטוח משנה באלפי דולר ארה"ב
Hannover Re	AA-	20	61
R + V	A+	15	47
AAIC	A	20	50
Odyssey Re	A-	20	50
Mapfre Re	A+	20	52

3.5.4.5 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה

בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים עם מבטחי משנה בענף רכב רכוש בהשוואה לשנים קודמות.

3.5.4.6 מגבלות ותקרות כיסוי

לחברה הסכם הגנה על השייר ברכב רכוש, בגובה של עד 2,000,000 דולר, כאשר מתוכם נשארים 200,000 דולר על השייר. בחוזים מסוג עודף הפסדים, החברה לא הגיעה לתקרות שנקבעו בתקופה המדווחת ואין לה תביעות תלויות בהיקף המתקרב למגבלות שנקבעו.

3.5.4.7 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה לאחר מועד הדוח

בתקופה שמעבר לתאריך הדוח, החברה לא ביצעה שינויים מהותיים בהסדרים עם מבטחי משנה, אך השייר הוגדל לסכום של 300,000 דולר.

²² ללא מבטחי עסקת הפרונטינג.

3.5.5 ביטוח משנה - ביטוח כללי אחר

3.5.5.1 הסדרי ביטוח משנה עיקריים

להלן פרטים בדבר ביטוחי המשנה אשר נרכשו על-ידי החברה בענף ביטוח כללי אחר:

(א) רכוש - ביטוח אש וסיכונים נלווים

לחברה התקשרויות בביטוחי משנה המספקים מענה לכל הפעילויות הקשורות לביטוח רכוש/אש, ובו כלולים מגוון ענפי הכיסויים המשתייכים לענף האש, כמפורט: פעילות עסקית/מסחרית/תעשייתית, ביטוחי דירות, ביטוח משכנתאות (ביטוח המבנה), כספים/רכוש במעבר/וביטוח נאמנות עובדים (לגבי אותו מבוטח ברכוש).

בשנת 2022 לחברה היה חוזה שאפשר לה קיבולת של עד 40 מיליון דולר (ארה"ב), היינו: 160,000,000 ש"ח, ביחס לכל פוליסה בהתאם לצרכי החברה. בענפי אש רכוש, לחברה חוזה ביטוח משנה המאגד בתוכו שלושה סקטורים: אש מסחרי עסקי; דירות; משכנתאות.

נכון לשנת 2023 החברה חידשה את החוזה המאפשר לה קיבולת של עד 40 מיליון דולר (ארה"ב), היינו: 160,000,000 ש"ח מקסימום למקום/לאתר אחד ביחס לכל פוליסה בהתאם לצרכי החברה.

(ב) ביטוח אש עסקי/ מסחרי - sector 1

הביטוח בנוי כחוזה ביטוח משנה מסוג QS ו-Surplus, כאשר גובה ה-CAPACITY (ברוטו) של החוזה בתקופת הדוח הינו 40 מיליון דולר, היינו: 160,000,000 ש"ח, השייר המרבי של החברה הנו 500,000 דולר, היינו: 2,000,000 ש"ח ומעבר לכך חלקם של מבטחי המשנה. חוזה זה אפשר בתקופת הדוח קבלת עסקים לביטוח עד סכום ביטוח מקסימלי למקום/לאתר אחד של 40 מיליון דולר פר עסק (לעסקים בהם סכום הביטוח עולה על סכום זה, יש פתרון פרטני משולב חוזי ופקולטטיבי). נכון לשנת 2022 וגם לשנת 2023 לחברה חוזה המאפשר לה קיבולת של עד 40 מיליון דולר (ארה"ב), היינו: 160,000,000 ש"ח מקסימום למקום/לאתר אחד.

להלן פירוט מבטחי המשנה בשנת 2022, דירוגם וחלקם מתוך סך חלקם של מבטחי המשנה (שיעור השתתפות בחוזה ביטוח משנה מסוג QS הינו מחצית מההשתתפות המפורטת בטבלה מטה המייצגת שיעור השתתפות בחוזה ביטוח משנה מסוג Surplus):

שם מבטח המשנה	שיעור %	דירוג Am Best or S&P
DR Swiss	2	A+
Africa Re	2.5	A-
Aspen Re	1.5	A-
CCR Re	1.5	A
Central Re	1.5	A
China Re	6	A
Covea	5	AA-
DEVK	5	A+
Gen Re	5.5	AA+
²³ GIC	4	BBB
Hannover Re	3.5	AA-
Helvetia	3	A+
Korean Re	6	A
Dongbu	0.5	A
MS Amlin	3	A
Odyssey Re	10	A-
Polish Re	5	A-
QBE	2.5	A+
R + V	10	A+
Santam Re - New Re	2	AA-
Sava Re	1.5	A
SCOR	11	AA-
Triglav Re	1	A
Unipol Re	3.5	A-
XL Re Europe	3	AA-
סה"כ 25 חברות	100	

(ג) ביטוח דירות - sector 3 ומבנה משכנתאות - sector 4

לחברה חוזה ביטוח משנה מסוג Quota Share לביטוח אש דירות ומשכנתאות (מבנה) בגובה של עד מיליון דולר, היינו: 4,000,000 ש"ח. חוזה זה מאפשר קבלה לביטוח של דירות ומשכנתאות בהן סכום הביטוח אינו עולה על מיליון דולר (לדירות בהן סכום הביטוח גבוה ממיליון דולר, היינו: 4,000,000 ש"ח קיים פתרון במסגרת חוזה האש). שייר החברה הינו 36.75% וחלקם של מבטחי המשנה הינו 63.25%.

²³ ראה הערת שוליים מס' 20 לעיל.

להלן פירוט מבטחי המשנה בשנת 2022, דירוגם וחלקם מתוך סך חלקם של מבטחי המשנה:

שם מבטח המשנה	שיעור %	דירוג Am Best or S&P
DR Swiss	1	A+
Africa Re	1.25	A-
American Std Ins	1.25	A
Aspen Re	0.75	A-
CCR Re	1.25	A
Central Re	0.75	A
China Re	3	A
Covea	4.25	AA-
DEVK	2.5	A+
Gen Re	2.75	AA+
²⁴ GIC	2	BBB
Hannover Re	2.75	AA-
Helvetia	1.5	A+
Korean Re	4.75	A
Dongbu	1.25	A
MS Amlin	1.5	A
Odyssey Re	5	A-
Polish Re	4	A-
QBE	1.25	A+
R + V	5	A+
Santam Re - New Re	2	AA-
Sava Re	0.75	A
SCOR	9	AA-
Triglav Re	0.5	A
Unipol Re	1.75	A-
XL Re Europe	1.5	AA-
סה"כ 26 חברות	63.25	

(ד) ביטוח נאמנות - כספים - רכוש במעבר - חוזה שונות Miscellaneous

חוזה ביטוח משנה מסוג זה נועד ליתן פתרונות נדרשים לצרכי המבוטחים בענפי העסקים/תעשייה/שירות. ביטוח זה נשען על חוזה ביטוח משנה יחסי מסוג Quota Share, כאשר ה-Capacity הוא 1,000,000 דולר ארה"ב, היינו: 4,000,000 ש"ח, מתוכו שייר החברה 20% והשאר מבטחי משנה.

להלן פירוט מבטחי המשנה בשנת 2022, דירוגם וחלקם מתוך סך חלקם של מבטחי המשנה:

שם מבטח המשנה	שיעור %	דירוג Am Best or S&P
Hannover Re	4	AA-
Korean Re	10	A
Dongbu	4	A
Odyssey Re	8	A-
SCOR	20	AA-
Triglav Re	4	A
Everest Re	30	A+
סה"כ 7 חברות	80	

²⁴ ראה הערת שוליים מס' 20 לעיל.

(ה) ביטוח הנדסי: חוזה יחסי לרכוש וחווה XOL לביטוח צד ג' הנדסי

לחברה חוזה ביטוח משנה מסוג יחסי לכיסוי נזקי הרכוש, בגובה של 30 מיליון דולר, היינו: 120,000,000 ש"ח, כשמתוכו שייר החברה המרבי באופן יחסי לא יעלה על 500,000 דולר, היינו: 2,000,000 ש"ח והשאר חלקם של מבטחי המשנה. חוזה זה מאפשר ביטוח רכוש (שבר מכני/ קבלנים/ אלקטרוני/ ציוד כבד וכו') עד גובה של 30 מיליון דולר, היינו: 120,000,000 ש"ח, פר כל עסק (לעסקים בתחום ההנדסי בהם סכום הביטוח עולה על סכום זה, ניתן פתרון במסגרת פרטנית).

להלן רשימת מבטחי המשנה ביטוח הנדסי, דירוגם וחלקם בשנת 2022 מתוך חלק מבטחי המשנה:

שם מבטח המשנה	שיעור	דירוג S&P
AWAC	2.5	A-
CCR Re	2.5	A
XL Re Europe	4	AA-
China Re	6	A
Covea	5	A-
DEVK	4	A+
Swiss Re	5	AA-
Everest Re	6.5	A+
Gen Re	5	AA+
²⁵ GIC	3.5	BBB
Dongbu	2.5	A
HCC Tokio Marine	3	A+
Helvetia	3	A+
Korean Re	5	A
Mapfre Re	4.5	A+
MS Amlin	8	A
Odyssey Re	10	A-
Polish Re	2	A-
Santam Re - New Re	1	AA-
Sava Re	2	A
SCOR	11	AA-
Triglav Re	1	A
Unipol Re	3	A-
סה"כ 23 חברות	100	

בנוסף לחברה חוזה ביטוח XOL - הגנה על השייר מפני נזקים אשר ייגרמו לצד ג' ביחס לכל הנוגע לפעילות הנדסית. השייר של החברה הינו עד 750,000 ש"ח, בשיעור של 65% ו-35% עד לגובה המקסימלי של החוזה 20 מיליון ש"ח וכל השאר בתמיכה וכיסוי של מבטחי המשנה.

להלן רשימת מבטחי המשנה:

שם מבטח המשנה	שיעור באחוזים (%)	דירוג Am Best Or S&P
CCR Re	10	A
Everest Re	20	A+
Trans Re	5	A+
XL Re Europe	30	AA-
סה"כ 4 חברות	65	

²⁵ ראה הערת שוליים מס' 20 לעיל.

(ו) חוזה הגנה על שייר החברה - רכוש בפני רעידת אדמה/ נזקי טבע - שנת 2022

חשיפה לאסונות/ קטסטרופות (כגון: רעידת אדמה) הינה קריטית לגבי כל מבטח. כדי להגן על עצמה, רכשה החברה חוזה הגנה על שייר, שמטרתו הגנה על פעילות החברה בענפי הרכוש וההנדסה. חוזה זה, שאמור להגן עליה בפני קטסטרופות, נשען על מספר מודלים אשר נבחנו ובחנו את הצרכים כפוף למבנה התיק כולו. בשקלול הפרמטרים, הסבירות לנזק המרבי אחת לכ-300-350 שנים, עשוי להיות בגבולות של כ-2.2% מכלל החשיפה בשייר החברה, דהיינו 187 מיליון דולר מתוכם 1 מיליון דולר השתתפות עצמית ביחס לנזקים למעט רעידת אדמה, ו-4 מיליון דולר ביחס לנזקים כולל רעידת אדמה. לחברה קיימת אפשרות להגדלת הסכום שבחשיפת מבטחי המשנה בשיעור נוסף של 10%.

להלן פירוט מבטחי המשנה שהשתתפו בחוזה ההגנה לשנת 2022, דירוגם וחלקם מתוך חלק מבטחי המשנה:

שם מבטח משנה	שיעור באחוזים (%) כיסוי cat ללא ר.א.	שיעור באחוזים (%) כיסוי cat כולל ר.א.	דירוג S&P
Swiss Re	-	40	AA-
Aspen Re	-	1.5	A-
Blenheim	17.5	-	A+
Covea	-	2	AA-
DEVK	-	2	A+
Everest Re	-	12.5	A+
²⁶ GIC	15	8	BBB
Hannover Re	-	13	AA-
Mapfre Re	30	2	A+
QBE	10	1	A+
Santam Re - New Re	10	-	AA-
SCOR	-	15	AA-
Patria Re	17.5	-	A
XL Re Europe	-	3	AA-
סה"כ 14 חברות	100	100	

(ז) חבויות משנה

ענף החבויות כולל כיסויים ביטוחיים לנזקים שיגרמו לצד שלישי, חבות מעבידים, חבות מוצר וחבות מקצועית. לחברה חוזה ביטוח משנה מסוג Excess Of Loss שמשמעותו היא, כי שייר החברה יהיה בגובה של 1,000,000 דולר (כ-4 מיליון ש"ח) והשאר הגנה של מבטחי משנה עד לגובה של 9 מיליון דולר (כ-36 מיליון ש"ח). סך הכל גבולות האחריות לחוזה בגובה 10,000,000 מיליון דולר (כ-40,000,000 ש"ח).

²⁶ ראה הערת שוליים מס' 20 לעיל.

להלן פירוט מבטחי המשנה אשר השתתפו בחוזה חבויות בשנת 2022 :

שם מבטח המשנה	שיעור באחוזים (%)	דירוג Am Best Or S&P
Canopus	4	A+
CCR Re	10	A
Covea	10	AA-
DR Swiss	5	A+
Everest Re	25	A+
Liberty Mutual	6	A
Munich Re	22.5	AA-
Polish Re	5	A-
XL Re Europe	12.5	AA-
סה"כ 9 חברות	100	

החל משנת 2022 בחברה קיים חוזה חבויות QS, כאשר סך כל התמיכה של מבטחי המשנה מסתכמת בשיעור של 35.5% :

שם מבטח המשנה	שיעור באחוזים (%)	דירוג Am Best Or S&P
GIC	10	BBB
Odyssey Re	2.5	A-
Santam Re - New Re	3	AA-
Swiss Re	20	AA-
סה"כ 4 חברות	35.5	

(ח) נסיעות לחו"ל משנה

החל מחודש דצמבר 2022 בחברה קיים חוזה נסיעות לחו"ל QS, כאשר סך כל התמיכה של מבטחי המשנה מסתכמת בשיעור של 80%.

3.5.5.2 מבנה העמלות

חוזי החברה מחולקים לחוזים יחסיים וחוזים שאינם יחסיים. מבטחי המשנה משלמים עמלה בגין החוזים היחסיים בגובה ממוצע כמפורט להלן: ביטוחי אש (עסקי/מסחרי) - כ-22%, ביטוחי אש (דירות ומשכנתאות) - כ-25%, שונות - כ-28%, ביטוח הנדסי - כ-27%, חבויות - כ-2% ונסיעות לחו"ל - 20%. בחוזים שאינם יחסיים ונקנים לצורך הגנה על השייר אין עמלה ממבטחי משנה.

3.5.5.3 מבטחי משנה שחלקם בפרמיה מהווה 10% או יותר מסך הפרמיה בשנת הדוח

לחברה מבטחי משנה שחלקם בפרמיות ביטוח משנה בענף ביטוח כללי אחר בשנת הדוח מהווה 10% או יותר כדלקמן:

שם מבטח המשנה	דירוג לפי S&P	שיעור הפרמיה מסך הפרמיות המועברות בביטוח כללי אחר (באחוזים)	פרמיית ביטוח משנה באלפי ש"ח
Everest Re	A+	17	2,759
Swiss Re	AA-	25	4,009
XL Re Europe	AA-	15	2,365

3.5.5.4 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה

בתקופה שמעבר לתאריך הדוח, החברה לא ביצעה שינויים מהותיים בהסדרים עם מבטחי משנה.

3.5.5.5 מגבלות ותקרות כיסוי

ראה פירוט בסעיף 3.5.5.1 לעיל.

3.5.5.6 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה לאחר מועד הדוח

בתקופת הדוח, לא בוצעו שינויים מהותיים בהסדרים עם מבטחי משנה בתחום ביטוח כללי אחר.

3.5.6 חשיפה מבטחי משנה לרעידת אדמה

להלן תיאור חשיפת מבטחי המשנה לרעידת אדמה:

3.5.6.1 חוזים יחסיים

בביטוחים של סיכוני (רכוש) אש וביטוח הנדסי (בעיקר קבלנים וצמ"ח), שהינם על בסיס של חוזים פרופורציונאליים, הסכומים המצרפיים של סכומי הביטוח מגיעים לסכום גבוה מאד. ביום 31 בדצמבר 2022, הסכום המצרפי בחוזים יחסיים אלו הגיע לסך של כ-36.8 מיליארד דולר, מתוכם סכום של כ-29.5 מיליארד דולר היה חלקם של מבטחי המשנה ובשייר כ-7.3 מיליארד דולר.

היות ומבטחי המשנה "מוגבלים" ביכולת הקצאת ההון (למול הסיכון הנלקח על ידם והכדאיות הכלכלית שלהם), הם תוחמים את גבול אחריותם (EVENT LIMIT) לרמה של 4.0% ממצרף חלקם בסיכון בחוזים היחסיים. מאידך, באותם עסקים בעיקר כאלה בהם סכומי הביטוח מאד גבוהים או שיש בהם סיכונים שאותם החברה אינה מעוניינת לכלול תחת החוזה היחסי, נבנה כיסוי פרטני (FACULTATIVE). בכיסוי שכזה מגבלת ה-EVENT LIMIT אינה קיימת ומבטח המשנה נושא באחריות של 100%.

3.5.7 ריכוז תוצאות ביטוח משנה בביטוח כללי

להלן ריכוז תוצאות ביטוח המשנה בביטוח כללי לפי תחומי הפעילות וענפים (באלפי ש"ח):

סך הכל			ענפי חבויות אחרים			ענפי רכוש אחרים			רכב רכוש			רכב חובה			
2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	
395,511	394,845	528,973	17,743	23,771	70,508	153,026	155,946	157,985	17,034	12,185	141,070	207,708	202,943	159,410	פרמיות ביטוח משנה ¹
(5,810)	(106,270)	(270,623)	(5,898)	(42,939)	(63,364)	26,850	23,647	(41,389)	(8,653)	(7,231)	(5,103)	(18,109)	(79,747)	(160,766)	רווח (הפסד) ביטוח משנה ²

(1) הגדול בפרמיות משנה רכב רכוש QS נובע מעסקת לעניין עסקת ביטוח משנה ראה באור 20(ב)1) לדוחות הכספיים.

(2) להסברים ראה באור 20(ב)9)1) לדוחות הכספיים.

בביטוח רכוש כללי התפלגות הפרמיות כדלקמן:

רכוש כללי אחר			
2020	2021	2022	
77,646	79,162	79,162	פרמיות ביטוח משנה יחסי
6,525	6,583	8,034	פרמיות ביטוח משנה לא יחסי
68,856	70,200	70,477	פרמיה בגין רעידת אדמה
153,026	155,946	157,985	סה"כ פרמיות ביטוח משנה

3.5.8 ביטוח משנה - ענף ביטוח חיים

3.5.8.1 הסדרי ביטוח משנה עיקריים

החברה רוכשת ביטוחי משנה בגין מרכיב הסיכון בפוליסות ביטוח חיים (סיכוני מוות, נכות, אובדן כושר עבודה, מחלות קשות וביטוח סיעודי ובריאות). היקף פרמיות ביטוח משנה בביטוח חיים של החברה הוא כ-6.5% מהפרמיה השוטפת. ביטוח משנה לכיסוי סיכוני מוות, נכות ואובדן כושר עבודה נערך בהסכם ביטוח משנה מסוג Surplus.

ביטוח משנה לכיסוי מחלות קשות, בריאות וביטוח סיעודי נערך בהסכם ביטוח משנה מסוג Quota Share.

כמו כן, קיימים גם ביטוחי משנה פקולטטיביים, הנערכים לכיסוי סיכונים הגלומים בפוליסות ספציפיות.

3.5.8.2 מבנה העמלות

מבטחי המשנה משלמים 2 סוגי עמלות: עמלה תלוית מכירות או היקף תיק (עמלה שוטפת) ועמלה תלוית רווח (השתתפות ברווחים).

בשנת הדוח, עמד סך עמלת ביטוח משנה על כ-23% מסך הפרמיה למבטח משנה.

מבטחי משנה שחלקם בפרמיה מהווה 10% או יותר מסך הפרמיה בשנת הדוח

לחברה מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות ביטוח משנה בביטוח חיים בשנת הדוח מהווה 10% או יותר כדלקמן:

שם מבטח המשנה	דירוג לפי S&P	פרמיית ביטוח משנה באלפי ש"ח
Munich-Re	-AA	12,612
Scor	A+	8,323
SWISS	A-	5,717

3.5.8.3 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה

במהלך תקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח המשנה בתחום ביטוח חיים, למעט יציאתה של SWISS מתחום ביטוחי הבריאות וזאת החל מה-1 לינואר 2022.

3.5.8.4 מגבלות ותקרות כיסוי

בתחום ביטוח חיים (לרבות אובדן כושר עבודה) וכן בתחום הבריאות, סיעוד ותאונות אישיות, משתפת החברה את מבטחי המשנה בחלק יחסי מסיכון הביטוח אותו היא נוטלת, וזאת מכל סכום חבות שהוא באופן יחסי (Quota Share או Surplus) מעבר לשייר. בחוזה לביטוח מקרה מוות, התקרה הינה כ-8 מיליון ש"ח ברמת המבוטח; בחוזה לביטוח אי כושר עבודה, תקרת הכיסוי הינה כ-72,000 ש"ח, ברמת המבוטח; בחוזה לביטוח מחלות קשות, תקרת הכיסוי הינה כ-700,000 ש"ח למבוטח.

3.5.8.5 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה לאחר מועד הדוח

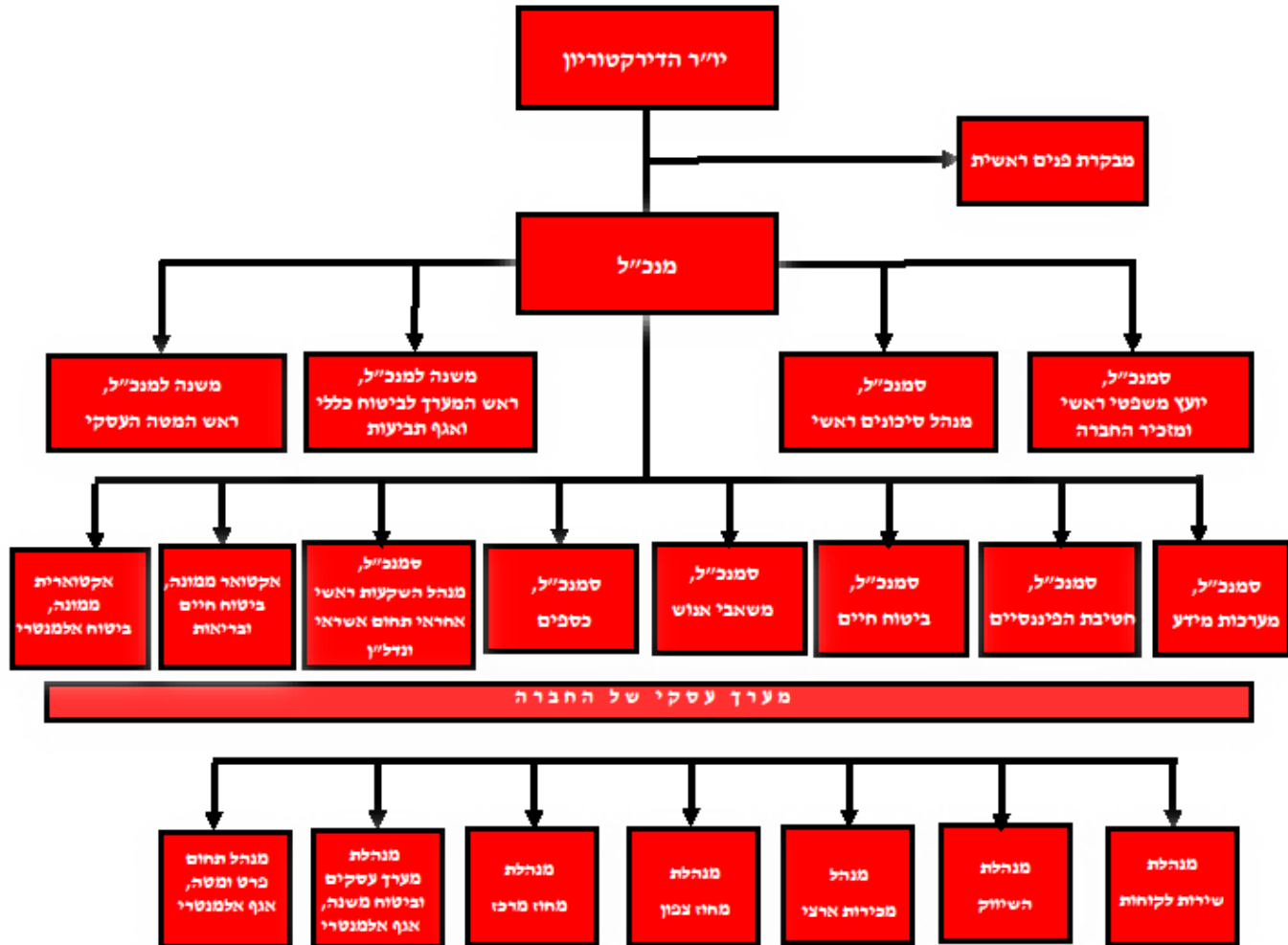
לא צפויים שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח המשנה בתקופה שלאחר מועד הדוח בתחום ביטוח חיים.

3.5.9 להרחבה בנושא ביטוח המשנה - ראה באורים 20(ב) ו-32(ה) (6) לדוחות הכספיים.

3.6 הון אנושי

3.6.1 מבנה ארגוני

להלן תרשים המבנה הארגוני של החברה, נכון ליום 31 בדצמבר 2022:

3.6.2

מצבת עובדי החברה

בחברה יו"ר דירקטוריון פעיל ומנכ"ל, וכן עובדים שונים המשרתים את ענייני החברה בכל תחומי הפעילות (כגון: עובדי אלמנטרי, ביטוח חיים) או בעניינים אחרים שאינם קשורים לתחומי הפעילות דווקא (כגון: עובדי מערכות מידע, כספים וכיוצ"ב). להלן מצבת עובדי החברה נכון ליום 31 בדצמבר, בשנים 2021 - 2022:

מספר עובדים ליום 31.12.2022	מספר עובדים ליום 31.12.2021	אגף/ מחלקה
4	4	הנהלה
4	4	ניהול סיכונים
4	4	ביקורת פנים
9	7	משפטית
3	2	מטה עסקי וכלכלית
2	2	שיווק
35	36	אגף כספים
199	182	החטיבה לביטוח אלמנטרי ותביעות
71	62	אגף ביטוח חיים ופיננסיים
12	12	מכירות ביטוח חיים ופיננסיים
18	16	מערך השקעות, אשראי ונדל"ן
9	9	משאבי אנוש
8	9	לוגיסטיקה
29	35	שירות
41	42	אגף מערכות מידע
448	426	סה"כ

בשנת 2022 גדלה מצבת העובדים בכ-22 תקנים והיא עומדת על 448 עובדים לעומת מצבת עובדים של 426 עובדים בשנת 2021. הגידול העיקרי במצבת העובדים חל באגף ביטוח אלמנטרי ותביעות ובאגף ביטוח חיים ונובע מהצורך להרחיב ולהשביח את הפעילות העסקית של החברה.

לפירוט אודות נושאי המשרה בחברה - ראה תקנה 26 ו-26א לחלק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".

3.6.3

הטבות וטיבם של הסכמי העסקה

כל העובדים בחברה, לרבות נושאי המשרה הבכירה, מועסקים על-פי הסכמי עבודה אישיים, בהם נקבעים תנאי ההעסקה והתנאים הנלווים. מערכת השכר והתגמול לעובדי החברה מבוססת בעיקרה על התאמה בין רמת התגמול לתפקודו של העובד, לניסיונו ולתרומתו למערכת. בחברה ישנם עובדים הזכאים לקבל בונוסים ועמלות, מעבר לשכרם, לרבות בין נושאי המשרה הבכירה. בחברה מתבצע תהליך הערכת עובדים אחת לשנה. התחייבויות החברה בגין סיום יחסי עובד-מעביד מכוסות במלואן, בפוליסות ביטוח של החברה ו/או פוליסות בחברות אחרות ו/או מופרשות בספרי החברה.

3.6.4

הכשרה והדרכות

החברה נוהגת לערוך השתלמויות מקצועיות לעובדיה ולסוכניה מעת לעת, בהתאם להתפתחויות החלות בתחומי הביטוח השונים. כמו כן, החברה מפעילה תכנית הדרכה שנתית המתקיימת לאורך השנה כולה, במסגרתה עוברים העובדים הכשרות וקורסי רענון מקצועיים.

3.6.5

תגמולים לנושאי משרה.

לעניין מדיניות תגמול לנושאי משרה, החברה מפרסמת באתר האינטרנט שלה מידע בנושא בכתובת הבאה:

<https://www.hcsra.co.il/AboutUs/FinancialData/Pages/policyReward.aspx>

לפרטים נוספים אודות תנאי העסקתם של נושאי המשרה הבכירה בחברה - ראה תקנה 21(1) לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".

למידע אודות תנאי כהונה והעסקה של בעל השליטה בחברה - ראה תקנה 21(2.1) לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".

למידע אודות שיפוי, פטור וביטוח - ראה תקנה 21(2.4) ו-21(2.5) לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".

3.7 שיווק והפצה

3.7.1 כללי

פעילות השיווק וההפצה נוגעת לכל תחומי הפעילות של החברה. השיווק וההפצה בחברה מתבצע באמצעות סוכני ביטוח וכן באמצעות ערוצים נוספים, כגון: מכירה באופן ישיר ושיתופי פעולה מסחריים.

מוצרי הביטוח נחלקים לקטגוריות של מוצרים, למשל: מוצרים הנרכשים מתוך צורך בסיסי או רגולטורי ומודע של הלקוח הפוטנציאלי, כגון: פוליסות לרכב חובה, רכב רכוש, דירה, פוליסות בריאות ופוליסות לביטוח מקרה מוות. קטגוריה נוספת, כוללת מוצרים שלרוב מוצעים ללקוח פוטנציאלי ומבוססים על מסגרת המקטינה סיכון ללקוח, כגון: ביטוח עסק, נסיעות לחו"ל, תאונות אישיות וסייבר.

להערכת החברה, מעורבות סוכני הביטוח בהפצה ובשיווק מוצרי החברה היא זו שמניעה כיום את ענף הביטוח ומעמיקה את מודעות הצרכנים לצרכיהם הביטוחיים ולאפשרויות גידור הסיכונים האישיים שלהם, הן ברמת הרכוש האישי והעסקי והן ברמת הביטחון הכלכלי בעת מצוקה בריאותית או מוות.

החברה מבססת את עיקר פעילותה על ערוץ ההפצה של הסוכנים, כאשר היא פועלת כיום מול מאות סוכני ביטוח. פעילותם של מרבית הסוכנים כאמור, אינה מושתתת על עבודה עם חברת ביטוח אחת, אלא מבוססת על היצע של מוצרים ממספר חברות. היצע זה מאפשר לסוכן לתת פתרון ביטוחי מלא ללקוחותיו וכן לעמוד ברמת תחרות מחירים. בנוסף, החברה משווקת ומעלה למודעות הציבור את מוניטין החברה ומוצריה בביטוח הדיגיטלי באמצעות קמפיינים המשודרים לכל אורך השנה באמצעות המדיה הרב ערוצית כגון: טלוויזיה, רדיו וכן בערוצים דיגיטליים ברשתות חברתיות שונות, לכל אורך השנה.

הוצאות השיווק וההפצה באמצעות הסוכנים מתורגמות לתשלומי עמלות בגין מכירת מוצרי החברה. סוכני הביטוח מתוגמלים על פי רוב על מכירות המבוצעות בפועל ובכך מתאפשר לחברה לתמחר את מוצריה ועלויות השיווק שלהם בהתבסס על מכירה בפועל. בנוסף, החברה עורכת לסוכניה כנסים מקצועיים ומעודדת אותם למכירות בהתאם להוראות הדין.

במהלך תקופת הדוח התמקדה החברה בחיזוק תדמיתה באמצעות פרסום ארצי לקהל הרחב, בין היתר, בטלוויזיה, ברשתות החברתיות ובתקשורת הדיגיטלית, תוך שהיא מבססת אותה על מוצר הביטוח הדיגיטלי "go"; ובמותג "בסט אינווסט". בנוסף, בדומה לשנים קודמות, גם במהלך תקופת הדוח הקפידה החברה לשמר את מעמדה אל מול המתחרות, בין היתר, בעיתונות של ענף הביטוח, באמצעות פרסום ייעודי לסוכנים אודות אירועים ומבצעים המתרחשים בחברה.

3.7.2 שיווק והפצה - ענף ביטוח רכב חובה

3.7.2.1 דרכי שיווק והפצה ומבנה עמלות

שיווק ומכירת פוליסות ביטוח רכב חובה נעשה בעיקר באמצעות סוכנים. עבור שירותי הסוכנים משולמות לסוכנים עמלות בשיעורים משתנים. שיעור העמלה נקבע בחלקו על-פי המוצר ובחלקו מותנה בהיקף התפוקה של הסוכן.

יחסי העמלות מפרמיות ברוטו בענף רכב חובה הוא כדלקמן :

2020	2021	2022	
5.4%	4.7%	4.7%	יחסי עמלות ברוטו

תלות בערוצי הפצה וערוצי הפצה מהותיים 3.7.2.2

לחברה אין תלות בסוכן מסוים אחד שלה, ואין לחברה סוכנים שההכנסות המתקבלות באמצעותם עולות על 10%.

שיווק והפצה - ענף ביטוח רכב רכוש 3.7.3

דרכי שיווק והפצה ומבנה עמלות 3.7.3.1

שיווק ומכירת פוליסות ביטוח רכב רכוש נעשה באותם ערוצים בהם נעשה שיווק ומכירת פוליסות ביטוח רכב חובה ומוצרי ביטוח אחרים.

שיעור עמלות ממוצע מפרמיות ברוטו בענף הפעילות ביטוח רכב רכוש :

2020	2021	2022	
13.9%	14.8%	14.6%	יחסי עמלות ברוטו

תלות בערוצי הפצה וערוצי הפצה מהותיים 3.7.3.2

לחברה אין תלות בסוכן מסוים אחד שלה, ואין לחברה סוכנים שההכנסות המתקבלות באמצעותם עולות על 10%.

שיווק והפצה - ענף ביטוח כללי אחר 3.7.4

דרכי שיווק והפצה ומבנה עמלות 3.7.4.1

שיווק ומכירת פוליסות ביטוח כללי אחר נעשה באותם ערוצים בהם נעשים שיווק ומכירת ביטוח רכב חובה ורכב רכוש, כלומר, בעיקר באמצעות סוכני ביטוח כמתואר לעיל.

להלן שיעור העמלות מפרמיות בתחום הפעילות ביטוח כללי אחר :

2020	2021	2022	
19.4%	18.4%	16.8%	יחסי עמלות מפרמיות ענפי רכוש
18.2%	18.2%	17.5%	יחסי עמלות מפרמיות ענפי חבויות

תלות בערוצי הפצה וערוצי הפצה מהותיים 3.7.4.2

לחברה אין תלות בסוכן מסוים אחד שלה, ואין לחברה סוכנים שההכנסות המתקבלות באמצעותם עולות על 10%.

שיווק והפצה - ענף ביטוח חיים 3.7.5

דרכי שיווק והפצה ומבנה עמלות 3.7.5.1

שיווק ומכירת פוליסות ביטוח חיים נעשה כמעט אך ורק באמצעות סוכנים, כאשר ישנם סוכנים המשווקים ומוכרים גם פוליסות ביטוח כללי וגם פוליסות ביטוח חיים. הסוכנים המוכרים פוליסות ביטוח כללי של החברה בהיקפים גדולים אינם בהכרח אותם הסוכנים המוכרים פוליסות ביטוח חיים בהיקפים גדולים, ולהיפך.

עבור שירותי התווך של הסוכנים בתחום ביטוח חיים, משלמת החברה עמלות בשיעורים משתנים. שיעור העמלה נקבע, בין היתר, על-פי סוג המוצר, היקף התפוקה של הסוכן ורווחיות תיק הביטוח של הסוכן. בביטוח חיים, עובדים סוכני החברה ברובם, מול המפקחים, המועסקים על ידה ומשמשים כמנחים בנושאי המכירות ובפתרון בעיות שוטפות.

העמלה המשולמת הינה כשיעור מסוים שנקבע מול הסוכן, בהתאם להיקף הפעילות שלו בכל מוצר. שיעור העמלות המשולמות לסוכנים ביחס לכל סוגי ביטוח החיים והחיסכון לזמן ארוך הנזכרים לעיל משתנה, והן משולמות באופן חודשי. חלקן משולמות כמקדמות בשנה הראשונה לחיי הפוליסה. שיעור העמלה הממוצע מהפרמיה המשוננת החדשה (ללא בסט אינווסט), בשנה הראשונה עומד על 42.3% בשנת 2022, ובשנים 2021 ו-2020 על 51.3% ו-52.9%, בהתאמה.

להלן יחסי עמלות מפרמיות בתחום ביטוח חיים:

2020	2021	2022	
14.8%	13.3%	11.7%	יחסי עמלות ברוטו

3.7.5.2 תלות בערוצי הפצה וערוצי הפצה מהותיים

לחברה אין תלות בסוכן מסוים אחד שלה, ואין לחברה סוכנים שההכנסות המתקבלות באמצעותם עולות על 10%.

3.7.5.3 שינויים מהותיים בדינים המתייחסים לערוצי הפצה שפורסמו במהלך תקופת הדוח ועד סמוך למועד פרסום דוח זה:

- א. לעניין חוזר הנהגת כתבי שירות ואופן שיווקם - תיקון, מיום 20 בספטמבר 2022 - ראה סעיף 3.1.27.5 לעיל.
- ב. לעניין חוזר שירות ללקוחות סוכנים ויועצים - תיקון, מיום 9 באוגוסט 2022 ומיום 29 בנובמבר 2022 - ראה סעיף 3.1.18.5 לעיל.
- ג. לעניין חוזר צירוף לביטוח - תיקון, מיום 1 במרס 2023, 28 בספטמבר 2022, מיום 29 ביוני 2022 - ראה סעיף 3.1.16.2 לעיל.
- ד. לעניין הוראות הדין בקשר עם הרפורמה בביטוחי הבריאות - ראה סעיף 3.1.27 לעיל.
- ה. לעניין רפורמת השירות לאזרחי הגיל השלישי - ראה סעיף 3.1.16 לעיל.

3.8 ספקים ונותני שירותים

3.8.1 כללי

החברה קשורה עם ספקים שונים בתחומי עיסוקיה, כגון: ספקי שירותי בריאות, עורכי דין, חוקרים, מומחים רפואיים, שמאים, חברות גרירה, ספקי חלפים וספקי חומרה ותוכנה.

בנוסף, החברה מתקשרת עם ספקים שונים לשם מתן שירותי פיתוח, תחזוקה ושירותים נוספים, הן לטווח ארוך והן לטווח קצר. אופן ההתקשרות עם הספקים כולל התקשרות במחיר קבוע לפרויקט ו/או התקשרות לפי שעות ו/או התקשרות במחיר רישיון שימוש בתוכנה. החברה קשורה עם ספקים שונים אשר מבצעים עבורה שירות הכולל, בין השאר, פיתוח ותחזוקה של מערכות מידע או תשתיות בפעילות מזדמנת ו/או שוטפת במשרדי החברה או במשרדי הספק.

3.8.2 ספקים ונותני שירותים - ענף רכב חובה

החברה נושאת, ככל מבטח, בהוצאות הכרוכות במקרה הביטוח המבוטח בפוליסה. לצורך זה, החברה קשורה בהסכמים עם ספקים שונים הקשורים בענף ביטוח רכב חובה, כגון: ספקי שירותים נלווים לסילוק תביעות ביטוח בתחומים שונים, בהם נכללים: עורכי דין, חוקרים ומומחים רפואיים. לחברה אין תלות בספק כלשהו בענף זה.

3.8.3 ספקים ונותני שירותים - ענף רכב רכוש

החברה התקשרה עם ספקי שירות שונים למתן שירות ללקוחותיה, כגון: שירותי גרירה ושירותי דרך, מתן רכב חליפי למקרה תאונה או גניבה, תיקון שבר שמשות הרכב וכדומה. בכל ההסכמים נקבעו תעריפים, על בסיס שנתי או תקופתי, אותם משלמת החברה לנותן השירותים. אין בהסכמים אלה

כמויות מינימליות או סכומי מינימום. לחברה אין תלות בספק כלשהו בענף זה.

3.8.4 ספקים ונותני שירותים - ענף ביטוח כללי אחר
החברה קשורה בהסכמים עם מספר ספקים בתחום ביטוח כללי אחר, כגון: שמאים, חברות לביצוע תיקונים, שרברבים וכיוצא באלה. לחברה אין תלות בספק כלשהו בענף זה.

3.8.5 ספקים ונותני שירותים - תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
החברה קשורה עם ספקים שונים בתחום ביטוח חיים, כגון: רופאים, מכונים רפואיים, מכוני אבחון, ייעוץ לעניין גביה וממשקים וכיוצא באלה.
לפרטים בדבר התקשרות עם ספק מיקור חוץ מהותי בקשר עם שירותי תפעול לתיק הפנסיוני של החברה (תיק העבר); וכן שירותי בית תוכנה ושירותי לשכת שירות עבור תיק העבר ועבור התיק החדש - ראה סעיף 2.2.1.2 לעיל).

3.9 רכוש קבוע

3.9.1 רכוש קבוע מהותי
הרכוש הקבוע של החברה, שאינו רכוש המיועד להשכרה, הינו כדלקמן:
זכויות חכירה למשרדים בשטח של כ-668 מ"ר ב"מרכז שקמונה" בחיפה, אשר שווין ליום 31.12.2022 הסתכמה ב-6,610 אלפי ש"ח.

חמש קומות עליונות, קומה שנייה וחלק מקומות המסחר בבניין ברחוב המלאכה 6 בעיר חולון, אשר משמשות את החברה לפעילותה, אשר שווין ליום 31.12.2022 הינו 124,871 אלפי ש"ח.
לפרטים נוספים ראה ביאור 6 לדוחות הכספיים.

שיפור במושכר, כלי רכב, ריהוט משרדי וציוד מחשב שיתרת עלותם המופחתת ליום 31.12.2022 הסתכמה ב-7,911 אלפי ש"ח.

3.9.2 השקעות במערכות מחשב
לחברה מערכות מידע הכוללות חומרה, תוכנות שעלותן המופחתת ליום 31.12.2022 היא כ-195,934 אלפי ש"ח. החברה השקיעה בתוכנה ובמחשבים בשנת 2022 כ-59,650 אלפי ש"ח. סך ההוצאות השוטפות של החברה בגין מערכות מידע עמדו על כ-73,730 אלפי ש"ח. אגף מערכות מידע של החברה מספק את כלל שירותי מערכות המידע לארגון באמצעות עובדי חברה ועל-פי הצורך גם באמצעות קבלני משנה וספקי תוכנה שונים. מרכז המחשבים של החברה נבנה בתקנים גבוהים ופועל בבניין החברה בחולון. החברה מפעילה אתר גיבוי לשעת חירום בפתח תקווה והוא כולל שרתי אחסון, שרתים וציוד מחשב, המאפשר המשכיות עסקית במקרה שהאתר הראשי של החברה יוצא מכלל פעולה.
המערכות המרכזיות של החברה הן:

3.9.2.1 נכון למועד הדוח, מערכת הליבה בביטוח כללי הינה מערכת המופעלת על בסיס מערכת קומטק.

3.9.2.2 נכון למועד הדוח, מערכת הליבה בביטוח חיים הינה מערכת המופעלת על בסיס שירותי מיכון של הספקית.

לפרטים נוספים אודות התקשרות החברה בהסכם תפעול מול ספק מיקור חוץ מהותי - ראה סעיף 2.2.1.2 לעיל.

3.9.2.3 מערכות הליבה הביטוחיות של החברה נתמכות על-ידי מערכות שונות לניהול מסמכים ותהליכי עבודה, מערכות לניהול סיכונים ואקטואריה, BI, מערכות פיננסיות ומוצרי תוכנה מוכרים ומוכחים בשוק המיושמים בחברה (כגון: Microsoft).

3.9.2.4 החברה מחזיקה אתר ואפליקציה למבוטחי החברה, המאפשרים לצפות במידע האישי. כמו כן,

לחברה ישנו פורטל לסוכני החברה, אשר מאפשר מידע זמין ונוח וכן שולחן עבודה מתקדם לסוכן.

3.9.3 להרחבה בנושא רכוש קבוע - ראה באור 6 לדוחות הכספיים.

3.10 עונתיות

ככלל, ההכנסות בחברות הביטוח השונות, בענף ביטוח כללי, ברבעון הראשון גדולות מההכנסות ביתר הרבעונים, וזאת כתוצאה מחידוש הביטוח בעסקים רבים בתחילת השנה. כמו כן, בחודשי החורף שיעור התביעות גבוה יותר.

בענף ביטוח כללי ישנה עליה בהיקף התביעות בחורף, בשל ריבוי תאונות הדרכים (בענפי רכב חובה ורכב רכוש) ובשל נזקי מזג האוויר (בענף ביטוח כללי אחר).

כמו כן, בחודשי הקיץ קיימת עליה במכירת פוליסות נסיעה לחו"ל.

לעניין מנגנון עתודה לסיכונים שטרם חלפו, המווסת את ההשפעה של עונתיות המחזור על הרווח - ראה סעיפים 2.1.1.1 (ז) ו-2.1.3.1 (ב) לעיל.

בענף ביטוח חיים, בשל סיום שנת המס, חודש דצמבר מתאפיין בדרך כלל בהפקדת סכומי כסף גבוהים, על-ידי שכירים ועצמאיים, המפקידים פרמיות במסגרת שכרם בכדי למצות את הטבת המס בגין ההפקדה. בנוסף, מעסיקים משלימים חובות בגין שנת המס או מפקידים הפקדות חד פעמיות המשויכות רובן ככולן לחוב ותק פיצויים.

להלן התפלגות הפרמיות (כולל דמים) לפי רבעונים לשנים 2021, 2022 ו-2020 (באלפי ש"ח ובאחוזים) בביטוח כללי (רכב חובה, רכב רכוש וכללי אחר) :

2020		2021		2022		
סה"כ פרמיות ברוטו		סה"כ פרמיות ברוטו		סה"כ פרמיות ברוטו		
באלפי ש"ח	%	באלפי ש"ח	%	באלפי ש"ח	%	
431,757	37%	413,010	35%	390,961	31%	רבעון ראשון
241,490	21%	277,653	24%	280,253	23%	רבעון שני
261,722	23%	261,412	22%	312,671	25%	רבעון שלישי
218,052	19%	224,676	19%	256,013	21%	רבעון רביעי
1,153,021	100%	1,176,751	100%	1,239,698	100%	סה"כ

להלן התפלגות הפרמיות לפי רבעונים לשנים 2021, 2022 ו-2020 (באלפי ש"ח ובאחוזים) בביטוח חיים :

2020		2021		2022		
סה"כ פרמיות ברוטו		סה"כ פרמיות ברוטו		סה"כ פרמיות ברוטו		
באלפי ש"ח	%	באלפי ש"ח	%	באלפי ש"ח	%	
133,571	28.3%	107,747	25.9%	112,322	25%	רבעון ראשון
113,748	24.1%	106,792	25.6%	102,773	23%	רבעון שני
111,387	23.6%	104,673	25.2%	106,121	23%	רבעון שלישי
113,277	24.0%	97,488	23.3%	127,702	29%	רבעון רביעי
471,983	100%	416,700	100%	448,918	100%	סה"כ

3.11 נכסים לא מוחשיים**3.11.1 קניין רוחני**

לחברה מספר סימני מסחר רשומים על שם החברה ומוצריה.

החברה משתמשת לצורך פעילותה בתוכנות בבעלותה ו/או תוכנות שנרכשו רישיונות לשימוש בהן. החברה מפתחת באמצעות עובדיה ובאמצעות ספקיה תוכנות לשימוש עצמי, שיש לה בהן זכויות יוצרים.

3.11.2 מאגרי מידע

החברה מנהלת מאגרי מידע החיוניים לניהול עסקי החברה על פי חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981.

להרחבה בנושא נכסים לא מוחשיים - ראה באור 4 לדוחות הכספיים.

3.12 גורמי סיכון

להלן טבלת גורמי הסיכון של החברה ומידת השפעתם על עסקי החברה:

דירוג הסיכון - השפעת גורמי הסיכון על החברה			גורמי סיכון	סיווג הסיכון
נמוכה	בינונית	גבוהה		
	X		האטה כלכלית בישראל	סיכונים מקרו
		X	סיכונים שוק ואשראי	
		X	אירועים גיאופוליטיים	
	X		פנדמיה	
		X	מבטחי משנה	סיכונים ענפיים
	X		סיכונים ביטוחיים	
		X	סיכונים קטסטרופה	
	X		תחרות בשוק	
	X		רגולציה	
	X		סיכונים נזילות	סיכונים מיוחדים לחברה
	X		סיכון נדל"ן	
	X		תלות בענף הרכב בביטוח כללי	
		X	הלימות הון	
	X		סיכונים משפטיים	
	X		סיכונים תפעוליים	
	X		תלות במערכות מידע	
X			פגיעה במוניטין	
		X	סייבר ואבטחת מידע	

מידת השפעתם של גורמי סיכון המפורטים בטבלה על עסקי החברה, מבוססים על סמך הערכת הנהלת החברה, בהתחשב במאפייני פעילותה, נכון למועד פרסום דוח זה.

לפרטים נוספים בדבר ניהול סיכונים - ראה באור 32 לדוחות הכספיים.

3.13 הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה**3.13.1 הסכמים מהותיים**

לפרטים אודות עסקאות מהותיות עם מבטחי משנה - ראה סעיף 3.5 לעיל ובאור 20 לדוחות הכספיים.
 לפרטים אודות הסכם התקשרות עם ספק מיקור חוץ מהותי לקבלת שירותי תפעול ותוכנה בתחום ביטוח חיים (מיקור חוץ מהותי) - ראה סעיף 2.2.1.2 לעיל.
 לפרטים אודות הסכם התקשרות עם Microsoft לקבלת שירותי תוכנה - ראה סעיף 3.9.2.3 לעיל.

3.13.2 הסכמי שיתוף פעולה אסטרטגיים

נכון למועד הדוח, לחברה אין הסכמי שיתוף פעולה אסטרטגיים מהותיים בתחום הביטוח הכללי ובתחום ביטוח החיים.

3.14 תחזיות והערכות לגבי עסקי החברה

לפרטים אודות האסטרטגיה העסקית של החברה - ראה סעיף 5 לפרק השני לדוח התקופתי "דוח הדירקטוריון".

4. חלק ד' - היבטי ממשל תאגידי**4.1 דירקטורים חיצוניים**

- 4.1.1 נכון למועד פרסום הדוח, דירקטוריון החברה מונה 7 דירקטורים, מתוכם 4 דירקטורים מכהנים כדירקטורים חיצוניים וכדירקטורים בלתי תלויים.
- 4.1.2 ביום 13 בפברואר 2023 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה את אישור מינויו של מר שמעון כהן כדירקטור חיצוני וכדירקטור בלתי תלוי בחברה.
- 4.1.3 ביום 28 בדצמבר 2022 אישרה האסיפה הכללית של החברה את חידוש מינויו של מר יצחק עמר כדירקטור חיצוני וכדירקטור בלתי תלוי בחברה.
- 4.1.4 ביום 23 בפברואר 2022 אישרה האסיפה הכללית של החברה את חידוש מינויו של מר יעקב דיין כדירקטור חיצוני וכדירקטור בלתי תלוי בחברה.
- 4.1.5 הדירקטורים המכהנים כדירקטורים בלתי תלויים וכדירקטורים חיצוניים בחברה, נכון למועד פרסום הדוח הינם: מר יצחק עמר, מר שמעון כהן, הגב' אליס עדן ומר יעקב דיין.
- 4.1.6 לפרטים נוספים אודות הדירקטורים החיצוניים של החברה - ראה תקנה 26 לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".

4.2 מבקרת הפנים הראשית

- 4.2.1 פרטי מבקרת הפנים הראשית ותחילת כהונתה
- ביום 3 באוקטובר 2011 מונתה הגב' רחל זוזוט-וקנין, עו"ד לכהן כמבקרת הפנים הראשית של החברה. משנת 2008 ועד שנת 2011, הגב' רחל זוזוט-וקנין עסקה בהקמת מערך ביקורת הפנים בחברה, לרבות בביצוע ביקורת פנים.
- הגב' זוזוט-וקנין הינה בעלת שני תארי M.A, תואר במדעי המדינה במגמה לממשל ומדיניות ציבורית בתוכנית לימודי ביקורת פנימית וציבורית ותואר נוסף במנהל ותכנון החינוך. בעלת תואר LLB במשפטים ובעלת תואר BA במדעי החברה והרוח. הגב' זוזוט-וקנין הוסמכה כעורכת דין בשנת 2006 והינה חברה בלשכת עורכי הדין בישראל.
- הגב' זוזוט-וקנין חברה באיגוד הדירקטורים. כמו כן, הייתה הגב' זוזוט-וקנין חברה בלשכת המבקרים הפנימיים בישראל, כאשר בחודש אוקטובר 2015 מונתה לסגנית נשיא לשכת המבקרים בישראל וכיהנה בתפקיד עד לשנת 2017. לגב' זוזוט-וקנין ותק של כ-16 שנים כעורכת דין מוסמכת וותק של כ-14 שנים בעבודת הביקורת הפנימית.
- 4.2.2 החזקות בניירות ערך
- למיטב ידיעת החברה, מבקרת הפנים הראשית אינה מחזיקה בניירות ערך של החברה או של גוף הקשור לחברה.
- 4.2.3 ניגודי עניינים
- למיטב ידיעת החברה, למבקרת הפנים הראשית אין קשרים עסקיים מהותיים או קשרים מהותיים אחרים עם החברה או עם גוף קשור אליה.
- 4.2.4 יחסי עבודה ותפקידים נוספים
- מבקרת הפנים הראשית הינה עובדת החברה ואינה משמשת בתפקיד נוסף על הביקורת הפנימית, זולת הממונה על מניעת מעילות והונאות.
- 4.2.5 הממונה על מבקרת הפנים הראשית
- הממונה הארגוני על מבקרת הפנים הראשית בחברה הינו מר אלי אלעזרא, יו"ר הדירקטוריון.
- 4.2.6 היקף העסקה
- מבקרת הפנים הראשית מועסקת במשרה מלאה לצורך מילוי תפקידה. מערך ביקורת הפנים כולל 3 עובדי חברה בנוסף למבקרת הפנים הראשית וכן מתקבל סיוע בעבודת הביקורת מגורמי מיקור חוץ.

היקף שעות ביקורת הפנים נקבע בכל שנה על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, במסגרת אישור תכנית הביקורת, בהתחשב בהנחיות חוזרי הממונה. בשנת 2022 בוצעו 10,735 שעות ביקורת. כל שעות הביקורת הושקעו ביחס לחברה בלבד.

שנה	מספר שעות*
2022	**10,735
2021	7,420
2020	7,620

* היקף השעות המוקצות לדוחות ביקורת בלבד. מעבר לכך, מערך ביקורת הפנים מבצע שעות עבודה נוספות בגין משימות אחרות, כגון: משימות אדמיניסטרטיביות, השתתפות בשיבות, וועדות וכיוצ"ב.

** במהלך שנת 2022 בוצע על ידי הביקורת הפנימית, מעבר לתכנית העבודה השנתית, גם סקר סיכונים כללי תפעולי בחברה. בנוסף, התווספו לתכנית העבודה 2 מטלות עקב דרישות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בנושא תקנה 45 ובנושא דיווח להר הביטוח.

יצוין, כי מערך ביקורת הפנים בחברה נעזר בשלושה משרדי רואי חשבון חיצוניים כמיקור חוץ:

(א) משרד אודיט בקרה וביקורת בע"מ.

(ב) משרד שיף הזנפרץ ושות'.

(ג) משרד רו"ח יריב אלעד.

כמו כן, במידת הצורך, מערך ביקורת הפנים נעזר במשרדים ויועצים נוספים לעניינים ספציפיים שדורשים התמחות.

4.2.7 תגמול

תגמול מבקרת הפנים הראשית, שהינה עובדת החברה - החל ממועד מינויה בשנת 2011 - הינו על בסיס חודשי ובהתאם לתנאים המקובלים בחברה לעובדים במעמדה.

להערכת הדירקטוריון, אין בתנאי התגמול של מבקרת הפנים הראשית כדי ליצור חשש להשפעה על שיקול דעתה המקצועי של המבקרת.

בשנת 2022 העלות בגין מערך ביקורת הפנים בחברה שבוצעה באמצעות המבקרת הפנימית הראשית של החברה וצוותה, הסתכמה לסך של כ-1,901 אלפי ש"ח (לא כולל מס שכר).

4.3 רואה חשבון מבקר**4.3.1 שם המשרד ותחילת כהונה**

רואי החשבון המבקרים של החברה הינם משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר רואי חשבון, אשר מכהנים בתפקיד החל מיום ייסודה של החברה.

השותף המטפל בחברה (מיום 01.04.2021) הינו רו"ח אסי קורן.

4.3.2 שכר

להלן יפורט שכר רואי החשבון (לא כולל מע"מ) עבור שירותים שניתנו על ידם בשנים 2021 - 2022 ומספר שעות הביקורת שהושקעו:

2021			2022		
שכר (אלפי ש"ח) לא כולל מע"מ			שכר (אלפי ש"ח) לא כולל מע"מ		
סה"כ	אחרים	שירותי ביקורת*	סה"כ	אחרים	שירותי ביקורת*
1,953	543	1,410	1,789	379	1,410

* כולל שירותים הקשורים לביקורת, לרבות שירותי מס הקשורים לביקורת וכן ביקורת יחס כושר פירעון (סולבנס).

4.4 אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי**4.4.1 בקורות ונהלים לגבי הגילוי:**

לאור פרסום חוזרי הממונה, בהתאם להוראות סעיף 302 ו-404 של ה-SOX Act, החברה פועלת ליישום שוטף של ההוראות ובכללן, בחינה של תהליכי עבודה והבקורות הפנימיות המבוצעות. החברה אימצה את מודל הבקרה הפנימי (COSO) ופועלת במסגרתו.

הנהלת החברה, בשיתוף מנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של החברה, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה, את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל החברה וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה הינן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח את המידע שהחברה נדרשת לגלות בדוח השנתי, בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

4.4.2 בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2022, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.

4.5 יישום משטר כושר הפירעון לפי הדירקטיבה Solvency II

להלן פרטים בדבר פעילות החברה ליישום הוראות ה-Solvency II ("הדירקטיבה"):

4.5.1 כללי

הדירקטיבה כוללת בחינה מקיפה של הסיכונים להם חשופות חברות הביטוח וסטנדרטים לניהולם ומדידתם. הדירקטיבה מבוססת על 3 נדבכים:

- נדבך ראשון - כמותי, שעניינו יחס כושר פירעון מבוסס סיכון.
- נדבך שני - איכותי, נוגע לתהליכי בקרה פנימיים לניהול סיכונים, ממשל תאגידי ותהליך הערכה עצמי של סיכונים וכושר פירעון.
- נדבך שלישי - קידום משמעת שוק, גילוי ודיווח.

בהתאם לדירקטיבה קיימות שתי רמות של דרישות הון :

1. ההון הנדרש לשמירה על כושר הפרעון של חברת ביטוח ("SCR"). ה-SCR רגיש לסיכונים ומבוסס על חישוב צופה פני עתיד, על בסיס ההנחות ליישום משטר כושר הפרעון החדש. דרישה זו נועדה להבטיח התערבות מדויקת ועתית של רשויות הפיקוח.

2. רמה מינימלית של הון ("MCR" או "סף הון").

פעילות החברה בתקופת הדוח 4.5.2

היבט ארגוני - החברה הקימה ועדת היגוי האחראית ליישום הוראות הדירקטיבה, דיון על סוגיות שונות ועמידה בלוחות זמנים. הוועדה בראשותו של מנהל הסיכונים מורכבת מאנשי כספים, אקטואריה, ניהול סיכונים ויועצים חיצוניים ככל שנדרש.

פיקוח הדירקטוריון - הדירקטוריון מינה ועדת סיכונים וסולבנסי, אשר מתכנסת ארבע פעמים בשנה. תפקיד הוועדה לעניין סולבנסי הינו לדון בתוצאות חישובי יחס כושר הפירעון, לקבל ולדון בדיווחים השוטפים ממנהל הסיכונים אודות יישום הדירקטיבה ותחזיות לעניין יחס כושר פירעון.

ביום 5 בינואר 2022 פרסם הממונה תיקון הוראות החוזר המאוחד - פרק 3 חלק 4 שער 5 "דיווח לממונה על שוק ההון" - הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA), אשר משמעותו המרכזית הינה קביעת עקרונות ליצירת קשר בין אסטרטגיה עסקית, סיכונים וניהול ההון בהתאם לנדבך השני בדירקטיבה (לפרטים נוספים - ראה סעיף 3.1.18.12 לעיל).

על פי הוראות אלה, חברות הביטוח נדרשות ליצור הבנה והבהרה של היכולת שלהן לשאת לאורך זמן את הסיכונים להם הן נחשפות כתוצאה ממימוש האסטרטגיה העסקית שלהן.

בהתאם להוראות התיקון לחוזר המאוחד כאמור, בתאריך 31 לינואר 2023 החברה הגישה לממונה דיווח הערכה עצמית שנתית של הסיכונים וכושר הפרעון שלה.

בהתאם להוראות חוזר בנושא "תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II", למועד חישוב יחס כושר הפירעון ליום 31 לדצמבר 2021, נדרשה חברת ביטוח לעמוד ב-85% מההון הנדרש. ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר 2024 יעלה בכל שנה ב-5% עד למלוא ההון הנדרש (SCR), בהתאם לכך ליום 31 לדצמבר 2022 החברה נדרשת לעמוד ב-90% מההון הנדרש.

לפרטים נוספים בדבר משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II - ראה סעיף 3.1.3 לפרק השני לדוח התקופתי "דוח הדירקטוריון" ובאור 14 לדוחות הכספיים.

שמעון מירון,
מנכ"ל

אלי אלעזר,
יו"ר הדירקטוריון

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

30 במרץ, 2023.

פרק 2

דוח הדירקטוריון

תוכן עניינים

עמוד	הנושא
1	1. תיאור החברה
1	2. התפתחויות ושינויים מהותיים בסביבה המאקרו כלכלית בשנת הדוח
3	3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד
3	3.1 מצב כספי
11	3.2 תזרימי מזומנים ונזילות
11	3.3 מקורות מימון
11	4. חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם
12	5. יעדים ואסטרטגיה עסקית
13	6. היבטי ממשל תאגידי
13	6.1 דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית
13	6.2 מדיניות התאגיד בנושא מתן תרומות
13	6.3 עסקאות זניחות
13	6.4 שינויים בהרכב הדירקטוריון ובמצבת נושאי משרה בכירה בתקופת הדוח ועד לתאריך פרסום הדוח
13	7. גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של התאגיד
14	8. גילוי ייעודי למחזיקי אגרות החוב
15	9. פרטים נוספים
15	10. פרטים אודות תעודות התחייבות שנפרעו במלואן בשנת הדיווח

פרק זה בדוח התקופתי, העוסק בדין וחשבון הדירקטוריון כולל מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ("חוק ניירות ערך"). מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד המבוסס על אינפורמציה הקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על ידי הופעת מילים כגון: "החברה מעריכה" "החברה סבורה" וכדומה, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים.

יש לקרוא את הדוח התקופתי, על כל חלקיו, כמקשה אחת.

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

דוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2022

דוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2022, סוקר את השינויים העיקריים במצב ענייני הכשרה חברה לביטוח בע"מ ("החברה") בשנת 2022 ("תקופת הדוח"). דוח זה הינו חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי, על כל חלקיו, ויש לקרואו כמקשה אחת.

1. תיאור החברה

לפרטים אודות "תחומי הפעילות של החברה", ראה סעיף 1.2 לפרק הראשון לדוח התקופתי ("תיאור עסקי התאגיד").

לפרטים אודות "אירועים מהותיים" שאירעו במהלך תקופת הדוח ושינויים שאירעו לאחר תקופת הדוח, ראה סעיף 1.1.4 וסעיף 1.1.5 לפרק תיאור עסקי התאגיד.

2. התפתחויות ושינויים מהותיים בסביבה המאקרו כלכלית בשנת הדוח

להלן תיאור תמציתי של מגמות, אירועים והתפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית של החברה, שיש להם או צפויה להיות להם השפעה על החברה.

2.1 סביבה כללית

מצבו הכלכלי, הפוליטי והביטחוני של המשק הישראלי ותשואות שוק ההון בארץ ובעולם משליכים על עסקי החברה ותוצאות פעילותה בתחומים שונים. ההשלכות יכולות לבוא לידי ביטוי, בין היתר, בהיקף תביעות הביטוח המוגשות לחברה, בתשואות תיק הנוסטרו של החברה ובתשואות תיקי העמיתים.

בנוסף, לרמת התעסוקה והשכר במשק קיימת השפעה על היקף הפעילות בעסקי ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך. על-פי פרסומי הלמ"ס¹, התוצר המקומי הגולמי, במחירים קבועים, עלה בשנת 2022 בשיעור של 6.5%, וזאת בהמשך לעלייה בשיעור של 8.6% בשנת 2021. התוצר המקומי הגולמי לנפש עלה בשיעור של 4.4%, לאחר עלייה בשיעור של 6.8% בשנת 2021 וירידה בשיעור של 1.9% בשנת 2020. בשנת 2022 התוצר המקומי הגולמי לנפש עלה בשיעור של 4.4%, וזאת לאחר עלייה בשיעור של 6.8% בשנת 2021. על-פי תחזית שגיבשה חטיבת המחקר של בנק ישראל, הצמיחה צפויה להסתכם בשיעורים של 2.8% ו-3.5% בשנים 2023-2024, בהתאמה, כאשר תחזית זו מתבססת על ההנחה כי ההוצאה התקציבית תגדל רק בחלק מעלותם המוערכת של ההסכמים הקואליציוניים וכי תוספות השכר בהסכמים הצפויים במגזר הציבורי תהיינה מתונות².

תעסוקה: על-פי סקר כוח אדם שמבצעת הלמ"ס, שוק התעסוקה בשנת 2022 המשיך להיות הדוק ותחת הגדרת "תעסוקה מלאה", כאשר שיעור הבלתי מועסקים מכוח העבודה לשנת 2022 הסתכם בכ-3.8% (כ-163.4 אלף איש), זאת לעומת שיעור של 5% (206.3 אלף איש) בשנת 2021³.

מלבד הסיכון הביטחוני, החברה חשופה גם לסיכונים שוק (MARKET RISK), הנובעים משינויים במדדי שוק או במחירי שוק. החשיפה לסיכון זה נובעת ממספר רכיבים כגון: שיעור הריבית, שער חליפין ושינוי בשיעור האינפלציה. לפרטים אודות סיכונים שוק, ראה באור 32(ב) לדוחות הכספיים.

2.2 מגמות בשער חליפין, אינפלציה וריבית בשנת 2022

שער חליפין: במונחי שער החליפין הנומינלי האפקטיבי לשנת 2022, נרשם פיחות של השקל אל מול סל המטבעות בשיעור של כ-6.6%; ביחס לדולר חל פיחות של השקל בכ-13.4% וביחס לאירו חל פיחות של השקל בכ-6.6%.

האינפלציה: שיעור האינפלציה בשנת 2022 הסתכם בעלייה של כ-5.3% מעל טווח היעד האינפלציוני העליון של בנק ישראל, קרי שיעור של 3%. על-פי תחזיות מחקר בנק ישראל, בארבעת הרבעונים הקרובים, אשר יסתיימו ברבעון הרביעי לשנת 2023, שיעור האינפלציה יעמוד על 3%. בשנת 2024 צפוי שיעור האינפלציה לעמוד על 2%, כאשר התמתנות בקצב האינפלציה עשויה להיות מושפעת מהתמתנות הביקושים נוכח השפעת המדיניות המוניטרית המרסנת בישראל ובעולם וכן בשל המשך התמתנות לחצי ההיצע⁴.

¹ החשבונות הלאומיים לשנת 2022, פורסם ביום 16.2.2023.

² תחזית המקרו כלכלית של חטיבת המחקר של בנק ישראל ינואר 23, פורסם ביום 2.1.2023.

³ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נתונים מסקר כוח האדם לחודש דצמבר 2022, פורסם ביום 23.1.2023.

⁴ ראה הי"ש 2 לעיל.

ריבית: במהלך שנת 2022 בנק ישראל העלה את שיעור הריבית מרמה של 0.1% לרמה בשיעור של 3.25%. להערכת חטיבת המחקר של בנק ישראל, ברבעון הרביעי לשנת 2023 ריבית בנק ישראל צפויה לעמוד על שיעור של כ-4%, כשעל-פי ההערכות רמת ריבית זאת תסייע להתכנסות האינפלציה אל מכרז היעד⁵.

שווקים פיננסיים: נכון ליום 31 בדצמבר 2022, מרבית מנכסי הסיכון בישראל ובעולם ירדו בחדות, זאת בעקבות העליות הגבוהות ברמות האינפלציה בעולם וההידוקים המוניטריים מצד הממשלות והבנקים המרכזיים בעולם. בהתאם לכך, מדד ת"א 125 ירד בשיעור של כ-11.8%, מדד ה-S&P500 ירד בשיעור של כ-19.5%, הנאסד"ק 100 ירד בשיעור של כ-33% ומדד ה-DAX ירד בשיעור של כ-12.4%.

2.3 התפתחויות בסביבה הכלכלית לאחר תאריך המאזן

סביבה כלכלית: מתחילת שנת 2023 השוק הפיננסי המקומי הציג תשואות חסר משמעותיות אל מול מרבית השווקים הפיננסיים בעולם, זאת בשל ההסלמה הביטחונית וכן העלייה הגבוהה מהצפוי ברמת האינפלציה בישראל, אשר הובילה לעלייה נוספת של ריבית בנק ישראל.

אבטלה: על-פי נתוני הלמ"ס, שיעור הבלתי מועסקים מכוח העבודה, בניכוי עונתיות, הסתכם בשיעור של כ-4.3%, כאשר שיעור המועסקים מכלל האוכלוסייה הסתכם בשיעור של 61.1%, נתונים המצביעים על כך ששוק העבודה המקומי עדיין נמצא ברמת "תעסוקה מלאה"⁶.

האינפלציה ותחזיות האינפלציה: נכון לחודש ינואר 2023, שיעור האינפלציה השנתי נותר מעל לגבול הטווח האינפלציוני העליון שקבע בנק ישראל, קרי שיעור של 3%, והסתכם בעלייה של 75.4%. הפיחות החד של השקל מתחילת שנת 2023, שוק העבודה ההדוק ונתוני האינפלציה של יתר המדינות המפותחות מתחילת שנת 2023 הובילו, בין היתר, לעלייה בתחזיות האינפלציה, זאת לפי האנליסטים המקומיים והתמחור בשווקים הפיננסיים.

ריבית: נכון לסוף חודש פברואר 2023, בנק ישראל ממשיך לעלות את הריבית בפעם השמינית ברציפות, ומציב את שיעור ריבית ברמה של 4.25%.

מלחמת רוסיה-אוקראינה: בסוף חודש פברואר 2022, פלש צבא רוסיה למדינת אוקראינה. עקב הפלישה הוטלו על רוסיה ובלארוס סנקציות בזירה הבינלאומית ובראשה ארה"ב, כאשר משרד החוץ הישראלי מעדכן באופן תדיר את רשימת הגורמים המוחרמים. למלחמה ולסנקציות, כאמור, ישנן השפעות ישירות ועקיפות על הכלכלה העולמית, ובכלל זה, לעלייה במחירי האנרגיה והסחורות וליצירת אי ודאות בשווקים הפיננסיים.

נכון למועד הדוח, חשיפת החברה לסיכונים ישירים ועקיפים, כגון סיכונים ביטוחיים וסיכונים ביטוח משנה הינה מוגבלת ונמוכה, שכן לחברה אין השקעות ישירות ופעילות עם מבטחי משנה בחבלי ארץ אלו. הגם שהחברה סבורה שלמלחמה השפעה עקיפה על תשואות תיקי הנכסים (נוסטרו ומשתתף), בנוסף לסיכונים שוק אחרים, וכי המשך הלחימה וכן התפתחויות שלה עלולים להשפיע על התנהגותם העתידית של מבטחי המשנה ושינוי בעסקיהם באזורים מסוימים, הרי שסיכונים אלה מנוהלים על-ידי החברה באופן רציף ובפיקוח של מחלקת ניהול סיכונים וועדות ההשקעה של החברה. החברה מבצעת מעקב אחר ההתפתחויות והשינויים ברשימות הסנקציות שמטילות המדינות השונות, לצורך שמירה על התנהלות תקינה וזהירה, וזאת בין היתר, מתוך רצון למנוע פגיעה בהתנהלות עסקיה ולקוחותיה של החברה ומתוך הבנה שקיים אינטרס כלכלי ומדיני ששוק ההון הישראלי ינהג בזהירות מיוחדת בביצוע פעילות מול גופים שעשויים להופיע ברשימת הסנקציות.

לפרטים נוספים אודות משבר רוסיה-אוקראינה והירידות בשווקים, ראה באור 1(ג) לדוחות הכספיים.

משבר הבנקים הזרים: במהלך הרבעון הראשון של שנת 2023, נקלעו לקשיים מספר בנקים בארה"ב וכן בנק קרדיט סוויס בשווייץ. דבר זה גרם לירידות בשווקים ולירידה חדה בתשואות אג"ח ממשלת ארה"ב, אף על פי שהרשויות בארה"ב הכריזו על נקיטת צעדים לצמצום הסיכונים ולשמירה על כספי הלקוחות המופקדים בבנקים כאמור שנקלעו לקשיים, וזאת על מנת למנוע את זליגתו של המשבר לבנקים נוספים בארה"ב.

⁵ ש.מ.

⁶ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נתונים מסקר כוח האדם לחודש ינואר 2023, פורסם ביום 27.2.2023.

2.4 הרפורמה המשפטית

במהלך ינואר 2023 החלה הממשלה לקדם רפורמה משפטית, אשר עלולה לגרום להחלשת כוחה של הרשות השופטת מול הרשות המחוקקת והרשות המבצעת ולהפרת מערכת האיזונים והבלמים בין הרשויות השונות בישראל. במסגרת הרפורמה כאמור מוצע לבצע שינויים מהותיים במערכת המשפט בישראל ובכלל זה בהרכב הוועדה לבחירת שופטים. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2023 נמתחה ביקורת נרחבת על השינויים המוצעים במערכת המשפט בישראל על-ידי בנקים זרים, חברות דירוג, אנשי אקדמיה בתחום המשפט והכלכלה, פקידי ממשלה ועוד אשר סבורים, בין היתר, כי הרפורמה עלולה לפגוע באיתנות הכלכלית של מדינת ישראל.

בנוסף, בסמוך למועד פרסום הדוח, המחלוקת הציבורית סביב הרפורמה המוצעת החריפה והפכה למחאה ציבורית רחבת היקף המתבטאת בהפגנות המוניות משני עברי המתרס הפוליטי וחסידת צירי תנועה מרכזיים. לרפורמה המשפטית או להשלכות הנובעות ממנה עלולות להיות השפעות על הסביבה הכלכלית והמשפטית בה פועלת החברה, ובכלל זה, על עלות מקורות הגיוס, דירוג האשראי של המשק הישראלי ועוד.

ביום 27 במרס 2023 הודיע ראש ממשלת ישראל על השהיית חקיקת הרפורמה המשפטית והבאתה לאישור במהלך מושב הקיץ של הכנסת.

בשלב זה אין באפשרות החברה להעריך מה תהיינה ההתפתחויות, וכן את מידת השפעת האירועים הללו על המשק הישראלי בכלל ועל פעילותה של החברה בפרט, בין היתר, לאור אי הודאות לגבי השלמת הליכי החקיקה ונוסחם הסופי.

2.5 משבר הקורונה

במהלך הרבעון הראשון לשנת 2020 החל להתפשט ברחבי העולם ובישראל נגיף הקורונה (Covid-19), אשר בחודש מרס 2020 הוגדר על-ידי ארגון הבריאות העולמי כמגיפה עולמית. בתקופת הדוח פחתה מאוד השפעת נגיף הקורונה על שווקי העולם ועל תחומי פעילות החברה ובמהלך תקופת הדוח הייתה לו השפעה זניחה ביותר על פעילותה העסקית של החברה ותוצאותיה.

3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד**3.1 מצב כספי**

3.1.1 להלן נתונים עיקריים מהדוחות על המצב הכספי (במיליוני ש"ח):

31.12.2021	31.12.2022	
370.5	261.6	סה"כ הון עצמי
3,970.3	4,562.6	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
24,660.5	20,739.5	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
1,249.9	1,382.6	התחייבויות אחרות
29,880.8	26,684.7	סה"כ התחייבויות
21,869.6	19,041.1	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
1,800.3	1,895.1	השקעות פיננסיות אחרות
6,581.3	6,010.1	נכסים אחרים
30,251.2	26,946.3	סה"כ מאזן

3.1.2 הון

ההון של החברה הסתכם לתאריך הדוח לסך של כ-261.6 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-370.5 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. הקיטון בהון בתקופת הדוח נובע מרווח כולל בתקופת הדוח בסך של כ-108.9 מיליון ש"ח.

3.1.3 משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

דרישות ההון לפי משטר הסולבנסי:

להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון (MCR) ליום 30 ביוני 2022, על פי חישוב כפי שהוגש לממונה ופורסם לציבור ביום 28 בנובמבר 2022:

(1) יחס כושר פירעון כלכלי

ליום 31 בדצמבר 2021	ליום 30 ביוני 2022
מבוקר*	בלתי מבוקר ובלתי סקור
אלפי ש"ח	
855,110	842,737
752,893	803,599
102,217	39,138
113.6%	104.9%
-	-
855,110	842,737
102,217	39,138
113.6%	104.9%

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון

הון נדרש לכושר פירעון

עודף

יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)

השפעת פעולות הונויות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון: גיוס (פדיון) מכשירי הון

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון

עודף

יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)

לפרטים בדבר יחס כושר הפירעון ללא יישום הוראות מעבר לתקופת הפריסה, וללא התאמת תרחיש מניות ובדבר יעד יחס כושר הפירעון ומגבלות החלות על החברה לעניין חלוקת דיבידנד, ראה סעיף 3 להלן.

(2) סף הון (MCR)

ליום 31 בדצמבר 2021	ליום 30 ביוני 2022
מבוקר*	בלתי מבוקר ובלתי סקור
אלפי ש"ח	
338,802	361,620
546,423	519,686

סף ההון (MCR)

הון עצמי לעניין סף ההון

להערכת החברה נכון למועד זה, לא חלו אירועים או קשיים כספיים מהותיים אשר עלולים להביא את החברה לאי עמידה ביחס כושר פירעון נמוך מ-100% בהתחשב בתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות. לדוח יחס כושר פירעון כלכלי המפורסם באתר האינטרנט של החברה והמצורף לדוח התקופתי ראה:

<https://www.hcsra.co.il/AboutUs/FinancialData/Documents/%D7%93%D7%95%D7%97%20%D7%99%D7%97%D7%A1%20%D7%9B%D7%95%D7%A9%D7%A8%20%D7%A4%D7%99%D7%A8%D7%A2%D7%95%D7%9F%20%D7%99%D7%95%D7%A0%D7%99%202022.pdf#search=%D7%93%D7%95%D7%97%20%D7%99%D7%97%D7%A1%20%D7%9B%D7%95%D7%A9%D7%A8>

(3) להלן נתונים על יחס כושר פירעון כלכלי של החברה, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה.

ליום 31 בדצמבר 2021	ליום 30 ביוני 2022
מבוקר*	בלתי מבוקר ובלתי סקור
אלפי ש"ח	
847,972	834,423
923,273	967,654
(75,301)	(133,231)
91.8%	86.2%
-	-
847,972	834,423
(75,301)	(133,231)
91.8%	86.2%
107%	107%
(139,930)	(200,967)

ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות:

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR)

הון נדרש לכושר פירעון (SCR)

גירעון ליום הדוח

יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)

השפעת פעולות הונויות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון:

גיוס (פדיון) מכשירי הון

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון

גירעון

יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)

עודף ההון לאחר פעולות הונויות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון, ביחס ליעד הדירקטוריון:

יעד יחס כושר הפירעון הכלכלי של הדירקטוריון (באחוזים)

גרעון הון ביחס ליעד

(*) המונח "מבוקר" המונח מתייחס לביקורת שנערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE 3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי.

ביום 5 בינואר 2022 פרסם הממונה תיקון הוראות החוזר המאוחד - פרק 3 חלק 4 שער 5 "דיווח לממונה על שוק ההון" - הערכה עצמית של הסיכונים וכישר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA), אשר משמעותו המרכזית הינה קביעת עקרונות ליצירת קשר בין אסטרטגיה עסקית, סיכונים וניהול ההון בהתאם לנדבך השני בדירקטיבה (לפרטים נוספים, ראה סעיף 3.1.18.12 לדוח תיאור עסקי התאגיד).

על פי הוראות אלה, חברות הביטוח נדרשות ליצור הבנה והבהרה של היכולת שלהן לשאת לאורך זמן את הסיכונים להם הן נחשפות כתוצאה ממימוש האסטרטגיה העסקית שלהן.

בהתאם להוראות התיקון לחוזר המאוחד כאמור, בתאריך 31 לינואר 2023 החברה הגישה לממונה דיווח הערכה עצמית שנתית של הסיכונים וכישר הפירעון שלה.

בהתאם להוראות חוזר בנושא "תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II", למועד חישוב יחס כושר הפירעון ליום 31 לדצמבר 2020, נדרשה חברת ביטוח לעמוד ב-80% מההון הנדרש. ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר 2024 יעלה בכל שנה בשיעור של 5% עד למלוא ההון הנדרש (SCR), בהתאם לכך ליום 31 לדצמבר 2022 החברה נדרשת לעמוד ב-90% מההון הנדרש. לפרטים נוספים אודות דרישות ההון ומשטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II, ראה סעיף 4.5 לפרק תיאור עסקי התאגיד, וכן באור 14 בדוחות הכספיים.

3.1.4 דיבידנד

לפרטים נוספים בדבר מדיניות חלוקת הדיבידנד של החברה, ראה סעיף 1.4 לפרק תיאור עסקי התאגיד ובאור 14(ו) לדוחות הכספיים.

3.1.5 שיערוך נכסי נדל"ן מהותיים

לפרטים בדבר שערוכי נדל"ן מהותיים של החברה בתקופת הדוח, ראה באור 8(ב) לדוחות הכספיים.

3.1.6 רווח והפסד - נתונים עיקריים דוחות כספיים מאוחדים (במיליוני ש"ח):

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר				
השינוי באחוזים 2021/2022	2021	2022	השינוי באחוזים 2021/2022	2020	2021	2022	
ביטוח כללי							
(0.1)	305.3	305.1	0.3	1,192.1	1,175.2	1,178.7	פרמיות שהורווחו ברוטו
17.6	198.4	163.5	(7.3)	792.4	777.2	720.2	פרמיות שהורווחו בשייר**
(8.4)	40.6	37.2	*	(10.8)	25.9	(112.1)	רווח (הפסד) כולל לפני מס ממגזר ביטוח כללי
ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך							
31.0	97.5	127.7	7.7	472.0	416.7	448.9	פרמיות שהורווחו ברוטו
31.4	90.2	118.5	7.9	433.4	389.2	419.8	פרמיות שהורווחו בשייר
16.8	36.4	42.5	(14.1)	157.5	209.9	180.4	הכנסות מדמי ניהול בביטוח חיים
*	1.2	(8.3)	*	(13.5)*	22.8	(83.9)	רווח (הפסד) כולל לפני מס ממגזר ביטוח חיים
(30.9)	41.8	28.9	(502.5)	(24.3)	48.7	(196.0)	סה"כ רווח (הפסד) ממגזרי פעילות
פריטים שלא יוחסו למגזרי הפעילות							
(55.6)	26.6	11.8	(40.8)	16.5	54.2	32.1	רווחים מהשקעות נטו, הכנסות מימון והכנסות אחרות
(75.0)	(1.6)	(0.4)	(9.7)	(3.9)	(6.2)	(5.6)	הוצאות הנהלה וכלליות
8.7	(4.6)	(5.0)	20.5	(15.2)	(16.1)	(19.4)	הוצאות מימון
(67.6)	20.4	6.4	(77.7)	(2.6)	31.9	7.1	סה"כ רווח כולל לפני מס מפריטים שלא יוחסו
(103.4)	62.2	35.3	(334.4)	(26.9)	80.6	(188.9)	רווח (הפסד) כולל לפני מס
(273.5)	45.9	20.1	(262.3)	(18.7)	67.1	(108.9)	סה"כ רווח (הפסד) כולל נטו ממס

* מעבר מרווח להפסד.

** להרחבה בנושא עסקאות ביטוח משנה, ראה באור 20(ב) בדוחות הכספיים.

תוצאות התפתחות הרווח הכולל:

התוצאות לשנת 2022 ממגזרי הפעילות בהם עוסקת החברה (ביטוח כללי וביטוח חיים), הסתכמו בהפסד כולל לפני מס בסך של כ-196.0 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-48.7 מיליון ש"ח בשנת 2021 ובהשוואה להפסד כולל לפני מס בסך של כ-24.3 מיליון ש"ח בשנת 2020. ברבעון הרביעי לשנת 2022 הסתכמו התוצאות ממגזרי הפעילות ברווח כולל לפני מס בסך של כ-28.9 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-41.8 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

המעבר מרווח להפסד בתקופת הדוח וכן הקיטון ברווח ברבעון הרביעי, לעומת התקופות המקבילות אשתקד, נובע בעיקר מתוצאות מגזר ביטוח חיים ומתוצאות מגזר ביטוח כללי, ראה סעיפים 3.1.6.1 ו-3.1.6.2 להלן, בהתאמה.

הרווח הכולל לפני מס מסעיפים שלא יוחסו למגזרי פעילות הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ-7.1 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של כ-31.9 מיליון ש"ח בשנת 2021 והפסד בסך של כ-2.6 מיליון ש"ח בשנת 2020. הרווח הכולל לפני מס מסעיפים שלא יוחסו למגזרי פעילות הסתכם ברבעון הרביעי לשנת 2022 לסך של כ-6.4 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל בסך של כ-20.4 מיליון ש"ח אשתקד. הקיטון ברווח בתקופת הדוח וברבעון הרביעי אל מול התקופות המקבילות אשתקד נובע משערוך נדל"ן אשר בוצע אשתקד.

בתקופת הדוח הסתכם ההפסד הכולל לפני מס לסך של כ-188.9 מיליון ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ-80.6 מיליון ש"ח בשנת 2021 והפסד בסך של כ-26.9 מיליון ש"ח בשנת 2020. ברבעון הרביעי לשנת 2022 הסתכם הרווח הכולל לפני מס לסך של כ-35.3 מיליון ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ-62.2 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המעבר מרווח להפסד בתקופת הדוח וכן הקיטון ברווח ברבעון הרביעי, לעומת התקופות המקבילות אשתקד, נובע בעיקר מתוצאות מגזר ביטוח חיים ומתוצאות מגזר ביטוח חיים, ראה סעיפים 3.1.6.1 ו-3.1.6.2 להלן, בהתאמה.

3.1.6.1

ניתוח מגזר פעילות ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך:

שינוי באחוזים	מיליוני ש"ח	ביטוח חיים
פרמיות שהורווחו ברוטו		
7.7	448.9	2022
(11.7)	416.7	2021
(12.6)	472.0	2020
31.0	127.7	10-12/2022
(13.8)	97.5	10-12/2021
רווח כולל לפני מס		
*	(83.9)	2022
**	22.8	2021
-	(13.5)	2020
*	(8.3)	10-12/2022
-	1.2	10-12/2021

*מעבר מהפסד לרווח.
**מעבר מרווח להפסד.

נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים בדבר רווחי השקעות ותשואות למבטחים

להלן פרטים בדבר אומדן סכום רווחי ההשקעות נטו, שנוקפו למבטחים בפוליסות תלויות תשואה ודמי ניהול המחושבים בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, על בסיס התשואה והיתרות של עתודות הביטוח:

10-12/2021	10-12/2022	1-12/2020	1-12/2021	1-12/2022	
מיליוני ש"ח					
930.7	139.21	714	2,174.7	(2,384.24)	רווחי השקעות שנוקפו למבטחים לאחר דמי ניהול
36.4	42.86	157	209.8	182.62	דמי ניהול

התשואות הנומינליות בפוליסות המשתתפות ברווחים בשל פוליסות שהוצאו משנת 1992 ואילך (קרן י'), היו כדלקמן:

10-12/2021	10-12/2022	1-12/2020	1-12/2021	1-12/2022	
באחוזים					
5.32	(0.54)	10.51	14.64	(5.52)	תשואה ברוטו
0.15	0.15	0.60	0.60	0.6	דמי ניהול קבועים
0.72	-	1.58	1.69	-	דמי ניהול משתנים
4.29	(0.67)	8.2	12.10	(6.08)	תשואה נטו למבוטח

התשואות הנומינליות בפוליסות שהוצאו משנת 2004 ואילך (במסלול ההשקעה "מסלולית כללית"), היו כדלקמן:

10-12/2021	10-12/2022	1-12/2020	1-12/2021	1-12/2022	
באחוזים					
4.75	0.45	9.14	11.94	(7.3)	תשואה ברוטו
0.21	0.2	0.78	0.8	0.8	דמי ניהול קבועים
5.03	0.27	8.30	11.60	(8.04)	תשואה נטו למבוטח

ניתוח מגזר פעילות ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך

בשנת 2022 הסתכמו תוצאות הפעילות בענף ביטוח חיים בהפסד כולל לפני מס בסך של כ-83.9 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-22.8 מיליון ש"ח בשנת 2021 והפסד כולל לפני מס בסך של כ-13.5 מיליון ש"ח בשנת 2020.

המעבר מרווח להפסד בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע, בין היתר, מפרסום חוזר לוחות תמורת היות ובשל יישום הוראות החוזר גדלה ההפרשה לעתודות ביטוח בסכום של כ-23.7 מיליון ש"ח. בנוסף, בתקופת הדוח החברה לא גבתה דמי ניהול משתנים לאור התשואה השלילית בפוליסות המשתתפות ברווחים, וזאת לעומת גביית דמי ניהול משתנים בסכום של כ-31.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. כמו-כן, הרווח הכולל מחוזי השקעה בתקופת הדוח עמד על כ-6.6 מיליון ש"ח אל מול 12.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. מלבד האמור, המעבר מרווח להפסד נבע מעדכון הפרשה אקטוארית בגין בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בסכום של כ-14 מיליון ש"ח, וכן מסעיף השקעות בסיכון, שחלה בו ירידה ברווח כתוצאה מעלייה בתשלומי התביעות בשייר.

ברבעון הרביעי לשנת 2022 הסתכמו תוצאות הפעילות בענף ביטוח חיים בהפסד כולל לפני מס בסך של כ-8.3 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-1.2 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המעבר מרווח להפסד ברבעון הרביעי לעומת הרבעון המקביל אשתקד נובע, בין היתר, מאי גביית דמי ניהול משתנים על-ידי החברה בשל התשואה השלילית בפוליסות המשתתפות ברווחים, וזאת לעומת גביית דמי ניהול משתנים בסכום של כ-14 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הפרמיות שהורווחו ברוטו בענף ביטוח חיים בשנת 2022 הסתכמו לסך של כ-448.9 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של כ-416.7 מיליון ש"ח בשנת 2021 וסך של כ-472 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול בשיעור של כ-7.7% וקיטון בשיעור של 11.7%, בהתאמה. ברבעון הרביעי לשנת 2022 הסתכמו הפרמיות שהורווחו בענף ביטוח חיים בסך של כ-127.7 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של כ-97.5 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-31.0%.

הגידול בהיקף הפרמיות שהורווחו בתקופת הדוח, לעומת התקופה המקבילה אשתקד וכן הגידול ברבעון הרביעי לעומת הרבעון המקביל אשתקד, נובע בעיקרו מניוד נכנס בפוליסות ביטוחי מנהלים.

שיעור הפדיונות ביחס לממוצע עתודות ביטוח חיים ברוטו ליום 31 בדצמבר 2022, ליום 31 בדצמבר 2021 וליום 31 בדצמבר 2020, הינו כ-8.4%, כ-7.8% וכ-7.0%, בהתאמה.

חלוקת הרווח מעסקי ביטוח חיים

לפרטים נוספים בדבר חלוקת הרווח מפעילות החברה בענף ביטוח חיים, ראה באור 17 לדוחות הכספיים של החברה.

להלן מספר הסברים עיקריים:

באור 17 כולל ניתוח של עסקי החברה בביטוח חיים בחתך של מוצרים בעלי מרכיב חיסכון לפי שנות חיתום שונות ומוצרים שאינם כוללים מרכיב חיסכון, תוך הפרדה בין פוליסות פרט לפוליסות קבוצתיות. כמו-כן, באור 17 מציג את המרווח הפיננסי הכולל דמי ניהול לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2022, 2021 ו-2020, בסך של כ-180.4 מיליון ש"ח, כ-210.8 מיליון וכ-159.1 מיליון ש"ח, בהתאמה.

ההפסד הכולל מפוליסות שהופקו עד שנת 1990 (בעיקרן מבטיחות תשואה ומגובות באג"ח ח"ץ), הסתכם לסך של כ-8.3 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-3.5 מיליון ש"ח אשתקד וסך של כ-6.5 מיליון ש"ח בשנת 2020. הגידול בהפסד בתקופת הדוח נובע בעיקר מפרסום חוזר לוחות תמורת. בשל יישום הוראות החוזר גדלה ההפרשה לעתודות ביטוח בסכום של כ-10.2 מיליון ש"ח.

ההפסד הכולל מפוליסות שהופקו עד שנת חיתום 2003 (משתתפות ברווחים) הסתכם בתקופת הדוח בסך של כ-40.6 מיליון ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ-17.5 מיליון ש"ח אשתקד ורווח בסך של כ-15.1 מיליון ש"ח בשנת 2020. המעבר מרווח להפסד בתקופת הדוח נובע בעיקרו מפרסום חוזר לוחות תמורת. בשל יישום הוראות החוזר גדלה ההפרשה לעתודות ביטוח בסכום של כ-11 מיליון ש"ח. בנוסף, בתקופת הדוח החברה לא גבתה דמי ניהול משתנים בשל התשואה השלילית בפוליסות המשתתפות ברווחים, וזאת לעומת גביית דמי ניהול משתנים בסכום של כ-31.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד (לפרטים נוספים, ראה באור 24 לדוח הכספי). כמו-כן, המעבר מרווח להפסד נובע מעדכון הפרשה אקטוארית בגין בקשות לאישור תובענות כייצוגיות.

ההפסד הכולל מפוליסות מסוג משתתף ברווחים משנת החיתום 2004 ואילך, הסתכם בסך של כ-31.1 מיליון ש"ח לעומת הפסד כולל סך של כ-11.0 מיליון ש"ח אשתקד והפסד כולל בסך של כ-14.9 מיליון ש"ח בשנת 2020. הגידול בהפסד בתקופת הדוח נובע בעיקרו מירידה של כ-6 מיליון ש"ח ברווח פעילות חוזי השקעה.

בנוסף, הגידול בהפסד נובע מפרסום חוזר לוחות תמותה, היות ובשל יישום הוראות החוזר גדלה ההפרשה לעתודות ביטוח בסכום של כ-3 מיליון ש"ח. כמו-כן, חלה עלייה בביטולים בתיק הביטוחי, בגינה החברה מחקה הוצאות רכישה נדחות.

ההפסד הכולל מעסקי הפוליסות הנמכרות ללא מרכיב היסכון הסתכם לסך של כ-3.8 מיליון ש"ח, לעומת רווח כולל של כ-19.8 מיליון ש"ח אשתקד והפסד כולל בסך של כ-7.3 מיליון ש"ח בשנת 2020. המעבר מרווח להפסד בתקופת הדוח נובע בעיקרו מקיטון בהפרשה שבוצעה במסגרת חוזר בדיקת נאותות העתודה (LAT) בביטוח סיעודי בסך של כ-28 מיליון ש"ח. הקיטון בהפרשה כאמור נובע ממספר פרמטרים: פרסום תיקון להוראות החוזר בקשר עם מדידת ההתחייבויות לצורך שימוש בפרמיית האי נזילות במוצר סיעודי (מנגד, חלה ירידה בעקום הריבית חסרת היסכון, אשר הגדילה את ההפרשה); עדכון מודל התביעות במוצר זה, אשר הביא להקטנת ההפרשה.

בנוסף, אשתקד בוצע תשלום מראש של עמלות נפרעים בענף ביטוח סיעודי למספר סוכנים של החברה שהקטין את העתודה (לפרטים נוספים, ראה באור 32(ד)(1)(6) לדוח הכספי).

לפרטים אודות עתודות הביטוח בשני פילוחים: פילוח לפי חשיפה ביטוחית, המפרט את התחייבויות החברה בחלוקה של ערכי פדיון קצבתי או הוני ובחלוקה למרכיבי סיכון אחרים; ופילוח לפי חשיפה פיננסית, מבטיח תשואה או משתתף ברווחי השקעה, ראה באור 17 לדוחות הכספיים.

3.1.6.2 ניתוח תחום ביטוח כללי לפי ענפים (רכב חובה, רכב רכוש וביטוח כללי אחר)

על בסיס שנתי במיליוני ש"ח	לשנה שנתיימה ב-31 בדצמבר			% שינוי		% מסה"כ	
	2022	2021	2020	2021/2022	2020/2021	2022	2021
רכב חובה							
פרמיות ברוטו	273.0	286.9	284.3	(4.8)	0.9	22.0	24.4
פרמיות שייך***	113.6	84	76.6	35.2	9.7	16.0	10.7
רווח (הפסד) כולל לפני מס	(40.6)	1.5	(9.9)	*	**	36.2	5.7
רכב רכוש							
פרמיות ברוטו	496.3	422.5	430.3	17.5	(1.8)	40.0	35.9
פרמיות שייך	355.2	410.3	413.3	(13.4)	(0.7)	50.0	52.5
רווח (הפסד) כולל לפני מס	(102.5)	(3.6)	(11.4)	2,747.2	(68.4)	91.4	(13.9)
ברוטו Loss ratio באחוזים ¹	110.7	92.2	81.3				
שייך Loss ratio באחוזים ²	114.0	90.6	79.0				
ברוטו Combined ratio באחוזים ³	135.8	117.0	105.7				
שייך Combined ratio באחוזים ⁴	141.8	115.8	104.0				
ביטוח כללי אחר:							
ענפי חבויות							
פרמיות ברוטו	222.4	205.8	181.6	8.1	13.3	17.9	17.5
פרמיות שייך	151.9	182.1	163.9	(16.6)	11.1	21.4	23.3
רווח (הפסד) כולל לפני מס	7.8	5.8	(3.7)	34.5	**	(7.0)	22.8
רכוש אחר							
פרמיות ברוטו	248.0	261.5	256.8	(5.2)	1.8	20.0	22.2
פרמיות שייך	90.0	105.5	103.7	(14.7)	1.7	12.7	13.5
רווח כולל לפני מס	23.2	22.2	14.2	4.5	56.3	(20.7)	86.1
ברוטו Loss ratio באחוזים ¹	87.6	61.5	55.2				
בשייך Loss ratio באחוזים ²	59.0	61.5	49.4				
ברוטו Combined ratio באחוזים ³	113.9	88.8	84.4				
בשייך Combined ratio באחוזים ⁴	92.5	93.4	87.9				
סה"כ							
פרמיות ברוטו	1239.7	1176.7	1,153.0	5.4	2.1	100	100
פרמיות שייך	710.7	781.9	757.5	(9.1)	3.2	100	100
רווח (הפסד) כולל לפני מס	(112.1)	25.9	(10.8)	*	**	100	100

* מעבר מרווח להפסד.

** מעבר מהפסד לרווח.

*** עסקאות ביטוח משנה, ראה באור 20(ב)(1) לדוחות הכספיים.

- (1) תשלומים ושינוי בתלויות ברוטו
פרמיה מורוחת ברוטו
- (2) תשלומים ושינוי בתלויות שייך
פרמיה מורוחת שייך
- (3) תשלומים ושינוי בתלויות ברוטו + הוצאות ועמלות
פרמיה מורוחת ברוטו
- (4) תשלומים ושינוי בתלויות שייך + הוצאות ועמלות
פרמיה מורוחת שייך

על בסיס רבעוני במיליוני ש"ח		לרבעון שהסתיים ב-31 בדצמבר		% שינוי בין הרבעונים		% מסה"כ	
				2021/2022			
		2021	2022	2021	2022	2021	2022
רכב חובה							
פרמיות ברוטו		43.6	42.9	(1.6)	16.8	19.4	
פרמיות שייר		13.3	18.1	36.1	12.6	8.9	
רווח (הפסד) כולל לפני מס		13.3	7.5	(43.6)	19.9	32.8	
רכב רכוש							
פרמיות ברוטו		79.4	113.3	42.7	44.3	35.3	
פרמיות שייר		77.0	78.3	1.7	54.4	51.7	
רווח (הפסד) כולל לפני מס		15.1	8.7	(42.4)	23.1	37.2	
ברוטו Loss ratio באחוזים		94.0	97.8				
שייר Loss ratio באחוזים		91.7	97.0				
ברוטו Combined ratio באחוזים		118.9	121.7				
שייר Combined ratio באחוזים		117.0	128.5				
ביטוח כללי אחר:							
ענפי חבויות							
פרמיות ברוטו		46.5	46.7	0.4	18.3	20.7	
פרמיות שייר		36.2	31.3	(13.5)	21.7	24.3	
רווח (הפסד) כולל לפני מס		7.5	13.3	77.3	35.4	18.5	
ענפי רכוש אחרים							
פרמיות ברוטו		55.3	52.9	(4.3)	20.7	24.6	
פרמיות שייר		22.3	16.3	(26.9)	11.3	15.0	
רווח כולל לפני מס		4.9	8.1	65.3	21.5	12.1	
ברוטו Loss ratio באחוזים ¹		62.6	89.5				
בשייר Loss ratio באחוזים ²		92.3	79.6				
ברוטו Combined ratio באחוזים ³		78.6	114.1				
בשייר Combined ratio באחוזים ⁴		99.8	110.8				
סה"כ							
פרמיות ברוטו		224.7	255.8	13.8	100	100	
פרמיות שייר		148.8	144.0	(3.2)	100	100	
רווח (הפסד) כולל לפני מס		40.6	37.6	(7.4)	100	100	

(1) תשלומים ושינוי בתלויות ברוטו

פרמיה מורווחת ברוטו

(2) תשלומים ושינוי בתלויות שייר

פרמיה מורווחת שייר

(3) תשלומים ושינוי בתלויות ברוטו + הוצאות ועמלות

פרמיה מורווחת ברוטו

(4) תשלומים ושינוי בתלויות שייר + הוצאות ועמלות

פרמיה מורווחת שייר

ניתוח ענפי פעילות ביטוח כללי (רכב חובה, רכב רכוש וביטוח כללי אחר)

ההכנסות מפרמיות ברוטו בשנת 2022 בענף ביטוח כללי הסתכמו לסך של כ-1,239.7 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ-1,176.7 מיליון ש"ח בשנת 2021 וסך של כ-1,153 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול של כ-5.4% וכ-2.1% בהתאמה. ההכנסות מפרמיות ברוטו ברבעון הרביעי לשנת 2022 הסתכמו לסך של כ-255.8 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של כ-224.7 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-13.8%. הגידול בהכנסות מפרמיות בתקופת הדוח וכן ברבעון הרביעי לשנת 2022, לעומת התקופות המקבילות אשתקד, נובע בעיקר מענף רכב רכוש.

התוצאות מענפי פעילות ביטוח כללי בשנת 2022 הסתכמו בהפסד כולל לפני מס בסך של כ-112.1 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-25.9 מיליון ש"ח בשנת 2021 והפסד כולל לפני מס בסך של כ-10.8 מיליון ש"ח בשנת 2020. המעבר מרווח להפסד בתקופת הדוח אל מול התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מהרעה חיתומית מענפי רכב רכוש, חובה וחבויות, אשר מותנה כתוצאה מעליית עקום הריבית חסרת הסיכון, בניכוי שיעור עליית המדד, בגינה קטנו ההתחייבויות הביטוחיות וזאת לעומת אשתקד, אשר אופיינה בירידת עקום הריבית חסרת הסיכון ובתוספת עליית המדד, אשר גרמה להגדלת ההתחייבויות הביטוחיות.

ברבעון הרביעי לשנת 2022 הסתכמו תוצאות ביטוח כללי ברווח כולל לפני מס בסך של כ-37.2 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-40.6 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון ברווח ברבעון הרביעי לעומת הרבעון המקביל אשתקד נובע בעיקר מהרעה חיתומית בענפי רכב חובה וענפי חבויות, אשר מותנה כתוצאה מעליית עקום הריבית חסרת הסיכון, בניכוי שיעור עליית המדד, בגינה קטנו ההתחייבויות הביטוחיות וזאת לעומת אשתקד, אשר אופיינה בירידת עקום הריבית חסרת הסיכון ובתוספת עליית המדד ברבעון המקביל, אשר גרמה להגדלת ההתחייבויות הביטוחיות. כמו-כן, ההרעה מותנה כתוצאה מגידול בהכנסות מהשקעות בעקבות שערך נכס נדל"ן. לפרטים נוספים, ראה באור 8(ב) לדוחות הכספיים.

ענף פעילות רכב חובה

בתקופת הדוח, הפרמיה ברוטו בענף פעילות רכב חובה הסתכמה לסך של כ-273 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-286.9 מיליון ש"ח בשנת 2021 וסך של כ-284.3 מיליון ש"ח בשנת 2020, קיטון בשיעור של כ-4.8% וגידול בשיעור של כ-0.9%, בהתאמה.

תוצאות הפעילות בענף רכב חובה הסתכמו בשנת 2022 בהפסד כולל לפני מס בסך של כ-40.6 מיליון ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס של כ-1.5 מיליון ש"ח בשנת 2021 והפסד כולל לפני מס בסך של כ-9.9 מיליון ש"ח בשנת 2020. המעבר מרווח להפסד בתקופת הדוח אל מול התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מהרעה בתוצאות החיתומיות בסכום של כ-86 מיליון ש"ח. הרעה זו מיוחסת בעיקרה להתפתחות שלילית של שנות חיתום קודמות. מנגד, בעקבות עליית עקום הריבית חסרת הסיכון, בניכוי שיעור עליית המדד בתקופת הדוח, החברה הקטינה את ההתחייבויות הביטוחיות בסכום של כ-20 מיליון ש"ח, זאת לעומת אשתקד, אשר אופיינה בירידת עקום הריבית חסרת הסיכון ובתוספת המדד, אשר גרמה להגדלת ההתחייבויות הביטוחיות בכ-22.6 מיליון ש"ח.

ברבעון הרביעי לשנת 2022 תוצאות הפעילות בענף רכב חובה הסתכמו ברווח כולל לפני מס בסך של כ-7.5 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-13.3 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הירידה ברווח נובעת בעיקר מהרעה בתוצאות החיתומיות בסכום של כ-22.5 מיליון ש"ח, אשר מותנה לאור גידול בהכנסות שנרשמו בתיק השקעות הנוסטרו בעקבות שערך נדל"ן להשקעה בנוסף, הירידה ברווח מותנה בעקבות עליית עקום ריבית חסרת הסיכון, בניכוי שיעור עליית המדד בתקופת הדוח, החברה הקטינה את ההתחייבויות הביטוחיות, זאת לעומת אשתקד, אשר אופיינה בירידת עקום הריבית חסרת הסיכון ובתוספת המדד, אשר גרמה להגדלת ההתחייבויות הביטוחיות (פער של כ-12 מיליון ש"ח כתוצאה מקיטון בעתודות לעומת העלייה אשתקד).

ענף פעילות רכב רכוש

בתקופת הדוח, הסתכמה הפרמיה ברוטו בענף פעילות רכב רכוש בסך של כ-496.3 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-422.5 מיליון ש"ח בשנת 2021 וסך של כ-430.3 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול של כ-17.5% וקיטון של כ-1.8%, בהתאמה.

תוצאות ענף פעילות רכב רכוש הסתכמו בשנת 2022 בהפסד כולל לפני מס של כ-102.5 מיליון ש"ח, לעומת הפסד לפני מס בסך של כ-3.6 מיליון ש"ח בשנת 2021 והפסד לפני מס בסך של כ-11.4 מיליון ש"ח בשנת 2020. ברבעון הרביעי לשנת 2022 הסתכמו התוצאות ממגזר הפעילות ברווח כולל לפני מס בסך של כ-8.7 מיליון ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ-15.1 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול בהפסד בתקופת הדוח וכן ברבעון הרביעי, לעומת התקופות המקבילות אשתקד נובע בעיקר מהרעה חיתומית, כתוצאה מעלייה בחומרת התביעה (בעיקר חלקי חילוף) ומעלייה בשכיחות הגניבות.

ביטוח חבויות

בתקופת הדוח הסתכמה הפרמיה ברוטו בענפי החבויות בסך של כ-222.4 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-205.8 מיליון ש"ח בשנת 2021 וסך של כ-181.6 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול של כ-8.1% וגידול של כ-13.3%, בהתאמה.

הרווח הכולל לפני מס בענפי החבויות לשנת 2022 הסתכם לסך של כ-7.8 מיליון ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ-5.8 מיליון ש"ח בשנת 2021 והפסד כולל לפני מס בסך של כ-3.7 מיליון ש"ח בשנת 2020. הגידול ברווח בתקופת הדוח נובע מהשפעת עליית עקום הריבית חסרת הסיכון, בניכוי שיעור עליית המדד. בתקופת הדוח, החברה הקטינה את ההתחייבויות הביטוחיות בסכום של כ-33.7 מיליון ש"ח, זאת לעומת אשתקד, אשר אופיינה בירידת עקום הריבית חסרת הסיכון ובתוספת המדד, אשר גרמה להגדלת ההתחייבויות הביטוחיות בכ-35.1 מיליון ש"ח. בתקופת הדוח, השפעה זו מותנה עם הרעה חיתומית, לעומת אשתקד.

תוצאות ענף ביטוח חבויות ברבעון הרביעי לשנת 2022 הסתכמו ברווח כולל לפני מס בסך של כ-13.3 מיליון ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ-7.5 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול ברווח בתקופת הדוח נובע מעליית עקום הריבית חסרת הסיכון, בניכוי שיעור עליית המדד. בתקופת הדוח, החברה הקטינה את ההתחייבויות הביטוחיות, זאת לעומת אשתקד, אשר אופיינה בירידת עקום הריבית חסרת הסיכון ובתוספת המדד, אשר גרמה להגדלת ההתחייבויות הביטוחיות (פער של כ-19.3 מיליון ש"ח כתוצאה מקיטון בעתודות, לעומת העלייה אשתקד). בתקופת הדוח, השפעה זו מותנה עם הרעה חיתומית, לעומת אשתקד.

ביטוחי הרכוש (ללא רכב)

ההכנסות מפרמיות ברוטו במגזר פעילות ביטוחי הרכוש (ללא רכב) הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-248.0 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-261.5 מיליון ש"ח בשנת 2021 וסך של כ-256.8 מיליון ש"ח בשנת 2020, קיטון של כ-5.2% וגידול של כ-1.8%, בהתאמה. ברבעון הרביעי לשנת 2022 הסתכמו ההכנסות מפרמיות בסך של כ-52.9 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-55.3 מיליון ש"ח אשתקד, קיטון של כ-4.3%.

הרווח הכולל לפני מס בביטוחי הרכוש (ללא רכב) בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ-23.2 מיליון ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ-22.2 מיליון ש"ח בשנת 2021 ורווח כולל לפני מס בסך של כ-14.2 מיליון ש"ח בשנת 2020.

הרווח הכולל לפני מס בביטוחי הרכוש (ללא רכב) ברבעון הרביעי לשנת 2022 הסתכם לסך של כ-8.1 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של כ-4.9 מיליון ש"ח אשתקד. הגידול ברווח ברבעון הרביעי לעומת הרבעון המקביל אשתקד נובע מגידול בהכנסות מהשקעות בעקבות שערך נכסי נדל"ן.

3.2 תזרימי מזומנים ונזילות

בשנת 2022 חלה ירידה בסכום המזומנים ושווי המזומנים בסך של כ-1,236.3 מיליון ש"ח. תזרימי המזומנים שנבעו מפעילות שוטפת הסתכמו בכ-1,172.8 מיליון ש"ח. תזרימי המזומנים ששימשו לפעילות השקעה הסתכמו בכ-60.4 מיליון ש"ח, שעיקרם ברכישת נכסים לא מוחשיים (תוכנה). תזרימי המזומנים שנבעו מפעילות מימון הסתכמו בכ-3.1 מיליון ש"ח, אשר התקבלו מהנפקת כתבי התחייבויות נדחים.

3.3 מקורות מימון

- 3.3.1 החברה מממנת את פעילותה מהון עצמי ומהתחייבויות בגין כתבי התחייבות נדחים לבנקים ומכתבי התחייבות נדחים סחירים. החברה נוהגת לגייס כתבי התחייבות נדחים מעת לעת בהתאם לצרכי ההון שלה, הנובעים מתקנות ההון.
- 3.3.2 החברה הנפיקה לציבור שתי סדרות של כתבי התחייבות נדחים - אגרות חוב (סדרה 3) ואגרות חוב (סדרה 4) אשר הוכרו בידי הממונה כהון משני מורכב. נכון למועד תקופת הדוח קיימים במחזור 102,920,000 ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה 3) ו-169,607,000 ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה 4). לפרטים נוספים, ראה סעיף 8 להלן.
- 3.3.3 ליום 31 בדצמבר 2022, לחברה יתרת התחייבויות בגין כתבי התחייבות נדחים למוסדות בנקאיים בסך של כ-130 מיליון ש"ח.
- 3.3.4 לתיאור הלוואות החברה לזמן ארוך מגורמי חוץ ושימושיהן, ראה באור 18 לדוחות הכספיים.

4. חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם

למידע בדבר סיכוני אשראי וריבית במאוחד ליום 31 בדצמבר 2022, ראה באור 32(א)(7) לדוחות הכספיים.

4.1 האחראי על ניהול סיכוני שוק בחברה

האחראי על ניהול סיכוני השוק בחברה הינו מנהל הסיכונים הראשי של החברה, מר דרור קלודה. לפרטים נוספים, ראה תקנה 26 בפרק הרביעי לדוח התקופתי (פרטים נוספים על החברה).

4.2 תיאור סיכוני שוק

סיכוני שוק הינם סיכונים להכנסות החברה ולהונה העצמי, הנובעים מתנודתיות בשוויים ההוגן של מכשירים פיננסיים. ככלל, החברה חשופה לסיכוני שוק כגון: שינויים בשיעורי ריביות, במדד המחירים לצרכן, בשערי מט"ח, במרווחי אשראי, במחירי המניות בארץ ובחו"ל ובמחירי הנדל"ן, וזאת לאור אחזקותיה בנכסים פיננסיים שונים.

4.3 מדיניות החברה בניהול סיכוני שוק

עיקרי מדיניות ניהול סיכוני השוק ומדיניות ההשקעות של החברה נקבעים על ידי האורגנים המתאימים בחברה ומאושרים על-ידי דירקטוריון החברה. הדירקטוריון וועדות ההשקעה של החברה מקבלים דיווחים תקופתיים על חשיפת תיקי ההשקעות השונים של החברה לשינויים בשוק ההון, שיעורי הריבית, שערי חליפין ואינפלציה וכדומה, לרבות תרחישי קיצון, השפעה על יחס כושר פירעון (בהשקעות נוסטרו) ומדדי סיכון אחרים, ובהתייחס לכך דנים ברמות החשיפה של אפיקי ההשקעה השונים. כמו כן, מעת לעת במהלך השנה מקיימות ועדות ההשקעה וכן הדירקטוריון דיונים בהתייחס לחשיפות שנקבעו.

4.4 הפיקוח על מדיניות ניהול סיכוני שוק ואופן מימושה

הפיקוח על ניהול סיכוני שוק של החברה מתבצע באמצעות ועדות ההשקעה והדירקטוריון. ועדת השקעות תיק משתתף מתכנסת לפחות פעמיים בחודש וועדת השקעות נוסטרו מתכנסת לפחות אחת לחודש. הוועדות מדווחות על רמות החשיפה של תיקי ההשקעות, הן באמצעות מדידת ערך הסיכון (VaR), המודד את ההפסד המירבי הפוטנציאלי בהסתברות נתונה, והן על ידי בחינת ההפסד הצפוי לחברה בתרחישי קיצון שונים. דירקטוריון החברה מקבל, לכל הפחות, דיווח שנתי מפורט ממנהל הסיכונים אודות הסיכונים הפיננסיים. כמו כן, קיימת ועדת ייעודית לתחום ניהול הסיכונים המורכבת מחברי דירקטוריון, שתפקידה לפקח על המדיניות וניהול הסיכונים בחברה. ועדת ניהול הסיכונים מקבלת ממנהל הסיכונים דיווח אודות סיכונים פיננסיים מהותיים מעת לעת.

לפרטים אודות בסיסי הצמדה, ראה באור 32(ב) (5) לדוחות הכספיים.

4.5 נתוני נגזרים ליום 31 בדצמבר 2022

במהלך תקופת הדוח החברה לא החזיקה בנגזרים בסכומים משמעותיים.

4.6 מבחני רגישות ליום 31 בדצמבר 2022

לפרטים אודות מבחני רגישות, ראה באור 32(ב) (3) לדוחות הכספיים.

4.7 הליכים משפטיים מהותיים

לפרטים אודות בקשות לאישור ותובענות ייצוגיות שהוגשו נגד החברה, ראה באור 34 לדוחות הכספיים.

5. יעדים ואסטרטגיה עסקית

יובהר כי המידע הנכלל בסעיף זה כולל מידע צופה פני עתיד, אשר הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה הקיימת בחברה נכון למועד כתיבת הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה. אין לחברה כל ודאות כי הערכותיה יתממשו, ותוצאות הפעילות בפועל עלולות להיות שונות מן המוערך.

5.1 האסטרטגיה העסקית של החברה ויעדיה העיקריים

5.1.1 במסגרת גיבוש האסטרטגיה, ביצעה החברה מיפוי וניתוח עסקי ואת השלכותיו על פעילותה. בעקבות ניתוח זה, הגדירה החברה מספר עוגנים אסטרטגיים אשר עליהם תתבסס האסטרטגיה שלה:

5.1.1.1 מקסום התשתיות הטכנולוגיות אשר יקצרו וידייקו תהליכי עבודה פנימיים וחיצוניים בחברה, כמענה איכותי ללקוחות הקצה וסוכניה בעת בקשות למידע וביצוע פעולות.

5.1.1.2 הובלה בחדשנות וטכנולוגיה בכל תחומי עיסוקה של החברה.

5.1.1.3 הובלה בפיננסים על ידי הגדלת המכירות, שימור ויציבות התיק, שיפור התשואות.

5.1.1.4 פיתוח מוצרים חדשים, חדירה לשווקים חדשים ושיפור איכות המוצרים הקיימים של החברה.

5.1.1.5 הידוק הקשר עם לקוחות הקצה מתוך רצון להגביר את שביעות רצונם ונאמנותם.

5.1.1.6 הגדלת המודעות הארצית לחברה ותרומתה לקהילה.

החברה עתידה לצאת במהלך התקופה הקרובה לתהליך גיבוש אסטרטגיה עדכנית לשנים הקרובות, אשר צפויה לתת מענה לאתגרי השוק והמגמות הצפויות בענף, כך שתוכל להיערך באופן מיטבי אל מול אתגרים אלו.

6. היבטי ממשל תאגידי**6.1 דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית**

על פי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 וסעיף 7 לחוזר דירקטוריון גוף מוסדי, החליט דירקטוריון החברה כי בהתחשב בסוג החברה, בגודלה ובהיקף ומורכבות פעילותה, דירקטוריון החברה ימנה בין 7 (כולל) עד 15 חברים, כאשר מחציתם יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית (לפרטים בדבר הדירקטורים המכהנים בחברה שהינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, ראה תקנה 26 לפרק הרביעי (פרטים נוספים על התאגיד) בדוח התקופתי).

6.2 מדיניות התאגיד בנושא מתן תרומות

בישיבת דירקטוריון החברה שהתקיימה ביום 29 בדצמבר 2021 אושר תקציב התרומות של החברה לשנת 2022 שעמד על סך של כ-1 מיליון ש"ח, מתוכם 830 אלפי ש"ח הוקצו לטובת קרן התרומות של החברה וכ-225 אלפי ש"ח הוקצו לטובת קרן אלעזר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022, תקציב התרומות לשנת 2022 נוצל במלואו. ביום 28 בדצמבר 2022 אושר תקציב התרומות של החברה לשנת 2023 כך שיעמוד על סך של כ-1.2 מיליון ש"ח, מתוכם כ-925 אלפי ש"ח יוקצו לטובת קרן התרומות של החברה ו-275 אלפי ש"ח יוקצו לטובת קרן אלעזר.

6.3 עסקאות זניחות

לעניין קביעת קריטריונים לסיווג עסקאות זניחות בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, ראה סעיף 7.6 לדוח הדירקטוריון שבדוח התקופתי לשנת 2016 (שפרסמה החברה ביום 30 במרס 2017).

6.4 שינויים בהרכב הדירקטוריון ובמצבת נושאי משרה בכירה בתקופת הדוח ועד לתאריך פרסום הדוח

- 6.4.1 ביום 28 בפברואר 2023 מר זיו ורטהיימר, סמנכ"ל הפיננסים בחברה, סיים את העסקתו בחברה ובמקומו מונה מר איל אליה, אשר כהונתו אושרה על-ידי דירקטוריון החברה ביום 27 בפברואר 2023.
- 6.4.2 ביום 13 בפברואר 2023 אישרה האסיפה הכללית של החברה את חידוש מינויו של מר שמעון כהן כדירקטור חיצוני וכדירקטור בלתי תלוי בחברה.
- 6.4.3 ביום 28 בדצמבר 2022 אישרה האסיפה הכללית של החברה את חידוש מינויו של מר יצחק עמר כדירקטור חיצוני וכדירקטור בלתי תלוי בחברה.
- 6.4.4 ביום 12 באוגוסט 2022 גב' עדי שגיא החלה לכהן כמנהלת השיווק של החברה.
- 6.4.5 ביום 17 ביולי 2022 מר שלומי גלעד החל לכהן כמשנה למנכ"ל ומנהל מטה עסקי של החברה.
- 6.4.6 ביום 27 במרס 2022 אישרה האסיפה הכללית של החברה את מינויה של הגב' אסנת אלעזר לתפקיד סמנכ"ל משאבי אנוש בחברה.
- 6.4.7 ביום 23 בפברואר 2022 החברה דיווחה על מינויו של מר יבגני וולפין לתפקיד סמנכ"ל מערכות מידע בחברה.
- 6.4.8 ביום 23 בפברואר 2022 אישרה האסיפה הכללית של החברה את חידוש מינויו של מר יעקב דיין כדירקטור חיצוני וכדירקטור בלתי תלוי בחברה. ביום 27 במרס 2022, התקבל מכתב מטעם רשות שוק ההון בדבר אי התנגדות הממונה למינויו של מר דיין.
- 6.4.9 ביום 13 בפברואר 2022 החברה דיווחה על מינויו של פרופ' זיו רייך כדירקטור בחברה. ביום 27 בפברואר 2022 התקבל מכתב מטעם רשות שוק ההון בדבר אי התנגדות הממונה למינויו של פרופ' רייך.
- 6.4.10 ביום 2 בינואר 2022 דיווחה החברה על סיום כהונתו של מר יצחק קאול ז"ל כדירקטור בחברה עקב פטירתו.
- 6.4.11 לעניין שינויים שחלו בכהונת הדירקטורים החיצוניים של החברה, ראה סעיף 4.1 בפרק תיאור עסקי התאגיד.

7. גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של התאגיד**אומדנים חשבונאיים קריטיים**

החברה רושמת את ההתחייבויות הביטוחיות בהתאם לכללי החשבונאות החלים על מבטח, בין היתר, על-פי חישובים ואומדנים אקטואריים. לפרטים נוספים, ראה באור 2 לדוחות הכספיים.

8. גילוי ייעודי למחזיקי אגרות החוב*

סדרה	מועד הנפקה	שווי נקוב			שכום הריבית המאזן	השווי ההוגן כפי שנקבע ליום הכספיים האחרונים (31.12.2022)	שווי בורסאי ליום 27.3.2023	שיעור הריבית	מועדי תשלום		האם אגרות החוב ניתנות להמרה לנייר? ערך אחר?	זכות החברה לבצע פדיון מוקדם או המרה כפויה לני"ע אחרים, והתנאים	ערבות לתשלום התחייבות החברה	דירוג
		במועד הדוח	במועד ההנפקה	כשהוא מוערך מחדש לפי תנאי הצמדה ליום המאזן					קרן	ריבית				
3*	יולי 2018	102,920,000	102,920,000	102,290,000	-	102,405,000	101,829,048	4.75%	1	1	לא	2	-	Baa2 ³
4*	דצמבר 2018	130,000,000	130,000,000	129,059,000	-	138,216,000	124,748,000	5.45%	5	5	לא	6	-	Baa2 ⁷
4*	ינואר 2019	39,176,000	39,607,000	38,893,000	-	41,652,000	37,593,290	5.45%			לא		-	

להלן פרטים בדבר תעודות התחייבות של החברה שבמחזור, סמוך למועד פרסום הדוח:

- *אגרות חוב (סדרה 3) ו- (סדרה 4) אינן מהותיות לחברה, היות והתחייבויות החברה על פיהן לתוס שנת הדיווח, אינן מהוות 5% או יותר מסך התחייבויות החברה.
- הקרן תשולם בתשלום אחד ביום 1 ביולי בשנת 2026. יובהר, כי אגרות החוב (סדרה 3) הוכרו על ידי הממונה על הביטוח, כהון רובד 2 של החברה ובהתאם, תשלום הקרן ו/או הריבית בגין אגרות החוב (סדרה 3) עשויים להידחות בשל התקיימות של נסיבות משהות להון רובד 2. הריבית משולמת ארבע פעמים בשנה ביום 1 בינואר, 1 באפריל, 1 ביולי ו-1 באוקטובר של כל אחת מהשנים 2019 - 2025 (כולל); ו-1 בינואר, 1 באפריל ו-1 ביולי של שנת 2026 ("מועדי תשלום הריבית"), וזאת בעד התקופה המתחילה במועד תשלום הריבית הקודם ומסתיימת ביום האחרון שלפני מועד תשלום הריבית הנוכחי. התשלום הראשון של ריבית אגרות החוב שולם ביום 1 באוקטובר 2018 עבור התקופה המתחילה ביום המסחר הראשון, קרי יום 18 ביולי 2018. התשלום האחרון של הריבית ישולם ביום 1 ביולי 2026. לפרטים נוספים, ראה דוח הצעת מדף מיום 16 ביולי 2018 (אסמכתא מספר: 01-064602-2018).
 - החברה תהיה רשאית לפדות בפדיון מוקדם מלא או חלקי, את אגרות החוב (סדרה 3), כאשר המועד הראשון בו החברה תהיה רשאית לבצע פדיון כאמור הינו 1 ביולי 2023 ("מועד הפדיון המוקדם של אגרות החוב (סדרה 3)"). לאחר מועד הפדיון המוקדם של אגרות החוב (סדרה 3), תהיה החברה רשאית לפדות בפדיון מוקדם את אגרות החוב (סדרה 3) בכל אחד ממועדי תשלום הריבית כאמור בסעיף 1 לעיל.
 - בחוודש יולי 2018 אגרות החוב (סדרה 3) דורגו לראשונה על ידי מידרוג Baa2 באופק דירוג יציב, לפרטים נוספים, ראה דוח מידי מיום 16 ביולי 2018 (אסמכתא מספר: 01-064599-2018). ביום 17 בנובמבר 2019 דיווחה החברה כי מדורג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 3) בדירוג Baa2, כאשר אופק הדירוג שונה מיציב לחיובי. ביום 16 בנובמבר 2020 החברה דיווחה כי מדורג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 3) בדירוג Baa2, כאשר אופק הדירוג שונה מחיובי ליציב. ביום 4 בנובמבר 2021 דיווחה החברה כי מדורג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 3) בדירוג Baa2, ללא שינוי אופק הדירוג. ביום 6 בנובמבר 2022 דיווחה החברה כי מדורג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 3) בדירוג Baa2, ללא שינוי אופק הדירוג.
 - ביום 21 בינואר 2019 השלימה החברה גיוס של 39,176,000 ע.ג. אגרות חוב (סדרה 4), בדרך של הרחבת סדרה, שתמורתן הוכרה על ידי הממונה על הביטוח כהון רובד 2, זאת על פי דוח הצעת מדף מיום 17 בינואר 2019. התמורה הכוללת (ברוטו) שקיבלה החברה בגין ההנפקה האמורה הינה 39,607 אלפי ש"ח. לפרטים נוספים, ראה באור 18(ב)1 (לדוחות הכספיים).
 - הקרן תשולם בתשלום אחד ביום 1 בינואר 2028. יובהר, כי אגרות החוב (סדרה 4) הוכרו על ידי הממונה על הביטוח כהון רובד 2 של החברה ובהתאם, תשלום הקרן ו/או תשלומי הריבית בגין אגרות החוב (סדרה 4) עשויים להידחות בשל התקיימות של נסיבות משהות להון רובד 2. הריבית משולמת פעמיים בשנה ביום 1 בינואר ו-1 ביולי של כל אחת מהשנים 2020 - 2027 (כולל); ו-1 בינואר של שנת 2028 (כולל) ("מועדי תשלום הריבית"), וזאת בעד התקופה המתחילה במועד תשלום הריבית הקודם ומסתיימת ביום האחרון שלפני מועד תשלום הריבית הנוכחי. תשלום הריבית הראשון שולם ביום 1 ביולי 2019 בגין התקופה המתחילה ביום המסחר הראשון שלאחר יום המכרז, קרי 16 בדצמבר 2018. לפרטים נוספים, ראה דוח הצעת מדף מיום 12 בדצמבר 2018 (אסמכתא מספר: 01-121443-2018) וכן דוח הצעת מדף מיום 17 בינואר 2019 (אסמכתא מספר: 01-007275-2019).
 - החברה רשאית לפדות בפדיון מוקדם מלא או חלקי, את אגרות החוב (סדרה 4), כאשר המועד הראשון בו החברה תהיה רשאית לבצע פדיון כאמור הינו 1 בינואר 2025 ("מועד הפדיון המוקדם של אגרות החוב (סדרה 4)"). לאחר מועד הפדיון המוקדם של אגרות החוב (סדרה 4), תהיה החברה רשאית לפדות בפדיון מוקדם את אגרות החוב (סדרה 4) בכל אחד ממועדי תשלום הריבית כאמור בסעיף 5 לעיל.
 - בחודש נובמבר 2018 אגרות החוב (סדרה 4) דורגו לראשונה על ידי מידרוג Baa2 באופק דירוג יציב (לפרטים נוספים, ראה דוח מידי מיום 13 בנובמבר 2018 (אסמכתא מספר: 01-107868-2018). ביום 14 בינואר 2019 דיווחה החברה כי מדורג, במסגרת דוח הדירוג, קבעה דירוג זהה לגיוס אגרות חוב (סדרה 4) נוספות בהיקף של עד 45 מיליון ש"ח ע.ג., בדרך של הרחבת סדרת אגרות החוב. ביום 17 בנובמבר 2019 דיווחה החברה כי מדורג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 4) בדירוג Baa2, כאשר אופק הדירוג שונה מיציב לחיובי. ביום 16 בנובמבר 2020 החברה דיווחה כי מדורג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 4) בדירוג Baa2, כאשר אופק הדירוג שונה מחיובי ליציב. ביום 4 בנובמבר 2021 דיווחה החברה כי מדורג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 4) בדירוג Baa2, ללא שינוי אופק הדירוג. ביום 6 בנובמבר 2022 דיווחה החברה כי מדורג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 4) בדירוג Baa2, ללא שינוי אופק הדירוג. לפרטים נוספים, ראה באור 18(ב)1 (לדוחות הכספיים).

9. פרטים נוספים

(א) הנאמן לאגרות החוב של החברה (סדרה 3) ו-(סדרה 4): רזניק פז נבו ר.פ.נ. נאמנויות (2007) בע"מ. שם האחראי על סדרות אגרות החוב: מיכל אבטליון ראשוני.

פרטי ההתקשרות: טלפון: 03-6389200; פקס: 03-6389222. כתובת למשלוח הודעות: רח' יד החרוצים 14, תל אביב.

(ב) למועד הדוח החברה עומדת בכל התנאים וההתחייבויות מכוח שטר הנאמנות ולא התקיימו תנאים המקיימים עילה להעמדת אגרות החוב לפירעון מיידי.

10. פרטים אודות תעודות התחייבות שנפרעו במלואן בשנת הדיווח

בשנת הדיווח, החברה לא ביצעה פדיון מלא לאגרות החוב שלה. לפרטים נוספים, ראה באור 18(ב)(1) לדוחות הכספיים.

דירקטוריון החברה מודה להנהלה, לעובדיה ולסוכניה על תרומתם להישגי החברה.

שמעון מירון,

מנכ"ל

אלי אלעזרא,

יו"ר הדירקטוריון

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

30 במרס, 2023.

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, שמעון מירון, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לשנת 2022 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-
 - א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי;
 5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (וועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

שמעון מירון, מנהל כללי

תאריך: 30.3.2023

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, דוד סלמה, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לשנת 2022 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-
 - א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי;
 5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

דוד סלמה, סמנכ"ל כספים

תאריך: 30.3.2023

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

הנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של הכשרה חברה לביטוח בע"מ ("חברת הביטוח") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של חברת הביטוח תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של חברת הביטוח לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות המפקח על הביטוח. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

הנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקורות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות הנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, הנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת חברת הביטוח, בפיקוח הדירקטוריון, העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-COSO Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. בהתבסס על הערכה זו, הנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2022 הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

יו"ר הדירקטוריון	אלי אלעזרא	_____ (חתימה)
מנכ"ל	שמעון מירון	_____ (חתימה)
סמנכ"ל הכספים	דוד סלמה	_____ (חתימה)

תאריך אישור הדוח : 30.3.2023

פרק 3

דוחות כספיים

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר, 2022

תוכן עניינים

עמוד

2	דוח רואה החשבון המבקר בדבר בקרה פנימית על הדיווח הכספי
3	דוח רואה החשבון המבקר
7	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
9	דוחות מאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר
10	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
11	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
14	באורים לדוחות הכספיים המאוחדים
180	נספח לדוחות הכספיים המאוחדים

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של הכשרה חברה לביטוח בע"מ

בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) ליום 31 בדצמבר, 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - COSO). הדירקטוריון והנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על הבקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB Public Company Accounting Oversight Board (בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה) (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981 ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של החברה; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2022 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לימים 31 בדצמבר, 2022 ו-2021 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022 והדוח שלנו מיום 30 במרס, 2023, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפנית תשומת לב לאמור [בבאור 34](#) לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
30 במרס, 2023

דוח רואה החשבון המבקר

לבעלי המניות של הכשרה חברה לביטוח בע"מ

ביקרנו את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי המצורפים של הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר, 2022 ו-2021 ואת הדוחות המאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברה המוצגת על בסיס השווי המאזני, אשר ההשקעה בה הסתכמה לסך של 14,278 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022, ואשר חלקה של החברה ברווחי החברה הסתכם לסך של 1,819 אלפי ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022. הדוחות הכספיים של אותה חברה בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה והחברה המאוחדת שלה לימים 31 בדצמבר, 2022 ו-2021 ואת תוצאות פעולותיה, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלהן לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022 בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981.

כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, עד כמה שתקנות אלו חלות על חברות ביטוח.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל אנו מפנים את תשומת הלב לאמור [בבאור 34](#) לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ענייני מפתח בביקורת

ענייני מפתח בביקורת המפורטים להלן הם העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לדירקטוריון החברה ואשר, לפי שיקול דעתנו המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים המאוחדים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס, או עשוי להתייחס, לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים וכן (2) שיקול דעתנו לגביהם היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד. לעניינים אלה ניתן מענה במסגרת ביקורתנו וגיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם. התקשור של עניינים אלה להלן אינו משנה את חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם ואין אנו נותנים באמצעותנו חוות דעת נפרדת על עניינים אלה או על הסעיפים או הגילויים שאליהם הם מתייחסים.

(1) מדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי:

הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022 כוללים התחייבויות מהותיות בגין חוזי ביטוח כללי בסך 3,335 מיליוני ש"ח, כמתואר [בבאור 16](#) לדוחות הכספיים.

כמתואר בבאורים [3\(ב\)](#) ו-[132\(ד2\)](#) לדוחות הכספיים, התחייבויות אלה נמדדות בהתאם לעלות המשוערת ליישוב תביעות הביטוח וכוללות את העלות הצפויה של התביעות שאירעו ודווחו, תביעות שאירעו אך טרם דווחו או דווחו בחסר (IBNR ו-IBNER), הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, הפרשה לפרמיה בחסר והוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות.

מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי מבוססת בעיקרה על אומדנים אקטואריים. ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות. האומדנים הסטטיסטיים מבוססים על הנחות שונות, אשר לא בהכרח תתממשנה. ההנחות שנעשה בהן שימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על מדידת ההפרשה. עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדנים הסטטיסטיים.

בחלק מענפי הביטוח אי הוודאות המובנית גבוהה יותר, במיוחד בתביעות רכב חובה וחבויות המתאפיינות ב"זנב ארוך", בהן לעיתים, חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה. [בבאור 16](#) לדוחות הכספיים מוצגת התפתחות הערכת ההתחייבויות בענפי רכב חובה וחבויות. בשל אי הוודאות המובנית באומדנים המשמשים לצורך מדידת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי, קבענו כי המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי הינה עניין מפתח בביקורת.

כיצד ניתן מענה לנושא בביקורתנו:

נהלי הביקורת שבוצעו במענה לעניין המפתח בביקורת

נהלי הביקורת שביצענו לגבי בחינת המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי כללו את הנהלים הבאים:

- בחנו את התכנון והיישום של בקורות פנימיות הקשורות לתהליך המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי ובצענו נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקורות פנימיות לרבות, הבקורות בסביבת מערכות המידע המשמשות לעיבוד הנתונים ואת זרימת המידע לצרכי דיווח כספי.
 - בחנו כי מתודולוגיית מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי מיושמת בהתאם לדרישות של IFRS 4 בדבר "חוזי ביטוח" ובהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
 - בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, את סבירות ההנחות והנתונים העיקריים ששימשו בסיס במודלים שיושמו לצורך מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי.
 - יישמנו נהלים אנליטיים במטרה לזהות ולנתח שינויים מהותיים חריגים.
- בנוסף, הערכנו את נאותות הגילויים העיקריים בדוחות הכספיים אודות התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי.

(2) מדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות:

הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022 כוללים התחייבויות מהותיות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות שאינם תלויי תשואה בסך 1,227 מיליוני ש"ח, והתחייבויות מהותיות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות תלויי תשואה בסך 5,086 מיליוני ש"ח, כמתואר [בבאור 15](#) לדוחות הכספיים.

כמתואר [בבאורים \(3\) ו-\(17\) ד\(17\)](#) לדוחות הכספיים, ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות תלויי תשואה ושאנם תלויי תשואה נמדדות בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (תקנות וחוזרים), תקני דיווח כספי בינלאומיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נמדדות, בין היתר, על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה בחברה בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל ומין המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

חלק משמעותי מהעבודות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות מבוסס על אומדנים אקטואריים ועל הנחות שונות, ולפיכך מדידת העתודות כרוכה באי וודאות מובנית. עתודות אלה כוללות בעיקרן:

- עתודה משלימה לגמלאות.
- עתודת LAT (בדיקת נאותות ההתחייבויות – Liability Adequacy Test).
- עתודה בגין גמלה בתשלום ותביעות מתמשכות בתשלום בביטוח סיעודי ואכ"ע (אבדן כושר עבודה).

ההנחות העיקריות המשמשות בתהליך המדידה של ההתחייבויות לעיל כוללות הנחות בקשר לביטולים, הוצאות תפעול, תשואה, שיעורי ריבית, פרמיות אי נזילות, תמותה, נכות, שיעורי מימוש גמלה ותחלואה. ההנחות נבחנות על ידי האקטואר הממונה בחברה מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים.

בשל אי הוודאות המובנית באומדנים המשמשים לצורך מדידת התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות, קבענו כי המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות הינה עניין מפתח בביקורת.

כיצד ניתן מענה לנושא בביקורתנו:

נהלי הביקורת שביצענו לגבי בחינת המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות כללו את הנהלים הבאים:

- בחנו את התכנון והיישום של בקורות פנימיות הקשורות לתהליך המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות ובצענו נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקורות פנימיות לרבות, הבקורות העיקריות בסביבת מערכות המידע המשמשות לעיבוד הנתונים ואת זרימת המידע לצרכי דיווח כספי.
 - בחנו כי מתודולוגיית מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות מיושמת בהתאם לדרישות של IFRS 4 בדבר "חוזי ביטוח" ובהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
 - בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, את סבירות ההנחות והנתונים העיקריים ששימשו בסיס במודלים שיושמו לצורך מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות.
 - יישמנו נהלים אנליטיים במטרה לזהות ולנתח שינויים מהותיים חריגים.
 - בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, מחקרים מהותיים שבוצעו על-ידי החברה במהלך תקופת הדיווח ואת יישומם בחישוב העתודות.
- בנוסף, הערכנו את נאותות הגילויים העיקריים אודות התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות בדוחות הכספיים המאוחדים.

כמתואר בביאורים 8, 11, ו-12 לדוחות הכספיים המאוחדים, יתרת ההשקעות שאינן סחירות ויתרת הנדל"ן להשקעה ליום 31 בדצמבר 2022, מסתכמות ל- 3,768 מיליוני ש"ח, ו- 1,235 מיליוני ש"ח בהתאמה.

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן וכן של נכסי חוב שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד, נקבעים באמצעות הוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן בע"מ.

השווי ההוגן של השקעות במניות שאינן סחירות מבוסס בעיקרו על הערכות שווי חיצוניות, ובקרנות השקעה וגידור מבוסס בעיקרו על השווי ההוגן של נכסי הבסיס או הערכות שווי ונקבע בהתאם לדיווחים של כל קרן. טכניקות הערכות שווי הינן סובייקטיביות באופיין ומשלבות הנחות שונות ושימוש באומדנים המשפיעים באופן משמעותי על השווי ההוגן.

השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה מבוסס על הערכות שווי שבוצעו על ידי מעריכי שווי חיצוניים, וכוללות אומדנים והנחות כגון מחירי שכירות משוערים ושיעורי הוון.

לגבי חלק מההשקעות הלא סחירות, בפרט אלו המסווגות לרמה 3 במדרג השווי ההוגן בהתאם ל- IFRS 13, כגון מניות שאינן סחירות, קרנות השקעה ונדל"ן להשקעה, אי הוודאות המובנית במדידת השווי ההוגן גבוהה, מאחר ומדידה זו מתבססת נתונים אשר אינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

לשינויים באומדנים, בהנחות או בהערכות בהם נעשה שימוש במסגרת הערכות השווי עשויה להיות השפעה משמעותית על קביעת השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים.

בנוסף, למדידת השווי ההוגן השפעה על הקצאת הפער שבין הערך בספרים לבין השווי ההוגן של הנכסים שאינם נמדדים בדוח על המצב הכספי בשווי הוגן ("UGL"), לצורך חישוב בדיקת נאותות העתודה ("LAT"). בשל אי הוודאות המובנית ביחס לאומדנים, ההנחות וההערכות כאמור לעיל, קבענו כי מדידת השווי ההוגן של ההשקעות הלא סחירות הינה עניין מפתח בביקורת.

כיצד ניתן מענה לנושא בביקורתנו:

- נהלי הביקורת שביצענו לגבי בחינת מדידת השווי ההוגן של השקעות לא סחירות כללו את הנהלים הבאים:
- בחנו את התכנון והיישום של בקורות פנימיות הקשורות לתהליך קביעת השווי ההוגן של השקעות לא סחירות ובצענו נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקורות פנימיות לרבות, בקורות לגבי נאותות הנתונים וההנחות ששימשו בהערכות השווי וסבירות הערכות השווי.
- בחנו את המתודולוגיה למדידת השווי הוגן של השקעות לא סחירות המיושמת על ידי החברה.
- ערכנו בירורים מול אנשי הכספים וגורמים באגף ההשקעות בחברה לצורך השגת הבנה ביחס לעסקאות, התפתחויות, ושערוכים מהותיים לתקופה וכן לגבי שינויים מהותיים, ככל שחלו, בנתונים, בהנחות ובמודלים בהשוואה לאלו ששימשו בשנה הקודמת.
- עבור הערכות שווי מסוימות, בחנו תוך הסתייעות במומחים מטעמנו את סבירות האומדנים וההנחות העיקריות בבסיס הערכות השווי.
- ביצענו בחינה מדגמית של השווי ההוגן של ההשקעות שאינן סחירות בדוחות הכספיים אל מול הערכות השווי שקיבלה החברה ממומחים חיצוניים, אל מול ציטוטי חברת מרווח הוגן בע"מ ואל מול הדוחות הכספיים ודיווחי קרנות ההשקעה לפי העניין.
- ביצענו בחינה מדגמית של מסד הנתונים ששימש לצורך קבלת ציטוט מחברת מרווח הוגן בע"מ אל מול הסכמי הלוואות.

כמתואר בבאור 30 לדוחות הכספיים המאוחדים, ליום 31 בדצמבר 2022, קיימים לחברה הפסדים מועברים לצרכי מס בסך של כ- 685.2 מיליוני ש"ח בגינם החברה הכירה נכס מס נדחה בסך של כ- 157.6 מיליוני ש"ח. כמו כן, יתרת נכס המס הנדחה, נטו כפי שמוצגת בדוח על המצב הכספי ליום 31 בדצמבר 2022, הינה 68.3 מיליוני ש"ח.

נכסי מסים נדחים מוכרים בגין הפסדים מועברים לצורכי מס והפרשים זמניים אחרים, שטרם נוצלו, במידה שצפוי שתהיה הכנסה חייבת עתידית שכנגדה ניתן יהיה לנצלם. כמו כן, לצורך אמידת ההכנסה החייבת העתידית שכנגדה ניתן יהיה לנצל את יתרת ההפסדים המועברים נדרש אומדן של ההנהלה באשר לתחזית עיתוי וסכום ההכנסה החייבת במס הצפויה ולאסטרטגיית תכנון המס הצפויה של החברה. סכום נכס המס הנדחה שהכירה החברה נקבע בהתבסס על הנחות אלו, לשינויים בהנחות אלו עשויה להיות השפעה משמעותית על יתרת נכס המס הנדחה שהחברה הכירה.

בשל אי הוודאות המובנית ביחס לאומדנים, ההנחות וההערכות כאמור לעיל, קבענו כי ההכרה והמדידה של נכס המס הנדחה בגין הפסדים מועברים הינו עניין מפתח בביקורת.

כיצד ניתן מענה לנושא בביקורתנו:

נהלי הביקורת שביצענו לגבי נכס המס הנדחה בגין הפסדים מועברים כללו את הנהלים הבאים:

- בחנו את נאותות ההכרה בנכס מס נדחה על בסיס קיומם של הפרשים זמניים חייבים במס המתייחסים לאותה רשות מס ולאותה ישות חייבת במס;
- בחנו את סבירות ההנחות שבהן השתמשה ההנהלה כדי לקבוע את תחזית ההכנסה החייבת העתידית שכנגדה החברה תנצל את יתרת ההפסדים המועברים;
- בדקנו כי לצורך ההכרה בנכס המס הנדחה התאימה את תחזית ההכנסה החייבת העתידית כך שלא תכלול היפוך של הפרשים זמניים ניתנים לניכוי וכן לא תכלול היפוך של הפרשים זמניים חייבים במס ככל והם כבר שימשו בתמיכה של ההכרה בנכס מס נדחה;
- בדקנו כי נכס המס הנדחה נמדד על בסיס שיעור המס המתאים בהתאם לחוקי המס שחקיקתם הושלמה עד לסוף תקופת הדיווח; וכן,
- בחנו את נאותות הגילויים הנכללים בדוחות הכספיים בקשר עם הכרה ומדידה של נכס המס הנדחה.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר, 2022 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 30 במרס, 2023 כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
30 במרס, 2023

ליום 31 בדצמבר		באור	
2021	2022		
אלפי ש"ח			נכסים
182,987	195,934	4	נכסים בלתי מוחשיים
446,647	449,046	5	הוצאות רכישה נדחות
129,713	139,392	6	רכוש קבוע
168,043	277,720	8	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
805,057	957,606	8	נדל"ן להשקעה - אחר
1,385,978	1,647,390	15,16	נכסי ביטוח משנה*)
36,840	77,460		נכסי מסים שוטפים
-	68,330	30	נכסי מיסים נדחים
288,328	283,179	9	חייבים ויתרות חובה
186,727	196,846	10	פרמיה לגביה
11,380	14,278		השקעה בחברה כלולה
21,869,963	19,041,077	11	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
		12	השקעות פיננסיות אחרות:
413,888	460,451		נכסי חוב סחירים
1,083,720	1,121,665		נכסי חוב שאינם סחירים
121,597	108,346		מניות
181,150	204,619		אחרות
1,800,355	1,895,081		סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
2,706,311	1,477,678	13	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
232,899	225,248	13	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
30,251,228	26,946,265		סך הכל הנכסים
24,847,270	20,882,205	11	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

(*) [ראה באור 20 להלן.](#)

ליום 31 בדצמבר		באור	
2021	2022		
אלפי ש"ח			
			<u>הון והתחייבויות</u>
		14	<u>הון</u>
200,201	200,201		הון מניות
47,885	47,885		פרמיה על מניות
41,678	29,694		קרנות הון
80,695	(16,173)		יתרת עודפים
370,459	261,607		סך כל ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה
			<u>התחייבויות</u>
3,970,271	4,562,594	15 א'	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
24,660,580	20,739,041	15 ב'	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
27,711	33,825	30	התחייבויות בגין מיסים נדחים
30,721	27,169	19	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
407,901	597,303	18	התחייבויות פיננסיות
502,347	514,263	20	חברות ביטוח
281,238	210,463	21	זכאים ויתרות זכות
29,880,769	26,684,658		סך הכל ההתחייבויות
30,251,228	26,946,265		סך הכל ההון וההתחייבויות

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

30 במרס, 2023

תאריך אישור הדוחות הכספיים

דוד סלמה
סמנכ"ל כספים

שמעון מירון
מנכ"ל

אלי אלעזרא
יו"ר הדירקטוריון

לשנה שהסתיימה ביום			באור	
31 בדצמבר				
2020	2021	2022		
אלפי ש"ח (למעט נתוני רווח למניה)				
1,664,115	1,591,914	1,627,611	22	פרמיות שהורווחו ברוטו
438,360	425,509	487,613	22	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה (*)
1,225,755	1,166,405	1,139,998	22	פרמיות שהורווחו בשייר
926,717	2,757,452	(1,974,604)	23	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
157,539	209,855	180,447	24	הכנסות מדמי ניהול
67,342	65,677	62,702	25	הכנסות מעמלות
2,377,353	4,199,389	(591,457)		סך הכל הכנסות
2,239,986	4,052,356	(279,999)		תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
378,611	473,169	705,638		חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח (*)
1,861,375	3,579,187	(985,637)	26	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
413,971	420,566	436,833	27	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
98,370	104,554	104,945	28	הוצאות הנהלה וכלליות
23,492	21,915	25,729	29	הוצאות מימון
2,397,208	4,126,222	(418,130)		סך הכל הוצאות
-	4,158	1,819		חלק החברה ברווחי חברה המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
(19,855)	77,325	(171,508)		רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
5,253	(13,697)	72,528	30	הטבת מס (מסים על ההכנסה)
(14,602)	63,628	(98,980)		רווח (הפסד) נקי לתקופה
				רווח (הפסד) כולל אחר:
סכומים שישווגו או המסווגים מחדש לרווח או הפסד בהתקיים תנאים ספציפיים				
11,635	26,455	(56,962)		שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקפו לקרנות הון
(24,761)	(21,220)	15,361		רווחים (הפסדים), נטו ממימוש נכסים פיננסיים זמינים למכירה
3,149	(9,763)	8,891		הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
3,411	1,548	11,183	30	השפעת מס
(6,566)	(2,980)	(21,527)		סה"כ רכיבים שישווגו או המסווגים מחדש לרווח או הפסד
3,410	11,144	12,985		סכומים שלא יסווגו מחדש לאחר מכן לרווח או הפסד:
(436)	(3,384)	2,305		הערכה מחדש בגין שיערוך בנייני משרד
(532)	(1,274)	(3,635)	30	רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
2,442	6,486	11,655		השפעת מס
(4,124)	3,506	(9,872)		סה"כ רכיבים שלא יסווגו מחדש לרווח או הפסד
(18,726)	67,134	(108,852)		רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
				סה"כ (הפסד) רווח כולל
רווח (הפסד) נקי למניה המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח):				
(0.08)	0.35	(0.55)	31	רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה (בש"ח)

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.
 (*) [ראה באור 20 להלן.](#)

דוחות מאוחדים על השינויים בהון

הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הערכה מחדש	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	יתרת עודפים	סך הכל הון
מבוקר					
אלפי ש"ח					
200,201	47,885	35,684	5,994	80,695	370,459
-	-	-	-	(98,980)	(98,980)
-	-	10,138	(21,527)	1,517	(9,872)
-	-	10,138	(21,527)	(97,463)	(108,852)
-	-	(595)	-	595	-
200,201	47,885	45,227	(15,533)	(16,173)	261,607
מבוקר					
אלפי ש"ח					
200,201	47,885	27,333	8,974	18,932	303,325
-	-	-	-	63,628	63,628
-	-	8,713	(2,980)	(2,227)	3,506
-	-	8,713	(2,980)	61,401	67,134
-	-	(362)	-	362	-
200,201	47,885	35,684	5,994	80,695	370,459
מבוקר					
אלפי ש"ח					
200,201	47,885	24,936	15,540	53,489	342,051
-	-	-	-	(14,602)	(14,602)
-	-	2,729	(6,566)	(287)	(4,124)
-	-	2,729	(6,566)	(14,889)	(18,726)
-	-	(332)	-	332	-
-	-	-	-	(20,000)	(20,000)
200,201	47,885	27,333	8,974	18,932	303,325

יתרה ליום 1 בינואר, 2022

הפסד לתקופה

רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס

סה"כ רווח (הפסד) כולל

העברה מקרן הערכה מחדש בגין שיערוך רכוש קבוע בגובה פחת, נטו ממס

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022

יתרה ליום 1 בינואר, 2021

רווח לתקופה

רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס

סה"כ רווח (הפסד) כולל

העברה מקרן הערכה מחדש בגין שיערוך רכוש קבוע בגובה פחת, נטו ממס

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021

יתרה ליום 1 בינואר, 2020

רווח נקי

סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ רווח כולל

העברה מקרן הערכה מחדש בגין שיערוך רכוש קבוע בגובה פחת, נטו ממס

דיבידנד ששולם

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2020

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום				
31 בדצמבר				
2020	2021	2022		
אלפי ש"ח			נספח	
1,030,643	938,433	(1,172,770)	א'	<u>תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת</u>
				<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
(1,353)	(702)	(783)		רכישת רכוש קבוע
(58,397)	(60,329)	(59,650)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
(59,750)	(61,031)	(60,433)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
				<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
-	120,000	-		תמורה מהנפקת כתבי התחייבות נדחים
(3,039)	(3,284)	(3,081)		פרעון התחייבויות פיננסיות מבנקים ואחרים
(20,000)	-	-		דיבידנד ששולם
(23,039)	116,716	(3,081)		מזומנים נטו שנבעו (שימשו) לפעילות מימון
947,854	994,118	(1,236,284)		<u>עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים</u>
997,238	1,945,092	2,939,210	ב'	<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה</u>
1,945,092	2,939,210	1,702,926	ג'	<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה</u>
				<u>פעילות שלא במזומן</u>
(6,448)	(1,468)	(1,761)		הכרה בנכס זכות שימוש נגד התחייבות בגין חכירה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
(14,602)	63,628	(98,980)	נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
			רווח (הפסד) לתקופה
			התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:
			התאמות לסעיפי רווח והפסד:
-	(4,158)	(1,819)	חלק החברה ברווחי חברה המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
(839,568)	(2,390,470)	2,381,573	הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
			הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות:
(12,634)	(21,749)	(25,275)	נכסי חוב סחירים
(6,778)	(36,633)	(96,479)	נכסי חוב שאינם סחירים ופקדונות
7,659	(7,531)	21,291	מניות
(15,963)	(28,535)	4,489	השקעות אחרות
15,217	16,112	19,419	הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות ואחרות
-	(28)	-	רווח ממימוש נדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח תלויי תשואה
-	(28)	-	רווח ממימוש נדל"ן להשקעה
-	830	107,400	תמורה ממימוש נדל"ן להשקעה
-	830	-	תמורה ממימוש נדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח תלויי תשואה
130	(20,919)	(109,363)	שינוי בשווי הוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח תלויי תשואה
5,908	(178,746)	(256,603)	שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר
			פחת והפחתות:
5,615	5,995	5,850	רכוש קבוע
33,332	41,927	46,703	נכסים בלתי מוחשיים
7,797	280,341	592,323	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
3,852,727	5,614,946	(3,921,539)	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
40,350	(27,650)	(261,412)	שינוי בנכסי ביטוח משנה
(5,919)	(29,456)	(2,399)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
(5,253)	13,697	(72,528)	מסים על הכנסה
			שינויים בסעיפים מאזניים אחרים :
			השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה:
(2,622,122)	(2,471,035)	175,885	רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
(8,602)	(414)	(314)	רכישות נדל"ן להשקעה
			השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר:
(9,787)	(7,579)	(3,346)	רכישות נדל"ן להשקעה
179,532	(12,526)	(110,775)	רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
167,672	(3,712)	(10,119)	פרמיות לגבייה
(13,555)	(159,922)	5,149	חייבים ויתרות חובה
(45,017)	(171,722)	(59,000)	זכאים ויתרות זכות
(2,759)	(868)	(1,247)	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
727,982	400,997	(1,572,136)	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
			מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך השנה עבור:
(14,669)	(15,149)	(18,721)	ריבית ששולמה
254,880	249,428	225,560	ריבית שהתקבלה
(20,927)	(18,526)	(21,682)	מסים שולמו, נטו
97,979	258,055	313,189	דיבידנד שהתקבל
317,263	473,808	498,346	
1,030,643	938,433	(1,172,770)	סך הכל תזרימי מזומנים שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
872,877	1,680,177	2,706,311	<u>נספח ב' - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה</u>
124,361	264,915	232,899	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
997,238	1,945,092	2,939,210	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
			יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
1,680,177	2,706,311	1,477,678	<u>נספח ג' - מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה</u>
264,915	232,899	225,248	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
1,945,092	2,939,210	1,702,926	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
			יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 1: - כללי

א. השליטה בחברה

1. הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) הינה חברה תושבת ישראל וכתובתה הרשמית היא רחוב המלאכה 6, חולון.
2. החברה הינה חברה בת של אלעזרא החזקות ביטוח בע"מ (להלן - החברה האם) אשר מוחזקת על ידי אלעזרא החזקות בע"מ (להלן - החברה האם הסופית). מניות החברה מוחזקות בשיעור של 53.6% ע"י חברת האם ו- 34.67% נוספים מוחזקים על ידי אפרידר החברה לשיכון ולפיתוח ישראל בע"מ שהינה חברה בת של חברת האם הסופית.
3. החברה הינה חברה פרטית והינה תאגיד מדווח כהגדרתו בחוק החברות.

ב. פנינת אפרידר בע"מ

החברה המאוחדת היחידה הפעילה של החברה הינה איגוד מקרקעין בשם פנינת אפרידר בע"מ (להלן - אפרידר) המוחזקת בבעלות מלאה. בדוחות השנתיים לימים 31 בדצמבר, 2022 ו-2021 לא צורף מידע כספי נפרד לאור ההשפעה הזניחה שיש לדוחות הכספיים של אפרידר על הדוחות הכספיים המאוחדים. הפרמטרים ששימשו את החברה בכדי לקבוע את ההשפעה האמורה הם: נכסים, הכנסות, ותזרים מזומנים מפעילות שוטפת של עד 5% מסך הנכסים, ההכנסות ותזרים מזומנים מפעילות שוטפת שבדוחות הכספיים המאוחדים, בהתאמה.

ג. מלחמת רוסיה-אוקראינה

בסוף חודש פברואר 2022, פלש צבא רוסיה למדינת אוקראינה, כאשר נכון למועד אישור הדוח, סיום הלחימה אינו נראה באופק. עקב הפלישה, הוטלו על רוסיה סנקציות כלכליות ומוניטריות בזירה הבינלאומית. למלחמה ולסנקציות כאמור ישנן השפעות ישירות ועקיפות על הכלכלה העולמית, ובכלל זה, השפעות על שערי המטבע של המדינות, תנודתיות משמעותית במחירי האנרגיה והסחורות, אינפלציה ואי ודאות מתמשכת בשווקים הפיננסיים. בתחילת חודש מרס 2022, ביצעה הנהלת החברה הערכה של השפעתה של המלחמה כאמור על פעילות החברה ודיווחה על כך לאורגנים הרלוונטיים של החברה. כמו כן יצוין כי השלכות המלחמה והשפעותיה על השווקים העולמיים נדונות באופן שוטף בוועדות ההשקעה של החברה. הגם שלחברה אין חשיפה למבטחי משנה או השקעות ישירות באזורים אלה, הרי שתוצאות החברה מושפעות, בין היתר, משווקי ההון בישראל ובעולם ולכן למשבר זה השלכה על הכנסות החברה בתיק השקעות הנוסטרו ועל דמי הניהול המשתנים בביטוח חיים ודמי הניהול הקבועים בעיקר בתיק החיסכון הטהור של החברה. המשך הלחימה וכן התפתחויות שלה עשויים להוביל לסיכונים שונים. סיכונים אלה כאמור מנוהלים על ידי החברה באופן רציף ובפיקוח של מחלקת ניהול סיכונים וועדות ההשקעה של החברה, לצורך שמירה על התנהלות תקינה וזהירה, וזאת בין היתר, מתוך רצון למנוע פגיעה בהתנהלות עסקיה ולקוחותיה של החברה ומתוך הבנה שקיים אינטרס כלכלי ומדיני ששוק ההון הישראלי ינהג בזהירות מיוחדת בביצוע פעילות מול גופים שעשויים להופיע ברשימת הסנקציות המתעדכנת מעת לעת.

ד. השפעות אינפלציה ועליית שיעור הריבית

עקב שינויים מאקרו כלכליים ברחבי העולם שהתרחשו בתקופת הדוח ולאחריה, נרשמה עלייה בשיעורי האינפלציה בארץ ובעולם. כמו כן, במטרה לבלום את עליית המחירים, החלה עליית שיעורי הריבית. שינויים באינפלציה ובשיעור הריבית משפיעים על התוצאות הכספיות של החברה. לפרטים בדבר השפעת השינוי בריבית ובאינפלציה בתקופת הדוח על התוצאות הכספיות של החברה, ראה באור 32 (ב) (3) להלן.

ה. תשקיף מדף

ביום 17 במאי, 2022, החברה פרסמה תשקיף מדף, על פיו תהא רשאית להציע לציבור ניירות ערך על פי דוחות הצעת מדף.

באור 1: - כללי (המשך)

ה. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

החברה	- הכשרה חברה לביטוח בע"מ.
החברה האם	- אלעזרא החזקות ביטוח בע"מ.
הקבוצה	- החברה וחברה מאוחדת המצוינת בבאור 7 .
חברות מוחזקות	חברות מאוחדות, וחברות או שותפויות שהשקעות החברה בהן כלולה בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.
בעלי עניין ובעל שליטה	- כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010.
צדדים קשורים	- כהגדרתם ב- IAS 24.
המפקח או הממונה	- הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.
חוק הפיקוח	- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.
חוזר הסולבנסי	- הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברות ביטוח מבוסס Solvency II.
כללי השקעה	- תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 וחוזר "כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים" שפורסם ע"י הממונה.
חוזי ביטוח	- חוזים לפיהם צד אחד (המבטח) לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר (בעל הפוליסה), על ידי הסכמה לפצות את בעל הפוליסה אם אירוע עתידי לא ודאי מוגדר (מקרה הביטוח) ישפיע באופן שלילי על בעל הפוליסה.
חוזי השקעה	- פוליסות שאינן מהוות חוזי ביטוח.
חוזים תלויי תשואה	- חוזי ביטוח וחוזי השקעה במגזר ביטוח חיים בהם ההתחייבויות צמודות לתשואת תיק ההשקעות (פוליסות משתתפות ברווחי השקעה), או נובעות מחוזים אלה.
נכסים עבור חוזים תלויי תשואה	- סך כל הנכסים העומדים כנגד התחייבויות הנובעות מביטוח משתתף ברווחים.
התחייבויות בגין חוזי ביטוח	- עתודות ביטוח ותביעות תלויות במגזרי הפעילות ביטוח חיים וביטוח כללי.
נכסי ביטוח משנה פרמיות	- חלקם של מבטחי המשנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות.
פרמיות שהורווחו	- פרמיות למטרות דמים.
	- פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים

1. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים של החברה ערוכים על בסיס העלות, למעט נדל"ן להשקעה, בנייני משרד המשמשים כרכוש קבוע, הטבות לעובדים, נכסים פיננסיים זמינים למכירה, נכסים פיננסיים (כולל מכשירים נגזרים) המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, הפרשות, נכסים והתחייבויות בגין הטבות עובדים, השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות, התחייבויות ביטוחיות, נכסי ביטוח משנה והתחייבויות למיסים נדחים. למידע נוסף בדבר אופן המדידה של נכסים והתחייבויות אלו ראה סעיפים ה', ו', ח', ט', יד' ויט' להלן.

2. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

דוחות כספיים אלו נערכו בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - IFRS).

כמו כן, הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לדרישות הגילוי כפי שנקבעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981 והתקנות שהותקנו על פיו והוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, עד כמה שתקנות אלה חלות על חברות ביטוח.

כמפורט בסעיף כ"ב להלן, בהתאם למפת הדרכים לאימוץ תקן חשבונאות מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח מחודש דצמבר 2022 (להלן: "מפת הדרכים"), מועד היישום לראשונה של תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) על ידי חברות הביטוח בישראל יידחה ויהיה החל מיום 1 בינואר 2024 (וזאת במקום מועד היישום לראשונה שנקבע בתקן עצמו - 1 בינואר 2023).

לאור זאת, החל מיום 1 בינואר 2023 דוחותיה הכספיים של החברה העונה להגדרת מבטח, כהגדרתו בתקנות ניירות ערך (עריכת דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, יערכו בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה בהתאם לחוק הפיקוח ובהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, עד כמה שתקנות אלה חלות על חברות ביטוח.

3. תקופת המחזור התפעולי

תקופת המחזור התפעולי הרגיל של החברה, עולה בעיקרה על שנה, במיוחד בהתייחס לעסקי ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך ולעסקי ביטוח כללי בעלי זנב ארוך.

4. מבנה הדיווח הנוכחי

הדוחות על המצב הכספי, הכוללים בעיקר את הנכסים וההתחייבויות של החברה, הוצגו לפי סדר נזילות ללא הבחנה בין שוטף ללא שוטף. הצגה זו, מספקת מידע מהימן ורלוונטי יותר, כפי שנדרש ב- IAS 1.

5. מדיניות חשבונאית עקבית

המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים יושמה באופן עקבי בכל התקופות המוצגות למעט אם נאמר אחרת.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים השיקולים

בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית של החברה שקלה ההנהלה את הנושאים הבאים, שלהם ההשפעה המהותית ביותר על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים:

1. סיווג חוזי ביטוח וחוזי השקעה

חוזי ביטוח הינם חוזים בהם המבטח לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר. ההנהלה שוקלת לגבי כל חוזה וחוזה, או לגבי קבוצה של חוזים דומים, האם הם כרוכים בלקיחת סיכון ביטוחי משמעותי ועל כן יש לסווגם כחוזי ביטוח או שהם חוזי השקעה.

2. סיווג ויעוד ההשקעות הפיננסיות

הנהלת החברה הפעילה שיקול דעת בבואה לסווג ולייעד את ההשקעות הפיננסיות לקבוצות הבאות:

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.
- השקעות המוחזקות לפדיון.
- הלוואות וחייבים.
- נכסים פיננסיים זמינים למכירה.

ראה באורים 11 ו-12 להלן.

אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת ההנהלה להסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים נזקפים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים ואקטואריים, המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של החברה, נדרשת הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות לרבות ציפיות לעתיד, ככל שניתנות להערכה, בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. יובהר שההנחות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה, בין היתר, עקב שינויים רגולטוריים שפורסמו או צפויים להתפרסם בתחום הביטוח ואשר קיימת אי וודאות באשר לאופן התממשותם והשלכותיהם.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

להלן ההנחות העיקריות שנעשו בדוחות הכספיים בקשר לאי הודאות לתאריך הדיווח ואומדנים קריטיים שחושבו על ידי החברה ואשר שינוי מהותי באומדנים ובהנחות עשויים לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים בשנה העוקבת:

1. התחייבויות בגין חוזי ביטוח

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח מבוססות על שיטות הערכה אקטואריות ועל הנחות המפורטות בבאור 32(ד1) לגבי ביטוח חיים ובבאור 32(2)א לגבי ביטוח כללי.

ההערכות האקטואריות וההנחות השונות נגזרות בעיקר מניסיון העבר ומבוססות על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את מה שיקרה בעתיד. השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים או בחומרתם, וכן שינוי המצב המשפטי עשויים להשפיע באופן מהותי על גובה ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח. לגבי שינויים בהנחות עיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים, ראה באור 32(ד1). לגבי ניתוחי רגישות של הסיכון הביטוחי בביטוח חיים ראה באור 32(ד1)(5) ובבאור 32(2) לגבי ביטוח כללי.

2. תביעות משפטיות

כנגד החברה תלויות ועומדות תביעות משפטיות ותובענות שאושרו כייצוגיות וכן בקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכות סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו נגד החברה, הסתמכה החברה על חוות דעת יועציה המשפטיים. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה. ההשלכות האפשריות הן שינוי בגובה ההפרשה לתביעה או אי יצירת ההפרשה לתביעה. ראה מידע נוסף בבאור 34.

בנוסף לתביעות האמורות, החברה חשופה לטענות/תביעות משפטיות שטרם נטענו/הוגשו, וזאת, בין היתר, בהתקיים ספק בפרשנות הסכם ו/או הוראת דין ו/או אופן יישומם. חשיפה זו מובאת לידיעת החברה במספר דרכים, ובין היתר: באמצעות פניות לקוחות לגורמים בחברה ובמיוחד לממונה על פניות הציבור בחברה, באמצעות תלונות לקוחות ליחידה לפניות הציבור במשרד הממונה, ובאמצעות תביעות (שאינן ייצוגיות) המוגשות לבית המשפט. נושאים אלו מובאים לידיעת הנהלת החברה אם וככל שהגורמים המטפלים מזהים כי הטענות עשויות להיות בעלות השלכות רחבות. בהערכת הסיכון הנובע מטענות/תביעות שטרם הוגשו מסתמכת החברה על הערכות פנימיות של הגורמים המטפלים וההנהלה, המשקללות את הערכת הסיכוי להגשת תביעה ואת הסיכוי להצלחת התביעה, אם וככל שתוגש. ההערכה מבוססת על הניסיון שנצבר ביחס להגשת תביעות ועל ניתוח הטענות לגופן. מטבע הדברים, לאור השלב הראשוני בו מצוי ברור הטענה המשפטית, עשויה התוצאה בפועל להיות שונה מההערכה שנעשתה בשלב שטרם הוגשה התביעה. ההשלכות האפשריות הן שינוי בגובה ההפרשה לתביעה או אי יצירת ההפרשה לתביעה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

3. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים לא סחירים

השווי ההוגן של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופיקדונות, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוטי מחירים ושיעורי ריבית לגופים מוסדיים. השווי ההוגן של קרנות השקעה נקבע על-פי ערך נכסי נקי (N.A.V.) בהתבסס על הדוחות הכספיים של הקרנות ומדיווחים המתקבלים מהקרנות. השווי ההוגן של מניות לא סחירות נקבע על פי הערכת שווי של מומחה.

ראה מידע נוסף בסעיף י'א' להלן.

4. ירידת ערך של השקעות פיננסיות

כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין הלוואות וחייבים המוצגים בעלותם המופחתת, או שערכם של נכסים פיננסיים זמינים למכירה נפגם וקיימת ירידת ערך לגביהם, סכום ההפסד נזקף לדוח רווח או הפסד, ראה מידע נוסף בסעיף י' **ובבאור 12 להלן**.

בכל תאריך מאזן בוחנת החברה האם קיימת ראייה אובייקטיבית כאמור.

5. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הניתן למדידה מהימנה מוצג לפי שווי הוגן לתאריך הדיווח כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לרווח או הפסד בתקופה שבה הם נוצרו. השווי ההוגן נקבע על ידי מערכי שווי חיצוניים בלתי תלויים, בהתאם להערכות שווי כלכליות הכוללות שימוש בטכניקות הערכה והנחות לגבי אומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים מהנכס ואומדן שיעור היוון מתאים לתזרימי מזומנים אלה. אם ניתן, השווי ההוגן נקבע בהתייחס לעסקאות שנעשו לאחרונה בנדל"ן בעל אופי ומיקום דומים לזה המוערך.

במידת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה נדרשים מערכי שווי והנהלת החברה להשתמש בהנחות מסוימות לגבי שיעורי התשואה הנדרשים לגבי נכסי החברה, מחירי ההשכרה העתידיים, שיעורי התפיסה, שיעורי חוזים, הסתברות להשכרת שטחים פנויים, הוצאות תפעול הנכסים, איתנותם הפיננסית של השוכרים והשלכות הנובעות מהשקעות שיידרשו לפיתוח עתידי, על מנת להעריך את תזרימי המזומנים העתידיים מהנכסים. שינוי בהנחות המשמשות במדידת הנדל"ן להשקעה עשוי לגרום לשינוי בשווי ההוגן. ראה מידע נוסף בסעיף ח' **ובבאור 8 להלן**.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

6. מדידה מהימנה של נדל"ן להשקעה בהקמה

לצורך הבחינה האם השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה בהקמה ניתן למדידה מהימנה, מביאה החברה בחשבון, בין היתר, את הקריטריונים הרלוונטיים הבאים:

1. מיקום הנדל"ן בהקמה באזור שבו השוק מפותח ונזיל.
2. ציטוט מחיר מעסקאות אחרונות או הערכות קודמות של רכישה או מכירה של נכסים במצב ומיקום דומים.
3. השגת היתרי בניה.
4. אחוז מהשטחים המיועדים להשכרה אשר הושכר מראש לשוכרים.
5. אומדן מהימן של שווי הנכס המוגמר.

כאשר בחינת הגורמים לעיל מעלה כי שווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה בהקמה ניתן למדידה מהימנה, הנדל"ן נמדד לפי שווי ההוגן בהתאם למדיניות החברה לגבי נדל"ן להשקעה. כאשר מדידה מהימנה אינה אפשרית, נדל"ן להשקעה בהקמה נמדד לפי עלות בניכוי הפסד מירידת ערך, במידה שקיים.

7. קביעת ברות ההשבה של הוצאות רכישה נדחות

ברות ההשבה של הוצאות הרכישה הנדחות נבדקת אחת לשנה תוך שימוש בהנחות לגבי שיעורי ביטולים, תמותה ותחלואה ומשתנים נוספים כאמור בבאור 32(ד1). אם תחת הנחות אלו לא תתקיים ברות ההשבה, יתכן שיהיה צורך בהאצת ההפחתה או אף במחיקת הוצאות הרכישה הנדחות.

8. הטבות בגין פנסיה לעובדים והטבות אחרות לאחר סיום העסקה

התחייבות בגין תוכניות להטבה מוגדרת לאחר סיום העסקה נקבעת תוך שימוש בטכניקות הערכה אקטואריות. חישוב ההתחייבות כרוכה בקביעת הנחות בין השאר לגבי שיעורי היוון, שיעורי תשואה צפויים על נכסים, שיעור עליית השכר ושיעורי תחלופת עובדים. יתרת ההתחייבויות עשויה להיות מושפעת בצורה משמעותית בגין שינויים באומדנים אלו. ראה מידע נוסף בסעיף יג' ובבאור 19 להלן.

9. נכסי מסים נדחים

נכסי מסים נדחים מוכרים בגין הפסדים מועברים לצורכי מס והפרשים זמניים, שטרם נוצלו, במידה שצפוי שתהיה הכנסה חייבת עתידית שכנגדה ניתן יהיה לנצלם. נדרש אומדן של ההנהלה על מנת לקבוע את סכום נכס המסים הנדחים שניתן להכיר בו בהתבסס על העיתוי וסכום ההכנסה החייבת במס הצפויה ואסטרטגיית תכנון המס. בהתאם לשינויים בהנחות אלו, החברה תיצור או תבטל הכרה בנכס מס נדחה. ראה מידע נוסף בסעיף יח' להלן.

10. הערכה מחדש של רכוש קבוע

החברה מודדת מבנים ומקרקעין המהווים רכוש קבוע בסכומים משוערכים, והשינויים בשווי הוגן נזקפים לרווח כולל אחר. החברה התקשרה עם מעריך חיצוני בלתי תלוי על מנת להעריך את השווי ההוגן ליום 31 בדצמבר, 2022. החברה מודדת את השווי ההוגן אחת לשנה. המבנים והמקרקעין מוערכים על בסיס התייחסות לראיות זמינות בשוק, תוך שימוש במחירים בני השוואה המותאמים לגורמי שוק ספציפיים כגון סוג הנכסים, מיקומם ומצבם, וכן בשיטת היוון ההכנסות הצפויות. ראה מידע נוסף בסעיף ז' ובאור 6.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. מטבע הפעילות ומטבע חוץ

1. מטבע הפעילות ומטבע ההצגה

מטבע הפעילות וההצגה של הדוחות הכספיים הינו ש"ח. מטבע הפעילות הינו המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה פועלת החברה.

2. עסקאות, נכסים והתחייבויות במטבע חוץ

עסקאות הנקובות במטבע חוץ (מטבע השונה ממטבע הפעילות) נרשמות עם ההכרה הראשונית בהן לפי שער החליפין במועד העסקה. לאחר ההכרה הראשונית, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ מתורגמים בכל תאריך דיווח למטבע הפעילות לפי שער החליפין במועד זה. הפרשי שער נזקפים לדוח רווח או הפסד. למעט הפרשי שער בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה, שאינם מכשירי חוב, הנזקפים לקרן הון עד למועד המימוש.

3. פריטים כספיים צמודי מדד

נכסים והתחייבויות כספיים הצמודים על פי תנאיהם לשינויים במדד מותאמים לפי המדד הרלוונטי, בכל תאריך דיווח בהתאם לתנאי ההסכם.

ד. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות הכספיים של חברה שלחברה יש שליטה בה (חברה בת). שליטה מתקיימת כאשר לחברה יש כח השפעה על החברה המושקעת, חשיפה או זכויות לתשואות משתנות כתוצאה ממעורבותה בחברה המושקעת וכן היכולת להשתמש בכח שלה כדי להשפיע על סכום התשואות שינבע מהחברה המושקעת. בבחינת שליטה מובאת בחשבון השפעת זכויות הצבעה פוטנציאליות רק אם הן ממשיות. איחוד הדוחות הכספיים מתבצע החל ממועד השגת השליטה, ועד למועד בו הופסקה השליטה.

הדוחות הכספיים של החברה וחברת הבת ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים. המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים של החברה הבת יושמה באופן אחיד ועקבי עם זו שיושמה בדוחות הכספיים של החברה.

יתרות ועסקאות הדדיות מהותיות ורווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין החברה וחברת הבת בוטלו במלואם בדוחות הכספיים המאוחדים.

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים

IFRS 4 הודן בחוזי ביטוח מאפשר למבטח להמשיך במדיניות החשבונאית בה נקט לפני מועד המעבר לתקינה הבינלאומית לגבי חוזי ביטוח שהוא מנפיק (לרבות עלויות רכישה קשורות ונכסים בלתי מוחשיים קשורים) וכן חוזי ביטוח משנה שהוא רוכש. להלן תמצית המדיניות החשבונאית בקשר לחוזי ביטוח:

1. ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

(א) הכרה בהכנסות - ראה סעיף ט"ז להלן.

(ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים מחושבות בהתאם להוראות הממונה (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

1. ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך (המשך)

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה בחברה, מר שלמה בן עמרם, שהינו עובד החברה. חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבע על פי התנאים של החוזים הרלוונטיים.

(ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים הצמודות למדד וההשקעות צמודות למדד המשמשות כיסוי להתחייבויות אלה, נכללו בדוחות הכספיים לפי המדד שפורסם לאחרונה לפני תאריך המאזן לרבות התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים בקשר לפוליסות שלפי תנאיהן ההצמדה הינה חצי שנתית.

(ד) הנחיות הממונה בדבר התחייבויות לתשלום קצבה

בחוזרים שפרסם הממונה בדבר חישוב התחייבויות לתשלום קצבה בפוליסות ביטוח חיים נקבעו הוראות עדכניות לחישוב ההפרשות וזאת עקב קצב השיפור בתוחלת החיים המצריך מעקב אחר הלימות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים המאפשרות קבלת קצבה והשלמתן באופן ראוי. ראה גם באור 332(ד1).

(ה) הוצאות רכישה נדחות

(1) הוצאות הרכישה הנדחות בגין פוליסות ביטוח חיים (להלן - DAC) כוללות עמלות לסוכנים ומפקחי רכישה והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות. ה-DAC מופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר מ-15 שנה. ה-DAC המתייחס לפוליסות שבוטלו או סולקו נמחק במועד הביטול או הסילוק.

הוצאות רכישה נדחות בגין חוזי השקעה כוללות עמלות לסוכנים ומפקחי רכישה בקשר עם יצירת זכויות חוזיות חדשות וזאת על פי תקן חשבונאות IFRS 15. ה-DAC בגין חוזי השקעה מופחת בזהה לפוליסות ביטוח חיים.

(2) אקטואר החברה בודק מידי שנה את ברות השבת ה-DAC בגין חוזי ביטוח חיים. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בניכוי ה-DAC מספיקה, ושהפוליסות צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות. הבדיקה מבוצעת במקובץ לכל המוצרים ולכל שנות החיתום. ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה, הנקבעות על-ידי אקטואר החברה מדי שנה על-פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים. כמו כן, מתקף אקטואר החברה מדי שנה את התקופה המשוערת לקבלת הכנסות מדמי ניהול בגין חוזי השקעה לשם קביעת תקופת הפחתת ה-DAC שנוצר בגינן. הבדיקה מבוצעת במקובץ לכל חוזי ההשקעה ולכל שנות החיתום.

(ו) בדיקת נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (Liability Adequacy)

החברה עורכת בדיקה לגבי הלימות של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים. במידה והבדיקה מעלה כי הפרמיות המתקבלות אינן מספיקות לכיסוי התביעות הצפויות, נרשמת הפרשה מיוחדת בגין החוסר. הבדיקה נעשית בנפרד עבור קבוצות פוליסות שהוגדרו ע"י המפקח ובהתאם להוראות בקודקס הרגולציה.

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, שיעורי ריבית, פרמיות אי נזילות, תמותה, שיעורי מימוש גמלה ותחלואה, ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים. ההנחות נקבעות על ידי האקטואר מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

1. ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך (המשך)

(ז) תביעות תלויות

תביעות תלויות מחושבות באופן פרטני, בהתאם להערכת מומחי החברה על בסיס ההודעות בגין אירועי הביטוח וסכומי הביטוח.

הפרשות לתשלומי גמלאות, ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח אי כושר עבודה, ההוצאות ישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

(ח) חוזי השקעה

תקבולים בגין חוזי השקעה לא נכללים בסעיף פרמיות שהורווחו אלא נזקפים ישירות להתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. פדיונות ותום תקופה בגין חוזים אלה לא נזקפים לדוח רווח או הפסד אלא נגרעים ישירות מהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

בדוח רווח או הפסד נזקפים בשל חוזים אלה ההכנסות מהשקעות, שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח בשל חלקם של המבוטחים בהכנסות מהשקעות, דמי ניהול, עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות.

(ט) הפרשה בגין השתתפות ברווחים של המבוטחים בביטוח קבוצתי

ההפרשה נכללה בסעיף "זכאים ויתרות זכות".

2. ביטוח כללי

(א) הכרה בהכנסה, ראה סעיף ט"ז להלן.

(ב) סעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ושייר כולל, בין היתר, סילוק ועלויות טיפול ישירות בגין תביעות ששולמו, הוצאות עקיפות ליישוב תביעות, תלויות שאירעו בשנת הדוח וכן עדכון ההפרשה לתביעות התלויות (הכוללת הפרשה לעלויות ישירות ועקיפות בטיפול בתביעות) שנרשמה בשנים קודמות.

(ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח והוצאות רכישה נדחות

עתודות הביטוח והתביעות התלויות הכלולות בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, וחלקם של מבטחי משנה בעתודה ובתביעות התלויות, הכלול בסעיף נכסי ביטוח משנה, חושבו בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חשוב עתודות בביטוח כללי), התשע"ג-2013, (להלן - "תקנות חישוב עתודות"), הנחיות המפקח ושיטות אקטואריות מקובלות לחישוב תביעות תלויות, המיושמות בהתאם לשיקול דעתה של האקטוארית הממונה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

2. ביטוח כללי (המשך)

(ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות, כלהלן:

(1) הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה (Unearned Premium Reserve), משקפת את דמי הביטוח המתייחסים לתקופת ביטוח שלאחר תאריך המאזן.

(2) הפרשה לפרמיה בחסר (Premium Deficiency). הפרשה זו נרשמת במידה והפרמיה שטרם הורווחה (בניכוי הוצאות הרכישה הנדחות) אינה מכסה את העלות הצפויה בגין חוזי הביטוח. בענפי רכב חובה, רכב רכוש ומקיף דירות ההפרשה מבוססת בין היתר על מודל, שנקבע בתקנות חישוב עתודות.

(3) תביעות תלויות המחושבות לפי השיטות כמפורט להלן:

3.1 תביעות תלויות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נכללו לפי הערכה אקטוארית, למעט לגבי הענפים המפורטים בסעיף 3.2 להלן. הוצאות עקיפות ליישום תביעות נכללות לפי הערכה אקטוארית. התחשיב האקטוארי בוצע על-ידי האקטוארית הממונה, גברת אלינור מועלם, שהינה עובדת החברה.

3.2 בענפי חבות המוצר ואחריות מקצועית, וכן בענפי הרכוש (לא כולל מקיף דירות ורכב רכוש), קבעה האקטוארית כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית לכל ענף בנפרד, ולפיכך הוערכו במקובץ.

3.3 שיבובים ושרידים מובאים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות.

3.4 להערכת החברה התביעות התלויות הינן נאותות, וזאת בהתחשב בכך שהתביעות התלויות מחושבות בעיקרן על בסיס אקטוארי ויתרתן כוללת הפרשות מתאימות ככל שנדרש ל-IBNR.

(ה) בדיקת נאותות ההתחייבות בביטוח כללי:

החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי כמפורט בבאור 32ד(2ד)(3ב).

(ו) הוצאות רכישה נדחות בביטוח כללי כוללות עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות בקשר עם רכישת פוליסות, המתייחסות לפרמיות שטרם הורווחו. הוצאות הרכישה מחושבות לפי שיעורי ההוצאות בפועל או לפי שיעורים תקינים, שנקבעו בתקנות הפיקוח, כאחוז מהפרמיה שטרם הורווחה, לכל ענף בנפרד, לפי הנמוך שבהם.

(ז) עסקים המתקבלים מהתאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ (להלן - הפול), נכללים לפי דיווחים המתקבלים עד לתאריך המאזן בתוספת הפרשות לפי העניין, והכול בהתאם לשיעור השתתפות החברה בהם.

3. ביטוח בריאות (נכלל בביטוח חיים)

(א) הכרה בהכנסה, ראה סעיף ט"ז להלן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

3. ביטוח בריאות (נכלל בביטוח חיים) (המשך)

(ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות, שנכללו כחלק מעסקי ביטוח חיים

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות מחושבות בהתאם להוראות הממונה (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה בחברה, שלמה בן עמרם, שהינו עובד החברה.

(ג) הפרשה בגין השתתפות ברווחים של מבטחים בביטוח קבוצתי

ההפרשה נכללה בסעיף "זכאים ויתרות זכות".

(ד) תביעות תלויות

ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח סיעודי, ההוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.

(ה) הוצאות רכישה נדחות

הוצאות הרכישה הנדחות כוללות עמלות לסוכנים ומפקחי רכישה והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות בענף מחלות ואשפוז מופחתות בשיעורים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר משש שנים ובביטוחי בריאות ארוכי טווח (כגון סיעוד ומחלות קשות) לא יותר מ-15 שנים. הוצאות הרכישה הנדחות המתייחסות לפוליסות שבוטלו נמחקות במועד הביטול.

מידי שנה בודק אקטואר החברה את ברות ההשבה של ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי ה-DAC בגין הפוליסות שנמכרו מספיקות ושהפוליסות צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות.

ההנחות המשמשות לבדיקה זו כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה, הנקבעות על ידי אקטואר החברה מדי שנה על פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

1. מכשירים פיננסיים

המדיניות החשבונאית המיושמת על ידי החברה בגין מכשירים פיננסיים, הינה בהתאם ל- IAS39. ראה סעיף כ"ג להלן, בדבר דחיית אימוץ IFRS9.

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים הן נכסים פיננסיים והן התחייבויות פיננסיות. נכסים פיננסיים כוללים השקעות פיננסיות (נכסי חוב סחירים, נכסי חוב בלתי סחירים, מניות ואחרות) וכן נכסים פיננסיים אחרים כגון: פרמיות לגביה, חייבים אחרים, מזומנים ושווי מזומנים. כמו כן, מכשירים פיננסיים כוללים התחייבויות פיננסיות, כגון הלוואות ואשראי שנתקבלו ואשראי ספקים וזכאים אחרים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ו. מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים (המשך)

ההכרה הראשונית במכשירים פיננסיים שאינם נגזרים הינה לפי שווי הוגן ולגבי מכשירים שאינם מוצגים בשווי ההוגן דרך רווח או הפסד בתוספת כל עלויות העסקה הישירות הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה הראשונית, מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים נמדדים כמפורט בהמשך. מכשיר פיננסי מוכר כנכס או כהתחייבות במועד קבלת התנאים החוזיים על ידי החברה (מועד העסקה).

מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים כוללים יתרות מזומנים לשימוש מיידי ופיקדונות לפי דרישה. שווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי ואשר אינם מוגבלים בשעבוד.

השקעות המוחזקות לפדיון

כאשר לחברה יש כוונה מפורשת ויכולת להחזיק מכשירי חוב עד למועד פדיונם, מכשירי החוב מסווגים כמוחזקים לפדיון. השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לפי עלות מופחתת בשיטת הריבית האפקטיבית המביאה בחשבון גם את עלויות העסקה בניכוי הפסדים מירידת ערך.

נכסים פיננסיים זמינים למכירה

נכסים פיננסיים זמינים למכירה הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים שיועדו כזמינים למכירה או שאינם מסווגים לאחת הקבוצות הבאות: נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, השקעות המוחזקות לפדיון או הלוואות וחייבים. לאחר ההכרה הראשונית, נכסים פיננסיים זמינים למכירה נמדדים לפי השווי ההוגן. רווחים או הפסדים כתוצאה מהתאמות שווי הוגן, למעט בגין ריבית, הפרשי שער המתייחסים למכשירי חוב ודיבידנד ממכשיר הוגן, מוכרים ברווח כולל אחר. במועד גריעת ההשקעה או במקרה של ירידת ערך, הרווח (הפסד) כולל אחר מועבר לדוח רווח או הפסד.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ו. מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים (המשך)

נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

מכשיר פיננסי מסווג כנמדד לפי שווי הוגן דרך רווח או הפסד, אם הוא מוחזק למסחר או אם יועד ככזה בעת ההכרה הראשונית בו.

הלוואות וחייבים

הלוואות וחייבים הינן השקעות המוחזרות בתשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינן נסחרות בשוק פעיל. לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות מוצגות על פי תנאיהן לפי העלות בתוספת עלויות עסקה ישירות תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית ובניכוי הפרשה לירידת ערך. חייבים לזמן קצר מוצגים לפי תנאיהם, בדרך כלל בערכם הנומינלי.

2. מכשירים פיננסיים נגזרים

נגזרים פיננסיים מוכרים לראשונה לפי שווי הוגן; עלויות עסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח או הפסד עם התהוותן. לאחר ההכרה הראשונית, נמדדים הנגזרים לפי שווי הוגן, כשהשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח או הפסד.

3. נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

ערכם של נכסים והתחייבויות פיננסיות צמודי מדד, שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, משוערכים בכל תקופה בהתאם לשיעור עליית המדד בפועל.

4. החברה קיבלה החלטות לייעוד הנכסים כדלקמן:

נכסים הכלולים בתיקי השקעה של פוליסות משתתפות ברווחי השקעות

מרבית נכסים אלו, הכוללים מכשירים פיננסיים סחירים ומכשירים פיננסיים לא סחירים, יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח או הפסד, וזאת מהנימוקים הבאים: מדובר בתיקים מנוהלים, נפרדים ומזהים, אשר הצגתם לפי שווי הוגן מקטינה באופן משמעותי עיוות חשבונאי של הצגת נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות לפי בסיסי מדידה שונים (mismatch), כמו כן הניהול מתבצע לפי שווי הוגן וביצועי התיק נמדדים לפי שווי הוגן בהתאם לאסטרטגיית ניהול סיכונים מתועדת, והמידע לגבי המכשירים הפיננסיים מדווח להנהלה (וועדת ההשקעות הרלוונטית) באופן פנימי על בסיס שווי הוגן.

מכשירים פיננסיים הכוללים נגזרים משובצים שנדרש להפרידם

נכסים אלו יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך דוח רווח או הפסד.

נכסים סחירים שאינם נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליסות משתתפות ברווחים (נוסטרו) שאינם כוללים נגזרים משובצים או שאינם מהווים נגזרים

נכסים אלו סווגו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה.

נכסים שאינם סחירים שאינם נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליסות משתתפות ברווחים (נוסטרו)

נכסים העונים לקריטריונים של קבוצת הלוואות וחייבים, לרבות אג"ח ח"צ, סווגו לקבוצה זו ונמדדו על פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית. מניות שאינן סחירות סווגו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ו. מכשירים פיננסיים (המשך)

5. קיזוז מכשירים פיננסיים

נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות מקוזזים והסכום נטו מוצג בדוח על המצב הכספי אם קיימת זכות שניתנת לאכיפה משפטית לקזז את הסכומים שהוכרו, וכן קיימת כוונה לסלק את הנכס ואת ההתחייבות על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות במקביל. הזכות לקזז חייבת להיות ניתנת לאכיפה משפטית לא רק במהלך העסקים הרגיל של הצדדים לחוזה אלא גם במקרה של פשיטת רגל או חדלות פירעון של אחד הצדדים. על מנת שהזכות לקזז תהיה קיימת באופן מיידי, אסור שהיא תהיה תלויה באירוע עתידי או שיהיו פרקי זמן שבהם היא לא תחול, או שיהיו אירועים שיגרמו לפקיעתה.

6. התחייבויות פיננסיות

ההתחייבויות מוכרות לראשונה בשווי הוגן, הלוואות והתחייבויות אחרות הנמדדות בעלות מופחתת מוצגות בניכוי עלויות עסקה ישירות. לאחר ההכרה הראשונית, הטיפול החשבונאי בהתחייבויות פיננסיות מבוסס על סיווגם כמפורט להלן:

התחייבויות פיננסיות בעלות מופחתת

לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות והתחייבויות אחרות, מוצגות על פי תנאיהן לפי העלות בניכוי עלויות עסקה ישירות תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

7. גרעת מכשירים פיננסיים

א. נכסים פיננסיים

נכס פיננסי נגרע כאשר פקעו הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, או החברה העבירה את הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי או נטלה על עצמה מחויבות לשלם את תזרימי המזומנים שהתקבלו במלואם לצד השלישי, ללא עיכוב משמעותי. בנוסף, העבירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס, או לא העבירה ואף לא הותירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס אך העבירה את השליטה בנכס.

כאשר החברה העבירה את זכויותיה לקבל תזרימי מזומנים מהנכס ולא העבירה ולא הותירה באופן ממשי את הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס ואף לא העבירה את השליטה על הנכס, מוכר נכס חדש בהתאם למידת המעורבות הנמשכת של החברה בנכס. מעורבות נמשכת בדרך של ערבות לנכס המועבר נמדדת לפי הנמוך מבין היתרה המקורית של הנכס בדוחות הכספיים והסכום המירבי של התמורה שהחברה עשויה להידרש לשלם בחזרה.

ב. התחייבויות פיננסיות

התחייבות פיננסית נגרעת כאשר היא מסולקת, דהיינו ההתחייבות נפרעה, בוטלה או פקעה. התחייבות פיננסית מסולקת כאשר החייב פורע את ההתחייבות על ידי תשלום במזומן, בנכסים פיננסיים אחרים, בסחורות או שירותים, או משוחרר משפטית מההתחייבות.

כאשר התחייבות פיננסית קיימת מוחלפת בהתחייבות אחרת כלפי אותו מלווה בתנאים שונים מהותית, או כאשר נעשה שינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, ההחלפה או השינוי מטופלים כגרעה של ההתחייבות המקורית וכהכרה של התחייבות חדשה. ההפרש בין היתרה של שתי ההתחייבויות הנ"ל בדוחות הכספיים נזקף לדוח רווח או הפסד. במידה שההחלפה או השינוי אינם מהותיים, הם מטופלים כשינוי תנאי ההתחייבות המקורית ולא מוכר רווח או הפסד מההחלפה. בעת הבחינה האם מדובר בשינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, מביאה החברה בחשבון שיקולים איכותיים וכמותיים.

8. לגבי ירידת ערך נכסים פיננסיים, ראה סעיף יא' להלן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. השקעות מטופלות לפי שיטת השווי המאזני

השקעות החברה בחברות כלולות מטופלות לפי שיטת השווי המאזני. לפי שיטת השווי המאזני, ההשקעה בחברה הכלולה מוצגת לפי עלות בתוספת שינויים שלאחר הרכישה בחלק החברה בנכסים נטו, לרבות רווח כולל אחר של החברה הכלולה. רווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין החברה לבין החברה הכלולה מבוטלים בהתאם לשיעור ההחזקה. עלות ההשקעה כוללת בתוכה עלויות עסקה.

מוניטין בגין רכישת חברה כלולה מוצג כחלק מההשקעה בחברה הכלולה, נמדד לפי העלות ואינו מופחת באופן שיטתי. מוניטין נבחן לצורך בחינת ירידת ערך כחלק מהשקעה בחברה הכלולה בכללותה.

הדוחות הכספיים של החברה והחברה הכלולה ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים. המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים של החברה הכלולה יושמה באופן אחיד ועקבי עם זו שיושמה בדוחות הכספיים של החברה.

במקרה של רכישת חברה כלולה המושגת בשלבים, כאשר ההשקעה הקודמת בחברה הנרכשת טופלה בהתאם להוראות IAS 39, הקבוצה מיישמת את עקרונות IFRS 3 לגבי צירוף עסקים המושג בשלבים. כפועל יוצא, זכויות הונות בנרכשת שהוחזקו על ידי החברה קודם להשגת ההשפעה המהותית נמדדות בשווי הוגן למועד הרכישה ונכללות בתמורת הרכישה תוך הכרה ברווח או הפסד בהתאם למדידה בשווי ההוגן כאמור.

שיטת השווי המאזני מיושמת עד למועד איבוד ההשפעה המהותית בחברה הכלולה, או סיווגן כהשקעה המוחזקת למכירה.

במועד איבוד ההשפעה המהותית, החברה מודדת בשווי הוגן השקעה כלשהיא שנותרה בחברה הכלולה, ומכירה ברווח או הפסד בהפרש שבין התמורה מממוש ההשקעה בחברה הכלולה והשווי ההוגן של ההשקעה שנותרה לבין הערך בספרים של ההשקעה שמומשה במועד זה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. רכוש קבוע

פריטי הרכוש הקבוע (למעט בנייני המשרד) מוצגים לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות, בניכוי פחת שנצבר ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו ואינם כוללים הוצאות תחזוקה שוטפת. רכיבי פריט רכוש קבוע בעלי עלות משמעותית ביחס לסך העלות של הפריט, מופחתים בנפרד, לפי שיטת הרכיבים.

נכס מופחת החל מהמועד בו הוא זמין לשימוש כלומר, כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שיוכל לפעול באופן שאליו התכוונה ההנהלה.

כאשר קיימת מחויבות לפירוק ופינוי או שיקום האתר עלות פריטי רכוש קבוע כוללת את האומדן הראשוני של העלויות לפירוק ופינוי של הנכס ושיקום האתר בו ממוקם הנכס. שינויים במחויבות לפירוק ופינוי פריטים ושיקום האתר בו הם ממוקמים, למעט שינויים הנובעים מחלוף הזמן, מתווספים או מנוכים מעלות הנכס בתקופה בה הם מתרחשים. הסכום שמנוכה מעלות הנכס לא יעלה על ערכו בספרים. היתרה, אם קיימת, מוכרת מיידית ברווח או הפסד.

הפחת מחושב בשיעורים שנתיים שווים על בסיס שיטת הקו הישר לאורך תקופת החיים השימושיים בנכס כדלקמן:

%	
2-4	בניינים (למעט רכוש הקרקע)
6-15	ריהוט וציוד משרדי
15	כלי רכב
10-33	מחשבים וציוד היקפי
10	שיפורים במושכר

שיפורים במושכר מופחתים לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות (לרבות תקופת האופציה להארכה שבידי החברה שבכוונתה לממשה) או בהתאם לתקופת החיים השימושיים של השיפור, לפי הקצר שבהם.

אורך החיים השימושיים, שיטת הפחת, וערך השייר נבחנים לפחות בכל סוף שנה והשינויים מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי באופן של מכאן ולהבא. הפחתת נכסים מופסקת כמקדם מבין המועד בו הנכס מסווג כמוחזק למכירה לבין המועד שבו הנכס נגרע.

החברה מודדת את כל הקרקעות והמבנים שברשותה על בסיס הערכה מחדש. שערך הרכוש הקבוע כאמור, שמקורו בשני בניינים בשימוש החברה: חלק מהבניין בחולון וחלק מהבניין בחיפה (ראה באור 6), נזקף לקרן הערכה מחדש המוצגת בהון, בניכוי השפעת המס. קרן הערכה מחדש מועברת ישירות לעודפים כאשר הנכס נגרע, או במהלך השימוש בנכס בהתאם לקצב הפחתתו בהתאם למדיניות החשבונאית שנבחרה.

שווים של הקרקעות והמבנים שבבעלות החברה מתבסס על הערכת שווי שמבוצעת על ידי מעריך שווי חיצוני בלתי תלוי שהינו מומחה בהערכת שווי של נדל"ן ובעל הידע והניסיון הדרושים. הערכות מחדש מבוצעות באופן סדיר על מנת לוודא שהיתרה בדוחות הכספיים אינה שונה באופן מהותי מהערך שהיה נקבע לפי השווי ההוגן בתאריך הדיווח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. נדל"ן להשקעה (המשך)

ירידת ערך של נכס שהוערך מחדש נזקפת ישירות לרווח כולל אחר, עד לסכום שבו קיימת יתרת זכות בקרן ההערכה מחדש בגין אותו נכס. ירידת ערך נוספת, אם קיימת, נזקפת לרווח או הפסד. עלייה בערכו של נכס כתוצאה מהערכה מחדש, מוכרת ברווח או הפסד עד לסכום שבו היא מבטלת ירידה, שהוכרה קודם לכן ברווח או הפסד. כל עלייה נוספת לאחר מכן נזקפת לקרן הערכה מחדש.

ט. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הינו נדל"ן (קרקע או מבנה, או שניהם) המוחזק על ידי הבעלים (מחכיר בחכירה תפעולית) או חוכר לצורך הפקת דמי שכירות או לשם עליית ערך, או שתיהן, ושלא לצורך שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים או למטרות מנהליות, או מכירה במהלך העסקים הרגיל. נדל"ן להשקעה נגרע כאשר הוא ממומש או כאשר נפסק השימוש בו ולא צפויות הטבות כלכליות עתידיות ממימוש. ההפרש בין התמורה נטו ממימוש הנכס לבין היתרה בדוחות הכספיים מוכר ברווח או הפסד בתקופה שבה נגרע הנכס.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי העלות כולל עלויות רכישה ישירות. לאחר ההכרה הראשונית, נדל"ן להשקעה נמדד בשווי ההוגן, אשר משקף את תנאי השוק במועד הדיווח. רווחים או הפסדים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה נזקפים לרווח או הפסד במועד התהוותם. נדל"ן להשקעה אינו מופחת באופן שיטתי.

נדל"ן להשקעה בפיתוח המיועד לשימוש עתידי כנדל"ן להשקעה נמדד אף הוא בשווי הוגן כאמור לעיל וזאת כאשר השווי ההוגן ניתן למדידה מהימנה. כשהשווי ההוגן אינו ניתן למדידה מהימנה, בשל אופי והיקף סיכוני הפרויקט, אזי הוא נמדד על פי עלותו, בניכוי הפסדים מירידת ערך במידה שקיימים, עד למועד שבו השווי ההוגן ניתן למדידה מהימנה או השלמת הבנייה, כמוקדם מביניהם. בסיס העלות של נדל"ן להשקעה בפיתוח כולל את עלות המקרקעין בתוספת עלויות אשראי המשמשות למימון ההקמה, עלויות תכנון ופיתוח ישירות תוספתיות ודמי תיווך בשל התקשרויות בהסכמים להשכרתו. לצורך קביעת השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה מתבססת החברה על הערכת שווי שמבוצעת על ידי מעריכים חיצוניים בלתי תלויים שהינם מומחים בהערכות שווי של נדל"ן והינם בעלי הידע והניסיון הנדרשים.

י. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בנפרד נמדדים עם ההכרה הראשונית לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות. נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בצירופי עסקים נמדדים לפי השווי ההוגן במועד הרכישה. עלויות בגין נכסים בלתי מוחשיים אשר פותחו באופן פנימי, למעט עלויות פיתוח מהוונות, נזקפות לרווח או הפסד בעת התהוותן.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים מוגדר מופחתים על פני אורך החיים השימושיים שלהם ונבחנת לגביהם ירידת ערך כאשר קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. תקופת ההפחתה ושיטת ההפחתה של נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים שימושיים מוגדר נבחנות לפחות בכל סוף שנה.

1. עלויות פיתוח תוכנה

הוצאות פיתוח תוכנה מהוונות אך ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויה הטבה כלכלית עתידית מהפיתוח, ולחברה כוונה ומקורות מספיקים להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. הוצאה שהוונה כוללת את עלות החומרים, שכר עבודה ישיר והוצאות תקורה שניתן לייחסן ישירות להכנת הנכס לשימוש המיועד. הוצאות פיתוח אחרות נזקפות לרווח או הפסד עם התהוותן.

הוצאות פיתוח שהווננו נמדדות לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו. הפחתת הנכס מתחילה כאשר הפיתוח הושלם והנכס זמין לשימוש. הנכס מופחת על פני אורך החיים השימושיים בנכס. בחינת ירידת ערך מתבצעת אחת לשנה לאורך תקופת הפיתוח. כאשר לא ניתן להכיר בנכס בלתי מוחשי שנוצר באופן פנימי, עלויות פיתוח נזקפות לרווח או הפסד במועד התהוותן. עלויות פיתוח שהוכרו בעבר כהוצאה אינן מוכרות כנכס בתקופה מאוחרת יותר.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. נכסים בלתי מוחשיים (המשך)

2. תוכנות

נכסי החברה כוללים מערכות מחשב המורכבות מחומרה ותוכנות. תוכנות המהוות חלק אינטגרלי מחומרה, אשר אינה יכולה לפעול ללא התוכנות המותקנות עליה, מסווגות כרכוש קבוע. לעומת זאת, רישיונות לתוכנות העומדות בפני עצמן ומוסיפות פונקציונליות נוספת לחומרה, מסווגים כנכסים בלתי מוחשיים.

3. עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. כל העלויות האחרות, לרבות עלויות הקשורות למוניטין או מותגים שפותחו באופן עצמי, נזקפות לדוח רווח או הפסד עם התהוותן. הפחתה נזקפת לדוח רווח או הפסד על פני אומדן אורך החיים השימושי של הנכסים הבלתי מוחשיים, מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

4. הפחתה

אומדן אורך החיים השימושי לתקופה הנוכחית ולתקופות השוואתיות הינו כדלקמן:

תוכנות - מופחתות בקו ישר על פני 10-3 שנים.

האומדנים בדבר שיטת הפחת ואורך החיים השימושי נבחנים מחדש בכל סוף שנת דיווח.

יא. ירידת ערך

החברה בוחנת בכל תאריך דיווח האם קיימת ראייה אובייקטיבית לירידת ערך בגין הנכסים הבאים:

1. נכסים פיננסיים

א. נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת

ראייה אובייקטיבית לירידת ערך קיימת כאשר אירוע אחד או יותר השפיעו באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים מהנכס לאחר מועד ההכרה. סכום ההפסד הנזקף לדוח רווח או הפסד נמדד כהפרש בין יתרת הנכס בדוחות הכספיים לבין הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים (שאינם כוללים הפסדי אשראי עתידיים שטרם התהוו), המהוונים בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של הנכס הפיננסי. אם הנכס הפיננסי נושא ריבית משתנה, ההיוון נעשה בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית הנוכחית. בתקופות עוקבות הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחס באופן אובייקטיבי את השבת ערכו של הנכס לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד. ביטול כאמור נזקף לרווח או הפסד עד לגובה ההפסד שהוכר.

החברה בוחנת ראיות לירידת ערך לגבי נכסי חוב המסווגים להלוואות וחייבים הן ברמת הנכס הבודד והן ברמה של קבוצת נכסים בעלי מאפייני סיכון אשראי דומים (בחינה קולקטיבית). ההלוואות והחייבים שהינם משמעותיים באופן פרטני נבחנים ספציפית לירידת ערך. ההלוואות והחייבים אשר בגינם לא זוהתה ירידת ערך ספציפית מקובצים יחדיו ולגביהם נבחנת קיומה של ירידת ערך קולקטיבית במטרה לאתר ירידת ערך שהתרחשה וטרם זוהתה.

בבחינה קולקטיבית של ירידת ערך, החברה עושה שימוש במגמות היסטוריות של ההסתברות להפרה, עיתוי קבלת ההחזר וסך ההפסד בפועל, בהתאם לשיקול דעת ההנהלה בדבר השאלה האם ההפסדים בפועל צפויים להיות גדולים או קטנים יותר בהשוואה להפסדים העולים מהמגמות ההיסטוריות לאור המצב הכלכלי ותנאי האשראי הקיימים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. ירידת ערך (המשך)

1. נכסים פיננסיים (המשך)

ב. נכסים פיננסיים זמינים למכירה

הראיה לירידת ערך לגבי נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהם מכשירים הוניים, כוללת ירידה משמעותית או מתמשכת בשווי ההוגן של הנכס מתחת לעלותו וכן בחינת שינויים בסביבה הטכנולוגית, הכלכלית או המשפטית או בסביבת השוק בה פועלת החברה שהנפיקה את המכשיר. הבחינה של ירידה משמעותית או מתמשכת, תלויה בנסיבות בכל תאריך דיווח, כאשר, במסגרת הבחינה, מובאות בחשבון התנודתיות ההיסטורית בשווי ההוגן וכן קיומה של מגמה מתמשכת של ירידה בשווי ההוגן בשיעור כולל של 20% ויותר או משך זמן של ירידה בשווי ההוגן של 6 חודשים ויותר.

כאשר קיימת ראיה לירידת ערך, ההפסד המצטבר שנזקף לרווח כולל אחר, מסווג מחדש לרווח או הפסד. בתקופות עוקבות, ביטול הפסד מירידת ערך אינו נזקף לרווח והפסד, אלא נזקף לרווח כולל אחר. ראיות לירידת ערך לגבי נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהם מכשירי חוב, כוללות אירוע אחד או יותר שהשפיעו באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים מהנכס לאחר מועד ההשקעה. כאשר קיימת ראיה לירידת ערך, ההפסד המצטבר שנזקף לרווח כולל אחר, מוכר כהפסד מירידת ערך ברווח או הפסד. בתקופות עוקבות הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחס באופן אובייקטיבי את העלייה בשווי ההוגן לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד מירידת הערך. ביטול כאמור נזקף לרווח או הפסד עד לגובה ההפסד שהוכר.

2. ביטוח משנה

(א) ההתחייבויות של מבטחי המשנה כלפי החברה אינן משחררות אותה מהתחייבויותיה כלפי המבוטחים על פי פוליסות הביטוח. מבטח משנה, אשר לא יעמוד בהתחייבויותיו על פי חוזה ביטוח המשנה, עלול לגרום לחברה הפסדים.

(ב) החברה מבצעת הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות מבטחי משנה שגבייתם מוטלת בספק על בסיס הערכות סיכון פרטניות ועל בסיס עומק החוב. ככל והעניין רלוונטי.

בנוסף, בקביעת חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות הביטוחיות מתחשבת החברה, בין היתר, בהערכת אפשרות הגביה ממבטחי המשנה. כאשר חלקם של מבטחי המשנה כאמור מחושב על בסיס אקטוארי, חלקם של אותם מבטחי משנה שבקשיים מחושב בהתאם להמלצת האקטואר, המביאה בחשבון את כלל גורמי הסיכון. כמו כן, מתחשבת החברה בעת עריכת ההפרשות, בין היתר, בנכונות הצדדים להגיע להסכמי CUT OFF (ניתוק התקשרויות בדרך של פירעון סופי של החובות) במטרה לצמצם את החשיפה.

3. פרמיה לגביה

הפרשה לחובות מסופקים בגין פרמיות לגביה בעסקי ביטוח כללי ובעסקי ביטוח חיים ובריאות מחושבות לפי אומדנים המבוססים, בין היתר, על עומק חובות בפיגור ועל הבטחונות הקיימים.

4. נכסים שאינם פיננסיים

החברה בוחנת את הצורך בירידת ערך נכסים לא פיננסיים, שאינם הוצאות רכישה נדחות, נדל"ן להשקעה, נכסים הנובעים מהטבות לעובדים ונכסי מס נדחים כאשר ישנם סימנים כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהיתרה בדוחות הכספיים אינה ברת-השבה. במקרים בהם היתרה בדוחות הכספיים של הנכסים הלא פיננסיים עולה על הסכום בר-ההשבה שלהם, מופחתים הנכסים לסכום בר-ההשבה שלהם. שווי בר-ההשבה הינו הגבוה מבין שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה ושווי שימוש. בהערכת שווי השימוש מהוונים תזרימי המזומנים הצפויים לפי שיעור ניכיון לפני מס המשקף את הסיכונים הספציפיים לכל נכס ואת ערך הזמן של הכסף. בגין נכס שאינו מייצר תזרימי מזומנים עצמאיים נקבע סכום בר-השבה עבור היחידה מניבת המזומנים שאליה שייך הנכס. הפסדים מירידת ערך נזקפים לדוח רווח או הפסד לסעיף הוצאות אחרות. הפסד מירידת ערך של נכס, מבוטל רק כאשר חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת הסכום בר-ההשבה של הנכס מהמועד בו הוכר לאחרונה ההפסד מירידת הערך. ביטול ההפסד כאמור מוגבל לנמוך מבין סכום ירידת הערך של הנכס שהוכר בעבר (בניכוי פחת או

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

4. נכסים שאינם פיננסיים (המשך)

הפחתה) או סכום בר-ההשבה של הנכס. לגבי נכס הנמדד לפי העלות, ביטול הפסד כאמור נזקף לרווח או הפסד.

יב. מדידת שווי הוגן

שווי הוגן הוא המחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם להעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה.

מדידת שווי הוגן מבוססת על ההנחה כי העסקה מתרחשת בשוק העיקרי של הנכס או ההתחייבות, או בהיעדר שוק עיקרי, בשוק הכדאי (advantageous) ביותר.

השווי ההוגן של נכס או התחייבות נמדד תוך שימוש בהנחות שמשתתפים בשוק ישתמשו בעת תמחור הנכס או ההתחייבות, בהנחה שמשתתפים בשוק פועלים לטובת האינטרסים הכלכליים שלהם.

מדידת שווי הוגן לנכס לא פיננסי מביאה בחשבון את היכולת של משתתף בשוק להפיק הטבות כלכליות באמצעות הנכס בשימוש המיטבי שלו או על ידי מכירתו למשתתף אחר בשוק שישתמש בנכס בשימוש המיטבי שלו.

החברה משתמשת בטכניקות הערכה שהן מתאימות לנסיבות וסקימים עבורן מספיק נתונים שניתנים להשגה כדי למדוד שווי הוגן, תוך מקסום השימוש בנתונים רלוונטיים שניתנים לצפייה ומזעור השימוש בנתונים שאינם ניתנים לצפייה.

השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים הנסחרים בשוק פעיל נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין מכשירים פיננסיים שלהם אין שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה.

שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היוון תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות. השווי של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופיקדונות, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים ראו באור 12 ו'.

כל הנכסים וההתחייבויות הנמדדים בשווי הוגן או שניתן גילוי לשווי ההוגן שלהם מחולקים לקטגוריות בתוך מידג השווי ההוגן, בהתבסס על רמת הנתונים הנמוכה ביותר, המשמעותית למדידת השווי ההוגן בכללותה:

רמה 1: מחירים מצוטטים (ללא התאמות) בשוק פעיל של נכסים והתחייבויות זהים.

רמה 2: נתונים שאינם מחירים מצוטטים שנכללו ברמה 1 אשר ניתנים לצפייה במישרין או בעקיפין.

רמה 3: נתונים שאינם מבוססים על מידע שוק ניתן לצפייה (טכניקות הערכה ללא שימוש בנתוני שוק ניתנים לצפייה).

יג. הון מניות

עלויות המתייחסות ישירות להנפקת מניות מוצגות כהפחתה מההון.

יד. הטבות לעובדים

בחברה קיימים מספר סוגי הטבות לעובדים:

1. הטבות עובד לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר הינן הטבות אשר חזויות להיות מסולקות במלואן לפני 12 חודש לאחר תום תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירותים המתייחסים. הטבות אלו כוללות משכורות, ימי חופשה, מחלה, הבראה והפקדות מעסיק לביטוח לאומי ומוכרות כהוצאה עם מתן השירותים. התחייבות בגין בונוס במזומן או תוכנית להשתתפות ברווחים, מוכרת כאשר לחברה קיימת מחויבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום. ההתחייבות להטבות לעובד לזמן קצר המוצגת בדוח על המצב הכספי מייצגת את הערך הלא מהוון של ההתחייבות.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יד. הטבות לעובדים (המשך)

2. הטבות לאחר סיום העסקה

(א) תכנית להפקדה מוגדרת

לחברה תוכניות להפקדה מוגדרת, בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין שלפיהן החברה משלמת באופן קבוע תשלומים מבלי שתהיה לה מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים גם אם בקרן לא הצטברו סכומים מספיקים כדי לשלם את כל ההטבות לעובד המתחייבות לשירות העובד בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות.

הפקדות לתוכנית להפקדה מוגדרת בגין פיצויים או בגין תגמולים, מוכרות כהוצאה במקביל לקבלת שירותי העבודה מהעובד.

(ב) תוכנית להטבה מוגדרת

בנוסף לחברה תוכנית להטבה מוגדרת בגין תשלום פיצויים בהתאם לחוק פיצויי פיטורין. לפי החוק, זכאים עובדים לקבל פיצויים עם פיטוריהם או עם פרישתם. ההתחייבות בשל סיום העסקה נמדדת לפי שיטת שווי אקטוארי של יחידת הזכאות החזויה. החישוב האקטוארי מביא בחשבון עליות שכר עתידיות ושיעור עזיבת עובדים, וזאת על בסיס הערכה של עיתוי התשלום. הסכומים מוצגים על בסיס הוון תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, לפי שיעורי הריבית בהתאם לתשואה במועד הדיווח של אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה, אשר מועד פרעון דומה לתקופת ההתחייבות המתייחסת לפיצויי הפרישה.

החברה מפקידה כספים בגין התחייבויותיה לתשלום פיצויים לחלק מעובדיה באופן שוטף בקרנות פנסיה וחברות ביטוח (להלן - נכסי התוכנית). נכסי התוכנית הם נכסים המוחזקים על ידי קרן הטבות עובד לזמן ארוך או בפוליסות ביטוח כשירות. נכסי התוכנית אינם זמינים לשימוש נושי החברה, ולא ניתן לשלםם ישירות לחברה. מרכיב הפיצויים, בפוליסות שהופקו על ידי החברה, אינו מהווה נכסי תוכנית ומקוזה מההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.

ההתחייבות בשל הטבות לעובדים המוצגת בדוח על המצב הכספי מייצגת את הערך הנוכחי של התחייבות ההטבות המוגדרת בניכוי השווי ההוגן של נכסי התוכנית.

מדידות מחדש של ההתחייבות נטו נזקפות לרווח כולל אחר.

3. הטבות עובד אחרות לטווח ארוך

עובדי החברה זכאים להטבות בגין חופשה. הטבות אלו מטופלות כהטבות אחרות לטווח ארוך מאחר שהחברה צופה כי הטבות אלו ינוצלו, ומחויבות החברה בגין תסולק, במהלך תקופת ההעסקה ולאחר שנה מתום תקופת הדיווח השנתית בה העובדים סיפקו את השירות המתייחס.

ההתחייבות נטו של החברה בגין הטבות עובד אחרות לטווח ארוך המחושבת על בסיס הערכה אקטוארית, הינה בגין סכום ההטבה העתידית המגיעה לעובדים בגין שירותים שהוענקו בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות, תוך התחשבות בשיעור עליית שכר צפויה. סכום הטבות אלו מהווה לערכו הנוכחי. בניכוי שווים ההוגן של הנכסים המתייחסים למחויבויות אלה. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה אשר מועד הפירעון שלהן דומה לתקופת המחויבות של החברה.

מדידות מחדש של ההתחייבות נטו נזקפות לרווח או הפסד בתקופה בה הן התהוו.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. הטבות לעובדים (המשך)

4. הטבות בגין פיטורין

פיצויי פיטורין לעובדים נזקפים כהוצאה כאשר החברה התחייבה לפיטורי עובדים לפני הגיעם לגיל הפרישה המקובל והיא אינה יכולה לבטל את ההצעה או כאשר החברה מכירה בעלויות בגין שינוי מבני אשר כולל תשלום של הטבות בגין פיטורין, כמוקדם מבניהם.

טו. הפרשות

הפרשה בהתאם ל-37 IAS מוכרת כאשר לחברה קיימת מחויבות בהווה (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, צפוי שיידרש שימוש במשאבים כלכליים על מנת לסלק את המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן. כאשר החברה צופה שחלק או כל ההוצאה תוחזר לחברה, כגון בחוזה ביטוח, ההחזר יוכר כנכס נפרד, רק במועד בו קיימת וודאות למעשה לקבלת הנכס. ההוצאה תוכר בדוח רווח או הפסד בניכוי החזר ההוצאה.

להלן סוגי ההפרשות שנכללו בדוחות הכספיים:

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר לחברה קיימת מחויבות משפטית בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, כאשר יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי החברה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן.

חוזים מכבידים

הפרשה לחוזים מכבידים מוכרת כאשר ההטבות הצפויות להתקבל מהחוזים על ידי החברה נמוכות ביחס לעלויות הבלתי נמנעות כתוצאה מעמידה במחויבויות החוזיות. ההפרשה נמדדת על פי הנמוך מבין הערך הנוכחי של העלות החזויה לביטול החוזה והערך הנוכחי של העלות החזויה נטו להמשך קיום החוזה.

היטלים

היטלים המוטלים על החברה על ידי מוסדות ממשלה באמצעות חקיקה, מטופלים בהתאם לפרשנות IFRIC 21, לפיה ההתחייבות לתשלום ההיטל תוכר רק בעת קרות האירוע היוצר את המחויבות לתשלום.

טז. הכרה בהכנסה

1. פרמיות

(א) פרמיות במגזר ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך, לרבות פרמיות חסכון ולמעט תקבולים בגין חוזי השקעה נרשמות כהכנסות בהגיע מועד גבייתן.

ביטולים נרשמים במועד קבלת ההודעה מבעל הפוליסה, או באופן יזום על ידי החברה עקב פיגורים בתשלום, בכפוף להוראות כל דין. השתתפות המבוטחים ברווחים מנוכה מהפרמיות.

(ב) פרמיות בביטוח כללי נרשמות כהכנסות על בסיס דוחות תפוקה חודשיים. הפרמיות מתייחסות בעיקרן לתקופת ביטוח של שנה. ההכנסות מפרמיה ברוטו ושינויים בפרמיה שטרם הורווחה בגינה, נרשמים בסעיף פרמיות שהורווחו, ברוטו.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טז. הכרה בהכנסה (המשך)

1. פרמיות (המשך)

פרמיות בענף רכב חובה נרשמות בעת פירעון הפרמיה הואיל והכיסוי הביטוחי מותנה בתשלום הפרמיה.

פרמיות מפוליסות שתחילת הביטוח שלהן לאחר תאריך המאזן נרשמות כהכנסות מראש.

ההכנסות שנכללו בדוחות הכספיים הינן לאחר ביטולים שנתקבלו מבעלי פוליסות, ובניכוי ביטולים והפרשות עקב אי פירעון דמי הביטוח, בכפוף להוראות כל דין ובניכוי השתתפות המבוטחים ברווחים, על בסיס ההסכמים שבתוקף.

2. דמי ניהול

דמי ניהול בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה

דמי הניהול מחושבים בהתאם להנחיות המפקח על בסיס התשואה וצבירת החיסכון של המבוטחים בתיק המשתתף ברווחים.

דמי הניהול כוללים את המרכיבים כדלקמן:

פוליסות שנמכרות החל מ-1 בינואר, 2004 - דמי ניהול קבועים בלבד.

בגין פוליסות שנמכרו עד ליום 31 בדצמבר, 2003 - דמי ניהול קבועים ומשתנים.

דמי הניהול הקבועים מחושבים בשיעורים קבועים מצבירת החיסכון ונרשמים על בסיס צבירה.

דמי הניהול המשתנים מחושבים כשיעור מהרווח הריאלי השנתי (מה- 1 בינואר ועד ה- 31 בדצמבר) שנזקף לפוליסה בניכוי דמי הניהול הקבועים שנגבו מאותה הפוליסה. ניתן לגבות רק דמי ניהול משתנים חיוביים ובניכוי סכומים שליליים שנצברו בשנים הקודמות.

במהלך השנה נרשמים דמי הניהול המשתנים על בסיס צבירה בהתאם לתשואה החודשית הריאלית, ככל שהיא חיובית. בחודשים בהם התשואה הריאלית שלילית מוקטנים דמי הניהול המשתנים עד לגובה סך דמי הניהול המשתנים שנגבו במצטבר מתחילת השנה. תשואה שלילית שלא בוצעה בגינה הקטנה של דמי הניהול במהלך שנה שוטפת, תנוכה, לצורך חישוב דמי הניהול מתשואה חיובית בתקופות עוקבות.

3. עמלות

הכנסות מעמלות ממבטחי משנה בביטוח כללי, חיים ובריאות נזקפות בעת התהוותן.

4. הכנסות מדמי שכירות

הכנסות מדמי שכירות מוכרות לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות. עלייה קבועה בדמי השכירות לאורך תקופת החוזה, מוכרת כהכנסה בהתאם לשיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יז. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, והכנסות מימון כוללים הכנסות ריבית והפרשי הצמדה בגין נכסי חוב, הכנסות מדיבידנדים, רווחים (הפסדים) נטו ממכירת נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה, שינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, רווחים (הפסדים) ממטבע חוץ בגין נכסי חוב, שינויים בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה והכנסות מדמי שכירות של נדל"ן להשקעה.

רווחים (הפסדים) מממוש השקעות מחושבים כהפרש בין תמורת המימוש, נטו לבין העלות המקורית או העלות המופחתת ומוכרים בעת קרות אירוע המכירה. הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן, באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית. הכנסות מדיבידנדים מוכרות במועד בו מוקנית לחברה הזכות לקבלת תשלום. באם מתקבל הדיבידנד בגין מניות סחירות, מכירה החברה בהכנסות מדיבידנד ביום האקס.

רווחים והפסדים מהפרשי שער ושינויים בשווי ההוגן של ההשקעות מדווחים בנטו.

הוצאות מימון כוללות הוצאות ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער על התחייבויות פיננסיות, ריבית והפרשי שער על פיקדונות ועל יתרות מבטחי משנה.

יח. הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות מסווגות להוצאות עקיפות ליישוב תביעות (הנכללות בסעיף תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה), להוצאות הקשורות ברכישה (הנכללות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות) וליתרת הוצאות הנהלה וכלליות אחרות הנכללות בסעיף זה. הסיווג נערך בהתאם למודלים פנימיים של החברה המבוססים על הוצאות ישירות שנזקפו והוצאות עקיפות שהועמסו.

יט. מסים על הכנסה

תוצאות המס בגין מסים שוטפים או נדחים נזקפות לרווח או הפסד, למעט אם הן מתייחסות לפריטים הנזקפים לרווח כולל אחר או להון.

1. מסים שוטפים

חבות בגין מסים שוטפים נקבעת תוך שימוש בשיעורי המס וחוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה, עד לתאריך הדיווח, וכן התאמות נדרשות בקשר לחבות המס לתשלום בגין שנים קודמות.

2. מסים נדחים

מסים נדחים מחושבים בגין הפרשים זמניים בין הסכומים הנכללים בדוחות הכספיים לבין הסכומים המובאים בחשבון לצורכי מס.

יתרות המסים הנדחים מחושבות לפי שיעור המס הצפוי לחול כאשר הנכס ימומש או ההתחייבות תסולק, בהתבסס על חוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה עד לתאריך הדיווח.

בכל תאריך דיווח נכסי מסים נדחים נבחנים ובמידה שלא צפוי ניצולם הם מופחתים. הפסדים מועברים והפרשים זמניים ניתנים לזיכוי, בגינם לא הוכרו נכסי מסים נדחים, נבחנים בכל תאריך דיווח ובמידה שניצולם צפוי מוכר נכס מס נדחה מתאים.

המסים הנדחים בגין נדל"ן להשקעה המוחזק במטרה להשיב את מרבית (substantially all) ההטבות הכלכליות הגלומות בו בדרך של מימוש ולא בדרך של שימוש, נמדדים לפי אופן היישוב הצפוי של נכס הבסיס, על בסיס מימוש ולא שימוש.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יט. מסים על הכנסה (המשך)

2. מסים נדחים (המשך)

בחישוב המסים הנדחים לא מובאים בחשבון המסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעה בחברה מוחזקת, כל עוד מכירת ההשקעה בחברה מוחזקת אינה צפויה בעתיד הנראה לעין. כמו כן, לא הובאו בחשבון מסים נדחים בגין חלוקת רווחים על ידי חברה מוחזקת כדיבידנדים, מאחר שחלוקת הדיבידנד אינה כרוכה בחבות מס נוספת, או בשל מדיניות החברה שלא ליזום חלוקת דיבידנד על ידי חברה מאוחדת הגוררת חבות מס נוספת. לעניין זה ראה גם [באור 30 ה'.](#)

מסים נדחים מקוזזים אם קיימת זכות חוקית לקיזוז נכס מס שוטף כנגד התחייבות מס שוטפת והמסים הנדחים מתייחסים לאותה ישות החייבת במס ולאותה רשות מס.

כ. רווח למניה

רווח למניה מחושב על ידי חלוקה של הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות החברה במספר המניות הרגילות המשוקלל הקיים בפועל במהלך התקופה.

כא. חכירות

החברה מטפלת בחוזה כחירה כחירה כאשר בהתאם לתנאי החוזה מועברת זכות לשלוט בנכס מזוהה לתקופת זמן בעבור תמורה.

החברה כחוכר

עבור העסקאות בהן החברה מהווה חוכר היא מכירה במועד התחילה בחכירה בנכס זכות שימוש כנגד התחייבות בגין חכירה וזאת למעט עסקאות חכירה לתקופה של עד 12 חודשים ועסקאות חכירה בהן נכס הבסיס בעל ערך נמוך, בהן בחרה החברה להכיר בתשלומי החכירה כהוצאה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה. במסגרת מדידת ההתחייבות בגין חכירה בחרה החברה ליישם את ההקלה הניתנת ב- IFRS 16 ולא ביצעה הפרדה בין רכיבי חכירה לרכיבים שאינם חכירה כגון: שירותי ניהול, שירותי אחזקה ועוד, הכלולים באותה עסקה. בעסקאות בהן זכאי העובד לרכב מהחברה כחלק מתנאי העסקתו, מטפלת החברה בעסקאות אלה כהטבות עובד בהתאם להוראות IAS 19 ולא כעסקת חכירת משנה. במועד התחילה, התחייבות בגין חכירה כוללת את כל תשלומי החכירה שטרם שולמו מהוונים בשיעור הריבית הגלומה בחכירה כאשר היא ניתנת לקביעה בנקל או בשיעור הריבית התוספתי של החברה. לאחר מועד התחילה מודדת החברה את ההתחייבות בגין חכירה בשיטת הריבית האפקטיבית. נכס זכות השימוש במועד התחילה מוכר בגובה ההתחייבות בגין חכירה בתוספת תשלומי חכירה ששולמו במועד התחילה או לפניו ובתוספת של עלויות עסקה שהתהוו. נכס זכות השימוש נמדד במודל העלות ומופחת לאורך החיים השימושיים שלו, או תקופת החכירה לפי הקצר שבהם.

להלן נתונים בדבר מספר שנות ההפחתה של נכסי זכות השימוש:

מספר שנים
3

כלי רכב

כאשר מתקיימים סימנים לירידת ערך, בוחנת החברה ירידת ערך לנכס זכות השימוש בהתאם להוראות IAS 36.

חכירה תפעולית

עסקת חכירה בה לא מועברים באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הקשורים לבעלות על הנכס, מסווגת כחכירה תפעולית. תקבולי החכירה מוכרים כהכנסה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה. עלויות ראשוניות ישירות שהתהוו בגין הסכם החכירה, מתווספות לעלות הנכס המוכר ומוכרות כהוצאה לאורך תקופת החכירה לפי אותו בסיס.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כא. חכירות (המשך)

תשלומי חכירה הצמודים למדד

במועד התחילה משתמשת החברה בשיעור המדד הקיים במועד התחילה לצורך חישוב תשלומי החכירה העתידיים.

בעסקאות בהן החברה מהווה חוכר, שינויים בגובה תשלומי החכירה העתידיים כתוצאה משינוי במדד מהווים (ללא שינוי בשיעור ההיוון החל על ההתחייבות בגין חכירה) ליתרת נכס זכות שימוש ונזקפים כהתאמה ליתרת ההתחייבות בגין חכירה, רק כאשר חל שינוי בתזרימי המזומנים הנובע משינוי במדד (כלומר, במועד שבו התיאום לתשלומי החכירה נכנס לתוקף).

אופציות להארכה וביטול של תקופת חכירה

תקופת החכירה שאינה ניתנת לביטול כוללת גם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך את החכירה כאשר ודאי באופן סביר שהאופציה להארכה תמומש וגם תקופות המכוסות על ידי אופציה לבטל את החכירה כאשר ודאי באופן סביר שהאופציה לביטול לא תמומש.

במקרה בו חל שינוי בצפי למימוש אופציית הארכה או לאי מימוש אופציית ביטול, מודדת החברה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין החכירה בהתאם לתקופת החכירה המעודכנת, לפי שיעור ההיוון המעודכן ביום השינוי בצפי, כאשר סך השינוי נזקף ליתרת נכס זכות השימוש עד לאיפוסו ומעבר לכך לרווח או הפסד.

תיקוני חכירה

כאשר מבוצע תיקון לתנאי החכירה אשר אינו מקטין את היקף החכירה ואינו מטופל כעסקת חכירה נפרדת, מודדת החברה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין חכירה בהתאם לתנאי החכירה המתוקנים, לפי שיעור ההיוון המעודכן ביום התיקון וזקפת את סך השינוי ביתרת ההתחייבות בגין החכירה ליתרת נכס זכות השימוש.

כאשר מבוצע תיקון לתנאי החכירה אשר מביא לקטיון בהיקף החכירה, מכירה החברה ברווח או בהפסד הנובע מהגרעה החלקית או המלאה של יתרת נכס זכות השימוש וההתחייבות בגין החכירה. לאחר מכן, מודדת החברה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין חכירה בהתאם לתנאי החכירה המתוקנים, לפי שיעור ההיוון המעודכן במועד התיקון וזקפת את סך השינוי ביתרת ההתחייבות בגין החכירה ליתרת נכס זכות השימוש.

כב. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם

1. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח

בחודש מאי 2017 פרסמה הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (להלן - התקן החדש). בחודש יוני 2020 פורסם תיקון לתקן החדש.

התקן החדש קובע כללים להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח ומחליף את ההוראות הקיימות בנושא. התקן החדש צפוי לגרום לשינויים משמעותיים בדיווח הכספי של חברות ביטוח.

בהתאם לתקן החדש יש למדוד את ההתחייבות הביטוחית כערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים מחוזי הביטוח תוך התחשבות באי הוודאות הגלומה בתחזיות אלו (מרווח הסיכון). כמו כן, הרווח הגלום הצפוי בחוזי הביטוח הנגזר מהחישובים כאמור יוכר על פני תקופת הכיסוי, וההשפעה של שינויים בהנחות (למעט ריבית) תיפרס גם היא על פני תקופת הכיסוי. הפסד יוכר באופן מיידי אם קבוצת חוזי ביטוח אינה צפויה להיות רווחית, או הופכת למפסידה.

לגבי חוזי ביטוח מסוימים (בדרך כלל חוזי ביטוח אלמנטרי עם כיסוי ביטוחי של עד שנה) ניתן ליישם מודל מדידה פשוט יותר שאינו שונה בהרבה מהמדידה המקובלת כיום.

בחודש דצמבר 2022 רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון פרסמה עדכון ל-"מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח" (להלן - מפת הדרכים). בהתאם למפת הדרכים מועד היישום לראשונה של התקן בישראל יהיה החל מהתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2024. בהתאם, מועד המעבר יחול ביום 1 בינואר 2023. בנוסף, בהתאם למפת הדרכים בדוח השנתי לשנת 2023, תידרשנה החברות לדווח, במסגרת באור ייעודי לדוחות הכספיים, דוח פרו-פורמה על המצב הכספי בלבד ליום 1 בינואר 2023 (נתוני יתרות פתיחה למועד המעבר, ללא מספרי השוואה), שיהיו ערוכים בהתאם להוראות IFRS 17 ו-IFRS 9.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כב. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם (המשך)

1. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח (המשך)

בנוסף, מפת הדרכים מפרטת את צעדי ההיערכות ולוחות הזמנים המרכזיים שלדעת רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון נדרש לנקוט במטרה להבטיח את היערכותן של חברות הביטוח בישראל ליישום איכותי של התקן באופן נאות ומהימן, בין היתר, בנוגע להתאמת מערכות המידע, השלמת גיבוש המדיניות החשבונאית והיערכות לדיווחים השונים הנדרשים, ביצוע מבדק כמותי לעניין שווי הוגן לקראת מועד המעבר, היערכות לחישוב תיאום הסיכון עבור סיכון לא פיננסי (RA) (הוגש לפיקוח עד סוף שנת 2022), היערכות לביקורת של רואי החשבון המבקרים, גילוי מידע כמותי וולונטרי במסגרת ביאור ייעודי החל מהדוחות הרבעוניים לרבעון השני של שנת 2023, גילוי מידע איכותי במסגרת ביאור ייעודי החל מהדוחות הרבעוניים לרבעון השני של שנת 2023 וללוח הזמנים המתייחס לבדיקת נאותות הבקורות הקשורות למערכות המידע ולתהליכים הקשורים.

התקן החדש ייושם למפרע. אם יישום למפרע אינו מעשי ניתן לבחור באחת משתי הגישות הבאות:

1. גישת יישום למפרע חלקי.
2. גישת השווי ההוגן.

החברה נערכת לאימוץ התקן בהתאם ללוחות הזמנים כאמור.

כחלק מתהליך אימוץ התקן, החברה מצויה בתהליך יישום והטמעה של מערכות מידע ממוחשבות אשר הכרחיות ליישום הוראות התקן. כמו כן, החברה בוחנת וממפה את הבקורות הנדרשות ואת אופן זרימת המידע אל הדוחות הכספיים.

2. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 9, מכשירים פיננסיים

בחודש ינואר 2018 נכנס לתוקף IFRS 9 - מכשירים פיננסיים, המחליף את IAS 39 - מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה. IFRS 9 (להלן – "התקן החדש") משנה בעיקר את הוראות הסיווג והמדידה של נכסים פיננסיים והוא חל על כל הנכסים הפיננסיים שבתחולת IAS 39.

תיקון לתקן IFRS 4 מאפשר לישות שמנפיקה חוזי ביטוח לאמץ את IFRS 9 עם התאמות (להלן: "The overlay approach") או לדחות את אימוץ IFRS 9 ליום 1 בינואר 2023 (להלן: "גישת הדחיה" או "הפטור הזמני").

עם זאת, בהתאם לטיוטת עדכון "מפת דרכים לאימות תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח" שהתפרסמה, על ידי הפיקוח, בחודש דצמבר 2022, מועד היישום לראשונה של IFRS 9 ו- IFRS 17 בישראל יהיה החל מהתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2024. בהתאם, מועד המעבר יחול ביום 1 בינואר 2023.

התקן החדש קובע כי בעת ההכרה לראשונה כל הנכסים הפיננסיים יימדדו בשווי הוגן. בתקופות עוקבות יש למדוד מכשירי חוב בעלות מופחתת רק אם מתקיימים שני התנאים המצטברים הבאים:

- הנכס מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא להחזיק בנכסים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים הנובעים מהם (להלן – "מבחן הקרן והחבות בלבד").
- על פי התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי, החברה זכאית, במועדים מסויימים, לקבל תזרימי מזומנים המהווים אך ורק תשלומי קרן ותשלומי ריבית על יתרת קרן.

המדידה העוקבת של כל יתר מכשירי החוב והנכסים הפיננסיים האחרים תהיה על פי שווי הוגן. התקן החדש קובע הבחנה בין מכשירי חוב אשר ימדדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ומכשירי חוב שימדדו בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.

נכסים פיננסיים שהינם מכשירים הוניים יימדדו בתקופות עוקבות בשווי הוגן, וההפרשים ייזקפו לרווח או הפסד או לרווח (הפסד) כולל אחר, על פי בחירת החברה לגבי כל מכשיר ומכשיר.

אם מדובר במכשירים הוניים המוחזקים למטרות מסחר, חובה למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כב. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם (המשך)

2. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 9, מכשירים פיננסיים (המשך)

כמו כן, התקן החדש כולל מודל חדש למדידת ירידת ערך של מכשירי חוב פיננסיים אשר אינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד המתבסס על הפסדי אשראי צפויים ("Expected Credit Loss Model"). התקן החדש כולל דרישות חדשות בנוגע לחשבונאות גידור. החברה מיישמת את הפטור הזמני מ-IFRS 9 כפי שמתאפשר על ידי IFRS 4 מאחר והיא לא יישמה קודם לכן גרסה כלשהי של IFRS 9 וכן פעילויות קשורות בעיקרן לביטוח. ליום 31 בדצמבר, 2015, הערך בספרים של התחייבויות החברה הנובעות מחוזים שבתחולת IFRS 4 מהווה 90.8% מסך הערך בספרים של התחייבויות החברה. מאז אותו מועד לא חלו שינויים בפעילות החברה המחייבים הערכה מעודכנת.

3. תיקון ל-8 IAS מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות

בחודש פברואר 2021, פרסם ה-IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 8: מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות (להלן – התיקון). מטרת התיקון הינה להציג הגדרה חדשה של המונח "אומדנים חשבונאיים".

אומדנים חשבונאיים מוגדרים כ"סכומים כספיים בדוחות הכספיים הכפופים לאי ודאות במדידה". התיקון מבהיר מהם שינויים באומדנים חשבונאיים וכיצד הם נבדלים משינויים במדיניות החשבונאית ומתיקוני טעויות.

התיקון ייושם באופן פרוספקטיבי לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2023 והוא חל על שינויים במדיניות חשבונאות ובאומדנים חשבונאיים המתרחשים בתחילת אותה תקופה או אחריה. יישום מוקדם אפשרי.

החברה בוחנת את השלכות התיקון על הדוחות הכספיים.

כג. להלן שיעורי השינוי של מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר של ארה"ב

שער חליפין יצג של דולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן		
	מדד ידוע	מדד בגין	
%	%	%	
13.2	5.3	5.26	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022
(3.3)	2.4	2.8	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2021
(7.0)	(0.6)	(0.7)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2020

באור 3: - מגזרי פעילות

א. כללי

מגזרי הפעילות נקבעו בהתבסס על המידע הנבחן על ידי מקבל ההחלטות התפעוליות הראשי (CODM) לצורכי קבלת החלטות לגבי הקצאת משאבים והערכת ביצועים. בהתאם לזאת, למטרות ניהול, החברה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

מגזר ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך כולל את ענפי ביטוח חיים והוא מתמקד בעיקר בחסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן לרבות חוזי השקעה) וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ועוד.

2. מגזר ביטוח כללי

מגזר הביטוח הכללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות הממונה מפורט מגזר הביטוח הכללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים וענפי חבויות אחרים.

• ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

• ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

• ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות מקצועית ואחריות המוצר.

• ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי הרכוש שאינם רכב וחבויות וכן ענפי ביטוח אחרים.

3. פעילות שאינה מיוחסת למגזרי פעילות

פעילות זו כוללת חלק ממטה החברה שאינו מיוחס למגזרי הפעילות והחזקת נכסים והתחייבויות כנגד הון החברה.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	סה"כ
אלפי ש"ח			
448,918	1,178,693	-	1,627,611
29,163	458,450	-	487,613
419,755	720,243	-	1,139,998
(2,280,797)	288,878	17,315	(1,974,604)
180,447	-	-	180,447
6,678	56,024	-	62,702
(1,673,917)	1,065,145	17,315	(591,457)
סך הכל הכנסות			
(1,821,755)	1,541,756	-	(279,999)
28,594	677,044	-	705,638
(1,850,349)	864,712	-	(985,637)
177,690	259,143	-	436,833
77,474	21,866	5,605	104,945
2,318	3,992	19,419	25,729
(1,592,867)	1,149,713	25,024	(418,130)
סך הכל הוצאות			
-	-	1,819	1,819
(81,050)	(84,568)	(5,890)	(171,508)
(2,828)	(27,578)	12,986	(17,420)
(83,878)	(112,146)	7,096	(188,928)

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך הכל הכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח (*)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות מימון

סך הכל הוצאות

חלק החברה ברווחי חברה המטופלת לפי שיטת השווי המאזני

הפסד לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על ההכנסה

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2021

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	סה"כ
אלפי ש"ח			
416,700	1,175,214	-	1,591,914
27,503	398,006	-	425,509
389,197	777,208	-	1,166,405
2,449,984	268,305	39,163	2,757,452
209,855	-	-	209,855
5,625	60,052	-	65,677
3,054,661	1,105,565	39,163	4,199,389
סך הכל הכנסות			
2,810,493	1,241,863	-	4,052,356
25,151	448,018	-	473,169
2,785,342	793,845	-	3,579,187
161,359	259,207	-	420,566
82,138	16,180	6,236	104,554
2,001	3,802	16,112	21,915
3,030,840	1,073,034	22,348	4,126,222
סך הכל הוצאות			
-	-	4,158	4,158
23,821	32,531	20,973	77,325
(1,026)	(6,674)	10,932	3,232
22,795	25,857	31,905	80,557

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך הכל הכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח וחוזי השקעה, ברוטוחלקם של מבטחי המשנה בתשלומים
ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוחתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח וחוזי השקעה בשיירעמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה
אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות מימון

סך הכל הוצאות

חלק החברה ברווחי חברה המטופלת לפי
שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על
ההכנסהסה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על
ההכנסה

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2020

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	סה"כ
אלפי ש"ח			
471,983	1,192,132	-	1,664,115
38,591	399,769	-	438,360
433,392	792,363	-	1,225,755
876,484	36,266	13,967	926,717
157,539	-	-	157,539
7,456	59,886	-	67,342
1,474,871	888,515	13,967	2,377,353
1,287,705	952,281	-	2,239,986
25,487	353,124	-	378,611
1,262,218	599,157	-	1,861,375
155,848	258,123	-	413,971
69,333	25,107	3,930	98,370
842	7,433	15,217	23,492
1,488,241	889,820	19,147	2,397,208
(13,370)	(1,305)	(5,180)	(19,855)
(124)	(9,453)	2,574	(7,003)
(13,494)	(10,758)	(2,606)	(26,858)

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך הכל הכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי

ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים

ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי

ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה

אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות מימון

סך הכל הוצאות

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על

ההכנסה

סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על

ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	סה"כ
אלפי ש"ח			
83,254	71,103	41,577	195,934
340,285	108,761	-	449,046
277,720	-	-	277,720
-	788,491	169,115	957,606
-	14,278	-	14,278
19,041,077	-	-	19,041,077
38,922	421,529	-	460,451
944,957	176,708	-	1,121,665
-	108,346	-	108,346
-	204,619	-	204,619
983,879	911,202	-	1,895,081
1,477,678	-	-	1,477,678
77,482	141,246	6,520	225,248
31,942	1,615,448	-	1,647,390
24,766	172,080	-	196,846
59,562	301,077	207,722	568,361
22,397,645	4,123,686	424,934	26,946,265
20,882,205	-	-	20,882,205
1,227,466	3,335,128	-	4,562,594
20,739,041	-	-	20,739,041
186,382	7,531	403,390	597,303
64,179	659,537	62,004	785,720
22,217,068	4,002,196	465,394	26,684,658

נכסים

נכסים בלתי מוחשיים
הוצאות רכישה נדחות
נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
נדל"ן להשקעה אחר
השקעה בחברה כלולה
השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה

השקעות פיננסיות אחרות

נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
אחרות

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

מזומנים ושווי מזומנים אחרים
נכסי ביטוח משנה
פרמיות לגבייה
נכסים אחרים

סך כל הנכסים

סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

התחייבויות:

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

התחייבויות פיננסיות

התחייבויות אחרות

סך כל ההתחייבויות

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2021

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח					
אלפי ש"ח								
נכסים								
182,987	-	90,151	92,836	נכסים בלתי מוחשיים				
446,647	-	96,081	350,566	הוצאות רכישה נדחות				
168,043	-	-	168,043	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה				
805,057	224,928	580,129	-	נדל"ן להשקעה אחר				
11,380	11,380	-	-	השקעה בחברה כלולה				
				השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה				
21,869,963	-	-	21,869,963					
השקעות פיננסיות אחרות								
413,888	21,000	341,844	51,044	נכסי חוב סחירים				
1,083,720	-	177,601	906,119	נכסי חוב שאינם סחירים				
121,597	-	121,597	-	מניות				
181,150	-	181,150	-	אחרות				
1,800,355	21,000	822,192	957,163	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות				
2,706,311	-	-	2,706,311	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה				
232,899	30,500	157,127	45,272	מזומנים ושווי מזומנים אחרים				
1,385,978	-	1,355,464	30,514	נכסי ביטוח משנה				
186,727	-	154,713	32,014	פרמיות לגבייה				
454,881	129,713	264,059	61,109	נכסים אחרים				
30,251,228	417,521	3,519,916	26,313,791	סך כל הנכסים				
24,847,270	-	-	24,847,270	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה התחייבויות:				
3,970,271	-	2,833,126	1,137,145	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה				
24,660,580	-	-	24,660,580	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה				
407,901	404,153	466	3,282	התחייבויות פיננסיות				
842,017	66,569	590,755	184,693	התחייבויות אחרות				
29,880,769	470,722	3,424,347	25,985,700	סך כל ההתחייבויות				

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022

רכב	רכב	ענפי	ענפי	
חובה	רכוש	אחרים **	אחרים *	סה"כ
		אלפי ש"ח		
פרמיות ברוטו	273,021	496,314	222,364	1,239,698
פרמיות ביטוח משנה	159,410	141,070	70,508	528,973
פרמיות בשייר	113,611	355,244	151,856	710,725
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר	15,022	(11,889)	(8,051)	(9,518)
פרמיות שהורווחו בשייר	98,589	367,133	159,907	720,243
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	89,791	56,400	123,970	288,878
הכנסות מעמלות	8,505	9,151	3,522	56,024
סך כל ההכנסות	196,885	432,684	287,399	1,065,145
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו	504,537	490,566	324,896	1,541,756
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	327,614	71,826	111,691	677,044
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה בשייר	176,923	418,740	213,205	864,712
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	36,876	105,998	52,220	259,143
הוצאות הנהלה וכלליות	12,008	5,048	2,283	21,866
הוצאות מימון	3,070	-	-	3,992
סך כל ההוצאות	228,877	529,786	267,708	1,149,713
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	(31,992)	(97,102)	19,691	(84,568)
רווח כולל אחר לפני מיסים על הכנסה	(8,599)	(5,388)	(11,885)	(27,578)
סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל לפני מיסים על הכנסה	(40,591)	(102,490)	7,806	(112,146)
התחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2022	1,604,068	490,325	945,495	3,335,128
התחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 בדצמבר, 2022	510,638	385,074	726,790	1,719,680

(*) ענפי רכוש אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח מקיף דירות ובתי עסק אשר הפעילות בגינם מהווה 51.1% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגיננו מהווה 50.4% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2021

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי חבויות אחרים (**) אלפי ש"ח	ענפי רכוש אחרים (*)	סה"כ
פרמיות ברוטו	286,939	422,507	205,849	261,456
פרמיות ביטוח משנה	202,943	12,185	23,771	155,946
פרמיות בשייר	83,996	410,322	182,078	105,510
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר	2,420	1,514	2,450	(1,686)
פרמיות שהורווחו בשייר	81,576	408,808	179,628	107,196
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	81,885	62,544	107,756	16,120
הכנסות מעמלות	14,800	1,355	5,093	38,804
סך כל ההכנסות	178,261	472,707	292,477	162,120
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו	394,322	388,943	293,461	165,137
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	267,153	18,633	62,645	99,587
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה בשייר	127,169	370,310	230,816	65,550
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	38,636	99,527	50,765	70,279
הוצאות הנהלה וכלליות	5,737	4,960	2,429	3,054
הוצאות מימון	3,195	-	-	607
סך כל ההוצאות	174,737	474,797	284,010	139,490
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	3,524	(2,090)	8,467	22,630
הפסד כולל אחר לפני מיסים על הכנסה	(2,041)	(1,559)	(2,687)	(387)
סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל לפני מיסים על הכנסה	1,483	(3,649)	5,780	22,243
התחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2021	1,516,265	349,390	751,211	216,260
התחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 בדצמבר, 2021	428,376	332,311	637,287	79,688

(*) ענפי רכוש אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח מקיף דירות ובתי עסק אשר הפעילות בגינם מהווה 50.7% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגינה מהווה 52.3% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2020

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי חבויות אחרים (**) אלפי ש"ח	ענפי רכוש אחרים (*)	סה"כ
284,324	430,320	181,644	256,732	1,153,020
207,708	17,034	17,743	153,026	395,511
76,616	413,286	163,901	103,706	757,509
(5,175)	(25,984)	(1,385)	(2,310)	(34,854)
81,791	439,270	165,286	106,016	792,363
11,877	8,235	13,610	2,544	36,266
21,419	1,779	3,391	33,297	59,886
115,087	449,284	182,287	141,857	888,515
286,498	371,245	154,393	140,145	952,281
220,657	24,161	20,585	87,721	353,124
65,841	347,084	133,808	52,424	599,157
40,408	103,319	45,103	69,293	258,123
8,711	8,110	3,436	4,850	25,107
6,938	-	-	495	7,433
121,898	458,513	182,347	127,062	889,820
(6,811)	(9,229)	(60)	14,795	(1,305)
(3,120)	(2,180)	(3,609)	(544)	(9,453)
(9,931)	(11,409)	(3,669)	14,251	(10,758)
1,516,992	310,244	579,482	161,408	2,568,126
388,903	296,900	501,627	56,054	1,243,484

(*) ענפי רכוש אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח מקיף דירות ובתי עסק אשר הפעילות בגינם מהווה 52.6% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגינה מהווה 48.3% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4: - נכסים בלתי מוחשיים

הרכב ותנועה:

תוכנה	עלות
אלפי ש"ח	
385,379	יתרה ליום 1 בינואר, 2022
59,650	רכישות ופיתוח עצמי (*)
445,029	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
	<u>הפחתה שנצברה</u>
202,392	יתרה ליום 1 בינואר, 2022
46,703	תוספות במשך השנה
249,095	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
195,934	עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר, 2022
	<u>עלות</u>
325,050	יתרה ליום 1 בינואר, 2021
60,329	רכישות ופיתוח עצמי (*)
385,379	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021
	<u>הפחתה שנצברה</u>
160,465	יתרה ליום 1 בינואר, 2021
41,927	תוספות במשך השנה
202,392	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021
182,987	עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר, 2021

(*) תוספות בגין פיתוח עצמי מסתכמות לסך של כ- 46,867 אלפי ש"ח בשנת 2022 וכ- 51,781 אלפי ש"ח בשנת 2021.

באור 5: - הוצאות רכישה נדחות

א. ההרכב:

31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
350,566	340,285	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
96,081	108,761	ביטוח כללי
446,647	449,046	

באור 5: - הוצאות רכישה נדחות (המשך)

ב. התנועה בהוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך (לרבות ביטוח בריאות):

יתרה ליום 1 בינואר, 2021	תנועה בגין חוזי ביטוח אלפי ש"ח	תנועה בגין חוזי השקעה אלפי ש"ח	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח אלפי ש"ח
תוספות:	195,498	127,132	322,630
עמלות רכישה	8,005	45,735	53,740
הוצאות רכישה	9,173	2,474	11,647
סך הכל תוספות	17,178	48,209	65,387
הפחתה שוטפת	(13,734)	(15,878)*	(29,612)
הפחתה בגין ביטולים	(7,839)	-	(7,839)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021	191,103	159,463	350,566
תוספות:	10,436	26,140	36,576
עמלות רכישה	11,181	2,550	13,731
הוצאות רכישה	21,617	28,690	50,307
סך הכל תוספות	(12,097)	(31,908)*	(44,005)
הפחתה שוטפת	(16,583)	-	(16,583)
הפחתה בגין ביטולים	184,040	156,245	340,285
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022	184,040	156,245	340,285

(*) ההפחתה השוטפת במוצרי חוזי השקעה כוללת גם הפחתה בגין ביטולים.

באור 6: - רכוש קבוע

א. הרכב ותנועה:

שנת 2022

חלק בבניין משרדים	ריהוט וציוד משרדי	מחשבים אלפי ש"ח	כלי רכב (*)	סך הכל
133,310	7,486	9,502	10,107	160,405
101	135	547	1,761	2,544
12,985	-	-	-	12,985
146,396	7,621	10,049	11,868	175,934
12,889	2,653	8,720	6,430	30,692
2,026	453	514	2,857	5,850
14,915	3,106	9,234	9,287	36,542
131,481	4,515	815	2,581	139,392

עלות

יתרה ליום 1 בינואר, 2022

רכישות

הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל אחר

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022

פחת שנצבר

יתרה ליום 1 בינואר, 2022

תוספות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022

יתרת עלות מופחתת

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022

(*) לחברה הסכמי חכירה של כלי רכב אשר משמשים לצורך הפעילות השוטפת של החברה. הסכמי החכירה של כלי הרכב הינם לתקופה של 3 שנים. כל יתרות כלי הרכב הינם בחכירת נכסי זכות שימוש.

באור 6: - רכוש קבוע (המשך)

א. הרכב ותנועה:

שנת 2021

סך הכל	כלי רכב (*)	מחשבים	ריהוט וציוד משרדי	בניין משרדים	עלות
אלפי ש"ח					
147,424	8,972	8,965	7,321	122,166	יתרה ליום 1 בינואר, 2021
2,170	1,468	537	165	-	רכישות
(333)	(333)	-	-	-	גריעות
11,144	-	-	-	11,144	הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל אחר
160,405	10,107	9,502	7,486	133,310	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021
24,845	3,538	8,046	2,208	11,053	פחת שנצבר
5,995	3,040	674	445	1,836	יתרה ליום 1 בינואר, 2021
(148)	(148)	-	-	-	תוספות
30,692	6,430	8,720	2,653	12,889	גריעות
129,713	3,677	782	4,833	120,421	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021

(*) לחברה הסכמי חכירה של כלי רכב אשר משמשים לצורך הפעילות השוטפת של החברה. הסכמי החכירה של כלי הרכב הינם לתקופה של 3 שנים.

פירוטים בדבר עסקאות חכירה:

31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
3,027	2,874	פירעון התחייבות בגין חכירה (דמי חכירה קבועים בלבד)
257	207	הוצאות ריבית בגין התחייבויות חכירה
3,284	3,081	

בדבר סך הוצאות מימון של החברה בגין התחייבויות חכירה [ראה באור 18 להלן](#).

באור 6: - רכוש קבוע (המשך)

ב. פרטים בדבר זכויות במקרקעין לשימוש עצמי של החברה

31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
120,421	131,481

בחכירה מהוונת

1. בניין המשרדים של החברה ממוקם במרכז העסקים "גב ים" בחלקו הצפוני של אזור התעשייה של העיר חולון. חלק מהבניין עומד לשימושה העצמי של החברה ומסווג כרכוש קבוע, וחלק אחר משמש כנדל"ן להשקעה.

לעניין תקופת החכירה המהוונת - ראה באור 8 ג' להלן.

2. לחברה זכויות חכירה בבניין משרדים בשטח של כ- 668 מ"ר ברוטו ב"מרכז שקמונה" בחיפה. ליום 31 בדצמבר, 2022, כל שטח המשרדים הינו לשימוש עצמי. הנכס חכור בחכירה מהוונת ממנהל מקרקעי ישראל עד שנת 2042.

ג. הערכה מחדש של קרקע ומבנים

החברה התקשרה בשנים 2019-2022 עם מר ירון ספקטור מעריך שווי מוסמך בלתי תלוי, שהוא בעל כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום ולסוג הנדל"ן שהוערך, על מנת לקבוע את השווי ההוגן של הקרקע והמבנה במרכז העסקים "גב ים".

השווי ההוגן נקבע בהתבסס על עסקאות שנערכו לאחרונה בשוק ביחס לנדל"ן דומה ובמיקום דומה לזה של הנדל"ן שבבעלות החברה, שכירות על פי חוזים חתומים, משא ומתן שמנהלת החברה עם מספר שוכרים פוטנציאליים וכן בהתבסס על אומדן דמי שכירות ראויים לנכסים דומים, ונחשב לרמה 3 במידרוג השווי ההוגן.

בחישוב השווי ההוגן השתמש מעריך השווי בשיעורי היוון שבין 6.6% ל- 7.0% לשנה. שווי חלק הנכס המשמש כרכוש קבוע על פי הערכת השווי ליום 31 בדצמבר, 2022 עומד על סכום של כ-124.8 מיליון ש"ח.

לגבי בניין משרדים במרכז שקמונה בחיפה, החברה התקשרה עם מר ספי רביב, שמאי מוסמך ובלתי תלוי, שהוא בעל כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום ולסוג הנדל"ן שהוערך, על מנת לקבוע את השווי ההוגן של הקרקע והמבנה. השווי ההוגן של המבנים נקבע בשיטת ההשוואה לנכסים דומים בשוק.

שווי הנכס על פי הערכת השווי ליום 31 בדצמבר, 2022 עומד על סכום של כ-6.6 מיליון ש"ח.

כתוצאה משימוש במודל ההערכה מחדש, נוצרה קרן הערכה מחדש נטו ממס, שיתרתה ליום 31 בדצמבר, 2022 הינה אלפי ש"ח (45,669 אלפי ש"ח) (31 בדצמבר, 2021 35,684 אלפי ש"ח). השינוי נטו ממס בקרן ההערכה מחדש במהלך השנה הסתכם ל- 9,985 אלפי ש"ח.

אם הקרקע והמבנים היו נמדדים תוך שימוש במודל העלות, ערכיהם בדוחות הכספיים היו כדלקמן:

31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
82,706	82,807
(10,217)	(11,505)
72,489	71,302

עלות
פחת שנצבר

עלות מופחתת

להלן נתונים משמעותיים שאינם ניתנים לצפייה שבבסיס ההערכה:

טווח	
77-80	מחיר למטר (ש"ח)
6.6-7.0	ריבית היוון (%)
עלייה (ירידה) משמעותית במחיר המוערך למ"ר לבדו או בריבית היוון יביא לעלייה (ירידה) משמעותית בשווי ההוגן.	

ליום 31 בדצמבר			
2021		2022	
מניות המקנות זכויות לרווחים	מניות המקנות זכויות הצבעה	מניות המקנות זכויות לרווחים	מניות המקנות זכויות הצבעה
100	100	100	100
49	49	49	49

פנינת אפרידר בע"מ (ראה סעיף א' להלן)

טרה אמפריום אייץ בע"מ (ראה סעיף ב' להלן)

א. פנינת אפרידר בע"מ מחזיקה בנכס מקרקעין באשקלון (להלן: "הנכס באשקלון") ובהחזקה משותפת עם החברה בנכס מקרקעין באשדוד.

הנכס באשקלון כולל שטחי מסחר בנויים ומגרש מסחרי ריק. הנכס ממוקם במרכז העיר אשקלון, בשכונת "אפרידר". שווי ההוגן של הנכס ליום 31 בדצמבר, 2022, על פי הערכת שמאי מוסמך, הינו בסך של כ- 60.8 מיליון ש"ח. במועד ההכרה לראשונה בנכס לא נוצרה עתודה למס על ידי החברה על פי כללי התקינה הבינלאומית אך מכיוון ששווי של הנכס פגום בשל העדר יכולת להפחית את מלואו לצרכי מס, הופחת השווי בסך של כ- 1.9 מיליון ש"ח וכתוצאה מכך שווי הנכס בספרים ליום 31 בדצמבר, 2022 הינו 58.9 מיליון ש"ח.

הנכס באשדוד כולל שטחי מסחר ומבנה משרדים. שווי הוגן של החלק המוחזק על ידי פנינת אפרידר ליום 31 בדצמבר, 2022, על פי הערכת שמאי חיצוני, בלתי תלוי מוסמך, הינו בסך של 278 מיליון ש"ח (לפרטים בדבר שיערוך נכס אשדוד, ראה באור 8 ב 4).

ב. תמצית מידע פיננסי של חברה כלולה מהותית-טרה אמפריום בע"מ

ביום 20 בינואר, 2021 הושלמה עסקה במסגרתה התקשרה החברה עם טרה ובעלי המניות בה, במערכת הסכמים בקשר עם רכישת 49% מהונה המונפק של טרה. טרה מחזיקה בנכס מקרקעין בחיפה. 75% מההשקעה בוצעה מכספי חוזים תלויי תשואה ונמדדה בשווי הוגן דרך רווח והפסד, 25% מההשקעה בוצעה מכספי הנוסטרו של החברה והוצגה בשווי מאזני. השקעה זו סווגה כהשקעה בחברה כלולה.

דוח על המצב הכספי של החברה הכלולה לתאריך הדיווח

ליום 31 בדצמבר,	
2021	2022
אלפי ש"ח	
8,445	3,300
181,115	233,001
(37,968)	(68,778)
(80,815)	(83,445)
70,778	84,078
12.25%	12.25%
8,670	10,300
1,333	1,523
1,377	2,455
11,380	14,278

נכסים שוטפים
נכסים לא שוטפים
התחייבויות שוטפות
התחייבויות לא שוטפות
סה"כ הון
שיעור ההחזקה בחברה הכלולה

הלוואת בעלים
התאמות אחרות
יתרת חשבון ההשקעה בחברה הכלולה

תוצאות הפעילות של החברה הכלולה לשנת הדיווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
40,869	21,452
28,949	13,300
28,949	13,300
28,949	13,300
12.25%	12.25%
3,546	1,629
612	190
4,158	1,819

הכנסות
רווח נקי
מתוכם:
גין פעילות נמשכת
סה"כ רווח כולל
שיעור ההחזקה בחברה הכלולה
התאמות אחרות
חלק החברה ברווח החברה הכלולה

באור 8 - נדל"ן להשקעה - לרבות נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה

א. הרכב ותנועה:

נדל"ן להשקעה				
אחר		עבור חוזים תלויי תשואה		
2021	2022	2021	2022	
אלפי ש"ח				
619,534	805,057	147,512	168,043	יתרה ליום 1 בינואר
				<u>תוספות במשך השנה</u>
7,579	3,346	414	314	רכישות ותוספות לנכסים קיימים
(802)	(107,400)	(802)	-	מימושים
178,746	256,603	20,919	109,363	התאמת שווי הוגן (*)
805,057	957,606	168,043	277,720	יתרה ליום 31 בדצמבר
				(*) מתוכו:
				סך רווח לתקופה שלא מומש ושהוכר
				ברווח או הפסד בגין נדל"ן להשקעה
				המוחזק בסוף תקופת הדיווח
178,746	256,603	20,919	109,363	

נדל"ן להשקעה מורכב כדלקמן:

31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
797,000	917,226	נדל"ן להשקעה
176,100	318,100	נדל"ן להשקעה בהקמה המוצג לפי שווי הוגן
973,100	1,235,326	סך הכל

ליום 31 בדצמבר, 2022 החברה מחזיקה בשבעה נכסי נדל"ן להשקעה (כולל נדל"ן עבור חוזים תלויי תשואה) כדלקמן: מבנה תעשייתי בגרמניה, שני מבנים באשדוד, חלק ממבנה בחולון, מרכז מסחרי באשקלון ומרכז מסחרי בהקמה באשקלון הכולל שני מגרשי מקרקעין באשקלון (מגרש 21+27 ומגרש 26).

ב. מדידת שווי הוגן של נדל"ן להשקעה:

1. נדל"ן להשקעה נמדד על בסיס השווי ההוגן כפי שנקבע בהערכות שווי שבוצעו על ידי מעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים: מר ספי רביב, מר רפאל קונפורטי, מר ירון ספקטור ומר ארז כהן, שהם בעלי כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום וסוג הנדל"ן שהוערך. השווי ההוגן נקבע בהתבסס על עסקאות שנערכו לאחרונה בשוק ביחס לנדל"ן דומה ובמיקום דומה לזה של הנדל"ן שבבעלות החברה, וכן בהתבסס על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים מהנכס (למעט נדל"ן בהקמה, אשר הערכת השווי שלו הוערך בשילוב בין הגישות- גישת ההשוואה, בגישת בחילוף וגישת היוון ההכנסות. על פי גישה זו מפחיתים משווי הנכס הבנוי את מרכיבי היזמות ועלויות הבניה. התוצאה המתקבלת הינה אומדן שווי נדל"ן בהקמה). באמידת תזרימי המזומנים הובא בחשבון הסיכון המובנה שלהם והם מהווים בשיעור תשואה המשקף את הסיכונים הגלומים בתזרימי המזומנים אשר נקבע בהתחשב בתשואה המקובלת בשוק המקרקעין תוך התאמה למאפיינים הספציפיים של הנכס ורמת הסיכון של ההכנסות הצפויות ממנו. כל מדידות השווי ההוגן הינן ברמה 3 בהיררכיית השווי ההוגן.

באור 8 - נדל"ן להשקעה - לרבות נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ב. מדידת שווי הוגן של נדל"ן להשקעה (המשך)

2. ניתוח רגישות

שיעור ההיוון מהווה אומדן משמעותי בקביעת השווי ההוגן וזאת מאחר ששינוי בו ישפיע באופן מהותי על השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה. שינוי בשווי הוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה אינו משפיע באופן מלא על הרווח והפסד של החברה.

בניתוח רגישות להלן מוצגת ההשפעה של שינוי בשיעור ההיוון בשעורים המפורטים:

גידול (קיטון) בשווי ההוגן גידול (קיטון) ברווח והפסד
ליום 31 בדצמבר לפני מס

2021	2022	2021	2022
------	------	------	------

אלפי ש"ח

(25,520)	(25,736)	(32,761)	(27,669)
27,123	33,775	35,502	36,027

עלייה של 0.5%

ירידה של 0.5%

נציין כי ההשפעה הינה על שווי נכסי נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה ונדל"ן אחר. כמו כן, ישנה השפעה עקיפה על דמי ניהול.

3. הנחות משמעותיות (על בסיס ממוצעים משוקללים) ששימשו בהערכות השווי מוצגות להלן:
א.

נדל"ן להשקעה - מסחרי

דמי שכירות ממוצעים למ"ר לחודש (בש"ח)
תשואה על הנכס (ב-%)
דמי שכירות חזויים למ"ר לחודש (בש"ח)
שטחים פנויים להשכרה (ב-%)

ליום 31 בדצמבר, 2021	ליום 31 בדצמבר, 2022
76	79
4.1%	5.7%
77	81
19%	16%

נדל"ן להשקעה - משרדים

דמי שכירות ממוצעים למ"ר לחודש (בש"ח)
תשואה על הנכס (ב-%)
דמי שכירות חזויים למ"ר לחודש (בש"ח)
שטחים פנויים להשכרה (ב-%)

ליום 31 בדצמבר, 2021	ליום 31 בדצמבר, 2022
77	73
4.4%	4.1%
78	74
41.7%	29%

נדל"ן להשקעה - משרדים חול

דמי שכירות ממוצעים למ"ר לחודש (בש"ח)
תשואה על הנכס (ב-%)
דמי שכירות חזויים למ"ר לחודש (בש"ח)
שטחים פנויים להשכרה (ב-%)

ליום 31 בדצמבר, 2021	ליום 31 בדצמבר, 2022
9	9
5.4%	5.5%
10	10
63%	68%

ב. נדל"ן להשקעה בהקמה הנמדד בשווי הוגן

תשואה ממוצעת מותאמת לסיכונים ששמשה
להיוון תזרימי מזומנים חיוביים נטו (ב-%)
שיעור השלמה ממוצע (ב-%)
אומדן שיעור רווח יזמי ממוצע (ב-%)

ליום 31 בדצמבר, 2021	ליום 31 בדצמבר, 2022
6.7%	7.0%
0%	0%
17%	17%

באור 8: - נדל"ן להשקעה - לרבות נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ב. מדידת שווי הוגן של נדל"ן להשקעה (המשך)

3. הנחות משמעותיות (על בסיס ממוצעים משוקללים) ששימשו בהערכות השווי מוצגות להלן (המשך):

עליה משמעותית בשווי השכירות המוערך או בשיעור עליית דמי השכירות תביא לעליה משמעותית בשווי ההוגן של הנכסים. עליה משמעותית בשיעור התפוסה או ירידה משמעותית בשיעור ההיוון יביאו לעליה בשווי ההוגן של הנכסים.

להלן פרטים בדבר שיעורי ההיוון ששימשו בקביעת השווי ההוגן:

ליום 31 בדצמבר		סוג הנכס	
2021	2022	משרדים בישראל	מרכזים מסחריים בישראל
7.5%-6.6%	7.5%-6.6%		
9.0%-6.5%	9.0%-6.7%		
9.0%-6.2%	9.5%-7.2%	משרדים ומפעל בחו"ל	

4. התאמה בגין מדידת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה (רמה 3 במידרג השווי ההוגן):

נדל"ן להשקעה					יתרה ליום 1 בינואר, 2022
מרכיבים מסחריים	מבני משרדים	נדל"ן בהקמה	מבנה משרדים בחול	סך הכל	
אלפי ש"ח					
727,362	55,638	176,100	14,000	973,100	
221,431	3,809	141,976	(1,250)	365,966	מדידה מחדש שהוכרה ברווח או הפסד מימוש
(107,400)	-	-	-	(107,400)	
3,233	403	24	-	3,660	רכישות והשקעות
844,626	59,850	318,100	12,750	1,235,326	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022

נדל"ן להשקעה					יתרה ליום 1 בינואר, 2021
מרכיבים מסחריים	מבני משרדים	נדל"ן בהקמה	מבנה משרדים בחול	סך הכל	
אלפי ש"ח					
571,380	48,006	131,100	16,560	767,046	
149,593	7,632	45,000	(2,560)	199,665	מדידה מחדש שהוכרה ברווח או הפסד רכישות והשקעות
6,389	-	-	-	6,389	
727,362	55,638	176,100	14,000	973,100	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021

שיערוך נכס נדל"ן להשקעה "אשדוד סנטר" (טופ הייטק, טופ סנטר) - במהלך תקופת הדיווח ערכה החברה עדכון של הערכת השווי של נכס המוחזק על ידי בעיר אשדוד (להלן: "הנכס"). הערכת השווי כללה, התאמה למחיר שווי דונם הנובע, בין היתר, מפרסום תוצאות מכרז ר.מ.י המתייחסות לחלקות סמוכות לנכס וכן החלטת הועדה המחוזית (מחוז דרום) להפקדת התב"ע בתנאים לפיה מתוכנן שינוי יעוד בחלק הנכס המסחרי ממסחר למגורים, משרדים ומסחר. החברה רשמה בדוחותיה הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2022 עליית שווי, נטו של נדל"ן להשקעה בסך של כ-219 מיליון ש"ח לפני מס כאשר 50% נזקף כנגד חוזים תלויי תשואה.

נכס נדל"ן להשקעה באשקלון (מגרש - 17 "מרינה מול") - ביום 27 ביוני, 2022 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שוועדת הביקורת דנה בעסקה וסיווגה אותה כעסקה שאינה חריגה הנעשית בתנאי שוק, הסכם עם אלבר שירותי מימונית בע"מ ("אלבר"), למכירת זכויות החכירה של הכשרה לאלבר בחלק ממגרש 17, הידוע גם כחלקה 15 (בשלמות) בעיר אשקלון ("מגרש 17"), המיועד לבנייה מסחרית בשטח של 8,800 מ"ר) המהווה כ- 45.32% ממגרש 17 (במסגרת ההסכם נמכרו לאלבר גם מלוא זכויות הבנייה במגרש 17, שלא מומשו על ידי החברה במגרש 17, בהיקף של 8,224 מ"ר שטחים עיקריים ו-13,817 מ"ר שטחי שירות, קרי זכויות בנייה בהיקף כולל של 22,041 מ"ר) ("הסכם המכר" ו-"הממכר", בהתאמה). בגין המכר, אלבר שילמה לחברה תמורה בסכום של 107.4 מלש"ח, בתוספת מע"מ כדין. כמו כן, נחתם הסכם שיתוף מקרקעין בין החברה לאלבר ביחס למגרש 17. בנוסף, במסגרת העסקה החברה העניקה אופציה לאלבר, לתקופה של עד 24 חודשים שתחילתה במועד חתימת הסכם אופציה

באור 8: - נדל"ן להשקעה - לרבות נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ב. מדידת שווי הוגן של נדל"ן להשקעה (המשך)

4. התאמה בגין מדידת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה (רמה 3 במידרג השווי ההוגן) (המשך):

נכס נדל"ן להשקעה באשקלון (מגרש - 17 "מרינה מול") (המשך)

(30 ביוני 2022), לרכישת הזכות החוזית של החברה לקבלת חזקה וזכות לחכירת משנה ביחס לכלל החניות המקורות אשר ייבנו על ידי בעלי זכות החכירה של מגרש 16, כהגדרתו להלן, בשתי קומות תחתונות בחניון שייבנה במגרש 16, הידוע גם כחלקה 23 בעיר אשקלון ("מגרש 16"), וזאת במחיר מימוש של 17.2 מלש"ח, בתוספת מע"מ כדין ("הסכם האופציה"). הסכם האופציה קובע, בין היתר, כי ככל שמלוא החניות אשר יבנו בשתי הקומות התחתונות בחניון שיוקם במגרש 16 יהיה נמוך מ-242 חניות, אזי מחיר המימוש עבור האופציה יופחת בהתאם ליחס שבין מספר זה לבין 242; וכי ככל שמלוא החניות אשר יבנו במגרש 16 כאמור יהיו מעל 242 חניות, אזי מחיר מימוש האופציה עבור מלוא החניות יוותר על 17.2 מלש"ח. האופציה ניתנת להעברה. להשלמת העסקה, לא צפויה להיות השפעה מהותית על התוצאות הכספיות של החברה.

שיערוך מגרשים באשקלון

לאור ההתקדמות התכנונית לתכנית רצועת החוף הצפונית, המבוססת על תכנית האב לרצועת החוף באשקלון, הסכמה ואישור משרד התיירות ועל תכנית המתאר לאשקלון הנמצאת בשלבי תכנון, הוערכו המגרשים הנדונים על פי ייעודם בתכנית המוצעת ובהתאם להקצאה של החברה שהוכנו במסגרת טבלאות איחוד וחלוקה ללא הסכמת הבעלים הכוללת 1,014 יח"ד, שטחי מלונאות ומסחר. בהערכת שווי הזכויות ניתן ביטוי לחוסר הוודאות בשלב זה של התכנון הבא לידי ביטוי בפריסה לשיווק של סך יח"ד, מקדם הפחתה לאי וודאות, הפחתה להיטל השבחה ודחייה עד לאישור התכנית. כתוצאה מכל האמור לעיל, נרשמה עליית ערך בסך 142 מיליון ש"ח.

ג. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את החברה כנדל"ן להשקעה

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
917,462	1,175,476
55,638	59,850
973,100	1,235,326

בבעלות
בחכירה מהוונת (*)
סך הכל

חלק מהקרקעות בבעלות בישראל טרם נרשמו על שם חברות הקבוצה בלשכת רישום המקרקעין לרוב בשל הסדרי רישום או בעיות טכניות. כמו כן, זכויות במקרקעין מחוץ לישראל בשווי של 14,000 אלפי ש"ח רשומות על שם החברה בלשכת רשם המקרקעין הגרמני.
(*) בגין חלק ממבנה בחולון המשמש בחלקו כנדל"ן להשקעה ובחלקו משמש כמשרדי החברה. המבנה חכור בחכירה מהוונת ממנהל מקרקעי ישראל לתקופה של 999 שנים.

באור 9: - חייבים ויתרות חובה

ההרכב:

31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
8,158	15,402
18,661	19,432
41,246	34,394
144,528	188,102
70,341	13,817
3,592	3,068
-	8,000
1,802	964
288,328	283,179

חייבים בגין מכירת שרידים ותביעות שיבוב לקבל אחרות
הוצאות מראש
הוצאות מראש – הראל (*)
חברות ביטוח ומבטחי משנה בחשבון שוטף
מוסדות ורשויות ממשלתיות
הכנסות לקבל
חייבים בגין מימוש נדל"ן ([ראה באור 8 ב' 4](#))
אחרים

(*) לפרטים נוספים ראה סעיף 2.2.1.2 לדוח תיאור עסקי התאגיד.

באור 10: - פרמיה לגביה

א. ההרכב:

31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
172,397	190,378
32,047	24,808
204,444	215,186
(17,717)	(18,340)
186,727	196,846
103,750	83,272

פרמיות לגביה (*):
 ביטוח כללי
 ביטוח חיים
 סה"כ פרמיות לגביה
 בניכוי הפרשה לחובות מסופקים (ג)
 סה"כ פרמיות לגביה
 (*) כולל המחאות לגביה והוראות קבע.

ב. גיול:

31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
153,627	162,665
15,667	16,584
9,205	8,629
4,710	3,520
183,209	191,398
3,518	5,448
186,727	196,846

פרמיה לגביה שערכה לא נפגם
 ללא פיגור
 בפיגור:
 מתחת ל-90 ימים
 בין 90 ל-180 ימים
 מעל 180 ימים
 סה"כ פרמיה לגביה שערכה לא נפגם
 פרמיה לגביה שערכה נפגם
 סה"כ פרמיה לגביה

ג. להלן התנועה בהפרשה לחובות מסופקים:

אלפי ש"ח
19,396
(1,679)
17,717
623
18,340

יתרה ליום 1 בינואר, 2021
 שינוי בהפרשה
 יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021
 שינוי בהפרשה
 יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022

באור 11: - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

א. פירוט הנכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
168,043	277,720	נדל"ן להשקעה
		<u>השקעות פיננסיות</u>
10,737,127	9,653,614	נכסי חוב סחירים
565,090	634,164	נכסי חוב שאינם סחירים
-	75,331	פקדונות בבנקים
4,865,182	3,841,041	מניות
5,702,564	4,836,927	השקעות פיננסיות אחרות (*)
21,869,963	19,041,077	סך הכל השקעות פיננסיות
2,706,311	1,477,678	מזומנים ושווי מזומנים
102,953	85,730	אחר (**)
24,847,270	20,882,205	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

(*) כולל: קרנות השקעה, קרנות סל, קרנות נאמנות, אופציות, חוזים עתידיים.
(**) כולל: נכסי ביטוח משנה, פרמיות לגביה וחייבים להלן.

מידע נוסף בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלוי תשואה ראה [באור 32 ו'](#).

ב. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

ליום 31 בדצמבר, 2022				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
				<u>השקעות פיננסיות</u>
9,653,614	-	-	9,653,614	נכסי חוב סחירים
634,164	-	634,164	-	נכסי חוב שאינם סחירים
75,331	-	75,331	-	פקדונות בבנקים
3,841,041	374,627	19,403	3,447,011	מניות
4,836,927	1,278,188	-	3,558,739	השקעות פיננסיות אחרות
19,041,077	1,652,815	728,898	16,659,364	סה"כ

לגבי השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי הוגן של הנכסים הפיננסיים, ראה [באור 12 ו' להלן](#).

לעניין חלוקה לרמות ראה [באור 2 יב'](#) לעיל.

באור 11: - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ב. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)
הטבלה שלהלן מציגה ניתוח מכשירים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן.

ליום 31 בדצמבר, 2021			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
10,737,127	-	-	10,737,127
565,090	-	565,090	-
4,865,182	267,576	262,040	4,335,566
5,702,564	1,075,592	-	4,626,972
21,869,963	1,343,168	827,130	19,699,665

השקעות פיננסיות

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

השקעות פיננסיות אחרות

סה"כ

ג. לגבי השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים, ראה באור 12 ו' להלן.
לעניין חלוקה לרמות ראה באור 2 יב' לעיל.
התנועה בנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן והמסווגים לרמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד		
השקעות	מניות לא	
פיננסיות	סחירות	
אחרות	סחירות	סה"כ
אלפי ש"ח		
1,343,168	267,576	1,075,592
(261,036)	26,211	(287,247)
602,599	80,840	521,759
(31,916)	-	(31,916)
-	-	-
-	-	-
1,652,815	374,627	1,278,188
יתרה ליום 1 בינואר, 2022		
סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח או הפסד (*)		
רכישות		
מכירות		
העברה בתוך רמה 3		
העברה מתוך רמה 3		
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022		
(*) מתוכם: סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שנכללו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2022		
(264,803)	26,211	(291,014)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד		
השקעות	מניות לא	
פיננסיות	סחירות	
אחרות	סחירות	סה"כ
אלפי ש"ח		
1,081,804	342,951	738,853
183,117	83,003	100,114
294,568	123,540	171,028
(213,226)	(182,090)	(31,136)
-	(99,828)	99,828
(3,095)	-	(3,095)
1,343,168	267,576	1,075,592
יתרה ליום 1 בינואר, 2021		
סך הרווחים שהוכרו ברווח או הפסד (*)		
רכישות		
העברה מתוך רמה 3		
העברה בתוך רמה 3		
מכירות		
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021		
(*) מתוכם: סך הרווחים לתקופה שנכללו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2021		
182,610	83,003	99,607

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות
ההרכב:

ליום 31 בדצמבר, 2022

מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד	זמינים למכירה	מוחזקים לפדיון	הלוואות וחייבים	סה"כ
אלפי ש"ח				
-	376,949	83,502	-	460,451
-	-	-	1,121,665	1,121,665
94,380	13,966	-	-	108,346
172,261	32,358	-	-	204,619
266,641	423,273	83,502	1,121,665	1,895,081

נכסי חוב סחירים (א)
נכסי חוב שאינם
סחירים (ב)
מניות (ד)
אחרות (ה)
סה"כ

ליום 31 בדצמבר, 2021

מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד	זמינים למכירה	הלוואות וחייבים	סה"כ
אלפי ש"ח			
-	413,888	-	413,888
-	-	1,083,720	1,083,720
88,439	33,158	-	121,597
169,724	11,426	-	181,150
258,163	458,472	1,083,720	1,800,355

נכסי חוב סחירים (א)
נכסי חוב שאינם סחירים (ב)
מניות (ד)
אחרות (ה)
סה"כ

א. נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר

2021	2022
אלפי ש"ח	

200,660	245,549
---------	---------

213,228	131,400
---------	---------

-	83,502
---	--------

213,228	214,902
---------	---------

413,888	460,451
---------	---------

אגרות חוב ממשלתיות

זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

זמינים למכירה

מוחזקים לפדיון

סה"כ שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ב. נכסי חוב שאינם סחירים

31 בדצמבר			
שווי הוגן		ערך בספרים	
2021	2022	2021	2022
אלפי ש"ח			
1,271,115	1,162,501	889,534	932,472
220,923	162,593	194,186	189,193
1,492,038	1,325,094	1,083,720	1,121,665
		123	123

אגרות חוב מיועדות (*)

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

מוצגים כהלוואות וחייבים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך שנזקפו לרווח או הפסד (במצטבר)

(*) השווי ההוגן של אגרות חוב מיועדות חושב על פי מועד הפירעון החוזי (הצפוי).

ג. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
ריבית אפקטיבית	
%	

נכסי חוב סחירים

בסיסי הצמדה

צמוד למדד המחירים לצרכן

שקלי

צמוד מט"ח

1.39 1.54
0.48 3.77
3.73 6.36

נכסי חוב שאינם סחירים

בסיסי הצמדה

צמוד למדד המחירים לצרכן

שקלי

צמוד מט"ח

4.78 4.89
5.67 6.91
4.50 -

ד. מניות

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	

סחירות

זמינות למכירה

שאינן סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד שיועדו בעת הכרה לראשונה

סך הכל מניות

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח או הפסד (במצטבר)

48,732	15,751
72,865	92,595
121,597	108,346
13,843	22,734

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ה. 1. השקעות פיננסיות אחרות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בקרנות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	

		סחירות
		זמינות למכירה
		לא סחירות
11,426	32,358	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד שיועדו בעת ההכרה לראשונה - מכשירים מובנים וקרנות השקעה
160,330	170,099	מכשירים נגזרים
9,394	2,162	סה"כ השקעות פיננסיות לא סחירות
169,724	172,261	סה"כ השקעות פיננסיות אחרות
181,150	204,619	

2. מכשירים נגזרים

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריך הדוח הכספי:

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
9,394	2,162

מניות

ו. 1. השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על-ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי נקבע כדלהלן:

1. נכסי חוב שאינם סחירים

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד וכן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי באור בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אגרות חוב קונצרני כפי שנמדדו בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ו. השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן (המשך)

1. נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אחוזים	

נכסים פיננסיים

עבור נכסי חוב שאינם סחירים - בארץ, לפי דירוג מקומי

(*)

1.75	4.38	AA ומעלה
4.37	4.75	A
-	-	BBB
-	-	נמוך מ-BBB
6.07	8.27	לא מדורג

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינם חברות הדירוג "מעלות", "מדרוג" ודירוג פנימי. נתוני חברת מדרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחים, לדוגמה: דירוג A כולל A- ועד A+.

2. מניות לא סחירות

השווי ההוגן של ההשקעה במניות לא סחירות הוערך באמצעות מודל תזרימי מזומנים מהוונים. ההערכה דורשת מההנהלה להניח הנחות מסוימות לגבי נתוני המודל לרבות תזרימי מזומנים חזויים, שיעורי היוון, סיכון אשראי ותנודתיות. ההסתברויות בגין האומדנים שבטווח ניתנות לאומדן מהימן וההנהלה משתמשת בהן לשם קביעת והערכת השווי ההוגן של אותן השקעות במניות לא סחירות.

3. נגזרים

החברה מתקשרת בעסקאות על מכשירים פיננסיים נגזרים עם מספר צדדים, בעיקר עם מוסדות פיננסיים. הנגזרים הוערכו באמצעות שימוש במודלים להערכה עם נתוני שוק נצפים הם בעיקר חוזי החלפת שיעורי ריבית, חוזי אקדמה על מטבע חוץ וחוזי אקדמה על מניות. טכניקות ההערכה המיושמות בתדירות הגבוהה ביותר כוללות מחירי אקדמה ומודלי SWAP המשתמשים בחישובי ערך נוכחי. המודלים משלבים מספר נתונים, כולל דירוג האשראי של הצדדים לעסקה הפיננסית, שער חליפין נוכחי/נצפה (SPOT), שערי חוזי האקדמה, עקומות ריבית. כל החוזים הנגזרים מגובים באופן מלא אל מול מזומנים, לפיכך לא קיים סיכון אשראי של הצד שכנגד וסיכון אי ביצוע של החברה עצמה בגינם. ביום 31 בדצמבר, 2022 ערך השוק של הפוזיציות בנגזרים מהווים נכס הן נטו מהתאמות בגין סיכונים אשראי המתייחסות לסיכון אי עמידה (Default) של הצד הנגדי לנגזר. לשינויים בסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה לא הייתה השפעה מהותית על הערכת אפקטיביות הנגזר בגין נגזרים שיועדו כגידור בגין מכשירים פיננסיים אחרים הנמדדים בשווי הוגן.

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים, פרמיות לגביה, לקוחות, חייבים ויתרות חובה, נכסי מיסים שוטפים, תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2022				
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
אלפי ש"ח				
376,949	-	-	376,949	נכסי חוב סחירים
15,751	-	92,595	108,346	מניות
32,358	-	172,261	204,619	השקעות פיננסיות אחרות
425,058	-	264,856	689,914	סה"כ
-	1,325,094	-	1,325,094	נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן 12(ב) לעיל
ליום 31 בדצמבר, 2021				
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
אלפי ש"ח				
413,888	-	-	413,888	נכסי חוב סחירים
36,848	11,884	72,865	121,597	מניות
11,426	-	169,724	181,150	השקעות פיננסיות אחרות
462,162	11,884	242,589	716,635	סה"כ
-	1,492,038	-	1,492,038	נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן ראה באור 12(ב) לעיל

התנועה בנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן והמסווגים לרמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה			
השקעות	מניות לא סחירות	פיננסיות אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח			
72,865	169,724	242,589	יתרה ליום 1 בינואר, 2022
9,871	(41,760)	(31,889)	סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח או הפסד (*)
9,859	59,826	69,685	רכישות
-	(15,529)	(15,529)	מכירות
-	-	-	העברה מתוך רמה 3
92,595	172,261	264,856	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
9,871	(39,651)	(29,780)	(*) סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שנכללו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2022

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

התנועה בנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן והמסווגים לרמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח		
או הפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה		
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות אלפי ש"ח	מניות לא סחירות
194,097	102,744	91,353
10,926	15,339	(4,413)
53,934	52,134	1,800
(15,875)	-	(15,875)
(493)	(493)	-
242,589	169,724	72,865
10,926	15,339	(4,413)

יתרה ליום 1 בינואר, 2021

סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח או הפסד (*)

רכישות

העברות מתוך רמה 3

מכירות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021

(*) מתוכם: סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שנכללו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2021

ח. גיול השקעות בנכסי חוב פיננסיים לא סחירים

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
1,083,426	1,121,446
417	342
(123)	(123)
294	219
1,083,720	1,121,665

נכסי חוב שערכם לא נפגם:

ללא פיגור

נכסים שערכם נפגם, ברוטו

הפרשה להפסד

נכסי חוב שערכם נפגם, נטו

סך הכל נכסי חוב לא סחירים

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ט. גילוי הנדרש בקשר לפטור הזמני מיישום IFRS 9

הטבלה להלן מציגה את השווי ההוגן של הנכסים הפיננסים, לפי חלוקה לשתי קבוצות:

- נכסים שעומדים במבחן הקרן והריבית בלבד (לא כולל נכסים שמוחזקים למסחר או מנוהלים על בסיס שווי הוגן (להלן: "קבוצה א").
- כל יתר הנכסים הפיננסים (להלן: "קבוצה ב").

ליום 31 בדצמבר, 2022			
קבוצה א	קבוצה ב	אלפי ש"ח	
-	108,346	השקעות פיננסיות אחרות- מניות	
-	204,619	השקעות פיננסיות אחרות- אחרות	
460,451		השקעות פיננסיות אחרות- נכסי חוב סחירים	
1,227,000	98,094	השקעות פיננסיות אחרות- נכסי חוב שאינם סחירים	
	171,244	מזומנים ושווי מזומנים	
ליום 31 בדצמבר, 2021			
קבוצה א	קבוצה ב	אלפי ש"ח	
-	121,597	השקעות פיננסיות אחרות- מניות	
-	181,150	השקעות פיננסיות אחרות- אחרות	
413,888		השקעות פיננסיות אחרות- נכסי חוב סחירים	
1,419,565	72,473	השקעות פיננסיות אחרות- נכסי חוב שאינם סחירים	
-	221,716	מזומנים ושווי מזומנים	

באור 13: - מזומנים ושווי מזומניםא. מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
2,706,311	1,477,678

מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום המאזן ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות 2.9% - 0.03%.

ב. מזומנים ושווי מזומנים אחרים

31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
203,652	200,859
29,247	24,389
232,899	225,248

מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית

פקדונות לזמן קצר

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום המאזן ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות (2.9% - 0.03%).

פקדונות לזמן קצר המופקדים בתאגידים הבנקאיים הינם לתקופות של בין שבוע לשלושה חודשים. הפקדונות נושאים ריבית בשיעור (3% - 0.03%).

באור 14: - הון ודרישות הון

א. הרכב הון המניות

ליום 31 בדצמבר, 2021		ליום 31 בדצמבר, 2022		מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א
מונפק		מונפק		
רשום	ונפרע	רשום	ונפרע	
400,000	181,924	400,000	181,924	

ב. התנועה בהון המניות

במהלך 2021 ו-2022 לא היו תנועות בהון מונפק ונפרע של החברה.

ג. זכויות הנלוות למניות

זכויות הצבעה באסיפה הכללית, זכות לדיבידנד, זכויות בפירוק החברה וזכות למינוי הדירקטורים בחברה.

ד. דיבידנד שהוכרז ושולם

הדיבידנדים הבאים הוכרזו ושולמו על-ידי החברה:

לשנה שהסתיימה ביום			1 ש"ח למניה רגילה
31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
20,000	-	-	

ה. קרן הערכה מחדש

קרן הערכה מחדש משמשת לרישום התאמות בשווי ההוגן (בניכוי השפעת מס) של רכוש קבוע.

באור 14: - הון ודרישות הון (המשך)

ו. מדיניות ודרישות הון

1. מדיניות ההנהלה

מדיניות החברה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה להבטיח את כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים, לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה העסקית וכדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה. החברה שהינה גוף מוסדי, כפופה לדרישות הון הנקבעות על-ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן: "הממונה").

בחודש נובמבר, 2017 קבע דירקטוריון החברה יעד יחס כושר פירעון מבוסס סולבנסי II (להלן - "יעד הון") - לפי המתווה הבא:

חלוקת דיבידנד תותר רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפחות בשיעורים הנקובים בטבלה מטה, לפי חוזר סולבנסי או לפי הנחיות ליישום הנדבך הראשון במשטר כושר פירעון חדש, לפי העניין, כשהוא מחושב ללא הוראות מעבר;

עד וכולל הדוחות הכספיים בגין 31/12/2017	עד וכולל הדוחות הכספיים בגין 31/12/2018	עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31/12/2019	עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31/12/2020	עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31/12/2023	החל מהדוחות הכספיים ליום 31/12/2024
101%	102%	104%	106%	107%	108%

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

על החברה חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות יישום כפי שפורסמו בחודש יוני 2017 ועודכנו בחודש אוקטובר 2020 (להלן - "חוזר סולבנסי").

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון מחושב כיחס שבין ההון העצמי הכלכלי של חברת הביטוח לבין ההון הנדרש לכושר פירעון.

ההון העצמי הכלכלי נקבע כסיכום ההון העולה מהמאזן הכלכלי (ראה להלן) ומכשירי חוב הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים (הון רובד 1 נוסף, מכשיר הון רובד 2, הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני).

סעיפי המאזן הכלכלי מחושבים לפי שווי כלכלי, כאשר ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים מהעסקים הקיימים, ללא מרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Risk Margin).

א) ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) נועד לאמוד את החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לסדרת תרחישים שנקבעה בחוזר הסולבנסי המשקפים סיכונים ביטוחיים, סיכוני שוק ואשראי וכן סיכונים תיפעוליים.

חוזר סולבנסי כולל, בין היתר, הוראות מעבר בקשר לעמידה בדרישות הון כדלהלן: בחירה, החל מדוח יחס כושר פירעון ליום 31 בדצמבר, 2019 האחת מהחלופות הבאות:

1. פריסה הדרגתית של ההון הנדרש, עד לשנת 2024 כך שההון הנדרש יעלה בהדרגה, ב-5% כל שנה, החל מ-60% מה-SCR ועד למלוא ה-SCR. ההון הנדרש ליום 31 בדצמבר, 2022 - 90% מה-SCR (ליום 31 בדצמבר 2021, 85%); יצוין כי זו הייתה החלופה היחידה עד דוח יחס כושר פירעון ל-31 בדצמבר, 2019.
2. הגדלת ההון הכלכלי באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח של סכום המחושב בהתאם לחוזר סולבנסי (להלן: "הניכוי"). הניכוי ילך ויקטן בצורה הדרגתית, עד לשנת 2032 (להלן: "תקופת הפריסה").

החברה בחרה בחלופה הראשונה ותבחן את החלופות מדי שנה.

באור 14: - הון ודרישות הון (המשך)

ו. מדיניות ודרישות הון (המשך)

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

(ב) דרישת הון מוקטנת, שתלך ותגדל באופן הדרגתי עד לשנת 2023, על סוגים מסוימים של השקעות.

יחס כושר הפירעון של החברה:

בהתאם לדוח יחס כושר פירעון ליום 30 ביוני, 2022, שפורסם ביום 28 בנובמבר, 2022, לחברה עודף הון בהתחשב בהוראות המעבר, בתקופת הפריסה.

החישוב האמור, בלתי מבוקר ובלתי סקור.

יודגש כי התחזיות וההנחות, שהיוו בסיס להכנת דוח יחס כושר פירעון כלכלי, מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות.

החישוב מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ועל פעולות ההנהלה שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס לחישוב. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהחישוב, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות בחישוב.

לפרוט נוסף, בלתי מבוקר ובלתי סקור, נוסף ראה סעיף 3.1.3 בדוח הדירקטוריון וכן דוח יחס כושר פירעון כלכלי שפורסם באתר האינטרנט של החברה.

דוח יחס כושר פירעון, ליום 30 ביוני, 2022, הוכן על בסיס התנאים וההערכה המיטבית כפי שהיו ידועים לחברה לאותו יום.

יחס כושר הפירעון ליום 30 ביוני, 2022 אינו כולל את השפעת הפעילות העסקית של החברה בתקופה שלאחר יום 30 ביוני, 2022 ועד למועד פרסום דוח זה, לרבות, שינויים בתמהיל ובגודל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות, השפעות אקסוגניות לרבות שינויים בעקום הריבית חסרת הסיכון ושינויים רגולטוריים המשפיעים על הסביבה העסקית.

באור 14: - הון ודרישות הון (המשך)

ו. מדיניות ודרישות הון (המשך)

3. הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA)

ביום 5 לינואר, 2022 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד- "דיווח לממונה על שוק ההון" – הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA) (להלן- "התיקון") – בתיקון נקבע כי חברת ביטוח תדווח לממונה אודות הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) אחת לשנה, במהלך חודש ינואר. בהתאם לתיקון, ביום 31 לינואר, 2023 הגישה החברה לממונה דיווח ORSA כאמור, שכלל את הפרקים הבאים: סיכום התוצאות, מצב עסקי וקשרי גומלין, חשיפה לסיכון והערכת כושר פירעון ודרישת הון. בהתאם לתיקון, פרוט אודות הערכה צופה פני עתיד, תרחישים וניתוחי רגישויות ידווחו החל מחודש ינואר, 2024.

4. דיבידנד

בהתאם למכתב שפרסמה הממונה, בחודש אוקטובר 2017, (להלן - "המכתב") חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפי חוזר סולבנסי בשיעור של לפחות 100% לאחר ביצוע החלוקה, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה.

באור 15: - התחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

א. התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

ל- 31 בדצמבר					
2021	2022	2021	2022	2021	2022
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
אלפי ש"ח					
ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:					
1,124,008	1,209,461	16,327	20,908	1,140,335	1,230,369
חוזי ביטוח					
בניכוי סכומים המופקדים בחברה במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה					
(3,190)	(2,903)	-	-	(3,190)	(2,903)
סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח ורווחי השקעה שאינם תלויי תשואה					
1,120,818	1,206,558	16,327	20,908	1,137,145	1,227,466
התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי					
1,477,662	1,719,680	1,355,464	1,615,448	2,833,126	3,335,128
סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה					
2,598,480	2,926,238	1,371,791	1,636,356	3,970,271	4,562,594

ב. התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

ל- 31 בדצמבר					
2021	2022	2021	2022	2021	2022
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
אלפי ש"ח					
ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:					
5,277,202	5,093,675	14,187	11,050	5,291,389	5,104,725
חוזי ביטוח					
19,390,236	15,653,466	-	-	19,390,236	15,653,466
חוזי השקעה					
24,667,438	20,747,141	14,187	11,050	24,681,625	20,758,191
בניכוי סכומים המופקדים בחברה במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה					
(21,045)	(19,150)	-	-	(21,045)	(19,150)
סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה					
24,646,393	20,727,991	14,187	11,050	24,660,580	20,739,041

בחוזי ביטוח תלויי תשואה תגמולי הביטוח שלהם זכאי המוטב תלויים או צמודים לתשואה שמניבות השקעות מסוימות של החברה בניכוי דמי ניהול. חוזים אלה כוללים, בין היתר, תוכניות ביטוח המזכות/מחייבות את המבוטח בבנוס/מאלוס לפי תוצאות ההשקעות של תיק הפוליסות המשתתפות ברווחי השקעה של החברה. בחוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה תגמולי הביטוח שלהם זכאי המבוטח אינם תלויים ברווח או ההפסד מההשקעות שביצעה החברה.

ההבחנה בין חוזים תלויי תשואה לבין חוזים שאינם תלויי תשואה נעשית ברמת כיסוי הבודד, כך שישנן פוליסות ביטוח עם מספר כיסויים אשר חלקם תלויי תשואה וחלקם אינם תלויי תשואה.

באור 15: - התחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה (המשך)

ג. תנועה בהתחייבות ברוטו בגין חוזי ביטוח חיים תלויי תשואה ושאנים תלויי תשואה וחוזי השקעה

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח			
סך הכל	חוזי השקעה	חוזי ביטוח	
אלפי ש"ח			
20,183,896	14,224,602	5,959,294	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2021</u>
2,259,353	1,628,253	631,100	ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה
6,363,105	6,109,523	253,582	גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות
(2,961,103)	(2,572,142)	(388,961)	קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה
(14,787)	-	(14,787)	שינויים בהנחות
(8,505)	-	(8,505)	שינויים אחרים
25,821,959	19,390,236	6,431,723	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021</u>
(2,455,508)	(2,501,379)	45,871	ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה
2,579,500	2,292,537	286,963	גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות
(3,975,206)	(3,527,928)	(447,278)	קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה
(701)	-	(701)	שינויים בהנחות
18,516	-	18,516	שינויים אחרים
21,988,560	15,653,466	6,335,094	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022</u>

1. ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות - סעיף זה כולל ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות בגין היתרה לתחילת השנה, בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות בגין הפרמיות לחסכון בלבד שנרשמו בתקופת הדוח.

2. גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות - פרמיה זו איננה כוללת את כל הפרמיה שנרשמה כהכנסה בחברה. הפרמיה כוללת את הפרמיה לחסכון וחלק מהפרמיה במוצרים בעלי פרמיה קבועה.

3. שינויים בהנחות - ראה באור בדבר השפעה בגין שינויים באומדנים והנחות ראה באור 32(ד)(1).

4. שינויים אחרים - הסעיף כולל שינויים בעתודה בגין תביעות תלויות, רזרבה לתביעות עתידיות, IBNR, קצבאות בתשלום וכדומה (על פי ההנחות שהיו בשימוש בסוף השנה הקודמת). בנוסף הסעיף כולל גם את השפעת הריבית, הפרשי הצמדה ורווחי ההשקעה שלא נכללו בסעיף "ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות", כגון: ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה על תשלומי תביעות ועל פרמיות שאינן חסכון.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

א. 1. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי סוגים

ליום 31 בדצמבר					
2021	2022	2021	2022	2021	2022
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
		אלפי ש"ח			
ענף רכב חובה					
הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה					
28,263	43,286	70,222	57,348	98,485	100,634
תביעות תלויות והפרשה לפרמיה בחסר					
400,113	467,352	1,017,667	1,036,082	1,417,780	1,503,434
סך הכל ענף רכב חובה (ראה בו להלן)					
428,376	510,638	1,087,889	1,093,430	1,516,265	1,604,068
ענפי חבויות					
הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה					
70,494	62,437	4,071	22,732	74,565	85,169
תביעות תלויות והפרשה לפרמיה בחסר					
566,793	664,353	109,853	195,973	676,646	860,326
סך הכל ענפי חבויות (ראה בו להלן)					
637,287	726,790	113,924	218,705	751,211	945,495
סך הכל ענפי רכב חובה וחבויות					
1,065,663	1,237,428	1,201,813	1,312,135	2,267,476	2,549,563
ענפי רכוש ואחרים					
הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה					
201,199	184,720	59,259	123,972	260,458	308,692
תביעות תלויות					
192,711	263,977	90,749	182,746	283,460	446,723
הפרשה לפרמיה בחסר					
18,089	33,555	3,643	(3,405)	21,732	30,150
סך הכל ענפי רכוש ואחרים (ראה ב2 להלן)					
411,999	482,252	153,651	303,313	565,650	785,565
סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי					
1,477,662	1,719,680	1,355,464	1,615,448	2,833,126	3,335,128
הוצאות רכישה נדחות:					
ענפי רכב חובה וחבויות					
25,066	30,772	5,589	2,594	30,655	33,366
ענפי רכוש ואחרים					
53,810	53,475	11,616	21,920	65,426	75,395
סך הכל					
78,876	84,247	17,205	24,514	96,081	108,761
התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות:					
ענפי רכב חובה וחבויות					
1,040,597	1,206,656	1,196,224	1,309,541	2,236,821	2,516,197
ענפי רכוש ואחרים					
358,189	428,777	142,035	281,393	500,224	710,170
סך הכל התחייבויות בחוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות					
1,398,786	1,635,433	1,338,259	1,590,934	2,737,045	3,226,367

באור 16: - התחייבויות בגין חוזה ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

א. 2. ההתחייבויות בגין חוזה ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי שיטות חישוב

ליום 31 בדצמבר						
2021	2022	2021	2022	2021	2022	
שייר		ביטוח משנה		ברוטו		
אלפי ש"ח						
1,177,706	1,429,237	1,221,912	1,411,396	2,399,618	2,840,633	הערכות אקטואריות: גב' אלינור מועלם
						<u>הפרשות על בסיס הערכות אחרות</u>
-	-	-	-	-	-	הערכות מחלקת תביעות בגין התביעות התלויות הידועות
299,956	290,443	133,552	204,052	433,508	494,495	עתודה בגין פרמיה שטרם הורווחה
1,477,662	1,719,680	1,355,464	1,615,448	2,833,126	3,335,128	סך הכל התחייבויות ביטוח בגין חוזה ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)
 ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות
 1. ענפי רכב חובה וחבויות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2021	2022	2021	2022	2021	2022
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
אלפי ש"ח					
866,722	1,040,597	1,199,050	1,196,224	2,065,772	2,236,821
227,346	235,115	231,349	231,574	458,695	466,689
18,265	25,405	27,971	32,072	46,236	57,477
115,909	131,069	74,762	184,331	190,671	315,400
361,520	391,589	334,082	447,977	695,602	839,566
(4,656)	(751)	(834)	(1,011)	(5,490)	(1,762)
(182,989)	(224,779)	(336,074)	(333,649)	(519,063)	(558,428)
(187,645)	(225,530)	(336,908)	(334,660)	(524,553)	(560,190)
1,040,597	1,206,656	1,196,224	1,309,541	2,236,821	2,516,197

יתרה לתחילת השנה (1)

עלות התביעות המצטברת בגין שנת חיתום שוטפת (2)

שינוי ביתרות לתחילת שנה כתוצאה מהצמדה למדד ורווח השקעתי לפי הנחת ההיוון הגלומה בהתחייבויות שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות (4)

סך השינוי בעלות התביעות המצטברות

תשלומים לשוב תביעות במהלך השנה: (3)

בגין שנת חיתום שוטפת

בגין שנות חיתום קודמות

סך תשלומים לתקופה

יתרה לסוף השנה (1)

1. יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. עלות התביעות המצטברת (Ultimate) הינה: יתרת תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות בתוספת סך תשלומי התביעות כולל הוצאות ישירות ועקיפות לשוב תביעות.
3. התשלומים כוללים הוצאות עקיפות לשוב תביעות (הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות החיתום.
4. השינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות בברוטו נובע בעיקר מענפי רכב חובה וחבויות מעבידים וצד ג'. לפרטים ראה באור 32(2)(4)(ב).

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)
 ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות (המשך):
 2. ענפי רכוש ואחרים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2021	2022	2021	2022	2021	2022
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
		אלפי ש"ח			
303,735	358,189	104,058	142,035	407,793	500,224
421,765	450,192	99,775	241,149	521,540	691,341
430	8,894	16,750	3,673	17,180	12,567
422,195	459,086	116,525	244,822	538,720	703,908
(268,423)	(256,597)	(40,679)	(118,580)	(309,102)	(375,177)
(108,265)	(131,207)	(36,408)	(34,261)	(144,673)	(165,468)
(376,688)	(387,804)	(77,087)	(152,841)	(453,775)	(540,645)
(4,770)	(16,160)	(3,033)	54,425	(7,803)	38,265
13,716	15,466	1,573	(7,048)	15,289	8,418
-	-	-	-	-	-
358,189	428,777	142,035	281,393	500,224	710,170

יתרה לתחילת השנה (1)
 עלות התביעות המצטברות בגין אירועים בשנת הדוח
 (2)
 שינוי בעלות התביעות המצטברות בגין אירועים
 שקדמו לשנת הדוח (3)
 שינוי בעלות התביעות המצטברות
 תשלומים לשוב תביעות במהלך השנה:
 בגין אירועים של שנת הדוח
 בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח
 סך תשלומים (4)
 שינוי בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, נטו
 מהוצאות רכישה נדחות
 שינוי בהפרשה לפרמיה בחסר
 השפעת יישום לראשונה של הנוהג המיטבי
 יתרה לסוף השנה (1)

1. יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות בתוספת הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. עלות התביעות המצטברות (Ultimate) הינה: יתרת תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות בתוספת סך תשלומי התביעות כולל הוצאות ישירות ועקיפות לשוב תביעות.
3. שינוי בעלות התביעות המצטברות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח כוללים תשלומים בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח ובתוספת השינוי ביתרת תביעות תלויות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח. השינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות נזק קודמות מושפע בעיקר מענף רכב רכוש בעקבות גידול בעלויות הנזק העצמי וצד ג'.
4. התשלומים ליישוב תביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישובן (הוצאות הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות הנזק.

ליום 31 בדצמבר, 2022

סך הכל	שנת חיתום								
	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2022 (*)									
	1,762	25,914	5,833	10,157	9,916	8,777	8,527	15,845	8,895
		50,525	70,949	40,547	38,469	38,837	44,953	45,989	47,508
			132,788	124,501	95,063	108,413	118,982	113,933	114,835
				204,230	160,448	188,168	213,213	190,161	212,726
					222,542	257,024	306,000	277,625	303,811
						322,414	377,751	352,976	378,628
							445,890	440,441	431,861
								523,503	477,649
									521,133
									430,289
	466,689	481,535	424,645	467,361	415,519	435,174	459,800	440,405	462,971
		483,212	461,578	426,521	391,752	432,937	513,337	458,698	444,060
			484,095	537,865	398,332	435,431	532,226	500,081	478,628
				566,299	449,365	458,606	560,170	507,562	546,992
					466,123	456,591	569,500	534,338	568,084
						534,604	539,798	549,454	572,784
							640,434	584,692	579,761
								628,356	563,406
									584,387
									466,417
									(58,278)
									(121,416)
									(187,951)
									(180,634)
									(99,431)
									(50,604)
									(98,938)
									(59,450)
									(1,677)
									(858,379)
									(21.48%)
									(0.35%)
									(14.00%)
									(21.17%)
									(12.18%)
									(22.85%)
									(39.29%)
									(42.68%)
									(26.23%)
									(14.28%)
									466,417
									584,387
									628,356
									640,434
									534,604
									466,123
									566,299
									484,095
									483,212
									466,689
									5,320,616
									430,289
									521,133
									523,503
									445,890
									322,414
									222,542
									204,230
									132,788
									50,525
									1,762
									464,927
									432,687
									351,307
									362,069
									243,581
									212,190
									194,544
									104,853
									63,254
									36,128
									50,657
									2,516,197

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף

השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חוסר) לאחר שחרור הצבירה (***)

שיעור סטייה לאחר שחרור הצבירה באחוזים

אומדן תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר, 2022

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2022

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2012

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר, 2022

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות, נכון ליום 31 בדצמבר, 2021 נובע מענפים רכב חובה וחבות מעבידים וצד שלישי מהתפתחות

שליטת של התביעות. לפרטים ראה באור 32(2)(4)(ב).

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. 2. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

ליום 31 בדצמבר, 2022

שנת חיתום

סך הכל	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013

אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2022 (*)

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

	751	10,800	3,386	7,152	6,695	5,916	7,439	15,726	8,787	10,193
לאחר שנה ראשונה										
לאחר שנתיים		32,115	25,830	20,400	18,060	20,772	25,347	19,730	47,020	43,382
לאחר שלוש שנים			59,317	55,663	39,503	51,201	51,928	33,631	72,098	107,171
לאחר ארבע שנים				83,411	68,722	86,144	85,307	51,529	98,791	156,299
לאחר חמש שנים					97,554	116,505	120,333	73,527	124,590	187,035
לאחר שש שנים						141,911	147,086	93,904	147,164	201,517
לאחר שבע שנים							172,780	120,960	169,095	217,915
לאחר שמונה שנים								140,108	189,258	230,943
לאחר תשע שנים									198,701	240,886
לאחר עשר שנים										247,224

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

	235,115	229,030	194,595	204,197	173,072	201,028	290,054	423,005	437,721	403,798
לאחר שנה ראשונה (**)										
לאחר שנתיים		239,361	206,018	187,382	166,204	200,663	200,923	123,033	414,945	385,791
לאחר שלוש שנים			230,436	217,197	168,064	209,668	211,166	128,260	182,377	387,844
לאחר ארבע שנים				236,815	177,512	213,310	214,809	139,745	197,888	293,448
לאחר חמש שנים					200,869	216,843	227,384	150,221	210,706	251,557
לאחר שש שנים						237,199	250,936	151,380	225,512	259,944
לאחר שבע שנים							271,403	176,099	231,343	259,066
לאחר שמונה שנים								192,472	232,670	266,510
לאחר תשע שנים									239,928	264,983
לאחר עשר שנים										270,109

עסקאות ביטוח משנה בענף רכב חובה (ראה באור 20 ב')

759,201							104,251	279,410	234,020	141,520
(339,301)		(10,331)	(35,842)	(32,618)	(27,797)	(36,171)	(85,600)	(48,877)	(36,227)	(25,838)
(13.37%)		(4.32%)	(15.97%)	(17.41%)	(16.06%)	(17.99%)	(29.51%)	(11.55%)	(8.28%)	(6.70%)
2,353,707	235,115	239,361	230,436	236,815	200,869	237,199	271,403	192,472	239,928	270,109
1,173,872	751	32,115	59,317	83,411	97,554	141,911	172,780	140,108	198,701	247,224
1,179,835	234,364	207,246	171,119	153,404	103,315	95,288	98,623	52,364	41,227	22,885
26,821										
1,206,656										

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2012

סהכ התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר, 2022

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות, נכון ליום 31 בדצמבר, 2021 נובע מענפים רכב חובה וחבות מעבידים וצד שלישי כתוצאה מהתפתחות שלילית של התביעות. לפרטים באור 32(2)(4)ב).

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. 3. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו בענף ביטוח רכב חובה

ליום 31 בדצמבר, 2022

שנת חיתום										
סך הכל	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2022(*)										
	1,092	3,965	4,538	6,147	4,763	5,554	5,646	14,445	5,785	8,418
		22,437	21,181	28,597	27,350	29,429	33,652	39,188	37,679	39,137
			72,596	88,646	71,233	84,612	97,155	98,656	96,729	97,663
				145,881	121,535	144,498	176,103	163,474	182,910	160,787
					158,730	182,628	249,109	235,466	258,734	217,289
						228,833	305,470	293,672	318,402	261,864
							356,034	340,360	350,373	303,699
								413,929	415,242	333,019
									447,407	371,859
										381,616
	301,568	315,977	284,174	328,700	300,692	330,364	375,280	361,773	389,385	376,764
		288,717	259,800	294,857	279,911	327,865	416,838	380,295	377,971	350,891
			270,343	312,762	277,825	316,351	427,885	414,762	406,108	347,092
				378,786	283,597	331,871	452,898	415,776	463,346	348,112
					311,220	342,915	455,286	442,387	475,082	366,163
						355,104	472,111	453,413	472,747	391,584
							487,140	471,420	472,522	392,783
								491,180	490,079	397,846
									491,569	404,634
										406,694
(443,518)		27,260	13,831	(50,086)	(10,528)	(24,740)	(111,860)	(129,407)	(102,184)	(55,804)
(14.60%)		8.63%	4.87%	(15.24%)	(3.50%)	(7.49%)	(29.81%)	(35.77%)	(26.24%)	(15.90%)
3,782,321	301,568	288,717	270,343	378,786	311,220	355,104	487,140	491,180	491,569	406,694
2,228,555	1,092	22,437	72,596	145,881	158,730	228,833	356,034	413,929	447,407	381,616
1,553,766	300,476	266,280	197,747	232,905	152,490	126,271	131,106	77,251	44,162	25,078
37,857										
1,591,623										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חוסר) לאחר שחרור הצבירה (***)

שיעור סטייה לאחר שחרור הצבירה באחוזים

אומדן תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר, 2022

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2022

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2012

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר, 2022

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות, נכון ליום 31 בדצמבר, 2021 מושפע מהתפתחות שלילית של התביעות. לפרטים באור 23ד(4)(ב).

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. 4. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות בשייר עצמי, בענף ביטוח רכב חובה

ליום 31 בדצמבר, 2022

סך הכל	שנת חיתום									
	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2022 (*)									
	594	3,208	2,172	3,277	2,069	2,799	4,589	14,358	5,751	8,368
		7,729	6,962	9,155	7,621	11,405	15,148	13,087	37,454	38,903
			18,361	22,332	16,983	27,686	31,181	18,532	55,053	97,077
				34,592	27,882	45,746	49,431	24,819	70,508	138,138
					35,855	57,722	65,739	31,813	83,498	159,111
						71,040	78,827	37,607	93,771	167,220
							90,450	47,006	99,576	174,785
								64,694	110,913	180,217
									122,054	187,609
										191,012
	121,180	90,204	65,941	76,014	68,501	106,791	208,351	349,324	376,176	356,057
		76,835	61,828	67,497	63,572	103,952	115,079	46,830	355,627	338,954
			62,581	71,026	62,443	101,240	117,354	50,318	113,653	338,201
				84,134	63,199	103,406	119,905	56,701	123,236	234,771
					68,259	105,929	124,973	64,577	132,037	189,242
						108,395	135,167	66,017	138,449	196,678
							149,620	81,011	138,304	198,333
								96,498	143,668	201,808
									147,855	203,570
										206,026
759,201							104,251	279,410	234,020	141,520
(79,148)		13,369	3,360	(8,120)	242	(1,604)	(45,520)	(26,584)	(5,699)	(8,592)
(4.71%)		14.82%	5.10%	(10.68%)	0.35%	(1.50%)	(21.85%)	(7.61%)	(1.51%)	(2.53%)
1,121,383	121,180	76,835	62,581	84,134	68,259	108,395	149,620	96,498	147,855	206,026
636,381	594	7,729	18,361	34,592	35,855	71,040	90,450	64,694	122,054	191,012
485,002	120,586	69,106	44,220	49,542	32,404	37,355	59,170	31,804	25,801	15,014
14,535										
499,537										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חסר) לאחר שחרור הצבירה (***)

עודף (חסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה לאחר שחרור הצבירה באחוזים

אומדן תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר, 2022

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2022

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2009

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר, 2022

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות, נכון ליום 31 בדצמבר, 2021 מושפע מהתפתחות שלילית של התביעות.

לפרטים באור 32(2)(4)(ב).

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. 5. נתונים בדבר שנות חיתום בענפי ביטוח רכב חובה:

שנת חיתום						
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
אלפי ש"ח						
376,985	317,765	278,507	309,451	282,549	284,349	282,610
(32,771)	9,633	916	(3,293)	32,890	21,973	(33,906)
22,548	20,276	9,963	7,366	49,453	43,121	15,864

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022:

פרמיות ברוטו

רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר

השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל
המצטבר בשייר בגין שנת החיתום

ג. 6. נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענף ביטוח תבויות אחרות:

שנת חיתום						
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
אלפי ש"ח						
119,120	138,053	165,748	186,261	176,536	197,262	230,951
(13,082)	(7,525)	12,918	22,911	43,600	14,716	1,009
52,825	38,452	43,439	50,516	47,011	37,920	10,362

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022:

פרמיות ברוטו

רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר

השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל
המצטבר בשייר בגין שנת החיתום

ג. 7. ענפי רכוש ואחרים:

לפי בחינה שביצעה החברה בענפי רכוש ואחרים, אי הוודאות לגבי הסכום והעיתוי של עלות התביעות נפתרת, בדרך כלל, תוך שנה. לפיכך לא ניתן מידע בדבר התפתחות התביעות בענפים אלו.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. 8. הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענף ביטוח רכב חובה

רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	
שייר	שייר	ברוטו	ברוטו	
אלפי ש"ח				
(6,685)	(33,906)	(150,021)	(51,336)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:
8,037	(6,554)	(50,453)	(27,810)	2022
771	(10,702)	(8,201)	(19,838)	2021
				2020

ג. 9. הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענפי חבויות אחרות

רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	
שייר	שייר	ברוטו	ברוטו	
אלפי ש"ח				
6,796	1,009	(74,475)	(18,919)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:
1,288	4,492	(43,438)	6,276	2022
(2,842)	(827)	(9,353)	(710)	2021
				2020

באור 17: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך

א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה לפי חשיפות

נתונים ליום 31 בדצמבר, 2022

		סיעודי	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		
	בריאות	סיעודי	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004	עד שנת	עד שנת
סך הכל	אחר	פרט	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	2003	(* 1990)
אלפי ש"ח							
662,815	-	-	-	-	662,815	-	-
1,493,716	-	-	-	-	-	822,521	671,195
2,523,055	-	-	-	-	2,273,158	249,897	-
568,459	-	-	-	-	71,181	180,639	316,639
689,285	-	-	-	-	95,655	572,895	20,735
145,405	-	-	-	-	5,585	63,479	76,341
252,359	15,651	73,658	788	47,152	82,786	27,215	5,109
6,335,094	15,651	73,658	788	47,152	3,191,180	1,916,646	1,090,019
15,653,466	-	-	-	-	15,653,466	-	-
21,988,560	15,651	73,658	788	47,152	18,844,646	1,916,646	1,090,019
20,752,187	-	-	-	17,653	18,823,228	1,911,306	-
1,236,373	15,651	73,658	788	29,499	21,418	5,340	1,090,019
21,988,560	15,651	73,658	788	47,152	18,844,646	1,916,646	1,090,019

(א) לפי חשיפה ביטוחית:

התחייבויות בגין חוזי ביטוח
קצבה ללא מקדמים מובטחים

עד חודש מאי 2001

מחודש יוני 2001

קצבה בתשלום

הוני (ללא אופציה לקצבה)

עתודה משלימה לגמלאות (**)

מרכיבי סיכון אחרים

סך הכל בגין חוזי ביטוח

התחייבויות בגין חוזי השקעה

סך הכל

(ב) לפי חשיפה פיננסית:

תלוי תשואה

אינו תלוי תשואה

סך הכל

(*) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.
 (**) בנוסף לעתודה משלימה לגמלאות הכלולה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח קיימת הפרשה בגובה 53,000 אלפי ש"ח אשר תיזקף לרווח והפסד לאורך חיי הפוליסה הנותרים עד גיל הפרישה. לפירוט נוסף ראה באור 32(ד)(ד1).

באור 17: -

נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך (המשך)

א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה לפי חשיפות (המשך)

נתונים ליום 31 בדצמבר, 2021

סך הכל	בריאות אחר	סיעודי	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		
		סיעודי פרט	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004 תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת (* 1990)
			קבוצתי	פרט			
789,056	-	-	-	-	789,056	-	-
1,629,583	-	-	-	-	-	956,604	672,979
2,448,827	-	-	-	-	2,194,325	254,502	-
492,709	-	-	-	-	66,163	167,977	258,569
713,057	-	-	-	-	99,747	592,262	21,048
133,271	-	-	-	-	4,109	57,527	71,635
225,221	12,830	58,523	1,469	43,906	72,206	30,130	6,157
6,431,724	12,830	58,523	1,469	43,906	3,225,606	2,059,002	1,030,388
19,390,236	-	-	-	-	19,390,236	-	-
25,821,960	12,830	58,523	1,469	43,906	22,615,842	2,059,002	1,030,388
24,666,061	-	-	-	18,811	22,593,778	2,053,472	-
1,155,898	12,830	58,523	1,469	25,095	22,064	5,529	1,030,388
25,821,959	12,830	58,523	1,469	43,906	22,615,842	2,059,001	1,030,388

(א) לפי חשיפה ביטוחית:

התחייבויות בגין חוזי ביטוח

קצבה ללא מקדמים מובטחים

עד חודש מאי 2001

מחודש יוני 2001

קצבה בתשלום

הוני (ללא אופציה לקצבה)

עתודה משלימה לגמלאות (**)

מרכיבי סיכון אחרים

סך הכל בגין חוזי ביטוח

התחייבויות בגין חוזי השקעה

סך הכל

(ב) לפי חשיפה פיננסית:

תלוי תשואה

אינו תלוי תשואה

סך הכל

(*) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.
 (**) בנוסף לעתודה משלימה לגמלאות הכלולה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח קיימת הפרשה בגובה 53,000 אלפי ש"ח אשר תיזקף לרווח והפסד לאורך חיי הפוליסה הנותרים עד גיל הפרישה. לפירוט נוסף ראה באור 32(ד)(ד1).

באור 17: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022

		סיעודי	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		
			סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004 תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
סך הכל	בריאות אחר	פרט	קבוצתי	פרט			
אלפי ש"ח							
10,418	-	-	-	-	-	9,824	594
268,544	-	-	-	-	222,393	38,511	7,640
169,956	20,660	19,019	-	77,027	43,036	9,389	825
448,918	20,660	19,019	-	77,027	265,429	57,724	9,059
					2,292,537	-	-
					169,673	10,774	(2,467)
					151,521		
528,102	12,944	15,731	(682)	43,527	366,922	(14,069)	103,729
(2,349,857)					(2,349,857)	-	-
(81,050)	(7,172)	(2,286)	773	4,922	(31,069)	(40,622)	(5,596)
(2,828)	(4)	(37)	(1)	(1)	-	-	(2,785)
(83,878)	(7,176)	(2,323)	772	4,921	(31,069)	(40,622)	(8,381)
6,634					6,634		
15,297	3,013	-	-	5,593	6,691	-	-
34,048					34,048	-	-
10,156					10,156		
2,202,147					2,202,147		
52,247					52,247		
257,241					257,241	-	-

פרמיות ברוטו:

מסורתי/מעורב

מרכיב החיסכון

אחר

סה"כ (2)

תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (3)

מזה דמי ניהול בין חוזי השקעה

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו (4)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים

רווח (הפסד) כולל אחר מעסקי ביטוח חיים

סך כל הרווח (הפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

מזה רווח כולל מחוזי השקעה

פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש

פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח

פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש

פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה

העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם/בחלקם באגרות חוב מיועדות (ראה באור 32 (ד) (1) להלן).

2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.

3. המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על הכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המבוטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

4. תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללת רק את הרווחים (הפסדים) בגין חוזים אלו.

באור 17: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2021

סך הכל	בריאות אחר	סיעודי פרט	פוליסות ללא מרכיב חיסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		
			סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		מסנת 2004 תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
			קבוצתי	פרט			
9,494	-	-	-	-	-	8,839	655
243,385	-	-	-	-	195,717	39,905	7,763
163,821	22,876	15,137	-	72,970	42,944	8,937	957
416,700	22,876	15,137	-	72,970	238,661	57,681	9,375
210,825					167,642	42,213	970
142,295					142,295		
1,039,945	13,572	(15,985)	21	34,148	592,015	340,747	75,427
1,770,548					1,770,548	-	-
23,821	(3,623)	22,532	(17)	960	(11,046)	17,503	(2,488)
(1,026)	(1)	(10)	-	(3)	-	-	(1,012)
22,795	(3,624)	22,522	(17)	957	(11,046)	17,503	(3,500)
12,458					12,458		
6,109,523					6,109,523		
8,132	3,682	-	-	4,429	21	-	-
9,332					9,332	-	-
30,473					30,473		
5,965,583					5,965,583		
-					-		
280,575					280,575		

פרמיות ברוטו:

מסורתי/מעורב

מרכיב החיסכון

אחר

סה"כ (2)

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (3)

מזה דמי ניהול בין חוזי השקעה

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

ברוטו (4)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים

רווח (הפסד) כולל אחר מעסקי ביטוח חיים

סך כל רווח (הפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

מזה רווח כולל מחוזי השקעה

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות

לעתודות ביטוח

פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש

פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח

פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש

פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה

העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם בחלקם באגרות חוב מיועדות (ראה באור 32 (ד) (1) להלן).

2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.

3. המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על הכנסות מהשקעות

בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המבוטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

4. תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללת רק את הרווחים (הפסדים) בגין חוזים אלו.

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2020

פוליסות ללא מרכיב חסכון	פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה	עד שנת 1990 (1)	עד שנת 2003	משנת 2004 תלוי תשואה	פוליסות ללא מרכיב חסכון	סיכון הנמכר	כפוליסה בודדת	פרט	קבוצתי	סיעודי פרט	בריאות אחר	סך הכל
		735	8,507	-	-	-	-	-	-	-	-	9,242
		7,785	40,908	242,835	-	-	-	-	-	-	-	291,528
		1,271	9,998	46,644	77,926	-	-	13,651	21,723	-	-	171,213
		9,791	59,413	289,479	77,926	-	-	13,651	21,723	-	-	471,983
		1,601	36,322	121,217	-	-	-	-	-	-	-	159,140
		-	97,398	-	-	-	-	-	-	-	-	97,398
		54,471	234,834	406,238	30,731	(136)	-	20,767	10,324	-	-	757,229
		-	-	530,476	-	-	-	-	-	-	-	530,476
		(6,364)	15,121	(14,870)	2,281	151	-	(10,004)	315	-	-	(13,370)
		(120)	-	-	(1)	-	-	(3)	-	-	-	(124)
		(6,484)	15,121	(14,870)	2,280	151	-	(10,007)	315	-	-	(13,494)
		-	5,441	-	-	-	-	-	-	-	-	5,441
		-	-	5,069,140	6,174	-	-	1	6,754	-	-	5,069,140
		-	-	200	-	-	-	-	-	-	-	13,129
		-	-	20,812	-	-	-	-	-	-	-	20,812
		-	58,128	-	-	-	-	-	-	-	-	58,128
		-	4,929,719	-	-	-	-	-	-	-	-	4,929,719
		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		-	164,863	-	-	-	-	-	-	-	-	164,863

פרמיות ברוטו:

מסורתי/מעורב

מרכיב החיסכון

אחר

סה"כ (2)

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (3)

מזה דמי ניהול בגין חוזי השקעה

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה (4)

רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים

הפסד כולל אחר מעסקי ביטוח חיים

סך כל הרווח (הפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

מזה רווח כולל מחוזי השקעה

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש

פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח

פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש

פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה

העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם בחלקם באגרות חוב מיועדות (ראה באור 32 (ד) (ד) (1) להלן).

2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.

3. המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על הכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המבטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

4. תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללת רק את הרווחים (הפסדים) בגין חוזים אלו.

באור 18: - התחייבויות פיננסיות

באור זה מספק מידע בדבר התנאים החוזיים של התחייבויות פיננסיות. מידע נוסף בדבר החשיפה של החברה לסיכונים ריבית, מטבע חוץ ונזילות, ניתן [בביאור 32 להלן](#).

א. פרוט התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

ליום 31 בדצמבר			
שווי הוגן		ערך בספרים	
2021	2022	2021	2022
אלפי ש"ח			
133,644	131,602	130,000	130,000
292,467	270,313	270,339	270,689
426,111	401,915	400,339	400,689
466	7,531	466	7,531
3,282	186,382	3,282	186,382
3,748	193,913	3,748	193,913
-	-	3,814	2,701
429,859	595,828	407,901	597,303
		325,339	400,689

התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

כתבי התחייבות נדחים מתאגידים בנקאיים
אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים

התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

נגזרים המוחזקים עבור חוזים שאינם תלויי תשואה

נגזרים המוחזקים עבור חוזים תלויי תשואה

סך הכל התחייבויות המוצגות בשווי הוגן

התחייבות בגין חכירה (**)

סך התחייבויות פיננסיות (*)

(*) מזה כתבי התחייבות נדחים שהונפקו לצורך עמידה בדרישות ההון

(**) לא נדרש גילוי שווי הוגן.

השווי ההוגן של ההתחייבויות הפיננסיות של החברה המוצגות בעלות מופחתת, ניתן לצורכי גילוי בלבד. שווי הוגן של כתבי התחייבויות נדחים מתאגידים בנקאיים נקבע במודל DCF, תוך שימוש בשיעור ההיוון המשקף את שיעור הריבית של המנפיק לסוף תקופת הדיווח ושל אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים אחרים לפי שווים בבורסה.

באור 18: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

1. פרטים נוספים

סוג התחייבות	סוג ההון	מועד הנפקה	סכום הלוואה מקורי	דירוג החוב וחברה (מדרגת *)	תנאי הצמדה	סחיר/לא סחיר	שעור הריבית	ערך בספרים	שווי הוגן	מועדי תשלום הקרן	מועדי תשלום הריבית	זכות לפדיון מוקדם
31 בדצמבר												
אלפי ש"ח												
כתב התחייבות נדחה(סדרה שלישית)	משני רובד 2	18.07.2018	102,920	Baa2	שקלי	סחיר	4.75% קבועה	102,433	102,405	01.07.2026	רבעוני	01.07.2023
כתב התחייבות נדחה(סדרה רביעית)	משני רובד 2	16.12.2018/17.01.2019	169,607	Baa2	שקלי	סחיר	5.45% קבועה	168,256	167,907	01.01.2028	חצי שנתי	01.01.2025
כתב התחייבות נדחה	משני רובד 2	31.12.2018	10,000	לא מדורג	שקלי	סחיר	5.6% קבועה	10,000	11,423	31.12.2026	רבעוני	31.12.2023
כתב התחייבות נדחה	משני רובד 2	29.06.2021	20,000	לא מדורג	שקלי	סחיר	פריים+1 6%.	20,000	19,842	29.06.2029	חצי שנתי	29.06.2026
כתב התחייבות נדחה	משני רובד 2	07.11.2021	100,000	לא מדורג	שקלי	סחיר	3.4% קבועה	100,000	100,338	07.11.2029	חצי שנתי	07.11.2026
סה"כ								400,689	401,915	400,339	426,111	

(*) ביום 6 בנובמבר, 2022 פרסמה חברת הדירוג מדורג בע"מ דוח דירוג לפיו הותירה על כנם את דירוג A3 לאיתנות הפיננסית של החברה ודירוג Baa2 לכתבי ההתחייבות הנדחים שהחברה הפיקה. אופק הדירוג נותר יציב.

באור 18: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

א. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת (המשך)

2. מועדי פירעון

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
-	-	שנה ראשונה
-	-	שנה שניה
-	-	שנה שלישית
-	132,433	שנה רביעית
400,339	268,256	שנה חמישית ואילך
400,339	400,689	סה"כ

3. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ריבית אפקטיבית		כתבי התחייבויות נדחים לתאגידים בנקאיים
ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אחוזים		
3.19	3.5	

ד. שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד בחלוקה לרמות

ליום 31 בדצמבר, 2022				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
193,913	-	-	193,913	נגזרים
193,913	-	-	193,913	סה"כ
401,915	-	131,602	270,313	התחייבויות פיננסיות אשר ניתן גילוי של שוויים ההוגן (ראה באור 18 לעיל).

ליום 31 בדצמבר, 2021				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
3,748	-	-	3,748	נגזרים
3,748	-	-	3,748	סה"כ
426,111	-	133,644	292,467	התחייבויות פיננסיות אשר ניתן גילוי של שוויים ההוגן (ראה באור 18 לעיל).

באור 18: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. תנועה בהתחייבויות הנובעות מפעילות מימון

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022	השפעת ריבית	הכרה בהתחייבויות בגין חכירה אלפי ש"ח	תזרים מזומנים	יתרה ליום 1 בינואר, 2022	
130,000	-	-	-	130,000	הלוואות מתאגידים בנקאיים
270,689	350	-	-	270,339	אגרות חוב
2,701	207	1,761	(3,081)	3,814	התחייבות בגין חכירה סה"כ התחייבויות הנובעות מפעילות מימון
403,390	557	1,761	(3,081)	404,153	
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021	השפעת ריבית	הכרה בהתחייבויות בגין חכירה אלפי ש"ח	תזרים מזומנים	יתרה ליום 1 בינואר, 2021	
130,000	-	-	120,000	10,000	הלוואות מתאגידים בנקאיים
270,339	197	-	-	270,142	אגרות חוב
3,814	257	1,289	(3,284)	5,552	התחייבות בגין חכירה סה"כ התחייבויות הנובעות מפעילות מימון
404,153	454	1,289	116,716	285,694	

ו. כתבי התחייבות המהווים הון רובד 2

הנסיבות המשהות, בהתאם להוראות הממונה הינן התקיימות אחת או יותר מהנסיבות הבאות:
ביחס לדחיית תשלום ריבית - היעדר רווחים ראויים לחלוקה בחברה, כמשמען בחוק החברות, התשנ"ט-1999,
וזאת על פי הדוחות הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) שקדמו למועד פירעון הריבית הרלוונטי.

ביחס לדחיית תשלום קרן ו/או תשלומי ריבית:

- (1) על פי הדוח הכספי האחרון של החברה שפורסם טרם מועד פירעון ריבית ו/או קרן רלוונטי, סכום ההון העצמי המוכר של החברה נמוך מההון הנדרש לנסיבות משהות, דהיינו 80% מההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) ("ההון הנדרש לנסיבות משהות") והחברה לא ביצעה השלמת הון נכון למועד פרסום הדוח.
- (2) דירקטוריון החברה הורה על דחיית תשלום ריבית או על דחיית תשלום קרן, אם קבע כי יש חשש ממשי קרוב ליכולתה של החברה לעמוד בהון הנדרש לנסיבות משהות, או לפרוע במועדן התחייבויות שדרגת הקדימות שלהן גבוהה מזו של כתב ההתחייבות, ובלבד שהתקבל לכך אישור מראש של הממונה.
- (3) הממונה הורה על דחיית תשלום קרן ו/או ריבית עקב פגיעה משמעותית ביחס לכושר פירעון או קיים חשש ממשי קרוב ליכולתה של החברה לעמוד בהון הנדרש לכושר פירעון (SCR).

התחייבות החברה בגין כתבי התחייבות לעיל הינה בעלת המאפיינים הבאים:

1. קודמת להתחייבויות החברה כלפי זכויותיהם של נושים על פי רכיבים ומכשירים הכלולים בהון רובד 1.
2. בעלת מעמד שווה להתחייבויות החברה בקשר עם כתבי התחייבויות נדחים שהחברה הנפיקה ו/או תנפיק ואשר יוכרו כהון רובד 2.
3. נדחית ליתר התחייבויותיה של החברה כלפי נושיה.

באור 19: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים

הטבות לעובדים כוללות הטבות לטווח קצר, הטבות לאחר סיום העסקה, הטבות בגין פיטורין והטבות אחרות לטווח ארוך. למידע נוסף על הטבות לאנשי מפתח ניהוליים [ראו באור 33](#) בדבר צדדים קשורים ובעלי עניין.

א. הטבות לאחר סיום העסקה

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את החברה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכנית להפקדה מוגדרת, לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין כמתואר להלן. התחייבויות החברה בשל כך מטופלות כהטבות לאחר סיום העסקה. חישוב התחייבויות החברה בשל הטבות לעובדים מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על משכורת העובד ותקופת העסקתו שיוצרים את הזכות לקבלת הפיצויים. ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה, ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות המסווגות כתוכנית הטבה מוגדרת או כתוכנית להפקדה מוגדרת כמפורט להלן:

1. תוכנית הפקדה מוגדרת

לגבי חלק מתשלומי הפיצויים, חלים תנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963, על-פי הפקדותיה השוטפות של החברה בקרנות פנסיה ו/או בפוליסות בחברות ביטוח, פוטורות אותה מכל התחייבויות נוספת לעובדים, בגינם הופקדו הסכומים כאמור לעיל. הפקדות אלו וכן הפקדות בגין תגמולים מהוות תוכנית הפקדה מוגדרת.

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
2,202	2,128	2,509

הוצאות בגין תוכניות להפקדה מוגדרת

2. תוכנית להטבה מוגדרת

החלק של תשלומי הפיצויים שאינו מכוסה על ידי הפקדות בתוכנית להפקדה מוגדרת, כאמור לעיל, מטופל על ידי החברה כתוכנית להטבה מוגדרת לפיה מוכרת התחייבות בגין הטבות עובדים ובגינה החברה מפקידה סכומים בקופות מרכזיות לפיצויים ובפוליסות ביטוח מתאימות. בנוסף, ישנן הפקדות בפוליסות ביטוח שהונפקו על ידי החברה אשר אינן מהוות נכסי תוכנית.

ב. הרכב ההתחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
37,114	34,302
(9,366)	(9,772)
27,748	24,530
2,973	2,639
30,721	27,169

התחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת

שווי הוגן של נכסי התוכנית

סך הכל התחייבות, נטו

הטבות אחרות לזמן ארוך - ראה ז' להלן (*)

סה"כ התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו

(*) במסגרת הטבות אחרות לזמן ארוך נכללה התחייבות בגין חופשה.

באור 19: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ג. השינויים בהתחייבויות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית

שנת 2022

הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד		רווח (הפסד) שנזקף לרווח כולל אחר							
יתרה ליום 1 בינואר, 2022	עלות שירות שוטף וסילוקים	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו	הפסד לרווח או בתקופה	תשלומים מהתוכנית	הפסד בגין שינויים אקטוארי	רווח (הפסד) סה"כ השפעה על רווח (הפסד) כולל	הפקדות לתוכנית ע"י המעביד	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022	
אלפי ש"ח									
(37,114)	(3,085)	(911)	(3,996)	3,899	2,618	291	2,909	-	(34,302)
9,366	-	252	252	(1,267)	-	(603)	(603)	2,024	9,772
(27,748)	(3,085)	(659)	(3,744)	2,632	2,618	(312)	2,306	2,024	(24,530)

התחייבות (נכס) נטו בגין הטבה מוגדרת

באור 19: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ג. השינויים בהתחייבויות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית (המשך)

שנת 2021

הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד		רווח (הפסד) שנזקף לרווח כולל אחר								
יתרה ליום 1 בינואר, 2021	עלות שירות שוטף וסילוקים	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו	לרווח או הפסד בתקופה	שנזקפו הכנסות (הוצאות) סה"כ	רווח (הפסד) שנזקף לרווח כולל אחר					
					תשלומים מהתוכנית	אקטוארי בגין שינויים בהנחות פיננסיות	הפסד אקטוארי בגין סטיות בניסיון	סה"כ השפעה על הפסד כולל אחר בתקופה		
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2020	הפקדות לתוכנית ע"י המעביד	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו	לרווח או הפסד בתקופה	שנזקפו הכנסות (הוצאות) סה"כ	תשלומים מהתוכנית	אקטוארי בגין שינויים בהנחות פיננסיות	הפסד אקטוארי בגין סטיות בניסיון	סה"כ השפעה על הפסד כולל אחר בתקופה	הפקדות לתוכנית ע"י המעביד	
אלפי ש"ח										
התחייבויות להטבה מוגדרת	(36,205)	(2,996)	(658)	(3,654)	6,913	(784)	(3,384)	(4,168)	-	(37,114)
שווי הוגן של נכסי תוכנית	10,753	(27)	193	166	(4,301)	-	784	784	1,964	9,366
התחייבות (נכס) נטו בגין הטבה מוגדרת	(25,452)	(3,023)	(465)	(3,488)	2,612	(784)	(2,600)	(3,384)	1,964	(27,748)

באור 19: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ד. ההנחות האקטואריות העיקריות בקביעת ההתחייבות בגין תוכנית להטבה מוגדרת

2021	2022	
%		
2.59	5.13	שיעור ההיוון
2.01	2.59	שיעור התשואה הצפויה על נכסי התוכנית (*)
2.61	2.80	שיעור עליית שכר צפויה נומינלי
		(*) שיעור ההיוון מבוסס על אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה.

ה. סכומים, עיתוי ואי וודאויות של תזרימי מזומנים עתידיים

- השפעות של התוכניות להטבה מוגדרת על תזרימי המזומנים העתידיים של החברה
ההפקדות הצפויות לתוכנית בשנת 2023 הינן 2 מלש"ח.
ממוצע המשוקלל של אורך חיי התוכנית ליום 31 בדצמבר, 2022 הינו 6 שנים.
- להלן שינויים אפשריים הנחשבים לסבירים לסוף תקופת הדיווח, לכל הנחה אקטוארית
בהנחה שיתר ההנחות האקטואריות נותרו ללא שינוי:

השינוי במחויבות להטבה מוגדרת
ליום 31 בדצמבר

2021	2022
אלפי ש"ח	

מבחן רגישות לשינוי בשיעור עליית שכר צפויה
השינוי כתוצאה מ:

1,306	644	עליית שכר של 1%
(845)	(399)	ירידת שכר של 1%

מבחן רגישות לשינוי שיעור ההיוון של התחייבות ונכסי
תכנית
השינוי כתוצאה מ:

(1,091)	(430)	עליית שיעור היוון של 1%
2,071	720	ירידת שיעור היוון של 1%

באור 20: - חברות ביטוח – פיקדונות וחשבונות אחרים

א. להלן ההרכב:

יתרות זכות

31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
404,410	460,874	ביטוח כללי:
89,902	46,996	פקדונות של מבטחי משנה
494,312	507,870	חשבונות אחרים
		ביטוח חיים:
7,032	6,393	פקדונות של מבטחי משנה
1,003	-	חשבונות אחרים
8,035	6,393	
502,347	514,263	סה"כ חברות ביטוח בזכות

(*) הריבית המשוקללת שהחברה שילמה בגין פיקדונות אלו לשנים 2021, 2022, ו-2020 היא 0.95% ו-1.15% ו-1.50% בהתאמה.

ב. הסכמי ביטוח משנה מהותיים

1. ביטוח כללי

א. לחברה הסכם ביטוח משנה מסוג LPT בענף רכב חובה בגין שנות החיתום 2010-2016. הפער לתקרת הכיסוי ליום 31 בדצמבר, 2022 עומד על כ- 9.5 מיליון ש"ח (חלק מבטחי המשנה) המהווה כ-2% מתקרת הכיסוי. (אשתקד כ-11.5 מיליון ש"ח) הטווח מתקרת הכיסוי הינו 5.1%. נציין כי חלק ממבטחי המשנה עברו את תקרת הכסוי.

ב. לחברה הסכם ביטוח משנה מסוג ביטוח יחסי (Quota Share) בענף רכב חובה בגין שנות החיתום 2015 בשיעור 50%, 2016 בשיעור 45.5%, 2017 בשיעור 70.5% ושנים 2018-2021 בשיעור של 80%, 2022 67.5%, בענף רכב רכוש 35%.

2. ביטוח חיים

בהמשך לדיווח בדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2021, אודות התקשרות החברה בחוזה עם מבטח משנה אשר במסגרתו רכשה ביטוח משנה למקרה שבו יתרחש אירוע "ביטולים מאסיביים" ("MASS LAPSE"), בתיק ביטוח חיים בפוליסות חיסכון. ביום 30 ביוני, 2022 התקשרה החברה בהסכם חדש חלף הסכם זה עם ארבעה מבטחי משנה בדירוג A+ בהסכם דומה, שבו ההתקשרות הינה ביחס לכל פוליסות ביטוח החיים והבריאות של החברה. בהסכם החדש סכום הכיסוי הביטוחי הצפוי עומד על כ-80 מיליון ש"ח. עודף יחס כושר הפירעון של החברה אינו צפוי להשתנות באופן מהותי בעקבות חידוש חוזה זה.

באור 21: - זכאים ויתרות זכות

31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
7,634	4,904
503	644
7,287	14,586
24,776	8,031
45,955	43,657
144,207	85,074
17,205	24,514
33,671	29,053
281,238	210,463

עובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר ומשכורת
ריבית לשלם
ספקים ונותני שירותים
מוסדות ורשויות ממשלתיות
סוכני ביטוח בגין עמלות
מבוטחים
הוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
אחרים

באור 22: - פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום		
ביום 31 בדצמבר, 2022		
ש"ח	ברוטו	ביטוח משנה
אלפי ש"ח		
419,755	448,918	29,163
710,725	1,239,698	(**528,973)
1,130,480	1,688,616	558,136
9,518	(61,005)	(70,523)
1,139,998	1,627,611	487,613

פרמיות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
פרמיות בביטוח כללי
סך הכל פרמיות
בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה (*)
סך הכל פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום		
ביום 31 בדצמבר, 2021		
ש"ח	ברוטו	ביטוח משנה
אלפי ש"ח		
389,197	416,700	27,503
781,906	1,176,751	(**394,845)
1,171,103	1,593,451	422,348
(4,698)	(1,537)	3,161
1,166,405	1,591,914	425,509

פרמיות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
פרמיות בביטוח כללי
סך הכל פרמיות
בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה (*)
סך הכל פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר, 2020		
ש"ח	ברוטו	ביטוח משנה
אלפי ש"ח		
433,392	471,983	38,591
757,509	1,153,020	(**395,511)
1,190,901	1,625,003	434,102
34,854	39,112	4,258
1,225,755	1,664,115	438,360

פרמיות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
פרמיות בביטוח כללי
סך הכל פרמיות
בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה (*)
סך הכל פרמיות שהורווחו
(*) בביטוח כללי בלבד.
(**) [ראה באור 20\(ב\)2\(ב\)](#).

באור 23: - רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
7,002	27,281	117,184
74,493	300,799	(473,247)
13,933	45,530	10,886
196,444	1,044,643	(860,175)
(23,504)	(25,929)	48,608
571,200	998,147	(1,224,829)
839,568	2,390,471	(2,381,573)
-	28	-
(5,908)	178,746	256,603
20,349	24,930	29,668
14,441	203,704	286,271
21,612	30,983	(24,252)
(42,523)	9,597	(31,888)
-	-	2,106
1,137	-	-
(19,774)	40,580	(54,034)
94,852	108,898	138,225
(6,549)	(2,735)	6,887
4,179	16,534	29,620
87,149	366,981	406,969
926,717	2,757,452	(1,974,604)
10	10	12

רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה
נדל"ן להשקעה

השקעות פיננסיות:

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

מזומנים ושווי מזומנים

אחרות

סך הכל רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, נטו

רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה, הון ואחרים

הכנסות מנדל"ן להשקעה:

רווח ממימוש נדל"ן להשקעה

שערוך נדל"ן להשקעה

הכנסות שוטפות בגין נדל"ן להשקעה

סה"כ הכנסות מנדל"ן להשקעה

רווחים (הפסדים) מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית, הפרשי הצמדה, הפרשי שער ודיבידנד בגין:

נכסים פיננסיים זמינים למכירה (א)

נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (ב)

נכסים המוצגים כמוחזקים לפדיון (ג)

נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים (ד)

הכנסות ריבית (*) והפרשי הצמדה שאינם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

רווח מהפרשי שער בגין השקעות שאינן נמדדות בשווי הוגן

רווח או הפסד ומנכסים אחרים

הכנסות מדיבידנד

סך הכל רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון
(*) בהכנסות הנ"ל כלולה ריבית בגין נכסים פיננסיים אשר אינם מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד שערכם נפגם

באור 23: - רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון (המשך)

א. רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
24,761	21,220	(15,361)	רווחים (הפסדים) נטו מניירות ערך שמומשו
(3,149)	9,763	(8,891)	ירידות ערך נטו שנזקפו לרווח או הפסד
21,612	30,983	(24,252)	סך הכל רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה

ב. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
			שינויים בשווי ההוגן נטו, לרבות רווח ממימוש:
(42,523)	9,597	(31,888)	בגין נכסים שיועדו דרך רווח או הפסד

ג. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
1,137	-	-	ביטול ירידות ערך (ירידות ערך) נטו שנזקפו לרווח או הפסד

באור 24: - הכנסות מדמי ניהול

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
26,219	31,487	-
31,600	36,073	28,926
99,720	142,295	151,521
157,539	209,855	180,447

דמי ניהול משתנים בגין חוזי ביטוח חיים

דמי ניהול קבועים בגין חוזי ביטוח חיים

דמי ניהול בגין חוזי השקעה

סך הכל הכנסות מדמי ניהול

באור 25: - הכנסות מעמלות

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
67,342	65,677	62,702

עמלות ביטוח משנה, בניכוי שינוי בהוצאות רכישה נדחות
בגין ביטוח משנה (*)

(*) ראה באור 20(ב)(2) לעיל.

באור 26: - תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
74,639	70,925	89,400	בגין חוזי ביטוח חיים:
			תביעות ששולמו ותלויות בגין מקרי מוות, נכות ואחרים
27,681	27,479	30,382	בניכוי ביטוח משנה (*)
46,958	43,446	59,018	
372,847	379,031	443,988	פוליסות שנפדו
5,386	16,287	22,900	פוליסות שמועדן תם
29,764	31,595	41,053	גמלאות
454,955	470,359	566,959	סך כל התביעות
276,787	544,435	(4,187,856)	גידול (קיטון) בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (למעט שינוי בתלויות) בשייר
530,476	1,770,548	1,770,548	גידול (קיטון) בהתחייבויות בגין חוזי השקעה בשל מרכיב התשואה
1,262,218	2,785,342	(1,850,349)	סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
952,281	1,241,863	1,541,756	סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי:
353,124	448,018	677,044	ברוטו
599,157	793,845	864,712	ביטוח משנה
1,861,375	3,579,187	(985,637)	בשייר
			סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

(*) לעניין עסקאות עם מבטח משנה ראה באור 20 ב'.

באור 27: - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
197,218	213,028	202,379	הוצאות רכישה:
105,112	110,959	119,752	עמלות רכישה
(5,911)	(29,460)	(2,400)	הוצאות רכישה אחרות
296,419	294,527	319,731	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
106,041	112,545	95,724	סה"כ הוצאות רכישה
11,511	13,494	21,378	עמלות שוטפות אחרות
413,971	420,566	436,833	הוצאות שיווק אחרות
			סה"כ עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

באור 28: - הוצאות הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
105,886	96,344	96,606	שכר עבודה ונלוות (**)
25,285	26,360	24,404	אחזקת משרדים ותקשורת
9,180	15,366	15,387	שיווק ופרסום
7,320	7,807	7,140	ייעוץ משפטי ומקצועי
7,532	7,500	6,125	סקרים והוצאות רפואיות
8,981	8,642	7,177	הוצאות בנק והבטחת אשראי
38,947	47,730	52,515	פחת והפחתות
-	9,500	29,310	הסכם הראל
33,661	36,768	33,855	דמי ניהול בתי השקעות
2,816	2,723	3,980	אחרות
239,608	258,740	276,499	סך הכל הוצאות הנהלה וכלליות (*)
			בניכוי:
24,615	29,756	30,424	סכומים שסווגו בסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח
116,623	124,430	141,130	סכומים שסווגו בסעיף הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
98,370	104,554	104,945	הוצאות הנהלה וכלליות
45,405	61,336	73,730	(*) הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות מיכון בסך

(**) בניכוי מס שכר להחזר בסך 19.1 מיליון ש"ח בשנת 2022, 17.2 מיליון ש"ח בשנת 2021 וסך של 5.8 מיליון ש"ח בשנת 2020.

באור 29: - הוצאות מימון

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
560	1,483	4,823
14,361	14,372	14,389
296	257	207
8,275	5,803	6,310
23,492	21,915	25,729

הוצאות ריבית והפרשי הצמדה בגין:

כתבי התחייבויות נדחים לבנקים

כתבי התחייבות נדחים לאחרים

הוצאות מימון בגין חכירות

הוצאות ריבית והפרשי שער למבטחי משנה

סך הכל הוצאות מימון

באור 30: - מסים על הכנסה

א. חוקי המס החלים על החברה

1. כללי

על הכנסות החברה המסווגת כ"מוסד כספי" כהגדרתו בחוק מע"מ התשל"ו-1975, חל מס חברות, מס רווח ומס שכר.

על הכנסות החברה המאוחדת, פנינת אפרידר, חל מס חברות בלבד.

2. חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985

על החברה חל, עד לתום שנת 2007, חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985. על-פי החוק, נמדדו התוצאות לצורכי מס כשהן מותאמות לשינויים במדד המחירים לצרכן.

בחודש פברואר 2008 התקבל בכנסת תיקון לחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 שקבע כי תחולתו של חוק התיאומים תסתיים בשנת המס 2007, ומשנת המס 2008 לא יחולו עוד הוראות החוק, למעט הוראות המעבר שמטרתן למנוע עיוותים בחישובי המס. החל משנת 2008, נמדדות התוצאות לצורכי מס בערכים נומינליים למעט תיאומים מסוימים בגין שינויים במדד המחירים לצרכן בתקופה שעד ליום 31 בדצמבר, 2007. תאומים המתייחסים לרווחי הון, כגון בגין מימוש נדל"ן (שבח) וניירות ערך, ממשיכים לחול עד למועד המימוש. התיקון לחוק כולל בין היתר את ביטול התוספת והניכוי בשל אינפלציה והניכוי הנוסף בשל פחת (לנכסים בני פחת שנרכשו לאחר שנת המס 2007) החל משנת 2008.

3. הסדרי מס ייחודים לענף הביטוח

(א) הסכם עם שלטונות המס

בין התאחדות חברות הביטוח לבין שלטונות המס קיימים הסכמים ענפיים, המסדירים את הטיפול בסוגיות מס ייחודיות לענף. ההסכם הענפי האחרון שנחתם הינו לשנות המס -2017-2019.

ההסכמים הענפיים מתייחסים בין היתר לנושאים הבאים:

1. הוצאות רכישה נדחות (DAC) - הוצאות ישירות של חברות ביטוח לרכישת חוזי ביטוח חיים, בגין שנות חיתום עד וכולל 2014, תותרנה בניכוי לצורכי מס בחלקים שווים בפרסה על פני ארבע שנים ובגין שנות חיתום 2015 עד 2020 על פני עשר שנים. הוצאות כאמור המתייחסות לחוזי ביטוח חיים שבוטלו תותרנה בניכוי בשנת הביטול.

הוצאות רכישה נדחות בביטוח מפני מחלות ואשפוז מופחתות על פני תקופה של שש שנים, בדומה לשיעור ההפחתה בספרים.

באור 30: - מסים על הכנסה (המשך)

א. חוקי המס החלים על החברה (המשך)

3. הסדרי מס ייחודיים לענף הביטוח (המשך)

2. ייחוס הוצאות להכנסות מועדפות - להכנסות החייבות בשיעורי מס מופחתים ולהכנסות הפטורות ממס המתקבלות בחברות הביטוח ("הכנסות מועדפות") יתבצע ייחוס הוצאות שמשמעותו הפיכת חלק מההכנסות המועדפות להכנסות חייבות במס מלא, בהתאם לשיעור הייחוס. שיעור הייחוס שנקבע בהסכם תלוי במקור הכספים המניבים את ההכנסות המועדפות.

3. אופן מיסוי הכנסות מנכסים המוחזקים כהשקעות חופפות להתחייבויות תלויות תשואה.

4. הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות – יבוצע תאום חלקי של ההפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות בתחום ביטוח כללי ובריאות, בגין כל שנת חיתום החל משנת 2013 עד שנת 2020. הסכום שתואם יוכר לצורכי מס על פני שלוש שנים החל מהשנה העוקבת לשנת התאום.

5. ההסכם האחרון שנחתם בחודש נובמבר 2020 מאריך בשלש שנים נוספות את תוקפו של ההסכם האחרון המתייחס לשנת המס 2016, כך שיחול גם לגבי שנות המס 2017-2019 למעט מספר הנושאים וביניהם: הוסכם אופן ההכרה לצורכי מס בגין הפרשות שביצעו חברות הביטוח בדוחות הכספיים בשנים 2016-2018 בגין יישום המלצות ועדת וינוגרד, ואשר בוטלו, ברובן, בשנת 2019 כדלהלן: בהסכם נקבע כי בשנת 2016 יתואם 10% מהקיטון בהפרשה שנרשם בשנת 2019 ("סכום התיאום"), או 10% מהגידול בהפרשה בשנת 2016, כנמוך שביניהם. הסכום שתואם יוכר כהוצאה בשנת 2019. כמו כן נקבעה הוראה לתיאום והכרה בפער, אם קיים, בין סכום התיאום לבין הסכום שיתואם בשנת 2016.

ההפרשה למס בדוחות הכספיים לשנת 2022 נערכה בהתאם לעקרונות ההסכם האמור לעיל. להסכם לא היתה השפעה מהותית על מסים בגין שנים קודמות.

ב. שיעורי המס החלים על החברה

1. המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים ובכללם החברה, המהווה את עיקר פעילות הקבוצה, מורכב ממס חברות וממס רווח.

2. שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם החברה החל משנת 2018 הינם:

שיעור מס חברות	שיעור מס רווח	שיעור מס כולל במוסדות כספיים
%	%	%
23.0	17.0	34.19

באור 30: - מסים על הכנסה (המשך)

ג. הפסדים מועברים לצרכי מס

לחברה הפסדים מועברים לצרכי מס בסך של כ-685.2 מלש"ח בגינם הכירה נכס מס נדחה בסך של כ-157.6 מלש"ח. נכס המס הנדחה בגין ההפסדים המועברים הוכר בחלקו כנגד רווחים אשר ינבעו מההיפוך של הפרשים זמניים חייבים במס קיימים כמתואר בבאור 30(ח) להלן, כאשר ניצול יתרת נכס המס הנדחה שהוכר בגין ההפסדים המועברים תלוי בקיומה של הכנסה חייבת עתידית שכנגדה ניתן יהיה לנצל את יתרת ההפסדים המועברים. הנהלת החברה מעריכה בהתבסס על תקציב חזוי שאושר בדירקטוריון החברה כי לחברה תהיה הכנסה חייבת שכנגדה ניתן יהיה לנצל את יתרת ההפסדים המועברים במלואם.

ד. שומות מס

לחברה הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2019. לחברה הבת טרם הוצאו שומות מס סופיות מאז היווסדה.

ה. דיבידנד

ביום 28 באוקטובר, 2020 אישר דירקטוריון החברה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת, את התקשרות החברה וחברת הבת פנינת אפרידר בע"מ (להלן: "פנינת אפרידר") בהסדר שומות חלקי עם פקיד השומה, בגין חלוקות דיבידנדים בהיקף כולל של כ-85 מיליון ש"ח, אשר בוצעו בין השנים 2017 ועד מחצית שנת 2019 ("החלוקות"), ושמקורם ברווחי שערך אשר עמדו על הסך (ברוטו) של 110 מיליון ש"ח לפני ההפרשה להתחייבות למס בספרים ("ההסדר" או "הסדר המס"). בהתאם להוראות ההסדר חבות המס בגין החלוקות תשולם על ידי החברה ועל ידי פנינת אפרידר ותעמוד (במונחי קרן) על סך כולל של כ-24.1 מיליון ש"ח (בגין חבות זו קיימת בחברה ובחברה הבת הפרשה שבוצעה במקור במועד שיערוך הנכסים). לקרן המס יתווספו ריבית והפרשי הצמדה בסכומים שאינם מהותיים לחברה. במקביל, בעת מכירה בפועל של הנכסים מהם נבעו רווחי השערך ("הנכסים המשוערכים"), יתווסף סכום הדיבידנדים שחולקו שמקורו ברווחי השערך, לעלות רכישת הנכסים המשוערכים (בהתאם לסכום רווחי השערך שנזקף מכל נכס), בהתאם למתווה חישובי שנקבע בהסדר.

בד בבד לאישור הסדר המס ובכפוף לאישור עתידי של רשויות המס, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה כי החברה תהא רשאית לפעול בהתאם לאותם עקרונות המפורטים בהסדר המס גם בחלוקות הבאות, ככל שתהיינה מרווחי שערך, וזאת לתקופה של שלוש שנים ממועד האישור של ועדת הביקורת; וזאת, בכפוף לכך כי הדירקטוריון יקבע בהקשר להסדר מול הרשות ביחס לחלוקה עתידית.

להסדר האמור אין השפעה מהותית על הרווח והונה העצמי של החברה ועל יחס כושר הפירעון שלה.

ביום 26 בנובמבר, 2020, אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד בסך של 20 מיליון ש"ח שמקורו ברווחי שיערוך אשר עמדו על הסך (ברוטו) של כ-25 מיליון ש"ח לפני הפרשה להתחייבות למס בספרים.

כמו כן, אישר דירקטוריון החברה, כי יפעל בהתאם לעקרונות המפורטים בהסדר המס כמפורט לעיל. כתוצאה מהסדר זה, המס בגין החלוקה בסך 5.6 מיליון ש"ח שולם על ידי החברה ועל ידי פנינת אפרידר (בגין חבות זו קיימת בחברה ובפנינת אפרידר הפרשה שבוצעה במקור במועד שיערוך הנכסים).

ו. מיסים על ההכנסה הכלולים בדוחות רווח או הפסד

לשנה שהסתיימה ביום

31 בדצמבר

2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
2,783	2,916	(17,860)
(9,485)	9,949	(54,668)
1,449	832	-
(5,253)	13,697	(72,528)

מיסים שוטפים

מיסים נדחים המתייחסים ליצירה והיפוך של הפרשים זמניים

מיסים בגין שנים קודמות

באור 30: - מיסים על הכנסה (המשך)ז. מיסים על הכנסה המתייחסים לסעיפי רווח כולל אחר

לשנה שהסתיימה ביום

31 בדצמבר

2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
(3,411)	(1,548)	(11,183)
681	2,431	2,847
(149)	(1,157)	788
(2,879)	(274)	(7,548)

מיסים על הכנסה (הטבת מס) בגין נכסים פיננסיים
זמינים למכירה
מיסים על הכנסה בגין הערכה מחדש בגין שיערוך בנייני
משרד
הטבת מס בגין הפסד אקטוארי עבור תוכניות להטבה
מוגדרת

ח. מיסים נדחים

1. ההרכב ללא חברה המאוחדת:

התאמת ערך בניינים להשכרה ובנייני משרד	הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים	מכשירים פיננסיים	אחרים	הפסדים מועברים	סה"כ
אלפי ש"ח					
(38,456)	(28,326)	(834)	12,872	39,940	(14,804)
(2,431)	-	1,548	1,157	-	274
(39,941)	8,664	2,346	(3,657)	28,568	(4,020)
(80,828)	(19,662)	3,060	10,372	68,508	(18,550)
(2,847)	-	11,183	(788)	-	7,548
(12,767)	276	3,040	(302)	89,085	79,332
(96,442)	(19,386)	17,283	9,282	157,593	68,330

יתרת נכס (התחייבות) מס
נדחה ליום 1 בינואר,
2021
שינויים אשר נזקפו לקרן
הון
שינויים אשר נזקפו לרווח
או הפסד
יתרת נכס (התחייבות) מס
נדחה ליום 31 בדצמבר,
2021
שינויים אשר נזקפו לקרן
הון
שינויים אשר נזקפו לרווח
או הפסד
יתרת נכס (התחייבות) מס
נדחה ליום 31 בדצמבר,
2022

באור 30: - מסים על הכנסה (המשך)

ח. מסים נדחים (המשך)

2. ההרכב של חברה המאוחדת:

מכשירים פיננסיים	התאמה ערך נדל"ן להשקעה	סה"כ
אלפי ש"ח		
-	(3,232)	(3,232)
(956)	(4,973)	(5,929)
(956)	(8,205)	(9,161)
(548)	(24,116)	(24,664)
(1,504)	(32,321)	(33,825)

יתרת התחייבות מס נדחה ליום 1 בינואר, 2021

שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד

יתרת התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר, 2021

שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד

יתרת התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר, 2022

ט. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים בדוח על הרווח הכולל היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים, לבין סכום מסים על ההכנסה שנזקף בדוח על הרווח או הפסד ורווח כולל אחר:

2020	2021	2022	
(19,855)	77,325	(171,508)	רווח לפני מסים על ההכנסה
34.19%	34.19%	34.19%	שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על מוסדות כספיים (ראה סעיף ב(3) לעיל)
(6,788)	26,437	(58,639)	מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי הכולל
			עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:
1,888	11,353	27,243	השפעת מס שכר לקבל
445	1,264	445	הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצורכי מס
(1,761)	(4,423)	(7,084)	הכנסות פטורות
506	(18,323)	(17,547)	מס רווח על הוצאות (הכנסות) הפטורות ממס זה
(898)	(3,980)	(16,684)	מס רווח על הכנסות מחברה מאוחדת
1,449	832	-	מסים בגין שנים קודמות
(94)	537	(262)	אחרים
(5,253)	13,697	(72,528)	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
25.83%	17.71%	42.3%	שיעור מס אפקטיבי ממוצע

באור 31: - רווח (הפסד) למניה

רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה

חישוב הרווח הבסיסי והמדולל למניה התבסס על רווח המיוחס לבעלי המניות הרגילות מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור כמפורט להלן:

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
(14,602)	63,628	(98,980)
לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
181,924	181,924	181,924

רווח (הפסד) נקי לתקופה המיוחס לבעלי המניות הרגילות של החברה

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב רווח בסיסי למניה

באור 32: - ניהול סיכונים

א. כללי

1. מגזרי פעילות

החברה פועלת במגזרי הפעילות העיקריים הבאים: ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך וביטוח כללי. פעילויות החברה חושפות אותה לסיכונים הבאים:

- סיכוני שוק;
- סיכוני נזילות;
- סיכונים ביטוחיים;
- סיכוני אשראי;
- סיכונים תפעוליים;
- סיכוני אבטחת מידע וסייבר.

במסגרת יישום הוראות הסולבנסי מבצעת החברה הערכה להון הכלכלי הנדרש לפעילותה מעת לעת עם התממשות שינויים בסביבה העסקית. בנוסף, הנהלת החברה משלבת את מסקנותיה מחישוב יחס כושר הפירעון.

2. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים

פעילות ניהול הסיכונים בחברה מתבססת על שלושה קווי הגנה:

- קו הגנה ראשון - הנהלת היחידות העסקיות נושאות באחריות לזיהוי, להערכה, למדידה, לניטור, להפחתה ולדיווח על הסיכונים המובנים במוצרים, בפעילויות, בתהליכים ובמערכות הנתונות לאחריותם וכן לניהול סביבת בקרה נאותה בהקשר של ניהול סיכונים. פונקציות תומכות כגון ניהול טכנולוגיית המידע מהוות חלק מקו ההגנה הראשון. העובדים והמנהלים בחברה, כמי שנוטלים ויוצרים את הסיכונים, הם אחראים בפועל לניהול התהליכים העסקיים, הסיכונים והבקורות בתחומם והם מוגדרים כבעלי הסיכון (Risk Owner). בתהליכים חוצי ארגון, האחריות לניהול הסיכונים תחול על הגוף לו הזיקה המרבית לתהליך. מנהלי המחלקות אחראים על יישום מדיניות ניהול הסיכונים במחלקותיהם. העובדים אחראים לציות למדיניות זו, לרבות תהליך הדיווח בגין סיכונים ואירועים תפעוליים.
 - קו הגנה שני - מחלקה בלתי תלויה לניהול הסיכונים משמשת כקו ההגנה השני, ותפקידה הוא להטמיע את תרבות ניהול הסיכונים אצל המחלקות העסקיות המתפקדות כנוטלות הסיכונים. המחלקה לניהול סיכונים הינה בלתי תלויה במחלקות העסקיות יוצרות הסיכון והינה אחראית לתכנון, לתחזוקה ולפיתוח השוטף של מסגרת העבודה לניהול הסיכונים בחברה. תפקידה המרכזי של המחלקה הינו לאתגר את נאותות התשומות של נוטלי הסיכונים, ניהול הסיכון, מדידת הסיכון ומערכות הדיווח של החברה וכן את נאותות התפוקות המתקבלות. פונקציות ציות, מעקב ובקרה אחרות, דוגמת קצין הציות ואיסור הלבנת הון ומחלקת SOX מהוות גם הן חלק מקו ההגנה השני. החברה מגדירה את הממשקים בין כל הפונקציות המהוות את קו ההגנה השני על מנת להבטיח תיאום ושיתוף פעולה ביניהן.
 - קו הגנה שלישי - מושתת על הביקורת הפנימית, אשר מבצעת סקירה בלתי תלויה ותיקוף של הבקורות, התהליכים והמערכות בחברה וכן מבצעת מעקב אחר תיקון הליקויים שזוהו.
- דירקטוריון החברה קובע ומפקח על יישומה של מסגרת עבודה מתאימה לטיפול בתחום ניהול הסיכונים, באמצעות אישור מסגרת למדיניות ניהול סיכונים הכוללת את תיאבון הסיכון וחשיפה לסיכונים השונים, דרכי המדידה שלהם, המגבלות לסיכונים השונים ודרכי הבקרה והדיווח על סיכונים אלו.
- הדירקטוריון מקבל דיווחים תקופתיים על הסיכונים ודרכי ההתמודדות עימם ובוחר אותם באופן תקופתי בתחומים השונים. המידע כולל, בין היתר, את מצב החשיפות לסיכונים השונים מול מגבלות ושינויים מהותיים בפרופיל הסיכון של החברה. כמו כן, מקבל הדירקטוריון דיווח לגבי מדדים כמותיים של סיכונים והערכת השפעתם הפוטנציאלית של החשיפות לסיכונים המהותיים על המצב הכספי העתידי בחברה וההון העצמי הנדרש כנגד סיכונים אלו.
- בחברה מכהנת וועדת דירקטוריון לניהול סיכונים וסולבנסי שתפקידה, בין היתר, לפקח על מדיניות ניהול הסיכונים בחברה. בנוסף מתבצעים בוועדה דיונים מעמיקים בנושאים הקשורים לניהול סיכונים בכדי לסייע לדירקטוריון בשיקוף, הערכה וניהול הסיכונים הגלומים בליבת הפעילות העסקית של החברה, לרבות סיכונים ביטוחיים, סיכוני נזילות, סיכוני שוק ואשראי, סיכונים תפעוליים, סיכוני רגולציה ועוד.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

2. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

בנוסף, הוועדה ממפה ומפקחת על תהליכי עבודה עיקריים ועל אופן לקיחת הסיכונים במהלך העסקים השוטף של החברה ומוודאת כי הנהלת החברה פועלת למיפוי הסיכונים וניהולם לרבות נקיטת צעדים והשקעת משאבים ראויים להקטנתם ובתוך כך הטמעת תרבות ניהול סיכונים בחברה.

כמו כן, הוועדה מבצעת בחינה מתמדת על מנת לוודא כי דירקטוריון החברה מקבל מידע מקיף וברור אודות סיכונים אלו, באופן שיאפשר לדירקטוריון לבחון את רמות החשיפה של החברה ויכולתה להפחיתם.

בחברה מתכנס לפי הצורך פורום לניהול סיכונים בראשות המנכ"ל ומנהלי המחלקות הרלוונטיות, אשר אחראי לפעול לצמצום החשיפה לסיכונים, בהתאם למדיניות ולקווים המנחים שהוגדרו בדירקטוריון החברה, כולל יישום מסגרת העבודה.

3. דרישות חוקיות

על גופים מוסדיים מוטלת חובה חוקית למנות מנהל סיכונים שתפקידו העיקריים הינם:

- זיהוי הסיכונים הביטוחיים והפיננסיים המהותיים לחוסנו של המבטח ולעמידה בחבותו למבוטחים קיימים ועתידיים, לרבות סיכונים מהותיים הנובעים מהנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה (משתפות ברווחים).
- כימות החשיפה והערכת ההשפעה הפוטנציאלית של הסיכונים המהותיים שזוהו לפי אמות מידה שיוגדרו על ידי המבטח ולתקופות עתידיות שיקבעו.
- הערכת ההון העצמי הנדרש (ההון הכלכלי) מחברת הביטוח לצורך נשיאה בסיכונים המהותיים תוך התייחסות למידת המתאם בין הסיכונים השונים.

4. סיכוני שוק

סיכוני שוק מנוהלים על ידי מנהל ההשקעות, בהתאם להוראות הדין ולמדיניות של וועדות ההשקעה המאושרת על ידי הדירקטוריון. בנוסף לדירקטוריון, יש שתי וועדות השקעה, האחת של תיק נכסי הפוליסות המשתתפות ברווחים והשנייה של תיק הנכסים של הנוסטר. וועדות אלו מקבלות דיווחים על חשיפת תיקי ההשקעות לשינויים בשווקי הכספים וההון הכוללים שינויים בשווי ההון של נכסים, שינויי ריבית ושינויי שערי חליפין ואינפלציה, לרבות ניהול הנכסים מול ההתחייבויות. בהתאם לכך מתקיימים דיונים בנוגע לרמות חשיפה לאפיקי השקעה, המהווים תשתית לביצוע ההשקעות על ידי מנהל ההשקעות.

מדידת החשיפות של תיקי הנכסים בתיק המשתתף נעשית מידי חודש, כמו גם בדיקת מצב החשיפות לגורמי סיכון, בהשוואה למגבלות ותאבון הסיכון שנקבעו בוועדות ההשקעה השונות. מנהל ההשקעות וועדות ההשקעה מקבלים תמונה מלאה על רמות הסיכון בכל אחד מתיקי ההשקעה השונים ובין היתר, דו"חות על החשיפה לסיכוני ריבית, מניות, סחורות, דו"חות על החשיפה לסיכונים הנובעים מבסיסי הצמדה, השוואת ביצועים מול תיקי סמן, ניתוח נכסים מול התחייבויות בתיק הנכסים של הנוסטר, מדידי סיכון וביצוע ותרחישים, כולל בדיקת עמידה במגבלות מדיניות ההשקעה אשר נקבעות ומאושרות בדירקטוריון החברה אחת לשנה.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

4. סיכוני שוק (המשך)

ועדות ההשקעה בתיק המשתתף ברווחים מקיימות דיונים בתדירות חודשית, על נתוני החשיפות לסיכונים השונים המוצגים על ידי המחלקה לניהול סיכונים. ועדות ההשקעה מנחות את מנהל ההשקעות להקטין את הסיכונים במידה ואלו חורגים ממדיניותה. מחלקת בקרת ההשקעות והמחלקה לניהול סיכונים מבצעים בקרה שוטפת ובקורות פתע בלתי תלויות, אשר בודקות עמידה בתקנות ההשקעה ובמדיניות ההשקעה של התיקים השונים. ממצאיה מדווחים בוועדות ההשקעה ובדירקטוריון.

5. סיכוני נזילות

סיכוני הנזילות מנוהלים על ידי מחלקת ניהול הסיכונים, אשר מבצעת בדיקת התאמה בין תזרימי מזומנים ושווים של הנכסים לבין תזרימי המזומנים ושווים של ההתחייבויות (ALM), וזאת על מנת לנטר באופן שוטף את סיכון הנזילות הגלום בתיק. כמו כן, מתבצע מעקב שוטף על מח"מ הנכסים מול מח"מ ההתחייבויות בתיק הנוסטרו הן במצב עסקי שוטף והן במצב של התרחשות אירוע קיצון. המחלקה מדווחת על ממצאיה לוועדות ההשקעה ולדירקטוריון.

6. סיכונים ביטוחיים

סיכוני הביטוח העיקריים נובעים בעיקר מתמחור, חיתום, סיכוני מודל ופרמטר, פיתוח מוצרים חדשים וכניסה לתחומי פעילות חדשים, הערכת רזרבות ביטוחיות וקטסטרופות. סיכוני הביטוח מנוהלים בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שאישר הדירקטוריון, על-ידי האגפים הרלוונטיים בשיתוף האקטוארים הרלוונטיים ומחלקת ביטוח משנה. בהתייחס להערכת חשיפות החברה לסיכונים הביטוחיים וכן לסיכון האקטוארי, קובע הדירקטוריון את תאבון הסיכון ומגבלות החשיפה של החברה לסיכונים אלו. כמו כן, כדי להקטין את החשיפה לסיכונים, החברה מיישמת מדיניות בדיקת תביעות קפדנית, בחינה שוטפת של תהליכי הטיפול בתביעות ומבצעת חקירות לאיתור הונאות. בנוסף, החברה נוקטת במדיניות ניהול אקטיבי שוטף של התביעות, על מנת להקטין את החשיפה להתפתחויות בלתי צפויות העשויות להשפיע עליה לרעה. החברה נוקטת במדיניות של הגבלת החשיפה לקטסטרופות על ידי קביעת סכומי כיסוי מרביים בחוזים מסוימים וכן על ידי רכישת כיסוי ביטוח משנה מתאים. מטרת מדיניות החיתום וביטוח המשנה הינה, בין היתר, הגבלת החשיפה לקטסטרופות להפסד מרבי שנקבע מראש, בהתאם לתאבון הסיכון של החברה כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון. לפירוט ראה סעיף באור 32 (ד) סיכונים ביטוחיים.

7. סיכוני אשראי

סיכוני אשראי אגב פעילות השקעה

סיכוני אשראי אגב פעילות השקעה מנוהלים על ידי מנהל ההשקעות ומבוקרים על ידי מחלקת בקרת ההשקעות ומחלקת ניהול הסיכונים בהתאם להוראות הדין ולמדיניות הדירקטוריון וועדות ההשקעה. המדיניות כוללת מגבלות המתייחסות לחשיפה ללווה בודד ו/או לקבוצת לוויים, לענפי משק, לדירוגי סיכון אשראי וכן לחשיפות לפי אזורים גיאוגרפיים, נזילות, בטוחות וכו'. תהליכי העבודה כוללים, בין השאר, בדיקות וניתוחים בעת מתן אשראי ובקרה שוטפת אחר הרכב ואיכות חשיפות האשראי. החברה פועלת גם בתחום מתן האשראי הלא סחיר. בחברה קיימת יחידה מתמחה בראשותו של ראש מערך ההשקעות, אשראי ונדל"ן, הכוללת אנליסטים ממחלקת השקעות וממחלקת מידל אופיס, הבוחנים את כדאיות מתן האשראי, דירוג הלווה ועמידת העסקה בדרישות הפנימיות וכן בדרישות הממונה. מחלקת ניהול סיכונים מבצעת בקרת על נוספת על מערך האשראי, הבדוקת תהליכי ניהול סיכונים תקינים בעת ביצוע עסקאות אשראי.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

7. סיכוני אשראי (המשך)

סיכוני אשראי של מבטחי משנה

החברה עשויה להיות חשופה לסיכונים הנובעים מאי יכולת מבטח משנה אחד או יותר לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח המשנה ואת חובותיהם הנובעים מתביעות ששולמו למבוטחים. חשיפות החברה מפוזרות בין מבטחי משנה שונים, והעיקריות שבהן הינן למבטחי משנה המדורגים בדירוגים בינלאומיים גבוהים.

סיכוני מבטחי משנה מנוהלים על ידי מחלקת ביטוח משנה המביאה בפני הדירקטוריון את החשיפה לסיכוני האשראי בגין מבטחי המשנה. הדירקטוריון קובע את מגבלות החשיפה לדירוגי סיכון אשראי של מבטחי המשנה, בין היתר, בהתייחס לסוג הענף הביטוחי זנב ארוך/קצר ולמבטח משנה בודד. באופן שוטף, חשיפות אלה מנוהלות על ידי מעקב אחר איתנותו הפיננסית של כל מבטח משנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבותו הכספית.

8. סיכונים תפעוליים

סיכונים תפעוליים מוגדרים כסיכונים להפסדים כתוצאה מכישלון או ליקוי במבנה ארגוני, תהליכים פנימיים, אנשים או מערכות, או כתוצאה מאירוע חיצוני. סיכונים תפעוליים נבדלים מהסיכונים האחרים בכך שלעומת מרבית הסיכונים, המנוהלים עסקית ביחידות מוגדרות בחברה, הסיכונים התפעוליים הינם חוצי ארגון, זאת כתוצאה ממאפייני גורמי הסיכון המרכזיים:

- אנשים: הונאות (לקוחות), מעילות (עובדים), שגיאות בביצוע תהליך עבודה וכדומה.
- תהליכים: חוסר בתהליכים, תהליכים שגויים/לא מלאים וכדומה.
- טכנולוגיה: תקלות במערכות ממוכנות וכדומה.
- גורמים חיצוניים: נזקי גוף או נזקי סביבה לעובדים או ללקוחות.

תחת מדיניות ניהול הסיכונים שאישר הדירקטוריון נקבעה התייחסות ספציפית ייעודית לניהול הסיכונים התפעוליים, בהן מעילות והונאות, סיכוני סייבר, המשכיות עסקית, מיקור חוץ, סיכונים משפטיים ועוד. סיכונים תפעוליים משולבים בכל הפעילויות הארגוניות ובכל תהליכי העבודה השונים בארגון. קיימים מצבים בהם מימוש של סיכון אשראי, סיכון שוק או סיכון משפטי נגרם כתוצאה מכשל תפעולי.

מאפיינים ייחודיים אלו מחייבים הקמת מנגנוני ניהול ובקרה יעילים, בעלי מוטת שליטה רחבה ברמת החברה, אשר יאפשרו לנהל את הסיכונים התפעוליים תוך עמידה ביעדים הבאים:

- שליטה ובקרה - לקחת סיכונים מול סיכויים עסקיים.
- מזעור התרחשותם של סיכונים.
- צמצום הנזק על ידי גידור סיכונים.

הערכה כמותית לסיכונים תפעוליים מתבצעת במסגרת חישובים על פי משטר הסולבנסי, בנוסף סיכונים תפעוליים נאמדים בשיטות כמותיות ואיכותיות גם במסגרת סקרי הסיכונים השונים.

החברה נוקטת בפעולות שונות בתחום ניהול הסיכונים התפעוליים, בין היתר, איסוף וניתוח אירועי כשל ועריכה ותרגול של תכנית המשכיות עסקית (DRP (Disaster Recovery Plan \ תכנית התאוששות מאסון BCP (Business Continuity Plan) להקמה מחדש של המערכות המיכוניות במקרה של אירוע חיצוני קטסטרופלי שיפגע במשרדה לתפעול שוטף של החברה.

החברה פועלת בהתאם לחוזר הממונה ולמדיניות שאושרה בדירקטוריון בנושא ניהול סיכוני מעילות והונאות. כחלק ממערך ניהול הסיכונים, לחברה אחראי ממונה מניעת מעילות והונאות לזיהוי והערכת החשיפות וצמצומן בשיתוף מנהלי האגפים והמחלקות.

בחברה מבוצע סקר סיכונים כולל אחת ל-4 שנים עליו מתבססת תכנית ביקורת רב שנתית ממוקדת סיכונים מתוך הכרה כי קיומם והאפקטיביות של תהליכי ביקורת ובקרה פנימית עשויים להפחית את הסיכונים התפעוליים. מחלקת ניהול הסיכונים אמונה על תוכנית הפחתת הסיכונים שזוהו בסקר.

במסגרת יישום סעיף 404 לחוק לגופים מוסדיים ובהתאם להנחיות המפקח, בוצע תהליך של הערכת הסיכונים הקשורים לדיווח הכספי ולגילוי נאות, נקבעו בקורות שמטרתן למנוע ולצמצם את הסיכונים. במסגרת זו אימצה החברה את מודול הבקרה הפנימית של ה- COSO המהווה מסגרת מוגדרת ומבוקרת להערכת הבקרה הפנימית.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

9. סיכוני אבטחת מידע וסייבר

כמתחייב בין היתר מהוראות הרגולטור וחוזר רשות שוק ההון הביטוח והחיסכון בנושא "ניהול סיכוני סייבר בגופים מוסדיים" (2016-9-14), קיימת בחברה יחידת אבטחת מידע לטיפול בסיכוני אבטחת מידע וסייבר. החברה גיבשה מדיניות לניהול סיכוני הסייבר המבוסס חוזר (2016-9-14). מנהל אגף מערכות מידע נושא באחריות לעמידה בהנחיות הממונה, לרבות יישום מדיניות סיכוני סייבר של החברה תוך פירוט המטלות הנדרשות לביצוע, דרישות, הנחיות, נהלים וכלים טכנולוגיים. במסגרת זו, מונה מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע אשר מלווה ומנחה את הגורמים הרלוונטיים בחברה, בהיבטי סיכוני הסייבר, הקשורים לתחום עבודתם.

מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע כפוף ניהולית למנהל אגף מערכות מידע בחברה. החברה הקימה וועדת היגוי לסיכוני סייבר בראשות המנכ"ל, הוועדה תתכנס לכל הפחות אחת לרבעון ותערוך פרוטוקולים של ישיבותיה. במסגרת תפקידה בין היתר: סיוע בקבלת החלטות בנושא ניהול סיכוני סייבר, דיון, אישור ומעקב אחר תכנית לניהול סיכוני הגנת הסייבר, אישור תקציב מימון לניהול סיכוני הגנת הסייבר, דיון בתוצאות הערכת סיכונים ובתכנית להפחתתם, הוועדה תדווח לדירקטוריון החברה אחת לשנה, על פעילותה, מסקנותיה והמלצותיה בנושאים שהוסמכה לעסוק בהם.

אחריות הגורמים הרלוונטיים:

- אגף מערכות המידע והסייבר הינו הגורם האחראי לקיום החוזרים הקיימים הרלוונטיים לענייני טכנולוגיית המידע ולענייני סיכוני הסייבר.
- מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע, מעביר דיווח רבעוני למנהל הסיכונים אודות הסיכונים הרלוונטיים שקרו או שהוא רואה לנכון לדווח על פי מסמך דרישה ייעודי שנכתב במחלקת ניהול סיכונים.
- אגף מערכות מידע הינו אחראי לקיום תוכניות לשעת חירום ותכניות התאוששות מאסון.
- מנהל הסיכונים שותף, ונותן את התייחסותו לתוכנית בהתאם על פי שיקול דעתו.
- בחברה מבוצע סקר סיכוני סייבר מעת לעת בהתאם להוראות הרגולציה על ידי משרד ייעוץ חיצוני בשיתוף אגף מערכות מידע ומחלקת ניהול סיכונים. אחריות לניהול סקר הסיכונים הינה של מחלקת ניהול סיכונים.

ב. סיכוני שוק

1. הגדרה

סיכון שוק הינו הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי המניות, במדד מחירים לצרכן ובמטבע חוץ. בשנים האחרונות נרשמה תנודתיות בשווקים הפיננסיים בארץ ובעולם. החברה מושפעת מתנודתיות זו הן בגין תיק ההשקעות הסחיר של החברה, שאינו מוחזק כנגד התחייבויות תלויות תשואה (תיק "הנוסטר"), והן בגין דמי הניהול המשתנים שהיא גובה עבור ניהול הפוליסות המשתתפות ברווחים שהופקו בין השנים 1991 - 2003 כמפורט להלן.

2. חוזים תלויי תשואה

התחייבויות תלויות תשואה הינן התחייבויות בגין חוזים בהם תגמולי הביטוח שלהם זכאי המוטב תלויים בתשואה שמניבות השקעות מסוימות של החברה, בניכוי דמי ניהול כמפורט להלן:

- לגבי פוליסות שהונפקו עד שנת 2004, דמי ניהול קבועים וכן דמי ניהול משתנים בשיעור 15% מהתשואה הריאלית לאחר ניכוי דמי הניהול הקבועים.
- בפוליסות שהונפקו משנת 2004 ואילך - דמי ניהול קבועים.

לגבי הנכסים וההתחייבויות בגין מוצרים אלו לא קיימת לחברה חשיפה ישירה בגין שינויים בריבית, בשווי ההוגן של ההשקעות או במדד. השפעת התוצאות הכספיות על רווחי החברה מצטמצמת לחשיפה הנגזרת מדמי הניהול המשתנים בהתאם לתנודתיות בתשואה הנזקפת למבוטחים, וזאת רק לגבי פוליסות שהוצאו עד 2004, ומן ההיקף הכולל של ההתחייבות ממנה נגזרים דמי הניהול הקבועים של המבטח לגבי כלל המוצרים תלויי התשואה.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני שוק (המשך)

2. חוזים תלויי תשואה (המשך)

לאור האמור, מבחני הרגישות ומועדי הפירעון של ההתחייבויות המפורטים בסעיפים הבאים אינם כוללים חוזים תלויי תשואה.

כל שינוי של 1% בתשואה הריאלית על ההשקעות במסגרת חוזים תלויי תשואה בגין פוליסות שהונפקו עד שנת 2004, שהיקף ההתחייבויות בגינם ליום 31 בדצמבר, 2022 כ-1.7 מיליארד ש"ח, משפיע על דמי הניהול המשתנים בסך של כ-2.6 מיליון ש"ח והשפעה של כ-0.1 מיליון ש"ח בדמי ניהול קבועים. השפעת שינוי כאמור על פוליסות שהונפקו משנת 2004 ואילך איננה מהותית.

כאשר נכון למועד הדוח, התשואה בחוזים אלה הינה שלילית והחברה לא גובה דמי ניהול משתנים ולא תוכל לגבות אותם כל עוד לא תושג תשואה חיובית שתכסה את התשואה השלילית שנצברה.

במהלך תקופת הדיווח ועד למועד פרסום דוח זה, חלו ירידות בשווקים הפיננסיים שהשפיעו לרעה על תיק ההשקעות הסחיר של הפוליסות המשתתפות ברווחים, ששווקו עד שנת 2004. אשר להן השפעה על ההכנסות מדמי הניהול להם זכאית החברה ממבטוחיה החברה לא רשמה דמי ניהול משתנים מתחילת שנת 2022, אלא דמי ניהול קבועים בלבד. כל עוד לא תושג תשואה ריאלית חיובית שתכסה את הפסדי

ההשקעות שנצברו לחובת המבטוחים, לא תוכל החברה לגבות דמי ניהול משתנים. אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה הריאלית השלילית עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם במועד הסמוך לפרסום הדוח בכ-29 מיליון ש"ח, לפני מס.

לפירוט [ראה באור 24](#) בדבר דמי ניהול.

3. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) לתקופה ועל ההכנסה הכוללת (הון). ניתוח הרגישות הינו ביחס לערך בספרים של הנכסים הפיננסיים, ההתחייבויות הפיננסיות וההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי ההשקעה בגין משתנה הסיכון הרלבנטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. ניתוח הרגישות אינו כולל כאמור את השפעתם של חוזים תלויי תשואה כמפורט לעיל. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך פרמנטית של נכסים המוצגים בעלות מופחתת או של נכסים זמינים למכירה ולפיכך, בניתוח הרגישות להלן, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.

מבחני הרגישות, מביאים לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות. יצוין גם כי הרגישויות אינן ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.

ליום 31 בדצמבר, 2022

שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		השקעות במכשירים הוניים (2)		שיעור הריבית (1)		
10%-	10%+	1%-	1%+	10%-	10%+	1%-	1%+	
אלפי ש"ח								
4,913	(4,913)	10,463	(10,463)	(17,303)	17,303	(27,372)	25,328	רווח (הפסד)
(179)	179	10,463	(10,463)	(18,419)	18,419	(9,812)	9,577	רווח (הפסד) כולל (3)

ליום 31 בדצמבר, 2021

שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		השקעות במכשירים הוניים (2)		שיעור הריבית (1)		
10%-	10%+	1%-	1%+	10%-	10%+	1%-	1%+	
אלפי ש"ח								
3,485	(3,485)	8,685	(8,685)	(15,425)	15,425	(64,400)	23,305	רווח (הפסד)
(288)	288	8,685	(8,685)	(19,200)	19,200	(52,949)	12,752	רווח (הפסד) כולל (3)

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני שוק (המשך)

3. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים עם ריבית משתנה החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה. ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך בספרים ולא על שווי כלכלי. במבחני הרגישות לא נלקחו בחשבון מתוך הנכסים בעלי סיכון ריבית ישיר, נכסי חוב שאינם סחירים, מזומנים ושווי מזומנים, נכסי ביטוח משנה, התחייבויות פיננסיות והתחייבויות ביטוחיות כולל בדיקת נאותות העתודות בביטוח חיים.

ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך הכספי ולא על שווי כלכלי. על כן, במבחני הרגישות לא נלקחו בחשבון מתוך הנכסים בעלי סיכון ריבית ישיר, נכסי חוב שאינם סחירים, המסווגים כהלוואות חייבים, מזומנים ושווי מזומנים, נכסי ביטוח משנה, התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, התחייבויות פיננסיות ופיקדונות ויתרות מבטחי משנה.

הנכסים עליהם הופעל ניתוח הרגישות מהווים 8.0% מתוך סך הנכסים עבור חוזים שאינם תלויי תשואה (2021-7.7%).

ההשפעה של עליה/ירידה של 1% בשיעור הריבית על הרווח והרווח הכולל בגין התחייבויות ביטוחיות הכוללה בניתוח הרגישות מוערכת בגידול בסך 25.3 מיליון ש"ח וקטון בסך 27.4 מיליון ש"ח בהתאמה (2021-גידול בסך 23.3 מיליון ש"ח וקטון בסך 64.4 מיליון ש"ח בהתאמה), כמוסבר להלן.

בביטוחי חיים ובריאות (למעט ההתחייבויות להשלמה לגמלה) שיעור ההיוון נגזר בדרך כלל מהריבית התעריפית ואינו משתנה בהכרח בהתאם לשינויים בריבית השוק ובביטוח כללי ההתחייבויות מהוונות.

בעקבות המעבר לנוהג המיטבי, חישוב העתודה ליום 31 בדצמבר, 2022 בוצע בהתאם לעדכון אמידת שיעור פרמיית אי הנזילות **ראה באור 32 ד (ד) (4)** ולדרישות עמדת הממונה בריבית חסרת סיכון (RF) בתוספת 80% פרמיית אי נזילות בענפי חובה וחבויות ובתוספת 50% פרמיית אי נזילות בענפי רכוש. ירידה בעתיד בריבית ב-1% תביא לגידול בהתחייבויות אלה ולהקטנת הרווח הכולל בסך של כ- 23 מיליון ש"ח אחרי מס.

ההתחייבויות הביטוחיות אשר משתנות באופן ישיר או עקיף בהתאם לשינויים בריבית השוק, ואשר נכללו בניתוח הרגישות לעיל, הן בעיקר ההפרשה הנובעת מבדיקת נאותות ההתחייבויות הביטוחיות (LAT) **ראה באור 32(ד)(1)(6)(ב)(1)** להלן לגבי ביטוח חיים וההתחייבויות להשלמה לגמלה **ראה באור 2(ה)(1)(א)**.

- (1) השקעות במכשירים שאין להם תזרים קבוע, או, שלחלופין, לחברה אין מידע ביחס לתזרים זה.
- (2) ניתוחי הרגישות ביחס להכנסה הכוללת מביאים לידי ביטוי גם את ההשפעה על הרווח (הפסד) לתקופה.
- (3) שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ כולל בגין מכשירים פיננסיים שאינם פריטים כספיים.

4. סיכון ריבית ישיר

סיכון ריבית ישיר הינו הסיכון ששינוי בריבית השוק יגרום לשינוי בשווי ההוגן של הנכס או ההתחייבות הפיננסי או בתזרים המזומנים הנובע מהם. סיכון זה מתייחס לנכסים שהסליקה שלהם נעשית במזומן. תוספת המילה "ישיר" מבליטה את העובדה ששינוי הריבית יכול להשפיע גם על סוגי נכסים אחרים אבל לא באופן ישיר, כדוגמת השפעת שינוי הריבית על שערי המניות.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני שוק (המשך)

4. סיכון ריבית ישיר (המשך)

להלן יוצג פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי החשיפה לסיכוני ריבית:

ליום 31 בדצמבר, 2022

סך הכל	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה
אלפי ש"ח		
10,114,065	9,653,614	460,451
958,071	25,599	932,472
797,758	608,565	189,193
1,702,926	1,477,678	225,248
1,647,390	11,050	1,636,340
15,220,210	11,776,506	3,443,704
11,726,055	9,105,699	2,620,356
26,946,265	20,882,205	6,064,060
597,303	186,382	410,921
25,301,635	20,739,041	4,562,594
25,898,938	20,925,423	4,973,515
785,720	57,635	728,085
261,607	-	261,607
26,946,265	20,983,058	5,963,207
261,607	(100,853)	362,460

נכסים עם סיכון ריבית ישיר

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים:

אג"ח חץ

אחר

נכסים אחרים:

מזומנים ושווי מזומנים

נכסי ביטוח משנה

סך הכל נכסים עם סיכון ריבית ישיר

נכסים ללא סיכון ריבית ישיר (*)

סך הכל נכסים

התחייבויות שלהן סיכון ריבית ישיר

התחייבויות פיננסיות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

סה"כ התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר

התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר (**)

הון

סה"כ הון והתחייבויות

סך נכסים בניכוי התחייבויות

(*) נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: מניות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ורכוש אחר וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (פרמיות לגבייה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח וחייבים ויתרות חובה) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

(**) התחייבויות שאין להן סיכון ריבית ישיר כוללות: עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני שוק (המשך)

4. סיכון ריבית ישיר (המשך)

להלן יוצג פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי החשיפה לסיכוני ריבית:

ליום 31 בדצמבר, 2021

סך הכל	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה
11,151,015	10,737,127	413,888
920,191	30,657	889,534
728,619	534,433	194,186
2,939,210	2,706,311	232,899
1,385,978	14,187	1,371,791
17,125,013	14,022,715	3,102,298
13,126,215	10,824,555	2,301,660
30,251,228	24,847,270	5,403,958
407,901	3,282	404,619
28,630,851	24,660,580	3,970,271
29,038,752	24,663,862	4,374,890
842,017	175,523	666,494
370,459	-	370,459
30,251,228	24,839,385	5,411,843
370,459	7,885	362,574

נכסים עם סיכון ריבית ישיר

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים:

אג"ח ח"ץ

אחר

נכסים אחרים:

מזומנים ושווי מזומנים

נכסי ביטוח משנה

סך הכל נכסים עם סיכון ריבית ישיר

נכסים ללא סיכון ריבית ישיר (*)

סך הכל נכסים

התחייבויות שלהן סיכון ריבית ישיר

התחייבויות פיננסיות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

סה"כ התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר

התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר (**)

הון

סה"כ הון והתחייבויות

סך נכסים בניכוי התחייבויות

(*) נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: מניות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ורכוש אחר וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (פרמיות לגבייה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח וחייבים ויתרות חובה) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

(**) התחייבויות שאין להן סיכון ריבית ישיר כוללות: עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני שוק (המשך)

5. פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר, 2022					
בש"ח	בש"ח	בש"ח	בש"ח	בש"ח	בש"ח
לא צמוד	צמוד למדד	בהצמדה	פיננסים	התחייבויות בגין חוזים	תלוי
אלף ש"ח	אלף ש"ח	אלף ש"ח	אלף ש"ח	אלף ש"ח	אלף ש"ח
-	-	-	195,934	-	195,934
-	-	-	449,046	-	449,046
-	-	-	139,392	-	139,392
-	-	-	-	277,720	277,720
-	-	12,750	944,856	-	957,606
204,052	1,432,288	-	-	11,050	1,647,390
-	77,460	-	-	-	77,460
-	-	-	68,330	-	68,330
233,045	-	-	-	50,134	283,179
-	170,248	2,053	-	24,545	196,846
-	-	-	-	19,041,077	19,041,077
-	-	-	-	-	-
183,769	223,305	53,377	-	-	460,451
174,911	946,754	-	-	-	1,121,665
-	-	33,360	74,986	-	108,346
-	-	(10,664)	215,283	-	204,619
358,680	1,170,059	76,073	290,269	-	1,895,081
-	-	-	-	1,477,678	1,477,678
188,266	-	36,982	-	-	225,248
14,278	-	-	-	-	14,278
998,321	2,850,055	127,858	2,087,827	20,882,204	26,946,265

(*) עיקר הביטוחים שמבצעת החברה נקובים בשקלים וחשיפתה לשינויים בשערי החליפין איננה מהותית. במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני שוק (המשך)

5. פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2022					
בש"ח	בש"ח	בש"ח	בש"ח	בש"ח	בש"ח
לא צמוד	צמוד למדד	בהצמדה	במטבע חוץ או	פריטים לא	התחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה
סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ
אלפי ש"ח					
-	-	-	-	261,607	261,607
סך הכל הון התחייבויות :					
494,495	4,000,858	67,241	-	-	4,562,594
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה					
-	-	-	-	-	20,739,041
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה					
-	-	-	-	33,825	33,825
התחייבויות מסים נדחים					
27,169	-	-	-	-	27,169
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו					
176,582	439,128	50,371	1,010	57,635	724,726
זכאים ויתרות זכות					
403,390	-	7,531	-	186,382	597,303
התחייבויות פיננסיות					
1,101,636	4,439,986	125,143	34,835	20,983,058	26,684,658
סך הכל התחייבויות					
1,101,636	4,439,986	125,143	296,442	20,983,058	26,946,265
סך הכל הון והתחייבויות					
(103,315)	(1,589,931)	2,715	1,791,385	(100,854)	-
סך הכל חשיפה מאזנית					
2,162	-	-	-	1,209,704	1,211,866
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא					
(101,153)	(1,589,931)	2,715	1,791,385	1,108,850	1,211,866
סך הכל חשיפה מאזנית					

(*) עיקר הביטוחים שמבצעת החברה נקובים בשקלים וחשיפתה לשינויים בשערי החליפין איננה מהותית. במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני שוק (המשך)

5. פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2021					
סה"כ	תשואה	תלוי	בגין חוזים	התחייבויות	במטבע
		פיננסים	לא	פריטים	חופ או
		ואחרים	בהצמדה	בש"ח	בש"ח
			אליו (*)	צמוד למדד	לא צמוד
אלפי ש"ח					
182,987	-	182,987	-	-	-
446,647	-	446,647	-	-	-
129,713	-	129,713	-	-	-
168,043	168,043	-	-	-	-
805,057	-	791,057	14,000	-	-
1,385,978	14,187	-	-	1,238,247	133,544
36,840	-	-	-	36,840	-
288,328	57,308	-	-	-	231,020
186,727	31,458	-	1,599	153,670	-
21,869,963	21,869,963	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
413,888	-	-	34,915	268,566	110,407
1,083,720	-	-	17,327	913,910	152,483
121,597	-	86,228	35,369	-	-
181,150	-	246,698	(65,548)	-	-
1,800,355	-	332,926	22,063	1,182,476	262,890
2,706,311	2,706,311	-	-	-	-
232,899	-	-	79,811	-	153,088
11,380	-	-	-	-	11,380
30,251,228	24,847,270	1,883,330	117,473	2,611,233	791,922

(*) עיקר הביטוחים שמבצעת החברה נקובים בשקלים וחשיפתה לשינויים בשערי החליפין איננה מהותית. במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני שוק (המשך)

5. פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2021					
בש"ח	בש"ח	בש"ח	בש"ח	בש"ח	בש"ח
לא צמוד	צמוד למדד	בהצמדה	חוק או במטבע	פריטים	התחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה
סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ
אלפי ש"ח					
-	-	-	-	370,459	370,459
סך הכל הון התחייבויות :					
433,504	3,483,078	53,689	-	-	3,970,271
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה					
-	-	-	-	-	24,660,580
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה					
-	-	-	-	27,711	27,711
התחייבויות מסים נדחים					
30,721	-	-	-	-	30,721
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו					
101,681	447,796	58,937	-	175,171	783,585
זכאים ויתרות זכות					
404,619	-	466	-	3,282	408,367
התחייבויות פיננסיות					
970,059	3,930,874	113,092	27,711	24,839,033	29,880,769
סך הכל התחייבויות					
970,059	3,930,874	113,092	398,170	24,839,033	30,251,228
סך הכל הון והתחייבויות					
(178,137)	(1,319,641)	4,381	1,485,160	8,237	-
סך הכל חשיפה מאזנית					
9,394	-	-	-	174,774	184,168
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא					
(168,743)	(1,319,641)	4,381	1,485,160	183,011	184,168
סך הכל חשיפה מאזנית					

(*) עיקר הביטוחים שמבצעת החברה נקובים בשקלים וחשיפתה לשינויים בשערי החליפין איננה מהותית. במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני שוק (המשך)

6. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים

ליום 31 בדצמבר, 2022				ענף משק מסחר השקעות והחזקות אחר סך הכל
%	סך הכל	לא סחיר	נסחרות במדד מניות	
			היתר	
			אלפי ש"ח	
1.0	1,046	-	1,046	
41.6	45,081	44,397	684	
57.4	62,219	48,198	14,021	
100	108,346	92,595	15,751	

ליום 31 בדצמבר, 2021				ענף משק מסחר השקעות והחזקות אחר סך הכל
%	סך הכל	לא סחיר	נסחרות במדד מניות	
			היתר	
			אלפי ש"ח	
5.1	6,205	-	6,205	
42.9	52,157	49,413	2,744	
52.0	63,235	23,721	39,514	
100	121,597	73,134	48,463	

ג. סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהחברה תידרש לממש את נכסיה במחיר נחות על מנת לעמוד בהתחייבויותיה.

1. החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי הוודאות לגבי המועד בו תידרש החברה לשלם תביעות והטבות אחרות למבוטחים ביחס להיקף הכספים שיהיו זמינים לכך באותו מועד. אולם, חלק ניכר מהתחייבויותיה הביטוחיות במגזר ביטוח חיים אינן חשופות לסיכון הנזילות בגלל אופיים של חוזי הביטוח כמתואר להלן.

יצוין, עם זאת, כי צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם.

2. חוזים תלויי תשואה, בביטוח חיים - על פי תנאי החוזים זכאים בעליהם לקבל את שווי ההשקעות האמורות בלבד. לפיכך, אם ערך ההשקעות ירד מכל סיבה שהיא, תהיה במקביל ירידה זהה בגובה התחייבויות החברה.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני נזילות (המשך)

3. כ-88% מהתחייבויות בגין חוזים שאינם תלויי תשואה בענף ביטוח חיים שהונפקו עד שנת 1990 מגובים באגרות חוב מיועדות (ח"ץ). החברה זכאית לממש אג"ח אלו בעת שנדרש פדיון הפוליסות האמורות.

סיכון הנזילות של החברה נובע, אפוא, בעיקר מיתרת הנכסים שאינם אגרות חוב ואינם כנגד חוזים תלויי תשואה. נכסים אלו מהווים 19% בלבד (כ-5.1 מיליארד ש"ח) מכלל נכסי החברה, נכון ליום 31 בדצמבר, 2022.

4. מתוך יתרת הנכסים האמורה (נכסים שאינם אגרות חוב מיועדות ואינם כנגד חוזים תלויי תשואה), סך של כ-0.7 מיליארד ש"ח הינם נכסים סחירים ונזילים, הניתנים למימוש מיידי.

5. על פי כללי ההשקעה, על החברה להחזיק בנכסים נזילים, כהגדרתם בכללי ההשקעה, כנגד ההון העצמי וכנגד התחייבויות שאינן נובעות מעסקי ביטוח, בסכום שלא יפחת מ-30% מההון העצמי המזערי הנדרש ממנה, בהתאמות המפורטות בכללי ההשקעה.

ניהול נכסים והתחייבויות

החברה מנהלת את נכסיה והתחייבויותיה בהתאם לדרישות חוק הפיקוח על תקנותיו.

הטבלאות להלן מרכזות את מועדי הפירעון המשוערים של סכומי ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות הבלתי מהוונות של החברה. היות שמדובר בסכומים בלתי מהוונים הרי שאין התאמה בינם לבין יתרות ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות בדוח על המצב הכספי.

מועדי הפירעון המשוערים של ההתחייבויות בביטוח חיים ובריאות נכללו בטבלאות כדלקמן:

כספי חסכון - מועדי פירעון חוזיים, דהיינו גיל הפרישה, ללא הנחות ביטולים, בהנחה שכל החיסכון ימשך כהוני ולא כקצבה.

גמלא בתשלום, אכ"ע בתשלום וסיעודי בתשלום - על בסיס אומדן אקטוארי.

מועדי הפירעון של התחייבויות פיננסיות והתחייבויות בגין חוזי השקעה נכללו על בסיס מועדי הפירעון החוזיים. בחוזים בהם הצד שכנגד רשאי לבחור את עיתוי התשלום של סכום, ההתחייבות נכללת על בסיס של המועד המוקדם ביותר שבו החברה יכולה להידרש לשלם את ההתחייבות.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני נזילות (המשך)

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (*)

עד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל 10 שנים ועד 15 שנים	מעל 15 שנים ועד 30 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	סה"כ
אלפי ש"ח						
460,188	247,193	205,213	243,144	121,385	36,955	1,314,078
484,096	209,103	203,146	197,767	94,505	33,126	1,221,743

ליום 31 בדצמבר
2022

ליום 31 בדצמבר
2021

(*) לא כולל בגין חוזים תלויי תשואה.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי

עד 3 שנים	מעל 3 שנים ועד 5 שנים	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	סה"כ
אלפי ש"ח				
1,704,588	560,376	436,699	-	2,701,663
1,480,788	493,091	373,914	-	2,347,793

ליום 31 בדצמבר 2022

ליום 31 בדצמבר 2021

התחייבויות פיננסיות והתחייבויות בגין חוזי השקעה

עד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	סה"כ
אלפי ש"ח			
19,362	204,365	284,800	508,427
1,353	1,348	-	2,701
15,351,879	88,698	212,889	15,653,466
18,732	210,070	289,051	517,853
2,739	1,075	-	3,814
19,107,328	79,353	203,555	19,390,236

ליום 31 בדצמבר 2022:

התחייבויות פיננסיות, למעט בגין חכירה (*)

התחייבויות בגין חכירה

התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה

ליום 31 בדצמבר 2021:

התחייבויות פיננסיות, למעט בגין חכירה (*)

התחייבויות בגין חכירה

התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה

(*) בבואה להעריך ולבחון את סיכון הנזילות, החברה בוחנת כתבי התחייבות נדחים כמקשה אחת ללא הבחנה במסגרת ניהול וסקירת סיכון הנזילות.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים

הסיכונים הביטוחיים הם בסיס העסק של החברה. סיכונים אלה כוללים בין היתר:

- **סיכוני חיתום:** הסיכון לשימוש בתמחיר שגוי כתוצאה מליקויים בתהליך החיתום ומהפער בין הסיכון בעת התמחור וקביעת הפרמיה, לבין ההתרחשות בפועל כך שהפרמיות הנגבות אינן מספיקות לכיסוי תביעות עתידיות והוצאות. הפערים עשויים לנבוע משינויים מקריים בתוצאות העסקיות ומשינויים בעלות התביעה הממוצעת ו/או בשכיחות התביעות כתוצאה מגורמים שונים.

- **סיכוני רזרבה:** הסיכון להערכה לא נכונה של ההתחייבויות הביטוחיות אשר עלולה לגרום לכך שהרזרבות האקטואריות אינן מספקות לכיסוי כל ההתחייבויות והתביעות. המודלים האקטואריים על פיהם, בין היתר, מעריכה החברה את התחייבויות הביטוחיות, מבוססים על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את העתיד לקרות. חשיפת החברה מורכבת מהסיכונים הבאים:

(1) סיכון מודל - הסיכון לבחירת מודל שגוי לתמחור ו/או להערכת ההתחייבויות הביטוחיות;

(2) סיכון פרמטר - הסיכון לשימוש בפרמטרים שגויים וביניהם הסיכון שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, או שמועד סילוק ההתחייבויות הביטוחיות, יהיה שונה מזה הצפוי.

- **סיכון קטסטרופה:** חשיפה לסיכון שאירוע בודד בעל השפעה רבה (קטסטרופה) כגון אסון טבע, מלחמה, טרור, נזקי טבע או רעידת אדמה, יביא להצטברות נזקים בהיקף גבוה. אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה בארץ הינו רעידת אדמה.

גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד בהסתברות נזק מירבי (MPL) של כ- 2.2% הינו כ- 626 מיליון ש"ח ברוטו מהם 3 מיליון ש"ח בשייר עצמי בגין נזק טבע שאינו רעידת אדמה ו- 13 מיליון ש"ח שייר עצמי בגין רעידת אדמה.

לעניין נתונים בדבר מוצרי הביטוח השונים אשר בגינם נוצר למבטח חשיפה לסיכון ביטוחי ראה פירוט ההתחייבויות הביטוחיות לפי סיכוני ביטוח **בבאור 16(א')** - נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי. **בבאור 17(א)** - פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים וחוזי השקעה לפי חשיפה ביטוחית.

ד. (1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות

כללי

להלן תיאור מוצרי הביטוח השונים והשיטות וההנחות המשמשות לחישוב ההתחייבויות בגינם בהתאם לסוג המוצר.

באופן כללי בהתאם להוראות הממונה ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות ובאופן עקבי לשנה קודמת. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל ומין המבוטח, תקופת הביטוח, מועד תחילת הביטוח, סוג הביטוח. פרמיה תקופתית וסכום הביטוח.

השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

(1) תוכניות ביטוח מסוג "עדיף ומסלולי השקעה":

בתוכניות ביטוח מסוג "עדיף" ומסוג "מסלולי השקעה" קיים מרכיב חסכון מזהה. העתודה הבסיסית והעיקרית היא בגובה החיסכון שנצבר בתוספת תשואה בהתאם לתנאי הפוליסה כדלקמן:

- קרן צמודה לתשואת תיק השקעות (חוזים תלויי תשואה).
- קרן צמודה למדד בתוספת ריבית קבועה מובטחת או מזוכה בתשואה מובטחת כנגד נכסים מותאמים (חוזים מבטיחי תשואה).
- בגין מרכיבים ביטוחיים המצורפים לפוליסות אלו (אי כושר עבודה, מקרה מוות, סיעודי וכו') מחושבת התחייבות ביטוחית בנפרד כאמור להלן.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד. (1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

(2) תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה ("מסורתית"):

תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה משלבות מרכיב של סכום חסכון במקרה שהמבוטח נשאר בחיים בתום תקופת התוכנית עם מרכיב ביטוחי של סיכון מוות במשך תקופת התוכנית. בגין מוצרים אלה מחושבת התחייבות ביטוחית לכל כיסוי כהיוון של תזרים המזומנים בגין התביעות הצפויות, כולל תשלום בתום התקופה, בניכוי הפרמיות העתידיות הצפויות. חישוב זה מבוסס על ההנחות לפיהן תומחרו המוצרים ו/או על הנחות שהופקו מניסיון התביעות, כולל שיעורי הריבית (להלן - ריבית תעריפית), לוח התמורה או התחלואה. החישוב נעשה בשיטה הידועה בשם "Net Premium Reserve", אשר אינה כוללת בזרם התקבולים הצפוי את המרכיב שהועמס בתעריף הפרמיות לכיסוי העמלות וההוצאות, ומנגד אינה מנכה את ההוצאות והעמלות הצפויות. בגין מוצרים מסורתיים תלויי תשואה, מחושבת העתודה בהתאם לתשואה שהושגה בפועל בניכוי דמי ניהול.

(3) התחייבויות המשלימה לגמלאות בתשלום מחושבות בהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה עדכניים אשר פורסמו על-ידי רשות שוק ההון בנייר עמדה שפורסם ביולי 2019.

(4) התחייבויות בגין גמלאות המשולמות לכל החיים בגין פוליסות בתוקף (משולמות ומסולקות) שטרם הגיעו לשלב מימוש הגמלא או הגיעו לגיל פרישה וטרם התחיל התשלום בפועל, כוללות עתודה בסיסית המשקפת את ערך הפדיון שנצבר לזכות המבוטח ועתודה משלימה לגמלאות.

העתודה המשלימה לגמלה נצברת באופן הדרגתי בגין הכספים שנצברו בפוליסות עד לתום תקופת הדיווח, בהתחשב ברווחים הצפויים מהפוליסות, לאורך התקופה שנותרה עד למועד הגיע המבוטח לגיל פרישה.

העתודה המשלימה לגמלאות נצברת באופן הדרגתי על ידי שימוש בפקטור היוון K. פקטור זה מוגבל עד לשיעור ההכנסות העתידיות הצפויות מדמי ניהול או ממרווח פיננסי הנובעים מהשקעות הממוזקות כנגד עתודת הביטוח בשל הפוליסה או מתשלומי פרמיות בניכוי ההוצאות המתייחסות לפוליסה. באופן דומה תחושב הפרשה הדרגתית גם עבור פרמיות שתתקבלנה בעתיד במסגרת הפוליסות וזאת ממועד קבלת הפרמיות.

החברה קבעה שני ערכי K: האחד בשיעור של 0.58% בגין פוליסות שמרכיב החיסכון בהן תלוי תשואה ("פוליסות תלויות תשואה") (ללא שינוי מול אשתקד) והשני בשיעור של 0.4% בגין פוליסות שמרכיב החיסכון שלהן כולל תשואה מובטחת ("פוליסות שאינן תלויות תשואה") שיעור אג"ח ח"צ בפוליסות מבטיחות תשואה עומד על 86% ולא השתנה לאורך השנים. לפירוט ראה באור 15 התחייבות בגין חוזי ביטוח חיים בדבר סכום ההפרשה והעלות הכוללת.

(5) התחייבויות בגין קצבאות המשולמות לכל החיים בגין פוליסות בתוקף (משולמות ומסולקות) שטרם הגיעו לשלב מימוש הגמלא או הגיעו לגיל פרישה וטרם התחיל התשלום בפועל, מחושבות בהתאם להסתברות למשיכת הגמלא ובהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה עדכניים אשר פורסמו על ידי רשות שוק ההון ביוני, 2022. בעת עדכון לוחות התמותה נעשית הגדלה הדרגתית של ההתחייבויות לגמלא בהתחשב ברווחים הצפויים מהפוליסות עד הגיע המבוטחים למועד הפרישה בהתאם לחוזרי הממונה. ככל שמקדמי הקצבה המובטחים בפוליסות גבוהים יותר, ההגדלה הנדרשת גבוהה יותר.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד. (1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

(6) תוכניות ביטוח חיים אחרות כוללות מוצרי סיכון טהור (אובדן כושר עבודה, מקרה מוות, מחלות קשות, נכויות וכו') הנמכרות כפוליסות עצמאיות או שהן מצורפות לפוליסות עם תוכנית יסודית מסוג "עדיף", "מסלולי השקעה" או "מסורתי". בגין תוכניות אלו מחושבת התחייבות אקטוארית בנפרד כאמור להלן.

(7) תוכניות ביטוח חיים ובריאות אחרות כוללות מוצרי סיכון טהור (אובדן כושר עבודה, מקרה מוות, מחלות קשות, נכויות, סיעודי, הוצאות רפואיות) מחושבות לפי שיטת Net Premium Reserve.

בגין תביעות מתמשכות בתשלום, בביטוח סיעודי ובביטוח אובדן כושר עבודה, מחושבת התחייבות ביטוחית בהתאם למשך תקופת התשלום הצפויה, כשהיא מהוונת לפי שיעור הריבית התעריפית שבמוצר וצפי לתקופה העתידית של התביעה בהתאם לגיל התובע וותק התביעה.

(8) ההתחייבות בגין תביעות תלויות בביטוח חיים כוללות בעיקר הפרשות לתביעות תלויות עבור מקרי מוות ואובדן כושר עבודה ונכויות.

ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות1. שיעור ההיוון

בגין תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה ("מסורתי") ומוצרי סיכון טהור עם פרמיה קבועה הריבית המשמשת להיוון הינה כדלקמן:

- בתוכניות ביטוח המגובות בעיקרן באגרות חוב מיועדות ריבית תעריפית בשיעורים של בין 3% ל-5% צמודה; בכל הקשור לגמלאות בתשלום וגמלאות עתידיות, שיעור הריבית להיוון הינו 3.54%.
- בגין מוצרים תלויי תשואה, שהונפקו בשנים 1991 ואילך ריבית תעריפית בשיעור 2.5%, צמודה. בהתאם לתנאי הפוליסה שינויים בריבית יזקפו למבוטחים. בכל הקשור לגמלאות בתשלום וגמלאות עתידיות, שיעור ההיוון מורכב משקלול התשואה המובטחת של אגרות החוב המיועדות ושל הכנסות מהשקעות של התיק החופשי.
- בגין מוצרי בריאות וסיעוד שאינן תלויי תשואה, ריבית תעריפית ריאלית בשיעור 2.5%.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד. (1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

2. שיעורי תמותה ותחלואה

(א) שיעורי התמותה ששימשו לחישוב ההתחייבויות ביטוחיות בגין תמותה של מבוטחים לפני הגיעם לגיל פרישה (כלומר לא כולל תמותה של מבוטחים מקבלי קצבאות זקנה ומקבלי פיצוי חודשי אי כושר עבודה או סיעוד) זהים, בדרך כלל, לשיעורים אשר שימשו לקביעת התעריף המאושר על ידי הממונה.

(ב) ההתחייבות לקצבאות המשולמות לכל החיים מחושבת בהתאם ללוחות תמותה אשר פורסמו על ידי אקטואר האוצר בחוזר העתודות לקצבה. עליה בהנחה של שיעור התמותה, עקב עליה בשיעור התמותה בפועל לרמה העולה על ההנחה הקיימת, תביא לגידול בהתחייבויות ביטוחיות בגין תמותה של מבוטחים לפני הגיעם לגיל פרישה ולקיטון ההתחייבות לקצבאות המשולמות לכל החיים.

(ג) שיעורי התחלואה מתייחסים לשכיחות של מקרי תביעה בגין תחלואה ממחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה וכיוצ"ב. שיעורים אלה נקבעו על בסיס ניסיון החברה או מחקרים של מבטחי משנה. בענפי סיעוד ואובדן כושר עבודה נקבעת תקופת תשלום הקצבאות בהתאם לניסיון החברה או מחקרים של מבטחי משנה.

ככל שההנחה לגבי שיעור התחלואה תעלה כך תגדל ההתחייבות הביטוחית בגין תחלואה ממחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה.

3. שיעורי לקיחת גמלא ובחירת מסלולי גמלא בעת פרישה

חוזי ביטוח חיים, הכוללים מרכיב חסכון, מתנהלים כך: בגין כספים שהופקדו עד שנת 2008 בשני מסלולים: מסלול הוני או מסלול קצבתי. בחלק מהחוזים המבוטח רשאי לבחור את המסלול במועד הפרישה. היות וסכום ההתחייבות הביטוחית שונה בכל אחד משני מסלולים אלו, מוטל על החברה לקבוע את שיעור הפוליסות בהן יבחרו המבוטחים במסלול הגמלא. שיעור זה נקבע על פי הנחיות הממונה, תוך התאמה לניסיון החברה. החל משנת 2008 כל פרמיות החיסכון שהופקדו במסגרת ביטוח חיים מיועדות לקצבה.

בדוחות הכספיים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022, לא חל שינוי בשיעור לקיחת הגמלא אל מול אשתקד.

4. שיעורי ביטולים

שיעור הביטולים משפיע על ההתחייבויות הביטוחיות בגין חלק מביטוחי הבריאות וכן, על קצבאות המשולמות לכל החיים בתקופה שלפני התחלת התשלומים. ביטולי חוזי ביטוח יכולים לנבוע מביטול פוליסות היזום על ידי החברה עקב הפסקת תשלומי הפרמיות או פדיונות פוליסות לבקשת בעליהן. ההנחות לגבי שיעורי הביטולים מבוססות על ניסיון החברה והן מבוססות על סוג המוצר, משך החיים של המוצר ומגמות מכירה.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד. (1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

הנחות עיקריות המשמשות ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

5. ניתוחי רגישות בביטוח חיים ובריאות

ליום 31 בדצמבר, 2022

שיעור הביטולים, פדיונות, סילוקים והקטנות		שיעור תחלואה		שיעור תמותה		שיעור לקיחת גמלא	
- 10%	+ 10%	- 10%	+ 10%	- 10%	+ 10%	- 5%	+ 5%
אלפי ש"ח							
(917)	-	-	-	22,151	(25,690)	(6,873)	6,873

רווח (הפסד)

ליום 31 בדצמבר, 2021

שיעור הביטולים, פדיונות, סילוקים והקטנות		שיעור תחלואה		שיעור תמותה		שיעור לקיחת גמלא	
- 10%	+ 10%	- 10%	+ 10%	- 10%	+ 10%	- 5%	+ 5%
אלפי ש"ח							
(420)	-	-	-	19,462	(34,908)	(6,366)	6,366

רווח (הפסד)

שינויים באומדנים ובהנחות עיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח

6.

1. ביטוח חיים

א. השפעת השינויים בריבית

ההתחייבויות הביטוחיות מושפעות, בין היתר, משינויים בעקום הריבית:

- השפעת הריבית על העתודות לגמלה:
ירידה (עליה) בשיעור ריבית ההיוון עשויה להגדיל (להקטין) את העתודה המשלימה לגמלאות ככל שיחול שינוי בריביות השוק.
בתקופת הדוח, חלה עלייה בעקום הריבית חסרת הסיכון והשתנה שיעור התשואה המוערכת בתיק הנכסים, משכך, עודכנו שיעורי ריבית ההיוון, הגמלאות בתשלום והעתודה המשלימה לגמלאות.
- החברה עורכת מדי תקופה בדיקת נאותות העתודות בדיקה זו מחושבת בדרך של היוון תזרימי המזומנים על בסיס ריבית חסרת סיכון, בתוספת פרמיית אי נזילות כפי שנקבעה על ידי הממונה (ראה באור 32 (6) (ג)). עליית עקום הריבית חסרת הסיכון לא השפיע על בדיקת נאותות העתודה במוצר סיעוד.

ב. שינוי בהוראות המתייחסות לתוכניות ביטוח חיים משולבות בחיסכון הכוללות
"מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים":

בחודש יוני 2022, פרסם הממונה חוזר "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ולקרנות הפנסיה" (להלן – "החוזר").

החוזר מפרט הנחות ברירת מחדל מעודכנות שעל בסיסן ייחשבו חברות הביטוח את ההתחייבויות בגין פוליסות ביטוח חיים, המאפשרות קבלת קצבה על-פי שיעורי המרה מובטחים על בסיס הנחות דמוגרפיות עדכניות.

החוזר מתייחס, בין היתר, לשינוי בתוחלת החיים, ובכלל זה לשיפורים עתידיים, ולהשלכות הנובעות מכך על גובה העתודות ואופן בנייתן. בנוסף, החוזר כולל לוח תמותה

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד. (1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

הנחות עיקריות המשמשות ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

6. שינויים באומדנים ובהנחות עיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי

ביטוח

1. ביטוח חיים (המשך)

חדש לגמלאים של חברות ביטוח, אשר מתבסס, בין היתר, על ניסיון התמותה של גמלאים של חברות הביטוח. החברה עדכנה את הערכותיה בדבר ההתחייבויות לגמלה על בסיס לוח התמותה החדש והשיפורים העתידיים בתוחלת החיים הכלולים בחוזר. כפועל יוצא מכך, הגדילה החברה את ההפרשה לעתודה משלימה לגמלאות והקטינה את הרווח הכולל בסך של כ- 23.74 מיליון ש"ח לפני מס ושל כ- 15.62 מיליון ש"ח לאחר מס. בנוסף, יתרה בסך של כ- 9.24 מיליון ש"ח לפני מס ושל כ- 6.1 מיליון ש"ח אחרי מס תפרס ברווח או הפסד, עד גיל הפרישה הצפוי על ידי שימוש בפקטור היוון K. הסכומים האמורים, מתייחסים לכספים שנצברו בפוליסות עד ליום 30 ביוני, 2022 ואינם כוללים השלמה עתידית בגין סכומים שייצברו בעתיד.

ג. עדכונים בדבר פרמיית אי נזילות

1. בהמשך לאמור בדוחות הכספיים השנתיים אשתקד בבאור 32 ד'ד(1) (6)ב) בדבר פרסום הממונה תיקון למדידת ההתחייבויות-פרמיית אי נזילות לפיה פרמיית אי הנזילות כפי שחושבה ע"י הרשות, נכון ליום 31 בדצמבר, 2021 עומדת על שיעור של כ- 0.54% וזאת לעומת פרמיית אי נזילות העומדת, טרם התיקון, על שיעור של כ- 0.26%. יישום לראשונה של התיקון בוצע החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021 בדרך של שינוי באומדן חשבונאי בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי מספר 8 (IAS). עדכון שיעור פרמיית אי נזילות, כאמור, הקטין את עתודות ה-LAT בביטוח חיים וביטוח בריאות במוצר סיעוד בסכום של 15.3 מיליון ש"ח והקטין ב- 1.2 מיליון ש"ח את העתודה המשלימה לגמלאות. במגזר ביטוח כללי ראה השפעת העדכון בביאור 32 ד'ד(2) להלן.

2. ביום 7 ליוני, 2020 התפרסם תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - פרמיית אי נזילות, לפיו בעת מדידת ההתחייבויות הביטוחיות ניתן להוסיף לריבית חסרת הסיכון המשמשת בבחינת נאותות העתודה פרמיית אי נזילות בשיעורים שונים. החוזר קובע שיעור פרטני לפרמיית אי הנזילות עבור פוליסות סיעוד פרט. והעמידו על 80% במקום 50% שהיה עד כה. יישום לראשונה של החוזר התבצע בדוחות כספיים אלו וטופל כשינוי אומדן חשבונאי בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי מספר 8. כתוצאה מיישום החוזר, רשמה החברה הקטנה בהתחייבויות הביטוחיות והגדלת הרווח לפני מס בכ- 8.9 מיליון ש"ח לתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2020.

ד. עדכון הוראות החוזר המאוחד - הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT):

(1) ביום 22 בנובמבר 2022 פורסמה טיוטת עדכון לחוזר המאוחד הכוללת הבהרה לעניין הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT) (להלן- "הטיוטה"). הטיוטה דנה בשאלה האם ניתן להביא בחשבון UGL (השווי העודף דהיינו ההפרש החיובי בין השווי ההוגן של נכסים לבין ערכם בספרים) במסגרת חישוב עתודה המתייחסת לביטוח כללי שלא על סמך הנוהג המיטב.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד. (1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

הנחות עיקריות המשמשות ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

6. שינויים באומדנים ובהנחות עיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ד. עדכון הוראות החוזר המאוחד - הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT):

בהתאם לטיוטה חברה רשאית להביא בחשבון UGL גם כאשר היא מחשבת את העתודה שלא על סמך הנוהג המיטבי, וזאת בכפוף לכך שיתרת העתודה לאחר הפחתת ה- UGL אינה יורדת מתחת לאומדן המיטבי (Best Estimate) של ההתחייבות.

(2) ביום 20 ביוני, 2020 פורסם עדכון לחוזר המאוחד הכולל הבהרות לעניין הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT). ההבהרה דנה, בין היתר, בשאלה האם ניתן לבצע שינויים באופן ההקצאה של נכסים להתחייבויות ביטוח לצרכי ה- UGL (השווי העודף דהיינו ההפרש החיובי בין השווי ההוגן של נכסים לבין ערכם בספרים). בהתאם להבהרה יש אבחנה בין נכסים שקיימת לגביהם מגבלה חיצונית או פנימית לגבי חלוקתם לכיסוי עתודות מסוימות לבין נכסים לגביהם אין הגבלות כאמור. בהתאם להבהרה ניתן להביא לניצול מרבי של השווי העודף, בין היתר, באמצעות הקצאה של נכסים בעלי שווי עודף תחילה לאותן קבוצות המאופיינות ב-LAT, וזאת עד להגעה לסך הסכום שבו נמדדות ההתחייבויות, לפני קיזוז בגין UGL.

ה. בהמשך לסעיף 3 לעיל בדבר שיעורי לקיחת גמלא, בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2020, בעקבות הגדלת השיעורים כאמור, גדלה העתודה בסך של כ 9.1 מיליוני ש"ח.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
מיליוני ש"ח		
0.8	-	(6.5)
16.1	8.4	-
16.9	8.4	(6.5)
-	-	23.7
(8.9)	(16.5)	-
9.1	-	-
17.1	(8.1)	17.2
11.3	(5.3)	11.3

א. השפעת השינויים בריבית
1. השפעת הקיטון בשיעור ריבית
היוון בחישוב העתודה המשלימה
לגמלאות

2. גידול בעתודות בעקבות בחינת
נאותות העתודות (LAT)

סך הגידול (הקיטון) בהפרשות
כתוצאה משינוי בשיעור הריבית
ב. עדכון שיעורי תוחלת החיים
ג. עדכון בפרמיית אי נזילות
ד. שינוי בשיעור מימוש גמלא

סך הכל לפני מס

סך הכל לאחר מס

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד. (1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

הנחות עיקריות המשמשות ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

5. שינויים באומדנים והנחות עיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח (המשך)

1. ההתחייבויות בגין גמלאות המשולמות לכל החיים, בגין פוליסות שבתוקף (משולמות ומסולקות), שטרם הגיעו לשלב מימוש הקצבה או שמבוטחיהן הגיעו לגיל פרישה אך טרם החלו לקבל קצבה בפועל ("הפוליסות"), כוללות עתודה בסיסית המשקפת את ערך הפדיון שנצבר לזכות המבוטח ועתודה משלימה לגמלאות.

העתודה המשלימה לגמלאות מחושבת בהתאם להסתברות למשיכת גמלא ובהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה עדכניים וכן על פי שיעורי ביטולים צפויים ושיעורי ההיוון הלוונטיים בתיק הגמלא עד למועד הפרישה. אומדנים אלו מחושבים בהתאם לניסיון החברה בשילוב עם נתונים שפורסמו על ידי הממונה.

ההפרשה ההדרגתית נעשית על ידי שימוש בפקטור היוון K המייצג את שיעור ההכנסות העתידיות הצפויות מדמי ניהול או ממרווח פיננסי, הנובעים מההשקעות המוחזקות כנגד עתודת הביטוח בשל הפוליסה או מתשלומי פרמיה עבור הפוליסה (להלן - "פקטור K"). פקטור K מובא בחשבון בחישוב ההשלמה לעתודה לתשלום קצבה.

בחוזר העתודות לקצבה עודכנו לוחות התמותה על בסיס האומדנים המעודכנים של תוחלת החיים והשיפורים העתידיים בה וכן עודכנה הדרישה לאופן קביעת ערכי פקטור K. במסגרת חוזר זה נדרשת החברה לקבוע, על פי שיקול דעתו המקצועי של האקטואר שני ערכי K: האחד בגין ההתחייבויות בשל מרכיב חסכון תלוי תשואה, והשני בגין ההתחייבויות בשל מרכיב חסכון מבטיח תשואה. קביעת ערכי ה-K תעשה באופן זהיר, ועל בסיס בחינה של פוליסות שנמכרו לפני ה-1 ביוני 2001.

הניתוח מבוצע על בסיס הנחות פיננסיות שמרניות, באופן שמעיד על כך שדמי הניהול או המרווח הפיננסי הנובעים מההשקעות המוחזקות כנגד העתודה לתשלום קצבה בשל הפוליסה ותשלומי הפרמיות עבור הפוליסה, עשויים להפיק הכנסות עתידיות העולות על פקטור K, שיספיקו לכיסוי כל ההוצאות הקשורות לפוליסה ולהשקעות האמורות עד לגיל הפרישה הצפוי. ערך ה-K שיבחר יהיה זה שיביא לפריסה נאותה של העתודה לתשלום קצבה כאמור.

סכום ההפרשה, שנצבר בספרים במשך השנים עד ליום 31 בדצמבר, 2022, הכולל את העדכון של לוחות תמותה לעיל, הסתכם בסך של כ-145.4 מיליוני ש"ח (לעומת כ-133.3 מיליוני ש"ח אשתקד). יתרת ההפרשות בגובה הסכום המוערך ליום 31 בדצמבר, 2022 בסך של כ-54.6 מיליון ש"ח (לעומת 53.6 מיליוני ש"ח אשתקד), תיזקף לאורך חיי הפוליסה הנוותרים עד גיל הפרישה על פי נוסחה גיאומטרית המתחשבת, בין היתר, בפקטורי ריבית ההיוון - K, כמפורט לעיל.

העלות הכוללת (הנובעת, בין היתר, מהתארכות תוחלת החיים) של העתודה המשלימה לגמלאות, הצפויה להיות משולמת לאורך השנים בעתיד, בגין הכספים שנצברו בפוליסות לתום תקופת הדיווח, עומדת על סך של כ-200 מיליוני ש"ח (לעומת כ-186.9 מיליוני ש"ח אשתקד).

2. לעניין עדכון הוראות החוזר המאוחד - הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה, בעקבות יישום החוזר בביטוח חיים, לא קיים בחברה שימוש בעודף בשווי ההוגן מאחר ולא קיימת יתרת הפרשה לבדיקת נאותות העתודה (LAT).

ד. (2) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי

להלן תיאור מוצרי הביטוח השונים והשיטות וההנחות המשמשות לחישוב התחייבויות בגינם בהתאם לסוג המוצר.

1. תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם החברה פועלת

החברה כותבת חוזי ביטוח בתחומי הביטוח הכללי בעיקר בענפי רכב חובה, חבויות, רכב רכוש, בתי עסק וביטוח דירות.

פוליסת ביטוח רכב חובה מכסה את בעל הפוליסה והנוהג מפני כל חבות שהם עשויים לחבו לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג ברכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. תביעות ברכב

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד(2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

חובה מתאפיינות ב-"זנב ארוך" LONG TAIL דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

ביטוחי חבויות מיועדים לכיסוי חבותו של מבטח בגין נזק שהוא עלול לגרום לצד שלישי. סוגי הביטוח העיקריים הינם: ביטוח אחריות כלפי צד ג', ביטוח אחריות מעבידים, ביטוחי חבויות אחרים כגון אחריות מקצועית, חבות מוצר ואחריות דירקטורים ונושאי משרה.

עיתוי הגשת תביעות וסילוקן מושפע ממספר גורמים כגון סוג הכיסוי, תנאי הפוליסה, חקיקה ותקדימים משפטיים. בדרך כלל תביעות בתחום החבויות מתאפיינות ב-"זנב ארוך" LONG TAIL דהיינו לעיתים חולף זמן ארוך ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

פוליסה לביטוח נזקי רכב ולנזקי רכב רכוש צד ג' מעניקים למבטוח כיסוי לנזק רכוש. הכיסוי בדרך כלל מוגבל לשווי הרכב שניזוק. התעריף לביטוח רכב רכוש מחייב אישור, כמו גם אישור הפוליסה בכללותה, על ידי הממונה והינו תעריף אקטוארי ובחלקו דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון). התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון סוג הרכב, שנת ייצור וכיו"ב) והן אלה הקשורים למאפייני המבוטח (גיל הנהג, ניסיון תביעות וכו'). תהליך החיתום מתבצע בחלקו באמצעות התעריף עצמו ובחלקו באמצעות מערכת נהלים שנועדו לבדוק את ניסיון התביעות של המבוטח ואשר כוללים הצגת אישור העדר תביעות ממבטח קודם במשך שלוש שנים אחרונות, הצגת אישור מיגון עדכני וכו', ומשולבים באופן ממוכן בתהליך ההפקה של הפוליסות.

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכב רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

ביטוחי רכוש מיועדים להעניק למבטוח כיסוי כנגד נזק פיזי לרכושו ואובדן רווחים עקב הנזק לרכושו.

הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכונים אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזקי אובדן רווחים עקב הנזק הפיזי שנגרם לרכוש. ביטוחי רכוש מהווים נדבך חשוב בביטוחי דירות, ביטוחי בתי עסק, ביטוחים הנדסיים, מטענים בהובלה (ימית, יבשתית, אווירית) וכו'. במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

2. עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי כללי

(א) ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי כוללות את המרכיבים העיקריים הבאים:

- הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
- פרמיה בחסר
- תביעות תלויות, תביעות ייצוגיות ואחרות
- ובניכוי - הוצאות רכישה נדחות.

ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה והוצאות הרכישה הנדחות מחושבות בדרך שאינה תלויה בהנחות כלשהן ולכן אינן חשופות לסיכון הרזרבה. לעניין האופן בו מחושבות הפרשות אלה [ראה באור 2](#) מדיניות חשבונאית.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד (2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

2. עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי (המשך)

(ב) בהתאם להוראות הממונה התביעות התלויות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות באופן עקבי לשנה הקודמת. בחירת השיטה האקטוארית המתאימה לכל ענף ביטוח ולכל שנת אירוע/חיתום, נקבעת על סמך שיקול דעת לפי מידת ההתאמה של השיטה לענף ולעיתים נעשה שילוב בין השיטות השונות. ההערכות מתבססות בעיקרן על ניסיון העבר של התפתחות תשלומי התביעות ו/או התפתחות סכום התשלומים וההערכות הפרטניות. ההערכות כוללות הנחות בדבר עלות התביעה הממוצעת, עלויות הטיפול בתביעות, שכירות התביעות. הנחות נוספות יכולות להתייחס לשינויים בשערי הריבית, שערי חליפין ובעיות ביצוע התשלומים. תשלומי התביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות, בניכוי שיבובים והשתתפויות עצמיות.

(ג) השימוש בשיטות אקטואריות המבוססות על התפתחות התביעות מתאים בעיקר כאשר קיים מידע יציב ומספק בתשלומי התביעות ו/או בהערכות הפרטניות כדי להעריך את סך עלות התביעות הצפויה. כאשר המידע הקיים בניסיון התביעות בפועל אינו מספק, משתמש האקטואר לעיתים, בחישוב המשקלל בין אומדן ידוע (בחברה ו/או בענף) כגון LR ו- Risk premium לבין התפתחות התביעות בפועל. משקל גדול יותר ניתן להערכה המבוססת על ניסיון ככל שהזמן עובר ומצטבר מידע נוסף על התביעות.

(ד) כן נכללות הערכות איכותיות ושיקול דעת באשר למידה שמגמות העבר לא ימשכו בעתיד. לדוגמה: עקב אירוע חד פעמי, שינויים פנימיים, כגון שינוי בתמהיל התיק, במדיניות החיתום ונוהלי הטיפול בתביעות וכן בגין השפעת גורמים חיצוניים כגון פסיקה משפטית, חקיקה, השפעה או מגמה גלובלית וכו'. כאשר שינויים כאמור לעיל, לא באו לידי ביטוי באופן מלא בניסיון העבר, האקטואר מעדכן את המודלים ו/או מבצע הפרשות ספציפיות על סמך הערכות סטטיסטיות ו/או משפטיות לפי העניין.

(ה) בתביעות גדולות בעלות אופי לא סטטיסטי, העתודה נקבעת (בברוטו ובשייר) על סמך חוות דעת מומחי החברה, ובהתאם להמלצות יועציה המשפטיים.

(ו) חלקם של מבטחי המשנה בתביעות התלויות נאמד בהתחשב בסוג ההסכם (יחסי/בלתי יחסי), ניסיון התביעות בפועל והפרמיה שהועברה למבטחי משנה.

(ז) הערכת התביעות התלויות עבור חלק החברה בפול התבססה על חישוב שבוצע על ידי אקטואר הפול.

3. א. פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים

לצורך חישוב התביעות התלויות נעשה שימוש במודלים אקטואריים המפורטים להלן, בחירת השיטה המתאימה לכל ענף ביטוחי ולכל שנת חיתום או שנת אירוע, נקבעה על סמך שיקול דעת, לפי מידת ההתאמה של השיטה למקרה ולעיתים נעשה שימוש במספר שיטות שונות. במקרים מסוימים האקטואר מעדכן את המודלים בגין מגמות, פסיקה, שינויי חקיקה או גורמים אחרים שעשויים להשפיע על התביעות בעתיד באופן שונה מאשר ההתפתחות בעבר:

1. Chain Ladder (CL)

Chain Ladder ("שיטת הסולם") היא שיטה המתבססת על התפתחות התביעות ההיסטוריות, על מנת להעריך את התפתחות התביעות הקיימות והעתידיות. השיטה מתאימה לחיזוי התפתחות התשלומים העתידיים והתפתחות כמות התביעות הצפויות. (ישנן מספר שיטות CL - שיטת CL לתשלומים מצטברים, שיטת CL להתפתחות תביעות המבוססת על תשלומים ותלויות (הערכות פרטניות), שיטת CL לתשלומים מצטברים בנטרול מקדמי התפתחות חריגים).

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד (2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

3. א. פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

2. BF (Bornhuetter-Ferguson):

שיטה זו משלבת בין אומדן מוקדם (אפריורי) הידוע בחברה או בענף, ואומדן נוסף המבוסס על התביעות עצמן. האומדן המוקדם משתמש לעיתים בפרמיות ושיעור הנזקים להערכת סך כל התביעות. האומדן השני משתמש בניסיון התביעות בפועל, על סמך שיטות אחרות (כגון: chain ladder) הערכת התביעות המשולבת משקללת את שני האומדנים, כאשר ניתן משקל גדול יותר להערכה המבוססת על ניסיון התביעות ככל שהזמן עובר, ומצטבר מידע נוסף על התביעות. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר במקרים בהם אין מספיק מידע מהתביעות או כאשר מדובר בעסק חדש או כזה ללא מידע היסטורי מספיק.

3. Expected Loss (ממוצעים)

לעיתים, כאשר ניסיון התביעות בתקופות האחרונות אינו מספיק, ישנו שימוש בשיטת ממוצעים היסטוריים. בשיטה זו נקבעת עלות התביעות על סמך עלות התביעה לפוליסה בשנים מוקדמות וכמות הפוליסות בשנים המאוחרות (לתקופה הרלוונטית) או על בסיס ממוצע Loss Ratio בשנים קודמות.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד (2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

3. א. פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים (המשך)
ענפי רכב חובה וחבויות

בענפי חובה וחבויות (חבות צד שלישי וחבות מעבידים) מחושבות ההתחייבויות על בסיס התפתחות תשלומי התביעות והתפתחות התביעות (תשלומים + תלויות), לפי שיטת Chain Ladder במודלים חצי שנתיים. לגבי השנים הצעירות שבהן רמת אי הוודאות גבוהה ושיטות הסולם הציגו ערכים שאינם הגיוניים, השתמשה החברה בשיטת BF כאמור בסעיף 3(2) ובשיטת הממוצעים של העלות לפוליסה כאמור בסעיף 3(3), לבין מודל התפתחות התשלומים ו/או התפתחות התביעות (תשלומים + תלויות). מעבר לכך הועמס מרווח בהתאם לדרישות עמדת הממונה.

ענף רכב רכוש

בענף רכב רכוש ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומי התביעות והתפתחות התביעות (תשלומים + תלויות) במספר וריאציות של שיטת ה-CL, תוך התייחסות, במידה שקיימים מספיק נתונים, לסוגי הכיסויים כגון מקיף/צד ג' וסוגי הנזקים כגון תאונה/גניבה. לרבעוני הנזק הצעירים נעשה שימוש בשיטת הממוצעים לקביעת אומדני עלות לפוליסה, בהתבסס על רבעונים מבוססים דיים. מודל השיבוב מוערך בנפרד.

ענפי רכוש ואחרים

בענפי רכוש ואחרים לרבות מקיף דירות, ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות התשלומים והתלויות במספר וריאציות של שיטת ה-CL. בכל שנת נזק נלקחת העתודה האקטוארית או הערכת מחלקת התביעות של החברה, הגבוהה מבניהן. בהתאם להנחיות הממונה, התביעות התלויות בענפי החבויות (מקצועית ומוצר), הוערכו במודלים נפרדים. בדומה לענפים הלא מקובצים נעשה שימוש בשיטת ה-CL, לרבות שיטת ה-BF לשנים הצעירות. מעבר לכך הועמס מרווח בהתאם לדרישות עמדת הממונה.

חלקם של מבטחי המשנה

הערכת חלקם של מבטחי המשנה מחושבת בהתאם לסוג החוזה בענף. בענפים בהם קיים חוזה יחסי, מחושבת עתודת המשנה כאחוז מתוך העתודה בברוטו על פי חלקם היחסי הממוצע של מבטחי המשנה בפרמיה, בנפרד לכל שנה. בענפים בהם קיים חוזה ביטוח משנה בלתי יחסי, בענף רכב חובה ובענפי החבויות (XoL) - חוזי הפסד יתר להגנה על השייר, מחושבת עתודת המשנה על סמך נתוני ההערכות הפרטניות של המחלקה בברוטו וחלוקה בהתאם לתנאי החוזה (גובה האקסס, שכבות ההגנה, הסדרי השתתפות עצמית). בשנים הצעירות, מחושבת פרמיית הסיכון לתביעות ה-XoL בברוטו על בסיס מודל של שכיחות וחומרה.

ב. בחינת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי

החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי שנכללו בעמדת הממונה החל ממאזן סוף שנת 2014 (יישום מוקדם). בהתאם לעקרונות אלה:

1. עתודה שחושבה על ידי אקטואר, תחשב כ"עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" אם קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") כי ההתחייבות הביטוחית

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד (2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

3. ב. בחינת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי (המשך)

1. (המשך)

שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכונן לאומדן הסתברות של 75% לפחות. יחד עם זאת, ככל שישנן מגבלות בניתוח הסטטיסטי, יפעיל האקטואר שיקול דעת ויתכן שימוש בשיטות אקטואריות מקובלות. במסגרת זו יש להתייחס לסיכון הרנדומלי ולסיכון הסיסטמי.

2. שיעור היוון תזרים המזומנים – ריבית ההיוון המתאימה לבחינת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי תבוסס על עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמה לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו.

3. קיבוץ- לצורך חישוב מרווחים בגין חוסר הוודאות בענפים סטטיסטיים, יש להתייחס לכל ענף בנפרד, אך ניתן לקבץ את הסיכונים מכל שנות החיתום/ נזק.

4. ההנחות העיקריות שנלקחו לצורך ההערכה האקטוארית:

- א. נכללה תוספת בגין מרווח לסיכון בהתאם לנייר לעמדת הממונה.
- ב. אומדן ההערכה לתביעות התלויות בענפי חובה וחבויות כולל תיקון בהתאם להוראות חוזר ביטוח 1-1-2013 "חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי".
- ג. הנחת היסוד בכל המודלים האקטואריים הנה שהתפתחות התביעות בעבר משקפת התנהגות דומה בעתיד.

5. רגישות ההפרשות לשינויים בהנחות:

- ההערכה האקטוארית כפופה לאי וודאות משמעותית. האומדנים האקטואריים לחיזוי התביעות התלויות, מתייחסים לתוחלת התביעות. בגלל האופי המשתנה של תשלומי התביעות, ישנה אפשרות של סטיות סביב התוחלת. בנוסף לכך, האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. במידה ויחול שינוי באופן סילוק התביעות או לחילופין בהיקף התביעות המדווחות, עלול להיווצר פער בין ההערכה האקטוארית לבין התוצאה בפועל. גם שינוי בגובה התשואה, עלול לגרום לפערים בין ההערכות לתוצאה בפועל.
- היות והמודל האקטוארי מבוסס על ניסיון העבר, הרי ששינוי בלתי צפוי בהתנהגות התביעות או בהנחות המודל יגרמו לשינוי בעתודה.
- יצוין שסיכונים אלו נלקחו בחשבון תחת דרישות עמדת הממונה באומדנים לסיכונים הסיסטמיים.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד (2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

4. שינויים בהנחות העיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח כללי

א. עקום ריבית חסרת סיכון ושינוי בפרמיית אי נזילות:
בהמשך לאמור בסעיף ד. 2 לעיל, השינוי בעקום הריבית חסרת הסיכון בתקופת הדו"ח הביאה להקטנת ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 110 מיליון ש"ח בשייר לפני מס וזאת לעומת, הגדלת ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 37 מיליון ש"ח לפני מס אשתקד.

ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי

בהמשך לוועדת וינוגרד אשר מונתה לבחינת גובה שיעור ריבית היוון לפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין, ביום 8 באוגוסט 2019, אימץ בית המשפט העליון את המלצות ועדת קמיניץ וקבע בפסק דין כי שיעור ההיוון ימשיך לעמוד על 3%. ביהמ"ש עמד על הקושי שנוצר כתוצאה משיעור ההיוון שנקבע בפסק הדין (3%) לבין שיעור ההיוון הקבוע בתקנות הביטוח הלאומי (2%) והביע תקווה שהמחוקק יקבע הסדר ברור, שיכלול גם מנגנון עדכון. עד להכרעת המחוקק יעמוד שיעור ההיוון על כנו, אלא אם יוכח שינוי בהתאם לפרמטר שנקבע בדוח ועדת קמיניץ. בפסיקה מאוחרת יותר, מיום 10 באוקטובר 2020, דחה בית המשפט העליון בקשה לדיון נוסף בנושא שיעור ריבית היוון לפיצויים בשל נזקי גוף בנזיקין שתחול על המל"ל בתביעות שיבוב, ובכך הותיר למעשה את שיעור ריבית היוון על כנה (3%).

הסדר עם ביטוח לאומי לעניין פיצויים מכח חוק הביטוח הלאומי

בין החברה לבין המוסד לביטוח לאומי נחתם הסכם (בדומה להסכם שנחתם עם חברות ביטוח נוספות בשוק) בחודש יולי 2021, (להלן, בהתאמה: "המל"ל" ו"ההסדר") הקובע לעניין זכות תביעה מחברות ביטוח המוקנית למל"ל, מכח חוק הביטוח הלאומי, להשבת גמלאות ששילם אם המקרים משמשים עילה גם לחייב את חברות הביטוח בפיצויים מכוח חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 (להלן – "חוק הפלת"ד"). ההסדר קובע כי באשר לאירועים שהתרחשו מיום 1 בינואר 2014 עד יום 31 בדצמבר, 2022 הצדדים ימשיכו להפעיל את מנגנון ההתדיינות וההתחשבנות הקיים ביניהם היום, ואשר חייבו או יחייבו את המל"ל לשלם גמלה לפי החוק, המשמשים גם עילה לחייב את החברה לשלם פיצויים לפי חוק הפלת"ד. החברה העבירה לידי המל"ל עד ליום 31 בדצמבר 2021, מקדמה על חשבון המקרים לעיל בסך של כ- 71,937 אלפי ש"ח. מסכום המקדמה יקוזזו תביעות המל"ל המתייחסות לתקופות האמורות בהסדר.

ביום 8 באוגוסט, 2021 פורסמה במסגרת תזכיר חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2021 ו-2022), התשפ"א 2021, הצעה לתיקון חקיקה שעניינו ביטול חובת תשלום סכום גלובלי כפי שנקבעה בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת התקציב 2019), התשע"ח-2018 בגין מקרים שאירעו בשנים 2014 עד 2018. כן מציע תזכיר החוק לקבוע שיעור קבוע מדמי הביטוח שעל חברות הביטוח להעביר למל"ל בגין תאונות דרכים החל משנת 2023 ואילך, וזאת במקום שיבוב פרטני של התביעות. התזכיר מציע שהשיעורים שיועברו למל"ל יהיו כדלקמן: בשנים 2023 ו-2024 – 10% מדמי הביטוח שייגבו על ידי החברה בכל שנה, ומשנת 2025 ואילך שיעור של 10.95% מדמי הביטוח.

להערכת החברה, ההסדר מול המל"ל ביחס לעבר לא צפוי להשפיע מהותית על התוצאות הכספיות של החברה. ואולם, החברה מעריכה כי הוא עשוי להוות גורם נוסף שישפיע על קביעת דמי הביטוח שייגבו ממבוטחים החל משנת 2023 ואילך.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד(2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

ב. התפתחות התביעות:

1. בשנת 2021 המשיכה מגמת ההחמרה בעלויות הסיכון בענף רכב חובה. הרעה זו נובעת מהמשך העלייה בחומרות התביעות, מעבר לירידה בשכיחות התביעות שחלה בשנים האחרונות. לאור מגמות נצפות אלו, עודכנו האומדנים בהתאם וכתוצאה נרשמה התפתחות לרעה בשנות החיתום הוותיקות, אשר משפיעות באופן ישיר גם על אופן הערכת שנות החיתום הצעירות יותר. הדבר בא לידי ביטוי בחיזוק משמעותי של אומדני התביעות התלויות הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר.
2. בענפי החבויות נצפתה התפתחות לרעה בשייר הנובעת מגידול בעלויות הסיכון של שנות החיתום הוותיקות ובהתאמה הושפעו האומדנים לשנים הצעירות.
3. בענף רכב רכוש חלה החמרה בתוצאות בשל גידול בעלויות הנזק העצמי ונזקי צד ג' בשנת הדוח ובנוסף בשל עלייה בשכיחות כתוצאה מגידול בכמות הגניבות.

ג. לעניין עדכון הוראות החוזר המאוחד - הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה, בעקבות יישום החוזר בביטוח כללי, לא קיים עודף בשווי העודף ליום 31 בדצמבר, 2022, בתיק הנכסים בביטוח כללי אשר הוקצה לענפי חובה וחבויות. החברה מקצה את ה"שווי העודף", ככל וקיים, לענפי חובה וחבויות על פי הנוהג המיטבי.

ה. סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא סיכון לחדלות פירעון של הלווה וסיכון לירידה באיכות האשראי שלו.

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר, 2022		
סח"כ	שאינם סחירים ופקדונות אלפי ש"ח	סחירים (*)
1,582,116	1,121,665	460,451
1,582,116	1,121,665	460,451

בארץ

סה"כ נכסי חוב

ליום 31 בדצמבר, 2021		
סח"כ	שאינם סחירים ופקדונות אלפי ש"ח	סחירים (*)
1,497,608	1,083,720	413,888
1,497,608	1,083,720	413,888

בארץ

סה"כ נכסי חוב

(*) נכסי חוב סחירים מסווגים לקטגוריית זמינים למכירה ומוצגים בשווי הוגן.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים

א.1 נכסי חוב

דרוג מקומי				
ליום 31 בדצמבר 2022				
אלפי ש"ח				
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד +A	-AA ומעלה
245,547	-	-	-	245,547
214,904	-	-	110,855	104,049
460,451	-	-	110,855	349,596
932,472	-	-	-	932,472
29,335	-	-	17,380	11,955
-	-	-	-	-
341	-	-	-	341
140,544	42,450	-	-	98,094
18,973	3,971	-	15,002	-
1,121,665	46,421	-	32,382	1,042,862
1,582,116	46,421	-	143,237	1,392,458

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים
בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

נכסי חוב אחרים לפי

בטחונות

הלוואות על פוליסות

בטחונות אחרים

לא מובטחים

סה"כ נכסי חוב שאינם סחירים
בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד +A.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

1.א. נכסי חוב

דרוג מקומי				
ליום 31 בדצמבר 2021				
אלפי ש"ח				
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד +A	-AA ומעלה
200,658	-	-	-	200,658
213,230	-	-	57,070	156,160
413,888	-	-	57,070	356,818
889,534	-	-	-	889,534
59,131	-	-	24,686	34,445
289	-	-	-	289
101,707	48,734	-	-	52,973
33,059	18,057	-	15,002	-
1,083,720	66,791	-	39,688	977,241
1,497,608	66,791	-	96,758	1,334,059

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים
בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

נכסי חוב אחרים לפי
בטחונות

הלוואות על פוליסות

בטחונות אחרים

לא מובטחים

סה"כ נכסי חוב שאינם סחירים
בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד +A.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)ה. סיכוני אשראי (המשך)2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)א. נכסי חוב (המשך)

דרוג בינלאומי				
ליום 31 בדצמבר 2022				
נמוך				
סך הכל	לא מדורג	מ-BBB	BBB	AA ומעלה
-	-	-	-	-

נכסי חוב בחו"ל

אגרות חוב קונצרניות

דרוג בינלאומי				
ליום 31 בדצמבר 2021				
נמוך מ-BBB אלפי ש"ח				
סך הכל	לא מדורג	מ-BBB	BBB	AA ומעלה
-	-	-	-	-

נכסי חוב בחו"ל

אגרות חוב קונצרניות

א.2. סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)מידע נוסף

דרוג מקומי				
ליום 31 בדצמבר 2022				
אלפי ש"ח				
נמוך				
סך הכל	לא מדורג	מ-BBB	עד A	AA ומעלה
143,800	143,800	-	-	-
204,619	204,619	-	-	-
225,248	-	-	-	225,248
573,667	348,419	-	-	225,248

חייבים ויתרות חובה למעט
יתרות מבטחי משנה

השקעות פיננסיות אחרות

מזומנים ושווי מזומנים

דרוג מקומי				
ליום 31 בדצמבר 2021				
אלפי ש"ח				
נמוך				
סך הכל	לא מדורג	מ-BBB	עד A	AA ומעלה
143,800	143,800	-	-	-
181,150	181,150	-	-	-
232,899	-	-	1,861	231,038
557,849	324,950	-	1,861	231,038

חייבים ויתרות חובה למעט
יתרות מבטחי משנה

השקעות פיננסיות אחרות

מזומנים ושווי מזומנים

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)ה. סיכוני אשראי (המשך)3. מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי

א. מידע בדבר סיכוני אשראי בבאור זה אינו כולל את הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה המוצגים בבאור נפרד.

ב. לעניין יתרות פרמיה לגבייה בסך 196,846 אלפי ש"ח ראה באור 10 לעיל.

4. מידע הנדרש בקשר לפטור הזמני מיישום IFRS 9גילוי על סיכוני אשראי

הטבלה להלן מציגה את הערך בספרים של הנכסים הפיננסיים העומדים במבחן הקרן והרביית בלבד (לא כולל נכסים שמוחזקים למסחר או מנוהלים על בסיס שווי הוגן), לפי רמות דירוג סיכון אשראי. הערך בספרים נמדד בהתאם ל- IAS 39 אך לפני הפרשה לירידת ערך.

ליום 31 בדצמבר 2022

אלפי ש"ח				
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד A	A ומעלה
460,451	-	-	110,855	349,596
1,023,502	46,421	-	32,282	944,799

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב לא סחירים

הטבלה להלן מציגה השוואה בין השווי ההוגן לערך בספרים של נכסים בקבוצה א לעיל שאינם בעלי סיכון אשראי נמוך. הערך בספרים נמדד בהתאם ל- IAS 39 אך לפני הפרשה לירידת ערך.

ערך בספרים	שווי הוגן
אלפי ש"ח	

460,451 460,451

נכסי חוב סחירים

57,464 46,421

נכסי חוב לא סחירים

ליום 31 בדצמבר 2021

אלפי ש"ח				
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד A	A ומעלה
413,888	-	-	57,070	356,818
1,030,747	66,791	-	39,688	924,268

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב לא סחירים

הטבלה להלן מציגה השוואה בין השווי ההוגן לערך בספרים של נכסים בקבוצה א לעיל שאינם בעלי סיכון אשראי נמוך. הערך בספרים נמדד בהתאם ל- IAS 39 אך לפני הפרשה לירידת ערך.

ערך בספרים	שווי הוגן
אלפי ש"ח	

413,888 413,888

נכסי חוב סחירים

67,095 66,791

נכסי חוב לא סחירים

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

5. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים סחירים ושאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר, 2022

סיכון אשראי מאזני		
סכום		
אלפי ש"ח	%	
27,982	1.77	ענף משק
99,234	6.27	בינוי ונדל"ן
40,647	2.57	אנשים פרטיים
22,159	1.40	בנקים
214,073	13.53	שירותים פיננסיים
404,095	25.54	אחר
1,178,021	74.46	אג"ח מדינה
1,582,116	100.00	סך הכל

ליום 31 בדצמבר, 2021

סיכון אשראי מאזני		
סכום		
אלפי ש"ח	%	
38,038	2.54	ענף משק
53,554	3.58	בינוי ונדל"ן
86,195	5.76	אנשים פרטיים
19,775	1.32	בנקים
209,854	14.01	שירותים פיננסיים
407,416	27.20	אחר
1,090,192	72.80	אג"ח מדינה
1,497,608	100.00	סך הכל

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

6. ביטוח משנה

1. החברה מבטחת חלק מעסקיה בביטוח משנה באמצעות מבטחי משנה בחו"ל. עם זאת, ביטוח המשנה אינו משחרר את המבטחים הישירים מחובתם כלפי מבטחיהם על פי פוליסות הביטוח.

החברה עשויה להיות חשופה לסיכונים הנובעים מאי יכולת מבטח משנה אחד ו/או כמה לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח המשנה ואת חובותיהם הנובעים מתביעות ששולמו למוטחים. חשיפה זו מנוהלת על ידי מעקב שוטף אחר מצבו של כל מבטח משנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבויותיו הכספיות.

בהתאם להנחיית הממונה קובע דירקטוריון החברה, אחת לשנה, מסגרות חשיפה מרביות למבטחי המשנה, עימם התקשרה ו/או תתקשר החברה, המבוססות על דירוגם הבינלאומי. חשיפות אלו מנוהלות בחברה על ידי הערכה פרטנית של כל אחד ממבטחי המשנה באופן נפרד.

כמו כן, חשיפות החברה מפוזרות בין מבטחי משנה שונים, והעיקריות שבהן הינן למבטחי משנה המדורגים בדירוגים בינ"ל גבוהים.

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

6. ביטוח משנה (המשך)

2. חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה

ליום 31 בדצמבר, 2022

נכסי ביטוח משנה											
ביטוח כללי											
פרמיה											
שטרם											
הורוחה						תביעות תלויות					
סך פרמיות											
למבטחי											
משנה											
לשנת											
2020											
חברה											
מדרגת											
דרוג מבטחי											
המשנה											
אלפי ש"ח											

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

6. ביטוח משנה (המשך)

2. חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2021

נכסי ביטוח משנה												
ביטוח כללי												
פרמיה												
שטרם												
הורוחה												
תביעות תלויות												
סך פרמיות												
למבטחי												
משנה												
לשנת												
2020												
חברה												
מדרגת												
דרוג מבטחי המשנה												
אלפי ש"ח												
ייתרות												
בחובה												
(זכות)												
נטו (ב)												
בביטוח												
חיים												
בביטוחי												
רכוש												
וחבויות												
בביטוחי												
חובה												
וחבויות												
פיקדונות												
מבטחי												
משנה												
סה"כ												
חשיפה												
(א)												
בין חצי												
שנה												
לשנה												
חובות בפיגור												
אחרים	AA	S & P	140,603	16,263	24,633	38,941	25,437	321,821	167,130	259,965	-	-
Swiss Reinsurance Co	AA-	S & P	63,634	1,295	5,881	22,383	-	266,136	32,555	263,140	-	-
אחרים	A	S & P	182,370	35,858	-	59,909	65,814	456,541	151,256	466,866	-	-
אחרים	BBB+	S & P	35,741	5,784	-	12,319	3,141	83,015	60,501	43,758	-	-
לא מדורג		S & P	-	(682)	-	-	-	7	-	(675)	-	-
סה"כ		S & P	422,348	58,518	30,514	133,552	94,392	1,127,520	411,442	1,033,054	-	-

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

6. ביטוח משנה (המשך)

2. חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה (המשך)

הערות

(א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: סך כל חלקם של מבטחי משנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות, בניכוי הפיקדונות שנתקבלו ממבטחי המשנה כערבות להתחייבויותיהם ובתוספת (בניכוי) היתרות בחובה (בזכות) נטו.

(ב) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P, במקרים מסוימים בהם לא ניתן דירוג למבטח המשנה על ידי S&P, נקבע הדירוג על ידי חברת דירוג AM-BEST והומר הדירוג לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי ההשקעה.

(ג) סך-כל החשיפה של מבטחי המשנה בחוזים היחסיים של החברה לסיכוני רעידת אדמה בשנת 2022 הינה 99 מיליארד ש"ח. סך החשיפה בשייר של החברה הינה 24 מיליארד ש"ח. בהנחת הסתברות של נזק בשייר החברה בשיעור של 2.2% (MPL) סכום הנזק הצפוי עומד על כ- 626 מיליון ש"ח. החברה קונה הגנה בגובה של 613 מיליון ש"ח (לעומת 600 מיליון ש"ח אשתקד), 13 מיליון ש"ח יישארו עדיין כהשתתפות עצמית לרעידת אדמה וכ-3 מיליון ש"ח יישארו כהשתתפות עצמית לנזקי טבע למעט רעידת אדמה חלקו של מבטח המשנה המשמעותי יותר בחשיפה זו הינו 40%.

(ד) לא קיימים מבטחי משנה נוספים פרט לאלו אשר פורטו לעיל אשר החשיפה בגינם עולה על 40% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה לרעידת אדמה או שהפרמיה בגינם עולה על 40% מסך הפרמיות לביטוח משנה בענפי הרכוש לשנת 2022.

(ה) לגבי הסכמים מיוחדים עם מבטחי משנה - ראה באור 20 ב'.

7. סיכונים גיאוגרפיים (*)

ליום 31 בדצמבר, 2022

אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל וקרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות (**)	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
אלפי ש"ח								
1,178,019	404,095	87,989	943,606	311,559	2,925,268	14,294	2,939,562	ישראל
-	-	-	23,414	-	213,845	-	213,845	ארה"ב
-	-	-	-	-	19,709	-	19,709	בריטניה
-	-	-	-	14,000	272,216	-	286,216	גרמניה
-	-	-	-	-	23,363	-	23,363	סין
-	-	-	-	-	540,602	-	540,602	שוויץ
-	-	-	-	-	37,102	-	37,102	ברמודה
-	-	-	-	-	182,007	-	182,007	אירלנד
-	-	20,358	-	-	139,157	-	159,515	צרפת
-	-	-	-	-	337,696	-	337,696	אחר
1,178,019	404,095	108,347	23,414	957,606	2,053,842	14,294	4,739,617	סה"כ

(*) הגילוי בבאור לא כולל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה.
(**) השקעות אחרות כוללות נכסי ביטוח משנה, מזומנים והשקעות פיננסיות אחרות שלא נכללו בטורים האחרים.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

7. סיכונים גאוגרפיים (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2021

סה"כ	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות (**)	נדל"ן להשקעה	תעודות סל וקרנות נאמנות	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
אלפי ש"ח									
2,803,230	5,561	2,797,669	405,407	791,057	1,797	101,802	407,414	1,090,192	ישראל
79,055	-	79,055	72,209	-	6,846	-	-	-	ארה"ב
23,989	-	23,989	23,989	-	-	-	-	-	בריטניה
275,535	-	275,535	261,535	14,000	-	-	-	-	גרמניה
15,179	-	15,179	15,179	-	-	-	-	-	סין
436,028	-	436,028	436,028	-	-	-	-	-	שוויץ
29,991	-	29,991	29,991	-	-	-	-	-	ברמודה
245,531	-	245,531	245,531	-	-	-	-	-	אירלנד
91,708	-	91,708	71,913	-	-	19,795	-	-	צרפת
229,589	-	229,589	229,589	-	-	-	-	-	אחר
<u>4,229,835</u>	<u>5,561</u>	<u>4,224,274</u>	<u>1,791,371</u>	<u>805,057</u>	<u>8,643</u>	<u>121,597</u>	<u>407,414</u>	<u>1,090,192</u>	סה"כ

הגילוי בבאור לא כולל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה.

(*) השקעות אחרות כוללות נכסי ביטוח משנה, מזומנים והשקעות פיננסיות אחרות שלא נכללו בטורים האחרים.

(**)

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

1. השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה1. פירוט הרכב ההשקעות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר, 2022

בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	פריטים לא פיננסים ואחרים	סה"כ
אלפי ש"ח				
1,121,116	-	356,562	-	1,477,678
5,280,327	3,943,229	430,057	7,025,154	16,678,767
151,717	557,778	-	1,930,524	2,640,019
6,553,160	4,501,007	786,619	8,955,678	20,796,464
מזומנים ושווי מזומנים				
נכסים סחירים				
נכסים בלתי סחירים				
סך כל הנכסים				

ליום 31 בדצמבר, 2021

בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	פריטים לא פיננסים ואחרים	סה"כ
אלפי ש"ח				
2,019,325	-	686,986	-	2,706,311
5,480,137	4,618,023	637,879	9,225,666	19,961,705
147,914	413,200	3,977	1,511,208	2,076,299
7,647,376	5,031,223	1,328,842	10,736,874	24,744,315
מזומנים ושווי מזומנים				
נכסים סחירים				
נכסים בלתי סחירים				
סך כל הנכסים				

2. סיכון אשראי עבור נכסים בארץליום 31 בדצמבר, 2022

דרוג מקומי (*)

נמוך מ-BBB	AA ומעלה	BBB עד A	או לא מדורג	סה"כ (**)
אלפי ש"ח				
6,839,150	-	-	-	6,839,150
1,946,468	539,073	147,168	2,632,709	683,896
534,545	66,663	82,688	10,155,755	229,856
9,320,163	605,736	229,856	10,155,755	229,856

נכסי חוב בארץ

אגרות חוב ממשלתיות	6,839,150	-	-	6,839,150
נכסי חוב אחרים - סחירים	1,946,468	539,073	147,168	2,632,709
נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים	534,545	66,663	82,688	683,896
סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ	9,320,163	605,736	229,856	10,155,755

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדרוג". נתוני חברת מדרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המירבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מירבי.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

1. השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. סיכון אשראי עבור נכסים בארץ (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2021

דרוג מקומי (*)

נמוך			
BBB-מ			
סה"כ	או לא	BBB	AA
(**)	מדורג	עד A	ומעלה
אלפי ש"ח			

נכסי חוב בארץ

7,916,852	-	-	7,916,852	אגרות חוב ממשלתיות
2,640,624	101,866	480,406	2,058,352	נכסי חוב אחרים - סחירים
534,434	70,587	98,112	365,735	נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים
11,091,910	172,453	578,518	10,340,939	סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדרוג". נתוני חברת מדרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המירבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מירבי.

3. סיכון אשראי עבור נכסים בחו"ל

דרוג בינלאומי (*)

ליום 31 בדצמבר 2022				
אלפי ש"ח				
סה"כ	לא	נמוך	BBB	A
(**)	מדורג	מ-BBB		ומעלה
157,874	-	64,875	80,758	12,241

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

(*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי המפקח S&P, Mood's ו-Fitch. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המירבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מירבי.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

1. השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. סיכון אשראי עבור נכסים בחו"ל (המשך)

דרוג בינלאומי (*)				
ליום 31 בדצמבר 2021				
סך הכל (**)	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB	A ומעלה
אלפי ש"ח				
156,288	-	73,354	76,735	6,199

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

(*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי המפקח S&P, Mood's ו-Fitch. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המירבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מירבי.

באור 33: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר, 2022

בעל
עניין
וצדדים
קשורים
אחרים
אלפי ש"ח
5,197
-

חייבים אחרים
זכאים ויתרות זכות

באור 33: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. ההרכב: (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2021

בעל
עניין
וצדדים
קשורים
אחרים
אלפי ש"ח

4,487

-

(90)

(*) יתרת ההלוואות הגבוהה ביותר במהלך השנה עמדה על 4,653 אלפי ש"ח.

חייבים אחרים

הלוואות (ראה סעיף ה' להלן) (*)

זכאים ויתרות זכות

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים:

בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		

1,271

1,137

1,279

פרמיות ברוטו (ראה סעיפים טו' (1), טו' (4) ו-טו' (5) להלן)

2,144

2,252

2,010

הכנסות מהשקעות (ראה סעיפים, יא', טו' (2), טו' (6) ו-טו' (8) להלן)

(16,850)

(16,020)

(16,897)

תביעות משולמות (ראה סעיפים ה, ט ו-י להלן)

(13,560)

(13,894)

(14,612)

הוצאות הנהלה וכלליות (ראה סעיפים ד', ו' (2), ח', ז' , ו-טו' (3) להלן)

(2,995)

(4,148)

(3,471)

עמלות משולמות (ראה סעיף יב' להלן)

ג. תגמולים והטבות לאנשי מפתח ניהוליים:

אנשי המפתח הניהוליים של החברה כוללים את חברי הדירקטוריון וחברי ההנהלה הבכירה.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2020		2021		2022	
מס'		מס'		מס'	
סכום	אנשים	סכום	אנשים	סכום	אנשים
אלפי ש"ח		אלפי ש"ח		אלפי ש"ח	
5,381	8	5,696	8	6,032	8
253	2	290	2	273	2
5,128	8	5,406	8	5,759	8

הטבות לזמן קצר (*)

הטבות בגין פיטורין

(*) כולל שכר ל- 6 דירקטורים חיצוניים בשנת 2022 בעלות של 1,449 אלפי ש"ח, בשנת 2021 בעלות של 1,115 אלפי ש"ח ובשנת 2020 בעלות של 1,052 אלפי ש"ח.

חלק מפעילותה הכספית והביטוחית של החברה נעשה עם צדדים קשורים ובעלי עניין במהלך העסקים הרגיל ובמחירי שוק. יתרות שטרם נפרעו לתום השנה אינן מובטחות, אינן נושאות ריבית ויישובן יעשה במזומן. לא התקבלו או ניתנו כל ערבויות בגין סכומים לקבל או לשלם. לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022 החברה לא רשמה כל הפרשה לחובות מסופקים בגין סכומים לקבל מצדדים קשורים.

באור 33: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ד. תנאי העסקאות עם צדדים קשורים

1. אלי אלעזרא, יו"ר החברה

ביום 12 באוקטובר, 2021 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה עדכון לתנאי העסקתו של מר אלעזרא בתפקידו כיו"ר דירקטוריון פעיל של החברה (ראה גם סעיף ט' להלן). להלן יובאו עיקרי תנאי ההעסקה:

- א. שכרו החודשי (ברוטו צמוד למדד) של מר אלעזרא הינו בסך של 155 אלפי ש"ח. כאשר העלות השנתית הכוללת של השכר לא תעלה על סכום של 2.5 מיליון ש"ח ותורכב מרכיב קבוע בלבד (לא כולל מס שכר) והכל בהתאם לקבוע בחוק תגמול נושאי משרה ולקבוע בתיקון בחוזר מדיניות תגמול. עלות זו אינה כוללת פיצויי פיטורים ותשלומים פנסיוניים.
- ב. הפרשה לביטוח מנהלים כמתחייב על-פי דין והפרשות לקרן השתלמות. ההפקדות בגין תגמולים וקרן השתלמות תעשנה על מלוא השכר.
- ג. החברה מעמידה לרשות מר אלעזרא רכב מקבוצת רישוי 7, כאשר כל ההוצאות האחזקה, השימוש בו והמס בגין שווי השימוש ברכב יגולם.
- ד. מר אלעזרא זכאי להחזר הוצאות שיוציא במסגרת ועבור עבודתו בחברה. לא נקבעה כל מגבלה על סכום ההחזר.
- ה. החברה תישא בהוצאות אחזקה ושימוש בטלפון בביתו של מר אלעזרא וטלפון נייד בו יעשה מר אלעזרא שימוש. המס בגין הטבות אלו מגולם אולם הגילום אינו מזכה את מר אלעזרא בהטבות סוציאליות.
- ו. מר אלעזרא זכאי ל-26 ימי חופשה בשנה ול-30 ימי מחלה בשנה, הניתנים כל אחד לצבירה עד למקסימום של 90 ימי חופשה או לפדיון, לפי שיקול דעתו של מר אלעזרא. כן יהיה זכאי מר אלעזרא ל-10 ימי הבראה בשנה על פי התעריף המקובל בחברה.
- ז. ביום 12 באוקטובר, 2021 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה עדכון לתנאי העסקתו של מר אלעזרא בתפקידו כיו"ר דירקטוריון פעיל של החברה. כל אחד מהצדדים רשאי להביא את ההסכם לידי סיום בהודעה מראש של 180 ימים.

2. מר שמעון מירון, מנכ"ל החברה

- ביום 1 באוגוסט, 2016, מונה מר שמעון מירון למנכ"ל החברה. בהתאם לתנאי העסקתו, כפי שאושרו על ידי האסיפה הכללית בחודש יולי 2016, זכאי מר מירון לשכר חודשי בסך של 78 אלפי ש"ח (ברוטו) תוך הצמדה רבעונית למדד המחירים לצרכן של חודש יוני 2016.
- החל מחודש דצמבר 2018 זכאי מר מירון למשכורת חודשית בסך של 100 אלפי ש"ח (ברוטו) בתוספת הצמדה רבעונית למדד המחירים לצרכן של חודש נובמבר 2018. העלות הכוללת של השכר (רכיב קבוע ורכיב משתנה) לא תעלה על סכום של 2.5 מיליון ש"ח (לא כולל מס שכר, הפרשה לתגמולים ופיצויים והפרשה לחופשה). בנוסף זכאי מר מירון לזכויות נלוות ולתנאים כדלקמן:
- א. החברה תפריש ותפקיד מדי חודש לפוליסת ביטוח מנהלים וכן תפריש לקרן ההשתלמות (לעניין קרן ההשתלמות ההפרשה נעשית על מלוא המשכורת ולא עד התקרה המוכרת לצרכי מס).
- ב. החברה תבטח את מר מירון, על חשבונה, בסכומים ששיעורם יהיה עד 2.5% מהשכר החודשי, בביטוח מפני אובדן כושר עבודה.
- ג. החברה תשלם למר מירון דמי אחזקת טלפון נייד ללא הגבלה.
- ד. מר שמעון מירון זכאי ל-23 ימי חופשה בשנה וכן ל-13 ימי הבראה.
- ה. נשיאה בעלויות רכב של 13 אלפי ש"ח בתוספת עלות המס בגין הוצאה זו, כאשר החברה נושאת בכל הוצאות האחזקה והשימוש ברכב.
- ו. מר מירון יהיה זכאי למענק שנתי בהתאם לרכיב המענק המשתנה הכלול במדיניות התגמול של החברה.
- ז. הסכם העסקתו של מר מירון אינו קצוב בזמן וכל אחד מהצדדים רשאי לסיימו בהודעה מראש של 180 יום.

באור 33: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ד. תנאי העסקאות עם צדדים קשורים (המשך)

3. ביום 27 ביוני, 2019, אישר דירקטוריון החברה לאחר שנתקבל אישור ועדת הביקורת, עדכון לתנאי העסקתו של מר אור אלעזרא, בנו של אלי אלעזרא, יו"ר הדירקטוריון ובעל השליטה בחברה. אשר מועסק על ידי החברה כעוזר אישי של יו"ר הדירקטוריון בהיקף משרה בשיעור של 80%, כך שלאחר השינוי, שכרו של מר אור אלעזרא עומד על סך של כ-72,462 ש"ח לחודש (עלות מעביד).
ביום 29 במרס 2020, אישר דירקטוריון החברה, לאחר שנתקבל אישור ועדת הביקורת, עדכון לתנאי העסקתו של מר אור אלעזרא, כך שהיקף משרתו הופחת להיקף משרה של 65%. לאחר השינוי עומד שכרו של מר אור אלעזרא על סך של כ-59,792 ש"ח לחודש (עלות מעביד).
מר אור אלעזרא זכאי לרכב בשווי שימוש של עד 4,100 ש"ח או לנשיאה של החברה בעלויות רכב מקבוצת רישוי בדרגה האמורה, כאשר החברה תישא בכל הוצאות האחזקה והשימוש ברכב (למעט קנסות והוצאות אחרות עקב עבירות תנועה ו/או עבירות על חוקי עזר עירוניים). המס בגין שווי השימוש ברכב יגולם על ידי החברה. כמו כן, זכאי אור להפרשות לביטוח מנהלים או קרן פנסיה כמקובל לעובדים בחברה מדרגתו וכן הפרשה בשיעור של 7.5% לקרן השתלמות.
ביום 26 במאי, 2022 אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישור ועדת התגמול, מענק שנתי למר אור אלעזרא. המענק אושר על-פי מדיניות התגמול של החברה ובהתאם להחלטה לעיל, שהתקבלה בשנת 2019.
4. ביום 27 בנובמבר, 2018 אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישורה של ועדת הביקורת, את העסקת מר אלעד אלעזרא, בנו של מר אלי אלעזרא, בתפקיד מנתח ומנהל נתוני ביג דאטה בתחום הדיגיטל החל מחודש ינואר 2019. במסגרת תנאי העסקתו, הועסק מר אלעד אלעזרא בהיקף משרה של 60% והיה זכאי לשכר חודשי על סך של 12,976 ש"ח (עלות מעביד). החל מחודש אוגוסט 2020, לאחר אישור דירקטוריון החברה וועדת הביקורת, מר אלעד אלעזרא ירכז את תחום הביג דאטה במחלקת השקעות בהיקף משרה נוסף של 40%, וזאת לצד היותו מנהל ביג דאטה במחלקת מערכות מידע, כך שיעבוד בחברה בהיקף משרה מלא. בהתאם, מר אלעד אלעזרא זכאי לשכר חודשי של 37,588 ש"ח (עלות מעביד). כמו כן, מר אלעד אלעזרא זכאי להפרשות פוליסת ביטוח מנהלים כמקובל לעובדים בחברה בדרגתו וכן להפרשה בשיעור של 7.5% לקרן השתלמות. בנוסף, מר אלעד אלעזרא יהיה זכאי ל-15 ימי חופשה ול-8 ימי הבראה בשנה. בנוסף, מר אלעד אלעזרא זכאי לתשלום חודשי בגין אחזקת רכב בסך של 2,740 ש"ח (ברוטו). ב-25 בינואר 2023, עודכן הדירקטוריון כי בנוסף על תפקידו של אלעד אלעזרא הוא ישמש כעוזר אישי של יו"ר הדירקטוריון ללא תוספת שכר.
5. ביום 25 באוגוסט, 2019, אישר דירקטוריון החברה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת, עדכון שכר לגב' עדן שיראל, אחותו של מר אלי אלעזרא, יו"ר הדירקטוריון ובעל השליטה בחברה, אשר מועסקת על ידי החברה כרכזת שירות סוכנים משנת 2011 בהיקף משרה בשיעור של 38%. עדכון השכר בוצע במסגרת עדכוני שכר רוחביים אשר בוצעו לעובדי החברה, כך שלאחר העדכון שכרה של הגב' עדן שיראל עומד על סך של כ-7,098 ש"ח לחודש (עלות מעביד) בתוספת החזר נסיעות.
6. מר מאיר אלעזרא, אחיו של מר אלי אלעזרא, מועסק על ידי החברה כבקר תחום רכוש משנת 2007, במשרה מלאה. במסגרת תנאי העסקתו זכאי מר מאיר אלעזרא לביטוח מנהלים, קרן השתלמות, אחזקת טלפון נייד ורכב. נכון למועד זה עומד שכרו החודשי של מר מאיר אלעזרא על סך של 32,430 ש"ח (עלות מעביד).
7. ביום 27 במרץ, 2022 אושרה העסקתה של הגב' אסנת אלעזרא, כסמנכ"לית משאבי אנוש במשרה מלאה החל מחודש אפריל. במסגרת תנאי העסקתה זכאית הגב' אסנת אלעזרא לביטוח מנהלים, קרן השתלמות, אחזקת טלפון נייד ורכב. נכון למועד זה, עומד שכרה החודשי על סך של 36,000 ש"ח (ברוטו).

באור 33: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ה. החברה מוכרת ללקוחותיה הרוכשים פוליסת ביטוח מסוג מקיף ו/או צד שלישי, שירותי רכב וגרירה מאת ממסי שרותי דרך וגרירה בע"מ שהינה חברה בת של אלבר ציי-רכב. היקף השירותים הנרכשים מממסי שרותי דרך וגרירה בע"מ עמדו בשנת 2022 על כ- 10.5 מיליון ש"ח. בחודש פברואר, 2023 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כלא חריגה, את חידוש ההתקשרות עם ממסי שרותי דרך וגרירה בע"מ לשנה נוספת. התקשרות החברה עם ממסי שרותי דרך וגרירה בע"מ החלה לראשונה בסוף שנת 2011 ומאושרת מחדש בכל שנה על ידי הדירקטוריון.

ו. הסכמים הקשורים במרכז מסחרי אפרידר באשקלון

בתאריך 29 במרס, 2009 רכשה החברה מאפרידר החברה לשיכון ופיתוח ישראל בע"מ (להלן אפרידר), חברה בבעלות בעל השליטה בחברה ובעלת מניות בחברה, מרכז מסחרי בעיר אשקלון בדרך של הזרמת הון עצמי לחברה. הזרמה נעשתה בדרך של העברה לחברה של זכויות אפרידר (באמצעות העברת מלוא זכויותיה בחברת הבת פנינת אפרידר בע"מ (להלן - "פנינת אפרידר") (בנכס מקרקעין [\(ראה באור 7\)](#)). במסגרת אישור האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה ניתן אישור להתקשרויות הבאות:

(1) הסכם שכירות בין פנינת אפרידר לבין אפרידר

במסגרת התקשרות תשכור אפרידר מפנינת אפרידר שטחים במרכז מסחרי אפרידר המשמשים אותה לצורך פעילותה (נכון למועד זה - 380 מ"ר) בתמורה ל-50 ש"ח למ"ר בתוספת מע"מ לחודש. בחודש מרס 2020, אישרה הוועדה לצדדים קשורים את חידוש הסכם השכירות לפיו החל מיום 1 באפריל 2020 יגדלו תקבולי דמי השכירות בשיעור של 10%, קרי תשלום תמורה של 55 ש"ח למ"ר. הסכם השכירות יחול מיום 1 באפריל, 2020 לתקופה של 12 חודשים נוספים עם שתי אופציות הארכה בנות 12 חודשים כל אחת. ביום 29 ביולי, 2020 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שוועדת הביקורת דנה בעסקה וסיווגה אותה כעסקה שאינה חריגה הנעשית בתנאי שוק, תוספת להסכם השכירות לפיה אפרידר תשכור שטח נוסף של 125 מ"ר במרכז המסחרי "מרכז אפרידר", בתמורה ל-60 ש"ח למ"ר. הסכם שכירות הסתיים בחודש יוני 2021.

(2) הסכם ניהול מרכז מסחרי אפרידר

בתאריך 29 במרס, 2009 נחתם הסכם בין פנינת אפרידר לאפרידר לפיו אפרידר תנהל את המרכז המסחרי החל מה- 1 לאפריל, 2009 עבור פנינת אפרידר. תקופת ההתקשרות הינה ל-12 חודשים, כשכל שנה יתחדש ההסכם מאליו למשך שנה. בחודש פברואר 2023, אישר הדירקטוריון את חידוש הסכם הניהול במסגרתו תמשיך אפרידר לנהל את המרכז המסחרי לתקופה של 12 חודשים עם שתי אופציות בנות 12 חודשים כל אחת. דמי הניהול עומדים על סך של 9 ש"ח למ"ר בתוספת מע"מ לכל תקופת ההתקשרות.

ז. החברה חוכרת מאלבר ציי-רכב (ר.צ.) בע"מ ("אלבר ציי-רכב"), חברה בבעלות מלאה של אלבר, וחברה בבעלות מלאה של בעל השליטה בחברה, כלי רכב מסוגים שונים. נכון למועד זה, העמידה אלבר ציי רכב לחברה 79 כלי רכב מקבוצות רישוי שונות בתמורה כוללת חודשית של כ-260 אלפי ש"ח בתוספת מע"מ. תקופת החכירה נקבעה ל-36 חודשים ומכסת הקילומטרים השנתית לכל כלי רכב נקבעה ל-30 אלפי ק"מ. היקף ההתקשרות במהלך שנת 2022 עמד על סך של כ-3.9 מיליון ש"ח בתוספת מע"מ, ב-2021 על סך של כ-3.5 מיליון ש"ח בתוספת מע"מ וב-2020 על סך של כ-3.6 מיליון בתוספת מע"מ.

ח. ביטוח דירקטורים ונושאי משרה

ביום 26 במאי, 2022 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות, לאחר אישורם של ועדת התגמול ודירקטוריון החברה, רכישות פוליסות ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה של החברה (לרבות דירקטורים ונושאי משרה שהם בעל השליטה בחברה ו/או קרוביו ולרבות מנכ"ל החברה) לתקופה של 12 חודשים, לרבות רכישת פוליסת מטריה (שכבה נוספת). חלוקת הפרמיות של פוליסת המטריה אושרה על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון לפי תקנה 1(4) לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), התש"ס-2000, בהינתן, כי הפרמיה תחולק בין החברה וחברות הקבוצה בהתאם לקביעת יועצי הביטוח של החברות שתשתתפה ברכישת הפוליסה. הסכום ששולם עבור שיפוי וביטוח נושאי המשרה בחברה:

באור 33: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. ביטוח דירקטורים ונושאי משרה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
161	141	430

עבור ביטוח דירקטורים ונושאי משרה

ט. ביום 25 במאי, 2015 לאחר אישורה של ועדת הביקורת בחברה שסיווגה את ההתקשרות כהתקשרות שאיננה חריגה, התקשרה החברה עם מוטו פרטס בע"מ (להלן: "מוטו פרטס"), חברה בת (75%) של ממסי שרותי דרך וגרירה בע"מ (חברה בשליטת מר אלי אלעזרא, בשרשור, בעל השליטה בחברה) לאספקת חלקי חילוף למוסכי ההסדר עימם קשורה החברה. התקשרות עם מוטו פרטס, הינה במקביל להתקשרות קיימת של החברה עם צד שלישי שאינו קשור לחברה, אשר מעניק לחברה שירותים זהים לאלו המוענקים על ידי מוטו פרטס. היקף ההתקשרות בשנת 2022 עם מוטו פרטס עמד על סך של כ-2,673 אלפי ש"ח, בשנת 2021 - כ-3,110 אלפי ש"ח ובשנת 2020 - 3,406 אלפי ש"ח. תקופת ההסכם אינה מוגבלת בזמן וניתנת לסיום על ידי אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 30 ימים.

י. בחודש מאי 2015 נוספה לרשימת מוסכי ההסדר עימם קשורה החברה, רשת "מוסכי אקספרס" שבבעלות ממסי שרותי דרך וגרירה בע"מ. חברה בשליטת בעל השליטה בחברה באמצעות אלבר ציי-רכב בע"מ, (להלן: "מוסכי אקספרס"). ההתקשרות עם רשת מוסכי אקספרס הינה במקביל להתקשרות קיימת של החברה עם כ-80 מוסכי הסדר בפריסה ארצית ובתנאים דומים. היקף ההתקשרות בשנת 2022 עם מוסכי אקספרס עמד על סך של כ-2.5 מיליון ש"ח, בשנת 2021 - כ-2.5 מיליון ש"ח ובשנת 2020 - 1.5 מיליון ש"ח. תקופת ההסכם אינה מוגבלת בזמן וניתנת לסיום על ידי אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 30 ימים. בימים 21 במרס, ו-27 במרס 2022, אישרו ועדת הביקורת והדירקטוריון, בהתאמה את הארכת ההתקשרות.

יא. בחודשים יולי 2018 ומרס 2019 אישר דירקטוריון החברה השכרת שטח של כ-1,750 מ"ר במבנה שבבעלות החברה במרינה שבאשקלון למרינה הול אשקלון בע"מ, חברה בבעלות ה"ה יחיאל אלעזרא ושי אלעזרא שהינם אחיו של מר אלי אלעזרא וכן לאחיינו דביר אלעזרא, לצורך הקמת אולם אירועים. החברה נשאה בעלות של עבודות ההתאמה בסך מקסימאלי של עד 6.5 מיליון ש"ח. מובהר כי התשלום בגין עבודות ההתאמה ישולמו ישירות לספקים. דמי השכירות ב-3 השנים הראשונות יהיו בשיעור של 10% מהמחזור, ללא בסיס. לאחר 3 שנים יעמדו דמי השכירות לפי הגבוה מבין 10% מהמחזור או 55 ש"ח למ"ר, לאחר 10 שנים הגבוה מבין 10% מהמחזור או 65 ש"ח למ"ר ולאחר 13 שנים 75 ש"ח למ"ר. בכל מקרה לא יפחתו דמי השכירות ודמי הניהול מסך של 20 אלפי ש"ח.

בימים 25 באוקטובר 2022 ו-30 באוקטובר 2022, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בהתאמה, לקבל את הצעת השוכרת מרינה הול בע"מ, תאגיד בבעלות קרוביו של מר אלי אלעזרא, בעל השליטה בחברה וי"ר הדירקטוריון שלה, לקצר את תקופת השכירות בנוגע לנכס נדל"ן של החברה הממוקם באשקלון ("אולם האירועים") ולהביאה לסיום ביום 31 באוקטובר 2022, חלף 31 במרס 2024; עוד הוסכם במסגרת כך, כי המיטלטלין הקיימים באולם האירועים, אשר שווים הוערך על-ידי שמאי מטעם החברה בסך של כ-1.275 מיליון ש"ח, יועברו לבעלות החברה.

יב. בחודש אוקטובר 2017 אישר הדירקטוריון, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כלא חריגה, את התקשרות החברה עם אלבר סוכנות לביטוח כללי (2016) בע"מ ("סוכנות הביטוח") חברה בבעלות מלאה של אלבר ציי-רכב לשיווק פוליסות רכב. למועד זה זכאית סוכנות הביטוח לעמלה בשיעור של 12% בגין מכירת פוליסות ביטוח רכב.

ביום 21 במרס, 2021 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כלא חריגה, את הרחבת פעילות החברה עם סוכנות ביטוח כך שתשווק את פוליסות רכב רכוש גם בענפים אחרים ופוליסות דירה.

בימים 19 בספטמבר 2022 ו-22 בספטמבר 2022, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בהתאמה, את הרחבת פעילות החברה עם סוכנות הביטוח, כך שתשווק גם פוליסות בתי עסק, רכב רכוש מעל 3.5 טון ורכב אחר.

היקף ההתקשרות בשנת 2022 עמד על סך של כ-3,471 אלפי ש"ח, בשנת 2021 - כ-4,148 אלפי ש"ח ובשנת 2020 - כ-2,995 אלפי ש"ח.

יג. לעניין הסדר המס בגין חלוקת דיבידנדים [ראה באור 30 ה'](#) לעיל.

באור 33: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

יד. לעניין מכירת זכויות החכירה של החברה בחלק ממגרש 17, [ראה באור 8 ב' 3](#).

טו. במהלך השנה ביצעה החברה עסקאות זניחות עם בעל השליטה בה או שלבעל השליטה בה היה עניין באישורן, בעלות סוגים ומאפיינים כמפורט בנוהל עסקאות זניחות. עסקאות אלה כללו את ההתקשרויות הבאות:

- (1) התקשרות עם ממסי שרותי דרך וגרירה בע"מ לרכישת פוליסות מסוג ביטוח רכב חובה ומסוג ביטוח רכב מקיף בעבור צי המשאיות שבבעלות ממסי שרותי דרך וגרירה בע"מ בהיקף שנתי בסך של 144 אלפי ש"ח בשנת 2022, 328 אלפי ש"ח בשנת 2021 ו- 307 אלפי ש"ח בשנת 2020. הוחלט שלא לחדש התקשרות זו לשנה נוספת.
- (2) השכרת שטחים מסחריים ומשרדיים לאלבר בבניין גב ים שבבעלות החברה בעלות שנתיית בסך של 1,276 אלפי ש"ח בשנת 2022, 1,075 אלפי ש"ח בשנת 2021 ו- 1,064 אלפי ש"ח בשנת 2020.
- (3) אישור תקציב תרומות לקרן אלעזרא לשנים 2020, 2021 ו- 2021 בסך של 225 אלף ש"ח כל אחת ו- 275 אלף ש"ח לשנת 2022.
- (4) התקשרות עם אפרידר לרכישת פוליסות ביטוח עסקים וחבויות בעלות שנתיית בסך של כ-543 אלפי ש"ח בשנת 2022, בסך של כ-151 אלפי ש"ח בשנת 2021 ובסך של כ-324 אלפי ש"ח בשנת 2020.
- (5) התקשרות עם אלבר לרכישת פוליסות ביטוח עסקים בעלות שנתיית בסך של כ-576 אלפי ש"ח בשנת 2022, בסך של כ-648 אלפי ש"ח בשנת 2021 ובסך של כ-640 אלפי ש"ח בשנת 2020.
- (6) בחודש יולי 2018 אישר הדירקטוריון, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כזניחה, השכרת אולם התצוגה ומגרש בנכס החברה באשדוד לחברת אלבר. דמי השכירות באולם תצוגה יעמדו על 100 ש"ח למ"ר וכן ישולמו דמי ניהול בסך 10 ש"ח למ"ר לחברה. דמי השכירות בגין המגרש יעמדו על 2,000 ש"ח לחודש. תקופת ההתקשרות הינה לשש שנים ללא אפשרות יציאה מתוכן תהיה אלבר זכאית לגרייס של שנה בתשלום דמי השכירות בלבד.
- (7) בחודש ינואר 2019 אישר הדירקטוריון, קידום תב"ע משותפת בנכס אשדוד עם חברת אלבר. על החברה לשלם לאדריכל המלווה בגין חלקה היחסי של החברה עד 300 אלפי ש"ח מתוך 400 אלפי ש"ח כאשר אלבר נושאת ב"תרה.
- (8) בחודש אוגוסט 2022, לאחר שהוועדה לצדדים קשורים של החברה סיווגה את העסקה כזניחה, אישרה הוועדה כאמור עסקת שכירות בין החברה לבין אפרידר לשכירת שטח של 136.5 מ"ר ברוטו המצוי בקומה 5 בבניין הכשרה בחולון ("השטח המושכר"). בגין השטח המושכר תשלם אפרידר סך של 85 ש"ח למ"ר (בגמר מלא), דהיינו תשלום דמי שכירות חודשיים בסך של 11,603 ש"ח בתוספת מע"מ, וכן דמי ניהול בסך של 17 ש"ח למ"ר.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף ההליכים הייצוגיים המוגשים נגד החברה, זאת כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל וכחלק מגידול בבקשות מסוג זה כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של החברה. מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של החברה להפסדים במקרה של קבלת אישור לתובענה ייצוגית כנגד החברה. ההליכים הייצוגיים, מצויים בשלבים שונים של הבירור המשפטי, החל משלב בירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית ועד לשלב שבו התובענה אושרה כייצוגית והיא מתבררת ככזו. חלק מההליכים הייצוגיים מצויים בהליכי ערעור.

בהליכים משפטיים או בבקשות לאישור תובענה כייצוגית אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not" - דהיינו הסתברות העולה על 50%), כי טענות התביעה תתקבלנה וההליך יתקבל (או במקרה של בקשה לאישור תובענה כייצוגית, יאשר בית המשפט את אישורה כייצוגית), נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה.

בבקשות לאישור תובענות אשר אושרו כייצוגיות על ידי בית המשפט, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה, אם, לאור הערכת ההנהלה המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") שטענות התביעה במסגרת התביעה לגופה תתקבלנה במסגרת ניהול התובענה כתובענה ייצוגית. במקרה בו אושרה תביעה כייצוגית על ידי בית המשפט והוגש ערעור על ידי התובע בו הוא עותר להרחיב את פסק הדין שניתן, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה בערעור, אם לאור הערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") שטענות התביעה בערעור תתקבלנה.

במקרים בהם במסגרת ניהול ההליכים קיימת נכונות להגיע לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה, וזאת אף אם מדובר במקרה אשר לפי הפירוט האמור לעיל לא הייתה נכללת הפרשה בדוחות הכספיים אלמלא הפרשה או הנכונות לפשרה. במקרים בהם לפי הפירוט האמור לעיל נדרשת הפרשה בדוחות הכספיים ויש נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בדוחות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה או סכום הנכונות לפשרה, לפי הגבוה מבניהם. במקרים בהם אושר הסדר פשרה, נכללה בדוחות הפרשה בגובה הערכת החברה לעלות הסדר הפשרה.

בהליכים משפטיים (או בבקשות לאישור תובענה) אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, לא חל האמור לעיל, וכן בהליכים משפטיים (או בבקשות לאישור תובענה כייצוגית) הנמצאים בשלבים ראשוניים ולא ניתן להעריך את סיכויי התביעה, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על-ידי החברה או הפרשה בגובה נכונות החברה לפשרה, לפי העניין.

להלן פרוט הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות:

1. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה נגד החברה ונגד חברות ביטוח נוספות (להלן: "המשיבות"), ביום 13 ביוני, 2012. סכום התביעה הקבוצתית הינו על סך של כ-37 מיליון ש"ח. עניינה של התובענה בטענה כי המשיבות גובות סכומי כסף העולים לעיתים כדי שיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת על ידי המבוטחים והקרויים "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים" ("גורם פוליסה"). לטענת התובעת הייצוגית, אמנם במסגרת חוזרי הממונה הותר לחברות הביטוח לגבות "גורם פוליסה" בפוליסות לביטוח חיים, בכפוף למספר מגבלות, אלא שזהו תנאי הכרחי אך לא מספיק ולצורך גביית "גורם פוליסה" נדרשת גם הסכמה חוזית.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

1. המשך

הקבוצה אותה מבקשת לייצג התובעת הינה כל מי שהוא ו/או שהיה מבוטח של המשיבה ושנגבה ממנו סכום כלשהו כ"גורם פוליסה" ו/או כעמלה זהה בשם אחר. התובעת עותרת לסעד של תשלום סכום הפיצוי/ השבה השווה לסכום גורם הפוליסה שנגבה מחברי הקבוצה בפועל, בצירוף התשואה שנמנעה מהם ביחס לסכום זה. כמו כן, עותרת התובעת למתן צו עשה המורה לחברה לשנות את דרך פעולתה בכל הקשור בגביית גורם פוליסה ולתשלום גמול לתובעת ושכר טרחה לבאי כוחה.

ביום 21 בנובמבר, 2016 ניתנה החלטת בית משפט בבקשה לאישור התובענה כייצוגיות במסגרתה נקבע כי יש מקום לאשר באופן חלקי את ניהול התובענה כייצוגית. בית המשפט הגדיר את חברי הקבוצה: "מבוטחים של כל אחת מחברות הביטוח בפוליסות ביטוח חיים משולבות חיסכון שנערכו בין השנים 2003-1992 (פוליסות המכונות בשמות שונים כגון "עדיף", "מיטב", "יותר", "עדי", "מעולה" וכ"ו ב), אשר החיסכון שנצבר לטובתם נפגע בשל גביית "גורם הפוליסה". עילת התביעה אותה אישר בית המשפט הינה הפרת פוליסת הביטוח בשל גבייה ללא בסיס משפטי של עמלת "גורם פוליסה" באופן שפגע בחיסכון שנצבר לטובת המבוטח החל משבע שנים קודם להגשת התובענה – היינו: ביחס לחברה החל מיום 13 ביוני, 2005. בית המשפט אישר לתבוע את הסעדים הבאים: תיקון ההפרה על דרך של עדכון החיסכון הצבור לטובת המבוטח בסכום החיסכון הנוסף שהיה נצבר לטובתו אילו לא היה נגבה גורם הפוליסה או פיצוי המבוטח בסכום האמור וכן הפסקת גביית גורם הפוליסה מעתה ואילך.

ביום 5 במרס, 2017 הגישו התובעים בקשה לאיחוד הדיון בתיק יחד עם תיקים שהוגשו כנגד ארבע חברות ביטוח נוספות (הראל, כלל, מגדל ומנורה) באותו נושא. בקשה זו התקבלה ונקבע כי כל התיקים, לרבות התיק כנגד החברה, יאוחדו וידונו בפני השופט מיכל נדב יחד עם התיק המתנהל נגד הפניקס.

ביום 16 במאי, 2017 הגישו הנתבעות (כולל החברה), כל אחת בנפרד, בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על ההחלטה לאשר באופן חלקי את התובענה כייצוגית, וכן כי ההליכים בבית המשפט המחוזי יותלו עד להשלמת ההליכים בבקשת רשות הערעור בעליון. בית המשפט העליון נעתר לבקשה והורה על התליית ההליכים בבית המשפט המחוזי עד למתן החלטה אחרת.

ביום 3 בספטמבר, 2018 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו לבית המשפט העליון, אשר חוזרת בעיקרה על עמדתו כפי שהוגשה לבית המשפט המחוזי.

ביום 6 בפברואר, 2019 התקיים דיון בבקשת רשות הערעור בבית המשפט העליון, במסגרתו הציע בית המשפט כי בקשות הערעור תמחקנה וכי כל הטיעונים, לרבות הזכות להגיש ערעור בתום הדיון במחוזי, ישמרו לצדדים. החברה קיבלה את המלצת בית המשפט והודיעה על משיכת בקשת רשות הערעור. בנסיבות אלו, ימשך הדיון בתובענה לגופה בבית המשפט המחוזי. כתב תביעה כנגד כל החברות הוגש לבית המשפט המחוזי וכתבי הגנה מטעם החברות הוגשו גם כן. הצדדים הגישו גם את ראיותיהם. בשלב זה, הצדדים פנו בהסכמה להליך גישור. ביום 6 ביולי, 2020 התקיים דיון קדם משפט בתיק, במסגרתו הורה בית המשפט ליועץ המשפטי להתייחס להצעת הפשרה הנרקמת בין הצדדים. בנוסף, בית המשפט הורה לנתבעות להגיש את הצעת הסדר הגישור, תוך מתן הסבר מדוע יש בראיות החדשות לשנות מהותית את פני התביעה, וזאת עד ליום 8 בדצמבר, 2020. במקביל, ביקש המגשר מהמדינה ליטול חלק בהליך הגישור, אך זו סירבה והציעה במקום להעביר את הסדר הפשרה לבחינת הגורמים הרלוונטיים במדינה, וזאת בטרם יוגש לאישור ביהמ"ש.

ביום 7 בפברואר, 2021 התקיימה ישיבה מקדמית שבה הציגו ב"כ הנתבעות את המתווה העקרוני של ההסדר שגובש במסגרת הגישור. בית המשפט ביקש לקבל את התייחסות המדינה וכן את ההסדר המגובש. ביום 22 בספטמבר, 2022 התקיים דיון בתיק, במסגרתו הביע בית המשפט את דעתו לגבי הסדר פשרה ובהמשך לכך אף ניתנה החלטה בכתב ביום 23 בספטמבר, 2022.

התיק נקבע להגשת סיכומים בכתב. במקביל, מתנהל עדיין הליך גישור.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

2. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה ביום 7 בספטמבר, 2016. סכום התביעה הקבוצתית מוערך בסכום של 8,100,000 ש"ח. עניינה של התובענה בטענה בדבר גביית הוצאות ניהול השקעות ללא הסכמה מפורשת על כך במסגרת הפוליסה (הגביה של הוצאות ניהול אינה מנוגדת לדין והטענה היא כי לא הייתה הסכמה חוזית על-פי הפוליסה המתירה גביה של הוצאות אלו); כי החברה הציגה כביכול מצגי שווא, לפיהם העלות היחידה שיש לחוסכים היא דמי ניהול; וכי החברה לא גילתה ללקוחותיה במסגרת הדוחות האישיים ששלחה כי נוכח הוצאות ניהול השקעות, וזאת עד לדוחות החל משנת 2014. הקבוצה אותה מעוניינת לייצג התובעת היא כל בעלי פוליסת חסכון "Best Invest אישי" של המשיבה בהווה ובשבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה. ביום 14 ביוני, 2018 הגישו הצדדים בהליך הנ"ל - יחד עם הצדדים בהליכים נוספים המתנהלים נגד חברות ביטוח אחרות באותו נושא - בקשה לאישור הסדר דיוני, לפיו תצורף עמדת המאסדר - שהוגשה במסגרת הליכים המתנהלים באותה עילה בבתי הדין לעבודה - כראיה בתיק. בית המשפט נעתר לבקשה. ביום 31 במאי, 2019 ניתנה החלטה המאשרת את התובענה כייצוגית. ביום 15 ביולי, 2019 הגישו הנתבעות בקשה להארכת מועד להגשת כתב הגנה והתליית ההליך עד להחלטה בבקשת רשות ערעור. בהתאם להחלטת בית המשפט, בשלב זה מוארך המועד להגשת כתב הגנה עד להחלטה אחרת. ביום 26 בספטמבר, 2019 הגישה החברה בקשת רשות ערעור על ההחלטה המאשרת את התובענה כייצוגית לבית המשפט העליון. ביום 3 בנובמבר, 2019 קבע בית המשפט העליון כי הבקשה לרשות ערעור מצריכה תשובה; וכי גם היועץ המשפטי לממשלה מתבקש להגיש את עמדתו בכתב בעניין. ביום 13 באוגוסט, 2020 הודיע היועץ המשפטי לממשלה על התייצבותו בהליך בקשת רשות הערעור וכן הגיש את עמדתו, לפיה יש לקבל את בקשת רשות הערעור והערעור לגופו ולהורות על דחיית בקשות האישור כתובענות ייצוגיות. ביום 13 בספטמבר, 2020 הוגשה בקשה להצטרף להליך מטעם עמיתים בקופות גמל שהגישו בקשות לאישור תובענות ייצוגיות בהליכים אחרים בעניין הוצאות ישירות, אשר תלויות ועומדות בבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב. ביום 6 באוקטובר, 2020 בית המשפט העליון קיבל את בקשת ההצטרפות והתיר לעמיתים להגיש תגובה לעמדת היועץ המשפטי לממשלה. ביום 28 ביוני, 2021 פורסם דו"ח ביניים של הועדה המייעצת לממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בנושא בחינת ההוצאות הישירות ("דוח הביניים", ר"הוועדה", בהתאמה). ביום 7 ביולי, 2021 היועץ המשפטי לממשלה הגיש את דו"ח הביניים של הממונה לבית המשפט וביקש להגיש עמדה ביחס לדו"ח. בהחלטת בית המשפט מיום 17 בנובמבר, 2021, נקבעו מועדים להגשת עמדות מטעם היועץ המשפטי לממשלה, המבקשות, המשיבים והעמיתים שהצטרפו להליך, לאחר פרסום הדוח הסופי של הוועדה. ביום 24 בנובמבר, 2021, פורסם הדוח הסופי של הוועדה; וביום 2 בינואר, 2022 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את התייחסותו לדוח הסופי והודיע כי הוא עומד על עמדתו שהוגשה בהליך, לפיה דין בקשת רשות הערעור (והערעור לגופו) - להתקבל. ביום 10 באפריל, 2022 פרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון טיוטת תקנות חדשות בנושא ההוצאות הישירות. ביום 24 באפריל, 2022 התיר בית המשפט העליון לחברות הביטוח להגיש את טיוטת התקנות החדשה בנושא הוצאות ישירות שפרסם המאסדר; וביום 8 במאי, 2022 גם הצדדים האחרים הגישו את התייחסותם למסמך. ביום 16 באוגוסט, 2022 ועדת הכספים של הכנסת אישרה את הנוסח הסופי של התקנות; וביום 15 בספטמבר, 2022 הגישו המבקשות לבית המשפט הודעת עדכון על כך. המצטרפים להליך הגישו התייחסותם להודעת העדכון ביום 19 באוקטובר, 2022.

3. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה ביום 13 בנובמבר, 2016. עניינה של התובענה בטענה כי החברה מפרה כביכול התחייבויותיה במסגרת פוליסות לביטוח מנהלים הכוללות גם כיסוי לאובדן כושר עבודה, באופן כזה שהחברה, בין היתר, מסיטה כספי מבוטחים וגורעת כספים ביתר מתוך רכיבי הגמל והפיצויים המופרשים על-ידי המבוטחים לטובת רכיב אובדן כושר עבודה, ובכך מקטינה לכאורה את הסכומים הנצברים עבור

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
3. המשך

המבוטחים כפנסיה (גמל ופיצויים) ומגדילה את הפרמיות הנגבות על-ידה עבור רכיב אובדן כושר עבודה, וזאת בניגוד לדין ולתנאי פוליסת הביטוח. הקבוצה אותה מבקשות התובעות לייצג כוללת "כל מבוטח בעל פוליסת ביטוח מנהלים וכן ביטוח אובדן כושר עבודה, החל משנת 2015".

בין הצדדים התנהלו מגעים אשר הבשילו לחתימה על בקשת הסתלקות, לפיה בקשת האישור תימחק בכפוף להתחייבות החברה לתיקון המגבלה הטכנולוגית בעטייה נוצרה אי-ההתאמה הרישומית באותן פוליסות, ותשלם סך של 280,000 ש"ח כגמול ושכ"ט למבקשות ובאי כוחן ("בקשת ההסתלקות"). ביום 13 בפברואר, 2018 הגישו המבקשות את בקשת ההסתלקות לבית הדין. ביום 21 באוקטובר, 2018 הוגשה עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה, במסגרתה התנגד היועץ המשפטי לממשלה לאישור בקשת ההסתלקות והמליץ על מינוי בודק חיצוני. ביום 31 בדצמבר, 2018 הגישו הצדדים בקשה לאישור הסדר פשרה, אשר כללה גם תגובה לעמדת היועץ המשפטי לממשלה. ביום 26 בפברואר, 2019 הגישו הצדדים בקשה מתוקנת לאישור הסדר פשרה. ביום 14 באוגוסט, 2019 הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה, המתנגדת להסדר הפשרה המתוקן.

ביום 2 באוקטובר, 2019 התקיים דיון בתיק, במסגרתו הודיעו הצדדים על משיכת הסדר הפשרה, נוכח עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה.

ביום 15 בינואר, 2020 הגישו הצדדים בקשה לאישור הסדר דיוני ("ההסדר הדיוני"), לפיה בקשת האישור תתקבל ובית הדין יאשר את ניהול התובענה כייצוגית, וזאת על מנת להביא לסיום ההליכים המשפטיים בתיק ועל מנת לסלול את הדרך לאישור הסדר פשרה שיובא בהמשך לאישורו של בית הדין. ביום 21 בינואר, 2020 נתן בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תוקף של החלטה להסדר הדיוני והתובענה אושרה כייצוגית. בהתאם, בית המשפט מינה מומחה מטעמו לבחינת השאלות שבמוקד ההסדר הדיוני.

ביום 5 במרס, 2020 ניתנה החלטה לפיה על החברה להגיש כתב הגנה תוך 45 ימים, וזאת ככל שהצדדים לא יגיעו לפשרה.

ביום 14 במרס, 2021 הגישו התובעות הודעה, אליה צורף דוח ביניים מטעם המומחה שמונה ע"י ביהמ"ש ("דוח הביניים"), וביקשו שהות נוספת של כ-30 ימים על מנת ללמוד את השלכות הדוח ולגבש עמדה ביחס אליו.

ביום 17 ביוני, 2021 הגישו התובעות בקשה לחידוש ההליך, בה קבלו על אופן ביצוע הבדיקה על-ידי המומחה ועל חלק ממסקנותיו בדוח הביניים ("בקשת החידוש"). ביום 15 ביולי, 2021 הגישה החברה תשובה לבקשת החידוש. בהחלטה מיום 16 באוקטובר, 2021 חודש ההליך ונקבע כי על החברה להגיש כתב הגנה. ביום 12 בינואר, 2022 הגישה החברה כתב הגנה. לאחר הגשתו פנו הצדדים להידבר מחוץ לכותלי בית המשפט.

ביום 31 בינואר, 2023 העביר המומחה לצדדים דוח בודק סופי ("דוח הבדוק"), לפיו נמצא כי החברה השיבה לחברי הקבוצה סכום מצטבר של 5,989,650 ש"ח, ובשים לב להשבה זו קיימת התאמה בין הפרשות המעסיק לבין זקיפת הסכומים לרכיבי הביטוח וחיסכון בפוליסות של חברי הקבוצה עד ליום 30 בספטמבר, 2022 (תום תקופת הבדיקה); וכי מערכת התפעול של הראל של חברה לביטוח בע"מ ("הראל"), עימה התקשרה החברה למתן שירותי תפעול לתיק הפנסיוני של הנתבעת ופוליסות פרט משולבות החיסכון ופוליסות מסוג אובדן כושר עבודה, מספקת את המענה הנדרש בתפעול הפוליסות לצורך התאמות בין הפרשות המעסיק לזקיפת הסכומים בפוליסות בהתאם להסכמי ההטבות.

ביום 14 בפברואר 2023 הגישו הצדדים לבית הדין בקשה לאישור הסדר פשרה, אליה צורף דוח הבדוק, במסגרתה עתרו לאשר את הסדר הפשרה הכולל השבה מלאה לכלל חברי הקבוצה, לפי דוח הבדוק, ולפיכך לסיים את התובענה באופן שייצר מעשה בי-דין ביחס לחברי הקבוצה אשר הוגדרה במסגרת הבקשה לאישור הסדר הפשרה, כדלקמן: "כל מבוטח אצל הנתבעת בעל פוליסת ביטוח מנהלים וכן ביטוח אובדן כושר עבודה, ביחס להפקדות שבוצעו לפוליסה החל מיום 1 בינואר, 2015 ועד ליום 30 בספטמבר, 2022".

באור 34: התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
3. המשך

בהחלטתו מיום 1 במרס, 2023 בית הדין קבע כי לא מצא טעם לדחות את הסדר הפשרה על הסף, והורה על פרסום מודעה בעיתונים בדבר הסדר הפשרה ועל המצאתו ליועמ"ש. ליועמ"ש ולחברי הקבוצה עומדת האפשרות להגיש התנגדויות להסדר הפשרה עד יום 27 באפריל, 2023.
דיון בבקשה לאישור הסדר הפשרה נקבע ליום 14 ביוני, 2023.

4. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה ביום 22 בינואר, 2017. סכום התובענה מוערך בסך של 12,250,000 ש"ח. עניינה של הבקשה לאישור בטענת המבקשים לגביית יתר מן המבוטחים, בכל הנוגע לאפשרות עדכון הגיל ו/או וותק הנהיגה בעת חציית מדרגת גיל ו/או וותק נהיגה המזכה אותם בהפחתה בפרמיית הביטוח. לשיטת המבקשים, הגדרת הקבוצה כוללת את מבוטחי החברה בביטוח רכב חובה, מקיף וצד ג', בתקופה שתחילתה שבע שנים קודם להגשת התובענה ועד למתן פסק דין, אשר הגיעו במהלך תקופת הביטוח למדרגת הגיל ו/או וותק הנהיגה המזכה בהפחתת דמי הביטוח ואשר לא קיבלו מאת החברה את ההפחתה. ביום 22 ביוני, 2017 התקיים דיון קדם משפט יחד עם תביעות נוספות שהוגשו כנגד חברות ביטוח אחרות באותו נושא. בית המשפט קבע כי נכון לשלב זה של ההליך, כלל התביעות העוסקות בפרקטיקת מעבר גיל ידונו במאוחד. ביום 28 במאי, 2019 התקיים דיון קדם משפט בתיק, במסגרתו נקבע כי על המשיבות להגיש תשובה בכתב לשאלת בית המשפט (תשובה הוגשה ביום 10 ביולי, 2019).
ביום 3 במרס, 2022 הגישו המבקשים הודעת עדכון לבית המשפט, לפיה ביום 16 בפברואר, 2022 ניתן פסק דין בת"צ ליטבינוב נ' כלל ("עניין ליטבינוב"), העוסק באותן שאלות משפטיות, במסגרתו נדחתה התובענה הייצוגית שם וכי כוונת המבקש שם להגיש ערעור לבית המשפט העליון על פסק הדין. על כן, במסגרת ההודעה ביקשו המבקשים לעכב את ההליכים בייצוגית דנא עד למתן פסק דינו של בית המשפט העליון בערעור בעניין ליטבינוב. ביום 10 במרס, 2022 הגישו המשיבות תגובה, במסגרתה הוצע כי דיון ההוכחות הקבוע ליום 20 במרס, 2022 יומר בקדם משפט, במסגרתו תידון בקשת הודעת המבקשים והסוגיות העולות ממנה. ביום 16 במרס, 2022 התקבלה החלטה המאשרת את ההצעה כאמור. ביום 20 במרס, 2022 התקיים דיון קדם משפט, במסגרתו בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה הוא מורה על עיכוב ההליכים בתיק עד למתן פסק הדין בערעור בעליון בעניין ליטבינוב. הערעור בעניין ליטבינוב הוגש בפועל ביום 25 באפריל, 2022; ודיון בערעור בפני בית המשפט העליון בעניין ליטבינוב נקבע ליום 19 באפריל, 2023.

5. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה ו-2 חברות ביטוח נוספות ביום 27 באפריל, 2017. סכום התביעה כנגד המשיבות הוערך על ידי המבקשים על סך של 44,395,750 ש"ח (סכום התובענה נגד החברה בלבד עומד על סך של 15,870,750 ש"ח). עניינה של התובענה, בטענה לגביית יתר שלא כדין, של ריבית (דמי אשראי) בקשר עם פריסת הפרמיה השנתית לתשלומים ובניגוד להוראות תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (קביעת אחידות מטבע בחוזי ביטוח ודמי ביטוח באשראי), התשמ"ד-1984 (להלן: "תקנות דמי ביטוח באשראי"), אשר קובעות אחוז ריבית מקסימלי. הקבוצה הוגדרה ככל בעלי הפוליסות ו/או המוטבים ו/או המבוטחים שבטוחו על ידי המשיבות בפוליסות ביטוח בענפי הביטוח הכללי (ביטוח רכב רכוש), ביטוח דירה ותכולתן, ביטוח תאונות אישיות) וכל פוליסה אשר תקנות דמי ביטוח

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
5. המשך

באשראי חלות עליה, ואשר שילמו למשיבות ריבית, דמי אשראי, דמי גביה או דמי הסדר תשלומים ביתר או כל תשלום דומה לאלה, תוך חריגה מהוראות הדין ו/או תוך חריגה משיעורי הריבית אשר הוצגו בפוליסות. הסעדים המבוקשים הינם פיצוי/ השבה בדרך של החזר סכום הריבית העודפת שנגבה מהקבוצה שלא כדין וכן צו עשה המורה למשיבות לשנות את דרך פעולתן.

ביום 6 באפריל, 2021 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסכם הפשרה במסגרתה תינתן הנחה בדמי אשראי של 100%. ביום 8 באפריל, 2021 הורה בית המשפט על פרסום הסדר הפשרה בעיתונות ונקבע כי על הצדדים להגיש את עמדתם ביחס לענף 61. ביום 20 ביוני, 2021, הורה בית המשפט ליועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו. ביום 8 בנובמבר, 2021 הגיש יועץ המשפטי לממשלה את עמדתו, ובה הבהיר כי לא מצא לנכון להתערב ביחס לאישור הסדר הפשרה לחיוב או לשלילה. ביום 10 בנובמבר, 2021 ניתנה הבהרה על ידי בית המשפט כי ראה את עמדת היועץ וכי הוא ניתן בהמשך את החלטתו ביחס לבקשה לאישור הסדר פשרה. ביום 6 בינואר, 2022 ניתן פסק דין המאשר את הסכם הפשרה. במסגרת פסק הדין כאמור התקבלה גם עמדת החברה לעניין ענף 61 (רכב מסחרי מעל 3.5 טון אוטובוסים ומשאיות), לפיה הענף אינו נכלל ב"ביטוחים אישיים".

6. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה ביום 6 בספטמבר, 2017. סכום התביעה האישית של המבקשת כנגד החברה עומד על 1,269.4 ש"ח, כאשר הנזק הכולל של הקבוצה לא כומת במסגרת הבקשה לאישור.

עניינה של התובענה הינה בטענה כי החברה משלמת במועד מאוחר למועד הפירעון סכומים שנפסקו לחובתה על ידי רשות שיפוטית וזאת מבלי להוסיף לסכום ששולם על ידה הפרשי הצמדה וריבית כדין.

במסגרת תשובת החברה לבקשה לאישור הבהירה החברה כי היא אינה נוקטת במדיניות של עיכוב תשלומים שנקבעו מכוח החלטה שיפוטית; כי היא פועלת בהתאם לדין ומשלמת את הסכומים שנקבעו במועד; וכי בהסכמי הפשרה בין הצדדים לא נקבע כל מועד לתשלום סכום התמורה, ובנסיבות אלה יש להשלימו בהתאם לנוהג הקיים, על פיו יש להעביר את הכספים בתוך 30 ימים. ביום 19 בפברואר, 2019 התקיים דיון מקדמי בתיק, במסגרתו הציע בית המשפט לצדדים לפנות להליך גישור. ביום 13 במרס, 2019 הודיעו חלק מהמשיבות בהליך לבית המשפט על הסכמתן להעביר את התיק לגישור בפני כב' השופט (בדימ') אסתר דודקביץ'. ביום 24 במרס, 2019 קבע בית המשפט כי הצדדים יפנו לגישור כמוסכם ויעדכנו את בית המשפט בדבר תוצאותיו.

ביום 4 באוגוסט, 2020, עדכנו הצדדים כי הגיעו להסכמה אודות מתווה פשרה. ביום 4 במרס, 2021 הוגשה בקשה לאישור הסדר פשרה, אשר במסגרתה סוכם כי החברה תפעל לעדכן את שטרי הסילוק הגנריים, כך שמועד התשלום יתוקן ויעמוד על 30 ימים ממועד התקיימות התנאים הקבועים בהסכם לתשלום, וזאת אלא אם הוסכם עם הניזוק כי מתקיימות נסיבות המצדיקות מועד מוסכם אחר ו/או לא קיימת מניעה על פי דין; כמו כן, במקרים בהם נדרש כתנאי לתשלום, המצאת שטר סילוק מקורי, תתאפשר העברת מסמך אישור עו"ד, כהגדרתו בהסדר, בצירוף שטר סילוק חתום על ידי הניזוק חלף העברת שטר הסילוק המקורי. ביום 7 במרס, 2021 התקיים דיון במסגרתו ניתנו הערות בית המשפט להסדר הפשרה. ביום 5 במאי, 2021 הגישו הצדדים הודעה על תיקון הסכם הפשרה בהתאם להערות בית המשפט.

באותו היום, הורה בית המשפט על פרסום הסדר הפשרה. ביום 6 בפברואר, 2022 ניתן פסק דין המאשר את הסכם הפשרה בשינויים מסויימים אשר החברה הסכימה להם, ובניהם: החרגה מהגדרת "חברי הקבוצה" את מי ששולמו לו סכומי כסף שנפסקו לזכותו על ידי רשות שיפוטית על יסוד הכרעה שיפוטית לגופה; והגבלת תחולתו של מעשה בית דין להליכים ייצוגיים.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

7. בקשה לאישור תובענה כייצוגית כנגד החברה אשר הוגשה ביום 6 בספטמבר, 2017. סכום התביעה המוערך על ידי המבקשת עומד על סך של 14,500,000 ש"ח.

עניינה של הבקשה לאישור, בטענת המבקשת, להשבת דמי הפגיעה ששילמה כמעסיקה למוסד לביטוח לאומי, בתקופת ההשבה, בגין תקופת הזכאות הראשונה, כמשמעותה בסעיף 94 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 ("חוק המל"ל"), בעקבות תאונות דרכים שאירעו לעובדיה הניזוקים, אשר הוכרו גם כתאונות עבודה על ידי המוסד לביטוח לאומי. הקבוצה בשמה מעוניינת המבקשת לפעול, הוגדרה כציבור המעבידים/מעסיקים "הרגילים" (למעט המדינה, קבוצת המעבידים המורשים וקבוצת המעבידים המיוחסת), אשר שילמו/החזירו למל"ל, במהלך תקופת ההשבה, בגין עובדיהם הניזוקים, דמי פגיעה בגין "תקופת הזכאות הראשונה" כמשמעותה בסעיף 94 לחוק המל"ל, בגין תאונות דרכים שאירעו לעובדים כאמור, אשר הוכרו גם כתאונות עבודה על ידי המל"ל ("התאונות הרלבנטיות"), ואשר המשיבה, כמבטחת שהוציאה את פוליסות ביטוח החובה על פי חוק הפלת"ד (לרבות ההפניות לפקודת הנזיקין (נוסח חדש) ולפקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש) התש"ל-1970) והמכסות את האירועים נשוא התאונות הרלבנטיות. טענת המבקשת להפרת סעיף 328 לחוק המל"ל ולהחזר דמי הפגיעה ששילם המעסיק לעובד שנפגע בתאונת דרכים שהוכרה כתאונת עבודה בצרוף הפרשי הצמדה וריבית ממועד תשלום זה למל"ל. ביום 9 בנובמבר, 2017 הגישה המשיבה בקשה להעברת הדיון לפי סעיף 7 לחוק תובענות ייצוגיות, כך שיאוחד עם תובענה אחרת שהוגשה נגד חברת ביטוח נוספת העוסקת באותו הנושא. בית המשפט קבע כי הדיון בשתי הבקשות לאישור יידון במאוחד. ביום 26 באפריל, 2018 התקיים דיון קדם משפט, אשר במסגרתו נקבע כי המבקשת תודיע לבית המשפט אם בכוונתה להמשיך בניהול התיק.

ביום 9 ביולי, 2018 הודיעה המבקשת כי היא עומדת על המשך ניהול ההליכים. ביום 4 באוקטובר, 2018 התקיים קדם משפט נוסף בתיק, במסגרתו הוחלט על איחוד הדיון יחד עם בקשות האישור נגד חברות ביטוח אחרות באותו עניין. ביום 18 במרס, 2019 התקיים דיון הוכחות בתיק; ביום 24 ביוני, 2019 התקיים דיון לשמיעת סיכומים בתיק.

ביום 8 בדצמבר, 2020 ניתן פסק דין בתיק לפיו נדחתה הבקשה לאישור התובענה כייצוגית וכן נדחו תביעותיהם האישיות של המבקשים. ביום 30 בדצמבר, 2020 הוגש לבית המשפט העליון ערעור על פסק הדין. ביום 21 בפברואר, 2022 התקיים דיון בערעור, במסגרתו, בהמלצת בית המשפט, חזרו בהם המערערים מהערעור. בהתאם, בית המשפט העליון נתן פסק הדין הדוחה את הערעור.

8. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב ביום 5 ביוני, 2019. סכום התביעה המוערך על ידי המבקש לנזקם הכולל של חברי הקבוצה מוערך בסך של מעל 3,000,000 ש"ח.

עניינה של התובענה בטענה שהחברה גבתה ביתר ושלל כדין דמי ניהול ממבוטחיה בפוליסות המערבות ביטוח חיים וחיסכון (גמל), המוצעות הן לשכירים ("ביטוח מנהלים") והן לעצמאיים. הקבוצה שהוגדרה על ידי המבקש הינה כלל מבוטחי החברה בפוליסות שיש בהן מרכיב חיסכון (גמל) לרבות מנהלים ומבוטחים שכירים בפוליסות הידועות בכינוי "ביטוחי מנהלים", ולרבות מבוטחים בפוליסות המיועדות לעצמאיים, בין אם נפתחו במעמד של ביטוחי מנהלים בין אם לאו. ביום 3 בספטמבר, 2019 הגישו הצדדים בקשה בהסכמה לעיכוב הליכים בתיק, וזאת עד למתן הכרעה בבקשת רשות ערעור שהוגשה על החלטה לאשר תובענה כייצוגית בתיק אחר (ת"צ 20461-09-16), אשר עוסק באותה שאלה משפטית (להלן: "התיק המקביל") (ראה פירוט בסעיף 2 לעיל). ביום 4 בספטמבר, 2019 נעתר בית המשפט לבקשת עיכוב ההליכים, וזאת עד למתן החלטה אחרת. ביום 3 במאי, 2022 ניתנה החלטת בית המשפט לפיה על מנת שלא לעכב את המשך בירור התיק ומשמדובר בתיק ישן, על הכשרה להגיש את תגובתה לבקשת האישור עד ליום 2 ביוני, 2022 ולאחר מכן התיק יקבע להוכחות. ביום 17 במאי, 2022 הגישו הצדדים הודעת עדכון לפיה טרם ניתן פסק דין בתיק בבר"ע בתיק המקביל

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
8. המשך

ובקשה מטעם הצדדים לעכב את הדיון בתיק עד למתן ההחלטה בבר"ע. בהתאם, ביום 12 בספטמבר, 2022 בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה הוא נעתר למבוקש. ביום 26 בדצמבר, 2022 הגישו הצדדים הודעת עדכון לבית המשפט, לפיה הם עדיין ממתנינים למתן פסק הדין בבר"ע בתיק המקביל. ביום 1 במרס, 2023 הגישו הצדדים הודעת עדכון מטעמם לפיה הם עדיין ממתנינים למתן פסק הדין בבר"ע 6388/19, ולפיכך הודעת עדכון נוספת תוגש מטעמם עד ליום 1 באפריל, 2023.

9. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה וכנגד 11 חברות ביטוח נוספות לביהמ"ש המחוזי בחיפה ביום 19 באפריל, 2020. עניינה של התובענה בטענה להתעשרות שלא כדין של חברות הביטוח, אשר לא הפחיתו את גובה הפרמיה הנגבית ממבוטחיהן בביטוחי רכב. לגישת המבקשים, עקב התפרצות וירוס הקורונה בעולם ובמדינת ישראל וכן בעקבות החלטות ממשלה לצמצום הפעילות במשק, תושבים רבים חדלו מלעשות שימוש ברכבים שברשותם ולחלופין צמצמו באופן משמעותי את השימוש בהם, כך שחלה הפחתה משמעותית ברמת הסיכון לו חשופות המשיבות מאז חודש מרס 2020. כנגזרת להשלכה נטענת זו, לגישת המבקשים, היה על חברות הביטוח להפחית בצורה משמעותית את גובה דמי הביטוח (הפרמיה) שהן גובות ממבוטחיהן בביטוחי רכב. סכום התביעה המוערך על ידי המבקשים לנזקם הכולל של חברי הקבוצה כנגד החברה מוערך בסך של 58 מיליון ש"ח, כאשר לטענתם הנזק מחושב בגין התקופה שסיומה בחודש אפריל 2020 אך הנזק ממשיך להצטבר כל עוד לא תופסק הגבייה (סכום הנזק המצטבר נגד כל חברות הביטוח יחד מוערך בסך של 1,204 מיליון ש"ח).

הקבוצה שהוגדרה על ידי המבקשים הינה כל מי שהיה מבוטח אצל אחת או יותר מהמשיבות בביטוח חובה ו/או ביטוח מקיף ו/או ביטוח צד ג', במהלך התקופה שתחילתה ביום 8 במרס, 2020 וסיומה במועד הסרה מלאה ומוחלטת של הגבלות התנועה שהוטלו על תושבי ישראל עקב וירוס הקורונה. הגדרת הקבוצה מתייחסת גם לרכבים שבבעלות חברות החכרת רכב (ליסינג) וחברות השכרת רכב.

ביום 26 באפריל, 2020 הגישו המבקשים הודעה לבית המשפט, לפיה נודע להם כי הוגשו לשני בתי משפט אחרים שתי תביעות בקשר לאותן שאלות של עובדה ומשפט ולפיכך הם מנהלים מגעים עם המבקשים בהליכים האחרים לצורך הגעה להסכמה על העברת התביעות לבית משפט אחד. ביום 4 ביוני, 2020 ניתנה החלטה לפיה הבקשה לאישור דגן תעבור לדין יחד עם ת"צ 17072-04-20 בבית המשפט המחוזי בתל אביב (כב' השופטת ברקאי) - ראה הליך בסעיף 14 להלן.

ביום 22 בפברואר, 2021 ניתנה החלטת ביהמ"ש לפי סעיף 7(ב) לחוק ללא דיון, במסגרתה הורה בית המשפט כי התובעים בתובענה זו ובת"צ 17072-04-20, אשר החברה אינה נתבעת בו ("עניין נחום") (להלן ביחד: "שתי התביעות הנוספות") ינהלו את התובענה יחדיו כנגד כל הנתבעות, בעניין פוליסות ביטוחי רכב. עוד נקבע כי התובענה בעניין מנירב (ראה הליך בסעיף 10) ובקשת האישור שלצידה מסולקת בעניין ביטוחי הרכב (למעט כנגד הנתבעת ליברה חברה לביטוח בע"מ, אשר לא נתבעה בשתי התביעות הנוספות), כאשר התובע הייצוגי בעניין מנירב ימשיך לנהל את תביעתו בנושא ביטוח תכולת דירה כנגד כל הנתבעות שבכתב תביעתו. ביום 30 באוגוסט, 2021 הוגשה בקשה לעיכוב ההליכים בתיק עד שפסק הדין בת"צ 25472-04-20 ("עניין פריימטקס") - אשר נדונו בו שאלות משפטיות דומות - יהפוך לחלוט או שיוגש עליו ערעור לעליון. ביום 19 באוקטובר, 2021 נעתר בית המשפט לבקשה לעיכוב ההליכים. ביום 20 בספטמבר, 2021 הוגשה בקשה להארכת מועד מטעם המשיבות, כך שתגובה לבקשה לאישור תוגש תוך 45 ימים ממועד מתן הכרעת בית המשפט בסוגיית עיכוב ההליכים, וזאת למקרה שההליכים לא יעוכבו. ביום 26 בספטמבר, 2021 ניתנה החלטת בהמ"ש לפיה ניתנה ארכה להגשת תגובת המשיבות לבקשה לאישור וזאת עד למתן החלטה אחרת.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
9. המשך

ביום 5 בנובמבר, 2021 ניתנה החלטה על ידי בית המשפט, לפיה עד ליום 28 בפברואר, 2022 יגישו הצדדים הודעת עדכון, בנוגע לתוצאות ההליך בעניין פריימטקס. ביום 16 בדצמבר, 2021 הוגשה הודעת עדכון כאמור, לפיה המבקשים בעניין פריימטקס החליטו שלא להגיש ערעור על פסק הדין.

ביום 1 בדצמבר, 2022 הגישו המבקשים את תגובתם לתשובות המשיבות לבקשה לאישור התובענה הייצוגית.

ביום 3 בינואר, 2023 התקיים דיון קדם המשפט בתיק. במסגרתו, נקבע כי על הצדדים לנסות ולגבש הסכמה למצות הליך של גישור בהליך ולעדכן את בית המשפט על סטטוס ההידברות ביניהם עד ליום 12 בפברואר, 2023. עוד נקבע במסגרת דיון קדם המשפט שהתקיים ביום 3 בינואר, 2023, כי הדיון בעניין ת"צ 17072-04-20 (ראה הליך בסעיף 10 להלן) יופרד מתיק זה וינוהל בנפרד.

ביום 12 בפברואר, 2023 הוגשה הודעת עדכון מטעם המשיבות לפיה הן סבורות כי אין מקום לקיים הליך גישור בתיק זה. בהתאם, בית המשפט הוציא מלפניו החלטה ביום 22 בפברואר, 2023 במסגרתה נקבע כי על המשיבות לעדכן את בית המשפט בעניין מספר ימי החקירות הדרושים להן.

ביום 13 בפברואר, 2023 הוגשה בקשה למתן החלטה בבקשת האישור, מטעם המבקשים. במסגרתה, הודיעו המבקשים כי אין צורך בשמיעת העדים ואף בהגשת סיכומים בתיק זה וכי בית המשפט יוכל להכריע בו על סמך כתבי הטענות. לפיכך, ביום 14 בפברואר, 2023 בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה על המשיבות להגיש תגובתן לבקשה זו עד ליום 1 במרס 2023.

ביום 27 בפברואר, 2023 הוגשה בקשת הבהרה מטעם המבקשים ביחס להחלטת בית המשפט מיום 22 בפברואר, 2023. במסגרתה, ביקשו הצדדים להשיב על מספר ימי החקירות הדרושים להם, רק לאחר שבית המשפט ייתן החלטתו בבקשה להכרעה שהוגשה ביום 12 בפברואר, 2023. בהתאם, ביום 27 בפברואר, 2023 בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה הצדדים נדרשים לעדכן עד ליום 20 במרס, 2023 אם ניתן לקדם את התיק לשלב הסיכומים.

ביום 20 במרס, 2023 הגישו הצדדים בקשת ארכה להגשת עמדתם, כך שזו תוגש עד ליום 30 במרס, 2023. בית המשפט נעתר לבקשתם.

10. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה וכנגד 12 חברות ביטוח נוספות

לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, ביום 19 באפריל, 2020. עניינה של התובענה בטענה להתעשרות שלא כדין של המשיבות, אשר לא הפחיתו את גובה הפרמיה הנגבית ממבוטחיהן בביטוחי רכב וביטוחי דירה (תכולה). לגישת המבקשים, עקב התפרצות וירוס הקורונה בעולם ובמדינת ישראל וכן בעקבות צמצום הפעילות במשק, תושבים רבים חדלו מלעשות שימוש ברכבים שברשותם ולחלופין צמצמו באופן משמעותי את השימוש בהם ובנוסף התושבים ספונים בבתייהם, כך שחלה הפחתה משמעותית ברמת הסיכון לו חשופות המשיבות. כנגזרת להשלכה נטענת זו, לגישת המבקשים, היה על המשיבות להפחית בצורה משמעותית את גובה דמי הביטוח (הפרמיה) שהן גובות ממבוטחיהן בביטוחי רכב וביטוחי דירה.

סכום התביעה המוערך על ידי המבקשים לנזקם הכולל של חברי הקבוצה כנגד החברה מוערך בסך של 42,200,773 ש"ח (סכום הנזק המצטבר נגד כל חברות הביטוח יחד מוערך בסך של 886,161,406 ש"ח). הקבוצה שהוגדרה על ידי המבקשים הינה כל מי שהתקשר עם המשיבות בחוזה ביטוח לרכב ו/או חוזה ביטוח מקיף לרכב ו/או חוזה ביטוח צד שלישי לרכב ו/או חוזה ביטוח תכולת דירה ושבמועד הקובע להגשת בקשת האישור והתובענה הייצוגית (יום 19 במרס, 2020) החזיק באחת או יותר מפוליסות הביטוח האמורות ואשר לנוכח ההפחתה בסיכון הקשור בכל אחת מהפוליסות האמורות, לא קיבל מהמשיבות החזר בפועל ו/או לא קיבל הודעה על החזר עתידי ו/או זיכוי בגין דמי הביטוח ששולמו על ידו ביתר לנוכח ההפחתה בסיכון כמפורט בבקשת האישור. ביום 22 ביוני, 2020 הגישו המבקשים בת"צ 16971-04-20 (ראה הליך בסעיף 9 לעיל) ובת"צ 19832-04-20 (אשר החברה אינה נתבעת בו) (להלן ביחד:

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
10. המשך

"שתי התביעות הנוספות", בקשה למחיקת בקשת האישור דנא, לפי סעיף 7(ב) לחוק תובענות ייצוגיות. ביום 22 בפברואר 2021 ניתנה החלטת ביהמ"ש לפי סעיף 7(ב) לחוק ללא דיון, במסגרתה הורה בית המשפט כי התובעים בשתי התביעות הנוספות ינהלו התובענה יחדיו כנגד כל הנתבעות, בעניין פוליסות ביטוחי רכב. עוד נקבע כי התובענה דנא ובקשת האישור שלצידה מסולקת בעניין ביטוחי הרכב (למעט כנגד הנתבעת ליברה חברה לביטוח בע"מ, אשר לא נתבעה בשתי התביעות הנוספות), כאשר התובע הייצוגי בתביעה דנא ימשיך לנהל את תביעתו בנושא ביטוח תכולת דירה כנגד כל הנתבעות שבכתב תביעתו.

ביום 25 באפריל, 2021 הגישו המבקשים בתביעה דנא ערעור על החלטת ביהמ"ש המחוזי מיום 22 בפברואר, 2021, אשר סילקה את תביעתם בכל הקשור לביטוחי רכב (ע"א 2819/21). ביום 25 במאי, 2022 התקיים דיון בערעור כאמור, במסגרתו המליץ בית המשפט למערערים שלא לעמוד על ערעורם; ואלה קיבלו את המלצתו של בית המשפט. ביום 7 ביוני, 2022 הערעור נדחה.

ביום 14 במרס, 2021 הגישו המבקשים בקשה להתרת תיקון של הבקשה לאישור; וביום 8 ביוני, 2021 דחה בית המשפט את הבקשה כאמור.

ביום 6 באפריל, 2021 הוגשה בקשה מאוחדת לאישור התובענה כייצוגית. ביום 30 באוגוסט, 2021 הוגשה בקשה לעיכוב ההליכים בתיק עד שפסק הדין בעניין פריימטקס (ת"צ 25472-04-20) - אשר נדונו בו שאלות משפטיות דומות - יהפוך לחלוט או שיוגש עליו ערעור לעליון. ביום 16 בדצמבר, 2021 הוגשה הודעת עדכון מטעם הצדדים בנוגע לתוצאות ההליך בעניין פריימטקס, לפיה המבקשים בעניין פריימטקס החליטו שלא להגיש ערעור על פסק הדין.

ביום 1 בדצמבר, 2022 הגישו המבקשים את תגובתם לתשובות המשיבות לבקשה לאישור התובענה הייצוגית. ביום 3.1.2023 התקיים דיון קדם המשפט בתיק, במסגרתו נקבע, כי סיכויי ההצלחה של תובענה זו הינם נמוכים ולפיכך על ב"כ המבקשים להודיע אם הם מתכוונים לעמוד על ניהולה של התובענה, עד ליום 12 בפברואר, 2023.

ביום 13 בפברואר, 2023 הוגשה בקשה למתן החלטה בבקשת האישור, מטעם המבקשים, במסגרתה הודיעו המבקשים כי אין צורך בשמיעת העדים ואף בהגשת סיכומים בתיק זה, וכי בית המשפט יוכל להכריע בו על סמך כתבי הטענות. לפיכך, ביום 14 בפברואר, 2023 בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה על המשיבות להגיש תגובתן לבקשה זו עד ליום 1 במרס 2023.

ביום 23 בפברואר, 2023 הוגשה בקשה מוסכמת להסתלקות המבקשים מהבקשה לאישור. ביום 27 בפברואר, 2023 ניתן פסק דין המאשר את בקשת ההסתלקות ללא פסיקת גמול ושכ"ט ומבלי להורות על מציאת תובע חלופי.

11. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו כנגד החברה ביום 14 ביוני, 2020. עניינה של התובענה בטענה כי נפלה כביכול טעות בתנאי פוליסת ביטוח תאונות אישיות מסוג "משפחה בטוחה פלוס", כך שהושמטה בשוגג רשומת אחוז הכיסוי הביטוחי בגין שבר תאונתי בכף הרגל וכי החברה מנצלת טעות זו על מנת שלא לשלם תגמולי ביטוח בגין שבר תאונתי בכף הרגל ("עניין רחמים"). להערכת המבקש, סכום הנזק האישי הנטען הינו בסך של כ- 10,500 ש"ח. לגישת המבקש, אין ביכולתו בשלב זה לבצע הערכה מדויקת של הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה, אך להערכתו מדובר בסכום של למעלה מ- 2.5 מיליון ש"ח, כאשר הוא מבקש לשמור לעצמו את הזכות לתקן את סכום התביעה לאחר קבלת מידע ופרטים מאת החברה.

הקבוצה שהוגדרה על ידי המבקש הינה קבוצת המבוטחים בפוליסה "משפחה בטוחה פלוס" של המשיבה, אשר ארעה להם, לפני הגשת הבקשה לאישור, תאונה שכתוצאה ממנה נגרם להם שבר בכף הרגל ואשר הגישו תביעה לחברה לקבלת תשלום תגמולי ביטוח ותביעתם נדחתה ולא שולמו להם תגמולי הביטוח האמורים ו/או מבוטחים אשר תיגרם להם תאונה עד מועד פסק הדין ויגרם להם שבר בכף הרגל כתוצאה מהתאונה ויפנו לקבלת תגמולים ו/או מבוטחים ששולמו להם תגמולי ביטוח 'לפנים משורת הדין' הנמוכים משיעור של 35% מסכום הביטוח. ביום 2 באוגוסט, 2020 הגישה המבקשת בעניין ברברה (ראה ייצוגית מס' 12 להלן)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
11. המשך

בקשה להעברת הליך זה לבית המשפט המחוזי מרכז ולמחיקתו. החברה הגיבה לבקשה זו וציינה כי היא מותירה את ההחלטה לשיקול דעתו של בית המשפט ואולם, ראוי שתידון רק בקשה לאישור אחת כנגדה באותו עניין. ביום 14 בדצמבר, 2020, התקיים דיון, במסגרתו הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשת האישור לבית המשפט המחוזי מרכז, בפני המותב שדן בעניין המבקשת בעניין ברברה.
ביום 6 בינואר, 2022 בית המשפט המחוזי מרכז נתן החלטה המוחקת את הבקשה לאישור דנא ומעדיפה את הבקשה בעניין ברברה (ראה ייצוגית מס' 12 להלן).

12. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז כנגד החברה ביום 14 ביוני, 2020.

עניינה של התובענה בטענה כי בשל ניסוח רשלני ו/או הטעיה מכוונת לכאורה מצד המשיבה – פוליסת ביטוח תאונות אישיות מסוג "משפחה בטוחה פלוס" מגדירה אמנם "שבר בכף הרגל" כאירוע ביטוחי מזכה, אך מנגד מחריגה את הכיסוי הביטוחי ביחס לשבר מעין זה, קרי נמנעת מתשלום כלשהו בקרות מקרה הביטוח ("עניין ברברה"). להערכת המבקשת, סכום הנזק האישי הנטען הינו בסך של כ-2,450 ש"ח. לטענת המבקשת, אין ביכולתה להעריך את הנזק לכלל חברי הקבוצה. הקבוצה שהוגדרה על ידי המבקשת הינה כלל מבוטחי החברה בפוליסת ביטוח תאונות אישיות החל מ-7 השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה ועד בכלל. לאור העובדה שהעילה המשפטית וכן הקבוצה המיוצגת בתיק זה ובעניין רחמים (ראה סעיף 11 לעיל), הוגשה על ידי המבקשת בקשה להעברת הבקשה שהוגשה על ידי רחמים לבית המשפט המחוזי מרכז וכן להורות על מחיקתה של הבקשה שהוגשה על ידי רחמים. החברה הגיבה לבקשה זו וציינה כי היא מותירה את ההחלטה לשיקול דעתו של בית המשפט ואולם, ראוי שתידון רק בקשה לאישור אחת כנגדה באותו עניין. ביום 14 בדצמבר, 2020 התקיים דיון בבימה"ש המחוזי תל אביב בעניין רחמים, במסגרתו הורה בית המשפט המחוזי ת"א על העברת הדיון בבקשת האישור לבית המשפט המחוזי מרכז, בפני המותב שדן בעניין ברברה. כתוצאה מכך, הגישו המבקשים השונים (רחמים וברברה) בקשות הדדיות למחיקת בקשת האישור המקבילה.

ביום 20 בינואר, 2021 התקיים דיון במסגרתו המליץ בית המשפט למבקשים השונים, לנסות לשלב כוחות ולייצג יחדיו את הקבוצה בבקשת אישור משותפת. ואולם, לא ניתנה הסכמת הצדדים. ביום 6 בינואר, 2022 בית המשפט המחוזי מרכז נתן החלטה המוחקת את הבקשה לאישור בעניין רחמים (ראה ייצוגית מס' 11 לעיל) ומעדיפה את הבקשה דנא.

ביום 11 בספטמבר, 2022 התקיים דיון קדם משפט בתיק, במסגרתו הציע בית המשפט לצדדים לנסות להגיע ביניהם להסכמות מחוץ לכותלי בית המשפט ולעדכן את בית המשפט בתוצאות המגעים בתוך 90 ימים.

ביום 12 בינואר 2023 עדכנו הצדדים את בית המשפט כי הם פנו להליך גישור בפני כב' השופט בדימוס רחמים כהן. ביום 15 בינואר, 2023, קבע בית המשפט כי הצדדים יגישו עדכון על תוצאות הליך הגישור בתוך 90 ימים.

13. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו ביום 15 בדצמבר, 2020.

עניינה של התובענה בטענה כי החברה מתעלמת לכאורה, כמדיניות, מחובתה על פי דין, תוך שהיא משלמת תגמולי ביטוח ללא ריבית באופן המנוגד להוראות הדין. במסגרת הבקשה העריך המבקש את נזקו האישי על סך של 24.69 ש"ח, כאשר סכום התובענה של כלל חברי הקבוצה כלפי המשיבה הוערך בסך של מעל 20 מיליון ש"ח. הקבוצה שהוגדרה על ידי המבקש הינה כל מי שקיבל במהלך 7 השנים שקדמו להגשת התובענה ו/או למצער במהלך 3 השנים שקדמו להגשת התובענה ו/או יקבל עד למתן פסק הדין בתובענה, תגמולי ביטוח מן המשיבה, מבלי שצורפה לתגמולי הביטוח ריבית כדין.

באור 34: התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
13. המשך

הסעדים המבוקשים הינם, בין היתר, מתן הצהרה כי החברה הפרה את חובתה לצרף ריבית צמודה כדין בגין תגמולי ביטוח המשולמים על ידה, תיקון מדיניות החברה באופן מידי ותשלום ריבית צמודה כדין לחברי הקבוצה בגין התקופה שתחילתה במועד קרות מקרה הביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח בפועל לידי המבוטח.

ביום 18 בנובמבר, 2021 הגיש המבקש בקשה להעברת הדיון אל המותב אשר בפניו נדונו ואושרו הבקשות לאישור תובענה ייצוגית, הקודמות בזמן, בת"צ 4398-09-15, ת"צ 6889-10-15, ת"צ 16073-09-15 ות"צ 19583-09-15 ("עניין בן יתח"), אשר עוסקות באותן שאלות משפטיות לאלה המתעוררות בתיק דנן. ביום 15 בדצמבר, 2021 דחה ביהמ"ש את הבקשה להעברת דיון. דיון ההוכחות בתיק נקבע ליום 23 באוקטובר, 2022. ביום 24 באוגוסט, 2022 הגישה החברה בקשה לסילוק על הסף; וביום 28 בספטמבר, 2022 הוגשה תשובת המבקש לבקשה לסילוק על הסף. ביום 23 באוקטובר, 2022 התקיים דיון בתיק, במסגרתו נעתרו הצדדים להמלצת בית המשפט, לפיה הצדדים יקיימו ביניהם מגעים ישירים על מנת להביא לסיומו של ההליך; וכי במידה ולא יעלה בידם לעשות כן בתוך 30 ימים, יפנו הצדדים להליך גישור. הצדדים מתנהלים בניסיון להגיע להבנות.

ביום 9 במרס, 2023 הוגשה הודעה מטעם הצדדים, במסגרתה עדכנו כי הם נמצאים בהליכי הידברות, ובמגעים במטרה להגיע להסכמות שייתרו את הצורך בהכרעה בהליך דנא. לפיכך, בית המשפט נתבקש לקבוע את התיק לתזכורת נוספת ליום 8 במאי, 2023. בית המשפט נעתר לבקשת הצדדים.

14. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו ביום 16 במרס, 2021. עניינה של התובענה בטענה כי החברה נוהגת שלא כדין בכך שהיא מחדשת באופן אוטומטי חוזי ביטוח דירה של מבוטחיה, מבלי שקיבלה את אישורם המפורש לכך מראש. עוד נטען, כי את החידוש האוטומטי מבצעת החברה גם כאשר היא משנה את תנאי החוזה והפוליסה ואת סכומי הפרמיה, ובכך מקימה על מבוטחיה חובת תשלום לפי חוזה שהם לא הסכימו לתנאיו. המדובר בפוליסת משכנתא משולבת מבנה. סכום התביעה האישית של המבקשת כנגד החברה עומד על סך של 5,752 ש"ח. הנזק הכולל לחברי הקבוצה לא כומת במסגרת הבקשה לאישור. ביום 21 ביוני, 2022 הגישה המבקשת בקשה לתיקון בקשת האישור, במסגרתה ביקשה לתקן את הגדרת הקבוצה ולכלול קבוצה נוספת של "כל מי שרכש מהמשיבה חוזה לביטוח דירה שנערך לטווח ארוך (עד לסיום המשכנתא או כל מועד אחר העולה על שנה)" ("הקבוצה הנוספת"); וכן הוספת סעדים בעניינה של הקבוצה הנוספת, לרבות מתן צו עשה למניעת עריכת שינויים בתנאי הפוליסה ו/או העלאת דמי הביטוח ו/או סכום ההשתתפות העצמית, במשך כל תקופת הביטוח, אלא אם ניתנה על ידי המבוטח הסכמה מראש לשינוי; והשבת כספים ששילמו מבוטחים כפרמיה בגין התקופה כבר לא היו להם זכויות בדירה. ביום 19 ביולי, 2022 השיבה החברה לבקשה לתיקון בקשת האישור. ביום 22 ביוני, 2022 הגישה המבקשת רשימת בקשות לדיון במסגרת הדיון המקדמי, הכוללת בקשה למתן מענה לשאלון וצו גילוי מסמכים. ביום 29 בספטמבר, 2022 התקיים דיון קדם משפט בתיק, במסגרתו דחה בית המשפט את הבקשה לתיקון בקשת האישור וכן את הבקשה למענה לשאלון וצו גילוי מסמכים, למעט מתן מענה לשאלה אחת בלבד. דיון הוכחות בתיק נקבע ליום 23 באפריל, 2023.

15. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה לביהמ"ש המחוזי תל אביב כנגד החברה וכנגד 6 נתבעות נוספות ביום 19 ביולי, 2021.

עניינה של התובענה בטענה, כי בעת חישוב הגמלא החודשית המשולמת למבוטחים בפוליסות ביטוח חיים "משתתפות ברווחי תיק השקעות", מנכות הנתבעות מהתשואה החודשית הנצברת למבוטחים, ריבית ללא עיגון מתאים בתנאי הפוליסה ומבלי ששיעורה מצוין בהם.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
15. המשך

הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה כל מבוטחי הנתבעות אשר רכשו מהנתבעות פוליסת ביטוח חיים הכוללת צבירת חסכון, שהונפקה בין השנים 1991 – 2004 ואשר נוכחה ו/או תנוכה להם ריבית ששיעורה לא צוין בפוליסה על סמך ההוראה בפוליסה לפיה סכום הגמלא החודשית ישתנה "מדי חודש בחודש על פי תוצאותיהן של ההשקעות בניכוי הריבית על פיה חושב סכום הגמלא החודשית וההוראות המתאימות לעניין זה בתכנית הביטוח" ו/או כל הוראה דומה אחרת. סכום התביעה האישית של המבקש כנגד החברה עומד על סך של 1,000 ש"ח. הנזק הכולל לחברי הקבוצה לא כומת במסגרת הבקשה לאישור. ביום 10 במרס, 2022 הוגשה בקשה מטעם תובעים ייצוגיים בתיקים מקבילים העוסקים באותה עילה, להעביר את הדיון בהליך לפני בית המשפט הדן בבקשות קודמות תלויות ועומדות (כב' השופטת ברקאי). ביום 10 באפריל, 2022 ניתנה תגובה הכשרה ובה היא הותירה את ההחלטה לבקשה לשיקול דעתו של בית המשפט. ביום 3 במאי, 2022 ניתנה החלטה כי הדיון בהליך יועבר לפני בית המשפט הדן בבקשות קודמות תלויות ועומדות.

ביום 31 באוקטובר, 2022 הגישו החברה ויתר הנתבעות בתיק, בקשה להגשת חוות דעת מומחה חליפית, עקב פטירתו של המומחה מטעם הנתבעות. ביום 2 בנובמבר, 2022 התקיים דיון קדם משפט בתיק, שעסק בעיקרו בשאלת המניעות של השופטת לדון בתיק זה. מרבית הצדדים להליך הבהירו כי אינם מתנגדים לניהול ההליך בפני השופטת, כאשר צד אחד בלבד ביקש להודיע את עמדתו בתוך 7 ימים. ביום 26 בדצמבר, 2022, הגישו החברה ויתר הנתבעות חוות דעת מומחה חליפית בשל פטירתו של המומחה מטעם הנתבעות. ביום 20 במרס, 2023 הגישו המבקשים בקשה לאפשר להם להגיש תגובה באורך של עשרים עמודים לתשובות המשיבות וזאת למרות שעל פי הדין ניתן להגיש תשובה של חמישה עמודים בלבד. ביום 20 במרס, 2023 קבע בית המשפט כי המבקשים רשאים להגיש תשובה של עשרה עמודים בלבד. התיק קבוע לדיון מקדמי נוסף ליום 19 באפריל, 2023.

16. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה לביהמ"ש המחוזי תל אביב ביום 16 באוגוסט, 2022. עניינה של התובענה בטענה כי בעת תשלומי שיפוי של צד ג' על ידי החברה, החברה משלמת כביכול סכומים הנמוכים מהסכומים הנדרשים על פי דין, כאשר התשלומים להם זכאים צדדי ג' מהחברה אמורים להיות מוצמדים למדד המחירים לצרכן, ובפועל הם משולמים בערכם הנומינאלי ללא הצמדה. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל צד שלישי שקיבל ו/או יקבל שיפוי מן המשיבה, לרבות בגין נזק לרכבו (אך גם בשל נזקים נוספים בביטוחים נוספים), מבלי שיצורפו לסכום השיפוי הפרשי הצמדה כדון, במהלך 7 השנים האחרונות ועד למועד אישור הבקשה כתובענה ייצוגית. להערכת המבקש, הנזק האישי כנגד החברה עומד על סך של 356.6 ש"ח. לטענת המבקש, לא ניתן להעריך בצורה מדויקת את הנזק לכלל חברי הקבוצה אך הוא עולה על 2.5 מיליון ש"ח. על החברה להגיש תגובה לבקשת האישור עד ליום 28 בפברואר, 2023.

ביום 28 בפברואר, 2023 הגישה החברה תגובה לבקשת האישור. בתשובה נטען, בתמצית, כי בעניינו של המבקש לא חל סעיף 28(א) לחוק חוזה ביטוח, מכוחו הוגשה הבקשה לאישור, אלא חל סעיף 28(ב) לחוק חוזה ביטוח, אשר קובע כי במקרה בו חושבו תגמולי הביטוח במועד שלאחר קרות מקרה הביטוח, הפרשי ההצמדה יתווספו מאותו תאריך בלבד. עוד נטען כי, בפסיקת בתי המשפט הוכר סעיף זה כסעיף הקובע את הסדר ההצמדה הנוהג במקרים בו התשלומים מבוצעים בהמחאות מעותדות (קל וחומר במקרים בהם לא בוצע תשלום כלשהו). במקרה בו הצד השלישי מסר המחאה מעותדת לביטחון בלבד ולמעשה טרם נשא בכל תשלום, אילו המבטח יצרף הפרשי הצמדה לתשלום לצד השלישי מיום קרות מקרה הביטוח, יתעשר הצד השלישי הלכה למעשה על חשבון המבטח. נטען כי במרבית המקרים, החברה משלמת את תגמולי הביטוח בטרם הוציא הצד השלישי מכיסו כספים עבור תיקון.

התנהלות החברה, התואמת את ההסדר הקבוע בסעיף 28(ב) לחוק חוזה הביטוח, תואמת גם את ההסכמות אליהן הגיעו החברה וחברות ביטוח נוספות במסגרת בקשה לאישור אחרת.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
16. המשך

בהסדר פשרה שהתקבל בגדרי בש"א 13944/08 יחזקאל מנחם נ' הכשרת הישוב חברה לביטוח בע"מ, במסגרתו הגיעו 10 חברות ביטוח – ביניהן החברה – עם המבקשים שם, להסדר פשרה שעניינו, בין השאר, בתשלומי הפרשי הצמדה למבוטחים ולצדדים שלישיים ("הסדר מסיקה"). במסגרת הסדר מסיקה נקבע כי בכל הקשור לתשלומי הפרשי הצמדה: (1) על הפרשי הצמדה להיות משוערכים למועד בו חושבו; (2) במקרה שהתשלום עבור תיקון הנזק נעשה באמצעות המחאות מעודדות או בהסדר תשלומים שטרם נפרע, תחושב ההצמדה רק ממועד פירעון בפועל; (3) לא תשולם הצמדה מקום בו כלי הרכב טופל במוסך הסדר; (4) פרטים אודות הפרשי הצמדה יצוינו רק אם שולמו למבוטח או לצד השלישי.

המבקש בעניין זה דרש מהחברה (באמצעות חברת הביטוח שלו) שתשלם לו את סכום הנזק הנומינאלי בלבד, זאת ניתן להניח מאחר שהוא כלל לא תיקן את הנזק, ולחלופין תיקן ושילם מחיר מופחת או תיקן ושילם באמצעות המחאות מעודדות.

עוד נטען כי המבקש בעניין זה ממילא קיבל מהחברה תשלום בסך 240 ש"ח עבור רכיבי ריבית והצמדה, עובר להגשת הבקשה לאישור, כך שכלל לא נגרם לו נזק (שכן דמי ההצמדה שהוא היה יכול להיות זכאי להם עומדים לכל היותר על 161 ש"ח).

כמו כן, נטען כי לא מתקיימים התנאים הנדרשים בחוק לצורך לאישור התובענה כייצוגית. על המבקש להגיש תגובה מטעמו לתשובת החברה לבקשה לאישור עד ליום 30 באפריל, 2023. דיון קדם משפט קבוע בתיק ליום 30 במאי, 2023.

17. ביום 26 במרס, 2023 קבלה החברה בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה לביהמ"ש המחוזי בבאר שבע. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה, כבעלים של מרכז קניות ובילוי במרינה באשקלון ("קניון המרינה"), גובה דמי חניה בשיעור 50% מאנשים עם מוגבלויות בכניסתם לחניון קניון המרינה, המהווה חניון הנגיש היחיד באזור, וזאת בניגוד לדין. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל אדם עם מוגבלות הליכה הנושא תעודת נכה ו/או כל אדם הנושא תו חניה לנכה (לרבות תו עגלה ותו משולש) אשר ביקש להיכנס למתחם קניון המרינה מיום 1 ביוני, 2021 עד למועד הגשת בקשה זו.

להערכת המבקש, סכום הנזק האישי הנטען כנגד החברה הינו בסך של 62 ש"ח; והנזק הממוני והבלתי ממוני עומד על כ-2.55 מיליון ש"ח.

על החברה להגיש תגובה לבקשת האישור עד ליום 24 ביוני, 2023.

ב. להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות כנגד החברה, כפי שצוינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו, לרבות הליכים שהסתיימו לאחר שאושר בהם הסכם פשרה (ראה לעניין זה סעיף 1 לעיל).

טבלה מסכמת:

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע
אלפי ש"ח		
<u>תובענות שאושרו כתביעה ייצוגיות:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה	2	45,420
לא צוין סכום התביעה (*)	1	-
<u>בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה	6	137,997
לא צוין סכום התביעה (*)	4	-
(*) לרבות בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן לא צוין סכום תביעה מדויק (ראה פירוט אודות בקשה לאישור תובענה כייצוגית בסעיפים 3, 11, 14, 15, ו-16 לעיל).		

ג. תהליכים אחרים וחשיפות נוספות

לא ניתן לצפות מראש האם ובאיזו מידה חשופה החברה לטענות בקשר ו/או בעקבות הוראות אלו אשר אפשר שיעלו בין היתר, באמצעות המנגנון הדיני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. לעיתים יכולה להיות השלכה מסוג זה גם לחוזרים שהממונה מפרסם ואשר ברגיל תחולתם עתידית. כנגד החברה מוגשות, מעת לעת, תלונות, לרבות תלונות לממונה על שוק ההון, הביטוח וחסכון במשרד האוצר (להלן - "הממונה") ביחס לזכויות מבוטחים על פי פוליסות ביטוח ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגף תלונות הציבור בחברה. לעיתים, הכרעות (או טיוטות הכרעה) של הממונה בתלונות אלו, ניתנות באופן רוחבי ביחס לקבוצת מבוטחים. כמו כן, עורך הממונה, מעת לעת, לרבות בעקבות תלונות מבוטחים, ביקורות מטעמו בחברה ו/או מעביר לחברה בקשות לקבלת נתונים, בנושאים שונים של ניהול החברה, ניהול זכויות מבוטחים ועמיתים בהם וכן ביקורות ליישום הוראות הרגולציה ו/או הטמעת לקחי ביקורות קודמות, בהן בין היתר, מתקבלות דרישות להכנסת שינויים במוצרים השונים, מתן הנחיות לביצוע החזרים ו/או הנחיות ו/או הוראות בקשר לתיקון ליקויים או ביצוע פעולות, לרבות החזר כספים לעמיתים ולמבוטחים. בהתאם לממצאי ביקורות או נתונים המועברים, לעיתים מטיל הממונה עיצומים כספיים על החברה בהתאם לחוק סמכויות האכיפה.

ביום 21 בדצמבר 2021, העביר הממונה אל החברה הודעת דרישת מידע בעניין גביית כיסויים ביטוחיים בהתאם למגבלות לפי תקנה 45 לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964. הטענה שביסוד דרישת ההשבה הינה כי החברה, כביכול, ניכתה מהפקדות מעסיקים, סכומים בשיעור העולה על השיעור המותר לפי הדין לטובת רכישת כיסוי ביטוח חיים וכן רכשה בעבור המבוטחים כיסויים ביטוחיים, שאינם ביטוח חיים ואינם מותרים, כביכול, לרכישה מתוך הפקדות המעביד, וזאת ביחס למבוטחים אשר פוליסות הביטוח שלהם הופקו מיום 1 באוגוסט 1999 ועד ליום 31 בדצמבר 2013. הדרישה כוללת גם הוראות לביצוע השבה, ככל וימצא כי החברה פעלה שלא בהתאם לכללים הקבועים בהודעה זו (להלן: "דרישת מידע והשבה" או "הדרישה").

במסגרת דרישת המידע וההשבה נקבע, שעל החברה להעביר לממונה מתווה מפורט של סדר הפעולות אותן תנקוט לצורך ביצוע ההשבה של הסכומים שנגבו שלא כדין ובכלל זה אבני דרך לביצוע ההשבה, ככל ונגבו שלא כדין. כמו כן ניתנה לחברה האפשרות להעביר הערות והשגות לדרישה, בהתאם למפורט בה.

נכון למועד פרסום הדוח החברה מצויה בדין ודברים מול רשות שוק ההון בעניין יישום האמור בדרישה ובשלב זה אין וודאות באשר למלוא הסכום שתידרש להשיב עקב הדרישה. החברה ביצעה הפרשה בדוחות הכספיים בגין הדרישה כאמור.

ד. בנוסף על הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה ותובענות אשר אושרו כנגד החברה, קיימת חשיפה כללית אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי החברה למבוטחיה. מורכבות זו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות, עקב פערי מידע בין החברה לבין צדדים שלישיים לחוזי הביטוח, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים, לרבות מבטחי משנה. חשיפה זו באה לידי ביטוי בעיקר ביחס למוצרי החיסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות, בהם פועלת החברה, בהיותם מאופיינים באורח חיים ממושך ובמורכבות גבוהה, במיוחד לאור ההסדרים התחיקתיים השונים הן בתחום ניהול המוצרים והן בתחום המיסוי, לרבות בנושאי תשלומי הפקדות על-ידי מעסיקים ומבוטחים, פיצולם ושייכותם לרכיבי הפוליסות השונים, ניהול ההשקעות, מעמדו התעסוקתי של המבוטח, תשלומי ההפקדות שלו ועוד. מוצרים אלו מנוהלים על פני שנים בהן מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט.

שינויים אלה מיושמים על ידי מערכות מיכוניות העוברות שינויים והתאמות באופן תדיר. מורכבות שינויים אלה והחלת השינויים לגבי מספר רב של שנים, יוצרת חשיפה תפעולית מוגברת. לקבלת פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיונים ארוכי טווח יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה

באור 34: התחייבויות תלויות (המשך)

ד. המשך

בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם חוזה הביטוח, המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

כמו כן, תחום הביטוח בו עוסקת החברה הינו עתיר פרטים ונסיבות, אשר קיים בו סיכון אינהרנטי שלא ניתן לכימות להתרחשות של טעות או שורה של טעויות מיכוניות או טעויות אנוש, הן בתהליכי עבודה מובנים והן במסגרת טיפול פרטני בלקוח, אשר עלולות להיות להן תוצאות רחבות היקף, הן ביחס להיקף התחולה למספר רב של לקוחות או מקרים והן ביחס להיקף הכספי הרלוונטי בהתייחס ללקוח בודד. החברה מטפלת, באופן שוטף, בטיוב זכויות מבוטחים, בכל הקשור לניהול המוצרים בגופים המוסדיים, בהתאם לפערים המתגלים מעת לעת.

החברה חשופה לתביעות וטענות במישור דיני החוזים וקיום התחייבויות ביטוחיות במסגרת הפוליסה, ייעוץ לקוי, הפרת חובת נאמנות, ניגוד עניינים, חובת זהירות, רשלנות במסגרת אחריות מקצועית של החברה וכיוצ"ב, טענות הקשורות בשירותים הניתנים על ידי החברה וכן מעת לעת מתקיימים נסיבות ואירועים המעלים חשש לטענות מהסוג האמור. החברה רוכשת פוליסות לכיסוי אחריות מקצועית, לרבות כנדרש על פי ההסדר התחיקתי ובעת הצורך היא מדווחת לפוליסות אלו לצורך כיסוי חבות שמקורה באחריות מקצועית וניתנת להגנה ברכישת ביטוח. סכומי החשיפה האפשרית עולים על סכומי הכיסוי ואין וודאות בדבר קבלת כיסוי בפועל בעת קרות מקרה ביטוח.

ה. יתרת הפרשה בגין התובענות הייצוגיות והליכים אחרים כנגד החברה האמורים לעיל, הינה בסך של כ- 38.9 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר, 2021 כ-27.8 מיליון ש"ח).

באור 35: אירועים לאחר תאריך המאזן

א. תנודות בשוק ההון - בתקופה שלאחר מועד הדוח ועד לפרסומו, חלו תנודות בשווקים הפיננסיים שמשפיעים בעיקר על תיק ההשקעות של הפוליסות המשתתפות ברווחים, אשר להן השפעה על ההכנסות מדמי הניהול להם זכאית החברה ממבוטחיה. בעקבות התשואה הריאלית השלילית בתיק המשתתף ברווחים, אומדן דמי הניהול המשתנים שלא יגבו עומד על כ-30.5 מיליון ש"ח (היינו "בור בדמי הניהול"). יצוין כי נכון למועד הסמוך לאישור הדוחות הכספיים, לא קיימת השפעה מהותית על תיק השקעות הנוסטרן של החברה. כמו כן, נצפות בתקופה זו עליות בשיעורי הריבית המשמשת בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות ומדידת נכסים אחרים. בשלב זה, לא ניתן להעריך את השלכות התנודות בשווקים הפיננסיים על תוצאות הרבעון הראשון לשנת 2023 ועל יחס כושר הפרעון הכלכלי של החברה. לפרטים נוספים בדבר מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק, להם חשופה החברה, [ראה באור 32 \(ב\)](#) סעיפים 2, 3 לדוחות הכספיים.

ב. הרפורמה המשפטית

מתחילת שנת 2023, בעקבות תוכניות הממשלה על החלת שינויים במערכת המשפט, גוברת המחלוקת הציבורית כנגד מהלך זה ומשכך, ישנה גם השפעה על הסביבה המאקרו כלכלית במדינה. ברפורמה זו עשויות להיות והשפעות על הסביבה הכלכלית בחברה הפועלת, בין היתר, השפעה על דירוג האשראי של מדינת ישראל והשפעות נוספות. נכון למועד זה, אין באפשרות החברה להעריך אילו השפעות תהיינה לאירועים אלו על המדינה בכלל ועל פעילות החברה בפרט.

מידע נוסף עבור השקעות פיננסיות אחרות

א. נכסי חוב סחירים

ההרכב:

ליום 31 בדצמבר, 2022	
הערך	עלות
בספרים	מופחתת
אלפי ש"ח	
245,549	252,749
131,400	138,773
83,502	83,502
460,451	475,024

אגרות חוב ממשלתיות

זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

זמינים למכירה

מוחזקים לפדיון(*)

סך הכל נכסי חוב סחירים

ההרכב:

ליום 31 בדצמבר, 2021	
הערך	עלות
בספרים	מופחתת
אלפי ש"ח	
200,660	185,826
213,228	199,600
413,888	385,426

אגרות חוב ממשלתיות

זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

זמינים למכירה

סך הכל נכסי חוב סחירים

מידע נוסף עבור השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ב. מניות

ליום 31 בדצמבר, 2022		
הערך		
עלות	בספרים	
אלפי ש"ח		
37,962	15,751	מניות סחירות
80,996	92,595	מניות שאינן סחירות
118,958	108,346	סך הכל מניות
	22,734	ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח או הפסד (במצטבר)

ליום 31 בדצמבר, 2021		
הערך		
עלות	בספרים	
אלפי ש"ח		
70,988	48,732	מניות סחירות
70,261	72,865	מניות שאינן סחירות
141,249	121,597	סך הכל מניות
	13,843	ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח או הפסד (במצטבר)

ג. השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 בדצמבר, 2022		
הערך		
עלות	בספרים	
אלפי ש"ח		
32,779	32,358	סחירות
		זמינות למכירה
		שאינן סחירות
162,780	170,099	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד
-	2,162	מכשירים נגזרים
162,780	172,261	סה"כ השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
195,560	204,619	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
	-	ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח או הפסד (במצטבר)

מידע נוסף עבור השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ג. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2021	
הערך	
עלות	בספרים
אלפי ש"ח	
11,220	11,426

סחירות

זמינות למכירה

שאינן סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

מכשירים נגזרים

סה"כ השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח או הפסד (במצטבר)

141,344	160,330
-	9,394
141,344	169,724
152,564	181,150
	-

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, קרנות גידור, נגזרים פיננסיים, אופציות, מוצרים מובנים.

פרק 4

דוח פרטים נוספים

תוכן עניינים

<u>עמוד</u>	<u>הנושא</u>
3	1. פרטים כלליים אודות החברה
4	2. רשימת השקעות בחברות בת ובחברות כלולות (תקנה 11)
4	3. הכנסות של חברות-בת וחברות כלולות והכנסות מהן (תקנה 13)
5	4. תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה (תקנה 21)
7	5. השליטה בתאגיד (תקנה 21א)
7	6. עסקאות עם בעל שליטה (תקנה 22)
18	7. החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה (תקנה 24)
18	8. הון רשום והון מונפק (תקנה 24א)
18	9. מרשם בעלי המניות (תקנה 24ב)
19	10. הדירקטורים של החברה (תקנה 26)
23	11. נושאי משרה בכירה של החברה (תקנה 26א)
27	12. מורשה חתימה של החברה (תקנה 26ב)
27	13. רואה החשבון של החברה (תקנה 27)
27	14. שינוי בתזכיר או בתקנון (תקנה 28)
27	15. המלצות הדירקטוריון והחלטות שאינן טעונות אישור אסיפה כללית (תקנה 29א)
27	16. החלטות אסיפה כללית מיוחדת (תקנה 29ג)
28	17. החלטות החברה (תקנה 29א)

ההפניה לתקנות בחלק זה הינה לתקנות בתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970.

פרטים כלליים אודות החברה

שם החברה:	הכשרה חברה לביטוח בע"מ
מס' חברה ברשם החברות:	52-004217-7
מען רשום:	רחוב המלאכה 6, חולון 5811801
(תקנה 25א)	
טלפון:	03-7960000
(תקנה 25א)	
פקסימיליה:	03-7967412
(תקנה 25א)	
כתובת דוא"ל:	Sagik@hcsra.co.il
(תקנה 25א)	
תאריך המאזן:	31 בדצמבר 2022
(תקנה 9)	
תאריך הדוח:	30 במרס 2023
(תקנות 1 ו-7)	

תקנה 11 - רשימת השקעות בחברות בת ובחברות כלולות

שם החברה	סוג המניה	כמות מניות	סה"כ ערך נקוב (בש"ח)	ערכן בדוח הכספי הנפרד לתאריך הדוח על המצב הכספי (אלפי ש"ח)	שיעור ההחזקה (באחוזים)					יתרת אגרות החוב וההלוואות בדוח על המצב הכספי (באלפי ש"ח) ועיקר תנאיהן
					במניה	בהון המנופי	בהון	בכוח הצבעה	בסמכות למנות דירקטורים	
פנינת אפרידר *	רגילה	1,000,000	1,000,000	243,621	100%	100%	100%	100%	100%	0
טרה אימפריום אייץ בע"מ **	רגילה	980	980	52,797	49%	49%	49%	49%	-	סכום של כ-6.2 מלש"ח הועמד כהלוואה.

* חברה המחזיקה ב-100% מנכס מקרקעין באשקלון וב-50% מנכס מקרקעין באשדוד.

** 75% מההשקעה בוצעה מכספי חוזים תלויי תשואה ו-25% מההשקעה בוצעה מכספי הנוסטרו של החברה.

תקנה 13 - הכנסות של חברות-בת וחברות כלולות והכנסות מהן

שם החברה	רווח לפני הפרשה למס (אלפי ש"ח)	רווח לאחר הפרשה למס (אלפי ש"ח)	חלק החברה ברווח הכולל (מותאם לתאריך הדוח על המצב הכספי) (אלפי ש"ח)	דיבידנד ודמי ניהול		הכנסות (הוצאות) ריבית (תוך ציון מועדי התשלום)	
			רווח/הפסד	רווח כולל אחר	שנתקבלו עד תאריך הדוח על המצב הכספי בגין שנת 2022 או תקופה שלאחר מכן (מותאם לתאריך הדוח על המצב הכספי)	שנתקבלו לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי או שזכאית לקבל, בגין שנת 2022 או תקופה שלאחר מכן (תוך ציון מועדי התשלום)	עבור שנת 2022
פנינת אפרידר	120,440	95,126	95,126	-	-	-	-
טרה אימפריום אייץ בע"מ	17,333	13,300	6,517 *	-	-	-	-

* מתוכם 4,888 אלפי ש"ח נרשמו כנגד חוזים תלוי תשואה.

תקנה 21 - תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה (באלפי ש"ח)¹

1. להלן פרטים בדבר התגמולים כפי שהוכרו בדוחות הכספיים לשנת 2022, לכל אחד מחמשת בעלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה או בתאגיד בשליטתה, ואשר ניתנו להם בקשר עם כהונתם בחברה או בתאגיד בשליטתה, וכן לבעלי עניין בחברה. לפירוט בדבר תנאי העסקה של נושאי המשרה – ראה להלן:

שם	תפקיד	היקף המשרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	שכר/גמול דירקטורים	מענק ²	תגמולים בעבור שירותים				תגמולים אחרים			סה"כ
						תשלום מבוסס מניות	דמי ניהול	דמי ייעוץ	עמלה	אחר	ריבית	דמי שכירות	
תגמולים לחמשת בעלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה בחברה													
אלי אלעזרא	יו"ר דירקטוריון (פעיל)	3	4	2,811 ⁵	-	-	-	-	-	-	-	-	2,811
שמעון מירון ⁶	מנכ"ל	100%	-	1,772	-	-	-	-	-	-	-	-	1,772
אברהם שלמה ⁷	משנה למנכ"ל, ביטוח תביעות ואלמנטרי	100%	-	1,142	-	-	-	-	-	-	-	-	1,142
רועי קדוש ⁸	סמנכ"ל, מנהל השקעות ראשי	100%	-	932	-	-	-	-	-	-	-	-	932
חנה סלע ⁹	סמנכ"ל ביטוח חיים	100%	-	844	-	-	-	-	-	-	-	-	844
תגמולים לבעלי עניין בחברה													
דירקטורים	-	-	-	1,448	-	-	-	-	-	-	-	-	1,448

¹ סכומי התגמול משקפים את העלות לחברה בגין שכר, אחזקת רכב, טלפון, הפרשות סוציאליות, הוצאות נלוות לשכר וכיו"ב.

² בחודש אפריל 2022 שולמו בפועל מענקים בגין שנת 2021 (שהוכרו בדוחות הכספיים לשנת 2021), לנושאי המשרה הנ"ל כדלקמן: מר שמעון מירון מענק בסכום של 818 אלפי ש"ח; מר אברהם שלמה מענק בסכום של 187 אלפי ש"ח; מר רועי קדוש מענק בסכום של 285 אלפי ש"ח והגב' חנה סלע מענק בסכום של 152 אלפי ש"ח.

³ בהסכם ההעסקה לא נקבע היקף משרה, עם זאת, בהתאם להסכם כאמור, התחייב מר אלעזרא להקדיש את כל הזמן שיידרש למילוי תפקידו במסגרת הגדרת האסטרטגיה העסקית של החברה ויישומה, לרבות פיתוח והכוונת פעילות החברה בשווקים הפיננסיים ובשוקי ההון.

⁴ מר אלי אלעזרא מחזיק במישרין ב-1.87% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה, ב-34.67% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה, באמצעות אפרידר החברה לשכון ולפתוח ישראל בע"מ, חברה פרטית בבעלותו ובשליטתו של מר אלי אלעזרא, ב-6.33% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה, באמצעות אלעזרא החזקות בע"מ, תאגיד מדווח בבעלותו ובשליטתו של מר אלי אלעזרא וב-53.6% באמצעות אלעזרא החזקות ביטוח בע"מ, חברה פרטית בשליטה ובבעלות מלאה של אלעזרא החזקות בע"מ, מתוכן 0.98% מוחזקות במישרין על-ידי מר אלי אלעזרא. לפרטים נוספים אודות החזקות החברה ראו סעיפים 1.1.1 בחלק א' לדוח התקופתי. בהמשך לדיווח המידי של החברה מיום 5 במרס 2023, מבנה החזקות בחברה עתיד להשתנות בעקבות שינוי מבני בקבוצת אלעזרא אשר טרם התקיים וכניסתו לתוקף כפופה לאישור רשות המיסים.

⁵ לפרטים אודות תנאי העסקתו של מר אלעזרא ראו סעיף 2.1 להלן.

⁶ מר מירון מונה למנכ"ל החברה ביום 1 באוגוסט 2016. עד למועד זה כיהן כמשנה למנכ"ל וראש אגף ביטוח חיים ופיננסים. למר מירון קיימת הלוואה מפוליסת פרט אישית שבבעלותו, בה הכספים נזילים. ריבית ההלוואה הינה פריים. גובה ההלוואה נכון לחודש מרס 2023 מסתכם לסך של 49,120 ש"ח. לפרטים אודות תנאי העסקתו של מר מירון ראו סעיף 2.2 להלן.

⁷ לפרטים אודות תנאי העסקתו של ה"ה, אברהם שלמה ראה סעיף 2.3 להלן.

⁸ לפרטים אודות תנאי העסקתו של ה"ה, רועי קדוש, ראה סעיף 2.3 להלן.

⁹ לפרטים אודות תנאי העסקתה של ה"ה, חנה סלע, ראה סעיף 2.3 להלן.

2. פירוט תנאי העסקה**2.1. מר אלי אלעזרא, יו"ר הדירקטוריון :**

ביום 12 באוקטובר 2021 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה עדכון לתנאי העסקתו של מר אלעזרא בתפקידו כיו"ר דירקטוריון פעיל של החברה. להלן יובאו עיקרי תנאי העסקה: (1) משכורת חודשית בסך של כ-155 אלף ש"ח (ברוטו, צמוד למדד), כאשר העלות השנתית הכוללת של השכר לא תעלה על סכום של 2.5 מיליון ש"ח ותורכב מרכיב קבוע בלבד (לא כולל מס שכר). עלות זו אינה כוללת פיצויי פיטורים ותשלומים פנסיוניים; (2) הפרשה לביטוח מנהלים כמתחייב על-פי דין והפרשות לקרן השתלמות. ההפקדות בגין תגמולים וקרן השתלמות תעשנה על מלוא השכר; (3) רכב מקבוצת רישוי 7 ונשיאה בהוצאות האחזקה והשימוש בו, למעט קנסות והוצאות אחרות עקב עבירות תנועה ו/או עבירות על חוקי עזר עירוניים. המס בגין שווי השימוש ברכב יגולם, אולם גילום כאמור לא יזכה את מר אלעזרא בהטבות הסוציאליות; (4) החזר הוצאות שיוציא מר אלעזרא במסגרת העבודה בחברה ועבורה. לא נקבעה כל מגבלה על סכום ההחזר; (5) הוצאות אחזקה ושימוש בטלפון בביתו של מר אלעזרא וטלפון נייד בו יעשה מר אלעזרא שימוש. המס בגין הטבות אלו מגולם, אולם הגילום לא יזכה את מר אלעזרא בהטבות סוציאליות; (6) 26 ימי חופשה בשנה ו-30 ימי מחלה בשנה, הניתנים כל אחד לצבירה עד למקסימום של 90 ימי חופשה או לפדיון, לפי שיקול דעתו של מר אלעזרא. בנוסף, זכאות ל-10 ימי הבראה בשנה על-פי התעריף המקובל בחברה. הסכם העסקתו של מר אלעזרא הינו לתקופה בת 5 שנים (עד ליום 11 באוקטובר, 2026) והוא ניתן לסיום בכל עת על-ידי מר אלעזרא או החברה בהודעה מראש של 180 יום. העלות החודשית אשר תנבע לחברה בגין העסקתו של מר אלעזרא (כולל התנאים הנלווים להעסקתו) תעמוד על סך של כ-200 אלף ש"ח, לא כולל מס שכר והפרשות סוציאליות. לפרטים נוספים, ראה דוח מיידי מיום 12 באוקטובר 2021 (אסמכתא מספר: 2021-01-155010).

2.2. מר שמעון מירון, מנכ"ל החברה :

החל מחודש דצמבר 2018 זכאי מר מירון למשכורת חודשית בסך של 100 אלפי ש"ח (ברוטו) בתוספת הצמדה רבעונית למדד המחירים לצרכן של חודש נובמבר 2018. כמו כן, זכאי מר מירון לרכיב משתנה עד לתקרת התגמול השנתית על-פי חוק תגמול נושאי משרה. בנוסף זכאי מר מירון לזכויות נלוות ולתנאים כדלקמן: (1) החברה תפריש ותפקיד מדי חודש לפוליסת ביטוח מנהלים וכן תפריש לקרן ההשתלמות (לעניין קרן ההשתלמות ההפרשה נעשית על מלוא המשכורת ולא עד התקרה המוכרת לצרכי מס). (2) החברה תבטח את מר מירון, על חשבונה, בסכומים ששיעורם יהיה עד 2.5% מהשכר החודשי, בביטוח מפני אובדן כושר עבודה. (3) החברה תשלם למר מירון דמי אחזקת טלפון נייד ללא הגבלה. (4) ימי חופשה, ימי מחלה וימי הבראה. (5) נשיאה בעלויות רכב של 13 אלפי ש"ח בתוספת עלות המס בגין הוצאה זו, כאשר החברה נושאת בכל הוצאות האחזקה והשימוש ברכב. (5) מר מירון יהיה זכאי למענק שנתי בהתאם לרכיב המענק המשתנה הכולל במדיניות התגמול של החברה; (6) הסכם העסקתו של מר מירון אינו קצוב בזמן וכל אחד מהצדדים רשאי לסיימו בהודעה מראש של 180 יום. לפרטים נוספים, ראה דוח מיידי מיום 12 בדצמבר 2018 (אסמכתא מספר: 2018-01-121059).

2.3. תגמול לה"ה, אברהם שלמה, רועי קדוש וחנה סלע ("נושאי המשרה") :

בנוסף לשכר חודשי כמפורט בטבלה לעיל, זכאים נושאי המשרה לזכויות נלוות ולתנאים כדלקמן: (1) הפרשות והפקדות חודשיות לפוליסת ביטוח מנהלים ולקרן ההשתלמות. (2) הפרשה לביטוח מפני אובדן כושר עבודה. (3) תשלום עבור אחזקת טלפון נייד, ארוחות ועיתון. (4) רכב, כאשר תשלום המס בגין השימוש ברכב, ככל שיהיה, חל על נושאי המשרה. (5) רכיב משתנה בהתאם לתכנית התגמול של החברה; (6) הסכם ההעסקה אינו קצוב בזמן כאשר כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההסכם בהודעה מראש של 90 יום.

2.4. ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה :

ביום 26 במאי 2022 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות, לאחר אישורם של ועדת התגמול ודירקטוריון החברה, רכישות פוליסות ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה של החברה (לרבות דירקטורים ונושאי משרה שהם בעל השליטה בחברה ו/או קרוביו ולרבות מנכ"ל החברה) לתקופה של 12 חודשים, לרבות רכישת פוליסת מטריה (שכבה נוספת) ("תקופת הכיסוי החדשה") כמפורט להלן: (א) שכבת בסיס בגבול אחריות של עד 5 מיליון דולר ארה"ב לתביעה ובמצטבר לתקופת הביטוח, בפרמיה שנתית בסך של 27,500 דולר ארה"ב. (ב) שכבה שניה בגבול אחריות של 5 מיליון דולר ארה"ב מעל 5 מיליון דולר ארה"ב לתביעה ובמצטבר לתקופת הביטוח, בפרמיה שנתית בסך של 32,500

דולר ארה"ב. יצוין כי הכללת יו"ר דירקטוריון החברה ובעל השליטה מר אלי אלעזרא בפוליסת הביטוח אושרה על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון בהתאם לסעיף 1ב(א)(5) לתקנות ההקלות (הקלות בעסקאות עם בעל ענין), תש"ס-2000 ("פוליסת הביטוח"); (ג) פוליסת מטריה (שכבה שלישית) בגבול אחריות משותף עם אלעזרא החזקות בע"מ בסך 10 מיליון דולר ארה"ב מעל 10 מיליון דולר ארה"ב לתביעה ובמצטבר לתקופת הביטוח. הפוליסה חלה מעבר לגבולות האחריות של פוליסת הביטוח. עלות הפרמיה השנתית בעבור פוליסת המטריה הינה 57 אלפי דולר ארה"ב. (ד) פוליסת מטריה (שכבה רביעית) בגבול אחריות משותף עם אלעזרא החזקות בע"מ בסך 5 מיליון דולר ארה"ב מעל 20 מיליון דולר ארה"ב לתביעה ובמצטבר לתקופת הביטוח. הפוליסה חלה מעבר לגבולות האחריות של פוליסת הביטוח. עלות הפרמיה השנתית בעבור פוליסת המטריה הינה 15 אלפי דולר ארה"ב. חלוקת הפרמיה בין אלעזרא החזקות בע"מ לבין אלעזרא החזקות ביטוח בע"מ בוצעה בהתאם לקביעת יועץ הביטוח של החברות בהתאם לפרמיה שנקבעה לכל אחת מהחברות עבור פוליסת הביטוח הבסיסית. סך שיעור חלקה של אלעזרא החזקות ביטוח בע"מ הינו 52% וחלקה של אלעזרא החזקות בע"מ הינו 48%. חלוקת הפרמיות של פוליסת המטריה אושרה בידי ועדת הביקורת והדירקטוריון לפי תקנה 4(1) לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי ענין), תש"ס-2000. לפרטים נוספים, ראה דיווח מידי מיום 26 במאי 2022 (אסמכתא מספר : 2022-01-065287).

2.5. כתבי שיפוי והתחייבות לפטור :

בהתאם לכתב השיפוי, ובכפוף להוראות הדין, החברה התחייבה לשפות את הדירקטורים ונושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה כמפורט בכתב השיפוי, שתוטל עליהם עקב אחת או יותר מאלה: (1) פעולות ו/או נגזרת שלהן בתוקף היותם ו/או היותם בעבר נושאי משרה ו/או מועסקים בחברה ו/או נושאי משרה ו/או מועסקים מטעם החברה בחברות בנות ו/או קשורות של החברה. (2) פעולות ו/או נגזרת שלהן בתוקף היותם נושאי משרה, עובדים או שלוחים של החברה בחברה אחרת כלשהי בה מחזיקה החברה בניירות ערך במישרין ו/או בעקיפין. ההתחייבות לשיפוי מוגבלת לסוגיה האירועים המפורטים בכתב השיפוי. ההתחייבות לשיפוי כוללת הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר טרחת עורך דין, שיוציא נושאי המשרה עקב חקירה או הליך שהתנהל נגד נושאי המשרה בידי רשות המוסמכת לנהל חקירה או הליך, ואשר הסתיים ללא הגשת כתב אישום נגדו ומבלי שהוטלה עליו חבות כספית כחלופה להליך פלילי, או שהסתיים ללא הגשת כתב אישום נגדו אך בהטלת חבות כספית כחלופה להליך פלילי בעבירה שאיננה דורשת הוכחת מחשבה פלילית או בקשר לעיצום כספי. סכום השיפוי הכולל שתשלם החברה לכל נושאי המשרה בחברה (ובכלל זה לנושאי המשרה בחברות קשורות) במצטבר על פי כל כתבי השיפוי שהוצאו או שיוצאו על ידי החברה לא יעלה על סכום השווה ל-25% מההון העצמי של החברה לפי דוחותיה הכספיים המאוחדים האחרונים של החברה כפי שיהיו במועד השיפוי. והכל בנוסף לסכומים שיתקבלו, אם יתקבלו, מחברת ביטוח במסגרת ביטוח בו התקשרה החברה. בהתאם לכתב הפטור ובכפוף להוראות סעיפים 259 ו-263 לחוק החברות וכל הוראות דין שתבוא במקומם, החברה מתחייבת לפטור את הדירקטורים ונושאי המשרה בחברה מראש מכל אחריות כלפיה בשל כל נזק שייגרם לה ו/או שנגרם לה, בין במישרין ובין בעקיפין, בשל הפרת חובת הזהירות כלפיה (למעט בשל הפרת חובת זהירות בחלוקה, כהגדרת המונח בחוק החברות) בפעולותיהם בתום לב ובתוקף היותם נושאי משרה ו/או מועסקים בחברה למעט הפרת חובת זהירות שנעשתה מתוך כוונה או מתוך פזיזות.

תקנה 21א - השליטה בתאגיד

למועד הדוח בעל השליטה בחברה הינו מר אלי אלעזרא. לפרטים אודות אופן אחזקותיו של מר אלעזרא בחברה, ראה סעיפים 1.1.1 ו-1.1.2 לפרק תיאור עסקי התאגיד הנכלל במסגרת הדוח התקופתי של החברה לשנת 2022 וכן בתקנה 21 לעיל.

תקנה 22 - עסקאות עם בעל שליטה

להלן פרטים, למיטב ידיעת החברה, בדבר כל עסקה עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה, אשר החברה התקשרה בה בשנת 2022 או במועד מאוחר לסוף שנת 2022 ועד למועד הגשת הדוח או שהיא עדיין תקפה במועד הדוח:

מס"ד	מועד אישור אחרון	פרטי הארגון המאשר	זהות צדדי העסקה, תוכנה ומאפיינייה האיותיים והכמותיים	העניין האישי של בעל השליטה
עסקאות המנויות בסעיף 270(א4) (או 270(4) עת החברה פעלה כחברה ציבורית)				
1.			מר אלי אלעזרא מכהן כיו"ר דירקטוריון (פעיל) בחברה. לפרטים ביחס לתנאי העסקתו בתפקיד זה ואופן אישור, ראה סעיף 2.1 בתקנה 21 לעיל.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור היותו צד לה.
2.	11 בינואר 2015	אסיפה כללית	מר אלי אלעזרא מחזיק בכתב שיפוי ופטור בתנאים מקובלים בחברה. לתנאי כתב השיפוי והפטור, ראה סעיף כתב התחייבות ושיפוי לפטור בתקנה 21 לעיל.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור היותו זכאי לכתב פטור ושיפוי.
	28 בדצמבר 2014	דירקטוריון		
	18 בדצמבר 2014	ועדת תגמול		
3.	25 במאי 2015	דירקטוריון	החברה התקשרה עם מוטו פרטס בע"מ, חברה בת (75%) של ממסי שירותי דרך וגרירה בע"מ ("מוטו פרטס" ו-"ממסי", בהתאמה) לאספקת חלקי חילוף למוסכי ההסדר עימם קשורה החברה. היקף ההתקשרות בשנת 2022 עם מוטו פרטס עמד על סך של כ-2.7 מיליון ש"ח.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח אחזקותיו באמצעות אלעזרא החזקות ואפרידר, באלבר שירותי מימונית בע"מ (להלן: "אלבר"). כמו כן מכהן מר אלעזרא כנושא משרה באלבר.
	20 במאי 2015	ועדת ביקורת		
4.	27 במרס 2022	דירקטוריון	בחודש מאי 2015 נוספה לרשימת מוסכי ההסדר עימם קשורה החברה, רשת "מוסכי אקספרס" שבבעלות ממסי ("מוסכי אקספרס"). ההתקשרות עם רשת מוסכי אקספרס הינה במקביל להתקשרות קיימת של החברה עם כ-80 מוסכי הסדר בפריסה ארצית ובתנאים דומים. היקף ההתקשרות בשנת 2022 עם מוסכי אקספרס עמד על סך של כ-2.5 מיליון ש"ח. תקופת ההסכם אינה מוגבלת בזמן וניתנת לסיום על ידי אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 30 ימים. בימים 21 במרס ו-27 במרס 2022, אישרו ועדת הביקורת והדירקטוריון, בהתאמה את הארכת ההתקשרות בשנה נוספת.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח אחזקותיו באמצעות אלעזרא החזקות ואפרידר, כמו כן מכהן מר אלעזרא כנושא משרה באלבר.
	21 במרס 2022	ועדת ביקורת		
5.	27 בפברואר 2023	דירקטוריון	ב-29 לחודש מרס 2020 אישר הדירקטוריון, לאחר שוועדת הביקורת אישרה כי ההתקשרות איננה חריגה, חידוש להסכם ניהול בין פנינת אפרידר לאפרידר ¹⁰ החל מיום 1 באפריל 2020 לתקופה של 12 חודשים נוספים עם שתי אופציות הארכה בנות 12 חודשים כל אחת. דמי הניהול החודשיים עומדים על סך 44 אלפי ש"ח, בצירוף מע"מ. בימים 22 בפברואר 2023 ו-27 בפברואר 2023, אישרו ועדת הביקורת והדירקטוריון, בהתאמה, את הארכת הסכם הניהול לתקופה נוספת בת שלוש שנים.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח אחזקותיו באמצעות אלעזרא החזקות בע"מ באפרידר.
	22 בפברואר 2023	ועדת ביקורת		
6.	27 במאי 2021	אסיפה כללית	מר אלי אלעזרא מבוטח בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה. לפרטי הפוליסה, ראה סעיף 2.3 בתקנה 21 לעיל.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור היותו מוטב בפוליסה, על פי תנאיה.
	26 במאי 2021	דירקטוריון		

¹⁰ ההסכם במקור אושר בחודש מרס 2009 וקשור בנכס מקרקעין בעיר אשקלון שבבעלות פנינת אפרידר, הידוע כמרכז מסחרי אפרידר. פנינת אפרידר נרכשה על ידי החברה כנגד הקצאת מניות לאפרידר, לצורך עמידה בדרישות הלימות ההון החלות על החברה כמבטח.

25 במאי 2021	ועדת תגמול		
30 באוקטובר 2022	דירקטוריון	7.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור קרבת המשפחה לאחיו.
25 באוקטובר 2022	ועדת ביקורת		
			בחודש מרס 2019 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שוועדת הביקורת אישרה כי ההתקשרות איננה חריגה, השכרת שטח של כ-1,750 מ"ר במבנה שבבעלות החברה במרינה שבאשקלון למרינה הול אשקלון בע"מ ("מרינה הול"), חברה בבעלות ה"ה יחיאל אלעזרא ושי אלעזרא, אחיו של מר אלי אלעזרא וכן אחיינו דביר אלעזרא, לצורך הקמת אולם אירועים. החברה נשאה בעלות יחסית של עבודות ההתאמה בסך מקסימאלי של עד 6.5 מיליון ש"ח. דמי השכירות והניהול ב-3 השנים הראשונות הינם בשיעור של 10% מהמחזור, ללא בסיס, ולאחר מכן ישולמו 10% מהמחזור או 55 ש"ח למ"ר, לפי הגבוה מביניהם. לאחר 10 שנים התשלום יהיה לפי 10% מהמחזור או 65 ש"ח למ"ר, לפי הגבוה מביניהם ולאחר 13 שנים 75 ש"ח למ"ר. בכל מקרה לא יפחתו דמי השכירות ודמי הניהול מסך של 20 אלפי ש"ח. בימים 25 באוקטובר 2022 ו-30 באוקטובר 2022, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בהתאמה, לקבל את הצעת השוכרת מרינה הול בע"מ, תאגיד בבעלות קרוביו של מר אלי אלעזרא, בעל השליטה בחברה ויו"ר הדירקטוריון שלה, לקצר את תקופת השכירות בנוגע לנכס נדל"ן של החברה הממוקם באשקלון ("אולם האירועים") ולהביאה לסיום ביום 31 באוקטובר 2022, חלף 31 במרס 2024; עוד הוסכם במסגרת כך, כי המיטלטלין הקיימים באולם האירועים, אשר שווים הוערך על-ידי שמאי מטעם החברה בסך של כ-1.275 מיליון ש"ח, יועברו לבעלות החברה.
28 בנובמבר 2022	דירקטוריון	8.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח אחזקותיו באמצעות אלעזרא החזקות ואפרידר, באלבר. כמו כן מכהן מר אלעזרא כנושא משרה באלבר.
22 בספטמבר 2022			
21 בנובמבר 2022	ועדת ביקורת		החברה חוכרת מאלבר ציי-רכב (ר.צ.) בע"מ ("אלבר ציי-רכב"), חברה בבעלות מלאה של אלבר, וחברה בבעלות מלאה של בעל השליטה בחברה, כלי רכב מסוגים שונים ("הסכם הליסינג"). נכון למועד זה, העמידה אלבר ציי רכב לחברה 79 כלי רכב מקבוצות רישוי שונות בתמורה כוללת חודשית של כ-260 אלפי ש"ח בתוספת מע"מ. תקופת החכירה נקבעה ל-36 חודשים ומכסת הקילומטרים השנתית לכל כלי רכב נקבעה ל-30

	19 בספטמבר 2022		אלפי ק"מ. בימים 19 בספטמבר 2022 ו-22 בספטמבר 2022, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בהתאמה, את חידוש התקשרות החברה עם אלבר ציי בהסכם לסינג. בימים 21 בנובמבר 2022 ו-28 בנובמבר 2022, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בהתאמה, את עדכון הסכם הליסינג עם אלבר ציי רכב כך שיכלול התייחסות לחכירת רכבים חשמליים.
9.	22 בספטמבר 2022	ועדת ביקורת	בחודש אוקטובר 2017 אישר הדירקטוריון, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כלא חריגה, את התקשרות החברה עם אלבר סוכנות לביטוח כללי (2016) בע"מ ("סוכנות הביטוח"), חברה בבעלות מלאה של אלבר ציי-רכב, לשיווק פוליסות רכב. למועד זה זכאית סוכנות הביטוח לעמלה בשיעור של 12% בגין מכירות פוליסות ביטוח רכב. ביום 21 במרס 2021 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כלא חריגה, את הרחבת פעילות החברה עם סוכנות הביטוח כך שתשווק את פוליסות רכב רכוש גם בענפים אחרים ופוליסות דירה. בימים 19 בספטמבר 2022 ו-22 בספטמבר 2022, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בהתאמה, את הרחבת פעילות החברה עם סוכנות הביטוח, כך שתשווק גם פוליסות בתי עסק, רכב רכוש מעל 3.5 טון ורכב אחר.
	19 בספטמבר 2022	דירקטוריון	
10.	27 בפברואר 2023	דירקטוריון	החברה מוכרת ללקוחותיה הרוכשים פוליסת ביטוח מסוג מקיף ו/או צד שלישי, שירותי רכב וגרירה מאת ממסי שהינה חברה בת של אלבר ציי-רכב. התקשרות החברה עם ממסי החלה לראשונה בסוף שנת 2011 ומאושרת מחדש בכל שנה על ידי הדירקטוריון. היקף השירותים הנרכשים מ- ממסי עמדו בשנת 2022 על כ-10.5 מיליון ש"ח. בימים 21 במרס ו-27 במרס, אישרו ועדת הביקורת והדירקטוריון, בהתאמה את הארכת ההתקשרות. בימים 22 בפברואר 2023 ו-27 בפברואר 2023, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בהתאמה, את חידוש ההסכם בשנה נוספת.
	22 בפברואר 2023	ועדת ביקורת	
11.	28 באוקטובר 2020	דירקטוריון	ביום 28 באוקטובר 2020 אישר דירקטוריון החברה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת, את התקשרות החברה ופנינת אפרידר בהסדר שומות חלקי עם פקיד השומה, בגין חלוקות דיבידנדים
			למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח אחזקותיו באמצעות אלעזרא החזקות ואפרידר, כמו כן מכהן מר אלעזרא כנושא משרה באלבר.
			למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח אחזקותיו באמצעות אלעזרא החזקות בע"מ באפרידר המחזיקה

בשיעור של כ-34.67% בחברה.	בהיקף כולל של כ-85 מיליון ש"ח, אשר בוצעו בין השנים 2017 ועד מחצית שנת 2019 ("החלוקות"), ושמקורם ברווחי שערך אשר עמדו על הסך (ברוטו) של 110 מיליון ש"ח לפני ההפרשה להתחייבות למס בספרים ("ההסדר" או "הסדר המס"). בד בבד לאישור הסדר המס ובכפוף לאישור עתידי של רשויות המס, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה כי החברה תהא רשאית לפעול בהתאם לאותם עקרונות המפורטים בהסדר המס גם בחלוקות הבאות, ככל שתהיינה מרווחי שערך, לתקופה של שלוש שנים ממועד האישור; וזאת, בכפוף לכך כי הדירקטוריון יקבע בהקשר להסדר מול הרשות ביחס לחלוקה עתידית כאמור כי אין שינוי מהותי בין הסדר המס ביחס לכל חלוקה לבין הסדר המס שאושר כאמור בדוח זה לעיל. ביום 26 בנובמבר 2020 דירקטוריון החברה אישר חלוקת דיבידנד בהתאם לעקרונות הסדר המס. חבות המס בסך של כ-5.6 מיליון ש"ח שולמה על-ידי החברה ועל-ידי פנינת אפרידר.		26 בנובמבר 2020	
למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח אחזקותיו באמצעות אלבר. כמו כן מכהן מר אלעזרא כנושא משרה באלבר.	הסכם למכירת זכויות החכירה של הכשרה בחלק ממגרש 17, הידוע גם כחלקה 15 (בשלמות) בגוש 2528 בעיר אשקלון לאלבר שירותי מימוניות בע"מ, בתמורה לסכום של 107.4 מיליון ש"ח, בתוספת מע"מ כדין.	דירקטוריון	27 ביוני 2022	12.
		ועדת ביקורת	26 ביוני 2022	
למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח אחזקותיו באמצעות אלבר. כמו כן מכהן מר אלעזרא כנושא משרה באלבר.	אישור התקשרות בהסכם ליסינג עם אלבר בקשר עם חכירת רכב מקבוצת רישוי 7 עבור יו"ר דירקטוריון החברה ובעל השליטה בה, לתקופה בת שלוש שנים בעלות חודשית של 28,990 ש"ח, בתוספת מע"מ.	ועדת ביקורת	23 בינואר 2023	13.
		דירקטוריון	25 בינואר 2023	

העסקת קרובים של בעל השליטה**11			
14.	29 במאי 2008	דירקטוריון	בחודש מאי 2008 התקשרה החברה עם עו"ד שמחה חבקוק-חזות, רעייתו של שמעון חזות בן דודו של מר אלי אלעזרא, בעל השליטה בחברה, בהתקשרות לקבלת שרותי גביית חובות לביטוח אלמנטארי וכן ייצוג בתביעות נזיקין, רכוש וחביונות. על פי ההתקשרות ביחס לגביית חובות לביטוח אלמנטארי, שכר הטרחה משולם רק עבור גבייה בפועל ובהתאם לשיעורים הקבועים בהוצל"פ ובבתי המשפט. תנאי ההתקשרות עם משרד חבקוק-חזות אינם שונים מתנאי ההתקשרות עם משרדי עורכי דין אחרים המספקים לחברה שירותים דומים ¹² . בשנת 2022 שילמה החברה לעורכת הדין חבקוק-חזות סך של 884 אלפי ש"ח.
15.	26 בדצמבר 2010	דירקטוריון	החברה מקבלת שירותים משפטיים, במהלך העסקים הרגיל, מעו"ד שוש אלעזרא, גיסתו של מר אלי אלעזרא. מתן השירותים המשפטיים קשור לרייזר שנותנת החברה לפוליסת ביטוח רכב במסגרתה ניתן טיפול וסיוע משפטי למבוטח בבית משפט לתביעות קטנות, וכן למתן שירותים משפטיים למחלקת התביעות של החברה, כגון, טיפול בתביעות כנגד החברה ו/או מבוטחיה במסגרת פוליסה לביטוח "חובה" לגבי נזקי גוף עקב תאונות דרכים, טיפול בתביעות רכוש של החברה וטיפול בתביעות כנגד החברה ו/או מבוטחיה במסגרת פוליסות לביטוח חביונות. השירותים המשפטיים מוענקים על ידי הגב' שוש אלעזרא כקבלן עצמאי בעלות שאינה מהותית לחברה ואינה שונה באופן מהותי משכר עורכי דין אחרים המועסקים בחברה שאינם בעלי קרבה משפחתית כאמור. יצוין, כי החברה קשורה בהסכמים דומים עם משרדי עו"ד חיצוניים נוספים, כאשר התמורה בגין השירותים משולמת בסיום ההליך המשפטי והינה על בסיס אחוזי חיסכון מסכום התביעה ¹³ . בשנת 2022 שילמה החברה לעו"ד שוש אלעזרא סך של כ-294 אלפי ש"ח.
	28 ינואר 2008		
	26 בפברואר 2007		
16.	15 ביוני 2020	דירקטוריון	מר אור אלעזרא, בנו של מר אלי אלעזרא, מועסק על ידי החברה בתפקיד עוזר אישי ליו"ר הדירקטוריון החל מחודש יולי 2016. מר אור אלעזרא זכאי לרכב בשווי שימוש של עד 4,100 ש"ח או לנשיאה של החברה בעלויות רכב
	29 במרס 2020		

¹¹ בחברה מועסקים קרובי משפחה של בעל השליטה אשר אינם בגדר הגדרת המונח "קרוב" כמשמעו בחוק החברות.

¹² בישיבת ועדת הביקורת שהתקיימה ביום 24 ביולי 2013 וביום 24 ליוני 2019, בחנה ועדת הביקורת את תנאי ההתקשרות לעיל, בהשוואה ליתר נותני השירותים המשפטיים לאגף אלמנטרי ותביעות בתחום שירותיה של הגב' חבקוק-חזות, וקבעה כי תנאי ההתקשרות סבירים ובהתאם למקובל.

¹³ בישיבת ועדת הביקורת שהתקיימה ביום 21 במאי 2019, בחנה ועדת הביקורת את תנאי ההתקשרות לעיל, בהשוואה ליתר נותני השירותים המשפטיים לאגף אלמנטרי ותביעות בתחום שירותיה של הגב' שוש אלעזרא, וקבעה כי תנאי ההתקשרות סבירים ובהתאם למקובל.

	26 במרס 2020	ועדת ביקורת	מקבוצת רישוי בדרגה האמורה, כאשר החברה תישא בכל הוצאות האחזקה והשימוש ברכב, למעט קנסות והוצאות אחרות עקב עבירות תנועה ו/או עבירות על חוקי עזר עירוניים. המס בגין שווי השימוש ברכב יגולם על ידי החברה. כמו כן, זכאי אור להפרשות לביטוח מנהלים או קרן פנסיה כמקובל לעובדים בחברה מדרגתו וכן הפרשה בשיעור של 7.5% לקרן השתלמות. ביום 29 במרס 2020, אישר דירקטוריון החברה, לאחר שנתקבל אישור ועדת הביקורת, עדכון לתנאי העסקתו של מר אור אלעזרא, כך שהיקף משרתו הופחת להיקף משרה של 65%. לאחר השינוי עומד שכרו של מר אור אלעזרא על סך של כ-59,792 ש"ח לחודש (עלות מעביד). ביום 26 במאי 2022 אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישור ועדת התגמול וועדת הביקורת, מענק שנתי למר אור אלעזרא. המענק אושר על-פי מדיניות התגמול של החברה ובהתאם להחלטה לעיל, שהתקבלה בשנת 2019.
17.	26 ביולי 2017	דירקטוריון	מר מאיר אלעזרא, אחיו של מר אלי אלעזרא, מועסק על ידי החברה כבקר תחום רכוש משנת 2007 במשרה מלאה. במסגרת תנאי העסקתו זכאי מר מאיר אלעזרא לביטוח מנהלים, קרן השתלמות, אחזקת טלפון נייד ורכב. נכון למועד זה, עומד שכרו החודשי של מר מאיר אלעזרא על סך של כ-32,430 ש"ח (עלות מעביד).
	25 ביולי 2017	ועדת ביקורת	
18.	25 באוגוסט 2019	דירקטוריון	הגב' עדן שיראל, אחותו של מר אלי אלעזרא, מועסקת על ידי החברה כרכזת שירות סוכנים בחברה משנת 2011 בהיקף משרה בשיעור של 38%. ביום 25 באוגוסט 2019, אישר דירקטוריון החברה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת, עדכון שכר לגב' עדן שיראל, במסגרת עדכוני שכר רוחביים אשר בוצעו לעובדי החברה, כך שלאחר העדכון שכרה של הגב' עדן שיראל עומד על סך של כ-7,098 ש"ח לחודש (עלות מעביד) בתוספת החזר נסיעות.
	21 באוגוסט 2019	ועדת ביקורת	
19.	26 באוגוסט 2020	דירקטוריון	ביום 27 בנובמבר 2018 אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישורה של ועדת הביקורת, את העסקת מר אלעד אלעזרא, בנו של מר אלי אלעזרא, בתפקיד מנתח ומנהל נתוני ביג דאטה בתחום הדיגיטל החל מחודש ינואר 2019. במסגרת תנאי העסקתו, הועסק מר אלעד אלעזרא בהיקף משרה של 60% והיה זכאי לשכר חודשי על סך של כ-12,976 ש"ח (עלות מעביד). החל מחודש אוגוסט 2020, לאחר אישור דירקטוריון החברה וועדת הביקורת, מר אלעד אלעזרא ירכז את תחום הביג דאטה במחלקת השקעות בהיקף משרה נוסף של 40%, וזאת לצד היותו מנהל ביג דאטה במחלקת מערכות
	19 באוגוסט 2020	ועדת ביקורת	
			למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור קרבת המשפחה למר מאיר אלעזרא.
			למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור קרבת המשפחה לגב' עדן שיראל.
			למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור קרבת המשפחה למר אלעד אלעזרא.

				מידע, כך שיעבוד בחברה בהיקף משרה מלא. בהתאם, אלעד זכאי לשכר חודשי של 21,626 ש"ח (ברוטו) (שכר שנתי בסך של 259,512 ש"ח), 37,588 ש"ח עלות מעביד כוללת (סך שנתי של 451,053 ש"ח). כמו כן, אלעד זכאי להפרשות פוליסת ביטוח מנהלים כמקובל לעובדים בחברה בדרגתו וכן להפרשה בשיעור של 7.5% לקרן השתלמות. בנוסף, אלעד יהיה זכאי ל-15 ימי חופשה ול-8 ימי הבראה בשנה. בנוסף, אלעד זכאי לתשלום חודשי בגין אחזקת רכב בסך של 2,740 ש"ח (ברוטו).
20.	27 במרס 2022	אסיפה כללית		ביום 27.3.2022 אושרה העסקתה של הגב' אסנת אלעזרא, כסמנכ"לית משאבי אנוש במשרה מלאה החל מחודש אפריל. במסגרת תנאי העסקתה זכאית הגב' אסנת אלעזרא לביטוח מנהלים, קרן השתלמות, אחזקת טלפון נייד ורכב. נכון למועד זה, עומד שכרה החודשי על סך של 36,000 ₪ (ברוטו).
	27 במרס 2022	דירקטוריון		
	27 במרס 2022	ועדת תגמול		
	21 במרס 2022	ועדת ביקורת		
21.	התקשרויות זניחות			החברה מבצעת עסקאות זניחות עם בעל השליטה בה או שלבעל השליטה בה היה עניין באישורו, בעלות סוגים ומאפיינים כמפורט בנוהל עסקאות זניחות של החברה, עסקאות אלה כוללות את ההתקשרויות הבאות: (א) הסכם שכירות בין פנינת אפרידר לבין אפרידר לפינו אפרידר שוכרת מפנינת אפרידר נכס מקרקעין בשטח כולל של 380 מ"ר, המצוי במרכז המסחרי "מרכז אפרידר" באשקלון, המשמשים אותה לצורך פעילותה, בסכום של 50 ש"ח למ"ר, קרי 16,850 ש"ח, בצירוף מע"מ. בחודש מרס 2020, אישרה הוועדה לצדדים קשורים את חידוש הסכם השכירות לפינו החל מיום 1 באפריל 2020 יגדלו תקבולי דמי השכירות בשיעור של 10%, קרי תשלום תמורה של 55 ש"ח למ"ר. הסכם השכירות יחול מיום 1 באפריל 2020 לתקופה של 12 חודשים נוספים עם שתי אופציות הארכה בנות 12 חודשים כל אחת. ביום 29 ביולי 2020 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שוועדת הביקורת דנה בעסקה וסיווגה אותה כעסקה שאינה חריגה הנעשית בתנאי שוק, תוספת להסכם השכירות לפיה אפרידר תשכור שטח נוסף של 125 מ"ר במרכז המסחרי "מרכז אפרידר", בתמורה ל-60 ש"ח למ"ר. הסכם שכירות זה הסתיים בחודש יוני 2021 ולא חודש. (ב) גב' שוש אלעזרא, גיסתו של מר אלי אלעזרא, שוכרת מפנינת אפרידר משרד בשטח כולל של 88.5 מ"ר במרכז המסחרי "מרכז אפרידר" באשקלון בסכום חודשי של 3,995 ש"ח בצירוף מע"מ. תקופת השכירות תהיה לתקופה של שנה,
	לפרטים אודות נוהל עסקאות זניחות של החברה, ראה סעיף 7.6 בדוח הדירקטוריון שבדוח התקופתי לשנת 2016, שהחברה פרסמה ביום 30 במרס 2017.			
				למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרויות לאור אחזקותיו בחברות שונות בקבוצת אלעזרא ונושא משרה בהן.

החל מיום 1 בינואר 2018 וכלה ביום 31 בדצמבר 2019, כאשר ניתן יהיה להאריך את תקופת השכירות לשלוש שנים נוספות, תוך תוספת תשלום דמי שכירות בשיעור של 5% לשנה. בחודש מרס 2020 אישרה הוועדה לצדדים קשורים מסמך תוספת לחוזה השכירות לפיו החל מיום 1 בינואר 2020 וכלה ביום 31 בדצמבר 2021 תקבולי דמי השכירות יגדלו בשיעור של 10% וב-10% נוספים כעבור שנה, קרי מתקבול בסך של 45 ש"ח למ"ר לתקבול בסך של 50 ש"ח למ"ר. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2021 וכלה ביום 31 בדצמבר 2022, תקבולי דמי השכירות יגדלו בשיעור של 10%, קרי מתקבול בסך של 50 ש"ח למ"ר לתקבול בסך של 55 ש"ח למ"ר. ביום 24 בנובמבר 2021 אישרה הוועדה לצדדים קשורים תוספת להסכם השכירות בין פנינת אפרידר לבין גב' שוש אלעזרא, לפיו תקבולי דמי השכירות יגדלו בשיעור של 5% בתקופת האופציה הראשונה, קרי מתקבול בסך של 55 ש"ח למ"ר לתקבול בסך של 58 ש"ח למ"ר. בתקופת האופציה השנייה יגדלו דמי התקבול בשיעור של 10%, קרי מתקבול בסך של 57.75 ש"ח למ"ר לתקבול בסך של 63.5 ש"ח למ"ר. (ג) השכרת שטח מסחרי לאלבר בבניין גב ים שבבעלות החברה, המשמש כאולם תצוגה של מותג האופנועים "הארלי דיווידסון" בעלות שנתית בסך של 434 אלפי ש"ח. (ד) ביום 29 בדצמבר 2021 אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישור ועדת הביקורת של החברה אישור תקציב תרומות החברה לשנת 2022 בסך של 1,055,000 ₪ מתוכם 225,000 ₪ לקרן אלעזרא, והיתרה תוקצה לתקציב התרומות של החברה. ביום 28 בדצמבר 2022 אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישור ועדת הביקורת של החברה, את תקציב התרומות של החברה שיעמוד על סך של 1.2 מיליון ש"ח, מתוכם יוקצה סכום של 275 אלפי ש"ח לקרן אלעזרא והיתרה תוקצה לתקציב התרומות של החברה. (ה) התקשרות עם אלבר לרכישת פוליסות ביטוח עסקים בעלות שנתית בסך של כ-648 אלפי ש"ח. ביום 28 לאפריל 2021, הוארכה ההתקשרות לשנה נוספת לאחר אישורה של הוועדה לצדדים קשורים. ביום 23 בחודש מאי 2022 אישרה הוועדה לצדדים קשורים את הארכת ההתקשרות בשנה נוספת. (ו) התקשרות עם אפרידר לרכישת פוליסות ביטוח עסקים וחבויות בעלות שנתית בסך של כ-151 אלפי ש"ח. ביום 28 לאפריל 2021, הוארכה ההתקשרות לשנה נוספת

לאחר אישורה של הוועדה לצדדים קשורים. ביום 16 במרס 2022 הוארכה תקופת הביטוח של פוליסות אחריות המוצר, ביטוח רכוש ואחריות מקצועית לתקופה של ארבעה חודשים נוספים לאחר אישורה של הוועדה לצדדים קשורים. בהמשך לכך, ביום 1 ביולי, 2022 אישרה הוועדה לצדדים קשורים את ההתקשרות לשנה נוספת.

(ז) בחודשים ספטמבר 2016 ומרס 2017 אישר הדירקטוריון, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כלא חריגה, השכרת שטח משרדים למוקד השירות של אלבר בבניין גב ים שבבעלות החברה בעלות שנתית בסך של 631 אלפי ש"ח ולתקופה של 8 שנים. במרס 2021, בעסקה נפרדת, אישרה הוועדה לצדדים קשורים בהכשרה השכרה של שטח נוסף לאלבר, עבור משרדי סוכנות הביטוח שבבעלות אלבר, בתמורה של 70 ש"ח למ"ר וכן תמורת תשלום דמי ניהול בסך של 15 ש"ח למ"ר, קרי תשלום דמי שכירות ודמי ניהול חודשיים בסך של 4,900 ש"ח, בצירוף מע"מ, ולתקופת שכירות בת שנה אחת עם אופציה להארכת תקופת השכירות לשתי תקופות נוספות בנות שנה כל אחת. (ח) בחודש יולי 2018 אישר הדירקטוריון, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כזניחה, השכרת אולם תצוגה לרכבים בנכס החברה באשדוד לחברת אלבר. דמי השכירות באולם תצוגה יעמדו על 100 ש"ח למ"ר וכן ישולמו דמי ניהול בסך 10 ש"ח למ"ר. דמי השכירות בגין המגרש יעמדו על 2,000 ש"ח לחודש. תקופת ההתקשרות הינה לשש (6) שנים ללא אפשרות יציאה, מתוכן אלבר הייתה זכאית לגרייס של שנה בתשלום דמי השכירות בלבד. (ט) ביום 22 בינואר 2019 אישר הדירקטוריון קידום תב"ע משותפת בנכס החברה באשדוד עם חברת אלבר ציי רכב. על החברה לשלם לאדריכל המלווה בגין חלקה היחסי של החברה עד 300 אלפי ש"ח מתוך 400 אלפי ש"ח כאשר אלבר נושאת ביתרה. (י) החברה נוהגת לערוך פוליסות ביטוח לנושאי משרה המכהנים או מועסקים בחברה וקרוביהם, לרבות בעלי שליטה וקרוביהם, במהלך העסקים הרגיל ובפרמיה זניחה (בהתאם לנוהל הטבות לעובדי חברה ונוהל עסקאות זניחות). (י"א) ביום 27 בינואר, 2021 הוארכה ההתקשרות עם חברת מוטו פרטס בקשר עם מכירת ביטוחי חובה ומקיף לצי המשאיות שבבעלותה. החברה החליטה שלא להאריך את ההתקשרות בשנת 2022. (י"ב) ביום 23 לדצמבר 2021 הוארכה

ההתקשרות עם חברת ממסי בקשר עם מכירת ביטוחי חובה ומקיף לצי המשאיות שבבעלותה עד ליום 31 לדצמבר 2022. התקשרות זו לא חודשה לשנה נוספת. (י"ג). ביום 16.3.2022 הוועדה לצדדים קשורים אישרה את בקשתה של מרינה הול למתן הקלה הכוללת הארכה של מנגנון חישוב דמי השכירות כאחוז מהמחזור בלבד, לתקופה מצטברת של עד 3 חודשים בסך הכל, כאשר תקופת מתן ההקלה תסתיים ביום 31.12.2022. בחודש במרס 2022, לאחר שהוועדה לצדדים קשורים של החברה סיווגה את העסקה כזניחה, אישרה הוועדה ביצוע אירוע חברה לחג הפורים באולם "הדולוס" של מרינה הול. בחודש יוני 2022, לאחר שהוועדה לצדדים קשורים של החברה סיווגה את העסקה כזניחה, אישרה הוועדה כאמור את חידוש מערך הפוליסות למתחם אירועים "הדולוס" שבבעלות מרינה הול אשקלון בע"מ.

(י"ד) בחודש מאי 2022, לאחר שהוועדה לצדדים קשורים של החברה סיווגה את העסקה כזניחה, אישרה הוועדה התקשרות בהסכם שכירות עם חברת אלבר ציי-רכב (להשכרת שטח של 220 מ"ר ברוטו המצוי בקומה מס' 3 בבניין החברה בחולון, וזאת עבור משרדי סוכנות הביטוח שבבעלות אלבר.

(ט"ו) ביום 20 ביולי 2022, הוועדה לצדדים קשורים אישרה את חידוש מערך הפוליסות למרכז ספורט ונופש "קאנטרי ברנע" שבבעלות "קאנטרי ברנע ניהול בע"מ".

(ט"ז) ביום 9 באוגוסט 2022, הוועדה לצדדים קשורים אישרה עסקת שכירות בין החברה לבין אפרידר לשכירת שטח של 136.5 מ"ר ברוטו המצוי בקומה 5 בבניין הכשרה בחולון ("השטח המושכר"). בגין השטח המושכר תשלם אפרידר סך של 85 ₪ למ"ר (בגמר מלא), דהיינו תשלום דמי שכירות חודשיים בסך של 11,603 ש"ח בתוספת מע"מ, וכן דמי ניהול בסך של 17 ש"ח למ"ר.

(י"ז) בימים 31 באוגוסט 2022 ו-10 בנובמבר 2022, לאחר שהוועדה לצדדים קשורים של החברה סיווגה את העסקאות כזניחות, אישרה הוועדה כאמור מתן הלוואה למר שאול כצנלסון, חבר בוועדת ההשקעות של החברה, המהווה "נושא משרה" על-פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א-1981, וכן אישרה הוועדה מתן הלוואה לבנו, מר אור כצנלסון.

(י"ח) ביום 15 במרס 2023, לאחר שהוועדה לצדדים קשורים של החברה סיווגה את העסקה כזניחה, הוחלט לאשר את חידוש פוליסות

	המבנה לנכסים טופ סנטר אשדוד, מרכז מסחרי האורגים 6 אשדוד ומרכז המרינה מול. (י"ט) התקשרות עם פנינת אפרידר לחידוש פוליסות ביטוח אש מורחב וצד שלישי בסך של 70,200 ש"ח אלפי ש"ח נדונה בימים 20 ביולי 2022 ו-19 בדצמבר 2022 בוועדה לצדדים קשורים, לאחר בחינת העסקה היא אושרה לשנה נוספת.	
--	---	--

** כמו כן, מועסקים בחברה קרובי משפחה של אלי אלעזרא, שאינם עונים על הגדרת "קרוב" בחוק החברות.

תקנה 24 - החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה

לאחזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה, ראה דוח מיידי מיום 30 באוגוסט 2022 (אסמכתא מספר : 2022-01-110206).

תקנה 24א - הון רשום ומונפק -

הון מניות מונפק מניות רדומות	הון מניות מונפק	הון מניות רשום	
181,923,458	181,923,458	400,000,000	מקנות זכויות הצבעה
-	-	-	שאינן מקנות זכויות הצבעה
-	-	-	אינן מקנות זכויות כלשהן

תקנה 24ב - מרשם בעלי המניות

למרשם בעלי המניות של החברה, ראה דוח מיידי מיום 29 בספטמבר 2022 (אסמכתא מספר : 2022-01-122437) "מצבת הון ומרשמי ניירות הערך של התאגיד והשינויים בה".

תקנה 26 - הדירקטורים של החברה

מס"ד	אלי אלעזרא – יו"ר הדירקטוריון	דניאל חזוט	פרופ' זיו רייך ¹⁴	יצחק עמר	שמעון כהן	אליס עדן	יעקב דיין
מספר זיהוי	068137421	022439301	025078544	067551788	59593798	059054635	067767095
תאריך לידה	2.1.1961	12.6.1966	04.12.1972	24.7.1951	18.05.1965	14.2.1965	26.7.1948
מען להמצאת כתבי בי-דין	המלאכה 6, חולון	כצנלסון 13, אשקלון	עלומים 44, תל אביב	נצח ישראל 58, הוד השרון	משעול לאה, 11 מיתר	הדקל 5 אשקלון	אלוני ניסים 3, תל אביב
נתינות	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית
חברות בוועדות דירקטוריון	--	יו"ר ועדת השקעות נוסטרו.	יו"ר ועדת Solvency ונייהול סיכונים	ועדת ביקורת, ועדת השקעות נוסטרו; ועדת תגמול; ועדת לבחינת הדוחות הכספיים; ועדת איתור; ועדת Solvency ונייהול סיכונים.	יו"ר ועדת תגמול; ועדת ביקורת, ועדת לבחינת דוחות כספיים; ועדת השקעה משתתפות; ועדת Solvency ונייהול סיכונים.	יו"ר הוועדה לבחינת דוחות כספיים; ועדת ביקורת; ועדת תגמול; ועדת איתור.	יו"ר ועדת ביקורת; יו"ר ועדת איתור; ועדת תגמול; ועדה לבחינת דוחות כספיים.
דח"צ או דירקטור כהגדרתו בחק החברות: אם כן, האם בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או בעל כשירות מקצועית, ואם דח"צ – האם דח"צ מומחה, בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית כאמור בתקנה 2(3) לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו), התשס"ז-2007 ("תקנות הדירקטוריון"), בעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום	--	דירקטור - בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל מומחיות ביטוחית.	דירקטור - בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, מומחיות בהשקעות ומומחיות ביטוחית.	דח"צ ודב"ת - בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, מומחיות בהשקעות ומומחיות בניהול סיכונים.	דח"צ ודב"ת - בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, מומחיות בהשקעות ומומחיות ביטוחית.	דח"צ ודב"ת - בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית.	דח"צ ודב"ת - בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, מומחיות בהשקעות ומומחיות ביטוחית.

פרופ' זיו רייך החל את כהונתו בחברה ביום 13 בפברואר 2022, במקומו של מר יצחק קאול ז"ל שנפטר ביום 2 לפברואר 2022. לפרטים אודות מר יצחק קאול ראה תקנה 26 לפרק ד' לדוח השנתי לשנת 2020.

הביטוח כאמור בתקנה 2(א) לתקנות הדירקטוריון							
עובד/ת של החברה, חברה בת, חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה							
לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא	יו"ר דירקטוריון החברה ; יו"ר דירקטוריון אלעזרא החזקות ביטוח בע"מ ; יו"ר דירקטוריון אלעזרא החזקות בע"מ ; יו"ר דירקטוריון אלבר שירותי מימונית בע"מ ; יו"ר דירקטוריון אלעזרא יוזמה והשקעות בע"מ ; יו"ר דירקטוריון אפרידר החברה לשכון ולפתוח ישראל בע"מ.
1.3.2019	6.6.2018	28.05.2017	18.2.2017	13.2.2022	26.10.2006	26.10.2006	התאריך שבו החל/ה לכהן כדירקטור/ית בחברה
בוגר כלכלה - האוניברסיטה העברית.	רו"ח, בוגרת חשבונאות וכלכלה מאוניברסיטת תל אביב. עו"ד, תואר ראשון במשפטים.	רו"ח, בוגר כלכלה עם התמחות בחשבונאות מאוניברסיטת בן גוריון בנגב.	בוגר מדעי החברה במקצוע מורחב של כלכלה ומנהל עסקים – אוניברסיטת בר אילן.	פרופ' חבר מקצועי, מרצה בכיר, רו"ח, MA במדעי המדינה, ביקורת פנים, BA התמחות בחשבון ומימון	תואר ראשון בכלכלה בכלכלה וחשבונאות - אוניברסיטת בן גוריון ; תואר שני במשפטים - אוניברסיטת בר אילן ; בעל רישיון רואה חשבון.	תואר ראשון בכלכלה וראיית חשבון – אוניברסיטת בן גוריון ; תואר שני במשפטים – אוניברסיטת בר אילן.	השכלה (תחום, מוסד, תואר אקדמי או תעודה מקצועית)

עיסוק בחמש השנים האחרונות	יו"ר דירקטוריון החברה; יו"ר דירקטוריון אלעזרא החזקות בע"מ; יו"ר דירקטוריון הכשרה החזקות ביטוח בע"מ; יו"ר דירקטוריון אלבר שירותי מימונית בע"מ; יו"ר דירקטוריון באפרידר החברה לשכון ולפתוח ישראל בע"מ; יו"ר דירקטוריון אלעזרא יוזמה והשקעות בע"מ; דירקטור באשיל נכסים והשקעות; דירקטור באשיל מבנים להשכרה בע"מ.	בעל משרד עצמאי לראיית חשבון; דירקטור באלבר שירותי מימונית בע"מ.	דיקן בית הספר לביטוח, המכללה האקדמית נתניה	עד לסוף חודש פברואר 2015 שימש כראש ניהול סיכוני אשראי נדל"ן בבנק לאומי לישראל בע"מ.	מנכ"ל ויו"ר אופק שלי יזמות בע"מ; מנכ"ל עדי איץ' אר בע"מ לצד מנכ"ל צייס יזמות וניהול בע"מ; חשב מלווה מטעם משרד הפנים בעיריית קריית מלאכי (2017-2020)	משנת 2008 רואה חשבון ועורכת דין עצמאית- משרד עדן בן דוד ושות' באשקלון.	עד שנת 2008 כיהן כסמנכ"ל כספים, כלכלה ומסחר ברשות שדות התעופה.
תאגידים נוספים בהם הוא/היא מכהן/נת כדירקטור/ית	יו"ר דירקטוריון אלעזרא החזקות בע"מ; יו"ר דירקטוריון אלעזרא החזקות בטוח בע"מ; יו"ר דירקטוריון אלעזרא יוזמה והשקעות בע"מ; יו"ר דירקטוריון באפרידר החברה לשכון ולפתוח ישראל בע"מ; יו"ר דירקטוריון אלבר שירותי מימונית בע"מ.	אלבר שירותי מימונית בע"מ; חזוט ניהול בע"מ; חזוט דניאל יוזמה בע"מ; גל הבונים יזמות בע"מ.	רכבת ישראל, מנהלת קרנות הפנסיה הותיקות, מינהל קרן ההשתלמות לפקידים, המרכז הישראלי לקידום מדעי המתמטיקה.	אין.	צייס יזמות וניהול בע"מ, מגן מושלם תפעול בע"מ, עדי איץ' אר בע"מ, גלובל את צייס בע"מ.	יו"ר ועדת השקעות וחברת ועד מנהל במכללה האקדמית אשקלון. דח"צ בחברת נמלי ישראל, יו"ר ועדת מאזן, יו"ר ועדת כספים והשקעות, ועדת ביקורת ותגמול	אין.
בן/בת משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	בן דוד של ה"ה דניאל חזוט המשמש כדירקטור בחברה (אינו עונה להגדרת קרוב).	בן דוד של אלי בעל אלעזרא, בעל השליטה בחברה ויו"ר הדירקטוריון (אינו עונה על הגדרת קרוב).	לא	לא	לא	לא	לא

כן	כן	כן	כן	כן	כן	כן	דירקטור/ית שהחברה רואה אותו/תה כבעל/ת מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999
----	----	----	----	----	----	----	---

תקנה 26א - נושאי משרה בכירה של התאגיד

שם נושא המשרה הבכירה	מספר תעודת זהות	תאריך לידה	תאריך תחילת כהונה	התפקיד שממלא בחברה, בחברת בת, בשורה או בבעל ענין בחברה	בעל עניין או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בחברה	השכלה		ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות
						מוסד לימודים	תואר אקדמי / תעודה מקצועית / מקצוע	
שמעון מירון	024276834	22.08.1969	01.08.2016	מנכ"ל	לא	מכללת תל אביב לביטוח	תואר ראשון בביטוח B.A	משנה למנכ"ל וראש אגף ביטוח חיים ופיננסים בחברה
						מכללת תל אביב לביטוח	תואר C.L.U בביטוח	
						משרד האוצר	יועץ פיננסי בעל רישיון	
אבי שלמה	032068397	26.11.1974	15.08.2021	משנה למנכ"ל, מנהל אגף אלמנטארי ותביעות	לא	אוניברסיטת Sussex	בוגר במשפטים	סמנכ"ל, מנהל מערך הסוכנים אגף ביטוח כללי בהפניקס חברה לביטוח.
						המכללה למנהל	מוסמך מנהל עסקים	
יבגני וולפין ¹⁵	304031164	20.01.1964	01.03.2022	סמנכ"ל, ראש אגף מערכות מידע	לא	אוניברסיטת סנט פטרסבורג	MBA הנדסת מחשבים	סמנכ"ל מערכות מידע וטכנולוגיה באי.די.איי חברה לביטוח
דוד שלמה	033214552	28.09.1976	01.08.2012	סמנכ"ל כספים	לא	המכללה למנהל המסלול האקדמי, ראשון לציון	בוגר מנהל עסקים וחשבונאות	סמנכ"ל כספים בחברה
						מועצת רואי החשבון	מוסמך בראיית חשבון	

¹⁵ מר יבגני וולפין החל את כהונתו בחברה ביום 1 במרס 2022 במקומו של מר סמי ברקוביץ אשר סיים את כהונתו בחברה ביום 15 בפברואר 2022. לפרטים אודות מר ברקוביץ ראה תקנה 26א' לפרק ד' לדוח השנתי לשנת 2020.

שם נושא המשרה הבכירה	מספר תעודת זהות	תאריך לידה	תאריך תחילת כהונה	התפקיד שממלא בחברה, בחברת בת, בחברה קשורה או בבעל ענין בחברה	בעל עניין או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בחברה	השכלה		ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות
						מוסד לימודים	תואר אקדמי / תעודה מקצועית / מקצוע	
שגיא קהלני	031383052	16.02.1978	12.10.2021	סמנכ"ל, יועץ משפטי ראשי ומזכיר החברה	לא	אוניברסיטת בר אילן	בוגר משפטים LLB רישיון עריכת דין	שותף ועו"ד בכיר במשרד עורכי הדין גולדפרב גרוס זליגמן
דרור קלוזה	032882359	23.7.1978	13.5.2018	סמנכ"ל, מנהל סיכונים ראשי	לא	אוניברסיטת חיפה	תואר ראשון בסטטיסטיקה תואר שני בביו סטטיסטיקה	מנהל סיכונים ביטוחיים וסולבנסים במנורה מבטחים
רחל זוזוט וקנין	057146573	22.05.1961	03.10.2011	המבקרת הפנימית הראשית	לא	אוניברסיטת בר אילן	תואר ראשון במדעי החברה והרוח B.A תואר שני במנהל ותכנון החינוך M.A תואר ראשון במשפטים L.L.B רישיון עריכת דין תואר שני במדעי המדינה במגמה לממשל ומדיניות ציבורית בתוכנית לימודי ביקורת פנימית וציבורית M.A	המבקרת הפנימית הראשית
רועי קדוש	036204105	12.11.1978	01.12.2016	סמנכ"ל השקעות ראשי, אחראי תחום אשראי ונדל"ן	לא	האוניברסיטה העברית המכללה למונהל	בוגר כלכלה ומזרח אסיה מוסמך מנהל עסקים	מנהל צוות השקעות אג"ח בחברת אקסלנס גמל בע"מ

שם נושא המשרה הבכירה	מספר תעודת זהות	תאריך לידה	תאריך תחילת כהונה	התפקיד שממלא בחברה, בחברת בת, בשורה או בבעל ענין בחברה	בעל עניין או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בחברה	השכלה		ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות
						מוסד לימודים	תואר אקדמי / תעודה מקצועית / מקצוע	
אלינור מועלם	038544052	7.6.1976	21.10.2020	אקטוארית, ביטוח כללי	לא	טכניון	תואר ראשון במתמטיקה עם מדעי המחשב תואר שני מגיסטר למדעים במתמטיקה. לימודי תעודה באקטואריה תואר F.I.L.A.A	אקטוארית בביטוח כללי בביטוח ישיר; אקטוארית ממונה בביטוח ישיר.
חנה סלע	059073734	29.10.1964	1.12.2018	סמנכ"ל, ראש אגף ביטוח חיים ופיננסים	לא	התאחדות חברות הביטוח	קורס מפקחים	מנהלת חטיבת לקוחות ביטוח חיים ופיננסים בחברה.
אסנת אלעזרא ¹⁶	33850421	07.06.1977	27.3.2022	סמנכ"ל משאבי אנוש	כן	אוניברסיטת בר אילן; אוניברסיטת בן גוריון.	תואר בוגר B.A בחינוך; תואר מוסמך M.A במדעי התנהגות.	מנהלת השירות בחברת הליסינג "אלבר צי רכב".
זיו ורטהיימר ¹⁷	025209875	22.05.1973	01.04.2021	סמנכ"ל פיננסים	לא	מכללת נתניה	B.A ביטוח; M.B.A מנהל עסקים.	מנהל חטיבה פיננסים.

¹⁶ הגברת יבה מרקוביץ' סיימה את כהונתה בחברה במהלך חודש אפריל 2022 ובמקומה מונתה הגברת אסנת אלעזרא.

¹⁷ מר זיו ורטהיימר סיים את תפקידו בחודש פברואר 2023 ובמקומו מונה מר איל אליה אשר מועד תחילת כהונתו המדויק ייקבע על-ידי מנכ"ל החברה.

שם נושא המשרה הבכירה	מספר תעודת זהות	תאריך לידה	תאריך תחילת כהונה	התפקיד שממלא בחברה, בחברת בת, בחברה קשורה או בבעל ענין בחברה	בעל עניין או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בחברה	השכלה		ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות
						מוסד לימודים	תואר אקדמי/ תעודה מקצועית / מקצוע	
שלמה בן עמרם	324491976	24.05.1971	1.7.2008	אקטואר, ביטוח חיים ובריאות	לא	PARIS VI	תואר ראשון במתמטיקה ופיזיקה; תואר שני בסטטיסטיקה.	אקטואר ממונה ביטוח חיים ובריאות.
עדי שגיא	027305226	03.06.1974	14.8.2022	מנהלת שיווק ודוברת החברה	לא	אוניברסיטת בר אילן	תואר ראשון בפוליטיקה וממשל; תואר שני במדיניות ציבורית וממשל.	מנהלת אגף תקשורת ודוברת עיריית גבעתיים.
שלומי גלעד	032819492	24.07.1978	17.7.2022	משנה למנכ"ל, מנהל מטה עסקי	לא	אוניברסיטת חיפה;	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות ; B.A תואר במערכות ; MBA תואר שני בסטטיסטיקה ואקטואריה M.A ; רואה חשבון מוסמך CPA.	סמנכ"ל כספים בחברת Gafen International. סמנכ"ל תחום כלכלה בחברת כלל ביטוח בע"מ.

תקנה 26(ב) - מורשה חתימה של החברה

לחברה אין מורשי חתימה עצמאיים.

תקנה 27 - רואה החשבון של החברה

קוסט פורר גבאי את קסירר רואי חשבון, רח' עמינדב 3, תל אביב.

תקנה 28 - שינוי בתזכיר או בתקנון

באסיפה כללית מיוחדת של בעלי מניות החברה מיום 8 בינואר 2020 אושר תיקון לתקנון ההתאגדות של החברה באופן שבו במקרה של שוויון בהצבעה יינתן קול מכריע ליו"ר הדירקטוריון או יו"ר הוועדה הרלוונטית. לפרטים נוספים, ראה דוח מיידי שהחברה פרסמה מיום 8 בינואר 2020 (אסמכתא מספר: 2020-01-003675).

תקנה 29(ג) - החלטות אסיפה כללית מיוחדת

תאריך	ההחלטות שהתקבלו	אסמכתא
13 בפברואר 2022	1. אישור מינויו של פרופ' זיו רייך כדירקטור בחברה, לרבות אישור תנאי כהונתו והעסקתו בכפוף לאישור הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון. 2. אישור החלטת מסגרת בנושא תגמול דירקטורים בחברה, כדלקמן: אישור תשלום גמול השתתפות וגמול שנתי לדירקטורים, ובכלל זה, דירקטורים חיצוניים, דירקטורים בלתי תלויים וחברי ועדות ההשקעה (להלן: "הדירקטורים"), המכהנים ואשר יכהנו בחברה מעת לעת, למעט יו"ר הדירקטוריון המועסק על-ידי החברה, וזאת בהתאם לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000 (להלן: "תקנות הגמול"), על-פי דרגתה של החברה, כפי שתהא מעת לעת.	דוח מיידי מיום 13 בפברואר 2022 (אסמכתא מספר: 2022-01-017992)
23 בפברואר 2022	1. אישור מינויו של מר יעקב דיין כדירקטור חיצוני וכדירקטור בלתי תלוי בחברה ואישור תנאי כהונתו והעסקתו בהתאם להחלטות הקיימות בחברה שאושרו באורגנים המוסמכים של החברה, בכפוף לאי התנגדות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.	דוח מיידי מיום 23 בפברואר 2022 (אסמכתא מספר: 2022-01-022246)
27 במרס 2022	1. אישור מינויה ותנאי העסקתה של הגב' אסנת אלעזרא, אשת אחיו של מר אלי אלעזרא, יו"ר הדירקטוריון ובעל השליטה בחברה, כסמנכ"לית משאבי אנוש במשרה מלאה, החל מתחילת חודש אפריל 2022.	דוח מיידי מיום 27 במרס 2022 (אסמכתא מספר: 2022-01-035776)
26 במאי 2022	1. מינוים מחדש של ה"ה אלי אלעזרא, דניאל חזוט ופרופ' זיו רייך לכהן כדירקטורים בדירקטוריון החברה. 2. מינוי מחדש של משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר, כרואה החשבון המבקר של החברה לשנת 2022. 3. אישור רכישת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה של החברה (לרבות דירקטורים ונושאי משרה שהם בעל השליטה בחברה ו/או קרוביו ולרבות מנכ"ל החברה) לתקופה של 12 חודשים ואישור רכישת פוליסת מטריה (שכבה נוספת) בגבול אחריות משותף עם אלעזרא החזקות בע"מ.	דוח מיידי מיום 26 במאי 2022 (אסמכתא מספר: 2022-01-065287)
28 בדצמבר 2022	1. אישור מינויו של מר יצחק עמר כדירקטור בלתי תלוי וכדירקטור חיצוני בחברה, לרבות אישור תנאי כהונתו והעסקתו, בכפוף לאי התנגדות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.	דוח מיידי מיום 29 בדצמבר 2022 (אסמכתא מספר: 2022-01-157663)
13 בפברואר 2023	1. אישור מינויו של מר שמעון כהן כדירקטור בלתי תלוי וכדירקטור חיצוני בחברה, לרבות אישור תנאי כהונתו והעסקתו, בכפוף לאי התנגדות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.	דוח מיידי מיום 13 בפברואר 2023 (אסמכתא מספר: 2023-01-016473)

תקנה 29א - החלטות חברה

1. ביטוח לנושאי משרה:
לפרטים נוספים, ראה סעיף 2.4 בתקנה 21 לעיל.
2. התחייבות לשיפוי ולפטור לנושא משרה:
לפירוט תנאי כתב השיפוי, ראה סעיף 2.5 בתקנה 21 לעיל.

שמעון מירון,
מנכ"ל

אלי אלעזרא,
יו"ר הדירקטוריון

פרק 5

נספחים

1. הצהרת האקטואר בענפי ביטוח כללי
2. הצהרת האקטואר בענף ביטוח חיים
3. הצהרת האקטואר - ביטוח בריאות

נספח 1

הצהרת האקטואר בענפי ביטוח כללי

30 מרץ 2023

לכבוד,
מנכ"ל ודירקטוריון הכשרה חברה לביטוח בע"מ

הצהרת אקטואר בענפי ביטוח כללי

של הכשרה חברה לביטוח בע"מ

נכון ל – 31/12/2022

פרק 1: הצהרת האקטואר בביטוח כללי בדבר עתודות הביטוח של הכשרה חברה

לביטוח, לסוף שנת 2022

פרק א' - זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי הכשרה חברה לביטוח להעריך את ההפרשות בענפי ביטוח כללי, המפורטות בפרק ב' בהמשך. ההצהרה ניתנת עבור הדוחות הכספיים של החברה ליום 31/12/22, כפי שמפורט להלן. הנני שכירה של החברה, בתפקיד אקטוארית ראשית בביטוח כללי, וממונה בביטוח כללי על פי מינוי ממשרד המפקח מיום 11/4/2018. למיטב ידיעתי, אין לי קשרים עסקיים אחרים עם המבטח ולא עם בעל עניין במבטח או עם בן משפחה במבטח, לרבות עם חברה בת של המבטח או חברה הקשורה למבטח או גורם אחר המספק שירותים למבטח.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים לצורך הערכת ההפרשות נענו בצורה מספקת. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות בענפים המפורטים להלן בסעיף 2 נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוט המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות. כללתי את הערכותיהם בחישובי.

ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:

1. ההפרשה שחושבה בגין הסדר ביטוח שיורי ("הפול") נעשתה תוך התבססות על חישוב שנעשה ע"י הפול. אין לחברה עסקים נכנסים, כהגדרתם בסימן ג' פרק 1 חלק 2 של שער 5 לעניין "מדידת התחייבויות".
2. לא חושבה ההפרשה עבור ביטוחים משותפים בהם החברה אינה מבטח מוביל. אין לחברה ביטוחים משותפים כאלה.
3. לא נלקח בחשבון העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך ההפרשה הכוללת עבור כל הענפים הכלולים בהערכתי.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

ההפרשות מפורטות להלן:

ליום 31 בדצמבר 2022

באלפי ₪

<u>ש"ר</u>	<u>ברוטו</u>	<u>תביעות תלויות</u> <u>ענפים שאינם מקובצים</u>
419,746	1,447,928	רכב חובה
346,321	519,701	צד שלישי
213,801	230,147	אחריות מעבידים
197,282	235,185	רכב רכוש
20,923	45,807	מקיף דירות
<u>1,198,073</u>	<u>2,478,768</u>	<u>סה"כ ענפים שאינם מקובצים *</u>
<u>1,304,162</u>	<u>2,706,689</u>	<u>סה"כ ענפים שאינם מקובצים ומקובצים</u>

<u>68,080</u>	<u>68,451</u>	<u>הוצאות עקיפות</u>
<u>הפער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו לבין הפרמיה שטרם הורווחה</u>		
15,408	22,938	רכב חובה
5,844	6,993	צד שלישי
2,186	2,930	אחריות מעבידים
33,555	30,150	רכב רכוש
אין צורך בהפרשה	2,483	מקיף דירות
<u>1,429,235</u>	<u>2,840,634</u>	<u>סה"כ התחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי המחושבות לפי הערכה אקטוארית</u>

* פירוט על ענפי הביטוח המקובצים ניתן לראות בפרק ד' 4, להצהרה.

- לגבי ההפרשה המחושבת בגין שנת החיתום האחרונה, כנדרש בחוזר ביטוח 1-1-2013 בענפי רכב חובה וחבויות אשר מוערכות על בסיס שנת חיתום לא נכללו בתביעות התלויות החלק המיוחס לימי הביטוח שלאחר תקופת הדוח.
- ההפרשות המפורטות לעיל כוללות את ההפרשות המחושבות בגין הסדר ביטוח שיורי ("הפול").

פרק ג' – חוות הדעת

אני מצהירה ומאשרת כי בענפים שאינם מקובצים: רכב חובה, רכב רכוש, מקיף דירות, אחריות מעבידים ואחריות צד שלישי:

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
 - א. הוראות חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א - 1981 והתקנות לפיו;
 - ב. הוראות והנחיות המפקח על הביטוח;
 - ג. עמדת המפקח בנושא חישוב עתודות בביטוח כללי;
 - ד. כללים אקטואריים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועית ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות לתביעות תלויות המפורטות בפרק ב' סעיף 2, בגין הענפים שאינם מקובצים רכב חובה, רכב רכוש, מקיף דירות, אחריות מעבידים וצד שלישי מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות, המוגדרות לעיל, בכל ענף שפורט בנפרד, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
5. סך ההפרשות המפורט בפרק ב' סעיף 2, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בענפים המקובצים שאינם מקובצים בכללותם, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
6. ההפרשה להוצאות עקיפות המפורטת בפרק ב' סעיף 2, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הוצאות עקיפות ליישוב התביעות, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

7. ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 2, מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הפער בין הסיכונים שטרם חלפו והפרמיה שטרם הורווחה ברמת השייר (ככל שקיים) בענפים שפורטו, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' – הערות והבהרות

1. הערות והבהרות לחוות הדעת האקטוארית

חוות דעת זו מתייחסת להפרשות המפורטות בפרק ב' לעיל בענפי ביטוח כללי עבור הדוחות הכספיים של החברה ליום 31 דצמבר 2022 ונסמכת על הנחה שההפרשות מוחזקות בנכסים הולמים שזמני פירעונם ו/או רמת הנזילות שלהם מותאמים לזרם התשלומים הצפוי של התביעות בעתיד. אין להשתמש באומדני הפרשות אלו בהקשר אחר.

1.1. אי וודאות סטטיסטית

מעצם טבעם, אומדנים אקטואריים הינם לא וודאיים מאחר והם תלויים באירועים עתידיים מותנים. גם כאשר טכניקות והנחות אקטואריות מתאימות מצביעות על כך שסכום העתודה הנקוב הינו סביר, הרי שהסכום הממשי שיידרש למלא את ההתחייבויות עשוי להיות שונה באופן משמעותי מסכום העתודה הנקוב.

1.2. חשיפה להתפתחויות ולשינויים עתידיים

יתכנו שינויים בסיכונים, בגורמים סביבתיים, בפסיקות ותקדימים בבתי משפט אשר לא ניתן לחזותם מראש. עלות התביעות בפועל יכולה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהתחזיות, לכן, אומדני ההערכה יכולים לעלות או לרדת במשך הזמן. ככל שנצבר ניסיון רב יותר בשימוש במתודולוגיות ובשיטות אמידה חדשות, כך איכות האומדנים צפויה להשתפר.

1.3. תקנים מקצועיים לביצוע הערכה אקטוארית

ההערכות האקטואריות של החברה נסמכות על העקרונות וכללי המקצוע בהתאם לתקני אגודת האקטוארים בישראל (הערכת תביעות תלויות, שיעור ריבית היוון, נוהג מיטבי).

1.4. חישוב עתודה לפי הנוהג המיטבי

החברה העריכה את עתודות הביטוח על-פי עקרונות הנוהג המיטבי, הכוללות מרווח ביטחון על העתודה BE אשר לוקח בחשבון סיכונים רנדומליים וסיסטמיים והיוון לפי עקום ריבית חסר סיכון RF בתוספת 80% פרמיית אי נזילות בענפי חובה וחבויות ו- 50% בענפי הרכוש.

1.5. תביעות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי

במהלך שנת 2021 נחתם הסכם בין החברה לבין המוסד לביטוח לאומי (מל"ל) (בדומה להסכם שנחתם עם חברות ביטוח נוספות בשוק), הקובע כי הצדדים ימשיכו להפעיל את מנגנון ההתדיינות וההתחשבנות שהיה קיים ביניהם, וזאת באשר לאירועים שהתרחשו מיום 1 בינואר 2014 עד יום 31 בדצמבר 2022. עוד בהתאם לאותו הסכם, על החברה להעביר למל"ל את האחוזים הבאים מדמי הביטוח שייגבו בכל שנה בגין תאונות דרכים (וזאת במקום שיבוב פרטני של התביעות): בשנים 2023

ו- 2024 – 10% מדמי הביטוח שייגבו על ידי החברה בכל שנה, ומשנת 2025 ואילך שיעור של 10.95% מדמי הביטוח.

הסכמים אלה עם חברות הביטוח אומצו בחוק ההסדרים שאושר על ידי הממשלה, ובמסגרת זו הוחלט על קביעת שיעור קבוע מדמי הביטוח שעל חברות הביטוח להעביר למל"ל בגין תאונות דרכים.

2. שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות

3. שינויים מהותיים בהפרשות

3.1. ענף רכב חובה

כתוצאה מהתפתחות שלילית של שנות החיתום הותיקות בוצעו הפרשות נוספות לחיזוק העתודה לשנים אלו, ובהתאמה לשנות החיתום הצעירות. התפתחות שלילית זו נובעת מהרעה בחומרות התביעות, מעבר לירידה בשכיחות התביעות שחלה בשנים האחרונות.

גידול זה בהפרשות השפיע ישירות על שייר החברה בהתאם למגבלות ה CAP בעסקאות LPT שנחתמו.

3.2. ענפי החבויות

כתוצאה מהתפתחות שלילית של שנות החיתום הוותיקות, חוזקו האומדנים לשנים הצעירות ובוצעו הפרשות לחיזוק העתודה.

4. ענפים שלא נכללו בהערכה אקטוארית – ענפים מקובצים

לא בוצעה הערכה נפרדת לענפים הבאים: אובדן רכוש, בנקים למשכנתאות, מקיף בתי עסק, ביטוח הנדסי וסיכונים אחרים. זאת מאחר וברמת הענף הבודד הניסיון אינו מתאים לביסוס הערכה אקטוארית בגלל השונות הרבה בין מאפייני הכיסוי השונים בכל פוליסה ומיעוט נתונים. לענפים אלו בוצעה הערכה במקובץ במטרה לייצר אומדנים "Fairly likely" ולעמוד בקריטריון ה'זהירות' בהתאם לדרישות עמדת ממונה.

לפני כשנה בוצעו מודלים נפרדים בענפים אחריות מקצועית ואחריות המוצר, אולם ענפים אלו עדיין משוייכים לקטגוריית הענפים המקובצים. החברה תמשיך לבחון בהערכות הקרובות את תוצאות המודלים ובאם ימצא כי יש מספיק קרדביליות תשקול לשייך ענפים אלו לענפים שאינם מקובצים.

חתימה

אלינור מועלם
שם האקטואר

אקטוארית ממונה
תפקיד

30/03/2023
תאריך

נספח 2

הצהרת האקטואר בענף ביטוח חיים

29 במרץ, 2023

הצהרת אקטואר ביטוח חיים לדצמבר 2022

פרק א' – זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי הכשרה חברה לביטוח בע"מ להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח חיים עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן – ההפרשות) ליום 31/12/2022, כפי שמפורט להלן.

אני שכיר של המבטח ומשמש אקטואר ראשי בביטוח חיים מאז 1/7/2008. אינני בעל עניין במבטח או בעל משפחה של בעל עניין במבטח.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. היקף חוות הדעת האקטוארית
 - א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
 - ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
 - ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוט המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
 - ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסכמים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
 - ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:
 1. אין לחברה עסקים נכנסים.
 2. ההפרשה שחושבה בגין ביטוחים משותפים התקבלה הפרשה שחושבה ע"י אקטואר חברת הביטוח מגדל.

2.**נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית****א. פרוט סכומי הפרשות ברמת הברוטו והנטו**

- בנספחים א' ו'ב' להלן מפורטים סכומי הפרשות באלפי ₪, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר כדלהלן:
- (1) הפרשה לתביעות תלויות (תביעות שאירעו אך טרם שולמו במלואן, בין אם אושרו ובין אם לאו למעט תביעות המשולמות כקצבאות כגון: סיעודי, אכ"ע והכנסה למשפחה), כולל הפרשה לתביעות שעליהן המבטח קיבל דיווח (IBNR – Incurred but not reported)
 - (2) הפרשה (עתודה) הנובעת מתנאי חוזה הביטוח בביטוח חיים בנפרד, לרבות:
 - א. עתודה לתוכנית עם צבירה.
 - ב. הפרשה הנדרשת כאשר חלק מהפרמיה הנגבית בשנים המוקדמות של החוזה מיועדת למתן כיסוי עתידי במועד מאוחר יותר, כגון: הפרשה בגין פרמיה קבועה, ברות ביטוח והמשכיות;
 - (3) חלק העתודה בגין תביעות בתשלום, לרבות תביעות המשולמות כקצבאות כגון: סיעודי, אכ"ע והכנסה למשפחה.
 - (4) השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה – לאחר בדיקה, אין צורך בהפרשה זו השנה.
 - (5) הפרשות נוספות לפי הוראות המפקח, השלמת העתודה לפוליסות גמלא
 - (6) הפרשה בגין טיוב נתונים

מאחר שהרכב הנתונים, שמופיע בטפסים 12 א' ו-12 ב', מבוסס על הפרדת מרכיבי הפוליסות (כיסויים הנמכרים בפוליסה), הרכב זה אינו בהכרח מתאים להרכב המופיע בדוחות הכספיים של החברה ובביאורים, הואיל והרכב זה מבוסס על נתונים ברמת הכיסוי.

ב. השפעת שינויים / עדכונים על הפרשות

- השפעת השינויים המפורטים להלן על הפרשות, במלש"ח, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר :
- (1) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון – סכום ההתאמה של הפרשות, אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס הפרשה - לא נדרשה התאמה.
 - (2) IBNR : גידול בהפרשה בסך כ- 1 מיליון ₪ בברוטו וגידול ב 0.4 מלש"ח בשייר בעקבות שינוי במחקר
 - (3) במהלך שנת הדוח עדכנה החברה של לוחות תמותה בעקבות חוזר 2022-9-18 שהביא לגידול בעתודה ב 23.7 מלש"ח
 - (4) במהלך שנת הדוח, חל שינוי בריביות ההיוון שהביא לקטון בעתודה ב 6.5 מלש"ח

פרק ג' – חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בענף ביטוח חיים:

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכל כתוקפם ביום הדוח הכספי:

א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א – 1981.

- ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון.
- ג. כללים אקטואריים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח חיים, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' – הערות והבהרות

- א הערות והבהרות
 - א.1. למעט מה שצוין בפרק ב. 2. לא חלו שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת.
 - ב. התאמות ושינויים מהותיים
 - ב.1. ראה פרק ב. 2.
 - ב. מגבלות סטטיסטיות
 - ג. ישנה אי-וודאות סטטיסטית מובנת בתהליך החישוב האקטוארי. לכן, אם אין שינוי בהתפלגות התביעות, העלות הסופית של התביעות עשויה להיות שונה מהערכה האקטוארית, וזאת, על אף שנקחו בחשבון ההתנדבותיות והשונות של החישוב עצמו.
 - ג. חשיפה להתפתחויות ולשינויים עתידיים
- בעתיד יתכנו ההתפתחויות ושינויים בכל הקשור לשוק הביטוח בישראל, עקב שינוי רגולציה, החלטות בית דין, התפתחויות טכנולוגיות ושינויים סביבתיים, שלו ניתנו לחיזוי ועשויים להשפיע על הערכה האקטוארית של הפרשות.

שלמה בן עמרם

29 במרץ, 2023

חתימה

שם אקטואר ממונה

תאריך

מצ"ב: טופס 12א': תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל ברוטו
טופס 12ב': תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל בשייר

הצהרת אקטואר ביטוח חיים 2022 – הכשרה חברה לביטוח בע"מ

[illegible]

הצהרת אקטואר ביטוח חיים 2022 – הכשרה חברה לביטוח בע"מ

[illegible]

נספח 3

הצהרת האקטואר - ביטוח בריאות

29 במרץ, 2023

הצהרת אקטואר ביטוח בריאות לדצמבר 2022

פרק א' – זהות האקטואר

"נתבקשתי על ידי הכשרה חברה לביטוח בע"מ להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח חיים עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן – ההפרשות) ליום 31.12.2022 כפי שמפורט להלן".
אני שכיר של המבטח ומשמש אקטואר ראשי בביטוח חיים מאז 1/7/2008.
אינני בעל עניין במבטח או בעל משפחה של בעל עניין במבטח.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסכמים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה. אין לחברה עסקים נכנסים ו/או ביטוחים משותפים ככל הנוגע לדו"ח זה.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

א. פרוט סכומי הפרשות ברמת הברוטו והנטו

עסקים המדווחים בביטוח חיים

אין לחברה פוליסות בריאות קבוצתיות

סכומי הפרשות באלפי ₪

תאור	הוצאות רפואיות	מחלות קשות	תאונות אישיות	סה"כ
ברוטו				
תביעות תלויות	780	5,148	1,647	7,575
הוצאות עקיפות	35	188	65	288
תנאי חוזה ביטוח	2,062	1,602	6,137	9,800
סה"כ ברוטו	2,877	6,937	7,848	17,663

תאור	הוצאות רפואיות	מחלות קשות	תאונות אישיות	סה"כ
שייר				
תביעות תלויות	401	1,605	748	2,754
הוצאות עקיפות	35	188	65	288
תנאי חוזה ביטוח	2,062	1,602	6,137	9,800
סה"כ ברוטו	2,498	3,394	6,950	12,842

עסקים המדווחים בביטוח כללי

אין לחברה עסקים המדווחים בביטוח כללי

ב. השפעת שינויים / עדכונים על הפרשות

השפעת השינויים המפורטים, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר;

- (1) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון – סכום ההתאמה של הפרשות, אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס ההפרשה - לא נדרשה התאמה.
- (2) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לפני הדוח הכספי השנתי האחרון – סכום ההתאמה של הפרשות, אשר נובע משינויים בהנחות, בשיטות או ברמת הפרמיה הצפויה להיגבות, ומתיקונים אחרים: לא נדרשה התאמה.
- (3) IBNR : גידול בהפרשה בסך כ- 1.8 מיליון ₪ בברוטו וגידול ב 0.4 מלש"ח בשייר בעקבות שינוי במחקר

פרק ג' – חוות הדעת

- אני מצהיר ומאשר כי בתת ענפי ביטוח בריאות הבאים : הוצאות רפואיות, ומחלות קשות ותאונות אישיות
1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכל כתוקפם ביום הדוח הכספי:
 - א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א – 1981.
 - ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון.
 - ג. כללים אקטוארים מקובלים.
 2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
 3. ההנחות והשיטות להערכת הפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
 4. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח בריאות, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' – הערות והבהרות

מגבלות סטטיסטיות

ישנה אי-וודאות סטטיסטית מובנת בתהליך החישוב האקטוארי. לכן, אם אין שינוי בהתפלגות התביעות, העלות הסופית של התביעות עשויה להיות שונה מהערכה האקטוארית, וזאת, על אף שנלקחו בחשבון התנודתיות והשונות של החישוב עצמו.

חתימה

שלמה בן עמרם
שם אקטואר ממונה

29 במרץ, 2023
תאריך